باسمه سبحانه وتعالى

الحمد لله الذى فرق بين الحق والباطل ببراهين العلماء الاعلام
وميز بارائهم بين الغث والسمين من الكلام والصلوة والسلام
على من علا على فصحاء الانام وعلى اله واصحابه الذين اجروا
فى مناصب السنتهم مياه السن على الدوام فلما نظرت الى هذه الحلة
الجليلة وجدتها حديقة الفضيلة قد احتوت على انواع دوحة
من الفوائد العظيمة واشتملت على اصناف شجرة من العوائد الجسيمة
نورت اغصان تفاصيلها بنسيم الجهد والاجتهاد واخضرت اوراق
تراكيبها باندية رشحات المداد ترنمت على افانين عباراتها عنادل
الاقلام بالصرير ونمت فى ساحة اشاراتها نراجس المزايا بالسطير
فلله در مؤلفها الاديب ومرتبها اللبيب حيث اصلح مافيها من ثمار
اللغات التى افسدها سموم نفوه الانام بمرور الايام واجاد تربية
ثمام الكلمات التى غيرها هجوم استعمالات العوام بكرور الاعوام
جزاه الله عنه خير الجزاء وجعل سعيه سببا للفوز يوم اللقاء بحرمة نبينا
محمد عليه من الصلوات ازكاها واله وصحبه ذوى الفضل والتقوى

كتبه الفقير الى الطاف ربه الاحد
محمد صالح افندى زاده احمد اسعد
عفى عنهما

باسم رب الاصل والفرع مصليا على مشرع الشرع لما عرض على هذه المجلة الرائقة بدقائق الفنون فائقة فامعنت النظر فيها لمن فوائد منها الى خوافيها قلت حبذا الابنية والعلقة النفيسة لاشتمالها على ابحاث اكثر العلوم من القواعد والرسوم تشهد لفضل جامعها الاريب حيث ملا بمعارفه كل لبيب وهو الهمام اللوذعي والقمقام الالمعي ابن المولى ابو الرقيد محمد حفيد صانه الله عن اسقامه ووقاه وزين صحائف الايام بطول بقاه

حرره الفقير الى منح مولاه الغافر مصطفى عاشر
المفتي في الماضي بدار الخلافة السنية
عفي عنه

الحمد لله الملهم للصواب والصلوة والسلام على من اوتي الحكمة وفصل الخطاب اما بعد لما عرض على هذا التأليف الجديد والسمط النضيد اطلقت عنان طرف الامعان في منازه عباراته وقطفت بانامل تأملي بعض زهور اشاراته الفيت منشئه قد ارعف مخاطم يعملات البراعة في مهامه المطالعة والاستقراء واسهر عيون تتبعه في دياجير الاستقصاء كيف لا وهو نجل من رائد المجد لا ينجع سوى جنابه ورد الفضل لا ينقطع سوى حلقة بابه الباهر بالرواية والدراية الرافع لخميس المكارم انفس راية اعني به شيخ مشايخ الاسلام علامة الانام حسنة الليالي والايام سيدنا ومولانا حضرت مصطفى عاشر اقر الله عينه بطول حياة انجاله النجبا بحرمة محمد صلى الله عليه وسلم واله النبلا

كتبه المستمنح من مواهب مولاه العلي
السيد ابراهيم عصمت القاضي بعسكر روم ايلي

بسم الله وبحمده والصلوة على خير خلقه محمد واله وبعد فلما عرض على هذه النسخة النفيسة اللطيفة والمجموعة المطبوعة الظريفة وعبرت نبذا منها وطالعتها ثم عرتها واطلعتها الفيتها جامعة لفوائد جه ولمسائل مهمه تنبئ عن كياسة جامعها اللبيب وتشهد على فضل مؤلفها الاريب شكر الله مسعاه ووفقه لما يرضاه وهو جناب مولانا محمد حفيد افندى القاضى سابقا بعسكر اناطولى نجل حضرت مولانا شيخ الاسلام الاسبق الحاج مصطفى عاشر افندى حفظهما الله المعيد المبدى

واناالعبد المذنب الفقير الى ربه القدير
محمد عارف القاضى بعسكر روم ايلى سابقا
غفر الله ولابويه

الحمدلله الذى اعز جميع العلماء فى الاعصار واعلا حزبهم فى جميع الامصار والصلوة على النبي المختار وصحابته الابرار رضى الله عنهم ومن تبعهم من الابتداء الى يوم القرار وبعد فلما من الله على العبد الموفق الرشيد نسل شيخ مشايخ الاسلام صاحب العقل الاول المجد والفضل المزيد المسمى بين الملل بالحفيد لما اطلع على رسالة الخواص وغيرها ورأى غلطات بعض الناس ظن الرائى انه بليغ وذاك فصيح والحال انهما خالى البضاعة فبالغ واجتهد والف فى كل فن ما يعجز عنه مثله احد فلله دره من تأليف جديد ينتفع به العالم والمتعلم والحادى والبادى والبعيد شكر الله سعيه وجزاه الله الاجر السديد آمين والحمدلله رب العالمين

تحفه اضعف العباد احمد شمس الدين القاضى
فى الماضى بعساكر روم ايلى المعموره
غفر الله ذنوبه ولوالديه

باسمه تعالى

حمداً لمن يغفر الخطايا ويلهم الصواب الذی ضاعف اجر من اجتهد فاصاب وصلوة وسلاما على الرسول الامی الذی رفع عن امته الخطاء والنسيان وعلى اله واصحابه والذين اتبعوهم باحسان امابعد فمن عظيم نعمه انه جعل العلماء حراس ساحات العلوم والمعارف عن عادية ايادی المصحفين للصحف والمصاحف بردينيات يراعاتهم الرابعه ومرهفات صوارم اجوبتهم القاطعة فقام من بينهم صاحب هذا الاثر الجليل الالمعی الماجد النبيل النهر بن البحر والهلال بن البدر المقلد فی الفضائل لمذاهب آبائه الغر النبلاء والمجتهد فی الارتقاء الى اعلا مقام من مراتب العلماء سيكفيك من ذالك المسمى اشارة قدحه متطى بالجلال محجبا فكشف عن وجوه الحروف حجب التحريف وازال عن امزجة الصحائف سقام التصحيف فهو جوهری استنبط من قاموس البلاغة ماهو اعلى من درة الغواص وصيرفی نقادميز ابريز الذهب عن قراضة الرصاص فلاجرم ان هذا التاليف رفع شان مصنفه وواضعه ووضع قدر قوم يحرفون الكلم عن مواضعه لولحه ابن السكيت لسكت عن المباهاة بكتابه المسمى باصلاح المنطق اوتصفحه ثعلب وابن خروف لبقی كل منهما مثل عنز الاعمش كانه حيوان غير ناطق هذا ثم لا يخفى ماحررته من نعوته الباهرة على من رزق نبذا من العرفان ولو كان نزرا فصرف الله عين الزمان عن ان تنظر اليه شزرا

قله الفقير السيد محمد عطاء الله
النقيب بدار السلطنة السنيه

من تأمل ما فى هذه المجلة علم ما للزمان من المفاخر واثبت بالبرهان ماهية الاواخر فى تبيين معانى اللغات المشكلة وترتيبها ترتيبا يسهل الطالبين الى وصول مقاصدهم العالية الجليلة جعل الله تعالى سعى مؤلفها مشكورة واعطاه فى الدارين اجورات موفورة

وانا الفقير اليه سبحانه احمد مختار منلاجق زاده
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده اتم حمدا لمن يسترخط اياء البرايا ونبليغا تحيات اليمن بيثرب فى الغدايا والعشايا الى احفاده لهدى وصحبه من المدح الكرائم والصفايا وبعد فلما اسرحت النظر فى ساحة صفحات هذه النسخة العزيزه والفريدة الغريره الفيت حبر سواده محياكا بلحمة عبير التفضيل وسداه فلله در مؤلفها واقرعيناه ولكل مين بقرة فى قرنها حتى كان مضيها الاقتداء لايحوم ناظر بها حومة السهو والقصور وبصح جواهر حروفه سقام الصدور فى خطها من كل قلب شهوة حتى كان مدادها الاهواء صحاح اللغات من سنا صفايحها تبوح والاستقامة من زواهر اغصان السطور تفوح تزحرح الاعوجاج من الاذهان وبستجدى بها الكافة مدى الازمان وقد افرغها فى جمان الضرير الالمعى النحرير لايدانيه فى فضائله احد وينفد فى عد محاسنه عدد لازالت بحور الآثار من براعته جاريه ومارحت الخيرات فى الدهور من اياديه ساريه زبدة النبلاء المنتظم نجل شيخ الاسلام فى متن عصره فريد مولانا محمد حفيد جزاه الله فى العاجل جزاء موفورا ولقاه فى الاجل نضرة وسرورا

وانا الفقير الى الاله الكريم الولى امين باشازاده محمد امين القاضى
بدار الخلافة متشرفا برتبة صدارة اناطولى
عاملهما الله بلطفه الخفى والجلى

هذا كتاب على فى فنه كل مجمع | وجاوزه حتى تناء الاين والمدا
وجامعه حاوى العلوم بنثره | فينظمه فى جيدها للورى عقدا
وكاشف ليل الجهل من صبح علمه | بشمس فتكسوه اشعتها بردا
اتانا بفضل عم فى العصر نفعه | وكان به احرى وكان به اجدا

انشهدها المبتهل الى الحق المبين السيد محمد نور الدين
المشرف برتبة صدارة اناطولى

الحمد لله المبتدى بحمد نفسه قبل ان يحمده حامد واشهد ان لا اله الا الله وحده لاشريك له الرب الصمد الواحد الحى القيوم الذى لايموت ذو الجلال والاكرام والمواهب العظام والمتكلم بالقران والخالق للانسان والمنعم علينا بالايمان وارسل رسوله بالبيان محمدا عليه الصلوة والسلام ما اختلف الملوان وتعاقب الجديدان ارسله بكتاب المبين الفارق بين الشك واليقين الذى اعجزت الفصحاء معارضته واعيت الالباء مشاكلته واخرست البلغاء مشاكلة فلا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا اما بعد فلما عرض على هذه النسخة اللطيفة المطبوعة طمحت النظر فيها وجدتها مشتملة على دقايق
لمستكشف المعنى الذى هو شهد على كان حرثها شكرالله
سعيه وجعل عمله موافقا لما يحب ويرضاه

نمقه الفقير الى ربه القدير السيد احمد
المشرف برتبة قدار الخلافة

بسم الله الرحمن الرحيم وما توفيقى الا بالله
عليه توكلت واليه انيب

كتاب فيه اسرار المعانى بديع النظم فى سلك البيان
عباب زاخر قدماج من درة الغواص اوعقد الجمان
عروس فى جمال الحسن تغنى رجال الفهم عن وصل الغوانى
تنغم كالهزار بكل معنى لاهل الفضل من طيب الاغانى
فسله عن مسائل كل علم يجبك بلا وساطة ترجمان
يفوح الطيب منه فكل سطر كعود ما به كدر الدخان
يلوح الشمس من فحواه تبدى خفا بالبحث فى عين العيان
يبين لك الصحاح من الاغاليط دونكه لتثقيف اللسان
فطوبى للمؤلف ثم طوبى وبشرى ثم بشرى مرتان
سمى محمد سامى الاسامى يسامى كل ذى قدر وشان
حفيد قدعلا جدا ومجدا ويسبق حافدا اهل الرهان
ابوه ابو المكارم لم تلد مثله فى فضله ام الزمان
تكمل فهو عقل عاشر فى العلوم وفى التدابير الحسان
حميد فالورى مثنيه طرا وحيد ماله فى الفضل ثان
وقطب مشايخ الاسلام غوث الانام وغيث اصحاب الامانى
محيط الجود عين العلم بحر الندى كنز التعطف والحنان
ادام الله ذاك القرم بالمجد والاجلال فى حرز الامان
ودام بنوه فى عيش هنى طربا مثل ازهى غصن بان
ولاسيما مصنف ذا الكتاب الكريم المسنين المستبان
تحق بذاك تحسين البرايا واحسان الاله المستعان
فهنأه المنيب بنظم مدح ليبن لمثله تلك التهانى

كتبه العبد الضعيف خادم العلم والعلماء السيد محمد منيب
المشرف برتبة قضاء اسلامبول المحمية غفرله

الحمد لمن شرف نوع الانسان بالعقل واحسن البيان واعطى لكل قوم لغة ينتظم بها شوارد احوالهم فى كل زمان والصلوة والسلام على خير من نطق بالضاد واهدى كل منطيق بمعجز كلامه النقاد وعلى آله واصحابه الامجاد السالكين نهاج الصدق والرشاد اما بعد لا يخفى على كل بليغ يقضان بان تقويم اود اللسان يلزم للانسان لزوم الماء للعطشان واللباس للمعدم والعريان والناس قد غشاهم البله والجهاله حتى صارت عندهم سيان الزبالة والنخالة وتكلموا على غير الوضع والقياس وشيدوا الحيطان من غير اساس فلا جرم ان مؤلف هذا الكتاب الذى هو من اصلاب اولى الالباب الشهم الذى سابق اقرانه فى حلبة الكمال ورزق غاية الكياسة وحسن الخصال المفترع صهوة العز والفضل والحايز احد عشر درجة من العقل اعنى به حضرة محمد حفيد افندى المتشرف بصدارة اناطولى ابن مولانا ومن له من بالجميل علينا حضرة عاشر مصطفى افندى المفتى بدار السلطنة العلية سابقا * وهو الذى حاز العلوم قديمها وحديثها من كابر عن كابر فاق الانام بفضله وبعقله الناس عين وهو بحر الزاخر * بدا له ان يجمع سقطات العوام ويزيل الغلط والاوهام مع استطرادات وافر وفوايد متكاثره فاتى بكتاب لو نظر فيه صاحب العباب وامعن بما فيه من نفايس الخطاب نكس راسه من شدة الحجاب وسلم له مقاليد اللغة بلا ارتياب ولو تأمل دقايق معانيه الجوهرى اورمقه بعين الانصاف الازهرى امتثالا بين يديه موقا لاجدر بان يكتب اثر هذا الحبر بالتبر لا بالحبر ولو عاينه صاحب المجمع البحرين اوجب عليه الثناء كالدين بل كفرض العين ولو طالعه صاحب القاموس حلف اليمين الغموس بان هذا آلة الدروس بل نزهة النفوس اسئل الله ان يكلأه من الخطاء والنسيان ويتبع مااضمره فى الجنان الى ان يؤب القارظان ويتكرر الحدثان

امين امين لا ارضى بواحدة . الا اضيف اليه الف آمينا

وكتب هذه الاسطر اسير وصمة ذنبه والمعترف بنقصه وعيبه ابو البقا احمد المأمور بتحرير وقايع الدولة العليه المتخلص بين الكتبة بواصف امنه الله من كل المخاوف وذلك فى عام تسع وعشر بعد المائتين والف

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣	١٤	الادان	الاوان	٥٨	١١	فرهناك	فرخناك
٣	١٩	مصرالقاهره	مصروالقاهره	٥٩	٠١		اويخو
٣	٢٤	السطان	السلطان	٦٤	٢٠	مصيل	مصيقل
٧	٠٨	ابرشيم	ابريشم	٧٢	٢٥	آشويش	تهويش
٩	١٧		مؤلفي	٨٠	١١	بيان	ميان
١١	٠١	منـد	منسد	٨٠	٢٢	آخرن	آخردن
١١	٢١	كوهر	كوهه	٨١	٠١	مجس	مجلس
١٣	١٧	اولنلره	اولنلر	٨٣	٢٧	اولمغله	اولمغه
١٥	٠٨	خصاصا	خصوصا	٨٤	٠٦	فاسيده	فارسيده
١٥	٢٢	اولان	اولنان	٨٦	٢٢	آلوده	آلود
١٦	١٤	كسريه	كسره يه	٨٩	١٣	حيرارندن	حيرزاندن
٢٤	٢٧		اولوب	٩١	٢٣	مجـد	مخـد
٢٦	٠٢	جسيه	جسميه	٩٢	١٩	وربدن	دريدن
٢٨	٠٧	حبفرهسي	صفيرهسي	٩٤	٢٤	مفهم	منفهم
٣٠	١٥	الاون	اولان	٩٩	١٠	بهـا	بهـار
٣١	٢٤	حسام	حام	١٠٦	٢٣	بدره	بدده
٤٥	٠٣		فرق	١٠٨	١٨	زبارند	زبانزد
٤٥	١٦	اولدقده	اولدقلري	١١١	٠٧	ومياه الزينه	ميانلرينه
٤٥	٢٤	تاريخندن	تاريخنده	١١٧	١٤	موجود	موجوده
٥١	٠٢	مرقومك	مرقومي	١١٨	٠٤	اولديغندن	اولديغنده
٥١	٢١	معرفتي ايله	معرفتلريله	١٢٢	١٣	قفانه	قفانكي
٥١	٢٤	اولوجيدر	واولوجيدر			بكى سندن	سندن
٥٤	٠٤	رجوليت	رجولية	١٢٥	٠٦	مسمى جاى	مسمى
٥٤	٠٤	طفوليت	طفولية			اولان	اولان جاى
٥٤	١٥	وانجودن	اونجودن	١٣٣	١٩	بيع	ربيع
٥٤	٢٠	فقدانده	فقدانده	١٣٣	٢٥	حراة	حرارة
٥٦	٠٣	آينه	آنبه			الصيف	الصيف

صحیفه	سطور	خطا	صواب
١٣٦	٠٥	ویك	دیك
١٣٨	٢٣	معلقه	ملعقه
١٤٥	٢١	سائره	سائر
١٤٩	٢٧	اولوب	اوزره
١٥٠	١٦	عجمه‌ده	عجمده
١٥١	٢٦	امروان	امردان
١٥٤	٠٩	افاده	افاده‌یی
		اراده‌یی	اراده
١٥٥	١٥	التزما	التزاما
١٦٠	٠١	خفیفده	حفیده
١٦١	٠٧	سلاسین	سلاطین
١٦٦	٠٨	درفش	درفش
		کاویانی	کاویان
١٦٩	٢٤	معناسنی	معناسی
١٧٠	١٠	بدول	بدل
١٧١	٢٢	اولنه	اولنسه
١٧١	٢٤	ابریشیم	ابریشم
١٧٤	١٩	خردار	خروار
١٧٥	٠١	خسرو	خسرو
		دهوی	دهلوی
١٨٦	٢٠		غلط اولمغه
١٨٦	٢٢	مشهر	مشهور
١٨٩	١٦	رنکی	رنکلی
١٩٢	١٠	معروفك	معروف
١٩٦	١٤	تبرنکاهمزده	تبرنکاهمزه
١٩٦	١٧	ورزا	وراز
١٩٧	٢٧	محل بلغم	محلل بلغم
٣٠٢	٢٠	نقشبندن	نقشبنده
٣٠٣	١٧	فروزآبادی	فیروزآبادی
٣٠٥	٢٢	بلدهٔ طیبه	بلدهٔ طیبهٔ
			٨٥٧
٣٠٨	٠٩	ایکی	ایلدیکنی
٢١١	٠٢	ظهور	وظهور
٢١٣	٢١	فاق	رفاق
٢١٤	٠٢	سبب	اسب
٢١٤	١٨	ادعیه‌نك	اوعیه‌نك
٢١٥	٣٠	تقلدر	تقلده
٢١٦	١٤		سنی بردنجی
٢٢٤	٠٤	محره‌رینی	محررینی
		قبضی	قبصی
٢٢٦	٢٥	تیغ داری	تیغ واری
٢٢٦	٢٣	اسم عرب	رسم عرب
٢٢٦	٢٥	مطقا	مطلقا
٢٢٦	٢٧	بالسکیر	بالکسر
٢٣٠	٠٨	غلدر	غلطدر
٢٣٠	١٢	سلیمان	سلمان
٢٣١	٢٢	اویدیان	اویمیان
٢٣٨	١٤	قرآن	قرآن
٢٣٨	١٦	بجمت	بجمیت
٢٤٣	٠٨	طلم	طسم
٢٥٥	٠٩	قدروان	قدردان
٢٥٥	١٧	مشار ابله	مشار الیه
٢٥٦	١٨	جزءندن	جزءدن
٣٦٤	٠١	اولمدیغی	اولندیغی

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٦٥	١٠	اتباغ	اتباع	٣٧١	٢٧	کتخدا	کدخدا
٢٧٠	١٨	محلوبه‌سی	حلوبه‌سی	٣٧٢	٠٧	دلیل وعمر	دلیل عمر
٢٧٢	١٨	منهم	متفهم	٣٧٩	١٩	بعده	بعمد
٢٧٣	١٦	استعمالی	استعمال			التعریب	التعریب
٢٧٣	٢٢	رجعته	رجعة	٣٧٩	٢٢	الاشرام	الاشرم
٢٧٧	٢٤	امداد	امتداد	٣٨٣	٢٧	معرف	معروف
٢٨٢	١٨	مزووج	مزدوج	٣٨٤	١٠	ترکبسی	ترکیبی‌سی
٢٨٧	١٧		یعنی	٣٨٩	١٠	اداق	اواق
٢٨٧	٢١	اولور	اولنور	٣٩٠	١٣	بوغوت	یوغرت
٢٩٥	١٤	اوائلده	اوائلنده	٣٩٦	٠٦	نه کو	نه کوز
٢٩٧	١٤	ولدی	اولدی	٣٩٨	١١	اولمغله	اولغـه
٣٠٢	٢٣	جفته	جفنه	٤٠٨	١٨	بجهول	مجهول
٣٠٥	١٣	جفته	جفنه			الحلال	الحال
٣٠٩	٠٧	قاسیده	فارسیده	٤١٢	٢٤	بحتنده	تحتنده
٣٢٢	٠١	معالرینه	معنالرینه	٤١٨	٠٥	وکبر	وکبرو
٣٢٦	١٨	همجنلری	همجنسلری	٤٢٤	٢٤	زبرا انی	زیرانی
٣٣٢	٢٣	موضع	موضوع	٤٤٥	٠٢	ایدکلری	ایلدکلری
٣٣٥	٠٥	وقبع	وتوقیع	٤٦٢	٠٢	ابوانسه	یوانسه
٣٦٢	٠٤	بیجه‌سی	بچه‌سی	٤٦٣	٢٤	قربق	فربق
٣٦٢	٠٦	رسمندر	سمندر	٤٦٦	٢٧	ما اعتق	مااعتق
٣٦٢	١٧	ایدوب	اربدوب	٤٦٩	٠٤	برعجاله	بوعجاله
٣٦٤	٢٣	عطه	عطسه	٤٧١	١٦	و برادی	و برادری
٣٦٥	٠٥	هوامه	عوامه	٤٧٤	٢١	آونده	آوانده
٣٦٧	٢٥	وهاءحطی	وحاءحطی	٤٨١	١٦	معرفك	معروفك
٣٦٩	٠٥	انماغق	ابنانمق	٤٨١	١٧	نغری	نفیر
٣٦٩	٠٨	کفری	کفر	٤٨٧	١٨	عباندر	عبارتدر
٣٧١	٠٣	الاالاخر	الی آخر	٥٠٧	١٦	ورایت	روایت

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
٥١٤	٣٠	بجاد	بجادلدر
٥١٦	٢٢	اله	كبي
٥١٧	٩	اردان	ايوان
٥٢٢	١٥	اولمشدر يدى	اولمش ايدى
٥٢١	١٥	بردز	بروز
٥٢٧	٤	خوانده	جوانده
٥٢٨	٢٥	شاهد	شابه
٥٣١	٥	منسوخ	منسوج

الدرر المنتخبات المنثوره في اصلاح الغلطات المشهوره

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى ميز الانسان بالنطق عن سائر الحيوان وشرف
السنة بعضهم بالفصاحة واكثرهم يتفوهون بما يوجب الفضاحة
وكرم شرذمة منهم بالبلاغة والبراعة ومنهم زمزمة تقطع الاوهام
بسيف البراعة لبيان انعامه وجدت مجالا وقلت بديهة وارتجالا نظم
بالسنة البرايا شاهدات لقدرة ربنا فى كل نفس اذا اما كلموك سمعت
منهم فصاحة بلبل وهراء غرس نثر ونصلى على من قال انا افصح العرب
وبين باعذب اللغات ماجاء من طرف الرب بيت عليه صلوة الله مادام
طالعا من الشرق شمس والهلال من الغرب نثر وعلى آله واصحابه
الذين هم بحار العلوم صاروا فى اهتداء الضالين كالنجوم وبعد فيقول
العبد الراجى عفو ربه المجيد امين الله ابو الرفيد محمد حفيد
ابن المولى الهمام مصطفى عاشر مفتى الدولة العلية فى الزمن الغابر
اطال الله تعالى بقائه بمنه وطوله واسبغ عليه سابغات نعمه وفضله
قد صدر من بعض الكملة والنقاد كلمات غلطوا فيها حتى ظهر منهم
نبوة الصارم وكبوة الجواد فتصدى لاعلامها بعض الاعلام وانتصبوا
التمييز الصحاح منها عن السقام منهم ابو محمد القاسم الحريرى صاحب
المقامات والف فيه كتابا بلغ الغايات وسماه درة الغواص
فى اوهام الخواص وكتب عليها بعض الكمل حواشى زادوا فيها
من ذلك الباب ما اهمل ومنهم ابو محمد عبد الله ابن البرى وابو عبد الله
محمد المعروف بحجة الدين الصقلى ومحمد بن محمد بن ظفر المكى وابن

حسان احمد النحوي وشرحها الشيخ احمد شهاب الدين الخفاجي وابو عبدالله محمد ابن ابي بكر الانصاري وكتب لها ابو منصور موهوب البغدادي تتمة وسماها التكملة في ما يلحن العامة وصحح مائة غلط المولى ابن كمال باشا اسكنه الله تعالى في غرف الجنان كما يشاء وسماه التنبيه على غلط الجاهل والنبيه وكتب نبذ منها مفتي الثقلين ابو السعود العمادي عليه رحمة الهادي وكذا مصطفى بن محمد حفيد منلا خسرو صاحب الدرر صب الله عليهما سجال غفرانه الاوفر لكن هذه الفحول بينوا التحريف في العربية وما التفتوا الى سائر الالسن والدرية مع ان ما يتفوه به اهالي القسطنطينية ممزوجة بالعربية والفارسية واليونانية واكثر ما يتكلمونه مأخوذ من الجغطائية وهي اصل في اللغة التركية بهذا شاع بين ابناء الزمان غلطات كثيرة والحان لقصور الفهم وعدم الالتفات او لقلة الالف بمطالعة اللغات فاذا قلت لمن يهذي منهم احفظ لسانك عن العثور ينشد فيقول ع غلط او ايدر اولحق مشهور وكيف يليق العبث في اللسان في هذا الاوان مع ان صاحب الزمان سلطاننا المؤيد بتأييد الرحمان بليغ يبلغ في حسن عبارته الى حسان وفصيح يجر ذيل الفخار على سحبان اذا تكلم يقتبس قس الايادي عن انوار كلامه واذا تكرم يخجل حاتم الطائي آثار اكرامه فائق على جميع الملوك في الكمالات الملكية وسابق على اصحاب السلوك في الفضائل الملكية فاتح بمصر القاهرة بالشوكة العلية الباهرة سلطان حليم وارحم وخاقان اعدل واكرم مستخدم الخواقين بالجود والانعام ومستعبد السلاطين بالقهر والارغام زكله الزكاء والزكن وبدر المحاسن والفطن خادم الحرمين الشريفين وعين جسم السلطنة ومهجته بلا مين الا وهو السلطان ابن السلطان السلطان الغازي سليم خان ابن السلطان الغازي مصطفى خان خلد الله دولته وابده وبالفتوحات الجليلة شيده وايده فاردت ان اجمع الاحجار في هذه العجالة بلا اكثار وسميته الدرر المنتخبات المنثوره في اصلاح الغلطات المشهوره

وقبل ان نشرع فى المرام تقدم لك مقدمة تنفعك فى تثبت الاقدام
فى هذا المقام اعلم ان ماكله الانام من الغلط ثلاثة اقسام الاول ماجوزه
مطلقا بعض اهل اللسان او فى حال من الاحوال لاحتياج الاتيان
كالضفدع بفتح الدال شايع بلا قيل وقال محرر فى الصحاح وناس يقولون
بفتح الدال وانكره الخليل وقال فى القاموس كدرهم مردود اوقليل
والثانى مالم يجوزه احد من اهل اللغات لكن شاع بين العلماء فى الكتب
المصنفات كالتكفير بمعنى الاكفار غلط صريح بلا انكار فان التكفير
من الكفارة كما صرح فى اللغة الجوهرية وفى القاموس هو مظهر
الصواب التكفير فى المعاصى كالاحباط فى الثواب والثالث مالم يجوزه
ولا استعمله احد من العلماء الاعلام الا من ليس له خبرة من الكلام
وما يحتاج هذا الى التمثيل والبيان لان فى كل وقت وآن من ابناء الزمان
قرع الاذان مالا يحصى من الغلط والهذيان والكلمة التى تكلمها المولد
تكون مولدة لا يرضى بصحتها احد واما التعريب فليس من الغلط
بل منقولة من سائر الالسن لقواعد منها يستنبط كما صرح صاحب
الكشاف فى تفسير سورة الدخان بلا ارتياب وقال ان معنى التعريب
ان تجعل عربيا بالتصرف فيه والتغير عن منهاجه واجرائه على وجه
الاعراب واهل العربية قد اعربوا البحث عن تعريب الكلام وجعلوا
التعريب اربعة اقسام احدها مالم يتغير ولم تلحق بالاوزان العربية
كخراسان بلدة معروفة معرب من الاعجمية وثانيها كذا مالا يتغير
لكن تلحق بالاوزان كخرم فى الوزن كسلم وفى الفارسية له تسعة معان
وفى العربية العبش الواسع ذكره ابن السكيت وهو فى العلم جبل راسخ
وله ضبت وثالثها ما تغير بالزيادة والنقصان اوتبديل حرف اوحركة
لكن لا تلحق بالاوزان كآجر الذى يبنى منه البيوت اصله آكور
فى العجمية لا يحتاج الى الثبوت ورابعها كالثالث الا انها تلحق
بالاوزان كدرهم الحق بصيغة فعلل اصله فى الدرية درم ثم الكلمة
المعربة تجوز بعد تعريبها ان توضع بمعنى آخر غير معناها الاصلى
الذى فى اللسان المنقول عنه معتبر قال شهاب الدين الخفاجى فى شرح

درة الغواص وتبعه بعض من الخواص فعربوا اللفظة وورمه بجوزخ
وصرفوه وجعلوا التاريخ له مصدرا وفي هذا اشكال ما حله الا من كان
في النظم على غير مصدرا هاانا اشرع المقصود بعناية الله الملك المعبود

❋ حرف الالف ❋

ابابل

ابابل * قرلانغجه شبيه طير معروفك اسمي بين الناس بلاياء مستعملدر
عربيده حزمه يعني بلوك ودسته معنا سنه اولان فتح همزه ومد با
وكسر ومد ياء تحتانيه ايله ابابيل دن غلط اولوب فارسيده طير مرقومه
فتح ومد بله عربيه وواو وسكون لام وها وفتح ياء تحتانيه ايله بالوايه
ديرلر يمن حاكمي ابرهة بن الصباح الاشرم جنودينه رمي حجاره
قصه پرغصه سي تفصيلي سورهٔ شريفهٔ فيل تفسيرنده مفسرين
حضراتنك درعهدهٔ التزاملريدر لكن سورهٔ شريفه ده مذكور
طير ابابيل مرغ معروف اولميوب برآلاى قوشلر معناسني افاده
ايلديكي قاضي بيضاوي بيض الله وجهه نك جماعات جمع ابالة
وهي الحزمة الكبيرة شبهت بها الجماعة من الطير في تضامها وقيل
لاواحد لها كعباديد وشماطيط كلامندن مستبان اولديغندن
غيري حيوة الحيوانده امام دميرينك نقلي رمي حجاره ايدن طيورده
اختلاف اولمشدر اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتندن
سعيد بن جبير حضرتلري روايتي اوزره بين السماء والارض تعيش
وتولد ايلر برنوع قوشلر اولوب منقارلري طير مشبيه و پايلري كلاب
دستنه مشابه ايمش وعكرمه حضرتلري روايتنده يشل قوشلر
اولوب باشلري سباع باشنه شبيه بحردن خروج ايلمشلردر وابن عباس
حضرتلري روايتنده وطواطيعني يرسه يه شبيه قوشلردر وعبادة
ابن موسى حضرتلري لطيفها الزرازير بيورمشلر زرزور صغرجق
قوشيدر وحضرت عائشه هي اشبه شيء بالخطاطيف بيورمشلر
يعني طيور مرقوم زياده قرلانغجه شبيه ديمكدر رمي اولنان احجار
بارملر كه من سجيل ايله موصوفدر سنك كلك معربي اولديغي اتفاق
كردهٔ حضرات مفسريندر امازمانه مزده متعارف طيور ابابيله

علم اولمسی جمعیت ایله طیرانلرندن ویاحضرت عائشه رضی الله تعالی عنهانك تشبیهندن اوله فائده صیغهٔ ابابیل عبادید وشماطیط کبی علی قول مفردی اولمیان صیغهٔ منتهی الجموع دن اولمغله حضرت منلاجامینك کافیه شرحنده تصریح ایلدیکی قاعده یه مبنی صیغه نك اولی مفتوح وحرف ثالثی الف ومابعدی ایکی حرف اوله مساجد کبی ویاالفك مابعدی اوج حرف اولوب وسطی ساکن اوله مصابیح کبی اکثری ایکی دفعه جمعلندیکندن صیغهٔ منتهی الجموع تسمیه اولنمشدر

مطلب صیغهٔ منتهی الجموع

اباقه اباقه * قاچمق معناسنه اکثری فرار عبدده زبانزد اولمغله افعال بابندن ظن وافاقه یه قیاسا اخرینه تا زیاده سیله مستعملدر عربیده کسر همزه وفتح ومد باایله اباق دن غلط اولوب فارسیده کسر کاف ورا وزا ومد اخیرین وسکون یائین ایله کریزیدن دیرلر خفی دکلدرکه ثلاثیده ابق یأبق بابنك مصدری اباق کلور

ابدالابدین ابدالابدین * ودهرالداهرین وعوض العائضین یعنی زمان طویل معناسنه مدهمزهٔ ثانیه ایله مستعملدر عربیده افصح اولان فتح همزهٔ مرقومه ایله ابدالابدین در فارسیسی فتح ها وسکون نون ایله هنکام دراز اولور فائده ابد فتحتین ایله دهردرکه زمان طویلدن عبارت اولوب دائم معناسنه دخی کلور آبدین فتح همزه ایله ابدك جمعی اولوب تأکید ایچون ذکر اولنور امامام جزولی علیه الرحمة دلائل الخیراتك حزب سادس ثلث اخیری اواسطنده وصل علی محمد ابدالابدین وازله المنزل المقرب عندك ذکرنده فاسی بمد همزة الابدین وکسر بائها فی النسخ المعتمد وفی بعضها بفتح الباء وکلاهما صحیح دیو شرح ایلمشدر والشیخ جمل مصری عبارت فاسیبی نقلدن صکره ابدین بالمد فهو بوزن الصابرین جمعا وابدین بالفتح بوزن عالمین وهو جمع عالم دیو بیان ایلمشدر لکن قاموس وراموز مثللو لغات معتبره لرده مدهمزه ایله ابدینه تعرض اولنمامغله محل بیانده سکوت انکاری موجب اولدیغنه مبنی فتح همزه ایله ابدین افصح دیو قید اولندی *ابراهیم* اسم نبی مرسل واسماء رجالدن معروف فارسیده اصلی

ابراهیم

ابراهام اولوب تعریب اولنمسیله غیر منصرف اولدیغی مشهوردر
صاحب قاموس فیروزآبادی ابرهیم وابراهام وابراهوم واعرابی
ثلاثه ایله ابرهم وبونی فتح هاایله ابرهم اسم اعجمی اولدیغی تصریحندن
قطع النظر ابن جوم کمال پاشا زاده معرب رساله سنده مختصر ایدی
ابراهیم وامثالنك علم وعجمه اولملری ایله منع صرفلرنده اهل لغتك
اجماعی درکار در بنا برین بعضلك ابراهیم اصلی عربیدر کلاملرینه
اعتبار خرق اجماعدر *ابرشیم* معروف بوکاش ابیکك اسمی فارسیده
فتح همزه وسکون با وکسر ومدرا وضم شین ایله ابریشم دن غلط
اولوب معربی فتح همزه وکسر ومدسین ایله ابریسم در *ابریك* زراپه
ونحاسدن مصنوع آبدست وقهوه وسائره اضافت ایله مستعمل
وعاء معروفك اسمی عربیده فتح همزه وسکون با وکسر
ومدرا وآخرده قاف ایله ابریق دن غلط اولوب فارسیده مد
همزه وتا وسکون با وها وفتح یاء ثانیه ایله آبتابه درلر ولفظ
ابریق فارسیده آب ری کلمه سندن تعریب اولندیغی قاموسده
مسطوردر لکن فرهنکارده اصلنه ظفر یاب اوله مدق *ابلق*
فتح همزه ولام وسکون با وقاف وحرفین مفتوحین اداء ترکانه ایله
کیج ایرتسی غلطه اطلاق اولنور عربیده حرفین مرقومینی تلطیف
ایله بیاضی وسیاهلی معناسنه موضوع اولسان ابلق دن غلط اولوب
عجمی فتح همزه ولام وسکون با وکاف ایله ابلك در اسب وسائر
جامع اللونین محرر اولانلره اطلاق مجازدر لکن نورسیده کانی
توصیفده سیاهی چشم وابرولك ومرچم وسفیدی رخ وجبهه
وجسم ناظره کلور لدسیه ده توفیق لفظ لازمدر *ابنوس*
قدی واوراقی عناب اغاجی صورتنده میوه سی اوزومه شبیه صاری
وحلاوتلی دیار حبشده نابت برشجرك کورکی سیاه هیزم پاره سی
اولوب فتح همزه وللهمستعملدر فارسیده مد همزه وضم نون
وسکون با وواو ایله آبنوس دن غلط اولوب عوبسمی یونانیدن
معرب مد همزه وبا وضم نون وسکون سین ایله آبانس در عملی سی

* ابرشیم *
* ابریك *
* ابلق *
*ابنوس *

حبشه اغاجی آب و با وحلزار اولان محلده بر مدت ترك اتله سیّیا ما اولدیغی معروفدر * ابن یامن * حضرت یوسف صلوة الله علی نبینا وعلیه جنابلرینك كوچك برادرلری اولوب علی قول سرقه كیل اسنادی ایله مصرده ابقا اولنان ذاتك اسمی عبریده كسر ومد یا ایله بنیامین وزننده معرب اولان بنیامین دن غلطدر بعضی كتب ده وخصوصا سبعه‌ٔ معلقه‌دن طرفة بن العبدك قصیده‌ٔ بدیعه سنده ابن یامن تحریر وذكر اولنان حجاز اهالیسندن اولوب بحرین تاجرلرندن بوردلك اسمی اولنمله اسماء عربدن یامن ویاسر مشهوردر بوتقدیرده ابن رجل مسمی بیامن دیمك اولور ابن یعقوب علیه السلامه ابن یامن اطلاق خطا اولدیغی بی ریبدر فائده علمین بیننده واقع اولان ابنك همزه‌سی خطا وتكلما علی العموم حذف اولنور دیوا ابنای زماننه مزبینده مشهور اولان قاعده تام ضبطدر بو قاعده مرعی اولمسی آتی البیان شكرده وضعلك غیریده در اولی مضمره مضاف اولور ایسه همزه اثبات اولنور هذا ابنك كبی ثانیسی جدینه نسبت اولور ایسه محمد ابن احمد كبی یعنی محمد بن حسن بن احمددر واسطه اولان اسمی حذف اولنمش اوله ثالثی كند و پدرینك غیره مضاف اوله محمد ابن الحنفیه كبی كه حنیفه مادرلری نسبت اولندیغی قبیله‌لی بنت انیدر قبیله مرقومه رئیس الكذابین مسیلمه‌نك قبیله سیدر رابعی صفتدن غیره عدول اولنمش اوله اظن محمد ابن عبد الله كبی خامسی لفظ ابن الف ایله تثنیه قلنور ایسه زید وعمرو ابنا محمد كبی سادسی حرف استفهام ایله ذكر اولنور ایسه هل ءابن تمیم ابن امرئ كبی سابعی بغیر اسم ابن ذكر اولنور ایسه جاءنا ابن عبد الله كبی ثامنی مشهور اولدیغی صورتده ابن اول سطرده واقع اولور ایسه الفی حذف اولنماز صور ثمانیه‌دن مستثنادر كه بین العلمین واقع اولان ابن علم متوسط صفت واقع اولوب علم آخره مضاف اولسه وسط كلمه محل تنوین اولدیغندن تكلما وخطا ترك اولنور اتفاق كری سبق ایدن اوله سطر بو حاله نظردر

* ابن یامن *

مطلب ابن

* ابه *
ابه صوف غنمدن منسوج بر نوع ثوب معروفك اسمى در عربيده فتح عين
ومد بالله عبادن غلط اولوب فارسيده عموما شعر بز وصوف غنمدن
منسوج اولان اشيايه فتح ومد شين ايله شال ديرلر والفظ مركب فتح باء
عجميه ونون وكسر ومد ميم وسكون شين وها ايله پشمينه كه
فارسيده يوك معناسنه اولان پشمك اخرينه ياء نسبت ونون تاكيد
نسبت وهاء اختصاص اضافه سيله پشمينه اولديغى بديداردر
هرنه قدر متأخرين پشمينه نى كسوهٔ فقرايه تخصيص ايلمشلر ايسه ده
اهل لغت فرق ايلمشلردر امابعض ارباب لغت شالك قيمته قياسا
كشميرى ولاهورى وطوسى شاللرى پشمينه دن تفريق نابجادر
انقره شالبسى دخى صوف بزدن منسوج اولديغى معروفدر قاعدهٔ
مرعيه يه تطبيقا برفرد انسان نوع انسانه نسبت اولندقده انسانى
ديدكلرى كبى جزئى كليه نسبت قيلندن شالدن برنوع اولان انقره
شال جنس شاله نسبت ايله شالى اولوب بعده تركى نسبت ايله انقره
* ابهر *
شالبسى ديمك صحيح اولديغى اشكاره در * ابهر * قزوين ايله زنجان بيننده
بر بلدهٔ عظيمه ويا اصفهان نواحيسندن بر بلده نك اسمى بفتح همزه
وبا وسكون ها ايله مستعملدر عربيده فتح همزه وها وسكون با وزا ايله
ابهزدن غلطدر ائمهٔ علم منطقدن ايساغوجى آ الشيخ اثيرالدينك
منسوب اولديغى بلده تين مرقومه تيندن بريدر شارح حسام كاتى
محى الدين افندى اعلم ابهرا فاقرأ ابهرا قولنده صحيحى بالثوب غلط
قرا ئتنه رخصتى مع علمه او رمجيبه دندر بلدهٔ مرقومهٔ كبير قزوينه
اون ايكى فرسخ وزنجانه اون بش فرسخ اولوب طول بلدى صدل
وعرض بلدى له يج درجه ودقيقه در اما اصفهان ناحيه سندن
اولان قريه نك طولى عد وعرضى لح درجه در وعلى قول فيروز
ابادى اللابهر بلالام معرب آب هر اى ماء الرحى بلدهٔ عظيمة بين
* آتش فروز *
قزوين وزنجان وبليدة بنواحى اصفهان كذا فى القاموس * آتش فروز
ايقاد نار ايده جك برنوع آلت مترو كه نك اسمى فارسيده مد همزه وفتح تا
وهمزهٔ ثانيه وسكون شين ايله آتش يا قيجى معناسنه آتش افروزدن

مخفف اولوب عربیده الت مرفوعه به فتح جیم وتشدید وفتح را ایله
جره مثقبه دیرلر مرویدر که آلت محرره آدم کله سی هیئتنده مجوف
باقردن برظرف اولوب سوزکی کبی کوزلری اوله لکن بغایت تنك
لازمدر ابتدا آتشده زیاده قزدیروب بعده صویه وضعده فی الحال
آبی جذب ایدوب وقت احتیاجده اوجاغك کنارنده ترك ایله کسب
حرارت ایلدکجه سوراخلرندن ابك بخاری چقمغه باشلیوب اول
بخارك هواسیله آتش مشتعل اولور حکیم جالینوس مخترعاتندن
* اتك * اولدیغی دخی منقولدر * اتك * اثواب وغیرینك طرف اسفلنه دیرلر
معروفدر ترکستان اهالیسندن ترکی تکلم ایدن جغطای طائفه سنك
اصلی ترکی لغتی اولان کسر ومد همزه وفتح ومد تا ایله ایتاكدن غلط
اولمغله شهرتنه بناء یا تحریر اولنمیوب لکن اصلنه ایماء کسر همزه ایله
قراءت مناسبدر عربیده معنای مرقومه دال فتح ذال وسکون یا ایله
ذیل وفارسیده فتح ومد دال وفتح میم وسکون نون ایله دامن دیرلر
خفی دکلدر که ترکی دیو استعمال اولنان عباراتك اصلی جغطائی
اولوب بعضی الفاظی تراشیده وپرداخت واکثرینی علی حاله
* اجدرها * دیار رومده تفوه ایدرلر * اجدرها * انسان وبقری اکل وبلع ایدر
مشهور عظیم الجثه مارك اسمی فارسیده فتح همزه ودال وسکون زاء
عجمیه ورا ایله اژدرهادن غلط اولوب عربیده فتح تاء وتشدید
وکسر ومد نون ایله تنین دیرلر اژدرهانك اصلی اژدر اولوب ادات
جمع اولان الف وها الحاقیله بنه واحد معناسنه لسان فارسیده مستعملدر
ثعبان مرقوم ایکی نوع اولوب بریسی حیه کبی اغزی ایله لدغ
وبریسی عقرب کبی قویروغی ایله لسع ایدوب ایکی نوعنك دخی اللری
وایاقلری اولدیغی کتب معتبرانده محرردر اما غزالدن تولدینه
ظفر یاب اوله مدقی اکاذیب مشهوره دن اولمسی منفهمدر صحیحی
نوع دیکر اولمیوب حیات معروفه لره آفت رسیده اولمدقده عمر
طبیعیلری اولان الف کامله بالغ اولملرینه قریب بهرماری وآبی
اژدر اولوب اللری وایاقلری ظهور رایلدیکی صدقه قریب مسطور

اولديغى مصادف حافظهٔ فقير اولمشدر * اجقرق * مجراى تنفسه مند * اجقرق *
اولان ريحك وسائرك ثقلتندن عارض اولان معروف علتك اسمى
فارسيده كسر همزه وكاف ورا وسكون سين وكاف ايله اسكرك دن غلط
اولوب عربيده ضم فا وفتح وهمد واو ايله فواق درلر * اجلاس * جلس مجلس * اجلاس *
بابندن امر اولوب اوتورديمك معناسنى افاده ايلديكنه بناء قائمه اطلاق
شايعدر عربيده قائمه اطلاق اولنان ضم همزه وعين وسكون قاف
ودال ايله اقعد اولوب تالم وساجده كسر همزه ولام وسكون جيم
وسين ايله اجلس اطلاقنى علماى عظام فرق وتصريح بيورملرى
ايله قائمه خطابى غلط اولور فارسيده بلا فرق كسر با ونون وشين
وسكون يا ايله بنشين درلر * اجى * بر بلده يه يكى كلوب اول بلده نك خلق * اجى *
لسانتى واصطلاحلرينى بلمينه وصنعتنده ماهر اولمينه على العموم
اطلاق اولنور عربيده فصيح اللسان اولمينه فتح همزه وجيم وسكون
عين وكسر وشد ميم ايله اعجمى ديدكلرندن غلط اولوب صنعتده
كامل اولمينه فتح همزه ورا وسكون خا وقاف ايله اخرق ديرلر
وفارسيده فتح نون وميم ودال وسكون واو وها ومد الف ايله اوله
نوآمده وثانيه مد خاء معجمه وسكون ميم وسين وفتح دال ايله خامدست
ديرلر * اجنه * انسك مقابلى جنك جمعى معناسنه استعمالى شايعدر * اجنه *
عربيده كسر جيم وتشديد نون ايله جن اسم جنس اولمغله على قول
واحدى يته اعراب مرقوم ايله جنى اولديغنه مبنى تعبير مرقوم
غلط اولديغى اشكاردر فارسيده جن مرادفى ضم كاف
عربيه وواو معروفه وفتح هائين ايله كوهر ديرلر استطراد اجنه
مرقوم عربيده قارنده اولان ولد معناسنه فتح جيم وكسر وشد نون
ايله جنينك جمعى اولوب فارسيده جنين مسقط معناسنه فتح كاف
عربيه ايله كفانه ديرلر متمنه طلبهٔ علومدن اناطولى ممالكنده
تحصيل علوم ايدن بر شخص خودپسند ماحصلى سرمايهٔ اندلدايله
جميع عالمى قصبهٔ متعنونه قياس ايدوب دكولپست ادارك پيدا ومعمورهٔ
اناطولى نظرنده بر مكمن ذوقما اولديغنه مبنى آستانهٔ امن اشيانه

علماسندن غیری بکاکسنه هیپا اوله مزدیه رك اسکداره نزول وفرداسی
سواحل اسلامبولدن براسکله ره ینــاشر الغریب کالاعمی مصداقی
برقهوه دکانی پیشکاهنده آرام ومتفکر سرنجام ایکن قهوه
رجالندن نورسیده برچلبی خواجه افندی تشریفکز اناطولی دنمی
وامن طریق وارمی سؤالنه اجنهلر طوب اوینایور جوابنه بنه چلبی
بلاتفکر جانم خواجه افندی قچار ایلق دیو ردنده جوابه عدم قدرتندن
ماعدا ثمرهٔ علم شریف اولان میزان انصاف ایله موازنه و بو بلده نك
شابی بو بله نکته دان اولدقده علما وشیوخی ایله مکالمیه بروجه ایله
حدامکان اولمــاز دیه رك درآن ساعت بلده سنه عود وانصراف
ایلمش العهدة علی الراوی * اجحاف * اذهاب یعنی کیدرمك
معنــاسنه تقدیم حاء مهمله وتأخیر جیم ایله مستعملدر عربیده
معنای مرقومه دلالت ایدن کسر همزه وسکون جیم ومدحاء
مهمله ایله اجحافدن غلط اولوب فارسیده فتح راوسکون فا ایله رفتیدن
دیرلر * اخر * دواب ومواشی حبس وربط ایلدکلری محل معروفك
اسمی فارسیده مدهمزه وضم خا وسکون واو ایله آخوردن غلط
اولوب عربیده فتح همزه وطا وسکون صاد وبا ایله اصطبل دیرلر
حیوانات وخدمه سنه ضابط اولانلره میراخور تعبیری شایعدر
اخوال * وجود انسانده موجود بك معناسنه اولان مدخاء معجمه ایله
خالك جمعی دیو استعمالی شایعدر عربیده کسر ومدخاء معجمه ایله
خیلاندن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم بغایت شایع اولمغله
ادات جمع ایله خالهــا دیرلر محرر اولان فتح همزه وسکون خا ایله
اخوال انه قرنداشی یعنی طایی معناسنه بنه مدخاء معجمه ایله خالك جمعی
طایلر دیمك اولوب فارسیده کافین عربیده تین وضم ثانی ایله کاکوآن
دیرلر * ادعیه * اوقومق وچاغرمق وحضرت واهب العطایادن
نفسی وغیری ایچون طلب خیر معناسنه اولان دعانك جمعی اوله رق
تشدید یا ایله مستعملدر عربیده فتح همزه ولام وسکون فاوها
وکسر عین ایله جمع قلت دن افعله وزننده ادعیه دن غلط اولوب

* اجحاف *
* آخر *
* اخوال *
* ادعیه *

فارسیده

فارسيده فتح ومد خا وها وسكون سين وفتح تا ايله خواستهادر لر

مطلب تائين

فائده تاء طويل وتاء قصير ايله كتابت اولنان جموعك قاعده سى مفردينه
نظر اولنه لكه مفردى تا ايله ايسه مسلمة ومؤمنة كبي جمعلرى
تاء طويله ايله كتابت اولنور مسلمات ومؤمنات كبي اكر مفردى
بلاتاء ايسه قاضى ودعا كبي جمعلرى تاء قصيره ايله تحرير اولنور قضاة

* ادويه *

وادعيه كبي *ادويه* علاجلر معناسنه دوانك جمعى ولهذا ادعيه كبي
مشددا مستعملدر تصرفى ادعيه كبي اولوب فارسيده فتح ومد جيم

مطلب جموع فارسيه

فارسيه وها وفتح را ايله چارها ديرلر فائده قواعد فارسيه دندر كه
لسان مرقومده ادات تثنيه اوليوب مافوق الواحدى ادات جمع ايله
ادا ايدرلر اسماء ذوى الارواح دن اولوب اخرى ساكن اولور ايسه
جمعى الف ونون ايله كلور آدميان وپريان كبي لكن آفتابان
وماهان حركت وسيرلرينه نظرا ذى روحه ملحق ديرلر ومرد
وزن جمعنده مردان وزنان ديرلر اكر اسمك اخرنده هاء علامت
وار ايسه كاف عجميه تبديل ايله فرشتكان وخواجكان ديرلر
وجماداتك اخرى متحرك وياساكن جمعلرى الف وها ايله كلور
ياضهلوسنكها كبي اما اشترها شنودندن ونشو ونمايى اولانلر
نباتات واشجار واعضاى حيوانات وياتجدد وتقضى اوزره اولانلره
اوقات وازمان كبي بونلر دخى محرر اولديغى صورتده ايكى وجه
ايله جمعلنور وبعض كلمه نك آخرنده اولان هاء علامتى جمعنده
حذف ايدوب فتحه ايله اكتفا ايدرلر بادها وجامها كبي شعراى
عجمدن بعضيلرك بو قاعده يه مغاير اباتى كورلمشدر *اذخر* ديارمزده

* اذخر *

باغ وبوستانلرده ظهور ونظهورلى عنبر ازرق ديو معروف نباتات
انواعندن اطراف مكه مكرمه ده نابت قوقولو ديكنكارى سازه
شبيه لكن كوكى غليظ وتالرى كثير وانجم وقدى اصغر ومحرقه
ومصفرته حائل وچچكى كثير وبياضى وعطرى تيلى حكه اريني دبكله
طلبهوده حشيشك اسمى فتح همزه وسكون ذال معجمه وراء
مهمله ايله مستعملدر عربيده الحق كسر اول ايله اذخردن غلط

اولوب فارسیده فتح نون وکسر ومد جیم عربیه ایله نجیبل دیرلر
* اذعان * اذعان * متعدی ظنی ایله ادراك یعنی بیلمك معناسنه لفظا صحیح
اوله رق مستعملدر عربیده کسر همزه وسکون ذال ایله سکوت
وخضوع وانقیاد معناسنه لازم اولان اذعاندن معنی غلط اولوب
فلانك اذعانی واردیمك افاده اولنان خصوصی سکوت وخضوع
وانقیاد ایله نفسنك قبولی واردیمك اولور فارسیده فتح فا وبا ودال
وتا وسکون رائین وشین ونون ومد میم ایله فرمان برداشتن دیرلر
* اذناب * اذناب * ذنبك جمعی گناهلر معناسنه شیوعنه بناءً کتب صرفدن
مقصود دیباجه سنده الزاجر عن الاذناب کورلمشدر عربیده
ضم ذال ونون وسکون واو ایله ذنوب دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف وفتح نون وسکون ها واولی ایله کنهها دیرلر خفی دکلدرکه
اذناب فتح همزه وسکون ذال ومد نون ایله قویروق معناسنه اولان
ذنبك جمعی اولور استطراداً کتب صرفده مصرحدرکه فعلا وزننده
مصدرینك عین الفعلی ساکن اجوف اولانلرك غیریده افعال وزننده
اربعهٔ مذکوره دن غیری جمعلری یعنی بونلره منحصردر اشکال
واسماع واسجاع وافراخ کبی الزاجر عن الاذناب کسر همزه ایله
* اراضی * افعال بابندن اذنب فعلنك مصدریدر دیمك توجیه ملاجیدر * اراضی
ارضك جمعی اولوب کوکلر مقابلی یرلر معناسنه اولدیغی معلومدر
عربیده فتح همزه وراوضم ضاد معجمه وسکون واو ایله ارضون دن
غلط اولوب فارسیده زمینها دیرلر مقامات صالحی حریرینك
تحقیق اوزره ارض ثلاثیه دن اولوب ثلاثی افاعل وزننده جمع لمدیکنه
بناءً فتح را ایله ارضون جمع اولمسنك عیبی اصلی هنا ایله ارضه
اولوب ها مقدره دن عوضا جمعنده واو ونون کلور جمع عضة
عضون وجمع غرة غرون اولدیغی کبی ورانك مفتوح اولمسی
اصل جمعی ارضات اولمسنه مبنیدر نخله نك جمعی نخلات
اولدیغی کبی تم ترجمة کلامه ارض همزه نك فتحی ورانك سکونی ایله
مؤنث سماعیدن اسم جنس اولمغله مفردی ها ایله ارضه اولمق

لانه

لازم ايدي حريري بانى اوزره وابوسعيد سيرافى نك كتاب
سيبويه دن نقلنه نظرا ارض مفرد اعتبار اولنور ايسه اهلك
جمعى اهالى اولديغى كبى ويامفردى ارضه اعتبار اولنور ايسه ايلك
جمعى ايالى يه قياسا على كلا التقديرين اراضى اولور وقاموس
وراموزده محرر اولديغى اوزره ارضك جمعى ارضات واروض
وارضون واراض واراضى كلوب اراضينك على غير قياس
اولديغى بيان ايلمشدر بوتفصيل معلوم اولدقدن صكره حريرينك
قولنه اعتبار نامناسبدر *ارتفاع المق* آلات كثيره ارتفاعيه خصوصا
مشهور انام ربع دائره ايله شمسك درجه سنه وقوف تادر
مأخوذ اندن اولمديغى بديهى اولمغله توجيهنه قادر اولميانلرك تكلمى
غلط اولور اخذ بمعنى تعلم اولوب درس آلدم ونصيحت آلدم كبى
ارتفاع آلدم ديمك افقدن ارتفاع شمسى اوكرندم ديمك معناسنه
اولديغى معلومى اولانلر خلاصه چاره بولور اما ساعتكز مرتفعميدر
سؤالى موجهدر ارتفاع لنمش ديمك اولور يعنى ارتفاع شمسه
موافق در معناسنى افاده ايدر لكن بومعناده استعمالى دخى مولد
اولور عربى* لغه تطبيق قصد اولنور ايسه بطريق المجاز العقلى
ساعتكز مرتفعميدر ديمك آلت ارتفاعيه سى جانب شمسه رفع اولنمش
ميدر ياخود عقربى بولنديغى محلدن ايلرى ياكرى لاجل التصحيح
رفع ونقل اولنمش ميدر ديمك اولور اما مخترعات ابناى زماندن
بنم ساعتم مرفوع كلامى توجيهى ممكن اولميان غلطات مشهوره دن
اولديغى كالشمس ظاهردر *ارجوان* اصلى فارسى اولوب
تركيده بلاتغيير استعمال اولان درخت لطيف معروفك اسمى اولان
ارغوانك معربى فتح همزه وسكون را ايله مستعمل اولوب عربيده
ضم همزه وجيم وسكون را ايله ارجواندن غلطدر لكن ارباب
لغتك تصريحلرى اوزره اعراب محرر ايله ارجوان نشاستج
تعبير اولنان لطيف قرمزى رنكدركه برمقدار آچقنه بهرمان ديرلر
كل پنبه رنك ديمك اولور *ارحيه* مطلقا ذكر من معناسنه

ارتفاع المق

ارجوان

ارحيه

اولان رحالك جمعى ذكر مالر معناسنده مستعملدر عربيده جمع
كثرتى ضم همزه وسكون راوكسرحا وتشديدبا ايله ارحى وجمع قلتى
فتح همزه وسكون راوفتح حا ومدالف ايله ارحادر محلنه كوره
بونلاردن غلط اولوب فارسيده بلافرق فتح ومدهمزه وهاوسكون
سين ايله اسها دير * استطراد * رحاقفا كبى ثلاثيه دن اولوب ‌‌ مطلب جموع
افعله وزننده جمع لنميوب اختلاف صيغه لرى اوزره افعال وزننده
جمع لرى كلور ذكر اولنان ارحاء واقفاء كبى اما فعال وزننده فتاء
وغراب وكساء كبيلرك جمعلرى افعله وزننده كلور افتيه
واغربه واكسيه كبى ندانك جمعى انديه اولمسى قاعده يه مخالف اولمغله
ايكى صورت ايله توجيه اولنمشدر برى شذوذه الحاق ويا ضرورة شعر
ايچون اوله ثانيسى ندى نك جمعى اندى اولوب فعل جمعى افعل
اولديغنه قياساً زمن نك جمعى ازمن كبى اندى جمعى دخى اخرينه
جمعه لاحق اولان تاء تأنيث الحاق وضم دال ايله انديه اولدقدن صكره
بناء ياصحيح اولمق ايچون دالك ضمه سى كسره يه تبديل اولنوب انديه
اولور بو توجيه ايله فائده كليه يه خلل تطرق ايلماز * اردب * مكاييل ‌‌ * اردب *
مصريه دن طقوز كيل اسلامبوليه حنطه نى متحمل كيل اولچكك
اسمى فتح همزه وسكون را ايله مستعملدر عربيده كسر همزه
وسكون را وفتح دال وتشديدبا ايله اردب دن غلط اولوب فارسيده
مطلقا كيل اولچك معناسنده فتح ومدجيم فارسيه وضم را وسكون
واو ايله چارودير * استطراد * معلوم عاقل كامل العيار دركه اختلاف ‌‌ مطلب اوزان
قصبات وامصار ايله اوزان واكيالك تبدل واختلافى اشكاردر
آستانه عليه صانها الله عن البليه ده متداول اولان كيل حنطه وشعير
لوداى حبوبانده يكرمى قيه مرعى اولوب برنجده اون قيه وزدى در
وبهر قيه درت يوز درهم نام جديدى فرض وتقدير اولنمشدر
بهر درهم فتح ومددال وفتح نون وسكون كاف ايله دانك دن معرب اولان
درت دانق اعتبار اولنمشدر اعراب مرقوم ايله دانق تركيده
قوش اتمكى ديدكلرى نودرى نام نباتك مرجمكدن اصغر تخمينك اسمى

اولوب

اولوب بونك ایله موازنه اولنمشدر اوبولوس وترمسه وجعده
بونلار دخی وزن مرقومده اولملری ایله دانکه اسم اولمشلردر و
ویرچق دانکه خرما بونك دخی ضعفیدر که اوچ دانك اولور ساموناد
وکرمیۀ شامی دیرلر الفنی حذف ایله زمانه مزده دتك دیو مستعملدر
بوندن صکره تضعیف اولنوب هر بری برتخم و بذره موازنه ایله
قیاس اولنمشدر ونصف درمه نواة دیرلر خرما چکردکنه
قیاس ایله وهر بردانك ایکی حساب ایله بر درم سکز قیراط تقدیر اولنوب
خرنوبه دیمشدر کبر کچی بوینوزی چکردکی معناسنه
وهر بر خرنوبه تضعیف ایله بر درمده اون التی طسوج دیمشلردر
فتح طا وتشدید سین ایله طسوج یونانیده طرسغوج دن معربدر
بین العشابین سبسا ابوس دیو معروف نباتك تخمیدر وهر بر
طسوج قاعدۀ محرره یه تطبیقده بر درم اوتوز ایکی حبه اولورکه
حبة الخضرا دیرلر صاقز اغاجنك ثمری اولوب منویش
دیو معروفدر وبو قاعده اوزره بر درم التمش درت شعیره
اولورکه زمانه مزده بغدای دیرلر وشعیره دخی قاعدۀ مرعیه یه
قیاساً یوز یکرمی سکز پرنج دانه سی بر درم اولوب ارزه دیرلر
وارزه نك هر بری ایکی قیاسی ایله بر درم ایکی یوز اللی التی بیاض خردل
تخمی وزن ایدر بو کلفته ابتلا معلومدرکه حبه کبر مدید متفاوت
اوزان هویدادر درم واحدی اول وضعنده سکز دانك اعتبار ایدوب
بعده التی دانکه تنزیل ایلمشلر بعد بعد وزن مرقومه مثقال صیرفی
تسمیه اولنوب درم واحد تام جدیدی درت دانکه حط وتنزیل ایله
ضعفنك ضعفنه خرنوبه یعنی چکردك وقیراط وکذلك چکردکلك
ضعف ضعفنه بغدای استعمال ایتمشلردر مثقال بریچق درمدن عبارت
اولمغله قیراطی یکرمی درت ایلدیکی اشکاردر اما الماس وسائر
جوهرلرده قیراط تعبیری حساب مرقومده طسوج تحریر اولنوب
زمانمزده چکردك وقیراط فرض ایله کلری وزندرکه درمك
اون التی جزئندن بر جزء ایدر مبیع ومشتری ذی قیمت اولدیغندن

مطلب قیراط
جواهر

معامله‌لری نصف قیراط قدیمه مبنیدرکه سکز طسوج ایدر تضعیف
ایله حبه اولوب براون‌التی دبرلر کذلك شعیره اولمغیله براوتوز ایکی
دیرلر بنه بوصورت اوزره اولمغیله برالتمش درت دیرلر بردفعه دخی
تضعیف ایله یوزیکرمی سکز اولمغیله بویله تعبیر ایدرلر یعنی برچکردکك
یوزیکرمی سکز جزؤنده برجزؤ دیمك اولور اما درهم شرعی
فقهای عظام کثرهم الله تعالی الی اخر الایام حضراتنك بیانی خصوصا
صاحب درر جناب منلاخسرو مرحومك یکون کل عشرة درهم
وزن سبعة مثاقیل عباره سندن مستبان درکه سیم خالص دن اصغر
قطعهٔ نقود یعنی اقچه‌نك اون دانه‌سی یدی مثقال اولور زیرا اخراج
ابی یوسف علیه الرحمه ده قبل ان یموت عمر رضی الله عنه بعام الدرهم
الواحد درهم ودانقان ونصف دانق محرر اولمسندن درهمدن مراد
اقچه اولدیغی فتی اشکاردر واون اقچه یدی مثقاله رابطه بند اولمسنك
سببی زمان عدالتعنوان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبره رسیده
اولنجه نقش دینار فارسی ونقش درهم رومی اولوب اقچه مقامنده
اصغر قطع سیم اوج نوع اولدیغنه مبنی بین البایع والمشتری قیل وقال
خالی اولمغیله صور ثلاثه‌نك مثاقیلنی مزج وثلثلرینی اخذ ایله تعدیل بیورب
ثلثنی اخراجده یدی عدد حاصل اولوب اون اقچه یدی مثقال شرعی که
هر مثقالی یوز شعیره‌دن عبارت اولور حکم شریفلری مأخذ فقها اولمشدر
تفصیلی برصورتده اون اقچه اون مثقال اولوب ثلثی اوج عدد وثلث
عدد ایدر صورت ثانیه‌ده اون اقچه التی مثقال اولوب التینك ثلثی
ایکی عدد ایدر صورت ثالثه اون اقچه بش مثقال اولوب بش عددك
ثلثی بر وثلثان اولور اثلاث محرره جمع اولندقده یدی عدد صحیح حاصل
اولور طریق اسهلی اقچه ده اوج صورتك موافقتلری اولوب جمع
وتثلیث اولندقده ینه اون عدد حاصل اولور اما مثقالده مخالفت
اولمغیله اون والتی وبش عددلر جمع اولدقده یکرمی بر اولوب ثلثی
یدی اولدیغی اشکاردر بوصورتده حکم قاطع خلیفهٔ ثانی ایله اون
درهم یدی مثقاله رابطه بند اولدیغنه اطاعة اکثرناس مقراص

درجیب اولوب بیع وشراده دراهم ودنانیری قص ایله وزن ایدرلر
ایمش تابزمان ظالم عنوان حجاجه کلنجه یعنی یتمش بش تاریخنده
بیان اولندیغی صورتده درهم که اقچه محلنده رایج اولان مسکوکه
سیم قطعه‌لری اوچ نوع اولوب قص ایله معامله اولنور ایکن تاریخ

ابتداء بناء ضربخانه

مرقومده دارالضرب بنا اولنوب وزن مرقومه مطابق لکن مغشوش
وسورهٔ اخلاص شریفه رسم ایله ضرب اولنوب بعده یوسف بن عمر
وهارون الرشید ومأمون وواثق بالله خلیفه‌لر کامل العیار
سیم خالصدن اون اقچه یدی مثقال قطع ایلدکلری بعضة التوار یخده
محرر اولمغله کویا بو تفصیل کتب فقهیه‌نک اجمالی بیانی اولور
حتی هارون الرشیدک وزیر کبیری جعفر برمکی سعی وهمتیله دینار
دخی غل وغشدن تصفیه اولندیغنه شاهد بین الاعجام زر خالص
وکامل العیاره زر جعفری اطلاقاری کافیدر الشیء بالشیء یذکر بعضی
کتبده کوریلن وشاطر نشانمز اولان اسماء اوزان بو مقامه قید وثبتی
مناسب کورلدی درهم دیباجهٔ رساله‌ده فارسیدن معرب ذیو ثبت
اولنمش ایدی کتب قدمای اسلافده یونانیده درخمی‌دن اولا تعجیم
وبعده تعریب اولندیغی رسیدهٔ خاطرهٔ فقیر اولمغله حققه ملایم
اولدیغنه مبنی تکرار اولندی وزن مرقومه بندقه وجر جر جیم

مطالب اوزان سائره

وبردار صغیر واون التی قیراطه که وزن درهم واحد صیرفیدر
آکسونافتی دیرلر والتمش درت شعیره وزن مرقومده اولمغله باقلاء
مصریه دیرلر اما بر مثقاله جوزهٔ بطیه وفلج یا ارین وبردار کبیر دیرلر
اکر مایعاتدن اولورسه ملعقه دخی دیرلر وبر مثقال وثلث مثقاله دینار
وبر بچق مثقاله خراما وایکی مثقاله حامای صغیر وایکی بچغنه سبعون
واوچ مثقاله حامای کبیر واوچ بچق مثقال واوچ قیراطه طوله
ودرت مثقاله جوزهٔ ملکیه ودرت بچق مثقاله استار وایکی استاره
ناطل وبتطل والتی استار وربع استار وزننده اولانه سکرجهٔ مطلقه
وآبی اولور ایسه مشربه والتی مثقال وزننده اولانه جوزهٔ مطلقه
وخرنه واکر اقشادن اولورسه قبضه وکف واون یدی مثقاله

قياساً ديرلر اما اوقيه كه اكثر بلاد عربيده مستعملدر اون ايكي درهمدن
عبارت اولمغله نصفنه نسطور صغير واوج ربعنه عينا ديرلر كذلك
اون ايكي درهمه اوقوس وارديه وما يعادن ايسه قوانوس دخي ديرلر
واوج اوقيه يه نسطور كبير وسكرجهٔ صغير وبدي اوقيه يه عرمي
وتوطولي وطقوز اوقيه يه سكرجهٔ كبيره وصدفه ديرلر ورطل بغدادي
يوز اوتوز درم وزن ايدوب رطل مكي يوز اللي ورطل مدني يوز
سكسان درم ايله موزون ديرلر ورطل مصري يوز قرق درت درم
ورطل شامي التي يوز درم ورطل انطاكي سكز يوز درم ورطل
اناطولي كه بطمان تعبير ايدرلر التي قيهٔ اسلامبولدن عبارتدر
من مطلق ايكي يوز التمش درم ومكي ايكي يوز قرق درم وشامي
يدي يوز يكرمي درم وحلبي التي يوز درم ومن قدسي بيك درم
وزن ايدرلر وقسط مطلق بشيوز يكرمي درم وقسط كناس ايكي يوز
اون اتي درم وقسط نطا ليقي ايكي يوز ايكي بچق درمدر
ومد عراقي يوز التمش اوچ درم ومد مطلق ايكي يوز التمش درمدن
عبارت اولوب كيلجه دخي وزن مرقومدر واناب ايكي يوز يكرمي
بش درم ودورق مطلق اوچ يوز طقسان درم اولوب جورق
دخي ديرلر وكيلهٔ قديمه درت يوز سكسان يدي بچق درم وتفنهٔ
حرير التي يوز اون درم وابريق التي يوز اللي درم وصاع بيك قرق
درم اولديغي مشهور لكن صدقهٔ فطر حسابنده دردست سوقيون
اولوب التمش درت بغدادي وزن ايدن درم ايله على العميا مقدار
مرقومي وزن وحساب خطا اوله جغي روشندر وجوجين بيك
اوچ يوز اللي درم ومكوك بيك دورت يوز التمش ايكي بچق درم
وجرهٔ صغيره ايكي بيك سكسان درم وجرهٔ مطلقه سكز بيك
اوچ يوز يكرمي درم وكيل قديم طقوز بيك اوچ يوز التمش درم
ودورق انطاليقي اون بيك سكز يوز درم وقفيز اون بر بيك يدي يوز
درم وقنطار قديم اون ايكي بيك درم وقنطار اسلامبول قرق
درت قيهٔ رومدن عبارت اولوب يوز اوده فرض ايله بهري

مطلب صدقهٔ فطر

يوز

يوز يتمش التى درمدن مجموعى اون يدى بيك التى يوز درم ايدر
واردب رشيدى حنطه دن يوز سكسان قيه واردنون يوز اللى قيه
واردب دمياطى ايكى يوز يكرمى بش قيه در اون اردب دمياطى
اون يدى رشيدى قياسى متعارفيدر وجره انطاليق يكرمى درت
بيك بش يوز التمش درم ووسق فتح واو وسين وسكون قاف ايله در
التمش ايكى بيك درت يوز درم جكى حطب درت قنطاردن عبارت
اولوب يتمش بيك درت يوز درم ايدر طاليقون بربوك التمش بيك
التى يوز درم كر ضم كاف وتشديد را ايله يدى بوك قرق سكز بيك
سكز يوز درم ايدر كتب فقهيه ولغات وما ثر المناسبه اوزان واكيال
محرر اولان مقاديره درم ومثقال بيان اولنيوب حين مراجعتده
كلفة عظيمه يه ابتلا هويدا اولمغله بو محلده اصح اقواله تطبيق
وجهيله اوزانى درهمه تحويل ايله ثبت وقيد اولندى مثلا دررده
محرر اولديغى اوزره الصاع كيل يسع ثمانية ارطال در اما
فاو صاع اربعة امداد كل مد رطل وثلث والمد بالضم
مكيال وهو رطلان عند اهل العراق ورطل وثلث عند اهل الحجاز
او مكيال يملاء كفى الانسان المعتدل والرطل اثنى عشر اوقية والاوقية
اربعون درهما والاوقية بالضم سبعة مثاقيل كالوقية بالضم وفتح
الثناة التحتية مشددة اربعون درهما واقع اولمشدر ع جرجى
وقس عليه الباقى * اردبيل * اقليم عجمده بعد الهجره سكسان بش
سالنده محمد بن مروان ايادنده بنا اولنمان بلده مشهوره اولوب
فتح دال ايله مستعمل ايسه ده ضم دال ايله اردبيل دن غلط اولديغى
بلاد يوسنده بيلي اولمشدر كه بانيسنه نسبت قاعده قديمه اولمغله
بلده مرقومه ضم دال ايله اردبيل بن ارمين بن لنطى ابن يونان نامنه
اولديغنه مبنى نسبت اولنمشدر بلده مرقومه زنجانه بش مرحله وخويه
يكرمى بش فرسخ وتبريزه بنه يكرمى ايكى فرسخ اولوب طول بلدى
عد وعرض بلدى لر درجه در لكن ظرافت العامدين فتح دال ايله
اردبيل فرهنكلرده كورلمشدر ابو حامد اندلسيدن مرويدر كه

* اردبيل *

خارج بلده مرقومه‌ده ایکی بطمان مقداری فولاده شبیه بر حجر مصیقل
وار ایمش حین احتیاجده اول حجری عربه ایله شهره کتوردکلرنده
مطر نازل اولوب طشره چقمینجه ساکن اولماز ایمش وشاهان
عجمدن آل صفویه‌نك جدلری قدوة المشایخ صفی الدین اسحق

* اردج *

بو بلده‌یه منسوب اولوب مدفنی دخی انده ایمش * اردج * سرو جبلی
قسمندن میوه‌سی نبقه وشجری وورقی ایلغونه شبیه اطراف جبال
استانه‌ده دخی موجود اولوب تخمی وشجری معروفلردر جغتاییده
فتح همزه وسکون را وضم تا وواو اشباعی ایله ارتوجدن غلط اولوب
عربیده فتح همزه وضم ها وسکون با ولام ایله ابهل وفارسیده فتح ومد نون

* ارز *

وضم زاء فارسیه وسکون واو وآخرده نون ایله نازون دیرلر * ارز * یعنی
برنج حبوبات مشهوره‌دن اولمغله اسمی ضم همزه وراو سکون زا ایله
مستعملدر بو تابنده اوریزدن معرب فتح همزه ایله عضد وزننده
ارزدن غلط اولوب فارسیده کسر باء فارسیه ورا وسکون نون
واخرده جیم ایله برنج وپرنك دخی دیرلر فیروز ابادیه تبعیة عضد
وزننده ارز تحریرمز دنصکره جمال الدین محمد بن احمد بن جامعك
ناظر انسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ما حرف من الفاظ اللغة
اللعربیة نام مؤلفنده تصحیحمزك عکسی یعنی فتح همزه ایله غلط
وضم همزه ایله ارز صحیح اولدیغی فارابیدن نقلی شاهدیمز اولدقده
لسان عربیده وارد اولان اسماء برنجك جمله صورینی قیدمناسب
کورلدی ضم را وسکون زا ایله رز وکسر ومد را ایله ریز
وکابل وزننده آرز وعضد وزننده ارز وفتح همزه وضم را وتشدید
زا ایله ارز وکذلك ضم اول ایله ارز وضم همزه وسکون را ایله
ارز وضم اولین وتخفیف ثالث ایله ارز وضم را وتشدید زا ایله
رز وضم را وسکون نون ایله رنز مستعملدر بلاد عجمده شهر
کیلانك اکثر محصولی برنج اولمغله خلق چندان حبوبات
سائره‌یه التفات ایتمیوب بالجمله طعام وتانلری برنجدن اولوب
واعتقادلری حکمای هندك مداومتی موجب طول عمر وصحت بدن

فوللریته

فوللرینه اعتماد وثمرهٔ تجربه لری برشخص عمر طبیعی بی تکمیلدن
مقدم فوت اولسه نان نه خوردی جوانمردی دیو ماتم ونوحه
* ارزروم * ایدرلرایمش * ارزروم * مشهور بلده جسیمه در ارض روم دخی دیرلر
عربیـــده ارزن الروم دن غلط در زیرا فتح را وزا ایله رزن محل عالی
وچقوردری اولوب ماء مجتمع اولانیره دیرلر بنـاء علیه بلدهٔ مرقومه
ارزن الروم تسمیه اولنمشدر روم اما کننك مرتفع وعالیسی وآبی
دخی موجود یکی افاده ایدر ویا اخلاطه اوج مرحله اولان بلدهٔ دیکر
ارزن دن فرق ایچون روم ایله تقیید ایدهلر وقاموسده دخی ارزن
کاحمر بلدة بارمینیة تعرف بارزن الروم دیو محرر در وحرف دالده
دواتی تصحیحمز ذیلنده بیان اولنان قواعد نسبته قیاسا جزءٔ اولنه
نسبت ایله محدثین دن عبدالله بن جدید الارزنی دخی بلدهٔ مرقومه یه
منسوبدر وطول بلدی تز وعرض بلدی لط ل درجه ودقیقه در
* ارزنجان * ارزنجان * بلدهٔ معروفه در سیواس وارزن الروم ایله بواوچینك
بینلری قرقر فرسخ در فارسیده جیم یرینه کاف فارسیه ایله ارزنکان دن
* ارشته * معربدر طول بلدی سح وعرضی لطن درجـه ودقیقه در * ارشته
خمیردن قطـــائیف صورتنده قطع ایله طبخ اولنان طعـام معروفك
اسمی فارسیده کسر را وسکون شین وها وفتح تا ایله رشته دن
غلط اولوب عربیـده کسر همزه ورا وسکون طا وتشدید یا ایله
* ارغاد * اطریه دیرلر * ارغاد * آکثری سفاینده ایپ بوکمك ولنکر اخراج ایتمك
ایچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمی عربیده زیاده بورمق
معناسنه اولان کسر عین وسکون را وفتح ومد قاف ایله عرقاد دن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد یا وجیم عجمیه لر وفتح دال وسکون
نون ایله پیچیدن دیرلر ملاحین بینلرنده چکمك معناسنه بوجی
استعماللری شایع اولوب آلت مرقومه نك کبیرینی اعمالده بوجی
* ارغانون * عرقاد دیه رك بوجرغاد دخی اسم اولمسی اشکار در * ارغـانون
طائفهٔ افرنجك ایام معینه لرنده کنیسه ده چالدقلری سازکبیرك اسمی
فارسیده فتح همزه وغین وسکون را ایله ارغنون دن غلط اولمغیله

عربیده اسم مخصوصنه ظفرتاب اوله دق سازمن قومك خصوصده
حقیر وکبیر قامش کبی دروق نی قلایدن اذابه اولنمش مزامیری
اولوب زیروبم اصولی ایله ترتیب اولنمشدر وراسندن کورك
چکلدکجه حاصل اولان هوادن اول مزامیر موسیقال کبی صدا ویرر
سازدر بورنما لا غلطه ده کلیسهٔ طائفهٔ مرقومه ده موجوددر
* ارق * ارق * باغ وباغچه اطرافنه دفع اعدا ویا جریان ما ایچون حفر اولنان
خندق معروفك اسمی عربیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خرق دن
غلط اولوب فارسیده فتح فاء وکاف وسکون را ونون ایله
* ارك * فرکند دیرلر * ارك * الوانی معروف میوه لرك اسمی چغتائیده مکمّم
همزه ایله ارولدن غلط اولوب عربیده کسر همزه وتشدید
* ارمنیة * وقد جیم ایله انجاص وفارسیده مد همزه ولام ایله آلو دیرلر * ارمنیة
طوائف نصارادن معروف طائفه نك منسوب اولدقلری اقلیم
معناسنه فتح همزه ویاء واحده ایله مستعملدر عربیده ناحیهٔ
مرقومه نك اسمی کسر همزه وسکون زا وکسر مد یاء اولی وتشدید
یاء ثانیه ایله ارمینیه دن غلطدر وکورهٔ مرقومه نك مالك اولی
سنه کسر همزه ایله ارمین بن یافث بن حضرت نجی الله علیه السلام
اولمغله اکا نسبت اولنوب موصوفی مؤنث ملاحظه اولنمغله تاء تأنیث
اضافه سیله بو صورتده نسبت اولنمشدر یعنی کورهٔ ارمینیه دیمکدر
اکرچه طائفهٔ مسفورهٔ نك نسبتی قاعده یه تطبیقا صورت اخر لازم ایدی
لکن فیروز ابادی قاموس ده والنسبة ارمنی بالفتح دیو تصریح ایلمشدر
وارمن فتح همزه وسکون را ایله آذربایجانده بر ولایت اسمی اولمغله
* ارمود * بالاده تحریر اماکنك خیریدر * ارمود * الوانی کثیر میوهٔ معروفه نك
اسمی چغتائیده فتح همزه واخرده تا ایله ارموت دن غلط اولوب
عربیده ضم کاف وتشدید وفتح میم وثا وفتح ومد را ایله کمثری وفارسیده
* ارباح * بنه فتح همزه ایله امرود دیرلر * ارباح * روزکار معناسنی افاده ایدن
ریحك جمعی اوله رق مستعملدر عربیده فتح همزه وسکون یا وواو ایله
ارواح دن مقلوب فارسیده فتح ومد با وها وسکون دال ایله بادها

دیرلر خنی دکلدر که تصغیر کلمه‌یی اصلنه ارجاع ایتمك ایله ریحك
مصغری رویحه کلدیکی معلومدر اصلی واوی واشتقاقی روح دن
اولدیغی اشکاردر اولدیغنه مبنی کسر را ایله روح اولوب واو ساکن
ماقبلی مکسور اولمغله یایه قلب اولنوب یادخی حالی اوزره حرف مد
قلنوب ریح اولور اما جمعنده علت مرقومه موجوده اولمامغله
مطلب جموع باب افعال
اصلی اوزره ارواح کلور ثوب وحوض افعالدن جمعلند کلرنده
اثواب واحواض اولدیغی کبی وبو بابده واوی یایه قلب ایله ارباح
دخی دینلور اکر سؤال وارد اولور ایسه که عیدك جمعی اعیاد
کلور مع هذا اصلی عاد یعود بابندن واویدر جوابی اغاج معناسنه
اولان عودك جمعی اعواد اولمغله دفع التباس ایچون یا ایله کلمشدر
* ازب *
ازب * مصر وبلاد سائره‌ده مرتب ومعروف عسکرینك اسملری
عربیده مجرد یعنی ارکن معناسنه اولان فتح عین وزا وسکون با ایله
عزب دن غلط اولوب فارسیده ضم میم ولام وسکون نون وکاف
فارسیه ایله ملنك دیرلر بو اسم ایله قدیمده آستانه امن اشیانه‌ده دخی
* ازف *
مرتب اولان عساکره الان جبه جی اطلاق اولنور * ازف * لفظا
صحیح لکن حاضر وواقع معناسنه مستعملدر عربیده فتح همزه
وکسر زا ایله منتظر وقریب معناسنه اولدیغنه آیت کریمهٔ
استعیذ بالله ازفت الازفة شاهدقویدر فارسیده حاضره مد همزه
وفتح میم ودال ایله آماده وواقعه ضم با وسکون واو وفتح دال
واظهار ها ایله بوده ومنتظره کسر نون وفتح کاف وتا وسکون ها
وشین وفتح ومد دال ایله نکه داشته وقریبه فتح نون وسکون زا
وکسر ومد دال ایله نزدیك دیرلر * اسباب * کیله‌جك انواع ملبوساتك
* اسباب *
اسمی عربیده ثوبك جمعی فتح همزه وسکون ثاء مثلثه ایله اثوابدن
غلط اولوب فارسیده فتح ومد جیم وهاء وفتح میم وسکون ها ایله
جامه‌ها دیرلر * اسپناق * ماکول ومشهور سبزه‌نك اسمی فارسیده
* اسپناق *
کسر همزه ایله اسپناخ دن غلط اولوب معربی باء عجمی‌یی فایه
اسطرلاب
تبدیل ایله اسفناخ در * اسطرلاب * آلات ارتفاعیه‌دن شئ معروفك

اسمی یونانیده فتح همزه وطا وسکون سین ورا ایله اسطرلاب دن
غلط در لسان مزبورده اسطر میزانه ولاب شمسه دیمه لری
ایله ترازوی آفتاب معناسنه مؤلف مجسطی حکیم بطلمیوس
ایجاد ایدوب تسمیه ایلمشدر علی قول موجدی اولان حکیمک
اسمی اوله وعلی روایة حضرت ادریس علی نبینا وعلیه السلامک
مخدوملری اسمی یعنی شمس معناسنه لاب تسمیه اولنمغله انلره نسبت
اولنمش اوله عربی و فارسیده دخی بو اسم ایله معروفدر صورت
وضعی بو وادیده مذکوردر که اسکندر یونانی دن صکره
اوچنجی پادشاه حکیم مشار الیه بطلمیوس کرویهٔ عالمه ذهابنه مبنی
اراضی وافلاکی شکل کره ده تصویر وترقیم وعالم علوی وسفلی
احوالنه اطلاع تمام حالنده ایکن بادیه رو وخیمه نشین اولدقلری ایله
اکثر اوقاتده کره تین مرقومه تین سراعدا کبی میدانده غلطان اولوب
یوما من الایام صحراده بردوه کرهٔ افلاکه وضع قدم ایله زمینه
منطبق اولدیغنی حکیم دانادل مشاهده ایلدکده درعقب هدفتین
وضعی ایله اسطرلاب تسمیه ایلمشدر اسطرلاب مرقومی دخی تسهیل
ایچون تربیع ایدوب الی الان مستعمل اولان ربع دائره اولمشدر وکرهٔ
عرضی دخی تسطیح ایله علم جغرافیا اشکالنی ترتیب ایلمشدر العهدة علی
الراوی * اسکدار * استانهٔ دولت آشیانهٔ قسطنطینیهٔ المحمیه مقابلنده
اکثر بلاد اناطولی دن روم ایلنه اقرب معبر واسکله اولان معروف
بلدهٔ جسیمه نک اسمی فارسیده سفاین وزوارق باغلنه جق اسکله
وصو بکیدی ومحل لب دریای کبیر معناسنه ذال معجمه ایله اسکذاردن
غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون را وضمدال ایله مرقاة دیرلر
امادال مهمله ایله فارسیده اسکدار ابنای زمانه مزلقلو ایجاد
وطور فرنکیدر دیو تحسین واطرا ایله نقل ایلدکلری صورت قدیمه ده در که
بری برینه قریب منزل خانه لر ترتیب وهر محلده توانا اسبه راکب آدملر
حاضر مهیا اولوب اوامری بری برینه ایصال واعطا ایله زمان
قلیل ده مکان بعیده حکم شاهی واصل اولور بو صورتده اولان

صورت وضع اسطرلاب

* إسكدار *

* اصل اسكدار *

اولاغك

اولاغك اسمی اولوب چسبرابلجی ویام دخی دیدکلری فرهنك
جم ـ انکیریده محرردر واسکذار حین فقده خالی وانجق معبرقدیم
واسکله اولوب بعده قریهٔ صغیره اولدیغنه شاهد ککبوزه یه تابع
اسکدار قریه سنده دیو محررعتیق حجت کورلمشدر اسکذار منزل خانه
معناسنه در دینك تابعلدر * اسکندر * کسر همزه وسکون سین ایله * اسکندر *
ملکین عظیمین اسملری اولمق اوزره مشهوردر یونانیده فتح همزه ومد
لام وسین ورا ایله الاساندر انك معربی فتح همزه وسکون سین ایله
اسکندردن غلط اولوب فارسیده کسر همزه ایله استعماله واقف
اولانلر غلطدن خلاصه چاره بولورلر فائدهٔ قاضی بیضاوی علیه
الرحمه سورهٔ شریفهٔ کهفده آیت کریمه استعیذبالله ویسئلونك
عن ذی القرنین تفسیرنده یعنی اسکندرالرومی بیورمشدر وقاموس ده
دخی الاسکندر ابن الفیلسوف وذوالقرنین اسکندرالرومی کلاملرندن وغرق اسکندریه
اسکندر ایکی اولمق منفهمدر لماتاریخ خمیس ده تصریح کردهٔ حسین
دیاربکریدر که اسکندر اول ایمان وصلاحنده اتفاق ونبوتنده
اختلاف اولوب قرآن کریم ده مذکورالاسم طالب آب حیات
ومالك جمیع ممالك وبانی سدیأجوج ومأجوج مسالك اسکندرذی القرنین
مکهٔ مکرمه یه کلوب حضرت خلیل واسمعیل علیهما السلامك بناء
بیت اکرمه اشتغاللرین کوردکده سببندن سؤال وما مورد جوابنه
برهان طلبنده درحال بش عدد کبش قیام وتبیین مکرمینك
مأمورینلرینه شهادت ایلدکلری وتواریخ سائره ده سنهٔ هبوطینك
اوچ بیك درت یوز التمش سالنده بناء سد ایلدیکی واسمی علی قول
مرزبان بن مرزبه بن یونان بن یافث بن نوح علیه السلام اولوب وزیری
حضرت خضر علیه السلام اولدیغی مفصلا محرردر وثانی سی ابن
فیلقوس دیو مشهور اولان اصلی نسبی دارابن بهمنه بو صورتده
اتصالی مرویدر که فیلقوس دختری ناهیدی دارایه تزویج وارسال
ایلدکده حلوت صحیحه وقوعندن صکره دارا مزبوره ناهید بخر
علتنه مبتلادر دیمی اغزی قوقاردیو پدرینه ارجاعنده حامل بولنمیله

فیلقوس خلوتی انکار ایجیوب حتی کندویه نسبت ایدوب دختر
مرتوزه نك علتنه دخی اسکندروس یعنی صرمساق ایله تداوی ایتمکله
ظهور ولدده دوای مرقوم اسمیله تسمیه اولنمشدر وروی ارض ده
اون الی شهر بنا ایدوب کندویه نسبت ایدن دخی بودر که مشهوری
مصرده اسکندریه شهریدر وجه تسمیه اسکندر اول قومی دعوت
احلام سببی ایله ایکی دفعه باشندن محل قرنینه ضرب وهلاك ایدوب
حق تعالی بنه احیا ایلدیکی اوله ویاخود ایکی ضفیره سی یعنی باشنده
ایکی اورلمش صاچی اوله ویابدزی فن نجومده اشنا اولمغله ولادتی
ساعت سعده تصادف ایلسون دیو بابی محل خروجنه سد ایلدکده
باشنه زاسث کلك ایله ایکی جانبی اولمسی اوله ویا روٴیاسنده شمسك
ایکی طرفنی طوتمسنك تعبیری فارس ایله روم سلطنتی جمع ایلمسی اوله
ویا مشرق ومغربه سیر ایلمسی اوله ویا زماننده ایکی قرن انقراض
بولمسی اوله ویا باشنده بویوزکبی ایکی کوك پاره اولمسی اوله ویا کمال
شجاعتندن ترکی تعبیرکبی قوچ یکت دیمك اوله ویا محرر اولدیغی اوزره
مأموریت بناء بیت مکرمه بش عدد قوچك شهادتلری اوله ویا التوندن
ایکی بویوزی اوله که سرغوج اندن قالمشدر ویا باشنك ایکی طرفی
نحاسدن اوله ویابدر ومادری عریق واصیل اوله ویا علم ظاهر وباطنی
کندویه اعطا اولنمسندن اوله ویا نوره وظلمته دخولندن اوله واسکندر ثانی
دخی بعضی امورده مشابهتندن ذوالقرنین نامیله مشهوردر تاریخ
محررمك بش بیك ایکی یوز سکسان سکز سالنده وفات ایلمشدر
الاساندز ائك معربی ثانینك اسمی اولدیغی ترجیح کرده ٴ موٴرخین در
استطراداً امت مرحومه محمدیه دن حضرت علی المرتضی رضی الله عنه
جنابلرینه دخی ذوالقرنین تسمیه سنه سبب سر غالبلرنده غزادن
وسبب شهادتندن اولان ایکی شق ویاخود سن جنتك ذوالقرنینی سین
دیو وارد اولان اثردن یعنی جنتك جمیع اطرافنی سیر وسلوکاری
مرادیدر ویا امتدن ایکی قرن وقت کوردکلری ویا والد ماجد حسنین
احسنین اولملری ویا حرمین محترمین ده کمال نفوذ کلاملری ویا جل

وجه تسمیه

ذوالقرنین امت مرحومه

وصفین

وصفین کبی ایکی وقعهٔ عظمی وقوعی ویا انا مدینة العلم وعلی بابها
قول شریفنه ماصدق بیورلملری ایله علم ظاهر وعلم باطن صاحبی
* اسلامبول *
اولدقلری ایچوندر دیو بعضی کتبده تعداد و بیان اولنمشدر * اسلامبول
دار المحروسه صانه الله تعالی عن الضرر المعلوم والمجهول کثیر الاسلام
معناسنه اولدیغی معلوم ذوی العقول در وقول اخری اوزره بول بمعنی
المدینه اولوب لفظ اسلامبول عربی ورومی ایکی لفظدن مرکب
وکلاب وسیاب کلمه لری کبی مضاف الیهی مضاف اوزره تقدیم ایله
مدینة الاسلام معناسنه وصف ترکیبی اولمق دخی محتملدر اما استانبول
براصله مبنی اولمیوب مخترعاتدن اولمسی ملایمدر زیرا الفاظ رومیه ده
ایکی جزدن مرکب اولوب علی حاله معنی دخی افاده ایلدیکی آشکاردر
لسان مرقومده کسر همزه وسکون سین ومد تا ایله استا عربیده
الی وضم با وسکون واو وکسر لام ایله بول بلده معنالرینه در ترکیده
قصبه یه دیمك اولور بو تقدیرجه نره یه کیدیورسن سؤالنه جواب
اولور روم ایلنده کرارا مسموع اولمشدر لسان ترکجه بوکه باز دیو
سؤال مرده اکر قصبه یه کیدرلر ایسه استابول واکر قریه یه کیدرلر ایسه
استاخوز دیو جواب ویررلر ایدی مخترعات الفاظ تحسین کلام ایچون
زیادهٔ نون وسکون لام ایله استانبول دیمه لری ملایمدر وصکوك
شرعیه وسکوك پادشاهیه ده استانبول تحریر وترسیم اولنمسی لا اصل
* اسلان *
اولدیغنه برهاندر * اسلان * حیوان مفترس معروفك اسمی فارسیده
فتح همزه وسکون را ایله ارسلان دن غلط اولوب عربیده لا یعد
ولا یحصی اسم وکنیتی موجود اما مشهوری فتح همزه وسین وسکون
دال ایله اسددر حیوة الحیوانده امام دمیری روایتی اوزره حضرت
نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه راکب سفینهٔ نجات اولدقلرنده مع اصحابه
جمیع حیواندن زوجین اخذ بیوروب اصحاب سفینه ارسلان دن خوف
ونجی الله حضرتلرینه شکایتلرنده دفع شرینه دعا بیوردقلری آنده حمای
دائمی مسلط اولوب الی هذا الآن جنسنده باقی در اکر بو دعایه مظهر
اولمسه بحه شدن برفرد خلاص اولمیه جغی آشکاردر منقول در کم

صورت تولد اسنا ارسلان سنه ده بردفعه حرکت وحسدن بری برلحم پاره طوغروب
اوج کون مادری اول حال ایله نظر ایدر بعده ارککی کلوب
نفخ ایدر واول لحم پاره سی دخی حرکته باشلر پدری اوفوردکجه
بسری حرکت ایده رك اعضا واشکالی نمایان اولور بعده مادری
امزرمکه شروع ایدوب یدی کون مرورنده کشاده چشم اولوراهش
*** آسمان *** العهدة علی الراوی * آسمان * برمقابلی دوراندن خالی اولمیان کوك
معناسنه معروفدر لکن اسم موضوعی اولمیوب ایکی جزدن مرکب
اولوب تشبیها اطلاق اولنمشدر بری اس درکه دکرمان معناسنه در
ودیکری مان درکم بکزیجی معناسنه ماستن کلمه سندن اسم فاعلدر
معنای ترکیبنك تحقیق اعتباری ایله در غلبهٔ استعمال ایله علم منزله سنه
*** اسنمك *** وارمشدر * اسنمك * رخاوت وجوددن عارض اولان حالت معروفه نك
اسمی جغ ایده کسر همزه وسکون یا ومد نون ایله ایسنامك دن غلط
اولوب عربیده ضم ثاء مثلثه وسکون واو ومد باو فتح همزه ایله ثوباء
*** اسهام *** وفارسیده فتح خا وسکون میم وها ومد یاء ایله خمیازه دیرلر * اسهام
حصه ونصیب یعنی پای معناسنه الاون سهمك جمعی اولوب حصه لری
افاده ایچون مستعملدر خصوصا اقرب ازمانده طرف دولت علیه
جیت من البلیه دن مقاطعات جسیمه نی تفریق وحصص ایدوب
رجال ونسوانه احسان لرنده فی شایع اولمشدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن سهمك جمعی ضم سین وسکون ها ایله سهمان اولوب
مطلب سهم فارسیده فتح باورا وسکون ها ایله بهره دیرلر فائده فتح سین
وکسر ها وسکون میم ایله سهم عربیده حصه ونصیب واوق معنالرینه
موضوع اولوب حصه معناسنه اولانك جمعی معلوم واوق معناسنه
اولانك جمعی کسر سین ومد ها ایله سهام در وفتح سین ایله سهام ریح
سمومك جرارتیدر وضم سین ایله سهام ارقلیوب ضعیف اولمقدر
کتب لغاتده مستعمل اولدیغی صورتده فتح همزه ایله اسهام
کورلمشدر کسر همزه ایله قرعه آتشمغه دیرز مخترعات دن اولدیغی
*** آسیا *** اشکاردر * آسیا * کرهٔ ارض دن مسکون اولوب اوروپا

وافریقا وآسیا وامریقا تسمیه اولنان ارباعك ربع ثالثی نك
اسمیدرکه ابتداء مالکه سی اولان یافث بن نوح علیه السلام
حضرتلرینك زوجه سی نامیله مشتهر اولمغله آسیه دن غلط در
خفی دکلدرکه عناصر اربعه یعنی خاك وآب وباد وآتش دن عنصر
ماء جوهر بسیط وبارد ورطب وثقیله اضافتیله حیز طبیعی سی
تحت الهواء وفوق التراب اولوب مقتضای طبیعتی جمیع کره
ارضی جوقته آلوب ستر وغرق ایلمسی لازم وبدیهی ایکن بعض
محلارك مکشوف وخشك قالمه سنه حکمانك اقوال کثیرهٔ عقلیه لری
کورلمشدر اما اصح اقوال ارادت ازلیهٔ سبحانیه وعنایت بی غایهٔ الهیهٔ
صمدانیه زوی ارض ده حیوانات واشجار ونباتاتك تعیش وتناسل
وعلو ونمو وبقالرینه تعلق ایلمسیدر اما کرهٔ ارض جسم بسیط
وبارد ویابس وحیز طبیعی سی تحت العناصر اولوب برودت ویبوستی
غلظت وتماسکنه سبب وعلت اولمغله ظهری مقر حیوانات وبطنی
منشا معادن ونباتات در کرویت ارضه عموما حکمای اسلاف
ذاهب اولوب متأخرین علمای اسلام دن بعضیلر خسوفه نظرا تسلیم
ایلمشلردر قدمای اهل هیئتدن نصیر طوسی وغیریلر ذهابی اوزره
معدل ایله دائرهٔ افقی تقاطع اولندقده کرهٔ ارض ده درت قسم حاصل
اولور ربع معمور لاعلی التعیین ربعین شمالینك بری اولوب ارباع ثلاثهٔ
باقیه یا مجهول الحال ومستور ویا ماء بحر ایله مغروق ومغمور در معلوم
اولدیکه ربع مسکون تعبیری قدمانك فرض وتقدیرینه قیاس ایله در
زیرا متأخرین اوقیانوسه یعنی بحر محیطه سفر ایدوب ارباع باقیه نك
حالنی کشف واثبات ایتلری ایله حالا مسکون اولان اماکنه اطلاق
صحیح اولماز حضرت نوح صلوات الله تعالی علی نبینا وعلیه اولادلری
اراضئ مسکونه یی تقسیم ایلدکلرنده آسیایی یافثه وافریقایی حامه
واوروپایی سامه آلوب آسیای یافث زوجه سنه تملیك ایتلك ایله اول وقتدن
تاریخ هجریه نك سکز یوز التمش ایکی سنه سنه کلنجه اوچ اسم ایله
مذکور اولوب تاریخ مرقومده قولون نام شخصك سعی وغیرتی ایله

مطلب ربع مسکون

تقسیم اقالیم

يكى دنيا جزايرى فتح وتخليص اولندقده امريقا تسميه اولنمغين
الى هذا الان درت قطعه فرض وتقدير اولنمشدر سفر مسفور وتسخير
مرقوم امور غريبه دن اولمغله مرحوم كاتب چلبى مفصلا بر رساله
تحرير ايلمشدر اقليم اسيانك بر طرفى شرقا بحر محيط چين وطرف

اطراف اقليم اسيه

شمالى سى تاتار وممالك مسقو كه اوروپايه متصل در وبر طرفى جنوبى هند
بحر محيطى وطرف غربى سى بحر قلزم كه افريقايه متصل اولور
حاوى اولديغى محللر ممالك هند وجزايرى وجاوه اطه لرى وجزاير
ملاو كه دن نوه كينه اطه سندن قطعه وممالك چين وخطا وتاتارستان
قديم ودشت كبير ودشت قبچاق وماوراء النهر واورطشره سنده
اولان مسقو اراضى سى وانيه سواحلندن بر خط مفروض كشيده
اولنسه ادنه يه منتهى اولنجه ممالك اناطولينك شرق جانبى وبحر
سويسك جانب شمالىسى وحرمين محترمين وعموما ممالك عجم اولوب
اقليم مرقومك طولى ميرقاتور قولى ايله التمش بر درجه دن يوز طقسان
درجه يه وارنجه در وعرضى خط استوادن بدأ ايدوب طرف شماليده
نهايت عمارت اولان التمش يدى درجه يه وارنجه در ومساحه سى

مساحه اسيه

ميل جرمانيا ايله طولا بيك اوچ يوز وعرضا بيك ايكى يوز ميل در
معلوم اوله كه بطلميوس قياسى ايله منطقه كره ارض يكرمى درت
بيك ميل وقطرى يدى بيك التى يوز اوتوز التى ميل اولمغله مساحه

تقدير مساحة جميع كره ارض

جميع سطحى ايكيوز اوچ كره يوز بيك والتمش اوچ بيك التى يوز
اوتوز التى فرسخ تقريبى ايدركب فقهيه ده تفصيل وبيان اولنديغى
اوزره درت فرسخ بر بريد وبر فرسخ اوچ ميل مقداريدر وهر ميل
بيك باعدر وبر باع درت ذراع در وبر ذراع يكرمى درت پارمق در
وبر پارمق بر بنك بطنى آخرك ظهرينه وضع ايله التى اربه مقداريدر
وبر شعيره بنه التى قيل غلظنده اولمه ايدر لكن قاطرك صلچى قيلند
تخصيص ايلمشلردر اما عرب مورخلرندن نخبة الدهر مؤلفى محمد بن
ابى طالب الانصارى قولى بر ادم اديم ادم مشى متوسطه ايله كره عرضى
كشت وگذار فرض اولنسه يوز سنه ده دور ايدر مفروض مرقومك

مطلب عرض وطول بلد

* آسياب *

تحقيق آسياب

سكسان سنه لكى درياء محيطلر ومعروف اولان دكزلر وانهار جاريه‌لر ايله مشغول اولوب باقى يكرمى سنه‌لك محلّك دخى يدى سنه‌لك محلّى شمالده شدت برددن وبنه بومقدارى جنوبده زياده حردن خالى اولملريله يكى دنيانك ظهورندن مقدم اوچ قطعه‌يه تقسيم اولنان اراضىٔ مسكونه انجق التى سنه‌ده سير ودور اولنور ديو تاريخ مرقومنده بيان ايدر بودخى معلومدركه عرض بلد تعبيرى كرهٔ ارضك وسطنده شرقدن غربه كشيده اولنان خط موهومكه خط استوا ديرلر طرفينى جنوب وشماله طقسانر درجه فرض وتقدير اولنور يعنى خط استوادن بعده عرض بلد تسميه اولنمشدر اماطول بلد نصف نهار اول دائره‌سندن يعنى خط استوا كبى شمالدن جنوبه ممدود خط موهومدن ابتدا وشرقه توجه ودور ايله‌ينه اول مبدائه كلنجه اوجيوز التمش درجهٔ متساويه‌يه تقسيم اولنان دائرهٔ استوادركه مبدأ طول اولان نصف نهار اولدن بعده طول بلد تعبير اولنمشدر * آسياب مطلقا دكرمان معناسنه السنه ناسده دورانى شايع اولمغله فارسيده اسم جنس اولان مد همزه وسكون سين ايله آس‌دن غلط اولوب عربيده مدطا وضم حاوسكون واوايله طاحونه ديرلر پوشيده اولميه‌كه فارسيده مد ريشه اضافت ايله استعمال ايدرلر صو دكرماننه آسياب ويل دكرماننه اسياباد وال دكرماننه دستاس ومرداس وخرد دكرماننه خرآس ديرلر عليه نقلده مضاف اليهك تقديمى كلام فرسده شايعدر لكن خرآس تعميم اولنمغله ادارهٔ حجاره مخصوص اولميوب اشتر واستر وباركير وكاوه على العموم اطلاق اولنديغنه شاهد الشيخ عمر خيامك رباعيسى كافيدر رباعى باييم درين كنبد ويرانه اساس جويندهٔ رخنه همچو مورى درطاس آكاه نه ازمنزل اميد وهراس سر كشته وچشم بسته همچو كاو خرآس نثر زمانه‌مزده دخى خراسى تحريف ايله خروس دكرمانى ديدكلرى ان شاء الله تعالى ضم خا ايله خروسى تصحيحمزده بيان اولنور اما آسيابك وآسياباد اصللرى

آبی اب وآس یاد اولوب حرف مکسورنا ایله بودلك جمعنده نوع ثقلت
اولدیغندن سهولت تلفظ ایچون بعضلرینه یا زیاده اولنمشدر * اشق * اشق *
صبیانك ملاعبه لری دکلری معروف اسپچولین یاپدقلری اسمی جغتاییده
فتح همزه وضم شین وواو ضم ایله اشوقیدن غلط اولوب عربیده
فتح حا وکسر کاف وسکون یا ایله حکیك وفارسیده ضمتین
وسکون لام ایله چل دیرلر * اشکنبه * اکثر حیواناتك بطننده معروف * اشکنبه *
وعاء قازورانك اسمی فارسیده کسر شین وفتح کاف وبا وسکون میم
وها ایله شکمبه دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وکسر را
وسکون شین ایله کرش دیرلر * اشکنجه * مجمع [illegible] کری انواع * اشکنجه *
ازالك اسمی فارسیده کسر شین وفتح کاف وجیم وسکون نون وها ایله
شکنجه دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله دهق دیرلر * اشنا * اشنا *
بیکانه نك ضدی معناسینه فتح همزه وسکون شین ایله مستعملدر
فارسیده مد همزه ونون وکسر شین ایله آشنادن غلط اولوب عربیده * [illegible] *
مد صاد وکسر حا وسکون با ایله صاحب دیرلر تمنی الفت ایچون تحریك
دست اولندقده فتح همزه ایله یا اشنالق ایلدی دیدکلری مشهوردر
لکن ترکیده مستعمل اولدیغی اعاده اشنا فارسیده کوهردی قیمت [illegible]
معناسی مطوی اولنه نابجل اولدیغی چونکی هویدادر * اصبر * [illegible] * اصبر *
سیاقلی وعریض وطولانی ورقلی زعفرانه شبیه چچکلی اخریض
دیدکلری نباتك قشری صاری وایی قرمزی بویه اولان تخمی اولوب
بیغالرك دانه معروفه سنك اسمی عربیده ضم عین وفا وسکون صاد
ورا ایله عصفردن غلط اولوب فارسیده مد کاف عربی ویا
وکسر کاف ثانی ایله کاکیسا دیرلر * اصتر * جامه لرك یوزی مقابلی * اصتر *
اولان قسمنك اسمی فارسیده فتح ومد همزه وفتح تا وسکون سین
ورا ایله آستردن غلط اولوب عربیده کسر با ومد طا وفتح نون وسکون
ها ایله بطانه دیرلر * اصفهان * عراق عجمك دار الملکی معروف ومشهور * اصفهان *
شهر کبیرك اسمی کسر همزه وفتح فا ایله مستعملدر لکن صاحب قاموسك
تحقیقی اوزره فارسیده کسر همزه ایله اسپاهاندر معربی ینه کسر همزه

وسین

وسین بر بنه صاد ایله اصبهان دن غلطدر اصلی اسباهان
اولمغله بائی فا یه تبدیل ایله اسفاهان دخی دیرلر اسباهان جمع
اسباه اولمغله تجمع عساکر معناسنه اولوب نمرود مرداود بومحله
من فی السماء ایله محاربه یه جمع عساکر ایلدیکی وجه تسمیه اولمشدر
بوشهرك طول بلدی عح لط وعرضی لب ك درجه ودقیقه‌دردر
محل دخول دجال
مرویدر که دجال لعین وقحط شامل بو بلده دن ظهور ونشئت
ایده جکدر وبو بلده ده قرق کون مکث واقامت ایدن کمسنه
بخیل وممسك اولور وموسقیده معروف اولان نوانك اسمی دخی
* اصلوب *
بوصورتده اسفاهاندر * اصلوب * حسن وجود وتناسب اعضا
وفن روش ونظام حال معنالرینه مستعملدر عربیده ضم همزه
ولام وسکون سین وواو ایله اسلوبدن غلط اولوب فارسیده
* اطرفیل *
فتح همزه ایله اندام دیرلر * اطرفیل * معاجین مشهوره دن اولوب
اسمی کسر همزه ایله شایعدر عربیده ضم همزه وفاوکسر را
وسکون ظاویا ولام ایله اطریفل دن غلطدر زیرا اطر بلاطبخ
قارشدرمغله اولان دوایه اطلاق اولندیغی صحاحده مصرح
اولدیغنه مبنی معجون مرقومك مشهور اولان کبیر وصغیرندن غیری
اطریفل مقلی وکشنزی وماهانی وزمانی وافتیمونیسی
کتب طبده موجود اولوب صورت طبخنده بادام یاغی ایله مرج
* اطروش *
ومعجون اوله دیمه لرندن منفهم اولور * اطروش * خفیفه صاغر
معناسنه فتح همزه ایله مستعملدر عربیده ضم همزه ورا وسکون طا
وواو ایله اطروش دن غلط اولوب فارسیده فتح شین ومد واو ایله
* اظی *
شوا دیرلر * اظی * اکل اولنان نسنه‌لری دق وحل ایچون ورای
دهانده نهایت اسنان اولان معروف کبیر تیشلرك اسمی فارسیده
مد همزه وضم ومد زا ایله آزودن غلط اولوب عربیده کسر ضاد
وسکون را ایله ضرس دیرلر معلومدر که تیشلرك اضراس وانیابدن
غیریسی مؤنث اولمغله مرقوم اضراسه تشدید طا ایله طحان دخی
اطلاق اولندیغی انشاءالله تعالی حرف دال ده دیش تصحیحمزده

* اغا *
بيان اولور * اغا * تركيده مستعمل اولديغى كبى چغتايده
انجق بيوك قرنداش معناسنه اولوب اكثر بيوك قرنداشلرو كبل پدر
وبزرك خانه اولمغله سائر جنسنه نسبت ايله بيوكلره دخى علم اولمشدر
عربيده فتح جيم وتشديد ثاء مثلثه ايله جثامه وفارسيده فتح همزه
* اغل *
ومد قاف ايله اقا ديرلر * اغل * اغنام وامثالى حيوان حبس ايلدكلرى
محل معروفك اسمى چغتائيده مد همزه وضم غين وسكون
لام ايله آغل دن غلط اولوب عربيده فتح حا ورا وكسر ظا
وسكون يا وها ايله حظيره وفارسيده مد وقصر همزه ايله اغيل
* آفتاب *
وآغيل وواو ايله آغول ديرلر * آفتاب * ضياورعالم كونش معناسنه
معروف نير اعظمك اسمى فارسيده اصلى مراد فى خورشيد
كبى ايكى جزدن مركب آبتاب اولوب عربيده فتح شين
وكسر ميم وسكون سين ايله شمس ديرلر آبتاب ده آب
معروف وتاب تابيدندن اسم فاعلى اولوب صوقزدبرجى معناسنى افاده
ايتكله ابحر وانهرى تسخينى بد بهيدر بعده آبك باسنى فايه تبديل
ايلدكلرنده فتح ومد همزه وتا وكسر فا ايله افتاب اولمشدر هواحار
بالطبع اولديغى كبى مادخى بارد بالطبع اولوب سخونتى عارضى اولمغله
طبيعت اصليه سندن تحويله سبب اولمسيله آفته آب توجيه بعيدى
دخى ممكن اولور زيرا آفت عبارات عربيه دن اولوب اسانين دن
مركب اولمش اولور على كلا الوجهين آفتاب اعلام منقوله دن
اولديغى كالشمس اشكاردر آفتابه خشت زر تسميه اولنديغى
چند سال مقدم كوش زد فقير اولدقده دو بيت فارسى سلك نظمه
كشيده اولمش ايدى بيت كلك زرخشت زرچون رسد از بهشت
درورق نخلها حكمت حق را نوشت ديكر شاخ درختان خشك
با اثر خشت زر سبزه دهد رنك رنك حكمت حق را نكر معلوم محاسبان
صاحب امعان دركه افتاب عالمتاب برج حملك نقطهٔ درجهٔ اولى سنه
تحويلدن بروج اثنى عشرى سيرا ايله ينه نقطهٔ مرقومه ورودى
اوچ يوز التمش بش كون وجزء يومده تمام اولمغله سنهٔ شمسيه ديرلر

اما مبده ارضیه اختلاف منابر وضعا الح حافظه قیاس ایله اکثری برمیکزی

التوز و برنده تمام اولمسی ایله سنه سی اوچ یوز التمش بش کون اولوب

سنهٔ شمسیه وقریه نك ایکی سنه ده اون برکون تفاوتندن اوتوز اوچ

سالده ماه لرك برسال تقدیم تحویله سببیه تسیری مشهوردر

وبینهٔ شیاره مشهوردر اما آفتاب وماهه نیرین وباقیلرینه خمسهٔ

متحیره دیرلر ترتیب افلاکلری بله نظم اولنمشدر بیت قمراست

وعطارد وزهره شمس ومریخ ومشتری وزحل ولیکن اعظم

افلاك برسنهٔ شمسیه ده سیرودور ایلدیکی برجی قمر بکرمی سکز

کونده وعطارد وزهره اون بر ماهده ومریخ ایکی سنه ده دورت ماهده

ومشتری اون ایکی سنه ده وزحل اوتوز سنه ده تقریبا دور وسیر

ایدرلر فلك ثامن که فلك الثوابت دیرلر محرر اولان افلاك سبعه لی

محیط وخمسهٔ سیاره نك غیری جمیع کواکب ثابته بو فلکده مرکوزدر

وبونك دخی محیطی فلك تاسع اولوب فلك الافلاك وفلك اعظم

ونجوم وثوابتدن خالی اولمغله فلك اطلس وفلك اثیر دخی دیرلر

فلك تاسع مرقومك سیر وحرکتی کمال سرعتده اولوب برکون برکیجه ده

یعنی یکرمی دورت ساعتده شرقدن غربه دورهسین تمام ایلیوب محیط

اولدیغی افلاك ثمانیه یی قسری ایصنعسی رحاوی وبعضیلری حرانلی

بالعکس غربدن شرقه دائر ایدر فلك الافلاك دوری سریع وثمانیهٔ

باقیه نك بطیء اولمغله سیر وحرکتلری مشاهد بر کلفر مثلا برقدم

ال دکرمانی کمال سرعت ایله صاغ جانبندن صوله اداره ایدر ایکن

اوزرنده بطیء السیر بر قارینجه یعنی صولدن جانبندن صاغ جانبنه

اولسه نمل مرقومك مشی مشاهد اولنمیغی [illegible] مثلا

وعنوان بودرکه محشر سلطان الانبیاء علیه السلام القصانا برکون

حضرت پیك خدا علیه السلام اوزرنه کلوب یا النبی جبریل

هل دخل وقت الظهر سؤالنی بیوردی جوابی لا ونعم واقع اولمغله

اوالمدی دیو اولندی بیلدکده آنی اولقدر یغنك اصلی بالنی استفسار

بیورلدقده حضرت جبرائیل امین لا دیدیکم مقداری بیك سکز یوز

* افريقا *

فرسخ قطع ايلدى بيوردیلر الله اعلم بحقيقة الامور * افريقا * اسيه ده
بيان اولنان اراضئ مسكونه نك ربع ثانيسنك اسمى يونانيده فتح همزه وفا
ايله افريقى دن غلطدر لسان مرقومده الف نافيه اولوب فريق
شدت برد معناسنه اولمغله بو اقليم ده شدت برد يوقدر ديمك اولور اقليم
مرقوم بنى سوله يعنى قريه متصل بيوك اطه معناسنه اولان اراضى

* افدوس *

مصريه دن عبارت اولوب مصر طرفندن قلعهٔ سويس وقدس
اقدس جانبندن قلعهٔ عريش بينلرنده يكرمى بش ميل طولى بر طريق ايله
مرور وعبور ايديلوب طريق مرقومك بحر سويس ايله بحر سفيده
موضع اقربى اوتوز ساعت مقدارى اولديغى حريطه لر مقياسندن
مستبانددر وجزيرهٔ كبيرهٔ مرقومه نك بر طرفى شمالا سبته بوغازندن
ايچ دكزه يعنى بحر شامه كه بحر افريقوم در عوام تحريف ايدوب
بحر شام ديرلر وطرف شرقيسى جزيرة العرب و بحر قلزم كه بحر احمر
دخى ديرلر وجانب جنوبيسى اتيوپيا دكزى كه بحر حبش در
وطرف رابعى اتلانتقوس دكزيكه بحر محيط غربيدر حاوى اولديغى
محللر جميع ممالك مصريه وسودان وحبش ومبارك ليمان اطه سى
وماورا وقناريا ويشل بورن وسلطان اطه لرى وسائر اطراف
مصارده اولان جزائر اولوب اقليم مرقومك طولى اون درجه دن
يتمش بر درجه يه رسيده اما عرضى خط استوا بو اقليمى تنصيفه قريب
اولمغله طرفينى جنوب وشمالا اوتوزر درجه دن زياده اولور
وبالكل جزيرهٔ مصرلك مساحه سى طولا يدى يوز وعرضا
بشيوز اللى وتقريبا محيطى اوچ بيك اوتوز ميل جرمانيدر

* افسوس *

افسوس * طرسوس قربنده اكثر مفسرينك ذهابى اصحاب
كهفك غارى اولان قريهٔ معروفه اولوب فتح همزه وسكون فا
ايله مستعملدر عربيده ضم همزه وسكون فا ايله افسوس دن
غلط اولديغى مراصد الاطلاع على اسماء الامكنة والبقاع نام مؤلفده
محرر اولوب فارسيده حذف همزه وضم فا ايله فسوس ديرلر
لكن كشاف وسعدى افندى حاشيه لرنده افسوس نفس طرسوسك

زمان

تحقیق آیهٔ کریمه

زمان جاهلیتده اسمی اولدیغنی بیان بیورمشلردر اصحاب کهفك
قصهٔ پرحصه لری جمیع تفاسیرده محرر ومخصوص منقبه نامه لری
وخواص وفائده لرینی محتوی رساله لر موجود اما آیت کریمه
استعیسن بالله ولبثوا فی کهفهم ثلاث مأته سنین وازدادوا تسعا
کلام معجز بیانی وجوه کثیره ایله تفسیر بیورلمشدر جمله دن اوضح
واجلاسی حضرت شهابك قاضی حاشیه سنده ثلاث مائة بحساب
اهل الکتاب بالایام واعتبار السنة الشمسیة وثلاث مائة وتسع
بحساب العرب واعتبار السنة القمریة ایله تفسیر او بیان بیوریلاندر
محاسبان ذوی الامعانه خفی دکلدر که سنهٔ شمسیه آفتابك نقطهٔ
برج حملدن ینه نقطهٔ مرقومه ورودندن عبارت اولوب برسنهٔ شمسیه
اعتبار اولنان مدت مرقومه اوچ یوز آلتمش بش یوم وجزء یومدر که
تقریبا نصف وربع یوم اولور اما سنهٔ قمریه رؤیت اهله یه موقوف
اولمغله بعضی شهوری یکرمی طقوز اولدیغنه مبنی سنهٔ کامله سی
اوچ یوز اللی بش کون ایدر بو حسابك لزومندن اوتوز اوچ سنه
وجزء سنه ده مارتك سنهٔ آتیه یه دخولی ایله برسنه ضایع اولوب
کبیسه دیرلر اظهار کبیسه واثبات مدعا ایچون شدیز قلمه ارخای
عنان اولندی مثلا اوتوز اوچ سنهٔ قمریه بهرسنه سی اوچ یوز اللی
بش کون حسابی ایله اون بربیك یدی یوز اون بش کون ایدر اما سنهٔ
شمسیه عدد سنین مرقومه ده بهرسنه سی اوچ یوز آلتمش بش کون
ونصف وربع کون حسابی ایله اون ایکی بیك آلتمش طقوز بچق کون
وربع کون ایدر شهور قمریه نك ایامی فرونهاده وتنزیل اولندقده
ضایع اولان سنهٔ قمریه نك ایامی اوچیوز اللی درت بچق کون وربع
کون باقی قالمغله سنهٔ کبیسه اشکار اولور تقاویم سنویه ذیلنده
محرر خمسهٔ مسترقه نك تفاوتندن یعنی سیر شمسیه قیاسا اکثر سنینده
خمسهٔ مسترقه التی کون تحریرندن منبادر بو قیاس ایله اوچ دفعه
کسوری ایله اوتوز اوچ سنه جمع اولوب برسنه دخی مع کسورها ضم
اولندقده تمام یوز سنهٔ کاملهٔ شمسیه یوز اوچ سنهٔ قمریه اولمغله

بودخی تثلیث اولندقده حضرت شهاب علیه الرحمه نك قولی اوزره
اوجیوز سنه عمیه اوجیوز طقوز سنه قریه اوله جغی بی ربدر
افعی * لغتلرده حیهٔ خبیثه دیو بیان ایلدکاری انکرك یلانینك اسمی * افعی *
کسر ومد عین ایله مستعملدر عربیده عبرانی دن معرب
اولان فتح همزه وسکون فا وفتح ومد عین ایله افعی دن غلط
اولوب فارسیده فتح شین وسکون یا ومد با ایله شبیا دیرلر
یوشیده دکلدر که اهل فرس بومقوله الفاظی بین الفتح والکسر
اماله ایله قرائت وتکلم ایدرلر اسماء انبیاء عظامی دخی عیسی وموسی
قرائتلری شایعدر استطراد حیه ایلان معناسنه معروف وتذکیر
وتأنیثی مساوی اولدیغی مشهوردر لکن بعض عربدن رأیت
ذکرا علی انثی معناسنه رأیت حیا علی حیة مسموعدر امااصحی
حیه نك هاسی دجاجه وبطه هالری کبی هاء وحدت اولمسیدر تحقیق هاء حیه
فائده حضرت مشفی العلل جمیل اسمه مبتلا اولانلری خلاص مطلب تداوی
وقارئین وسامعینی محفوظ وامین ایلیه حکما بعضی امراض مزمنه یه بالمحرم
انکرك مطبوخی ایله تداویه مجبور درلر بشاربن خل وحرمتی کتب
فقه شریفده تتبع اولندقده تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد علاء الدین
الدمشقی در المختارده باب المیاه اواسطنده بیورر که فروع اختلف
فی التداوی بالمحرم وظاهر المذهب المنع کما فی رضاع البحر لکن
نقل المصنف ثمه وهنا عن الحاوی وقیل یرخص اذا علم فیه شفاء ولم یعلم
دواء آخر کما رخص الخمر للعطشان وعلیه الفتوی انتهی کلامه
فلیتأمل * الفقان * قلبك اختلاج واضطرابندن حلقومه عارض * افقان *
اولان ثقلت معناسنه همزه ایله مستعملدر عربیده علت مرقومه نك
اسمی اولان فتحتین ومد قاف ایله خفقان دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف وسکون فا ونون ولام وفتح تا وکسر دال ایله کوفتن دل
دیرلر خفق فتح خاء معجمه وسکون فا ایله سنجاق وبیراقلرك حرکتنك
اسمی اولمغله تشبیها اختلاج قلبه دخی اطلاق اولنمشدر * افمام * اغز * افمام *
معناسنه اولان فك جمعی اوله رق استعمالی شایعدر عربیده فتح همزه

وسکون

وسکون فا ومد واو ایله افواه‌دن غلط اولوب فارسیده کسر دال ومد هائین وسکون نون ایله دهانها دیرلر انفا بیان اولندیغی اوزره کلمه‌نی اصلنه ارجاع ایدن تصغیری اولمغله فك تصغیری فویه کلمه‌سندن اصلی فوه اولدیغی اشکار اولور آخرنده اولان ها حرف لینه مشابهتندن تخفیفا حذف اولنوب بنه آخری حرف این قالوب ایقاع اعراب ثقلنه متحمل اولمدیغندن هم جنسی حروف شفویه‌دن میمه تبدیل ایله فم اولمشدر جمعی افواه اولدیغنه آیت کریمه استعیذبالله یقولون بافواههم مالیس فی قلوبهم شاهد قویدر اما قاموس‌ده افمام دخی افواه کبی جمع اولوب لکن افمامك واحدی اولمدیغی محرردر وجهی اولدر که واحدی تشدید میم ایله فم اولمق اقتضا ایدر آنده ایسه تشدید میم غیر صحیحدر بوتوجیه ایله افمام دخی بلاواحد جمع اولمغله غلطدن سالم اولور وفمك فاسی اعرابه تابع اولمسی مسماسنك حسن وقبحی کندودن صادر اولان کلماتك حسن وقبحنده تابع اولمسنه دلالت ایدر یعنی هذا فم دیرلر ضم فا ایله ورأیت فما دیرلر فتح فا ایله و بست من فم دیرلر کسر فا ایله

* افیون * خشخاش دیدکلری نبات مشهورك تخمی غلافندن تحلیب وطبخ ایله تحصیل اولنان دواء معروفك اسمی فتح همزه ایله مستعملدر عربیده کسر همزه ایله افیون‌دن غلط اولوب فارسیده کسر تا وسکون را ایله تریاك دیرلر اکرچه تریاك معجم تریاق اولوب دافع زهر ومعجون مشهور معنالرینه مستعملدر اما افیونك اسم خاصی اولمسنه مألوف اکلی اولانلره تریاکی اطلاقی شاهد وافیدر خفی اولمیه که کتب لغات معتبره‌ده افیونك کسر همزه‌دن ماعدا تصرف وتعریبنه تعرض اولنمش لکن کتب مفردات طبده منوم معناسنه فتح اولین وکسر اخیر ایله افیون‌دن معرب اولدیغی وناظر انسان عین المعانی الادبیه فی ضبط ماحرف من الفاظ اللغة العربیة مؤلفی الشیخ جمال الدین محمد قونوی اوزره حیوانات تحلیب اولندقده ممه‌سنده سود براقمامق معناسنه کسر همزه ایله افن‌دن مأخوذ

اولوب تحجبی کسر همزه وفتح با وسکون واو ایله افیون اولدیغی رشیدیه نظردر فائده اهالی قسطنطینیه حبت مع سکانها عن البلیة سن اربعینی تجاوز زلرنده مبتلا اولدقلری ضعف حرارت غریزیه‌نی دفع ایچون ترتیب اولنان ترکیب حب فیدا اولندی خالص افیون بردرم جندبی دستار نصف درم جوزبوا نصف درم وسورنجان قصنی بردانك بوقیاس ایله بهر درمی قرق حب اولوب یومیه بك دانه تناول اولنه * اجه * اسم جنس اوله‌رق معروف وجیم عربیه ایله موصوف اکثر ناسك مرغوب ومطلوبی وعندلرنده نافذالقول محبوبی وهزار آشنا اولان دلبری وفانك اسمی فارسیده جیم عجمیه ایله اچه‌دن غلط اولوب عربیده کسر دال وسکون را ایله درهم دیرلر * اقفیه * بوبوبك آردی اکسه معناسنه اولوب تذکیر وتأنیثی جائز اولان قفانك جمعی اوله‌رق مستعملدر عربیده جمع مرقوم فتح همزه وسکون قاف ومد فا ایله اقفاءدن غلط اولوب فارسیده کسر وحدها وفتح را ایله هیره دیرلر * اقلیدس * علوم ریاضیه‌دن علم هندسه‌ده مشهور کتابك اسمی کسر همزه ودال ایله مستعملدر فارسیده ضم همزه وسکون قاف وسین وکسر ومد لام وکسر دال ایله اقلیدس‌دن غلط اولوب عربیده ضم همزه ودال وزیادهٔ واو ایله اوقلیدس دیرلر لکن اسم مؤلف کتاب اولدیغنه اتفاق اهل لغت درکار اما حاشیهٔ تجریدده اقلیدس بضم الهمزة مصنف هذا الکتاب وبالکسر اسم الکتاب ترقیم اولنمشدر ولغات فارسیده کسر همزه وضم دال ایله دخی محرر اولدیغی رسیدیه نظردر بوصورتده دخی غلطدن عاری اولمیه جغی اشکاردر * اقنوم * اصل معناسنه ضم همزه وسکون قاف ایله مستعملدر یونانیده فتح همزه ایله اقنوم‌دن معرب وفارسیده اصلی اوزره فتح همزه ایله مستعمل اولوب بعد التعریب جمعی اقانیم اولدیغی اشکاردر فائده کتب کلامیه‌ده محرر اولدیغی اوزره اصطلاح متکلمینده اقانیم ثلاثه صفات قدیمه یعنی وجود وعلم وحیات‌دن عبارتدر اما عند النصاری اقنوم ظهور ذات حق جل

وعلادن

ترکیب حب نافع

* اجه *

* اقفیه *

* اقلیدس *

* اقنوم *

تحقیق اقانیم ثلثه ونبذ من علم الکلام

وعلادن عبارتدر دیرلر خلاصه‌سی فرقهٔ ملکائیه قولیدر که باری تعالی
جوهر واحد واوچ اقنوم ذاتی جوهریی جامعدر دیرلر اقنوم اول
اب که ذاتدر واقنوم ثانی ابن که کلمه‌در واقنوم ثالث روح القدس که
حیاتدر وبو اوچی جوهریتده متحددر لکن نه عین ذات ونه غیر
ذاتدر دیرلر وزعم باطللرنجه بنه موحدلردر تعالی شانه عما یقولون
وتعدد قدما عند الاشاعره یعنی شافعیه سکز صفات قدیمه که
بونلاردر علم وقدرت وحیات وارادت وسمع وبصر وکلام وبقا
اما عند الماتریدیه یعنی حنفیه تکوینی دخی ضم ایله طقوز صفات
قدیمه‌دن عبارت اولور ذکر اولنان صفات قدیمه‌نك هر برینك
اثبات ونفیده اختلاف آرا ایله متفرع اولان اقوال کثیره کتب
کلامیه‌ده مفصلا محرر اولوب الحق علم الله تعالی بحثنده برقول
علی وتیرة الایجاز تحریر اولنمق مناسب کورلدی اشاعره وماتریدیه
یعنی شافعیه وحنفیه علماسی حق سبحانه وتعالی ذاتی ایله قائم وعلی ایله
عالم وعلم سبحانیسی صفات قدیمه‌دن اولدیغنه ذاهبلر اولوب مدعالرك
بنهایه ادلهٔ قطعیهٔ عقلیه ونقلیه ایله اثبات ایلدکاری کتب کلامیه
مطالعه ایدن ذواتك معلوملریدر اما جمهور معتزله ذات تعالی ایله
صفاتدن برصفتك قیامنه جواز ویرمیوب نفی صفات قدیمه‌ده اولان
اقوای ادله‌لری ذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفات ایکیدن خالی
اولماز یا قدیم یا حادث اوله اکر قدیم اولور ایسه ایکی محالی
مستلزم اولور بری کثرت قدمادر کثرة قدمانك لزومنه قائل اولمق
بالاجماع کفردر زیرا قرآن کریمده نصاری حقنده بیورلمشدر
استعیذ بالله لقد کفر الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة . والله بری
عما یفترون قدمای ثلاثه اثبات ایدنلر حقنده نص قاطع اولنغله
قدمای ثمانیه ویا تسعه اثبات ایدنلر حقنده نه ظن اولنور دیرلر
سؤال ثانی معتزله محالی ذات تعالیده ترکیب لازم کلور زیرا ذات
تعالی قدم نفسی بنده کندو ایله قیامی جائز اولان صفت ایله مشارك
اولوب وخصوصیتی ایله اول صفتدن متمیز اولمامغله ذات تعالی

مابه المشارکه ایله مابه الممایزه‌دن مرکب اولمق لازم کلور بو ایسه محالدر
اما اکر اولذات تعالی ایله قیامی جائز اولان صفت حادث اولور ایسه ذات
تعالی ایله حوادثك قیامی لازم کلور بودخی محالدر عمرو اولان محالاتك لزومی
ایله ثابت اولدیکه ذات تعالی ایله صفاتدن برصفتك قیامی جائز اولماز
عند المعتزله قدرت وحیوة وماعدا صفات دخی بویله در جواب
اهل سنت ذات تعالی ایله قائم اولان صفت قدیمدر دیمك ایله اولکی
محالك لزومنه بووجه ایله جواب ویریلورکه صفات قدیمه قولی ایله
بومحال یعنی کثرة قدما لازم کلمز براصفات قدیمه یه قائل اولمق ذات
قدیمه یه قائل اولمنك غیری اولدیغی آشکاردر بالاجماع کفر اولان
ذوات قدیمه یه قائل اولمقدر اما انقایمه تشبیها اولان سؤالك
جوابی نصارانك اثبات ایتدکاری اقانیم ثلاثه یه صفات تسمیه ایتمشلردر
لکن حقیقتده ذوات اولسنه قائللردر زیرا عامهٔ نصاری اقنوم
کلمه یعنی علمی بدن عیسی علیه السلامه انتقال ایتدی اعتقاد ایدرلر
خصوصا یعقوبیه اقنوم کلمه سمادن نازل اولدی وروح القدس ایله
اتحاد ایدوب برانسان اولدیکه حضرت مسیح علیه السلام در
وحضرت مسیح براقنومدرکه ایکی اقنومدن مرکب بری اقنوم
لاهوتدر سمایه صعود ایتدی ودیکری اقنوم ناسوتدر قامده مدفوندر
دیرلر بوصورتده اقانیمك انتقال ونزولنه قائللردر انتقال ونزول
ایسه ذواتده اولوب اعراضده وجودی ممتنع اولدیغی بدیهیدر
بوتفصیلدن معلوم اولدیکه نصاری ذوات قدیمه یه قائللر اولملری
ایله طرف حضرت صححابدن کفره نسبت اولندیلر جواب لزوم
محال ثانی قدم امر عدمیدر وصف ثبوتی دکلدر زیرا قدم نفی
اولیتدن عبارتدر بونده اشتراکدن ترکیب لازم کلوز زیراکه
اعدامده اشتراك ترکیبی مقتضی دکلدر ولئن سلمنا قدم وصف ثبوتی
اولسون ینه ترکیبك لزومی مسلم دکلدر زیرا اشتراك ذاتیده اولیوب
بلکه اشتراك امر عرضیده در عوارضده اشتراك ترکیبی موجب
دکلدر والله اعلم بالصواب بودخی پوشیده اولمیه که فرق ثلاثه

مشهوره

مشهورهٔ نصارى يعنى ملكائيه ونسطوريه ويعقوبيه اعتقادده محرر اولديغى اوزره احدهما آخرندن فرقلرى غير بعيد اولمغله انجق ملكائيه اقوالى ياقى ايله اكتفا اولندى ثلاثه‌دن اوچيوز اون يدى شخص تاريخ هبوطدن بش بيك سكز يوز يكمش طقوز سالنده كه رفع سيدنا عيسى عليه السلامدن ايكيوز التمش ايكى سنه مرور ايتمش اولور بانئ سور اسلامبول قسطنطين نزدنده جمع اولوب رابطهٔ ملت واعتقادلرى ايچون نيچه زمان قيل وقالدن صكره دردست تعظيم نصارى اولان اناجيل اربعه كه حواريون حضرت عيسى عليه السلامدن متى ولوقا كه ومارقوس ويوحنا نام ذاتلرك سير جناب مسيح اللهى كتب وتحرير ايلدكلرى مجلدلر كتب سماويه‌دن اولديغى جنت مكان جدم د آرالكتبنده موجود ترجمه‌لرندن دخى مستبان‌در مذكورونك سيرنامهٔ اربعه‌يه تبعيت ايله عبادات ومعاملات شتى قيد واملا واصول وفروع دينلرينه كتب معتبر تصنيف ايلمشلردر الى الآن حال نصارى بو منوال اوزره اولمغله معاملات فاسده نادر الوقوع بر مسئله ظهورنده كبراى دين نصارى تراجم كتب فقهيهٔ اسلاميه‌يه مراجعت ايله جواب‌داد اولدقده يقينا رسيدهٔ سماخ راقم الحروف‌در

* اکثم * اكثم * عظيم البطن معناسنه ثاء مثلثه ايله مستعملدر عربيده معناى مرقومه دلالتى ايدن فتح همزه وثاء مثلثه وسكون كاف وميم ايله اكثم دن غلط اولوب السنهٔ ناسده يحيى بن اكثم تا ايله شايعدر والشيخ اكثم مأمون ومعتصم خليفه‌لر زمانلرنده يوز طقسان التى سنه‌سندن ايكيوز يكرمى يدى تاريخنه كلنجه انيس وجليس خليفتين اولوب آوان مرقومه‌ده بغدادده قاضى اولان الشيخ يحيى‌نك پدرى وياجدلرندن اولمغله الشيخ يحيى بن اكثم ديمكله مشهور اولوب ايكيوز قرق اوچ تاريخندن ارتحال

* اکسر * دار البقا ايلمشدر عليه الرحمة * اكسر * معروف دمور چوينك اسمى فتح با وسين وسكون كاف ورا ايله بكسر دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون سين وفتح ميم ثانى ايله مسمار وفارسيده كسر

ومد میمهو خاء معجمه ایله مبخ دیرلر معلوم اوله که اسلامبولك فتحندن
صکره جلب وورود ایدن عجم بنالری ایجاد ایلدکلری اوچ
نوع مبهماری که یکسر ودوسر وطبله سر تسمیه لرندن باقیدر
آل * نجم رنك شفاف سرخ معروف که قان رنکی ایله تعبیر اولنور فتح * آل *
همزه وسکون لام ایله مستعملدر فارسیده مد همزه ایله آل دن
غلط اولوب عربیده فتح همزه وسکون حا ایله احمر قانی دیرلر
مد همزه ایله بین الاعجام مستعمل اولدیغنه مولانا جامی نك تجنیس تجنیس ملفوظی
ملفوظیده نظم ایلدیکی ابیات شاهد اولور ادای مرقومه ونظم مولانا
صنعت نسبت وترکیده هنا بیتی دخی دیرلر مسامرات جمعیت پیشیارده جامی
اودونجی نك بالته سی جلواجنك بالته سی وامثالی مذکور اولدیغی
مسموعدر نظم سید وسرخ هردو بر آلند عدد وخواجه
هردو بر بالند نثر سیدك آل اولاد وسرخك آل دینك اولدیغی
معلوم وعدد خالی ایچر اولنیوب برنجه مالی ضبط ایچون قید
اولنمسیله مطول اولور وخواجه بین الاعجام بازرکانه دیرلر
اولطائفه نك دخی حرص وطمع ایله حفظ وادخارلرندن کیسه
وخزانه لری مملو اولور بیت مرقومده مذکور نسبتلرك اولری
معنوی ثانیلری حقیقی اولدیغی اشکاردر نظم جرب ودشت
هردو بر خارنه ذرد وجمال هردو بردارند نثر جرب علت
معروف که ترکیده اویوز دیرلر دشت صحرا معناسنه وخار دیکن
معناسنه وخاریدندن قاشنمق معناسنه در یعنی صحرا دیکن ایله واویوز
قاشنمق ایله طولودر دیمك اولور وذرد سارق معناسنه وجمال
معروف بردار آصلمش ویا ایکی جزءدن مرکب بریوك معناسنه
اولدیغنده سارق صلب اولنمش وجمال یوك قالدیرر دیمك اولور نظم
کافر وقند هردو بی دینند سیك وعطار هردو مردآرند نثر کفرك
دینی اولمدیغنه شبهه یوقدر وقند نبات * کیدر مصر وشام نباتنه
انجماد ایچون میان وضع اولنمدیغی کبی دیار عجمده درون شیشه ده
سکود چبوغی قورلامایوب بلکه سکود اغاجی ویا نسبه ونون تاکید

نسبت ایچون کلور قواعد فارسیه‌دنده بعضی کافر بی دینلر ونبات
مسکونه‌شاخنه منسوبلر دیمك اولور سك کلب معناسنه اولوب
مردار اولدیغی اشکاردر وعطاره نظرا مردار ایکی جزدن مرکب
اولوب مرعموما آجی عقاقیر وبالخصوص صامر صاق اوله دارندن
طوطیبی دیمك اولمغله سك مردار وعطار آجی نسنه وبلر صاق
حفظ ایدیجی دیمکی افاده ایدر اما احمر قانی عبارات عربیه‌دن
اولمغله بمعنی عربیّ القفا اهل تعصبك قان رنکنده ویاقان ایله
صبغ اولنور لو جبهلری احمرار جلته بادی اولور زیرا قانی مدغلف
وکسر نون وآخرنده همزه ایله لطیف وشفاف وزیاده قرمزی
رنك معناسنه احمر قانی شدید الحمرة دیمك اولور وکاهیجه آخرنده
اولان همزه ماقبلنك حرکه‌سی جنسندن یایه قلب اولنور والاصل
بادمسی قنادن مهموز اللام در لبس احمرده قیل وقال درکار — مسئله فی رخصة
اولمغله تنویر الابصار شارحی الشیخ محمد الدمشقی در المختارده وکره — لبس الاحمر
لبس المعصفر والمزعفر والاحمر والاصفر للرجال شرحنده کتب المجتبی
وقهستانی وابی مکارمك نقایه شرحنده لبس احمر لابأس اولدیغی
روایت وتصحیح مؤلفنك کراهت مطلق ذکر اولنمغله تحریمی اولوب
قرمزی کیمك رجاله حرامدر قولنی دخی ایراد بیوررلر لکن شمائل
شریفه مؤلفی امام محمد ترمذی لباس حضرت خیر الناس بابنده
سند صحیح ایله براء بن عازب حضرتلرندن روایت بیوررلر که مشار الیه
جنابلری ما رأیت احدا من الناس احسن فی حلة حمراء من رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشلر وحضرت امام شرنبلالی جنابلرینك
لبس احمره مخصوص مؤلف رسالەلرنده سکز قول تحریر اولوب
قرمزی کیمك مستحب اولدیغنی بیان بیوررلر تفصیلنی اراده ایدنلر
رسالهٔ محرره‌یه مراجعت بیورسونلر اساتذهٔ کرام ومشایخ
عظام علیهم الرحمه حضراتندن تنویره وسائر کتب فقهیه‌ده
محررالوان اربعه‌نك کراهتی لابسنه کبر وعجب ایراثنده اولدیغی
ماحوذ‌دردر • الا * کوزده والاجه نسنه‌لرده استعمال ایدرلر جفتایده — * الا *

فتح همزه ولام وسکون ها ایله الهدن غلط اولوب عربیده سواد
وبیاضدن مرکب معناسنه فتح همزه وراو سکون باو قاف ایله
ابرق وفارسیده کسر ومد یای فارسیه وفتح سین وسکون ها ایله
پیسه دیرلر * الاثنین * یعنی کل سر جاوز الاثنین شاع کلامنده لام الاثنین *
تعریفی اسکان والفی وصلی قطع ایدوب الاثنین قرائتی قتی شایعدر
صواب اولان اثنین وامثالی اولی الف وصل اولان اسما ایله لام تعریف
الحاق اولندقده همزه وصل حشو اولوب التقاء ساکنان واقع اولور
یعنی لام تعریفدن وهمزه وصلدن صکره وارد اولان حرفدن
التقاء ساکنی دفع ایچون همزه وصلی اسقاط ولام تعریفی کسر ایله
قرائت واجب اولور بو قاعده مرعیه افعالده الحق مصادر تسمیه
منحصردر که اوچی خماسیدندر افتعل بابندن اقتدار وانفعلدن
انطلاق وافعلدن احمرار کبی والتی سداسیدندر استفعلدن
استخراج وافعنللدن اقعنساس وافعوعلدن اخشیشان وافعوّلدن
اجلواذ وافعالدن احمیرار وافعلّلدن اقشعرار کبی پوشیده اولیه که
کاتم اسرار متقدمین کلام مرقومده وارد اولان اثنینی شفتین ایله تفسیر
ایلمشلردر یعنی اسراردن بر سری کتم واخفا ایدن ذات یار صدیقمدر
دیو براحده افشا ایلمه اگر اول کلام دهانی تجاوز ایدر ایسه فرد آفریده یه
قصد خطاب ایتمز ایسه دخی وللحیطان آذان لازمه سنجه البته بین الناس
شایع اولور صکره محبت صدیقه دخل ایجاب ایتمز * الاف * آتش الاف *
یالکی معناسنه مستعملدر فارسیده ذات آتش معناسنه اولان
فتح همزه ومد لام وآخرده واو ایله الاودن غلط اولوب عربیده
مدنون ایله ناردیرلر اما یالک معناسنده عربیده فتح لام وها ایله لهب
وفارسیده فتح زا ایله زبانه آتش دیرلر لکن یالکی مرگزینده طالب اولوب
ارتفاعی ملاحظه سیله فتح عین وسکون لام وکسر واو ایله علودیك
موجهدر * آلایش * عنوان واحتشام ایله کورنش معناسنه مستعملدر آلایش *
فارسیده لفظ مرقوم آلودن وآلایدن کلملرندن اسم مصدر اولوب
بولاشیش یعنی بولاشق معناسنه دلالت ایدر عربیده فتح نون

وضم

وضم تشدید را ایله تفرح دیرلر اما ترکیده مستعمل اولان معنایه
دال عربیده کسر همزه ومد الف ایله اراده وفارسیده ضم نون ایله
الب *
نمایش لفظلریدر * الب * پهلوان معناسنه فتح همزه ولام
وسکون با ایله الب ارسلان وقیا الب دیو مستعملدر وفارسیده
مدهمزه وسکون لام ایله آلب دن غلط اولوب عربیده فتح باو کسر
البستان *
مدهمزه ایله بئیس دیرلر * البستان * مرعش قربنده مشهور
بلده در علی الهروی کتاب الاشارات فی معرفة الزیارات
نام مؤلفنده بیان ایلدیکی اوزره فتح همزه وتا وضم تا ولام
وسکون سین ویا ایله ابلستین دن غلط اولوب اصحاب کهفک
غاری بو بلده نک جانب غربیسنده اولدیغی دخی روایت ایلمشدر
اله کم صاغمه
العهدة علیه * اله کم صاغمه * بین السماء والارض اجزاء رقیقه
رشیه دن حادث ومرعی معروف حالتک اسمی طلایم سمادن غلط
اولوب عربیده فتح قاف وزا وسکون واو وحا وکسر سین وضم قاف
سبب ظهور قوس قزح
ثانی ایله قوس قزح وفارسیده فتح ومدهمزه وسکون دال اول ونون وها
وفتح با ودال ثانیه ایله آدینده دیرلر خفی اولمیه که قوس قزحک
ظهوری اجزاء رشیه رقیقه یعنی غایت اینجه ورطوبتلی سحاب
ویا سحابی فوقانی اولوب غبار کبی مطر رش ایلیه بو حالتلرک
وقوعنده ناظره نسبت ایله شمس یا شرق ویا غربده بولندقده اجزاء
مرقومه وراسنده یا جبل شاحق ویا سحاب غلیظ تصادفنده الوان
لطیفه نمایان اولدیغی اشکاردر اهل حکمتدن الشیخ علی طوسی
فرمیردن دخی نمایان اولدیغی مشاهده ایلدم دیو ذکر ایلمشدر
الماس *
الماس * معروف ذی قیمت احجار نفیسه دن اولوب یونانیده مد میم ایله
ماس دن دیباجه رساله ده بیان اولنان خراسان کبی بلا تغییر لفظ
ومعنی تعریب اولنمشدر فارسیده فتح همزه وسکون لام ایله الماس
ومخففا اصلی اوزره ماس دیدکلرندن غیری مدهمزه ایله ابکینه
تعبیری دخی یوسف انجو نک فرهنک جهانکیری نام مؤلفنده
مسطوردر لکن ارباب لغت عربیه لفظ الماس ده اختلاف

تحقیق لفظ الماس

ایلمشلردر صاحب قاموس فیروز ابادینك والماس حجر مقوم
تفصیلی ذیلنده ولاتقل الماس فانه لحن قولنه حضرت محشی
سعدی افندی مرحوم یعنی بقطع الهمزة علی ما هو المشهور
فی الالسن دیو تعلیقه تحریر بیورمشلر وشهاب خفاجی حضرتلری
الشیخ الرئیس ابن سینانك لوح الماهیة نام مؤلفنده حواشی عراقیه دن
الماسك الف ولامی البه کبی اصلیه اولوب معرف اولدقلرنده
الالیة والالماس اولمری نقلی تمامنده مشار الیه رحمة الله علیه
حضرت شهاب یجوز ان یکون ماس معرب الماس بیورمشلر
ولسان العرب نام لغت مفصل وکبیرده اولا ابن اثیرك ظن ایدرمکه
الیاس کبی الماسك دخی الف ولامی اصلیه در قولنی ایراد وثانیا
عربیده معربا ماس استعمالنی التزام ایله تحریر مراد ایدر والحاصل
عربی صحیحی ماس اولدیغنده شبهه یوقدر اما کتب مفردات طبده
ظفریاب اولدیغمز یونانیدن معرب اولمسی دخی ملایم عقل سلیمدر

صورت ظهور الماس

معلوم اوله که الماس قدیمده ورای هنده سرندیب دامنلرنده بولنوب
اطرافه نشر اولور ایمش الان جمله انواعنك ردیسی وچابه دیو
مشهوریدر بعد زمان قلمك جدودنده برجبل کبیرده الماس
معدنی ظهور ایتمکله اطرافنی سور ایله احاطه ایدوب مشتری اولانلره
اول ارضك خاکنی دولتلری طرفندن کیل ایله بیع ایدرلر ایمش
بشرط آنکه اون الی قیراط ومافوقی دولتلرینك اولوب وزن
مرقومك مادونی مشترینك اولور ایمش لکن نوظهورلرك اعلاسی
یورطه کیرزده اولانیدر والماسك قرمزی ویشلی دخی موجوددر
وهرنه قدر دق وسحق اولنسه کمال صلابتندن غبار اولمیوب مثلث
الشکل تنشتر پارەلر قالمغله اکل وشربی ممنوعدر زمانه مزده معتبر اولان
برلنطه نوعیدر که صغیر وکبیر هر قطعه سنك فوقنده وسطنده اولان
خالی محلدن غیری اوتوز ایکی قورطه اوله وتحتنده کذلك وسطندن غیری
یکرمی درت قورطه اوله جوهر ذی قیمت مرقومدن غالی وعالی شئ
آخرك عدم وجودنه مبنی جنس الماسه حاصل اولان کبری کسر ایچون

اعظم

قشقجی الماس — الاعظم موجود اولان قشقجی الماسنك مرتبه ده بولنمسی حكم
مشابهه كلندر الماس مرقومك بك طقسان تاریخنده اكری قپو
محاربه سنده مزبله ده برشو بان بولوب بر دسته قاشقه بیعی وطرف
دولت علیه یه وصولنده سكسان درت قیراط وزن اولدیغی مشهوردر
زیرا اوندن اقدم خزائن ملوكانه ده موجود الماس پاره لرك اكبری
اسب چراغ — شب چراغ عنوانی ایله معنون فص كبیری اكری فاتحی جنت مكان
تعلیقهٔ كوكب — سلطان محمد بن سلطان مراد خان حضرتلرینك تعیا تاریخنده
دری — الی بیك وتاریخ امین كه تاریخ حبش دیو مشهوردر آنك تحریری اوزره
سكسان بیك سكه خسنه دیناریه اشترا بیورب بعض اوقاتده انكشتری
خسروانه لرینی اولان فص بی مثالك قیراطلی تاریخنده مرقومنده
بیان اولنمغله یوز فرق بدی قیراط وزننده اولدیغی دوش خاطر
فقیر اولمشدر بعده وارث تاج وتخت عثمانی ولد ارجمندلری
جامع صاحبی سلطان احمد علیه رحمة الاحد حضرتلرینه بالارث
فص مرقوم منتقل اولدقده زاد آخرت وذخیره عاقبت ملاحظه سیله
بر التون صفحه نك حاق وسطنه ركز واطرافنده اولان ایكی یوز
یكرمی یدی قطعه كبیر الماس پاره لردن ماعدا انواع مجوهرات ایله
ترصیع بیورلوب سنه ماضیه ده ملازمت تعمیرات حرمین محترمینه
مامور سابقا حلب دفترداری اولوب حبش ابالی احسان بیورلان
حسن پاشایه ارداقا بیك یكرمی ایكی سالنده مدینه منوره قاضیسی
بوسنوی شعبان افندی ودر كامعالی قپوجی باشیلرندن بشیر اغا
معرفتی ایله قبر منیر پر نور حضرت رسول علیه السلامك رأس
مباركلرینه علامت ایچون التون ایله موه صمتار سیم كه كوكب
دری دیو مشهوردر اوزرینه آویخته اولنمغله الی الان موجوددر
المقدر كائن — المقدر كائن * خیر وشر قدر سبحانی اولوجیدر معناسنه استعمالی
شایع ولغة صحیح اما اصطلاحا المقدور كائن دن غلطدر زیرا
قدر سبحانی مراد ذز تقدیر مراد دكلدر چاه علیه قدر بابنده
اسم مفعول مقدور كلدیكی اشكار اولمغله المقدور كائن دیمك لازمدر

* ام القیاس *

جنت مکان شیخ الاسلام ابو السعود افندی تصریح ایتمشلردر * ام القیاس
ام دنیا تعبیر اولنان بلدهٔ عظیمهٔ مصرده نهر نیلک زیاده و نقصانی
فرق ایچون بنا اولنان اولچه جك محلك اسمی عربیده کسر میم
وسکون قاف ومد یا ایله مقیاس دن غلطدرکه اسیم آلت اولوب
تقدیر اولنه جق آلت دیمك اولور فارسیده مطلقا اولچك معناسنه
فتح کاف فارسیه وکسر ومد را ایله کری دیرلر خفی دکلدرکه

تعریف اسم الت

حضرت ابو البقانك کلیات نام مؤلفنده الالت هی ما یعالج بها الفاعل
والمفعول کالمفتاح ونحوه قولنه نظرا مقیاس دخی غلطدن سالم اولماز
محل القیاس دیمسی اوفقدر مکرکه نهر نیلك بو کونده که مقدارین
دونکی کونده که مقدارینه قیاس ایده جك آلت دیمك معناسی ملاحظه

* امامه *

اولنه * امامه * سبحه ودخان چبوغنك اوکنده اولوب کسر همزه ایله
مستعمل اولان معروف اوکالك اسمی عربیده فتح همزه ایله امامه دن
غلط اولوب فارسیده کسر ومد یای فارسیه وشین ایله پیشی دیرلر

* ام دم *

ام دم * بو وقت معناسنه اولوب دم این دم وساعت امساعتك
ترجمهسی اولهرق دم بودم ساعت بوساعت استعمالی شایعدر
فارسیده کسر ومد همزه وسکون نون ومیم وفتح دال ایله این دم دن

فرق این وام اسم اشارت فارسیه

غلط اولوب عربیسی مدها و فتح ذال ایله هذا الوقت اولور قاعده
زبان فارسیده این وام قریبه مخصوص اسم اشارت اولدقلری معروف
لکن من جهة المعنی اختصاص یوق ایکن واضع لغتك تحکما کسر همزه
وسکون میم ایله ام اشارتنی برقاچ مادهیه تخصیص قاعدهسی
لغات عربیهده دخی مرعیدر یعنی امساعت وامسال وامروز وامشبه
منحصر اولوب غیریلره این ایله اشارت اولندیغی ارباب لغات

* امریقا *

فرق وتمییز ایتمشلردر * امریقا * بالاده تحریر اولان قطع عالمك

ابتداء ظهور یکی دنیا

ربع رابعی اولوب یونانیده یکی دنیا معناسنه اولان مد همزه ومیم ایله
امار یقادن غلطدر جانب غربده اراضی مجهوله وجودینی فرنکی
الاصل قولون نام برشخص علم جغرافیا ودلائل نجومیه ایله تیقن ایدوب
کندوده قدرت مالیه اولمغله اولا قلمنك دولتندن استدعای اعانت

ایلدکده

ایلدکده رد ایله جواب ویرلوب بعده اسپانیا دولتنه التجا وانلرك

اعانه‌لری ایله جزایر مجهوله‌یه سنهٔ هجریه‌نك سکزیوز التمش برسالنده

ابتدا سفر ایدوب جزایری بولوب هدایا ایله ورودندن صکره اوچ

دفعه داخی سفر واهالیسی ایله الفت واسپانیا دولتی طرفندن برمدت

ضبط اولندقدنصکره انکلیز اطه‌لرینه همجوار اولمغله انکلیز طرفندن

ضبط اولنمشدر بو اقلیمك اطرافی شرقا ماردل نورت بحر محیطی

وجنوبا مساجلان بوغازی وغربا پاسفیکوس بحر محیطی وشمالا حالا

کشف اولنمامش اراضی مجهوله که بحر منجمده متصلدر اقلیم مذکور

ایکی اطه شکلنده اولوب اورطه‌سندن برابنجه طریق ایله متصلدرلر

برینه بونایس جنوبیه وآخره بونایس شمالیه دیرلر وبجزیرتینك طولی

ایکی بیك درت یوز وعرضی بیك اوچیوز میل اولوب تقریبا

محیطلری اوتوز ایکی بیك میلدر حاوی اولدیغی محللری تحریر

معلومز اولمغله لاطائل اولور ارضی مرقومه‌نك وسعتنده مبالغه

ایدوب سائر اماکن مسکونه‌دن زیاده دکل ایسه مساویدر دیو اتفاق

ایلمشلر واقلیم مذکوره‌نك لخط استوا نصفنه قریب اولمغله

عرض شمالیسی التمش بدی وجنوبیسی اللی بدی درجه‌یه قریب

وطولی یوز طقسان بش درجه‌دن اوچیوز قرق بش درجه‌یه رسیده

اولمشدر * املك * زحمت ومشقت معناسنه معروف چغتاییده فتح همزه

وسکون میم ایله امکاکدن غلط اولوب عربیده فتح کاف وتشدید

دال ایله کد وفارسیده فتح را وسکون نون ایله رنج دیرلر * امیر

آل حضرت رسول صلی الله علیه وسلم معناسنه مستعملدر عربیده

برقومك رئیسی وآمیری معناسنه اولان امیردن بطریق التشبیه

بو معنایه موضوع اولوب فارسیده معنای مرقومه وهر زمره‌نك

رئیسی معناسنه اولان کسر ومد میم ایله میر عربیدن حذف همزه ایله

منقول اما فرهنك شعوریده اصلی اوزره الف ایله استعمالی داخی

تجویز اولنمشدر * اناث * ارکك مقابلی دیشی معناسنه اولان انثی نك

جمعی اوله‌رق ضم همزه ایله مستعملدر عربیده کسر همزه ومد نون ایله

* املك *

* امیر *

* اناث *

اناباث دينر غلط اولوب فارسيده مد ميم وفتح دال مهمله وعلامت
جمع ايله ماده‌ها ديرلر * اتانبت * كمال عجب وكبر ايله منم ديكر نيست ديمك
يعنى بنلك معناسنه مستعمل غلط صريحدر زيرا اركانه‌لك مطاشته
منم را ايله رجوليت وجوجوقلق معناسنه كذلك منم طالبولطفرليك
وامثالنه قياسا بن معناسنى افاده ايدر اناانث آخرينده تا مصدريه
الحاق اولنسه اتونيت اولور بودخى كلام عربده وارد اولماشدر
والحاصل اتانيت مخترعات عوامدن اولوب لا اصل اولديغى اشكاردر
انبيق * شيشه ونحاسدن مصنوع ومعروف آلتدر كه دهن يوغله
استخراج اولنور ايكى شيدن عبارتدر يعنى باشى وخزينه‌سى اولور
جمله‌سنه اسم اوله‌رق تركيبده كسر همزه وسكون نون ايله مستعملدر
عربيده بالكز رأسنك اسمى فتح همزه ايله انبيق اولوب فارسيده
سرپوش قرعه وكسر همزه ايله انبيق دخى ديرلر اما خزينه‌سنه
عربيده فتح قاف وعين وسكون را ايله قرعه وفارسيده فتح قاف وبا
ومد را ايله قرابه ديرلر * انجو * صدف ايچنده تكون ايدن جوهر
معروفك اسمى چغتايده ضمه اشباعى ايجون واو ايله وانجودن غلط
اولوب عربيده ضم لامين ايله لؤلؤ وفارسيده ضم ميم وسكون راء
مهمله اولى وكسر ومد ثانى ايله مرواريد ديرلر اما فن تيمى ايكى
وجه ايله بيان ايلمشلردر برى صدف كبير ايچنده يكتا اولمسى وديكرى
صغير وكبيرده الاستداره اولمغله دائم الحيكة اولمسى يعنى يتيمك
اوني فقدانده برمحلده قرارى اولميوب كى كورراسدا كامل وحركتنه
تشبيه اولنمشدر لكن حرمين محترمين اهاليلرينك عتيق وصغرته مائل
اولان انجولرى اعتبارلرى رنحصنه [illegible] ياتاملك
مقاربت ايله امرار اوقات ايلملرندن حاصل اولان صفرت وحجملرينه
تشبيه اولنمشدر توجيهلرى نابجادر كتب اسلافده انجونك نهايت
وزنى اوج مثقال دردهملرى امر عجيبدر زيرا درهم ومثقاله قياس
اولنماز كوكرجين يومرطه‌سنه مشابه برجفت مكوش مشاهد يمز
اولنيغده اون سكزمك غروشه برلوت صاتلجه‌سى راضيه اولدى

* اتا نبت *

* انبيق *

* انجو *

تحقيق در يتيم

* [illegible] *

نهايت كبرلولو

* انجير *
انجير * ميوه مشهوره در اسمى كسر همزه ايله مستعمل اولمغله فارسيده
فتح همزه ايله انجيردن غلط اولوب عربيده كسر ومدنا ايله تين ديرلر
* انسون *
انسون * قدى بر ذراع وساقى مربع وورقى خرده وچچكى بياضه مائل
طيب الرائحه برنباتك طولانى غلاف ايچنده حاصل معروف تخمنك
اسمى عربيده فتح همزه وكسر ومد نون ايله انيسون دن غلط اولوب
* انموزج *
فارسيده فتح زا وسكون نون ومد با ايله زنبان ديرلر * انموزج
برشيئك مثالى يعنى ارنك معناسنه زيادهٔ همزه ايله مستعملدر فارسيده
ضم نون وميم وسكون واو ايله نمونه نك معربى فتح نون وزا وضم ميم
* اواق *
وسكون واو وجيم ايله نموزج دن غلطدر * اواق * زمانه مزده
اون ايكى درمك اسمى اولان اوقيه نك جمعى اوله رق افعال وزننده
مستعملدر عربيده فتح همزه ومد واو وتشديد يا ايله اواقى دن غلط اولمغله
فتح همزه وتشديد ومد واو ايله اواق اغرلق وثقيل معناسنه موضوع
اوقك جمعيدر اما محرر اولان اواقى امنيه نك جمعى امانى يه قياس ايله
مشدد او بعضيلر صحارى جمعى صحار اولديغنه قياسا حذف ياء مشدده
ايله اواق ديمشلردر اخيرك فصاحتنه دليل تعيين زكاتده وارد اولان
حديث شريفدر قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم لا صدقة
فى اقل من خمس اواق معلوم اوله كه ضم همزه وسكون واو وتشديد
ياء تحتانيه ايله اوقيه تعبير اولنان وزن مرقوم اگرچه زمانه مزده
اصطلاح اطبا وجميع بلاد عربستانده اون ايكى درهمدن عبارت
اولوب لكن قديمده قرق درهم موزون اولديغى حديث شريفدن
نصاب الزكات
مستنبطدر بناء عليه فقهاى كرام باب زكاتده نصاب الذهب
عشرون مثقالا والفضة مائتا درهم وزن سبعه بيورمشلردر وزن
سبعه قيدى درهم شرعى يى بيان اولديغى اردب تصحيحمز ذيلنده
تفصيلدن اشكار اولور فليراجع فيه وزن مرقومك فارسيده اسم مخصوصى
* آوان *
اولمغله ترك اولنمشدر * آوان * وقت زمان معناسنه مد همزه ايله مستعملدر
عربيده فتح همزه ومد واو ايله آواندن غلط اولوب فارسيده فتح ها
* آوانى *
وسكون نون ومد كاف فارسيه ايله هنگام ديرلر * آوانى * قاب وقجاق

معناسنه خصوصا اوانئ نحاس استعمالی بغایت شایعدر عربیده
اکل وشربده استعمال اولنان کاسه وامثالی نسنه‌لرك اسمی کسر همزه
ومدنون ایله انائك جمعی مد همزه وکسر نون ایله آنیه اولوب آنك دخی
جمعی که انائك جمع الجمعی فتح همزه ومدواو ایله آوانیدن غلط اولوب
فارسیده مد کاف عربیه وادات جمع ایله کاسه‌ها دیرلر خفی دکلدر که
سائر کاسه وشوربه طاسی وانلاره مشابه نسنه‌لره تغلیبا اطلاق اولنه
لکن وان قولی نام لغتده محرر آوانی یه التفات بیورلمیه * اورپا * اورپا
متأخرینك فرض وتقدیرلرینه نظرا معمور عالمك ربع اولیدر
شهر صورك پادشاهی اجنور نام ملك اقلیم مزقومی دختر ینه تملیك
واسمی ایله تسمیه ایلکله اسم مرسومه اورپا تیریا دن مخففدر بو اقلیمك
اطرافی جنوبا سبته بوغازندن موره جزیره سنك مابینه بورننه
منتهی اولور شمالا آخر عمارت اولان واردیوس بورنی وغربا بحر محیط
وشرقا ازق دکزینه جاری تن صویی دن اقلیم مزقومك شرقدن
غربه طولی تقریبا طقوز یوزمیل وعرضا مابیا بورنندن طرف جنوبه
بشیوز اللی میلدر وحاوی اولدیغی محللر ادنه دن آنه پیه برخط
کشیده اولنسه جانب شمالنده اولان ممالك اناطولی وجمیع ممالك اسلامیه
روم ایلی وممالك له ومسقو والامان وفرانچه واسپانیا واسوج
وسائرلریدر واقلیم مزبورك عرض بلدی اوتوز التی درجه‌دن
اللی درت درجه وطول بلدی اون بدی درجه‌دن یتمش ایکی درجه
اولور * اوردك * حیوانات مائیه‌دن طیر معروفك اسمی چغتاییده * اوردك *
کسر همزه ویاء اشباعی وسکون را ایله ایردك دن غلط اولوب عربیده
کسر همزه وفتح وتشدید بدواو ایله اوز وفارسیده ضم میم وسکون را ایله
مرغاب دیرلر اکرچه ایکی جزدن مرکب اولوب صوقوشی دیمك
معناسنی افاده ایدر لکن فسخ اضافت ایله علمیته نقل وحیوان مرقومه
اسم مخصوص اولمشدر * اوردو * جمعیت لشکر معناسنه معروفدر * اوردو *
فارسیده ضم همزه ودال وسکون را وواو ایله اردودن غلط اولوب
عربیده ضم میم وفتح عین وکاف وسکون سین ورا ایله معسکر دیرلر

اردو سفرلرده عسکر ایله بیع وشرا ایچون جمع اولان اهل سوقه
اطلاق اولنوب کثرت استعمال ایله جمعیت خیمه وخرکاه وجمعیت
* اوروب *
لشکرکاهه نقل اولندیغی رسیده نظردر * اوروب * مسکوك
اقچه اسدی وذراع وهنداره دن درت حصه دن برحصه معناسنه
استعمالی شایعدر عربیده ضم را ایله ربعدن غلط اولوب فارسیده
مد جیم فارسی وسکون را ایله چاریك دیرلر ساعتلرده اولان چیرك
دخی بوندن غلطدر واقچه ده ربع غروش اسدینك وذراع وهندازه نك
* اوروسپی *
ربعلری اولدیغی اشکاردر * اوروسپی * زنان فواحشك معروف
علی فارسیده ضم را وسکون سین وکسر ومد بای فارسیه ایله روسپی دن
* اوستیج *
غلط اولوب عربیده فتح قاف وبا وسکون حا ایله قحبه دیرلر * اوستیج
قلای صحیفه لری چکردکی ایله دق اولنمش اورزمه ممزوجا سرکایه
وضع واغزی بند اولنمش ظرف ایچنده ترك اولندقده حل وحاصل
اولان شی معروفك اسمی فارسیده فتح همزه وسکون سین وبای
فارسیه ایله اسپیداج دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم وبای
* اوسطبی *
فایه تبدیل ایله اسفیداج در * اوسطبی * معمول ومعروف کتانك اسمی
عربیده ضم همزه وسکون سین وتشدید با ایله اوسطبه دن غلط
اولوب فارسیده فتح کاف ثانی وکسر با وسکون نا ایله کتان کبزدیرلر
* اوستره *
اوستره * حدیددن مصنوع آلت حککك اسمی فارسیده ضم سین
وتا وتشدید را ایله ستره دن غلط اولوب عربیده ضم میم وسکون
* اوستاد *
واو وفتح ومد سین ایله موسی دیرلر * اوستاد * صنعت ومعرفت تعلیم
ایده نك معروف علی فارسیده اصلی ضم همزه ایله اوستاد وحضرت
مولانا من کل الوجوه اولانا مثنوی معنوی سنده تخفیف ایله اوستاد کر
بیورملری ایله ایکی سندن دخی غلط اولمسی ملایم اولوب معربی
* اوشاق *
اعراب اوستاده قیاس ومهمله معجمه تبدیل ایله اوستاذدر * اوشاق
اتباع وخدمتکار وغلام بچه یعنی کوچك اوغلان معناسنه مشهوردر
فارسیده ضم واو ایله مطلقا خدمتکار بو کسر واو ایله تلوه معناسنه
اولان وشاق وغلام بچه معناسنه فتح همزه ومد شین ایله اشاق

اولمغله محلنده کوره بونلاردن غلط اولور عربیده مطلقا
خذمتکار معناسنه مدخا وکسردال وسکون میم ایله خادم وتازه
معناسنه فتح همزه ورا وسکون میم ودال ایله امرد وغلام بچه
لطیفهٔ خاقانی معناسنه فتح صاد ایله صبي دیرلر لطیفه مشاهیر شعرادن خاقانی
برجوان نورسیده و باروشق کورك طلبي ایچون بو بیتی ترتیب
وپادشاه عصرینه ارسال ایلمش بیت وشق ده که دربرم کیرد
یاوشاق که دربرش کیرم پادشاهك منظوری اولدقده بز بورتبه
دون همت واندك ده میوز ابکیسنی وبرمکه قدرتیز یوقیدر دیدیکی
رسیدهٔ صماخ خاقانی اولدقده جولان طبعندن برمکسك دو بالك
بوروقپاره‌یه صاروب حضور پادشاهه ارسالنده بوتدارکندن دخی
* اوطاق * زیاده شاه فرهناك اولوب عظیم اکرام ایلمشدر * اوطاق * ملوك
ووزرایه مخصوص کبیر ومعروف چادرك اسمی چغتاییده آخرده
غین ایله اوطاغ دن غلط اولوب عربیده مد فا وفتح زا وسکون
ها ایله فازه وفارسیده مدبا وکاف فارسیه ورا ایله بارکاه دیرلر
* اوفکه * اوفکه * غضب وعنف وتهور معناسنه اولان حالتك اسمی عربیده
فتح همزه وکاف وسکون واوایله اوکه دن غلط اولوب فارسیده
* اوکی آته * کسرخا وسکون شین ایله خشم دیرلر * اوکی آته * زوج مادرك
معروف اسمی چغتاییده ضم همزه ایله اوی اته دن غلط اولوب
عربیده فتح ومدرا ایله راب وفارسیده فتح با وسکون دال ایله بدپدر
* اولاق * دیرلر * اولاق * واولاغ برمحلدن مکان دیکره سواری وعجاله
رونده اولانلرك علی چغتاییده ایکی سی بلا فرق انجق چابك رواسبك
اسمی اولمغله عربیده راکبنه فتح با ایله برید ومرکوبنه
کسرمیم وفتح صاد وسکون حا وفا ایله محصف وفارسیده اوله
مدبا وسکون میم وکسر ومدجیم ایله بامجیك وثانیه مد با وسکون
* اولام اولام * دال ایله بادرنك دیرلر * اولام اولام * بری بری ورا سنده کروه
کروه رونده اولانلره اطلاق اولنور الفاظ مکرره دن معروف
فارسیده ضم همزه وفتح لام وسکون میم ایله الم الم دن غلط اولوب

عريده فتح فا وسكون واو ايله فوج فوج ديرلر * اويقو * بخار رقيقك
دماغه صعودندن حاصل اولان حالت معروفه نك اسمى چغتايده
قاف يرينه غين معجمه ايله اويغودن غلط اولوب عربيده فتح نون
وسكون واو ايله نوم وفارسيده مد خا ايله خواب ديرلر * آهر * ترقيم * آهر *
اولنان نقوشى رفع ايچون روى ورقه سوردكلرى معروف ايكى
نوع شئ معمولك اسمى فارسيده مد همزه وها ايله آهاردن غلط
اولوب عربيده فتح ثاء مثلثه وسكون را ايله ثرط ديرلر معلوم اوله كه
قديمده اهار ورق معروف اولميوب محرر اولان ثرط واهار
جلاهانك نسج ايتدكلرى اقمشه يه پرداخت ايچون سريش
ونشادن معمول طلا ايلدكلرى شيئك اسمى اولمغله بعده نشا
ويموزطه دن معمول وروى ورقه يه طلا اولانلره مشابهة اسم اولمشدر
اباق * اكثر حيوانده موجود اعضاء رئيسهٔ ظاهريه دن معروف * اباق *
عضوك اسمى چغتايده اياغ دن غلط اولوب عربيده كسر يا
وجيم وسكون لام ايله رجل وفارسيده مد باى عجميه ايله پاى ديرلر
اباك الاسد * نفسنى ارسلاندن صاقن ديمك معناسنه واوسز اباك الاسد
استعمالى شايع اولمغله عربيده واو ايله اياك والاسددن غلطدر
يكه سوار سيريس امثال ابو الفضل احمد ميدانينك تصريح وبيان
بيوردقلرى اوزره حديث شريفده وارد اولان اياكم وخضراء
الدمن دليل كافيدر زيرا ايا كلمهٔ تخصيص وخضراء الدمن كلامنده
اولان واو عاطفه در تقدير حديث شريف اياكم يعنى اخصكم
بنصحى واحذركم خضراء الدمن اولوب برفعل مقدر ديكر فعل
مقدر اوزرينه عطف قلنمغله واوك حذفى جائز اولملز وابن حاجبك
كافيه سنده تحريرندن دخى مستبان در كه مفعول بهك عاملى وجوبا
حذف اولنان محال اربعه نك اخيرى تحذير ايچون اولوب واو
عاطفه ايله اسدى مع عامله عامل اول اوزرينه عطف ايدر تقدير كلام
اتق نفسك وباعد الاسد ديمك اولور وياواو مع معناسنه اولمغله
اتق نفسك مع مقارنة الاسد اولور اما تفصيل حديث شريف تفصيل حديث شريف

ایاکم وخضراء الدمن بیورلدقده اصحاب کرامدن ماذاك
یارسول الله دیو سؤال ایلشلر المرأة الحسناء فی منبت السوء
دیو جواب بیورمشلر یعنی اخسا وادانی یاننده متولد ومتربیه اولمش
مرأه حسنادن تحذیردر خضراء اخضرك مؤنثی اولمغله یشل معناسنه
ودمن دمنه نك جمعی اولوب فارسیده سرکینك معربی سرجین معناسنه
یعنی مزبله لك بو یله محللرده نابت و ثابت اولان سبزه صورت
وطراوتده اکرچه بساتین وسائر چمن زارده رونما اولان نباتاتدن
حسن منظر ایله نمایشلی اولدیغی اشکار اما منبتنه نسبت ایله بردراو
فائحه منداولمدیغی دخی دزکاردر بنابرین هر نسنه که صورت ظاهرده
جمیل وطینت اصلیه سنده خسیس وفاسد اوله بن العرب اویله اولانلر
مطلب واو ثمانیه — حقنده خضراء الدمن دیو مثل ضرب اولنور استطراد محرر
اولدیغی اوزره حرف واو عاطفه ومع معناسنه اولدیغندن غیری
لغت عربیه ده واو ثمانیه دخی موجود اولدیغنه شاهد استعیذ بالله
التائبون العابدون الحامدون السائحون الراکعون الساجدون
الامرون بالمعروف والناهون عن المنکر واقع اولدیغی کبی
سوره شریفه کهفده دخی استعیذ بالله سیقولون ثلاثة رابعهم
کلبهم ویقولون خمسة سادسهم کلبهم رجما بالغیب ویقولون
سبعة وثامنهم کلبهم وارد اولدیغی صورتده ابواب جنت افاده
بیورلدقده استعیذ بالله حتی اذا جاؤها وفتحت ابوابها وابواب جهنم
افاده بیورلدقده استعیذ بالله حتی اذا جاؤها فتحت ابوابها بیان
بیورلمه سندن بهشتك ابوابی سکز ودوزخك یدی اولدیغی استدلال
اولنمشدر زیاده ونقصانده اولان توجیهات اهلینك معلوم مبدر
منفیه ● براسدود غفر وضبارم سال خورده امتداد عمر ایله کرك
* تنبیه * — باران دیده اولوب طول عمر ثمره سی کثرت اشبل وجرا وایله متنعم لکن
هرم پیری وقوت ضعف وضعف قوتدن متألم اولمغله اجربه لرندن
رجامند اولور که کندواجم وپیشه سنده لرام وپسران واولاد جلب
اقوات یومیه یه قیام ایده لر بو حال وصفای بال ایله امرار اوقات وازمان

ومأمور

ومأمور خدمتی اولانلر بهر کون فتی وافر صید تازه ارمغان ایدرلر ایمش شیخ مرقوم ضرغام ایکن بی اضراس اولمغله اکلنه اهمال واشهال ایده رك اطرافنده باقی قلان لحوم منتنه ومتعفنه ومتفسخه دن تکون ایدن فار مالا مال اکل تالزمه دن ماعدا مرکوز جبلتلری اذا وحیله وفساده ابتدار وشیر مرقومده عدم قدرت حس ایتدکلرندن کوش ودهاننه لطمه زن استحقار واحتقار واولادی اسود صاحب سوددن بری ظهور رنده هر بر موش برسور اخمرار ایله لر یله بعد الشور تخلیص بدره بو صورنده قرار ویرمشلر که ایچلرندن برشبل ذو اقتدار همجوارلری قصبات وقرادن برسنور شکار ایلیوب نزد پدری یه ماده وباز بر کربه باقر تقدیم ایلیه دران ساعت بروفق دلخواه برهر صیاد اخذ وجلب ایدرلر بی درمان عبوس مار البیاندن فکر واندیشهٔ موشان سلب اولور لکن قط مجلوبك لسان حال ایله بالکرلغك حظی یوق وادیلرندن دلکیر وذکر ویا اتی رفیقنی دخی جلب وتحصیله رهزیر دلیر ارسال ایدر کتورد کده کربهٔ اول جفتنی کورب خوش آمدی وادیلرنده معانقه وملاعبه ایده رك ایقاع قبله تناسل ایله حامل اولدقده اکرچه مدایه اولتورلر اما ظهور رسانیر صغار ایله کبار اسوده صفای دیکر حاصل اولدیغندن ابو بنی ارالقده کربه بچه لری ترك ایله اطرافنده صیده واصل لولورلر وقتا من الاوقات پدر ومادر کربه بچکان صیددن عود وانصرافلرنده میدا نده بوقاج موش مرده کورد کده یاوزولرینی ضرب بی انصاف ایله بویله سرزنش ایدرلر که بهی بیچاره لر بزم ولی نعمتز وسبب آرام واسایشمز انجق بونلاردر قیاس ایتیه سز که بو محل مانده بی درمان غضنفر اوله اکر سبب دفع اولسه مسبك طرد وتبعیدی مقرر در سزلرده مایه وارابسه بودانه فائده سی سزه عائد کوناکون ایجاد ضرره ابتدار ایده مز دیرلر کهتران دخی جوابلرنده بزم مروق وعطا مز بوذاتك نعمتیله پرورده وبزلر تربیت کرده جلکاهی بنده زاده بنده یز بروجهله ضرر دکل جزئی اغبرارینه رضا داده اولمغه غیرغز مانع وخلاف

آسایش وراحت ولی النعمیده هر برپارهٔ وجودمز موبمو مقدار
اولسه یته حالمزه قاصردیو ختم کلام ایدرز العهدة علی الراوی
* ایام باخور * ایام باخور * شهور رومیه‌دن تموز آینده معروف ایام الحرك اسمی
عربیده اوزان مخصوصه‌دن عاشورا وزننده باخورادن غلط اولوب
فارسیده اسم مخصوصی اولمغله روزان گرمی دیمك اولور
صورت تجربهٔ اوقات آتیه فائده ایام مزبوره ماه تموزك اون طقوزندن یکرمی بشنسنه وارنجه
یدی کون اولدیغی معروفدر ایام مرقومه‌یه بش کون دخی فرض ایله
اون ایکی کون تمام اولدقده یوم اول ایام باخورا رأس سنهٔ نصاری
اولان ماه آتی کانون ثانینك فهرسی اولور بوصورت ایله ایام
احدی عشر شهور باقیه‌یه قیاس ایله سنهٔ آتیه‌نك حر وبردی
نمایان اوله جغی مجربات‌ندر یعنی یوم اولده سحاب وانجلا
وشدت هوا وسائر اختلافه کمال دقت اولنوب طلوع آفتابدن
طلوع دیکره‌دك ساعت بساعت اوتوزه تقسیم ایله ماه کانون آتینك
ایامنك احوالی نمایان اولور وینه ایام مزبوره لیالی‌سنده اولندن
بدأ ایله برمقدار پنبهٔ موزونی برحجر کبیر تحتنه وضع ایدوب سحری
وزن اولندقده خفت وثقلتی شهور محرره‌نك احوالنی بیان ایلدیکی
* ایبا * کذلك مجرباتندر * ایبا * امتناع ایتمك وبوز چویرمك معناسنه
افعالدن ظن وریاله فتحیله عربیده ثلاثیدن ابی یأبی‌نك مصدری
کسر همزه ایله ایاءدن غلط اولوب فارسیده ضم با وسکون واو
* ایتام * وفتح کاف فارسیه ایله روکردانی دیرلر * ایتام * نظیری چوق
بولنیان نسنه معناسنه عموما واوکسز ولد معنا سنه خصوصا
دلالت ایدن یتیمك جمعی اوله رق کسر ومد همزه ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح همزه وسکون یا ایله ایتام دن غلط اولوب بعضی ارباب
لغت یتیمی بلا اب یعنی باباسز قید ایلدکلرینه مبنی طوسیسی کسر
* ایری * نون وتاء عربیه ایله بی‌پدران اولور * ایری * طوغریلك مقابلی اوله‌رق
چقتایده اکری‌دن غلط اولوب عربیده ضم میم ایله معوج وفارسیده
* ایز * فتح کاف ایله کج دیرلر * ایز * اسمادر جالدن معروف وفردوسی طوسی‌یه
امر ایله شاهنامه‌نك جمعنه سبب اولان سلطان محمود غزنوینك وزیری

خاص

خاص ایاز بغایت مشهوردر عربیده کسر همزه ومد یا ایله
ایاسك معجمی اولان فتح همزه ایله ایازدن غلطدر منقبه حکیم | منقبه فردوسی
ابوالقاسم حسن فردوسی طوسدن هجرت وغزنه شهری فناسنده
احسن بساتین دن برباغچه یه نزول ودرون غزدمنه ارامکاه تدارکینك
خبر وصولنه مترقب واداء صلواته قیامده ایکن سلطان وقتك
اخص ندماسی وافصح شعراسی عنصری وفرخی وعسجدی
عیش ونوشی اتمام ایچون بر رساقی کل اندام ایله عالم اغیاردن
خالی ملاحظه سیله الطف نزهتگاه اولان روضه مرقومه یه توجهلرنده
شخص غریب هیئت عجیب ایله نمازده مشاهدهلری اولدقده بی راحت
اولوب استشاره ایدرلرکه بو بیگانه ذاتی دعوت واتمام خوش
آمدی والفتدن صکره رباعی وزننده تنك قافیه بدیهی برمصراعه
اغاز ایده لم اکر تکمیله قدرتی اولور ایسه روش شاعری معلومی
وقابل انسدر واکر ناشناس ایسه طور شاعری معلومی اولمیان
ایله هم مجلس اولمق دأبیز دکلدر دفع لیتی ایله بنجه زهد وورعندن
خلاص ممکندر رأی واتفاقلری ختامنده فردوسی مرقوم داخل
بزملری اولور بعداد ای مهمان نوازی اولا عنصری ع
چون عارض تو ماه نباشد روشن بعده عسجدی ع مانند رخت
کل نبود درکلشن وبعده فرخی ع مژکانت همی کذر کند از
جوشن دیوب قافیه قالمدی ملاحظه سیله فردوسیدن تمامی
نیازلرنده ع مانند سنانه کیودرجنك پشن مصرعی ایله تکمیلندن
انکشت بردهان حیرت قالوب کیو و پشن معناسنی بیان رجا
ایدرلر فردوسی دخی فصاحت و بلاغت ومحله مناسب ابیات
مستوجب حیرت ایله پشن فتح باء فارسیه وشین ایله طوس قربنده
برمحل وسیعك اسمی وکیو کسر کاف عجمیه ایله ایرانیلردن
برمشهور پهلوانك نامی اولمغله افراسیاب ایله اول محلده جنك
عظیملرنده تورانیلر مغلوب اولوب جنك پشن دیو شهرت یاب در
کلامندن سامعین بغایت ممنون واول کون تا یاتخشام بزم انسانس

روغون اولور فرداسی فردوسی قصه‌سنی شعرای ثلاثه بیت
خاص ایاری ایدبنوب همسایه اولدی مرتاب ملازم آیه بیتی
آشکار اولدقده اولا وزیره وثانیا شاهه عرض ایلدکلرنده درآن
ساعت فردوسینک احضار والتفات پادشاهی ایله شیرین کار اولدیغندن
چند روز مرورنده شاهنامه‌یی نظم وتدوینه مأمور اولور فی الحقیقه
مجلد مرقومک حاوی اولدیغی اکاذیب وخرافیاتی اولدرجه رنکین
ادا ایله املا واول مقدار تطویل واطرا خارج ازطوق بشر اولوب
زردشت حکیمک پازندی کبی دربغل وادعای نبوت ایمکه روا اولدیغنه
ایما ایچون ظرفای عجم دیمشلردر قطعه درشعر سه کس پیامبرانند
هرچند که لا نبی بعدی اوصاف وقصائد وغزل را فردوسی
وانوری وسعدی * ایس * طعاملرده اولان رایحهٔ مخصوصه‌نک * ایس *
اسمی جغتاییده مطلقا قوقو معناسنه موضوع اولمغله عربیده
رایحهٔ مشهوره مرادفی فتح عین وسکون را ایله عرف وفارسیده
ضم ومد با ایله بوی دیرلر * اینه * شیشه‌نک وریاسته‌سی تغییر اولنان * اینه *
شیئی التصاقیله روغنا اولان مرایاء معروفه‌لر معناسنه فتح همزه
وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده مد همزه وکسر ومد یا ایله
آیینه‌نک مخففی یاء واحده وبعده مد همزه ایله آینه‌دن غلط اولوب
عربیده فتح سین وجیمین وسکون نون ولام ایله سجنجل دیرلر
معلوم عالم علم هیئتدر که قاصیر ومثلالارینک تحقیق وبیانلری
هر جسم لطیف ومصیل وشفافک وراسی مستور ومنسد اوله
مقابلنده اولان اشکال سطح مرقومه عکس ایله مرتسم وتمثال اولنمغله
مرئی اولور کلام مرقومه نظرا جمیع سطح شفافک منعکس
اولمسی مشاهده‌در وسر تعبیری اسراردن اولمیوب مقدار کفایه طریق عمل سر
فلای دق و یاغیری صورت ایله مستوی ولطیف فندق کاغدی
غلظنده بلاشقوق صحیفه ایدوب آینه اوله‌جق ابکینه‌نک رویته
فرش اولندقده صکره اوزرینه قلیل ویاکثیر زیبق اضافه اولنوب
اطرافنده تحریک ایله فلای اوجه‌سنه حل وروی شیشه‌یه ملاصق

وتماس

وكامس اولمغله برطرفندن بلانقصان القبا اولنان زنبق اخذ بعده تقريب نار خفيف اولنقده بقيه جيوه تب دخى دفع اولمغله روتما آينه اولور * آينه لى قواق * قسطنطنيه المحميه لك خليج معروفى

* آينه لى قواق *

بشكاهنده املاك پادشاهيه صينت عن الآفات والبليه دن كندو يه نسبت ايله مشهور مرتفع همايون وترسانه خانهٔ عامره بينلرنده و مقابر مسلمينه ومشهدان تيرانداز انه وصوله اسكله اولان محل معروفك اسمى . بقربيانث اهل زمانه ايله يعنى على ده ده قواقندن غلطدر مزبور مرقوم محل مزبورده مقيم ايكن فوت اولدقده سنك سنهٔ قديمه اوزره جالس اولديغى محلدن اولنوب هدف تيرنما ملاحظه سيله نشان سرو پاسى شجر قواق غرس اولنمه سندن بونام قالمش بعد زمان قاعدهٔ دهر بوقلموند تغير و قواق مندرس اولمش ايكن زمانه مزده مرقدنى اظهار و آز وقتده ينه دروس ايلديلر * ايوان * يعنى بيوك

* ايوان *

صفه معناسنه فتح همزه وسكون يا ايله مستعملدر عربيده كسر همزه وسكون يا ايله ايوان دن غلط اولوب فارسيده فتح يا ومد سين ايله بساره ديرلر اما فتح همزه ايله فارسيده مستعمل اولان ايوان دواق وطاق عالى وطرزه خانه وكرپالا وسايبان معنالرينه اولديغى اشكاردر

❋ حرف البـاء ❋

بابا * سبب حيات ولد اولان زوج مادرك اسمى فارسيده مد باء اول وفتح باء ثانى ايله باب دن غلط اولوب عربيده فتح همزه وسكون

* بابـا *

با ايله اب ديرلر * پاپوج * پاى انسانه لبس اولنان شئ معروفك

اسمى فارسيده جزئين دن مركب مد باء ثانى عجميه وضم ثالث ايله

* پاپوج *

پاپوش دن غلط اولوب عربيده كسر حاء مهمله ومد ذال ايله حذاء ديرلر پا مخفف پاى اولوب پوش پوشيدندن اورتوجى معناسنه اسم فاعل اولمغله معناى تركيبيسى اياق اورتسى ديمك اولور * پادشاه

* پادشاه *

مالك ممالك ومستأمن بلدان ومسالك معناسنه مد پا وكسر دال ايله مستعملدر فارسيده ايكى جزءدن مركب سكون دال ايله پادشاه دن غلط اولوب عربيده فتح ميم وكسر لام وسكون كاف ايله ملك ديرلر

قاعدهٔ اسقاط واثبات الف

بو شیده اولیه که لفظ پادشاهك بر جوقی دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه پاد وجزو ثانیسی کبیر یعنی اولو معناسنه شاه اولمغله معنای ترکیبیسی محترز رعادیو بجملرایه بیوك دیمك اولور ــ قواعد لغات فرسیه دن اولان وسطی کلمه ده واقع الفك اثبات واسقاطی یعنی راه وره وماه ومه وکاه وکه کبی پادشاهك الفی حذف ایله پادشه دخی دیرلر علی کلا الوجهین فرهنك جهانکیری توجیهی لوزره پاد اوج معنایه دلالت ایدر اول پاسبان روشنی یعنی ثانی تخت ثالث وشاه ورنك دیمك اوچ معناسی طوقور اولنه مثال امین کبیر واصلا معناسنه جیحکه طریل اوقصاید دنك بیت اطلاسنه شاه بیت وابیوك آتلو یو شاهسوار وابدالك وواسع طریقه شاهراه وطبور لك اکبری اولان قوشه شاهین اطلاق کبی بو ثانیسی داماد معناسنه وثانی اصیل وصاحب نسب معنالی معناسنه اولمغله اشعار جهت اشرف ایله پادشاه انده ما جعل الله کبیردر اولا پاسبان وحیاتی خالق البرایا وثانیا وثالثا جهانبانلری اکثر وابعا النسب ونسبده بهتر اولنه لری توجیه وجهی ملاحظه اولنور ایسه ده فصحای فرسك معنای اصلی منه نظرا القابنه جانان وروزاده پاد شاه وپادشاه تعبیر ایدرلر تعبیر قدیمنده بو صورنده ملوك وسلاطینه اطلاق اولنان پادشاه لفظنك اصلی لیله ایکی جزوندن مرکب اولان پادشاهی دیو عمك علامت اولوریکه بر جوقی منحصر اولان دافع مضرر ومصلح فساد معناسنه پاد اوجین لمغیری فولملرلی معناسنه شاه اولمغله معنای ترکیبیسی مصلح بطابقنجه اولمغله بو معنی اطلاقی صحیح اولوب دلالت فارسیه بعده مختلفه اولان پادشاه لفظ اصلی پادشاهی الملکی دخی ینحصر اولو مشهور عوام وزعا ایله مناسبه اولدیغی کبی بتابیکلو واثنالیدن مقتی المشکل اولور کبی معناسیه ورقه وشاه کاتی رعایه زیاده ترکه البحسنی وبو پولرایله عالم وعلمانك بر زمان عقلا جمع اولوطن ایله رایکو نظم واوتلبیکی طلعتکه لغاتك وقواعده واصلا تحریردن اما کاف وتونك نسبتنده زمانه اولنلری قواعدی بقایه الله تعالی دوانی

* بادم * ... بلنده ... اولان ... فلیراجع الیه * بادم ... معروف
... مشهور ... آغاجنك اسمی فارسیده مدیا و دال ایله بادام دینی
غلط اولوب عربیده فتح لام و سکون واو ایله لوز دیرلر * بادیه
* بادیه * ... اولنان معروف وکبیر چوملکك اسمی عربیده مدباودال بریده
... ایله باطیه دن غلط اولوب فارسیده فتح غین و سکون راونون ایله
* باذق * ... دیرلر * باذق * ماء عنب معصوردن آز طبخ ایله حاصل اولان
... معناسنه فتح ذال ایله مستعملدر عربیده کسر ذال ایله باذق
افصح اولوب فتح ذال دخی غلط اولماز فارسیده مدبا ایله باده دیرلر
... اولان باذق باده نك معربی اولدیغی کتب معربانده مصرحدر
... الناس حضرت ابن عباس رضی الله عنه دن حل وحرمتی سؤال
اولندقده سبق محمد الباذق بیورمشلر یعنی سبق جواب محمد علیه
السلام تحریم الباذق فهو قوله ما اسکر فهو حرام ایله شرح واعلام
* پارچه * اولندی * پارچه * ایکی ... قطعه سینك اسمی فارسیده ...
تجمیم ایله پاره دن غلط اولوب عربیده ضم شین ایله شقه دیرلر
* باروت * باروت * کبریت و کوکرد و کورد دن اوزان معلومه ده مزج و خلط ایله
* [illegible] * اشیا متقیله نی دفع و تحریك و معادنی تغییر ایچون حکیم قدیم سالیوس
... ایجاد و اختراع ایلدیکی شیء معروفك اسمی فارسیده
* [illegible] * مدبا ... دن غلط اولوب عربیده فتح همزه و قاف و سکون با
... ایله ... دیرلر ... بارودی ایجاد ایدن فیلسوف سالیوس
اول ظهور باروت — مصرده اسکندریه شهرینه ساکن و کیمیاگر اولمغله تراکیب علم کافه دن
... جزئی دقیق ... وضع و آتش ... اولدقده ...
... ایلدیکی مشاهده ایلدکده جزئی حفظ و تکثیر ... ایچون کوکرد اضافه سیله بارود متعارفی ایجاد و جمیعنی دخی اجتماع
الدوب ... تجربه علیه الفضل ... فرق سنه ده اسلامبوله
کلوب ... سنه بارود ترکیبی و خمپره انداختنی تعلیم ایدوب
... صکره ... طوب و تفنك ... و کاردانلری ایدرلر ...
* [illegible] * ... کاتب چلبی تقویم التواریخده بیان ایدرلر اکن فتح قسطنطنیه ...

سكز يوز اللى يديده وقوع بولوب وماقبلنده اولان اسفار همايون
ابهت مقرونلرده دخى طوپ وتوفنك اولمديغى مطالعهٔ تواريخ ايدنلره
معلومدر بينهما بى توفيق اصحاب فكر دقيقه محولدر بارودك
اعلامى سكز درم كهرچله وبردرم كوكرد وبريچق درم كوردن
تركيب اولنوب اوسطور ديسى كورك زياده سيله در وسائر برداخت
وتربيه سى اربابنك معلوميدر * بئرهوت * اقليم يمنده حضرموت   * بئرهوت *
نام موضعده ارواح كفارك مسجون اولديغى چاه عميق مشهورك
اسمى عربيده فتح اولين وضم ها ايله برهوت دن غلط اولوب فارسيده
اسم مخصوصنه ظفرياب اولمه دق بئر مرقوم حقنده خير بئر فى الارض   حديث شريف
زمزم وشر بئر فى الارض برهوت ان فيها ارواح الكفار مسجونة ديو
حديث شريف روايت ايدرلر * باز * فارسيده اون درت معنايه   * بـاز *
دلالت ايدوب برى قولاج معناسنه اولمغله عربيده مد با ايله
باع لفظنك معجمى اولوب معناى مرقومى افاده ايدر معلوم اولهكه
ديباجهٔ رساله ده معرب بيان اولنديغى وجه اوزره السنهٔ سائره دن
خصوصا عربيه دن اخذ واستعمال اولنان الفاظه دخى معجم ديرلر
پازى * شوندربرى يعنى معروف بيانى پانجارك اسمى فارسيده مد باى   * بازى *
عجميه وآخرده واو ايله پازودن غلط اولوب عربيده كسر سين
وسكون لام ايله سلق ديرلر * پاسبان * مطلقا كوزه ديجى   * پاسبان *
يعنى بكجى معناسنه مد باء عربيهٔ اول ايله استعمالى شايعدر فارسيده
ايكى جزءدن مركب مد باء اول عجمى وثانى عربى وسكون سين ونون
ايله كيجه بكجيسنه اسم اولان پاسبان دن غلط اولوب عربيده
مد طا وكسر يا وسكون فا ايله طائف ديرلر خفى اولميه كه شبى
على قول درت حصه و ياسكز حصه اعتباريله برحصه سنه مد پاى
فارسيه وسكون سين ايله پاس اطلاقى غايت شايعدر وبان مد
باى عربيه وسكون نون ايله كوزه ديجى اولمغله معناى تركيبيسى
كيجه نك برحصه سنك بكجيسى ديمك اولور لكن تعميم اولنوب
جميع كيجه بكجيلرينه اطلاق اولنمشدر * پاشا * وزراى عظام دولت   * پاشـا *

علیه ابدی القیامه اسم اوله رق استعمالی شایعدر فارسیده باشا
آتمه جه قوشنك اسمی اولوب معربی مدبا وفتح شین وسکون قاف
ایله باشق در لکن بین الاتراك باشا بیوك قرنداشه اطلاقی مشهور
اولدیغی مرحوم عثمان زاده حدیقة الوزرا نام مؤلفنده بیان
ایلدیکنه نظرا اول الوزراء علاء الدین علی باشا جنت مکان
سلطان ارخان حضرتلرینك بیوك برادرلری اولمسیله شهرت بولوب
سائر وزرایه دخی اسم اوله واکثر اولاد کبارك صباوتلرنده
کاغدخانه پاشاسی اولدقلری دخی دلیلدر بیوك قرنداش معناسنه
عربیده فتح شین ایله شقیق کبیر وفارسیده کسر میم وسکون ها ایله
برادر مهتر دیرلر بو صورت دخی وجه تسمیه اولمسی دور دکلدر که
آتمه جه قوشنك کمال غیرت وجسارتندن صیدینی یوزه
بتیشدردیکی ویرتیجی قوشلرده بوندن غیری بردفعه ده بو مقدار
شکار ایده ری موجود اولمدیغی بین الصیادین مشهور اولمغله
وزرایه اطلاق اولنه بنه فارسیده مرغ مرقومه حذف الف
ثانیه ایله باشه دیمه لرندن غیرت وجسارت طیر مرقومه تشبیها
عسکری ویکیچری یاته دخی بشه تعبیری مرقومدن غلط اولمسی
ملایمدر * باغه * خلال وطرق وسائر نسنه لر اعمال اولنان شی
معروفك اسمی فارسیده مدبا وفتح خاء معجمه ایله باخه دن غلط * باغه *
اولوب عربیده کسر سین وفتح لام ایله سلحفات دیرلر متعارف
اولان باخه هندوستان قابلو باغه سنك ظهری اولدیغی
مشهوردر لسان ترکیده ضفدعه اسم بوله مدقلرندن سلحفات
قسمندن عد ایله قوری باغه دیوب باخه یه قابلو باغه دیمشلر اوله
بری ونهری سنك وجودی مشاهد حتی بحریسنك غایت کبیری
موجود اولور دیو قصص ومناقب روایتلری کوشزد عالمدر
لکن بر بچق ذراع نجاری طول وبر ذراع عرضنده تکنه جامه شویه
شبیه غلاف پشتی منظورمز اولمشدر * باك * خوف یعنی قورقو * باك *
معناسنه بنم آندن نه باکم وار کلامی شایعدر فارسیده مدبا عربیه ایله

فارەمق وصاقمق معناسنه اولان بالكدن غلط اولوب عربیده ضم میم
ومد یا ایله مبالات دیرلر بالك یای فارسیه ایله طاهر معناسنه اولدیغی
طاهردر لطیفه ظرفای اعجامدن بری طریق حامدن كزارنده ایكن — لطیفه
برزن بد فرجام شاشنده ویا شسنده سر شخص مرقوم اولمغله
شهنشینه نظرنده زن مزبورەنك پاك نیست مولانا سرچشمه پاكیست
خطابنه مومی الیه تركیدم طاهر وفارسیده اوت معناسنه اولان
آری ایله برنوع لطافت قصد ایدوب آری عشرا فی عشر هست
دیمش استطراد قورقو كه توقع شر معناسنه اولور ایسه فارسیده بیم
وعربیده خوف دیرلر اما توقع خیر كه تركیده ضم همزه ومیم ایله امو — توقع خیر وشر
وعربیده فتح را ایله رجا وفارسیده ضم همزه ایله امید دیرلر لسان — رجا
فارسیده مطلقا خوف معناسنه فتح تا وسكون را ایله ترس موضوعدر — خوف
وهراس دخی شول حالتدن عبارتدر كه تركیده فتح با وكسر لام وسكون
كاف فارسی ایله بلكلمك وعربیده فتح ها وكسر واو وسكون لام ایله
هول دیرلر * باكره * اركورمه دك قزك اسم مشهوری عربیده — باكره * هول
كسر با وكاف وسكون را ایله بكردن غلط اولوب فارسیده ضم دال
وواو معروفه ایله دوشیزه دیرلر فائده اكر توصیف اولنان صفت — مطلب صفة
صفة ثابتهٔ نسادن اولور ایسه طالق وحائض وطامث كبی — ثابته وحادثه
تاء تأنیث لازم اولمازاكر صفت حادثهٔ نسادن اولور ایسه علامت
تأنیث لازمدر صفت ثابته وحادثه تفصیل وبیانی مراد ایدنلر قاضی
بیضاوی حاشیه سی حضرت شهابك سورهٔ شریفه حجده استعیذ بالله
یوم ترونها تذهل كل مرضعة عما ارضعت آیهٔ كریمه سی تفسیر شریفنی
مطالعه بیورسونلر بو محلده مراد اظهار معرفت اولمغله بو مقدار
بیان كافیدر * بال * زنبورك جمع وادخار ایلدیكی فوائد كثیره یی
جامع حلویاتدن شیء معروفك اسمی جغتاییده فتح با وسكون لام ایله — بال *
بل دن غلط اولوب عربیده اسم اشهری فتح عین وسین وسكون
لام ایله عسل وفارسیده فتح همزه وسكون نون وضم كاف عجمیه ایله
انكبین دیرلر لطیفه بلغای عربدن بری عسل الله جالك تركیده اسملری

مبادله او انسیه مسمالرینه مطابق اولور ذبراعسل دواء وجمل ذی بالدر
دیمش * بالا * مطلقا اوج یعنی یوجه لك معناسنه مستعملدر فارسیده ابعاد
ثلاثه که طول وعرض وعمق اولنلر شی معناسنه موضوعدر طولی فارسیده
کسر دال ایله دراز وعرضنه فتح بای عجمیه وسکون ها ایله پهن دیرلر
مذکور بعد عمق که انساندن غیری حیواناتده وکلیا جماداتده جانب
مرکزدن جهت اوجه اعتبار اولنور اکثریا رفعت لازم اولدیغندن
بعدك طرف اعلاسنه یوجه لك معناسنه و پست مقابله لندیه لازمی
اعتبار ایله بالا استعمال ایدرلر مع هذا پستك مقابل حقیقیسی بلنددر
الحق وبو کلیلك معناسنه بو اعتباره بناء زبر دخی استعمال اولنور
اشاغی وبوقاری معناسنه حقیقتده زبرك مقابلی زیردر و آلت واوست
معناسنه اطلاق دخی صحیحدر و زبر کر قوملك راسی حذف ایله
یوقاری معناسنه بر دخی استعمال اولنمه مشدن لسان فارسیده علی
معناسنه مستعمل برك اصلی زبر اولمشی بعید اولمدیغی معلومدر اوله که
لسان فارسیده مطلقا یوجه یعنی یوکسك معناسنه فتح بای عربیه
وسکون راء مهمله ایله بر زدلالت ایدر وافراختن دن مأخوذ افرازك
مخففی اولان فراز یوقاری معناسنه اولور انك مقابلی ضم فا ورا
وسکون واو ایله فرود اولور ناکر فراز یوقوش معناسنه اولور اینه
مقابلی کسر نون ایله نشیب اولور تخفیفا نونی حذف ایله شیب دخی
مستعملدر انفاذ کری عرو وایدن ثالث ثلاثه ابعادکه ترکیده
درینك دیرلر فارسیده فتح زای عجمیه وسکون را ایله ژرف درلر * بالطه
دمردن معمول آلت قدیمه معروفه نك اسمی چه بیاریده فتح با و
وسکون لام ایله بلته دن غلط اولوب عربیده فتح کاف ونونا وسکون را
ومیم ایله کرزن وفارسیده فتح تا و با وسکون را ایله تبر دیرلر * بالغم
صدر انسانه بعض عوارض سببیله منصب اولان معروف رطوبتك
اسمی عربیده فتح با و غین وسکون لام ومیم ایله بلغم دن غلط اولوب
فارسیده ضم کاف وسکون شین ایله کش تلفظ ایدرلر * بالقچن
طورنایه شبیه طیر المعروفك اسمی ترکی وفارسی ایکی جزءدن مرکب

* بالا *
مطلب ابعاد ثلاثه
طول عرض وعمق
پست وبالا
پست وبلند
زیر وزبر
فراز نشیب
عمق
* بالطه *
* بالغم *
* بالقچن *

بالقچیندن غلط اولوب عربیده ضم طا وتشدید وفتح واو ایله طول
وفارسیده ضم ومد بله عربیه ایله بوتیمار دیرلر بالق ترکی معروف وچین
فارسیده چیدن مصدرندن وصف ترکیبی اولوب بالقلر جمع ایدیجی
معناسنی افاده ایدر تحقیق ماده اکثر ارباب لغت طیر مرقومه تحقیق ماده
حمق وبلاهت نسبت ایدوب دائما بحر وانهر کنارنده بولنوب آب تمام
اولوب ماهیلر هلاک اولور ملاحظه سیله بر قطره نوش ایلمز دیو
حکایت ایدوب سرخ منقار بر طیر اولمق اوزره تحریر وبیان ایدرلر
هر نه قدر خرق اجماع ایسه ده شاهدین ایرادی ایله اثبات مدعایه
خامه جنبان اولور اولا جمیع کتب طبیه وبعضی ارباب لغتک تحریر
وبیانی اوزره بوتیمارک لحمندن اکل زیادهٔ عقل وقوت حافظه یه بادی
اولمسی مأکوللک حمق وبلاهتنه مانعدر زیرا هر حیوانک لحمندن اکل
وجلد وعظم وسائرنی استعمال اول حیوانده موجود اوصاف ایله
متصف اولمق بین الناس مشهور وکتب اطباده مسطوردر ثانیا
خیال خانهٔ خاطرده مرتسم اولان منقبه که حضرت سلیمان
صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلرینه طرف رب العالمیندن
پیک امین واسطه سیله وحی نازل اولوب نوش آب حیات ایله عالم فانیده
برقرار اولملری تخییر بیورلدقده سنن انبیای عظام اولان استشارهیه
رخصت طلب بیوروب اولاد وعیال وخویشاوندوتبار وجمیع بنی نوعی
انسان وسباع وطیور وچرنده وپرنده والحاصل عامهٔ ذی روح ایله
استشاره لرنده جمله سی یک زبان ووفاق واتفاق ایله آب حیاتک نوشیله
حیات جاودانیده انواع فوائد بیانلرندن قلب عرش سای حضرت
سلیمان زمان منسلی اولمیوب سرهنک طیور هدهده خطاب ایله عالم
فانیده بر حیات اولانلردن مجلسمزده حاضر اولمیان وارمیدر بیوردقلرنده
فلان محلده سال خورده وایام دیده بر بوتیمار بی مار قالدی انک دخی
هرم پیری وتشویش عقلنه ذاهب اولوب احضار اولنمدی اندن غیری
بر احد قالمدی جوابنده انک دخی رخسودهٔ خاکپای اولمسی فرمان
بیورلده وان ساعت جلب اولنوب مرام نبی علیه السلام افاده اولندقده

اولاجوابی جناب عالی منزلتلری نبوت وسلطنت جمیله ممتاز بر ذات
دانادل ایکن نوع بنی آدمدن غیری بی عقل وشعور سباع وطیوره
سؤال امردوریا دوزدر معلوم جناب نبوتلریدر که بو حال
وجدانیاتدندر اکر قلب شریفکرده صلابت وقوت موجود ایسه
نوش بیور یلور واکر قلب عالیلرنده رقت وملایمت درکار ایسه
ترک بیور یلور زیرا بقای ابدیه نسلا بعد نسل وقرنا بعدقرن اولاد
واحفاد وسائر علاقه درون حاصل اولان ذوات واشیانک
فنا وفقدانیله آنا فانا متألم ومتکدر اولمه‌دن غیری فائده خاطر فقیره
عائده اولماز ایله ختم کلامی موافق رای نبی اکرم اولمغله طرف
رب ارحمدن وقت مقدرده اجل موعود ایله واصل رحمت رب ودود
اولمیرن نیاز بیوررلر العهدة علی الراوی بو تفصیلدن طورنا شکلنده
بوز رنک وسیاه منقار بو بیچاره بلاهت نسبتی بعید اولدیغندن قطع
النظر طیر مرقومک نوش آب ایلدیکی رأی العین مشاهدیمز اولمشدر
لکن ارباب لغتک حمق وبلاهت اثبات ایلدیکی مرغ آبی شرح منقار
مقید اولمغله اول شکلده بالقچن دیارمزده ناموجود اولوب
طیر مرقومک اسم عربیسی مد میم وکسر لام ایله مالک الحزین وفارسیده
فتح عین وراو سکون میم وواو وکاف عجمی وضم خا ایله غمخورک در
بودخی معلوم اوله که مالک الحزین تسمیه سنه سبب طیر مرقوم
میاه وانهاردن اطرافنده قرار ایلدیکی آبی کمال حمایت ومحافظه سنه
قیاسا مالک اطلاق اولنوب ایام صیفده بعضی بحیره ونهیره تلف
وانقطاعنده حزن کثیره مبتلا اولدیغندن حزین نعتیله اصلی
المالک والحزین اولمغله علم اولنوب کثرت استعمال ایله واو حذف
اولنمشدر والشیخ ابی حیان علی التوحیدی الامتاع والموانسه نام
مؤلفنده ملک الحزین ضبط ایلمشدر * پالوده * نشادن مطبوخ * پالوده
طعام معروفک اسمی فارسیده ذال معجمه برینه دال مهمله ایله پالوده دن
غلط اولوب معربی مد فا وآخرده جیم ایله فالوذج در * پاموغ * پاموغ
بر ذراع قدلی معروف نباتک خلاف ایچنده تخمندن حاصل اولان

منا ع لطیفك اسمی چغتاییده میم ایله ماموغدن غلط اولوب عربیده
ضمتین وسکون نون ایله قطن وفارسیده فتح بای عجمیه و با وسکون
نون وها ایله پنبه دیرلر * پانزهر * حجری وحیوانی اولور دافع سموم * پانزهر *
دواء معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدبای عجمیه ایله
پادزهردن غلط اولوب معربی بته مد با ایله بازهردر پاد لسان
فارسیده دافع ضرر ومصلح فساد معناسنه اولدیغی پادشای تحقیقمزده
بیان اولنمشیدی بو محلده معنای ترکیبی سی دافع ضرر زهر ویا مصلح
فساد زهر دیمك اولور خفی اولمیه که محرز اولان حجری وحیوانی تحقیق بازهر
نوعلری ورای هند وجاوه اطهلرنده مارخوار اسمیله مشهور وموجود
کیبن بقر وخشیلره علت مستولی اولدقده اکل مار ایله بامر الله تعالی
صحت بولورلر ایمش اکر طشره ده بولمازلر ایسه بر مار سوراخنه
بورنی صوقوب دم چکدیکی آنده مقناطیس آهنی جذب ایتدیکی
صورنده حیه منجذب اولدقده ابتدا قویروغندن اکله مباشرت
ایتدکده حیه مضطرب اولدقجه زهری اغزندن دوکیلرك حیات
اکلندن وجودلرنده حرارت و حدت سمیت جمع اولوب لحم وجلدلری
بیننده تجمد وتحجر ایدر ایمش اکثری کوز قباقلرنده وجودی
مسموعمز اولوب کتب اطباده محرر اولدیغی اوزره شیردانده
تکون ایلدیکی کوش زدیمز اولمدی بو نوعنه کاوی دیرلر وحیوان
مرقوم اکل سمدن ویا ایام اربعینده حیوانانه عارض اولان جنون
توقاندن دیوانه اولوب اغزی کوپکی اججار اوزرنه دوکولمك ایله
تحجر ایدوب بو نوعنه حجری دیرلر بلاد حاره ده زهرلی شیلرك اکلندن
اکثر حیوانده تکون ایدر بعنایة الله الملك العلام برسنهٔ کامله حرم
بیت الله الحرام شرفها الله تعالی الی آخر الایام ده مجاور تمز هنکامنده
مستصحبمز ایکی راس اسب شترك کوز قباقلرنده پیدا اولوب وفت
کالده اخراجنه اول حوالیده چار پاره مستولی ابومشفر نام علتدن
قوتلری مانع اولوب بی روح ایکن اخراجنده کاوی پاد زهردن
بلافرق رأی العین مشاهده مز اولدیغندن قطع النظر پاد زهری

* بایبورد *
* پایوند *
* ببر *
* پیغان *
* بچه *

جلب و بیع ایدن جناویلردن شتو المرده وجـه محرر اوزره تقریر
ومارى ديو مشهورى مبنى اولديغى تحقيق وبيان واصل ماريشى
عنقا كبى معدوم اولديغنى اظهار واعلان ايلمديلر * بايبورد
ارزن الرومه قريب بلدۂ كبيرۂ معروفه نك اسمى كسر باء ثانيه وسكون
را ايله بابرت دن غلط اولديغى سپاهى زاده محمد چلبى اوضح المسالك
الى معرفة البلدان والممالك نام رساله سنده قيد ايلمشدر * پايوند
انسان وحيوانانك اياغنه بند اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده
مدباى عجميه وسكون يا ايله ايكى جزء دن مركب پاى بند دن غلط
اولوب عربيده فتح همزه وها وسكون دال وميم ايله ادهم ديرلر پاى
اياق وبند باغ معناسنه اولمغله آلت تركيب اياق باغى ديمك اولوب
تخفيفا حذف يا ايله پابند دخى مستعملدر * ببر * عجب وكبر صاحبى
برجانورك اسمى اولمغله برشخص تشجع ايلسه تشبيها ضمتين وسكون را
ايله ببر لنيور ديرلر فارسيده حيوان مرقومك اسمى فتح اول
وسكون باء ثانى ايله ببر دن غلط اولوب عربيده فتح نون وسكون
ميم ايله نمر وفارسيده اسم اشهرى فتح باى عجميه ايله پلنك در
خرافيات اعجامدن حيوان مرقومى انواع اشكال ايله تعريف ايدوب
قابلاندن تفريق ايده مدكلرندن غيرى دوش پوش رستم زال اولديغى
تحقيق ايدرلر وتحرير اولنان خواص وشاهنامه رسملرنده مشاهد تمثال
رستمه نظرا ببر قاپلان اولديغى آشكار اولور * پيغان * بشل
ورمادى وملون طوطى انواعندن تعليم ايله بعضى كلامه تقليد ايدر
طير معروفك اسمى عربيده فتح بائين ايله ببغادن غلط اولوب فارسيده
ضم ثاء اول وفتح ثانى ايله توتك ديرلر معلومدركه مدار صوت حنجره
يعنى كوچك دل ومدار كلام لساندر بنابرين طير مرقومك لسانى
عريض وبسيط اولمغله كلام انسانى تعلم وتقليده قدرت ياب اولور
بچه * ياورو معناسنه باى عجميه وبعضا تشديد جيم ايله استعمالى
شايعدر فارسيده فتح باى عربيه وجيم فارسيه ايله بچه دن غلط
اولوب عربيده زبرج ورنده احسكل ديرلر شاعر بويتده صنعت

تجنیس قصد ایلدیکندن بای عربیه اولدیغی فنی ظاهردر بیت
آهو بچرا شد بچه را بردبجرا هم خود بجریدومی جراینده بچه را
معناسی آشکاردر * بچه * بعضی حیوانات ایاقلرندن طبخ اولنان * بچه *
طعام مشهورك اسمی فارسیده مد یاو فتح جیم عجمیتین ایله پاچه دن
غلط اولوب عربیده ضم کاف ایله کراع دیرلر * بخور * اجزاء * بخور *
طیبه دن اعمال ایلدکلری شیء معروفه غلط اندر غلط هاء هوز ایله
بهور دخی دیرلر عربیده فتح با وضم ومد خاء معجمه ایله بخوردن غلط
اولوب فارسیده ضم با وخاء معجمه وسکون یاو شین ایله بوی خوش
دیرلر * بخت * فتح با وسکون خاء معجمه ومعربا فتح جیم ایله جد * بخت *
یعنی طالع واقبال وغنا معناسنه اولوب اصلی فارسیده طالع سعد
معناسنه اولدیغی معروفدر * بخت النصر * یامستقلا پادشاه * بخت النصر *
ویا ملك لهراسبه تابع شخص مشهورك اسمی یای فارسیه وادات
تعریف ایله مستعملدر عربیده ضم با وتا وسکون خاء معجمه وضم نون
وتشدید وفتح صاد ایله بخت نصردن غلط اولوب فارسیده ضم باء عربیه
ایله بخت نصر دیرلر زیرا بخت کندو اسمی ونصر پدری اسمی اولمغله
ابراهیم ادهم کبی بخت ابن نصردن تخفیف اولنمشدر کتب توار بخده
محرر اولدیغی اوزره بخت نصرك ظهوری هبوط حضرت آدم
علیه سلام الله الا تم دن درت بیك سکز یوز فرق بدی سال مرورنده که
هجرت نبوی علیه سلام الله الحفی والجلی دن بیك اوجیوز التمش
طقوز سنه مقدم اولوب سنهٔ هبوطیه نك درت بیك سکز یوز
طقسان ایکی سالنده فوت اولمشدر خراب ایلدیکی بلاد وسفك
ایلدیکی دماء مشهور انامدر بنی اسرائیله مجازاة ایلدیکی حقارات
وجزاء وعقوبت وجفادن قطع النظر تاریخ مرقومه دك بنی
اسرائیلدن اوتوز پادشاه کلوب آخر ملوکلری صدقیا نام پادشاهی
قتل ایله اوج بیك سکز یوز یکرمی سکز سالنده بنی اسرائیلدن دولت قتل صدقیا آخر
رفع اولنوب ملوك فرس تحت حکمنده اولدیلر تا اسکندر ظهور ملوك طائفهٔ
ویونانیلر فرسه غلبه ایتدیلر بنی اسرائیل انلرك محکومی اولدی یهودیان

الی

الى الآن بنى اسرائيلدن اولان يهود طبا نقه سنك تحت حكومتنده
بولندقلرى پادشاهه رعيت اولدقلرى معلومدر على رواية باوك
اطراف بخت نصرك معيتنده اولوب دست رس اولدقلرى تبركاتى
انلاره تقسيم ايلمشدر يعنى مائدهٔ حضرت سليمانى اسپانيه قرالنه
وحلهٔ حضرت آدم وعصاى حضرت موسيايى روم پادشاهنه
وعرش جناب بلقيسى انطاكيه ملكنه وياقوتهٔ ذو القرنينى ارمنيه
ملكنه ويروب بعد زمان خلفاى بنى اميه دن يزيد ابن حضرت
معاويه زمان ولايتى يعنى يتمش سكز تاريخنده موسى بن نصير اندلس
فتحنه عزيمت ايدوب مائدهٔ كثير الفائده كه تبراجردن سفرهٔ حضرت
سليمان صلوات الله على نبينا وعليه السلام دست رس وواصل
اولدقده اعزاز واكرام ايله سكسان درت تاريخنده شامه ارسال
ايدوب وليد بن عبد الملك خلافتنه تصادف ايتمكله مشار اليه دخى
خالد بن عبد الله القشيريه اوتوز بيك مثقال آلتون دخى اعطا ايدوب
تعمير بيت الله المعموره ارسال ايتمكله مومى اليه باب بيت مكرمى سفرهٔ
* بخيل * محرره معدنيله تذهيب ايلدكلرى تواريخ معتبرانده محرردر * بخيل
كسنه نك رفاه وخلاصنى ايستميوب محسودك زوال نعمتنه طالب
حسود معناسنه زبان زد اولديغندن غيرى پاى عجميه ايله مستعملدر
عربيسنده مالنى مصارف شرعيه يه صرف ايلماز معناسنه فتح باء
موحده ايله بخيل دن غلط اولوب فارسيده فتح زاى عجميه وضم كاف
فارسيه ايله ژكوردر لسان تركيده معناى مرقومه دلالت ايچون
خسيس استعمالى شايعدر مع هذا خسيس دنى والحق معناسنه
عامدر مكر كه هر بخيلده خساست واردر دينله تركيده مستعمل
حسد معناسنه فارسيده فتح را وسكون شين وآخرده كاف عجميه
* بداية * ايله رشك اطلاقى مشهوردر * بداية * ابتدا اولنان شئ معناسنه
بداية امرده استعمالى شايعدر عربيده فتح با وهمزه ومد دال ايله
بداءة دن غلط اولوب فارسيده مد همزه وغين ايله آغاز ديرلر
* پدر * پدر * اب وباب وانا معناسنه دال مهمله ايله استعمالى شايعدر فارسيده

فتح بای عجمیه و ذال معجمه ایله پنودن غلط اولوب عربیسنده مد ولحو
مطلب فرق دال و ذال
ایله والد دیرلر عا عسنه با فائده لطلبان فارسیده دال و ذال فرق
و محلی بدر الدین محمود بن یمینك بو نظمندن معلوم اولور
قطعه درزبان فارسی فرق جات دال و ذال با دکیر ازمن که این نزد
افاضل مبهمست . پیش از و در لفظ مفرده کر صحیح وما کفت
* بدریا *
دال خوانت ازا وباقی جمله ذال معجمست * بدریا * یعنی الشیخ سعدی
مرحومك کلستاننده بیت مشهوره ده واقع بدریا در بیت . بدریا در
منافع بی شمارست . و کر خواهی سلامت در کنارست . مصراع
اولنده واقع دری ضم ایله قرائت والحق معناسی ویروب واو عاطفه
و یا اضافت ایله ملاحظه ایدرلر علی کلا التقدیرین وزنه خلل
تطرق درکار و غلط اولدیغی اشکار اولور صحیحی لسان فارسیده
مرعی قاعده که برمحلده یا ایله در جمع اولسه یا تحسین لفظ ایچون
زائد فرض اولنوب درق معناسنه اولور و در لفظی مدخولنك
آخرینه تأخیر اولنور مصراع مرقوم بدریا در منافع بی شمارست
* . . *
تقدیرنده اولور لکن لسان فرسده باظرفیت و در فی معناسنه
و بعض محلرده تحسین لفظ ایچون زائد اولدقلری معلوم . بناءً علیه
* برادر *
در دخی زائد فرض اولنسه معنا درست اولور * برادر * قرنداش
معناسنه کسر با ایله استعمالی شایعدر . فارسیده مضموم با ایله
برادردن غلط اولوبدر . عربیسنده فتح همزه و سکون خاء معجمه ایله
* برازونه *
اخ دیرلر * برازونه * قلیچ و بچاق و قلمتراش قبضه لرینك صیرلری
ایله بینه زر و سیم و سائر معادندن اسکوار ایلدکلری شیء معروفك
اسمی فارسیده فتح بای عجمیه و مد ولو ایله پراوانه دن غلط
* بربط *
اولوب عربیسنده فتحتان ایله قیتق دیرلر * بربط * سازقدیم
* نیاب *
مشهور اولوب زمانه مزده انغوطمه دیمکله معروف و ضم بائین
ایله مستعملدر . فارسیسنده ایکی جزدن مرکب بربطدن غلط
اولوب عربیسنده ضم عین ایله عود دیرلر . بربطك برجزئی سینه
* بلب *
معنا سنه فتح با و سکون را ایله بر و جزء دیکری قاز معناسنه العراب

محرر ایله بط اولنمله معنای ترکیبیسی قاز کوکسنه مشابه دیمك اولور
فرهنك شعوریده ضم با تائیه ایله محرر اولمسی سهو قلم ناسخــه
عزو اولنور * پرتاو * صحیح مرقوم وحاء ایله ملك معناسنه مستعملدر

* پرتاو *

فارسیده منزل اوق ونشان بعیده دوست ولرن اوق معناسنه فتح
باء عجمیه وسکون راء ایله پرتاو ومرادف پرتاب در ترکیبده
تیر مرغوملك حیله کشاده اولان سرعت سیر وحرکتده تشبیه
اولنمش اوله سهم مزبور تعاله مژده بشرو وعوبیده کسر میم
وسکون طا و واو وفتح حاء مهمله ایله بو مطهرید ایلر اما صحیح مرقوم معناسنه
عربیده فتح واو وسکون ثاء مثلثه ایله وثب وفارسیده فتح میم وجیم
وسکون نون وکاف ایله منجك دیرلر تحدیث نعمت باب علوم

تحدیث نعمت

ربانی سرلوحه دفتر عجمانی حضرت امام علی المرتضی رضی الله
عنه باحسن الرمی بیورمشلردر ابن خط وعام ورمی بالسهام فنعم
العلام بعضا القلقات الملام بو حقیر کثیر الاثام مجمع ثلاثه ایله مستغرق
انعام اولنمه بیك یوز سکسان طقوز سالی رجبنده والد ماجد کثیر
المحامدم طال الله بقاه حضرتلرندن اخذ دست وقبضه ایدوب
طقسان اوچ تاریخنده میدان تیراندازانه طابات وجوده دامن درمیان
ایده رك طقوز یولو اللی برکز خاصه رکز ملنك نشان اولندیغی معلوم
پهلوانلاندر * پرتوسز * قلو وماز نصفلری احراق ایچون استعمال

* پرتوسز *

اولنان شی معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح با وتا
وسکون را وواو ایله پرتو سوزدن غلط اولوب مجروحات ادر مجیدیه
اولنمله عربیده اسم مخصوصنا ظفر باب اوله مه ق پرتو العراب
محرره ایله ضیا وشعاع وسوز ضم سین وواو معروف ایله سوختن
وسوزیدن لفظلرندن اسم فاعل وباقی معنالرینه اولدلری ایله اصلی
سوز پرتو اولوب معنای علم ترکیبدن معنای خاصی علیهی نقلده
مضاف الیهك تقدیمی ایله پرتوسوز اولمشدر * پرداخ * هر نسنه نی

* پرداخ *

وبعضن تطهیر ایچون بورنی ایپاق معناسنه استعمل در فارسیده
فتح بای عجمیه وسکون واو آخرده تا ایله پرداختدن غلط اولوب

عربیده کسر جیم ایله جلادلر معلوم اوله که پرداختن کلمه سنك
فارسیده اوتالتی معناسی اولوب بو محلده مستعمل اولانی جلا و صیقل
معنالری اولمغله تخفیفا حذف الفع ایله پرده‌خت دخی مستعمل
اما القنده ماستعمالی تشبیها اولمق ملایم اولور * پرژ * لاوی نقاش
وآیبلك وسائر اشیاده‌ها و منور نده اولان شئ معروفك اسمی ضمتین
وسکونترا ایله مستعملدر فارسیده ضم بای عجمیه وسکون را ایله
برزدن غلط اولوب عربیده فتح زا و با وسکون همزه ورا ایله زأبر
دیرلر * برزه‌رو * یعنی مصراع ایکی البیانده واقع برلده‌رودر
جمع عجاله دن چند سالك مقدم فارسی شناشلندن اوستادکلی چنور
رفاح ذات ایله مجلس اولدیغمزده دائره کوس لطائف فارسیه اولنور
ایکن ع انپر زده‌رو مباش غافل مصراعی در بیان ومعنای حقیق
اوتوقیلی عیان ایلکه مساعدت ایلدیلر نتیجهٔ کلاملری بوکا منحصر
اولدیکه اکر مصراع جرقوم محبوب حقنده ملاحظه اولنور ایسه
توجیه لازمضیر مراد ایسه معنای ظاهرسی کافیدر زیرا برمعروف
نقشلد معناسنه مراد دست در وزده اوزلمش اولمغله لطمه زده‌رودة
انجملر در کان بوندن مراد حضرت محبوبك کل رنکی آزوی دلارا سی تز
دیو اتفاق آرالری پذیرای ختام اولدن فقیر اندك خاطره نبیلم که خیال
جانه خاطره خطور ایدر که مجمع الامثال مؤلفی میرك محمد طاشکندی
شهری نوکانی نام رساله سنده بیت قرص خورشید وخش برزده شد
خوان خویش مم برزده شد یعنی بیاننده قرص معروف خورشیده
مضاف اولان رخش ده ضمیر محبوبه راجعدر وپرزده وویك معناسی
[illegible]
بو شعر قومك معناسی [illegible] بری اربنه قالنلوب وجالنلم
کوتلش چورکه تنوال ایدر اولدیغی ذهنك اولوروبوی متغیر اولانه
پرزده‌رو اطلاق ایتمنه شبهه نان عجم بر دسته‌یوی برمجمع اولنلا ابموجب
طبع نانه اولدیغه معتبر ایلمدوی نانه نقل ایدرلر ایمش اولحاله جندری
جه ورلولی تشبیها پرزده‌رو دیرلر ایمش دید یکا ایدوبك دیکر ردیف ناولان

وجه تلقیب

منشاعرات ترك مجلس عرفان ایلدیلر استطراد متقدمون تعبیر اولنان

* فرزدق *

طبقهٔ ثالثه شعراسندن یوز اون سال هجریسنده بصره‌ده ارتحال دار بقا ایدن ابوفراس همام و یا همیم بن غالب بن صعصعهٔ ناجیه ابن عقیل ابن محمد بن سفیان بن مجاشع ابن دارم التمیمی نام شاعر نادره‌کو و مشهور الآفاقه فرزدق تلقیبی بر وجه محرر پرزده کلمه‌سی بعد التعریب چك یوزیغی معناسنده اطلاق اولندیغی دوش لحاظهٔ فقیر اولمشدر

* پرشنبه *

پرشنبه * ایام اسبوعدن یوم معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب و اضافت ایله پنجشنبه دن غلط اولوب عربیده معنای مرقومه دال اوله‌رق فتح با و خاء معجمه ایله یوم الخمیس دیرلر معلومدرکه فتح بای عجمیه و سکون نون ایله پنج بش و فتح شین و سکون نون ایله شنبه جمعه ارته‌سی معنالرینه اولمغین معنای ترکیبی جمعه ارته‌سنك بشنجی کونی دیمك اولور

* برغوث *

* برغوث * پره دیو معروف دویه‌نك اسمی فتح با ایله مستعملدر عربیده ضم با و سکون را ایله برغوث‌دن غلط اولوب فارسیده کافین هر بیننك فتح اول و کسر آخری و سکون یاء تحتانیه ایله کیك دیرلر هر بر مخلوقنده حضرت خالق بی زوالك نیجه فوائدی درکار اولدیغی آشکاردر برغوث مرقوم اصغر مخلوقات و اشر موذیات ظن اولنمسون بویله کوچك پره ایکی فائده‌یه لازم اولدقده سائری قیاس اولنه فائدتین بوسیاقده کشیدهٔ نظم اولمشدر

قطعهٔ برغوثیه

قطعه لا تسب البرغوث ان اسمه بر وغوث لك لو تدری فبره مص دم فاسد وغوثه الایقاظ فی الفجر ظهوری اول بهاره مخصوص اولمغله خدمتی ذوی العقول‌ه روشنادر

* پرکل *

* پرکل * معروف آلت تدویرك اسمی فارسیده فتح بای فارسیه و سکون را ایله پرکاردن غلط اولوب معرب اعراب مرقوم ایله فرجال در

* برکه *

* برکه * حوض معناسنه اولمغله طریق حج شریفده هر مرحله‌ده مشهود و مشهور اولوب ضم با و سکون را ایله مستعملدر عربیده کسر با و سکون را ایله برکه صحیح اولوب عجمی ترکیده مستعمل اولدیغی کبی ضم با ایله برکه در اکر عربی عباره میاننده ضم با ایله قرائت اولنور ایسه غلط اولوب

تركى استعمالده فارسيدن مأخوذ مدرد برمك ايله خلاصه چاره مكن
اولور لكن لسان عوامده جارى بلكه آب تصحيح ايله شسته اولملر
برمك * اكرچه غلطدن سالم لكن وجه تسميه ده اختلاف اولمغله قيدده   برمك *
مبادرت اولندى سخا وجود وعطا ايله حاتم ثانى برامكه و برمكيلرك
انعام واحسان وتطييب خواطرى كسانده كونا كون قصه و منقبه لرى
وخلفاى عباسيه زماننده ظهورلرى وهارون خليفه ايله بى نهايه
لطيفه لرى زبانزد پيرو برنا اولمغله اطنابدن اجتنابا ترك اولنوب انجق
سبب نسبت تفصيلنه خامه جنبان اولدى برمك نام شخص هارون   تحقيق نسبت
الرشيد خليفه نك وزير كبيرى آب روى برامكه جعفرك پدرى ديار بلخده   برمكى
برامكه ديو مشهور طائفه يه منسوب اوله وميرزا ابراهيم قولى اوزره
اول دياره بر بلده اسمى اولمغله اكا منسوب اوله و يا اول شخص اوائل
حالنده مجوسيدن اولمغله شهر بلخده نوبهار نام آتش كده اوقافندن
مدايئه تام وقفه هر كيم متولى اولورايسه برمك اطلاق اولمسندن
شخص مرقوم دخى وقف مزبوره متولى اولديغندن لقب قالداما اتفاق
مورخين ايله اصح نسبت بويله مرويدر كه پدر جعفر شعر وانشا وجود
وكرم وسخاده ضرب المثل عالم وفاضل وكريم وعالم اولديغندن
غيرى سلسلهٔ نسبى پادشاهان ايرانه منتهى واواخر عمرنده جمال
حالى پرتو اسلام ايله منور اولدقده بالاهل والعيال جانب شامه انتقال
ايلمكله اول عصرده خطهٔ شام دار الامارهٔ بنى اميه اولمغله طقسان
التى سنه سنده برادرى وليد فوتنده خلافتنه بيعت اولنان سليمان
ابن عبد الملك زماننده تصادف ايدوب ملاقات ايچون بعد الاجازه
والرخصه باركاه خليفه يه داخل اولديغى آنده رنك روى خليفه
متغير اولوب دران ساعت امر ايدوب حضورندن اخراج ايدرلر
خواص وندما سليمان بن عبد الملكدن سببنى استفسارلرى جوابنده
خليفه بو شخصك يانده زهر واردر زيرا بنم بازولرمده ايكى مطلسم
مهره بند اولمشدر بركسنك يانده و يا طعام و يا شرابده زهر اولسه
انلار حركت ايدر بو شخصك دخولنده واقع اولدى بو شخص

جمعکنرلر کلمان ایکن تولد دیلر واشارسال ایقبلی بوطنبا مسیحی در
معلوا جولو لحتونلری بهتده پتیوا جنطلر لدنه البمکنسالی تجعالی اوالنده فیله
اولقص الها زعفده اولادنه خالمرک تصحیحل بمفد او زنهر خو بعضهار
یوعمک بعضا ضبطنهم لا اولوب البلم الاجوهری ایلالازم بده شرح ایکی   * نایب *
خصوص طرحلم تحقیق اولنلا فقطا لحنو الاکثت وپتند ایله لفانه تمیرلم
ایلدر ایکول مسیحی لسانالیه . هو الاسم الذی برنکم دیکامه عنلد العرجی
لفظ تاهنیده آولنله هو الذی یقال برمکم دیه رک کثرت استعمال ایله دیم
تلندیی خذف ونسبت ایله برنکی دیمشلردر * برنوس * او ائل اسلامده   * برنوس *
صلحا وعباده مخصوص اولان اوزون طاقیه ویا قلنسوه دیک اسمی
اوله رق یا وایله مستعمل اولمشه . جو بسیط . ضم با ونون وسکون را
وسین ایله برنس دیو غلط اولوب . طوسیلنده ضم کاف اهریله ولام
وفتح تا ایله کلونه دیرلر . زمانمزده استعمال بر اولان کلونه یه
اطلاق تبرکا ویا تشبیها اوله بیلکن ضرف لبسبو ینالی العوامی کمی قیم ایلم
برنس رها بعینه تطبیق . . . . بونس تطر قولم ایکه . . . .
جمله اولمدیغی . . . ااولسیلی . . . التجیم لباس کلونه . . . .
منفهم مدور * بروج * هندق وپاص ولطیف . . . .   * بروج *
فاوسیده فتح با ونون وسکون را اولمله تیجیلیله بروجی دن غلط اولوب
هر بسلمد منطلقیا حلشه . . . کلیر . . . وتسنیجه . . . .
لفارسی لولانه لطیف اولیاشی طبلنه اصفهان یلمران . . . . .
پروجه نسبج اولمشه نیتلت اول المشده در * پیروزه * بطالو . . .   * پیروزه *
وکرمان لطرافنده . . . واکثری . . . . اولان اجمر . . .   * . . *
اعجمی فارسیده . . . . . ذاته . . . . غلط لواوب
. . . . . اولق . . . .
. . . . ایله معجر . . . .
. . . . تختم و . . . .   تختم وخواص
قلبنه . . . .   وتجربه پیروزه
. . . .

سیرپسه‌لر ثابت ایدر وحل اولنوب عقدی مراد اولان نسنه‌لره
الحاق اولنسه عقد ایدر واجساد لینه اوزره تقطیر اولنسه صلب ایدر
کوهر مس قومك اعلا و نیشابوریسی تجربه صفوت هوا ایله صاف
وکدورتیله ملون و مکدر اولمسیدر * بریان * غنم واحدی * بریان *
قیوایچنده بلاقطع تماما طبخ ایلدکلری معروف کبابك اسمی بای
عجمیه ایله مستعملدر فارسیده کسر بای موحده وسکون را ومد یا ایله
بریان دن غلط اولوب عربیده کسر شین وفتح واو وسکون همزه ایله
شوادیرلر * برید * قاصد یعنی اولاق معناسنه معروف لکن اصلنده * برید *
اختلاف اولنمشدر علامهٔ زمخشری علیه رحمة الباری فائق نام
مؤلفنده بیان ایلدیکی اوزره برید بریده دم دن معرب اولمغله
اصلی فارسیده قاطر معناسنه اولوب اولاغه مخصوص
اولانلر قویروغی باغلو مهیا اولدیغنه مبنی بریده دم اولاق مرکوبنك
اسمی ایکن بعد التعریب راکبنه تسمیه وتخفیف ایله یالکز برید علم
اولمشدر زیرا زمان سابقده فیوج ساکن اولمق ایچون ترتیب ورباط تعبیر
اولنان منزل خانه‌لرك بینی درت فرسخ اولوب منزل ایچون بریده دم
بغال حاضر و مهیا طورر ایمش انتهی کلامه یاخود ایکی مرحله بینی
اون ایکی میل اولوب اون ایکی میله برید تسمیه اولنمغله جملهٔ واحده‌ده
منزل مرقومی قطع ایدن حیوانه تسمیه ومحرر اولدیغی اوزره
بنه مرکوبنك اسمی راکبنه علم اولمشدر محرر اولان ضم فا ایله فیوج فتح فا
وسکون یا ایله فیجك جمعی اولوب فیج اولاق معناسنه اولان فارسیده
پیکك معربی اولدیغی قاموسده مصرحدر * بریه * بیابان وصحرا * بریه *
وهامون یعنی اووه معناسنه فتح با و کسر را وتشدید یا ایله مستعملدر
عربیده فتح با وتشدید را ایله بریه دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وسکون
شین ایله دشت دیرلر اما تشدید یا ایله بریه خلق معناسنه اولوب
والصلوة علی خیر البریة علی خیر جنس الخلیقة وجمعها ایله شرح
اولنمشدر * بزازستان * انواع ملبوسات ومالزمهٔ متاره بیع واشترا * بزازستان *
اولنان محل معروفك اسمی تشدید زا ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن

مرکبه

مرکب وتخفیف زا ایله بزازستان دن غلط اولوب عربیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اولهمدق اما اسم فارسینك ترکیبی بو صورتده
توجیه کرده فقیردر که فتح با وتخفیف ومد زاء اول وسکون ثانی ایله
بزاز جامه کونا کون وبز ودلبند وبونلر امثالی نسنه لر یاعنه یعنی
صاطنه اطلاق اولنور وکسر سین ومد تا ایله ستان ایکی معنی
ملاحظه سیله ارتباط ممکندر بری جای انبوه یعنی بر یرده برنسنه نك
کثرتن بیان معناسنی افاده ایدن کل ستان کبی که محرر اولان انواع
اشیایی فروشان چوقدر دیمك اولور دیکری اسم فاعل اولان الیجی
معناسنه دل ستان کبی که بو سوق وبازارده امتعهٔ مختلفهنك بایع
ومشتریسی موجوددر دیمك معناسنی التزاما افاده ایدر * بزاق *
اغزده اولان رطوبت که ترکیده یارد برلر مشدداً مستعملدر عربیده
ضم با وتخفیف ومد زا ایله بزاق دن غلط اولوب فارسیده فتح با
وسکون فا ایله بفج دیرلر اغزدن خارج اولدقده ترکیده توکرك
وعربیده کسر ومد را ایله ریق وفارسیده ضم فا ونا ایله تفو دیرلر حقه سنه
تفدان دیمهلری بوندن مأخوذدر * بزرجمهر * ملوك ساسانیاندن
مشهور عالم نوشروانك مدبر اموری و وزیر صغیر السنی اولوب
عاقلانه حرکت وحکایاتی معلوم پیر وبرنا اولان جوان معروفك
اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب بزرکمهردن معربدر برجزئی کبیر
یعنی اولو معناسنه ضم با وزا ایله بزرك وجزء ثانیسی آفتاب یعنی
کونش معناسنه کسر میم وها ایله مهر اولمغله معنای ترکیبیسی
بیوك کونش دیمك اولور حداثت سننه نظراً جیادت رأی وتدبیر
امور دولتی کما هو حقه اداره سی کالشمس فی وسط النهار ظاهر دیمك
اولور ویا کمال حسن وجمالندن اوله نوشروانه تعریض ایدنلر ایله عقل
باشده میدر یاشده میدر مباحثه لری عقلی ونقلی حکیمانه مدعاسنی
اثبات منقبه لرینی بیان مالایعنی اولور قصهٔ پرحصه مناسب محل
اولان جامی علی دده الرومی اول بن رضع لسان الحال الاسکندر
تحریری ذیلنده روایت ایدر که شرقا وغربا وطولا وعرضا عالمی کشت

* بزاق *

* بزجمهر

قصهٔ اسکندر

وكذا ايدن اسكندر ذو القرنين هندوستان جانبنه توجهنده اقصاى اقليم مزبوره مالك عمرى دوصدساله قريب كيد نام برشاه پير وناتوان اولمغله اطاعت وانقياد ايله رخسودهٔ خاكپاى حضرت اسكندر اولمه سنه نامهٔ تحرير وارسال اولنور شاه هند حكيم ودانادل دخى ملك الملوك العادل عنوانى ايله جواب نامه ترقيم وهرم پيريدن حركته بى مجال اولديغنى عذر وبهانه وعفولرينى رجايه ارداقا نا ديده وناشنيده تحف وهداياى هنديه ايله وزير كبيرى صغير العمر خوب رو وكل اندام پسرى ارسال ايدر از جمله هدايا سندن برجاريهٔ مهر طلعت على قول دختر شاه كيد وزير مرقومى ايله حسن وكمال وتناسب وجمالده جامه لرندن غيرى ايله فرق ممكن دكل وبر كاسهٔ كبيره كه حضور حضرت اسكندرده املاء ما ايله مجموع عسكرى نوش ايلدكدن صكره بلكه دواب ومواشى دخى دفع عطش ايله دل سير اولدقلرنده كاسه دن بر قطره نقصان اولممش والحاصل وزير زيرك هداياى اندك ايله معسكر اسكندره واصل ولاحق اولدقده قاعدهٔ قديمهٔ دول اوزره وزير اسكندر باركاهنه نزول واتمام مهمان نوازيدن صكره طرف حضرت اسكندريدن براى امتحان وزير شاه هنده برظرف روغن ساده ايله اول درجه مملو كه برقطره وضعنه دخى متحمل اولميه ارسال اولنور وزير فيلسوف مرقوم فكر دقيق وانديشهٔ عميق دنصكره فتى وافرابرهٔ حديد تدارك وروى روغنه ركز ايله وعاء مرقومى كرپيه دونديرب ينه حضور اسكندره ارسال ايدر مشاهدى اولدقده امر اسكندر ايله ابرجمع اولنوب بركرهٔ وسخ آلوده اعمال ودرونى آب برطستده القا ايله وزيره ارسال اولنور مرقوم دخى كرهٔ ئى تصيقل وجلا وطستك كارنه وضع ايله اسكندره ارسالنده برطرفنى ثقب ايله درونته تراب طولدورب ينه وزيره ارسالنده انكشت بردهان حيرت اشك افشان ضجرت اولور فرداسى حضور مستوجب السرور جناب اسكندره دعوت وديوان عالى حضرتنه دخولده مبتلاى رعاف كبى بينى در دست آب املو كاسهٔ

بعد الاعلام بالاذن والاجازة بين يدى الاسكندر خلوتنده پادشاه
ذوفنون ومالك ربع مسكون بيوردلر اى شاب ثلرسيده بيمزده
جابرى معاملاته جوابك طور طفولانه ايسه بلا امان سنى قتل ايدوب
مجموع حوزه تصرف شاهك اولان او ولكانى خراب ايده رم اكر جوابه
قادر ايسك مخدومك صنم اولمنه سنى ولى عهدتمنى ايله اقليم هندى
سكا تمليك ايده رم اولا بلا سبب انفى طوعقدن مرادته درسنو الرنده
وزير مرقوم جوابه اغاز ايدوب مجلس همايونكزه دخول ايدنده حسن وجمال
خدا دادمه نظر شاهيكز دوش اولدقده بيهوش اولنور ايسه
ارباب ديوان وساربنده كان آمر ونكهبانكز ضبط عالم قيدنده ايكن
بر ساده رو پسر كوزدكده عقلى خافظه مقادر اوله مدى قيل وقال ايله
ناموس وشان عاليلرينه خلل تطرق ايدر ملاحظه سيله اسى حسن
اولان بيمنى سزايله كسوف مهر حسنه چاره بولدم لكن شاهم بنده لرى
بو فكره مبنى جامه خواب همايونلرينه تا زوا عبد درم خريده لزيله
هم حسن ومن جهة احسن برجاريه بيهمتا تقديم بيوردبلرديدكده
حضرت اسكندر صدقت قد حفظ ذلك يالى بيوردب باقى معاملاتك
بيانن امر ايدرلر اولا روغن ساده مملو طرق ارسالدن مراد شريفلرى
بنم قلب وقالبم حكم سبحانيه وحقايق الهيه وتجارب كونيه ايله مملو در
اى شاب سنده هنر ومعارف دركار ايسه ده بنم حوصله استعدادم
وعاء مرقوم كبى بر قطره يه متحمل اولمديغنى بيان اولنمقله بنده لرى
دخى اول مقدار ابره كز ايله بوندن صكره ابر عمدى مكره همايونلرينه
لطائف وهنر القاسنه قدرتمى بيان ايدى بعده ابره مرقومدن شكل كره
موسخ تصوير وارسالندن مراد عاليلرى قلب صنوبريلرى قتل اعدا
وسعتك معامله وسحكدار اولمسنى بيان اولنمه تصيقل وجلا داده كى
بنده كيدن مراد لطائف لطيل ايله آينه اسكندر نما ايدمكه قدرتيم دعك
ايدى بعده طستك درونه وضع بيورملرى بونلار كوزل لكن عمر آخر
اولدى وقت قالمدى ني بيان ايدى كار طستها الصاقدن مراد بنده لرى
مرآت وار اطراف اربعه كره ناظر اولديغى صورتده جناب عدالتك

نصابلری خدمت بنده لریله وقت قلیلده اشیای کثیره مالك وملریله
ناظر ومنظور اولورلر دیمك ایدی بعده کره لك برجانبنی دلوب تراب
لقابیورملری چاره موتدن کنایه اولمغله منبه دابی علاج اولدیغنه بنی
بکادن غیری شبهه قادر اولمدم جوابندن اسکندردا نادل بغایت ممنون
اولوب ایفای عهددن غیری انعام واحسان فراوان ایله ارجاع
بیورمشلر العهدة علی الراوی *پس پایه* عندالناس رتب ومنزلتی * پس پایه *
اولمیانلره اطلاق اولنور معروفدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب فتح بای عجمیه وسکون سین ایله پست پایه دن غلط اولمغله
عربیسی کذلك مرکبا سافل الرتبه اولور پس الحق وپایه قدر منزلت
معنالرنه معروفدر *پسس* مومری محافظه ایچون استعمال * پسس *
اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده کسر بای عجمیه وسکون یاو هاء
موقوفه وضم سین ایله پیه سوزك معربی فتح با ایله بسوسدن غلطدر
بسطام* فارس ملکلرندن برینك اسمی اولوب بنا ایلدیکی شهر کندی * بسطام *
اسمیله تسمیه اولنان بلدهٔ عظیمهٔ مشهورهنك اسمی فتح با ایله مستعملدر
عربیده کسر با وسکون سین ایله بسطامدن غلط اولمغله مشاهیر
اولیاء اللهدن ابایزید بسطامی قدس سره بلدهٔ مرقومه منسوبدر
بسط مقدمه* مبحوث عنه معانیدن ویا الفاظ وعباراتدن عبارت بسط مقدمه
اولوب قبل شروع المرام ذکر اولنان مقالهٔ معروفه اضافت ایله
مستعملدر عربیده فتح با وسکون سین ایله بسط نشر یعنی اچوب
طاغتمق معناسنه وضم میم وفتح قاف وتشدید وفتح دال ایله مقدمه
عسکرك ایلری بلوکنه اطلاق اولنوب بومحلده استعاره طریقی ایله
مقاصده ارتباطی اولوب قبل الشروع ذکر وبیان اولنان کلامه دینمشدر
بوتقدیرجه بسط المقدمهدن غلط اولور اکر بسط اولنان مقدمه
الفاظ وعباراتدن عبارت اولور ایسه مقدمهدن مراد کلامدن
برطائفهدر که مقصودك ارتباطی اولدیغی جهتدن مقدم ذکر اولنه
واکر معانیدن عبارت اولور ایسه مقدمهدن مراد طائفهٔ معانیدر که
کندویه اطلاع شروعده بصیرت ایجاب ایلیه *بشارت * بشارت *

بشری دن

بشري دن اسم اوله رق مژده معناسنه فتح باایله مستعملدر عربیده
کسر با ویا ضم ایله بشارت دن غلط اولوب فارسیده مژده نك
مرادفی فتح نون ایله نویددر اما فتح باایله بشارت عربیده حسن وجمال
معناسنه موضوع اولمغله فارسیسی ضم تا ومد یا ایله ترازاولور * پشرو
ایکی معنایه زبانزد اولوب بری میدان تیراندازانده مسابقه ایچون
رمی اولنان سهم ودیکری سازلرده مقدم ابدا اولنان ترنمك اسملری
فارسیده کلاهما ایکی جزءدن مرکب کسر ومد بای فارسیه ایله ایلری
کیدیجی معناسنه اولان پشرودن غلط اولوب عربیده سهم مرقومه
کسر میم ایله مطهر اطلاقی برتلو تصحیحمزده مرور ایلدي سازنده
اصطلاحیجه اولانك عربیسنه ظفریاب اولمدق لکن فارسیده اطلاقی
چغتاییده ایلری کیمکه باشلمق تعبیرندن شایع اولدیغی فرهنك شعوریده
محرردر زیرا سازنده کان پشرو ایله بدآری مسموعدر اما اوق معناسنه
اولان پیش روسلفده برقاچ پاره جیرارندن ترتیب وبای زاج اولاندر
زمانمزده استعمال اولنان چام پاره سندن معمول سهمه بك سوار
دیرلر * پشنك * دائما ایلری اشوب کیدن حیوانه اطلاقی شایعدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب کسر ومد بای عجمیه وسکون شین ومد
همزه ایله پیش آهنك دن غلط اولمغله عربیسی ضم میم ایله مقدمة الخیول
اولور خفی دکیلدر که اوبکلك اصلی جهت یعنی صف وتابور
انسان وحیوان معناسنه اولان آهنك اولمغله لسان فارسیده تبادل
حروف مرعی اولدیغنه مبنی هاواوه تبدیل اولنمشدر معنای ترکیبیسی
جهت حیوانك ایلریسنده دیمك اولور * بطالت * مهم اولان اموری
رؤیتده اهمال مؤدی اولان کسالت معناسنه فتح باایله مستعملدر عربیده
کسر باایله بطالتدن غلط اولوب فارسیده ضم کاف ایله کیاربدن
دیرلر وجه محرر شرح مواقفك عبارهسنه نظرا کسر با ایله معنای
مرقومنه دلالتی تحریر اولنمشدر اما کتب لغاتده کسر ایله ظفریاب
اولنموب فتح باایله بطل الاجیر بطالة معناسی ایشجی اولان کسنه
اواره قالمقدر بومعنایه فارسیده کسر ومد باایله بیکاربدن دیرلر

بطريك * كفره نك دينلرى اولوسى اولان ماطلان اسمى عربيده كسر با
ايله بطريق دن غلط اولوب فارسيده كسرها و با و سكون را و دال
ايله بطريد دير لر * بطلجان * سبزه معروفه لطيفه نك اسمى عربيده
بدبا و كسر ذال جيم و سكون نون ايله بادنجان دن غلط اولوب بعجى
بنه امراب مرقوم ايله باتنكان در * بعد اللتيا والتى * العياذ بالله تعالى
داهية دهيايه ابتلا و محن عظيمه و مشاقى خفيفه و يا مشاق عظيمه و محن
خفيفه ايله طول زمان امرار ايتمكدن كنايه اولان واصل اولان امثيه ده
مستعمل اولوب عربيده بعد اللتيا والتى دن غلطدر حتى ذكر اولنديغى كه
التى اسماء اشارتدن اولوب اللتيا دخى تصغير ايدلمش لفظلرندن [illegible]
كثرت استعمال ايله داهيه عظيمه و صغيره يه اسم اولمشلردر [illegible]
اولديغى اوزره التينك مشار اليهى عظيم و صغيرى اللتيانك مشار
اليهى خفيف و صغير اوله و يا تصغيرده تعظيم فائده سنه مبنى معنى
مقلوب ملاحظه اولنه تصغير تعظيم افاده ايتديكنه كلم النوابغ ده
رب مستفت اعلم من المفتى واللتيا اكبر من التى كلامى شاهد در لهو
عم اكرمم جنت مكان عبد الرزاق باشا عليه الرحمة والغفران رساله
مرقومه يه شموس البوازغ فى اضاءة مشكلات النوابغ نام شرحنده
موجود تحقيق و بيانى وسيله ذكر باختصار ملاحظه سيله عبارة سى
نقل اولندى * رب مستفت اعلم من مفتى فى بعض المسائل ويجوز
ان يكون فى اكثرها واللتيا اكبر من التى التى تانيث الذى على غير
صيغته واللتيا مصغره وهما من اسماء الداهية واستعمالهما
بالعكس التى تستعمل فى الداهية الصغيرة واللتيا تستعمل فى الداهية
الكبيرة يقال اصابتنى اللتيا اى العظيمة وفعلت منه والتى اى
الصغيرة والمراد ان اللتيا مع كونها مصغرا التى تدل على العظيمة
بخلاف التى كما ان المستفتى شانه ان يكون جاهلا لاستفتائه وسؤاله
وقد يكون اعلم من المفتى الذى شانه ان يكون عالما ويلائم بهذا المقام
قول الشاعر حيث قال لا تحقرن صغيرا فى مخاصمة ان البعوضة تدمى
مقلة الاسد * بغداد * شهر الحكم والده مشهوره معظمه در

بطريك *

بطلجان *

بعد اللتيا والتى

نبذ من شرح كلم النوابغ

تنبيه *

بغداد *

اكرچه اسمی غلط وخطادن سالم اولدیغندن قطع النظر بو رساله ده
محرر الفاظك اضداددن اولدیغنه مبنی قید اولندی وجه تسمیه سنده
براعة حضرت شهاب خفاجی بو یله نقل روح صماخ مرده اولورکه
بغ اسم صنم وداد عطیه معناسنه اولمغله محل مرقوم مالك جمعی
نام ملك بغ نامنده بر صنم ذی قیمتی کسرایه اهدی اول دخی کسر
ایلدیکنده جمعی مرقوم صنمی بزه وبر معناسنه بغداد دیمه سیله
اسم اولمشدر لکن رقم زده قلم مورخین اولدیغی اوزره قدیمده
شهر شطك قارشو جانبنده قوشلار قلعه سی نام محلده اولوب خلفای
عباسیه دن ابو جعفر منصور دوانقی حالا موجود ومعروف اولان
سوادی بنا ایدوب دجله نك اسمی وادی السلام اولمغله شهر جدید
مرقومه دخی دار السلام ومدینة السلام تسمیه اولنمشدر قول مورخینك
صحتنه قاضیخانك کتاب الایمان فصل دخولنده بیان ایلدیکی مسئله
دلالت ایدر مسئله ولو حلف ان لا یدخل بغداد فمن ای الجانبین
دخل حنث ولو حلف لا یدخل مدینة السلام لا یحنث ما لم یدخل
من ناحیة الکوفة لان اسم بغداد یتناول الجانبین ومدینة السلام لا
اما بغدادده اون ایکی لغت واردر بغداد بغداذ بغداذ بغداد
بغدان بغیذان مغدان مغذان بغذن بغدن بغدام بهداد
هر برینك وجه تسمیه سی دور ودراز اولمغله طی اولندی ما ذم

الشئ بالشئ یذکر عند العرب دال مهمله وذال معجمه ایله مستعمل
اولان الفاظك بعضی ثبت وتحریر خامه جنان اولندی اولا ذکری
مرور ایدن بغداد وقلیل اللحم وصغیر الجسم اولان کمسنه یه
کسر میم وسکون دال ایله مدل ومذل وامورانی تجربه ایتمکله
محکم واشی کسنه یه ضم میم وفتح تشدید جیم ایله مجد ومجذ وکلام قبیح
وفحش ودواهیه فتح قاف ومد نون وکسر مشترك ایله قنادع وقناذع
وکریمك کتبه سی اوله فیه بعده الابن فتح همزه وسکون نون ایله
ابن انقد وابن انقذ وحالك کتبه سی اوله رق بعده الام کسر میم
وسکون لام وفتح دال ایله ام ملدم وام ملذم وکی کور کنبه کسر میم

وسلم

وسکون جیم ایله مجداف ومجذاف وعنکبوت یعنی اورمجك معناسنه
کسر حا وفتح ثانی وسکون ثالث ایله خدرنق وخذرنق وحیوانك
برجنس روشنه فتح ها وسکون با وفتح ثالث وتشدید اخیر ایله هیدبی
وهیذبی وزیاده حرارتلو موقدات سهیل دیمکله معروف ایامه ضم میم
وکسر مشترك ایله معتدلات ومعتذلات وزعفرانك مرادفی اوله‌رق
مد جیم ایله جادی وجاذی ومجروح کسنه‌نك قتلنی اتمام ایتمه‌ده
دففت الجریح وذففت الجریح دیرلر وسم قاتله دخی ذفاف دیدکلری
بوندن مأخوذدر ولحمی قطعه ایدوب تفریق ایلمکه فتح حا وسکون را ایله
خردلت اللحم وخرذلت اللحم وبرکسنه غضبناك اولوب شره حاظر
اولدقده فتح همزه وکسر قاف ایله اقدحر الرجل واقذحر الرجل
وبرقوم متفرق اولوب طاغلدقلرنده فتح همزه ومیم ایله امدقر القوم
وامذقر القوم ودوه فرار ایتدکده ادرعفت الابل واذرعفت الابل
وبرمرغ حین طیراننده جناحینی سرعت ایله تحریك ایتدکده
فتحتین ایله جدف الطائر وجذف الطائر وبرشی‌ئی طاتوب اکل ایتمك
معناسنه فتح عین ومد حرف ثانی ایله عدافا وعذافا وبری برینه تابع
ومطرد اولان نسنه‌یه کسر همزه وسکون سین ایله استدف الشیء
واستذف الشیء وقرطاس معناسنه مد کاف وفتح حرف ثانی
وسکون ثالث ایله کاغد وکاغذ دیدکلرندن غیری ابوالقاسم الامدی
کتاب الموازنة بین الطائیین نام مؤلفنده ابابکرین وریددن سؤالنده
ظاء معجمه ایله کاغظ دخی مروی اولوب ثعلبك دخی مطابقتنی نقل ایدر
وبرنسنه‌ئی کسمك وقطع ایتمك معناسنه فتح جیم وتشدید ذال ایله
جد الحبل وجذ الحبل وتراب وخرمن مثللی نسنه‌لری صاورمغه
درته الریح وذرته الریح دیرلر * بغرداق * مبتلای کهواره اولان * بغرداق *
صبیانی محافظه ایچون ربط اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده
فتح با وکسر غین وسکون لام ایله بغلطاق دن غلط اولوب عربیده
کسر قاف ایله قماط دیرلر * بغشبش * بلاعوض اعطا واحسان * بغشبش *
اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده فتح با وسکون خاء معجمه ایله

بخشبش

مخشیش دن غلط اولوب مزیدا فتح عین وکسر طا وتشدید یا ایله
مطیه دیرلر * بقر * معدنی مس وقدرکه اوانی کثیره اعمال ایدرلر * بقر *
فتح با وکسر قاف وسکوندرا ایله مستعملدر حقتا یده فتحتین وسکون
را ایله بقر دن غلطا اولوب عربیده ضم نون ایله نحاس وفارسیده
ضم میم ایله مس دیرلر ترکیده فتح قافدن معدول اسم حیوانکن
دفع الناس ایچون اولوب اصلنده مراعاتا الف ایله باقر تعبیر یندن
اجتنابا مهملا عددر * بقراط * هبوط آدم علیه السلام الله الامدن بش بیك * بقراط *
بکرمی ایکی سنه مرورنده ظهور واسکندر ذوالقرنین حضرتلرینه
وزیر اولان حکیم دانادر اسمی فارسیده ضم با وسکون قاف واخرده
تا ایله بقرات دن غلط اولوب معربی فتح همزه وضم با وقاف ایله ابقراطدر
لکن بهمن شاه ابن اسفندیار زماننده اولان اقلیدس اوغلو حکیم
مشهورك اسمی طا ایله بقراط اولدیغی رسیده نظردر بو صورتده
غلطدن سالم اولور رمز قومدن وقت جماع سؤال اولندقده روحك
فی یدك ان شئت لعقوقه جوابی مشهوردر * بقله * تازه سی سبزه * بقله *
ماکوله ویابسی حبوبات دن عد اولنان غله مشهوره نك اسمی فارسیده
مدبا وکسر قاف ایله باقله دن غلط اولوب عربیده تازه سنه
لامی تشدید اولور ایسه مد با وکسر قاف وقصر ایله ویا لام مخفف
اولور ایسه مد الف ایله باقلاء ویابسنه ضم فا ایله فول دیرلر اما عربیده
فتح با وسکون قاف ایله بقله تازه اوت معناسنه‌در جمعی اسم جنس
اوله‌رق فتح با وسکون قاف ایله بقل درکه اوتلار معناسنی افاده ایدر
بقم * ورقی بادام مشابه وچچکی اکثر وصاری وثمری سیاه وماکول * بقم *
ولذیذ دیار هند ورنکبار ده نابت شجر بالاو عظیمك هیچ باره سی
اولوب تخفیفا با وتخفیف قاف ایله قرمزی بویه معناسنه مستعملدر
فارسیده فتحتین وسکون میم ایله بقم دن غلط اولوب معربی فتح با
وفتح وتشدید قاف ایله بقم دیرلر فائده حضرت منلا جامی کافیه مطلب الفاظ
شرحنده حقیر مصری مشنده نقیها لعصا لعجبه دن اولندیغی نحویه‌نك وزن
تمسر صندن قطع النظر صحاح صاحبی جوهری ابو علی فارسیدن فعل

نقـل ایدرکه کلام عربده فعل وزنی بش لفظدن غیری موجود
دکلدر بری خضم درکه عمرو بن تمیمك اوغلو اسمیدر وثانیسی مجرد
اولان بقم درکه بویه جیلر اشیاصبغ ایدرلر وثالثی شلم درکه شام
شهر بقده برموضعك اسمیدر ثلاثهٔ محرره اسماء اعجمیه دندر ورابعی
بذردرکه انهار عربدن برنهرك اسمیدر وخامسی عثردرکه برموضعك
اسمیدر استطراد شجر بقمك علو وکبرنه قیاسا اصلی یعنی کوکی
غایت قلیل وضعیف اولوب ادنی تحریك ریح ایله برعکس اولدیغی
بین الاعجام مشهور اولدیغنه مبنی انوری مبوحنك دشمنی وصفنده
کشیدهٔ نظم ایلدیکی مشکلاتدن عد اولنان بیتی شاهددر بیت
سبابهٔ بقرات قضایك حرکت یافت شریان عدوی تووشریان بقم را
یافتك فاعلی سبابهٔ بقرات قضادر وشریان عدو مفعولیدر
محصول بیت سنك عدوك طمارى ایله بقم طمارینی بقرات قضا
برحرکتده بولدی دیمکدر * بکار * لسان ترکیده کنایه رکن اولانه
اطلاق ایدرلر اصل معناسی ایش سز وآیلاق اولوب فارسیده
کسر ومد با ومد کاف ایله بی کاردن غلط ولوب عربیده فتح با وتشدید
ومد طا ایله بطال دیرلر ارکن معناسنه مجرد دخی کنایه مستعملدر زیرا
مجرد صویلمش معناسنی افاده ایدر عربیده ارکن معناسنه وضع اولنان
مقدما مذکور اولان غرب ومرادفی فتح همزه وکسر تشدید یا ایله
ایم در اما بینلرنده فرق اولمغله غرب انجق رجالدن اولان ارکنه وایم
رجال ونسادن بی زوج وزوجیه دیرلر طرف دولت علیهٔ شفقت
نموندن حسب الاقتضا اخراج اولنان اردوی همایونلرده فقرا
وضعفا وبیکاران وآیلاقانه ارامکاه اولمق ایچون اردو بازارینه
نصب اولنان خیمهٔ دراز ستونه ایلك چادری دیمه‌لری آیلاقدن
غلط رقد عمودی پای لقلقه تشبیهدن مفهوم اولمیه ماکن بعیده دن
مشاهده اولمسی ایچوندر زبرا فواقل جاجده دخی اشاره نامیله درناز با
علایم انصبلری قاعدهٔ مرعیهٔ معسکرلریدر * بکسماط * ابنای
سبیل یعنی بر وبحره کیدن یولجیلرك ذخیره سی اولان معروف قوری

تحقیق خیمهٔ لقلق

بکار

بکسماط

اغربكك اسمى فارسيده فتح باء موحده وسين وسكون كاف وآخرده
تا ايله بكسمات دن غلط اولوب عربيده فارسيدن معرب كاك اولان
فتح كاف وسكون عين ايله كعك در ديار عجمده دقيق وروغندن
عجن وحمائلى الشكل قطع وفروننده طبخ ايله صيفا شربت وشتاء
شوربا ايله اخقعم اللرائى فرهنك محموديده محرردر * پكمز * ماء عنبى * پكمز *
بعد العصر طبخ ايله احمال اولنسان شئ معروفك اسمى فارسيده
اوزم صوينى مناسبتى ايله شراب معنباسنه اولان فتح باء موحده
وسكون كاف ايله بكمازدن غلط اولوب آب انكور مطبوخك
عربيسى فتح اولين وسكون ثالث ايله دبس وفارسيسى ضم ومد دال ايله
دوشاب در * بل * بستان وباغچه قازدقلرى آلت معروفه نك اسمى * بل *
فارسيده كسر ومد با ايله بيل دن غلط اولوب عربيده كسر ميم
وسكون نون ورا وفتح قاف ايله منقر ديرلر * پلاو * طعام معروفك * پلاو *
اسمى اولوب كسر با ايله مستعملدر فارسيده فتح باى عجميه ايله پلاودن
غلط اولمغله عربيده فتح را وغين واكسر مد صاد ايله رصيغه ديرلر
پلدم * معروف سمر قوسقو نينك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب * پلدم *
مد باى عجميه ايله پالدم دن غلط اولوب عربيده كسر ثاء مثلثه ايله
ثبات ديرلر خفى اولميه كه پالدم اول وضعنده مطلقا قوسقون معناسنه
اولوب بعده سمره تخصيص اولنمشدر ايكى جزءدن مركب
اولديغى اشكار لكن جميع كتب لغاتده باى فارسيه ايله محرر اولمغله
توجيهنه ظفر ياب اوله مدق باى موحده ايله دمبالك اصلى اولان
فوبرق صوقمى معناسنه بال دم اولمسى ملابسه دن ذكر محل اراده حال اوله
بلغار * نهاية عمارة شماليه ده مستعوار اراضى سنمك ووراسنده دشت * بلغار *
قبچاق ودشت كبير مادونده اولو نغاى آردنده ساكن اهاليلك اسمى
عربيده ضم با وسكون لام وفتح غين ايله بلغردن غلطدر زيرا قاموسده
كفرطق دنو محرردر روض المعطار نام مؤلفده قبيلهٔ مرقومه منازلى
شهر اتل كنارنده بش يوز مقداری خانه لرى ومسجدلرى اولديغى
محرردر اما كبير ولو رتسو تحريرى اوزره قبيلهٔ مرقومه شمالده سيبريا

اولکه سی اولور که اکثرایلرکی اوده زلقب هند وهرخطا نامیله مشهور که یعنی
لومعمورلری وارد ربسقوطا ئفه سی وخطای تا تارلری انده بیع وشرا
ایدرلر متاعلری سیر یا سنجابی وبعضی جواهردر. واراضیسنک
شمالنده مقاسیبدوم بحرینه چوق بعید دکلدر. وبرجنس میوه لری اولور
میوه شجلری دیرلر قلبه قوت وبرا صکره لطعملر بینه قوررایمش
وکاتب چلبینک جهان نماده بیانی طاغه مرقومه شبان بن جوجی
وکشلوخان اتباعندن اولوب خلفای عباسیه عصرلرنده اسلامی
قبول ایله حنفی المذهب اولمشلر وکتب فلکیه ده مصرحدر که قرقی
لکن یدی مهندسه اولان بلادده شفق غروب غائب اولمدیی شفق
صبح طلوعی ایلدی قاعده سنه مبنی اماسکی بحرین طول بلدی عج
وعرض بلدی مط ل درجه ودقیقه اولمغله اول فصل صیفده اطول
نهارلری اون کون مقداری وقت عشا ایچو اولدیغیچون خوارزمده
آدم ارسال ایله سیف السنة امام بقالیدن ولا غز به شفق مغرب
غائب اولمدن بجر طلوع ایلک ایله صلوة عشانی قضا لازم کلورمی
دیو استفتالرنده امام مشارالیه مقطوع الرجلین اولان کسه دن فروض
اربعه وضوئندن فرض واحدک سقوطنه قیاسا قضا لازم اولماز
دیو جواب بیوردقلری. شمس الائمه حلوانینک مسموعی اولدیغنده ایام
دجالک طوالنه لیالی مرقومه نک قصرینی قیاس ایله قضا لازم کلور
دیو افتی بیوردقلرنده مسئله ده اختلاف واقع اولوب امامین مرقومین
بالواسطه مناکره وشمس الائمه نک عدم قضانی تسلیمی محرر
کتب معتبره اولدیغندن قطع النظر جمیع علمای متأخرین عدم
وضلیه رمضاده ایکن خرق اجماع ایله الشیخ کمال الدین ابن همام
نیو وقت دجاله قیاسا قضایه افتی ایلملریله مسئله محررنک تفصیلی
کورمک اراده ایدنلر مرحوم ابراهیم حلبینک منیة المصلی به نحریر
ایلدیکی شرح کبیرک شروط صلوة بحثنده شرط خامس اولان وقت
اوائلنه مراجعت ایلسونلر * بلغر * بغدادی دیکلرمانده قیروب
قوغین اخراج ایله اعمال اولنان ذخیرۀ معروفه نک اسمی فارسیده

اختلاف امام بقالی امام حلوانی

* بلغر *

ضم با وغين وسكون لام وواو ايله بلغوردن غلط اولوب عربيده ضم بانك
* بلقيس * وسكون را وواو ايله بربورد ديرلر * بلقيس * اسماء نسادن خصوصا زوجهٔ
مكرمهٔ حضرت سليمان صلوات الله على نبينا وعليهمك اسمى فتح با
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده كسر با ايله بلقيس دن غلط اولوب
* بللور * فارسيده دخى بو يله مستعملدر * بللور * امتعهٔ افرنجيه دن انواع
اشيا اعمال ايلدكلرى شئ معروفك اسمى فارسيده ضم با ولام
مشدده ويا مخففهٔ مضمومه ايله بلوردن غلط اولوب عربيده سنور
وزننده بلور ديرلر معلوم اوله كه بلورى اكثر ننبده معدنى بياض
وصاف حجردر ديو بيان ايدرلر اما تحقيقكردهٔ فقيره مطابق افرنج
طريق عمل بلور وانواعى طائفه سنك ارباب معارفنك اتفاق وقوللرى بلور وشيشه وجام
وسرچه جمله سى بك معدن اولوب يعنى طاطلو صو قومى مرداسنك ايله
نار شديدده عقد ايدوب معدنينك صغرت ولطافتنه كوره براق واعلا
بلور اولور ايمش حتى ربك مرقومه بين الاعجام خارجينى اطلاق
اولنديغى رسيدهٔ نظردر غالبا قدمانك حجر صاف ديدكلرى بلور
زمانه مزده درنجف ديمكله مشهور اولان صاف ومعدنى حجر اوله
بله‌رك * بلكه بند اولنان حلى نسادن شئ معروفك اسمى جغتاييده
* بله‌رك * بيلارك دن غلط اولوب عربيده كسر سين ايله سوار وجمعى اساوره
كلور وفارسيده فتح همزه ورا وسكون با ونون ايله ابرنجن ديرلر
* بله‌سنك * بله‌سنك * سذاب ورفنه شبيه وخوشبو اوراق يله بزين ساق اغاجى
قدر حوالئ مصرده عين الشمس نام موضعده نابت بر شجردن
سيلان ايدن رطوبتك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان فتح باى عربيه
ولام ايله بلسا ندن غلطدر زمانه مزده صحيح بلسانك وجودى
كيميا وعنقا كبيدر زيرا صحيحى البحق عين شمس تعبير اولنان
محله مخصوص اولوب واول درخت غيرى اما كند غيرى نابت
ووقى دخى شعراى يمانى طلوعنه منحصر اولغله اولوقت شجرك
ساقى جزيلوب صمغ كبى رطبى سيلان ايدر ايمش الان موجود اولوب
اطراف مكهٔ مكرمه دن حلب ولنان شام وسناسه وبولراسمالى

اشجاردن مأخوذ اولدیغی بی ریبدر وکتب طبیه‌ده معمولنك
انواع کثیره‌سی محرر اولوب موجدینه ویا ظهور ایلدیکی بلده‌یه
نسبت ایدرلر غرائبدن فوبیر نام حکیمك ترکیب وایجاد ایلدیکی
فوبیر بانوبلسانی صد زدم اولان بلغمك تحلیلنه بغایت نافع اولمغله
اوج کون بومقدار تناول اولنسه حین نبولده بنفشه رایحه‌سی ظهور ایدر
مع هذا کندوده اول رایحه معدومدر * بلید * * بلید * مبشه اغاجنك
بلوط دیو مشهور وملازمه دباغان اولان میوه‌سنك اسمی عربیده
فتح با وتشدید وضم لام ایله بلوطدن غلط اولوب فارسیده کسر سین
ودال وسکون نون ایله سندیان دیرلر انواعی بغایت زیاده اولور
حتی کستانه دخی احسن انواعندن اولمغله شاه بلوط دیو مسمادر
اما با موحده ایله بلید عربیده رجل احمق وبدخو معناسنه اولوب
فارسیده فتح غین وفا وراو سکون تا وها ایله غتفره دیرلر مشهور اولان
قبادت معناسنه استعمالی میوه مبشه‌نك صورتا نمایشی وزوقه
مرارتی وبالفظ عربیه‌نك دال اولدیغی معنالردن مستعار اوله
بلیه * بلیه * شدت ومشقت معناسنه فتح با وکسر لام وتشدید یا ایله مستعملدر
عربیده کسر با وسکون لام ایله بلیه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح با
وسکون تا ایله بتیاره دیرلر پوشیده دکلدرکه فتح با وکسر لام وتشدید یا ایله
بلیه زمان جاهلیتده فوت اولانلرك قبری قرینده برحفره درونده
بلا اکل وشرب ربط وبند اولنسان دوه‌یه دیرلر وزعملری یوم قیامتده
بلیه‌سی اولیان کسنه محشره پیاده کلور ایمش باب مدینة العلم افصح
الفصحا سیدنا امام علی رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه نسبت اولنان
نظمده واقع بلیه تقطیع وسلاسته نظرا مشدد لازم اولمغله مخترعاتدن
اولدیغی اشکاردر لکن وقت وحاله بغایت انسب اولمغله قیده ابتدار
اولندی نظم لبس البلیة فی ایامنا عجب بل السلامة فیها اعجب العجب
لیس الیتیم الذی قدمات والده ان الیتیم یتیم العقل والادب لیس الجمال
باثواب تزینه ان الجمال جمال العلم والحسب شعر مرقومده بلیه‌دن غیری
مغایر بلاغت اولانلر اربابنك معلومیدر * بنکه * * بنکه * ابو قلمق که اهل کیفلر

شکرخواب دیرلر بر درجه زیاده‌سی امر عمیق ایله مشهور اولان حالتك
اسمی فارسیده کسر بای عجمیه وسکون یا ایله پینکی‌دن غلط اولوب
عربیده ضم نون ومد عین ایله نعاس دیرلر * بی * دلاب وقپولرك * بی *
شکافنی سدایچون وضع اولنان معروف تخته پاره‌نك اسمی فارسیده
کسر ومد باونون ایله بینی‌دن غلط اولوب عربیده فتح ومد سین وفتح جیم ایله
ساجه دیرلر * بوبر * شجری وثمری سافراغاجنه شبیه دیارهندده * بوبر *
نابت درختك صالقملو میوه‌سی اولوب تازه‌سی بیاض وپخته‌سی
سیاه اولمغله آق بوبر وقره بوبر دیرلر فارسیده ضم کاف عجمیه
وفتح بای فارسیه ایله کوبردن غلط اولوب عربیده ضم فائین وسکون
لامین ایله فلفل دیرلر زمانه‌مزده یکی بهادیو موجود اولوب یکی دنیادن
کلان کوبردر هندك حرارتندن اوحوالیده اولانلر شدید اولور * پوت * بوت *
وثن وصنمکه کفره پرستش ایتدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده ضم بای
موحده وسکون تا ایله بت‌دن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
بددر * بود * حیوانانك پس پایی که انسانده اویلق دیرلر * بود *
چغتاییده تا ایله بوت‌دن غلط اولوب عربیده فتح فا وسکون خاء معجمه
ایله فخذ وفارسیده مد را ایله ران دیرلر * بوداق * اشجار وسائرده * بوداق *
اطرافده متفرق اصله ملاصق شیلر معناسنه اولان نسنه‌لرك اسمی
چغتاییده دال یرینه تا ایله بوتاق‌دن غلط اولوب عربیده ضم شین
ایله شعبه وفارسیده مد فا ایله فاج دیرلر * بورك * درونته لحم وسائر * بورك *
شیلر وضع واوج کوشه قطع ایله تابه‌ده روغن ایله طبخ اولنان
طعام معروفك اسمی ضم با وواو مجهوله ایله مستعملدر فارسیده
ضم ومد با وسکون را ایله بورك‌دن غلط اولمغله عربی فصیحنه
ظفریاب اوله مدق لکن فارسیده مرادفی فتح سین وسکون نون ایله
سنبوسه‌نك معربی اوله رق حارده سنبوسك اسمی کوش زد فقیر
اولمشدر * بوز * شدت شتاده صولردن منجمد اولان شیء معروفك * بوز *
اسمی چغتاییده یا یرینه میم ایله موزدن غلط اولمسی منفهمدر اما
سردی هوادن ایام شتاده ریزه ریزه دوکیلان منجمد قاره

فارسیده ضم با وسکون زای عجمنین ایله بز بمه لردن تشبیها شایع
اولمسی دخی ملابعدر عربیده فتح جیم ومیم ایله جمد وفارسیده اسم
بوزا * اشهری فتح با وسکون خاء معجمه ایله بخ در * بوزا * طاری ویا پرنج
اونوندن طبخ ایله حلو وحامض اعمال اولنان شیء معروفك اسمی ضم با
وواو مفتحه ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد با ایله بوزه دن غلط اولوب
عربیده ضم سین وراو سکون کاف اول وفتح ثانی ایله سکرکه دیرلر
خفی اولمیه که حامض نوعنك وقت اسکاره دك بلا لهو وطرب
شربنده بأس یوقدر زیرا در المختار وسائر کتب فقهیه ده نبیذ الذرة
پوس * بحل سواء طبخ اولا ایله بیان بیورمشلردر * پوس * اوپمك معناسنه بای
عجمیه ایله دیده لری پوس اولنور مستعملدر عربیده ضم باء موحده
ایله بوس دن غلط اولوب فارسیده مصدر اوله رق بوسیدن
بوستان * دیرلر * بوستان * میوه وسبزه باغچه سنك اسمی فارسیده ضم ومد با
وکسر سین ایله بوستان دن غلطدر وبوستان کلمهٔ فارسیه در که
رائحه معناسنه اولان بو ایله ادات کثرت اولان ستان دن مرکبدر
معربی ضم با وسکون سین ایله بستان در اگر شکوفه وازهاری
حاوی اولور ایسه عربیده فتح را وسکون واو ایله روضه وفارسیده
ضم کاف وسکون لام وکسر شین ایله گلستان دیرلر محله مناسب
اولمغله فکر بکر اولان فریحه مزقید اولندی بیت نابهنگام
گلستانه گلسون محبوبلر منعه هر نخل الذی دستبنه هزاران
بوطه * چوبلر * بوطه * زرگر وکیمیاگرلر ایجنده شیء ادابه ایلدکاری
ظرف معروفك اسمی بای عجمیه ایله مستعملدر فارسیده ضم بای
عجمیه وفتح تا وسکون واو وها ایله بوته نك معربی بنه اعراب محرر ایله
بولی * بوطه دن غلطدر * بولی * اناطولی ممالکی صول قولنده استانه
امن آشیانه یه بش مرحله مدرنی جوارنده واقع قصبهٔ معروفه نك اسمی
معربانده بیوك کوی یعنی قصبه معناسنه اولان ضم با واشباع
واو وکسر لام ایله بول دن غلط اولوب عربیده معنای مرقومه فتح کاف
وسکون فا ایله کفر وفارسیده فتح دال وکاف عجمیه وراو سکون سین ایله

* بومبار *
* بونجق *
* بهریز *
* بهشت *
* بهلوان *
* بهلول *

اکثر دیرلر * بومبار اول بغرصق درکه ایچنه طولدیروب بشوروب طبخ
ایدرلر بو طعام معروفك اسمیدر فارسیده ضم میم ایله مبارده غلط
اولنور * بونجق * معهود * بونجق * معنی ونحوی
اولوب اکثرا صبیان ... بکلدکی شی معروفك اسمیدر
... غلط اولنور ضم با وفتح
وضاد معجمه ایله ... وسکون ها ایله
دیرلر * بهریز * پارلنمق یعنی صافلق معناسنه اهل شرع
وجوه ... موافق لکلی وشیر بدن
... فتح با وسکون ها ایله پرهیزدن غلط
اولنور ... بهشت * جنتك
اسمی اولوب ... مستعملدر فارسیده فتح با وکسر ها ایله
بهشتدن غلط اولنور ... جنتله مرادف ضم خا وسکون لام ایله
خلد ... قدی معنی خلد
... آدم بهشت ... السلام را ... عندنده
* بهلوان * ... استعمالی
شایعدر ... ایکی ... ترکیب اولنمشدر
... حافظ چشم اولور
... فتح با وسکون ها ایله ... معناسنه وران
حافظ معناسنه ... لسانده
... عسکر ... اولور ...
... فتح با
... ایله مصارعه
ایدنه ... ضم دال ایله ... فارسیده
... ایله ... دیرلر * بهلول
... الوجه یعنی ... یوزلو ... معناسنه اولور فتح با ایله
مستعملدر ... ضم با ولام وسکون ها ... بهلولدن غلط
اولنور ... دیرلر بهلول ... الرشید

خليقه سيله هم مقصر ومختصر اولمامقه دن اولوب تمحص وتمامي
اسكندرمن ان يحصي در لكن مشهور اوللديغي اوزره خليفه نك
برادري اولمديغنده دن غيري مبنا نلرنده واقع قرابت كي بو قدر
وبهلول ضم اول ايله فعلول وزننده اولوب كلام عربده بماده ده
بوقبيلدن اسمي اولان صندوق دن غيري ولكن عربي قرنده فتح اول ايله
كلمه واقع اولمشدر * ياب * ابرنده ن ياش طعامه اطلاق شايعدر
عربيده مثلا وكسر باايله بابت دن غلط اولوب فارسيده فتح با
وسكون بادقعه ايله بجي طعام مخصوصك اسمي اولديغي كبي
جمع كيجه دن قالمش طعامه اطلاق اولنور * ياس لسعطربوي شامتة
الطاكيه يه قريب بلده معروفه نك اسمي عربيده اياس دن غلط
اولمقله قاموسده اعرابي كسعاب ديو ضبط اولنمشدر بلده مرقومه
قربنده مشاعل بحر شامده افرنج برقلعه و بربلور بنا ايدوب آنده
ساكن اولورلر ديو سيلحي ژان حيماطبليك اوطنع المسالك
الي معرفة البلدان والممالك كم نوشتا مسنده عرض اولنمه مشتبان
اولان حالا اسكندرون ديو معروف قربنده ايلك ظرف بلدي
ع وعرض بلدي لوه درجه ودقيقه در * يلوت * كيصه برمحلده
مسافر اولق معناسنه استعمالي معروف عربيده مطلقا كيجه لك
معناسنه اولان بيتوتت دن معنا غلط اولوب فارسيده فتح شين
وسكون با ايله شب مانيدن ديرلر عني دكلدر كه مسافر اولنده اشتراغت
ونوم دركلر اما بينوتنده استراحت مطلوب اولمیوب انجق ليله
واحده مده نائم وپايدار برمحلده آرامدر * پيرو * بركيمسه نك اربنجه
كتمك وطرز وروشنه تابع اولق معناسنه كسر وصنه باي فارسي ايله
استعمالي معروف فارسيده ايكي جزء دن مركب فتح باي مرقومه
ورا وسكون يا و واو ايله پيرودن غلط اولوب عربيده فتح را وسكون
دال ايله ردف ديرلر پي فتح با وسكون يا ايله ايز و رو اعراب مرقومه ايله
يوريجي دملك معناسنه مشهوردر * پيران * طرف دولت عليه دن
اسرواسرقاق ايلما استخدام ايلد كلري تلكانه معروفه نك اسمي

* ياب *
* ياس *
* ينوت *
* پيرو *
* پيران *
مطلب وزن فعلول

فارسيده

فارسیده ایکی جزءدن مرکب مد پای عجمیه وسکون یا ایله پایزن دن
غلط اولوب عربیده فتح همزه ایله اسیرد یرلر پای معروف ایاق
معناسنه ونَ زدن لفظندن صیغهٔ امر اولمغله فراردن وقایه ایچون
ایاغین باغله دیمکی افاده ایدر *پیکیر* یوك کتورر بجی حیوان معروفك * پیکیر *
اسمی بارکیردن غلط اولمسی منفهمدر عربیده فرس خنذیذ
یعنی خصی معناسنه کسر با وسکون را وفتح زا وسکون واو ایله برزون
وفارسیده فتح تا ومد کاف وضم واو وسکون را ایله تکاور دیرلر
اما هدیه ویا عاریت ویریلان اسب شتر بارکیر علم اولمشدر دیو فرهنك
محمود بندن محرردر *پینز* اسم جنس انواع کثیرهسی معروف اطعمه نك * پینز *
اسمی فارسیده فتح پای عجمی وکسر ومد نون ایله پنیردن غلط اولوب
عربیده ضمتین وسکون نون ایله جبن دیرلر *بیهوده* ناحق وباطل
وبی معنی کلام معناسنه فتح با وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد
یا ایله بیهودهدن غلط اولوب عربیده ضم ها وسکون جیم ایله هجر دیرلر

❋ حرف التاء ❋

تاریخ * برنسنه نك وقتی بلدرمك معناسنه مشهوردر ادبیاجهٔ * تاریخ *
رساله ده اجمالا مشکلاتدن دیو ذکر اولنمشدی تفصیلی حضرت شهاب
الخفاجی درة الغواص شرحنده وسائر علمانك کتب معتبراتنده بیانلری
فارسیده ضبط وقت ایچون استعمال اولنان ضم را وسکون زاء معجمه
وفتح میم واظهار هنا ایله روزمه تعریب اولندقده مورخ اولمغله
بعد التصریف مصدری تاریخ اولمشدر وتاریخ ارخ دن مأخوذ
اولوب ارخ بقر وحشی یاوروسنه وحادث اولان شی معنالرینی افاده
ایلدیکی محرردر اما وضع تاریخده اصح روایات حضرت امام بخاری
وحاکم نیسابوری میمون ابن مهراندن وابن عساکر شعبیدن نقل بیوردیلر
هجرت خیر البشردن سال سادس عشرماه ربیع اولیلك نصفی زمان
عدالت نشان خلیفهٔ ثانی ذیشان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبرده
بصره والیسی ابوموسی الاشعری رضی الله عنه عتبهٔ علیای فاروق
اکرمه عرضحال ایله افادهٔ مافی البال بیوردیلر که جانب خلیفة الله دن

خلیفه‌سیله هم عصر و مظاهر اولیامفه دن اولوب تفصیل و مناقبی
اسکندرنامه ده مسطور در لکن مشهور اولان بیژن اوغلی خلیفه‌نك
برادری اولمدیغیدر عمری ابنا پارتیه نوع قرابتی وار بوقدر
دیبه‌لوك ضبطی اول ایله فعلول وزننده اولوب کلام ترجمه ده
بوقبیله‌دن اسمی اولان سعدون‌دن غیری ولیکن هر قومده ضم اول ایله
کلمه واقع اولمشدر * پیاده * ایرته‌دن قالمش طعامه اطلاق اولنور
عربیده غدیا وکسر بالیه بابت دن غلط اولوب فارسیده فتح با
وسکون جلا ایله یعنی طعام مخصوصك آخری اولدیغی کبی
جمع کیجه‌دن قالمش طعامه اطلاق اولنور * پیاس * قاطربق شامده
انطاکیه یه قریب بلده معروفه‌نك اسمیدر عربیده ایاس دن غلط
اولمقله قاموسده اعرابی کتاب ذی‌ضبط اولمشدر بلده مرقومه
قربنده ساحل بحر شامده اخرج برقلعه و برجلری اندوب آنده
ساکن اولورلر دیو سلهی زاده جهانیكتاب المسالك
الی معرفة البلدان والممالك نام نسخه سنده عرض اولنمقله اسکندرون
اولان حالا اسکندرون دیو معروف قریه اوله ایاسك طول بلدی
ع وعرض بلدی لوه درجه و دقیقه‌در * پیلوتن * کیجه برمحله ده
مسافر اولمق معناسنه استعمالی معروف هر یرده مطلقا کیجه‌نك
معناسنه اولان پیتوتن دن معنا غلط اولوب فارسیده فتح غین
وسکون با ایله شب ماندن دیرلر که مسافر اولمقده استراحت
وتوم دیرلر اما پیتوتنده استراحت ملحوظ اولیوب انجق لیله
واحده‌ده نام و پایدار برمحلده آرامدر * پیرو * برکسنه‌نك اردنجه
کیتمك و طرز و روشنه تابع اولمق معناسنه کسر و فتح بای فارسیه ایله
استعمالی معروف فارسیده ایکی جزدن مرکب فتح بای مرقومه
ورا وسکون یا و واو ایله پیرو دن غلط اولوب هر یرده فتح را وسکون
دال ایله ودف دیرلر پی فتح با وسکون یا ایله ارد ورو اعقاب مرقومه ایله
یورمجی دیمکدر جمله مشهوره‌در * پیران * طرف دولت خلیفه‌دن
اسیر و اسیرتاقی ایلما استخدام ایلدکاری مطلقا خدمه معروفه‌نك اسمی

فارسیده

فارسیده ایکی جزدن مرکبدر بای عجمیه وسکون یا ایله پایزدن دینلر
غلط اولور ... فتح همزه ایله اسیردیر یای معروفه ایاق
معناسنه وشد زدن اشتقاقنده صیغهٔ امر اولمغله قراردن وقلعه ایچون
ایاقده باصله دیمکی افاده ایدر * پیکر * یوك کتور یعنی حیوان مطرزفلك
اسمی یارکیردن غلط اولمسی متفهمدر ... فرس خنذینم
یعنی خصی معناسنه کسر با وسکون تا وفتح زا وسکون واو ایله بزوزن
وفارسیده فتح تا وضم کاف وضم واو وسکون را ایله تکاور دیرلر
ایماسیه ویامقابرت ... شنزه یارکیر علم اولمشدر
... * پیز * ایلم جنس انواع کبیرسی معروف اطعمه نك
اسمی فارسیده فتح بای عجمیه وکسر ومدنون ایله پنیردن غلط اولوبدر
عربیده ضمتین وسکون نون ایله جبن دیرلر * بیهوده * ناحق وباطل
ونی معنی کلام معناسنه فتح با وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده کسروم مد
یا ایله بیهوده دیمکدن غلط اولوبدر عربیده لغو ضم لام وسکون غین ایله هجر دیرلر

❋ حرف التاء ❋

تاریخ * ... وقتی بلدرمك معناسنه مشهوردر ... جمع
... اشکالاتمن دونکر او ... تفصیلی حضرت شهاب
الخفاجی ... القواعد شرحنده وسائر علمانك کتب معتبرانده بیانلری
... ضم را وسکون یا ...
وفتح میم ... تعریب اولنمقده مورخ اولمسی
... تاریخ اولمشدر وتاریخ ارخ دن ماخوذ
اولوب ... حادثه اولان شی معنا ... لغاده
... امام بخاری
وحاکم ... ابن عساکر ... نقل بیوردیلر
هجرتك خیر البشریت ... عشرنده ... زمانده
... خلیفهٔ ثانی اولان حضرت عمر رضی عنه ربه الاکبرده
بصیره والیسی ابو موسی الاشعری رضی الله عنه جنبهٔ علیای فاروق
اکرمه ... خلیفة الله ...

بالكز شهر شعبان ايله مورخ برقطعه صك ممنوع الحك وارد اولوب
عدد سال بيان بيورلمغله شهر مرقوم ماضي و باماقيلنده مرور ايدن
شهر شعبان تعيدر اشتباه واقع اولهجغي معلوم عاليلري بيورلدقده اراده
عليه رأي حكمرانت مقرونلري به مرهون دار رجانامه سي واصل
اولدقده وجوه اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين حضراتي
مشورته دعوت بيورلوب مشار اليه ابو موسى حضرتلرينك
استعدعانامه سي حضار مجلسه ارائه وادلمرء كوش قيل وقال نصكره
سابقا اهواز حاكمي اولوب بلاد فارس فتوحاتنده اسير
وعلي يد سيدنا عمر شرف اسلام ايله دلشير اولان هرمزان كلامه
اغاز ايدوب بين الاعجام برحساب وقت واردر كه ا كار ورمه ديرلر
استعمال اولنمسي رأي واستصواب محول اراده عاليلرندر بيورلدقده
استحسان وتعريب اولندقده مورخ اولوب بعد التصريف تاريخ
اولديغي انظاييان اولنمشدر اشكال قواعد تعريبيه مغايرت اولديغي
اشكار اولمغله هر نقدر مخالف قاعده ايسه ده معنا تعريب ديمه دن غيري
توجيهه مجال يوقدر * تارنه * طنبور وامثالي ضرب ايلدكلري شيء * تارنه *
معروفك اسمي فارسيده ايكي جزءدن مركب مدتا وسكون را وفتح را
ونون ايله تارزنه دن غلط اولوب عربيده كسر ميم سكون ضاد ايله
مضراب ديرلر تارسارقلي وزن اوريجي معنالرينه اولمغله معناي عام
تركيبيدن معناي خاص علميته نقلده اخرينه هاء تخصيص الحاقي ايله
تارزنه اولمشدر * تأكيد * كلام وسائر شيلري بكشدرمك معناسينه * تأكيد *
مستعملدر عربيده فصيحي فتح تا وسكون واو ايله توكيد اولوب فارسيده
كسر نون ايله نشاختن ديرلر * تبري * برنسنه يه عدم تعرض ديمه * تبرى *
توجه وقصد ايتمك معناسنه مستعملدر عربيده فتح تا با وتشديد را
ايله تبرءدن غلط اولوب فارسيده تاء نافيه والمد همزه وفتح ها وسكون
نون وكسر ومد كاف عجميه ايله ناآهنكيدن ديرلر * فائده * تفعل مصادر وزن
وتفاعل وزننده آخري همزه اولان الفاظك مصادري آخري همزه تفعل وتفاعل
ايله تفعل وتفاعل كلور تبوء وتباطاء وتطاطاء مصدرلري تبوء

مورد مثل برثت

وتباطؤ ، وتطاطؤ اولدیغی کبی وقد من علیه الباقی برثت قلیة من قوب مثلی محله مناسب اولمغله حککشیده سلك تحریر اولمشدر مورد مثل بو صیاقده یقم ونه براعیه ادیادرکه قبیله بنی اسوددن براعرابی بر تاجره رفیق اولوب استصحاب ایدرکن اعرابی بن سنك قبلاغه مکانه دلك حقه بارینه تحمل ایدرم ان شاء الله المتعال اولمحله وصولده برثت قلیة من قوب یعنی اولمکانه سلامت ایله ورود ایتدکده مرغ بچه بیضه‌ی بچه دلوب چیقوب قشر بیضه‌دن تخلص ایله بری الذمه اولور یاننده بن دخی سنك حقبارندن اولکونه بری الذمه اولورم دیدکده ایله مثل اولمشدر یعنی یر حقندن وامثالی ذمتی اولان قسمه‌دن ابراء ذمت ایله خلاص و بری اولسه اول آدم حقنده ضرب اولنور

* تبسی *

* تبسی بیم ومجلسه‌دن اعمال ایله اوزرنده اکل طعام اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده معرب ... مصنوع کبیر جمله لنکر مناسبته یقین جمع ایله بیشی‌دن غلط اولوب عربیده بلاتعبیر صغیرو کبیر و تخفیفه‌ی وجیمی بم فتح طا ایله طباق دیرلر اما زما غزده اکل طعامه مخصوص اولان شیء مستعمله یه عربیده فتح دال وسین و سکونیا و قطعه ایله دریستق وفارسیده فتح تا و سکون شین ایله تشخوانه اطلاق اولنور

* تباشیر *

* تباشیر * بروی ونفعدن ادیعلی از اله وبعض نبضی یعنی جلا و صیقل و دستارك نشان ایچون استعمال ایلدکلری شیء معروف مه دن ارکتری لقلردم عربیده طباشیر وفارسیده تباشیر و بو ضیر واقع تحریر اولنمشدر جمع اصطلاحنده فرق طاجتی اشکالنده منسابه تعلیله تعبیره غلط اولمسی ملاعد حقند اول اولان شیء معدن فیما کثیری جبالده موجود اولوب اجودی اطراف خرا ساندن ظهور ایچکله عربیده مکسر ومد طا ایله طین خراسانی وفارسیده کسرفا و سکون ز ایله فهرد برلغا عربیده فتح طا و مد با ایله طباشیر وقطعه اعراب مرقوم ایله تباشیر موجود ومتعارف اولان طباشیر هندی دیلکلری مشهور دوادیرکه دیار هند لنهاری اطرافنده اولان تنبهالنده غذت ازواجدن قلمشلرك بری ترتنه بطغ وبدع ایله

تصادمی سببیله آتش ظهور ایدوب ویا احراق ایله جمله سی رماد
اولدقده درونده بولنورایمش صورت تكونده اختلاف اولنمشدر
بعضیلر قاشلرك ذاتنده اولان رطوبت حرارتدن جوفنده مجتمع
اولوب تحجر ایدر دیمشلر و بعضیلر محترق اولان ابنوبه یعنی بوغلر بدر
دیمشلردر اماعربیده فتح تا ومد یا ایله تباشیر هر نسنه نك اولینه
وروشنائی صبحه دیرلر * تتابعت النوائب * بعد الثائین باء موحده ایله (تتابعة النوائب)
تتابع بری بری اردی معناسنه ونوائب حفظنا الله تعالی والقارئین
والسامعین مصیبت و بلا معناسنه اولان نائبه نك جمعی اولوب فلانك
اوزرینه بری بری اردنجه بلا ومصیبت نازل اولدی دیمك معناسنه
مستعملدر عربیده باء موحده یرینه یاء تحتانیه ایله تتایعت النوائب دن
غلطدر معلوم اوله كه فتح تاء اول ومد ثانی وضم باء موحده وسكون
عین ایله تتابع توالی یعنی بری بری اردنجه اولمق معناسنه صلاح وخیرده
مصطلح اولوب اعراب ومعنایه خلل تطرق ایتمیه رك باء موحده یرینه
باء تحتانیه ایله تتایع انجق منكر وشره مخصوص اولدیغنه
حدیث شریف ما یحملكم علی ان تتایعوا فی الكذب كما یتتایع
الفراش فی النار شاهد قوی ودلیل واضحدر بالمناسبه لغات عربدن
منكر وشر استعمالنه مخصوص اولان الفاظ قیدینه مبادرت (مطلب الفاظ مخصوصة بالمنكر والشر)
اولندی تهافت فتح تا وضم فا ایله برنسنه پاره پاره اولوب دوشمك
وحدیث شریفده مذكور فتح فا وتخفیف را ایله فراش دیدكلری
پروانه آتشنه دوشمكه دخی دیرلر واشق كسر همزه ومد فا ایله
مریض هلاكه مشرف اولمغه دیرلر وارق فتح همزه وكسر را ایله اویانق
اولان كلمسنه معناسنه سهرك مرادفی اولوب لكن سهر بیدارلق
نك وبدره مستعملدر وهاج مد ها ایله ضرر الجون صخر امغه
ویا الكلنوب متزاید اولان هر برشیئه دیرلر وخلف قائم مقامه
وخلیفه نصب اولنان كمسنه یه دیرلر ابن اعرابی روایتی اوزره خلف
فتح خاء ولام ایله صالحه یعنی اولاد وغیریده وفتح خا وسكون لام ایله
خلف صالحه اطلاق اولنور وابن شمیل روایتنده فتح وسكون لام ایله

سوء

سوء وطاجه وفتح لام ايله بالكز صالحه اطلاق اولنور ومحمد بن جرير طبري قول اعرابيي تأييدا فتح لام مدحه وسكوني ذمه خصوصيتنه اكثر يا ايله مخصوص صيدر دبو نقل ايلمشدر واولاد حفده زبانزد وشهور اولان خلف الله عليك دعاسي كه ان الله خليفة ايلك عليك ديمك معناسني افاده ايدر وسواء وسواسية تساوي واستوادن مأخوذ اولوب شرده برابرلك معناسنه دير لر عند الاخفش سواسية مفاعله وزننده على غير قياس سواءك جمعي درو از نانكه سبر همزه وسكون زا وضمه نون ايله سيتيلو طن وآماج ايتمكه دير لر مثلا ازننه كه لامي آتيچنه في المفاضع دون المحاسن ديمك اولور وهنات وهنوات اصطلرى فتح ها وتخفيف نون ايله هن اولوب قبيح اولان نسنه دن كنايه استعمال اولنور بر كلمه در مذكورين فتح ها ونون ايله جمعلردر وندبه ضم نون وسكون دال ايله اسم مصدردر ميت اوزرينه اغلمقه دير لر وقيض فتح قاف وسكون يا ايله طولايارمقه اطلاق اولنور مثلا قيض له القيا روزه دير لر وباؤا اصلي فتح با وسكون واو ايله بوء اولوب رجوع ايتمك معناسنه اولمغله آيت كريمه استعيذ بالله وباؤا بغضب من الله رجعوا به اي صار عليهم ايله تفسير اولنمشدر مفسرين هدايتقرين عليهم الرحمة ترجمة المقربين حضراتي بيورر لركه لا يمسه الا المطهرون اولان فرقان كريم كرامتقرونده ريح شرده وباح خيرده كلمشدر قال سبحانه تعالى وفي عاد اذ ارسلنا عليهم الريح العقيم وقال جل جلاله ومن آياته ان يرسل الرياح مبشرات بناء على هذا سنت سنيه حضرت نبويه هرنه وقت هبوب ريح واقع اولسه قبله يه توجه ويد ساء كارى سماء يه مد اللهم اجعلها رياحا ولا تجعلها ريحا اللهم اجعلها رحمة ولا تجعلها عذابا دبو دعا بيورر لر ايمش ابن عمر رضي الله عنهما ريب الاكبردن منقولدركه قرآن مجيدده روزكار معناسنه سكز موضعده ذكر بيورلوب دردي رحمت ودردي عذابه دلالت ايدر رحمت ايچون مذكور اولانلر مبشرات ومرسلات وذاريات وناشرات دير لر وعذاب ايچون اولانلر صرصر

مطلب الفاظ ثمانيه بمعنى الريح في قرآن كريم

ون

وعقیم اولوب برده واقع درلر وعاصف وقاصف تجریده واقع درلر

تنزا * آنفا ذکری مرورایدن نتائج معاصه بلا انفصال * تنزا *

بری بری ازدنجه کلانه اطلاق اولنوب بیلرنده فاصله ایله وارده

تعبیر اولندیغنه آیت کریمه استعیذ بالله ثم ارسلنا رسلنا تترا

دلیل واقیدر زیرا بعوث اولان ایکی پیغامبر ذیشان مابینلرینه اولان

تراخی مدت معلومدر * تجلی * قلوب صلحایه غیوب سماویه نک * تجلی *

منکشف اولمسی معناسنه تشدید وکسر لام ایله مستعملدر تجریده

نسخه برنسخه منکشف اولمق یعنی آشکار وروشن معناسنه اولوب اصطلاحا

لاده تحریر سمایه دال فتحات ثلاثه وتشدید ومد لام ایله تجلی دن غلط

اولمسی مرحوم کمال پاشا زاده تحقیق ایلمشدر فارسیده تحریر اولان

معنالری مدهمزه ایله آشکار وضم را ایله روشن ایله افاده ایدرلر

تحف * تأدیبه وطرفه ونادر المثل شئ اعلا معناسنه مستعملدر * تحف *

تجریده هدیه نک مرادفی اولان تحفه نک ضم تا وفتح حا وسکون فا ایله

جمعی تحف دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه وضم میم وسکون را ایله

ارمغان دیرلر بوشیده کلمدر که اکثری تأدیبه وبی مثل اولانه کذا به

صنعنده تحفه بیان قصد ایله تحف وهدایا مذکور اولمغله مخترعان

الفاظ معناسی مرقومی اکتسا ایتمشلر اوله ویا اقتدا وتقدیم اولنان

شی جنسنک اعلاسی اولمسی منشأ غلط اوله ترکیده ربا زنده اولان

شی طرفه جنسنک اعلاسی معناسنه تجریده فتح غین وکسر

ومد را ایله غریب وکسر عین وسکون لام ایله علق وفارسیده فتح تا

وسکون نون وخا معجمه وضم سین ایله تنسخ دیرلر متعارف اولان

تحمیص * ممنوع دخی بوکلک غلط اولمسی [illegible] تحمیصه دن * تحمیص *

[illegible] بلنوکی حبوبات خصوصا قهوه بی قاورمق وباتحمیص حاء

مهمله وشین ایله تحشی [illegible] اونجه قاورمق معنالری ملاحظه شیلا

ایکی درلو توجیه اولنور تجریده الاوله وعیریدن تار تحقیقه سیاه

اونجه قلور نتک اسمی اولان فتح تا وسکون حا مهمله وآخرده سین ایله

تحمیس دن غلط اولدیغنه قاموسده التحمیس ان یؤخذ شی

من

من ذوا موتغیره فیوضع علی النار قلیلا ترکیبی دلالت ایدر فارسیده مدابله و کسر و قد جیم فارسیه ایله تاجیدن دیرلر * تخمه * زیاده اکلدن معده یه عارض اولان علت که امتلا دیرلر ضم تا و سکون خا ایله تخمه لمدر عربیده ضم اول و فتح خا تخمه ایله اصلی و خطا و لان تخمه دن غلطدر اهل لغت ضرورة شعر ایچون سکون ثانی تجویز ایلمشلردر و فارسیده علت مرقومه معنون و ضم کاف عجمیه ایله ناگوار دیرلر فائده تخمه نک اصلی وخمه و تهمه نک اصلی وهمه و تکلانک اصلی وکله و بونلر امثالی لعمابی افتعاله نقل ایله در یعنی وکله نقل اولندقده او تکله اولوب واو حرف علت ماقبلی ساکن واو یا به قلب اولنمغله یا دخی تا به قلب و ادغام اولنوب تکله اولدی تاری اصلیه مثنوی مبنی تصحیح بر حالده ادغامك اظهاری جائز اولماز لطیفه مکه مکرمه کلی ماتحتها ارکی الکعبه موا جهه بیت الله الاکرمه بر بیت کور مشکر باشه تشیق اخرایدرك برق نه علتدن فوت اولدیغی سؤال ایلمش تخمه دیو جوابلرنده مصنوزنکه علت اولدیغی معلومم ککلدر دیکده موق اکل ایله امتلا بطندن حاصل اولور تعریضاری آنده صیحه و فریاد ایله اللهم التجی من التخمه دیه رك طواف بیت مکرمه شروع ایلمش * تذکار * اکتناق معناسنه ذکر ایله ضدری اوله رق کسر تا ایله مستعملدر عربیده فتح تا و سکون دال ایله تذکار دن غلط اولوب فارسیده مد یا ایله یاد بدن دیرلر * تراج * خوش صوت و منظر کلکه شبیه طیر معروفك اسمی عربیده ضم دال و تشدید و مد را ایله دراج دن غلط اولوب فارسیده فتح اولین و سکون زا ایله واو و فتح فا ایله تذرو دیرلر * ترازی * اشیاء وزن اولنان آلت معروفه نك اسمی فارسیده فتح تا ایله ترازو دن غلط اولوب عربیده کسر و مد میم ایله میزان دیرلر * ترید * بیلک الشتابین ادویه معروفه دن اولوب ضم تا و سکون را ایله مستعملدر فارسیده کسر تا و سکون را واو دال و فتح با ایله تربددن غلطدر دوا مرقوم خراسان و هند حوالیسنده نابت ورق و کرپله بو کمری فرش دلنده

* تخمه *

مطلب نقل بعض الاسما في افتعال

* تذکار *

* تراج *

* ترازی *

* ترید *

* تربه * شبيه نبانك بيروني سياه ودروني سفيد ومجوف كوكيدر * تربه
زيارت اولنان مقابر كباره اطلاقي مشهوردر فارسيده ضم تا وسكون را
وتاء اخير وفتح با ايله تربت دن غلط اولوب عربيده ضم ميم ايله
مزار ديرلر تربت عربي قبلسيله تاء قصير قيد اولنوب تخفيفا تربه ديملري
* ترجان * ملايمدر * ترجان * برلساندن زبان آخره معناي الفاظي نقل
ومقصود اولان معناي منقول اليه ايله بيان ايدن رجلك علمي اولەرق
ضم جيم ايله مستعملدر عربيده فتح تا وجيم ايله ترجاندن غلط اولوب
معجمي فتح تا وزا وسكون را ايله ترزفان درلكن اعراب محرر ايله لسان
تحقيق لفظ فارسيده عربي اولەرق ترجمان استعمال ايلشلردر كتب نحويه دن مصباح
ترجمه ديباجه سنده واقع ترجمه كلمه سي فتح تا وجيم وسكون را وميم وضم تاء
* ترخنه * ثاني ايله در تشديد جيم ايله ترجمه قرائتي غلط اولور * ترخنه * بغداي
و بوغورددن اعمال ايله طعام طبخ اولنان شي معروفك اسمي فارسيده
فتح تا ومد خا ايله ترخانه دن غلط اولوب عربيده مد كاف وفتح ميم ايله
* ترزي * كامخ ديرلر * ترزي * معروف قطع اولنمش وپاره لنمش اشيايي
بري برينه الصاق وبند ايله ديكنلرك اسمي فارسيده فتح دال وسكون را
وياي نسبيه ايله درزي دن غلط اولوب عربيده فتح خا وتشديد يا ايله
* فائده * خياط ديرلر فائده فارسيده درزشكندركه تركيده كسر يا ايله
بوه يرلر رأس ودست وپا واثوابده اولور جامه لرده اولانه بندده دخي
تعبير اولنور بنا برين قديمده هنديه خرقه سي شكلنده اثواب خياطت
ايدنلره ياء نسبيه ايله درزي تسميه اولنوب بعده تعميم اولنمشدر
* ترسانه * ترسانه * كفره اسيراسني حبس وسفايني ربط ايلدكلري محل معروفك
اسمي ترساخانه دن غلط اولديغي بوصورتده كوش زد فقيردر كه
حين فتح قسطنطينية المحميه ده نصاري اسيراسني لياليده اهل اسلام ايله
مخلطه ودرون قلعه ده كونا كون ايقاع فساددن وقايه حبس
وحفظ ايچون الان باقي اولان ترساخانه زنداني بنا وبو اسم ايله
تسميه اولنوب بعديت اولان اسيراولمايو ايقا ايلمشلر واول زمان
غدرغه نامبله انشا اولنان زوارقك ليماني حالا مشهوردر بعد بعد

صفين

تیغانك كبیره‌لری كه ابتدار واولاتانی كوشكی جوارنده الان صحت
اولان محلده برقلیون‌لقتا اولنوب بر صورتله روی دریایه القا ایتمكن
اولمدیغنه بونی ترسانخانه جواری اولان لیمان مغروقلتمشلی عیزه وجود
اولمدیغندن اختیار اولنمش. امازبان زدا اولان ترسانه معناسنه عربیده
ضم جیم ایله مرمه وفارسیده كزبا ایله بندن مركب فتح دال ایله
* تركش * دریابند دیرلر * تركش * مجاهدین وابنای سبیل درونده تیر وصنعله
ومبارزلرینه بند ایلدكلری شئ معروفك اسمیدر فارسیده كیتر وفتح تا
وسكون واللہ تیركش ادن غلط اولوب معرب اولیلور فتح كاف وتخفیف نون
* تركان * ایله كانه دیرلر * تركان * اكثر ممالك اطرافلرنده صیفی اولقتا
نقل محله مبتلا كوچبه طائفه سندن معروف طائفه‌نك تعمیم
اسملرنده مشهور اولان ماتقدمده اصلاری اسلامی ترك ایلم ملت آخره
* [illegible] * التجا ایلدكلرینه ترك الایمان دیه‌رك بتخفیف تركانا ولقینو اتو جیهی
نامناسبدر وجه وتجیه قبائل من قومه‌لك ترك تعبیر اولنان جغتای
طائفه سنه مشابهتلری دركار اولمغله ترك مانندن غلط اولمسی اشكاردر
زبان‌ان یكرنی یی معناسنه مانندن اسم فاعل اولمغله معنای تركیبی سی
* [illegible] * تركه یكزمیی طائفه دیمك اولور ودخی قاموسه معترا اخر كه تركان قبیله
بر طائفه اسلامه میل ایدوب ایمانلرندن ایكی یوز بیك كشیه تمیم وانجمنده
ایمانه كلدكلرینه جنسلرندن آیشدنلر لذا [illegible] ایله ترك ایمان دیمشلر
* تركو * بعده تخفیفا اولوب اولمغله تركان تسمیه اولنمشدر * تركو * مركوب
اولان حیوانات بیار تحمیل [illegible] معروفك اسمی
الاعجام [illegible]
* [illegible] * ترك كوندن غلط اولوب عربیده [illegible] كسر سین وسكون میم ایله [illegible]
وفارسیده كسر قاف وسكون [illegible] دیرلر اسمی مرقوم [illegible]
* تركه‌سی * اولنان یا غنه دخی اطلاق اولنور * تركه * [illegible] انواع
اشیا معناسنه فتح [illegible] فتح [illegible] كسر را ایلم [illegible]
غلط اولوب فارسیده ضم میم وآخرنده كاف عجمیله ایله مرده ریك ایله
وحذف كاف ایله مرده ری دخی دیرلر خزی دكللر كه تركه فتحتین ایله

مطلقا ترك اولنمش نسنه متروكه معناسنه وكسر را ايله مخلفات ميته
* تره * اطلاق اولنور * تره * سبزۀ مأكوله معروفه نك اسمی فارسيده فتح تا
وتشديد را ايله تره دن غلط اولوب عربيده كسر جيمين وسكون
را ايله جرجير ديرلر تركيده مستعمل اولديغی صورتده مخففا فتح
* تره تور * را ايله تره لسان فارسيده دخی مستعملدر * تره تور * زمانه مزده
خيار ومدقوق فندقدن اعمال اولنان طعام مختصرك اسمی فارسيده
تره ودوغ دن غلط اولمسی ملايمدر عربيسی جرجير ودوغ اولور
معلومدركه ضم ومد دال ايله دوغ ايران معناسنه اسماء مشتركه دن
وتره معروف وزمانه مزده بو صورتده تره ودوغه چاچق ديدكلری
* ترهون * مشهوردر * ترهون * خوش رايحه سبزۀ مأكوله نك اسمی فارسيده
فتح تا وضم خاء معجمه ايله ترخون دن غلط اولوب معربی اعراب
* تره باغی * مرقوم ايله طرخون در * تره باغی * طوزسز وتازه ولطيف سمن
معروفك اسمی فارسيده مسكه نك مرادفی فتح كاف ورا ايله كره دن
غلط اولوب عربيسنده فتح اولين وسكون ثالث ايله زبد ديرلر كره ئی
تره ايتمارايله باغه اضافتی انفا ذكری سبق ايدن سبزه تره دن تميز ايچون
* ترید * اوله * ترید * ات صوينه اتمك اضافه سيله اعمال اولنان مأكولك
اسمی عربيده فتح ثاء مثلثه ايله ثريد وفارسيده ضم تاء اول وينه آخرده
تا ايله تريت وفرهنك محموديده فتح تاء مثناة وآخرده دال ايله تريد دخی
* تریز * مذكور اولمغله قنغيسندن غلطدر دينسه ملايم اولور * تريز *
جامه لرك چاپك ديدكلری پيشی ابانه خياطه اولنان قطعه معروفه نك
اسمی فارسيده كسر ومد تا ورا ايله تيريزدن غلط اولوب معربی
* تز * كسر تا وسكون خاء معجمه ايله تخريص در * تز * چابك معناسنه بلا ياء
فتح تا ايله مستعملدر فارسيده كسر ومد تا ايله تيزدن غلط اولوب
* تزكاه * عربيده فتح سين ايله سريع ديرلر * تزكاه * قماش وسائر نسنه لر نسج اولنور
آلت معروفه نك اسمی فارسيده فتح دال وكاف عجميه ولسكون سين واظهار
ها ايله دستكاه دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون نون ايله
منسج ديرلر * تشبيح * انواع اشيادن تدوير ايله تسبيح جوردكلری اكثری

شدّ دانه معروفه‌نك اسمی عربیده ضم سین وسکون با ایله سجه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح سین وکاف وراء ثانی وسکون راء اول ایله سرکره دیرلر خفی دکلدرکه تسبیح تکریم وزننده حضرت خالق بی زوالی عیب ونقصدن تنزیه ایتمکدن عبارتدر بوندن دخی تسبیح ایتمکدن معنای عاماً تسبیح دیرلر * تسترِه * استرِه

احتشاب قطع ایلدکلری آلت معروفه‌نك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب دستره‌دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون نون ایله منشار دیرلر دستره‌نك اصلی اره دست اولمغله معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علیتنه نقلده مضاف الیه تقدیم وهمزه حذف اولنشدر

* تسلی * تسلی * دفع الم وکدر ایده‌جك کلمات ایله خاطری مشغول ایدوب غصه‌یی زائل ایلمك معناسنه فتح ومد وتشدید لام ایله مستعملدر عربیده فتحتین وکسر تشدید لام ایله تسلی‌دن غلط اولوب فارسیده ضم کاف ایله کشادن خاطر دیرلر

* تشریفاتی * * تشریفاتی * طرف دولت علیهٔ عثمانیه ابده الله تعالی بالتأییدات الرحمانیه‌دن قانون وقواعد ورسومك اجراسنه تعیین اولنسان شخصك اسمی فارسیده فتح تا وسکون شین ویاء نسبیه ایله خفتانی‌نك مرادفی اولان تشریفاتی‌دن معنا غلط اولوب عربیده کسر خا وسکون لام ایله خلعتی دیرلر معلوم اوله‌که تشریف فارسیده پادشاهلك اهل مناصبه اکسا بیوردقلری خلعته اطلاق اولنمغله تشریفاتی دیمك خفتانجی معناسنه اولدیغی آشکار اولور

* تشنج * * تشنج * جراحت صغیره‌یی سوء تدبیر ایله افساد ایدره جراحت وامر جزئیی کسب بیله داهیهٔ دهیا ایلینه کنایه غلط اندر غلط تشنش استعمالی دخی شایعدر عربیده نقص فی الجلد یعنی دری بورشمق معناسنه فتحتین وضم تشدید نون ایله تشنج اولوب فارسیده جراحت سببیله برعضو باطل ودست ویا عاطل اولمق معناسنه کذلك فتحتین وضم وتخفیف نون وسکون جیم ایله تشنج دیرلر اما اصطلاح اطباده بیوستدن ویا رطوبتدن سکرزه عارض اولان علت معروفه‌درکه مریض مرادی اوزره اعضاسنی تحریکه قادر اوله‌مز حفظنا الله تعالی والقارئین والسامعین

تصبب الفرس عرقا * تصبب الفرس عرقا ترکیبی معناسنده

آب دردو كدي ديمك غلطدر تمييز معناسني بيان ايچون فرس دوكلدي
عرق بوشندن ديمك لازمدر زيرا لغة ومعنى تمييزه مخالف اولور بونه
مجاز عقلي ديرلر اصلي نصب عرق الفرس دن معبردر مبالغه ايچون
* تعفن * تقديم اولنمشدر * تعفن * قوقماق معناسنه استعمالي شايعدر
عربيده چورومك معناسنه اولان فتحتين ايله تعفن دن غلط اولوب
فارسيده ضم باي عجميه وواو معروفه ايله بوسيدن ديرلر قوقمقه
عربيده رائحه طيبه اولور ايسه فتح تاونون ايله تنفح ورائحه كريهه ايسه
ضم ميم وسكون نونين وكسر تا ايله منتن وفارسيده طيب وردي
بلافرق فتح كاف فارسيه ودال وسكون نونين ايله كندين ديرلر منشاء
* تفتر * غلط اكثري چورك نسنه لرده قوقماق دركار اولمسي اوله * تفتر
حساب وارقام تحرير اولنسان اوراقك اسمي عربيده فتح دال وتا
وسكون فا ورا ايله جزء كتاب معناسنه اولان دفتردن غلط اولوب
* تفخر * فارسيده مدميم ايله ماره ديرلر * تفخر * تكبر وتعظيم يعني اوولنمق
معناسنه استعمالي شايعدر عربيده فتح ومدفا وضم خا وسكون را ايله
تفاخردن غلط اولوب فارسيده ضم شين وكاف عربيه ايله
* تفك * شكوهيدن ديرلر * تفك * آلات حربيه دن معروف دمور تفك
قديم اولمغله لفظ مرقوم اغز تفنكدن شايع اولمشدر فارسيده ضم تا
وسكون فا ايله تف اوفورمك معناسنه اولمغله اغز تفكينه تفك
وعربيده فتح سين وسكون با ايله سبطانه ديرلر بعده مناسبتا ايله متداول
اولان دمور تفكه تفل اسم اولمشدر مرقومه عربيده لغت مولده اوله رق
* تقل * ضم با وسكون نون ايله بندقه وفارسيده واو ايله توفك ديرلر * تقل
يعني عصير اولندقده حاصل اولان درده اسم اوله رق ضم تاء مثناة
ايله مستعملدر عربيده ضم ثاء مثلثه ايله ثفل دن غلط اولوب فارسيده
* تقاضي * ضم دال ايله درد ديرلر * تقاضي * ثقلت واضطراب ويرمك معناسنه
فتح ومد ضاد ايله مستعملدر عربيده حكم وامر معناسنه كسر
ومد ضاد ايله تقاضي دن غلط اولوب فارسيده فتح واو وسكون نون ايله
* تقشرم * وند هندن ديرلر * تقشرم * وشبقي شدت وغلظت ايله اخذده

مستعملدر عربيده فتح اولين وسكون شين وواو وضم ميم ايله تقشمردن
غلط اولوب فارسيده مطلقا اخذ يعنى الق معناسنه كسر همزه

* تقصيرات *
وسكون شين ايله استاندن ديرلر * تقصيرات * رؤيت اولنان
اموردن قصور واهمال وتكاسل وتكاهل معناسنه مستعملدر عربيده
فتح تا ومد قاف ايله تقاصيردن غلط اولوب فارسيده كسر نون وسكون
كاف ايله نكشيدنهاد ديرلر معلوم درکه تقصير مصدرينك جمعى تقاصير

* تقكه *
اولور * تقكه * بر پاره سندن خياط ايله باشه كيلان شئ معروفك
اسمى فارسيده مد طا وسكون قاف وبا كسرى ايله طاقيه دن غلط
اولوب عربيده قديمده غير مخيط طاقيه صورتنده مستعمل اولان
نسنه يه كسر غين معجمه ايله غفار ديتوب لغت مولده اوله رق الان

* تكفير *
مستعمل اولانه ضم ومد كاف وتشديد يا ايله كوفيه ديرلر * تكفير
كفره عزو ايتمك معناسنه مستعملدر عربيده اكفره دن غلط اولوب
فارسيده معنى مرقومه فتح تا وسكون را ايله ترسا كفتن ديرلر اهل قبله
تكفير او لنماز كلامى بغايت شايعدر مأخذى لاتكفروا احدا من اهل
قبلتك اولمغله اهل قبله يه كفر عزو اولنماز ديمك لازم اولور
اما لفظ تكفير كفارت يميندن حنث واجب اولان فعل اولديغى

* تكه *
محتاج شاهد وقسم دكلدر * تكه * جاى در ويشان ومحل مشايخ
درويشانك اسمى فارسيده فتح تا ويا وسكون كاف وها ايله تكيه دن
غلط اولوب عربيده مد زا وكسر واو ايله زاويه ديرلر اكرچه
زاويه لغة كوشه وبوجاق معناسنه اولوب مشايخ ودرويشان

* تلخيص *
اكثرى وحدت نشين اولدقلرندن محللرينه علم اولمشدر * تلخيص
حضور حضرت پادشاهيه تقديم اولنان اوراقه علم اولمشدر
عربيده فتح تا وسكون لام وكسر ومد خاء معجمه ايله كشف وبيان
معناسنه اولان تلخيص دن معنا غلط اولوب فارسيده مد دال
ونون ايله دانايندن ديرلر بو خدمته مأمورلره تلخيصجى ديدكلرى

* تلف *
مشهوردر * تلف * ضايع وغائب يعنى الدن چقمق معناسنه
مستعملدر عربيده فتحتين ايله هلاك يعنى اولمك معناسنه اولان

تلف دخی غلط اولوب فارسیده ضم میم وسکون شین اولوب وفتح
دال ایله مژدن دیرلر هلاك كبی فقدان وضیاع درکار اولمغله تعمیم
ایلمشلردر * تلك * خادمه خادمدن معروف طائفه‌نك اسمی عربیده * تلك *
مطلقا اوغوشدرمق معناسنه فتح دال وتشدید لام ایله دلاكدن غلطا
اولوب فارسیده ضمه میم وكسر لام وسكون شین ایله مالشكر دیرلر
وجه تسمیه دلاك حمامده خلقی اوغوشدروب بدن انساندن ازاله
وسخ ایلدكلریدر ودلوك ضم دال ایله دخول بابندن مصدر اولوب دلوك
عند دلوك الشمس دیمك زوالدن كچمك ودخی غروبه قریب اولمق تحقیق دلوك
معنالرینه دلالتی كبی شمسه ناظر اولنلرك كوزلری خیره سنی ازاله الشمس
ایچون دلك ایتدكدن ناشی اسناد مجازی اولوره كویا شمس دلاك اولمش
اولور دیو بو معنایه دخی توجیه اولنمشدر * تازه پینری * تازه ومایه سز * تازه پینری *
معروف پینرك اسمی فارسیده فتحات ثلاثه وتاء بنه دال ایله دلمه دخی
غلط اولوب عربیده اسم مخصوصی اولمغله پینر معناسنه اسم جنس
اولان ضم جیم وسكون با ایله جبن دیو مستعملدر پینر مرقدمك فارسیده
اسم مخصوصی دلمه اولمغله بابه همایون قپوسی كبی استعمالی غلط
دیكر مؤدی اوله جغی اشكاردر * تلمیذ * علم شریف وسائر هنر ومعارف * تلمیذ *
تعلم ایدن كسنه‌لر یعنی شاكرد معناسنه فتح تا وسكون لام ایله مستعملدر
عربیده معنای مرقومه دلالت ایدن كسر تا وسكون لام ایله
تلمیذدن غلط اولوب فارسیده شاگردك مرادفی كسر ومد میم ایله
میلاد دیر تلمیذ امثالی اصلی مكسور الاول اولوب غلطا مفتوح تقلب الفاظ
قرائت اولنانلرك بری دخی طنجیردر كه معروف اولان تجره‌نك مكسور الاوائل
فارسیسی تنكیره‌نك معربیدر وبری دخی برطیل دركه حجر طویل المستعمل بالفتح
معناسنه‌در فارسیده سنك دراز دیرلر وبری دخی جرجیر دركه غلطا
بر كول سبزه تره‌در فارسیده ینه تره دیرلر وبری دخی ضرغیم دركه
سبع شجاع معناسنه‌در فارسیده بهادر دیرلر وبری دخی غطریف دركه
سید وشریف یعنی اولو معناسنه‌در فارسیده بزرك دیرلر وبری
دخی مندیل دركه استعمال اولنان دست كوشه‌لی بز معناسنه‌در

فارسیده

* تنبل * فارسیده مندمقال دیرلر * تنبل * تنبل کاهل واش سن نعاسنه معروف فارسیده فتح تا وسکون نون وضم ایله تنبل دن غلط اولوب عربیده فتح عین وفا وسکون شین ولام ایله عشفل دیرلر * تعفر * تعفر غضبدن تغیر وجه حاصل اولدقده فتح عین مهمله ایله تعفر وجهه دیرلر عربیده تغضب وتشدید عین مهمله ایله تعفر وجهه دن غلطدر زیرا عوام الناس جمهورک ابن عباس رضی الله تعالی عنهمادن منقولدر که حضرت جبرائیل علیه السلامه الان مدائن صالح دیو مشهور اولان اماکنده بعض مدائنک عالیها سافلها صورتنده قلب اولنمه سنه فرمان جناب سبحانی ارزانی بیورلدقده حضرت جبریل علیه السلام یا ربّ ان فیها عبدک الصالح دیه باسنه مبادرتده یا جبریل ابدأ به فانه لم یتمعر وجهه لی قط خطاب مستطابی صادر اولمشدر طریق حجده مدائن حضرت صالح دیو مشهور ومعروف اماکن وبیوت تحقیق مدائن صالح محرف اولان مدائن مقلوبه اولیوب ممسوخات کبی انقراض بولمشدر الی الان موجود اولان بیوت بر حجر کبیردن ثقب ونحت اولنمش باب ودروزنلری نعلی حاله باقی حجره زاولدیغی رأی العین مشاهد بز اولمشدر فائده مرضندن لونی صاری اولانه اصفر وجهه مطلب فرق اطلاق اسامی من المرض وحیادن عارض کلکون اولانه احمر خده من الخجل دینلکاری شایعدر احمر واصفر واماالاری لون خالص وثابت ومتمکن ومستقر اطلاق اولنوب محرر اولدیغی اوزره عارضی ومسبب ایله زائل اولانلره احمار واصفرار اطلاقی تحقیقی فرق وتمییز ایلمشدر * تنجره * تراب وتخاسدن مصنوع طعام طبخ اولنه جق اوعیه معروفه زلک اسمی فارسیده فتح تا وسکون نون ایله تنکیره دن غلط اولوب عربی مشهوری کسر اول وسکون ثانی ایله قدردر اما آنفا ذکری مرور ایدن طنجیر معربه ها زیاده سیله لسان عربیده ینه مصر یا طنجیره دخی دیرلر * تندر * تندر * ایام شتاده بردن وقایه ایچون استعمال اولنان شی معروفک اسمی عربیده اتمک طبخ ایلمک ایچون استعمال ایلدکاری فتح تا وضم وتشدید نون ایله تنوردن غلط

اولوب فارسيده وفتح تا وتخفيف نون ايله تنور خانه دير لر فرقان كريمده
قصهٔ حصهٔ طوفان بيانندهٔ استحويذ الله وفار التنور لفظ معجز بيانندهٔ تفسير آية كريمه
مفسرين حضراتى طوفانك بدئى زمين ارضدن مياهك فورانى
اولديغندن متفق اولوب تنورى فقط چوق توجيهه بيورمشلر در
اما اصح اقوال قوم حضرت نوح صلوات الله على نبينا وعليهدن بر عجوزه
شريرهٔ جاهده ازيد جناب نجى اللهى فى كلامك ظهورنده وبر تنورك
فوران ايلدى تعبيرندن خالى اولمديغنه مبنى اول ظهور طوفان اهلهٔ
عجوزهٔك تنورندن اولديغنى تصريح وبيان بيورمشلر در اما امتيازينك
اشتباهنك بيوتى عالماولديغيچون تنور لركك ايچلرى دخى جنسينه
اولمغله فائدهٔ واحده يه منحصر اولوب ما طول قصبات وقياسيندهٔ
هم طبخ نان وهم استحسان ايچون استعمال اولنان تنور قديملك لوحى
باقيدر فائده ابوحاتم روايتى اوزره تنور معرب اولوب لكن مطلب لفظ تنور
يمن العرب محتمل مرقومك بونك اشهر اسمى اولديغنه مبنى فرقان
كريمده بواسم ايله مخاطب اولمشلر ابو الفتح همدانى توح كلمسنك اصلى
ووج اولديغنه نظرا عربى صحيحدر واصلى نوور اولوب واوى ضم
وتشديدن لازم كلان نوع ثقلى دفع ايچون عين الفعلى فاء الفعلينه نقل
اولندقده ونور اولوب توجه قياس واو اول دخى تايه قلب ايله تنور
اولمسنى نقل ايلمشلردر * تنف * معروف چادر ايلر بنك اسمى عربيدر * تنف *
ضم اولينه وسكون نون ايله طنب كه معجمى فتح طا ايله طناب دير لفظ
مرقوم هر برندن غلط اولمق محتملدر فاحمل على ايهما شئت * تومان * تومان *
زعفران وزننده بطن واحددن ايكز تولد ايدن قرنداشلرك برينه
اطلاق شايعدر عربيده فتح اول ايلوفوعل وزننده * توءمدن غلطه
اولوب فارسيده ضم جيم عربيه ايله جنابه دير لر خفى اولميه كه ايكز
اولنلرك برينه توءم وايكى سينه تومان اطلاق اولنور يعنى مفرده
مذكرى توءم ومفرد مؤنثى توءمه وتثنيه لرى تو ءمان اولوب والده لر
ينه متيم ومتيمه ومتيام ديرلر وجمعى اولان ضم اولمغله فعال
وزننده توآم اصلنده ووام اولوب واو اول تايه تبديل اولنمشدر

واسم

وايسم جمع ورباجمع اصلي واولى كسرواولوب ضمنيه تبديل اولنمشدر بوورنده جوع كلام عربده سكز صيغه منحصر اولمغله علامه زمخشري نظم ايلمشدر نظم ماسمعنا كلاما غير ثمان هي جمع وهي في الوزن فعال فريات ١ وفرار ٢ وتوام ٣ وعرام ٤ وعراق ٥ ورخال ٦ وظوار ٧ جمع ظئر وبساط ٨ جمع بسط هكذا فيما يقال نظم مرقومده محرر لغات ضم اول ايله اولديغي بيان اولنمشدر اما معنالري بياني لازم اولمغله اولا ذكر اولنان رباب يكي طوغورمش قيونلر معناسنه در وفرار فا ايله بيانى جيغير باوروري معناسنه در وتوام معناسي بالاده محرردر وعرام وعراق آيرلمش كمكلر معناسنه لفظا ومعنا مساويدر ورخال ديشي قوزيلر معناسنه در واركك قوزيلر معناسنه حملان جمعي ضم حا مهمله ايله حملان ديرلر وظوار سودلي دايه لر معناسنه در وبساط بر محلده باوروليله ترك اولنان ناقه لر يعني ديشي دوه لر معناسنه در * توتون * حرق واحراق ايله اكثر اشيادن حاصل وهوايه منقلب جسم لطيفك اسمي جسم كثيف ورق معروفه اطلاق شايعدر هوايه منقلب اولان توتونك اسمي عربيده ضم دال ايله دخان درن غلطا اولوب فارسيده بينه ضم دال ايله دود درلر اما تبخر واستشمام ايله استعمال اولنان ورق دخان سكز يوز التمش برتاريخنده يكي دنياده ظهور وبيك اون ايكي سنه لرنده آستانه عليه ده شيوع بولوب توظهور اولديغنه بني بدعه اطلاق واسرافدن عد واول آوانده مثمر اولان مخالف تعرف قاعده سنه بعضي ذوات سلوك ايله چقمده لولانن قيل وقال بيانى مشهوردر زمانه مزده دخان ديويكما مشهور اولان شبنك ورقلري صنوبره شبيه وبرمقدار رطوبتلو وبايشجي وساقي برذراع مقداري وتوكلو وتخمي سياهه مائل وغلافه ايچنده اولان نبات معروفه عربيده اسم موضوع يونانيسي ضم قاف ولام وميم ايله قلومس معناسنه مد همزه ودال ايله آذان الدب وفارسيده فتح تا وسكون نون ايله تنباكو مهمل ابونعيم يلدن ورق مرقومه بالكز دخان اطلاقي غلط اولديغي مستغني عن البياندر عجائب

مطلب جوع ثمانيه

* توتون *

اول ظهور ورق دخان

اتفاقيه دكلدركه عربيده دخان ورقنك موضوع لهنه يعني اولدتنه
قضات ثلاثه ايله طبقه ١١٦ ديرلر بوده كي شمعقدم يعني طفقوز يوزاوت
عالنده ظهور ايدن قهوه ١١٦ ايله موافقت وامتزاجلري حسب عدددن
اولوب حسابلري متساوي اولنله بري برلرندن عدم انفكاكلري
آشكار اولديغندن قطع النظر اسماء حسني دن قوي ١١٦ اسم شريفنك

موافقت اعداد

عددي يوزاون التي به موافقتلرندن ذكري سبق ايلديكي اوزره قهوه
وورق دخانك حين ظهورلرنده بدعتدر منع اولنملي ديو ايلدكلري
سعي بليغ هبا اولمشدر بونلرمك موافقت اعداددن لازم وملزوم
اولانلر نوح ٦٤ ابجد ٦٤ عبادت ٤٧٧ عزت ٤٧٧ سعي ١٤٠ علم ١٤٠
سراج ٢٦٤ روانه ٢٦٤ صباح ١٠٩١ ملتا ١٠٩١ خشاب ٧١ سمو ٧١ كل ٥٠
مي ٥٠ طب ١١ دوا ١١ توبه ٤١٣ پشيمان ٤١٣ جور ٢٠٩ آزار ٢٠٩
عالم ١٤١ فاني ١٤١ صلح ١٢٨ نزاع ١٢٨ كاكل ٧١ سودا ٧١ محبوب ٥٨

*** توربد ***

نار ٥٨ ديوانه ٧٦ كوكل ٧٦ دره * توربد * سبزه ماكوله معروفه نك
اسمي فارسيده ضم تا وسكون را ايله تربدن غلط اولوب عربيده ضم

*** توربه ***

اولينا وسكون لام ايله لجل ديرلر * توربه * ابجه اشيا وصحون مقابله
اولنان شي معروفك اسمي فارسيده ضم تا وقلب نصب ثله توبره دن

*** تورشي ***

غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون خا معجمه ايله مخلاه ديرلر * تورشي *
بلعضي ماكولاتي اكشيلريله اعمال ايلدكلري شي معروفك اسمي فارسيده
اكشيلك معناسنه اولان ضم تا وسكون را ايله ترشي دن غلط اولوب

*** تورطي ***

عربيده ضم حاء مهمله ايله حوضه ديرلر معروف اولان ترشيه فارسيده
خامه وزننده كامه ديرلر معربي خاء معجمه ايله كامخ در * تورطي *
سمن وعسل وسائر مايعاتك اسفلنه رسوب ايدن شي معروفك اسمي

*** توضي ***

فارسيده ضم دال وسكون را ايله دردي دن غلط اولوب عربيده
ضم ثاء مثلثه وسكون فا ايله ثفل ديرلر * توضي * لغة كلك واصطلاحا
ابدست المغلق معناسنه استعمالي شايعدر عربيده فتح تا وواو ايله
توضؤ دن غلط اولوب فارسيده مفتوح نون ايله غازي ساحين ديرلر
مخفي قالميه كه بلا اعلال وتصريف كتابت وقرائتي ازانور زيره

محل

محل اعلال همزه اولمغله متحمل دكلدركه تفصيلی تبری تصحيحمزده
* توقيع *
بيان اولنمشدر * توقيع * لفظا صحيح اما روات واوامر حضرت پادشاهيه
اطلاقی شايعدر فارسيده اصلی اوامر شاهنشاهينك بالاسنه كشيده
اولنان علامت مخصوصه نك اسمی اولمغله معنا غلط اولور نشان
مرقومه زمانه مزده طغرای غرای جهان مطاع ديرلر عربيده
فتح عين ايله علامت وتركيده كسر نون ايله نشان تعبيری دخی زبانزد
اولمغله طرف دولت عليه دن اول خدمته مأمور ه نشانجی وتوقيعی
تيامن وتشاؤم
اطلاقی معروفدر * تيامن وتشأم * خير وشر صانمه ده استعماللری
شايعدر عربيده يامن وشاءم صاغ طرف وصول طرف معنالرينه
اولمغله بونلردن مأخوذلردر زيرا قواعد عربيدن جميع صاغ جانبدن وقوع
بولانی خيره وعكسی شمال طرفندن وقوع بولانلری شره نسبت
ايلدكلرينه مبنی لفظين مرقومين شايع اولمشدر ومباركلك طلب
ايتمك معناسنه تيمن وشوم عد ايتمك معناسنه تشأم دخی محرر اولان
معنابدن مستعاردر استطراد حضرت عبد الله ابن عباس
رضی الله تعالی عنهمادن مرويدركه مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالی
الی يوم القيامه وسط دنيا اولمغله اولاد آدم عليه السلام اطراف عالمه
منتشر اولدقلرنده صاغ جانبنده قصبات وقرا تدارك ايدنلر طرفنه يمن
وكذلك صول جانبنه شام تسميه اولنمشدر فائده رعافه مبتلا
اولانلرك ايكی قاشی ما فوقنه بورنی قانندن حصير چوپی ايله مكة
وسط الدنيا والله رؤف بالعباد تحريری آننده انقطاعی كرارا تجربه
* ثبتل *
كرده مزدر * ثبتل * بيان يكچيسنك سال ديده ومسن ارككی معناسنه
تاثين ايله مستعملدر عربيده فتح ثاء مثلثه وتاء مثنات وسكون با ولام ايله
ثبتل دن غلط اولوب فارسيده مطلقا اركك بكجی معناسنه فتح تا وكاف
* تيلتی *
عربيه واخفاءها ايله تكه ديرلر * تيلتی * ابد وحل پاره لرندن اعمال ايله
اكر و بالالت الفنيه وضع ايله كلری شیٔ معروفك اسمی فارسيده فتح تا
وكاف عربيه ايله تكلتودن غلط اولوب عربيده ضم قاف وسكون را ايله
قرطاط ديرلر

* ثدايا *
ثدايا * اكثر حيوانده موجود ومعروف ممه معناسنه اولان ثديك
جمعى اولمق اوزره استعمالى شايعدر عربيده ضم ثا وكسر دال
وتشديد يا ايله ثدى دن غلط اولوب فارسيده كسر باء عجميه وسكون
سين ايله پستان نهاد برلر خفى اولميه كه ثديك اصلى فعول وزنى اوزره
ثدوى اولمغله كلمه ده واو ويا جمع اولوب اولى دخى ساكن اولمغله
واو يايه قلب اولنوب بعد الادغام بنا يا صحيح اولمغيچون ماقبلنك
ضمه سى كسره يه تبديل ايله ثدى اولمشدر حكم استعمالى فى حيواناتدن

مطلب ثدى الحيوانات

اذن ظاهرى يعنى كوز بوز قولاغى اولانلرك ممه لرى اولوب
اولادلرك ارضاع ايدرلر طيوردن وطواط يعنى يارسه نك دخى
اذن ظاهرى بسنه مبنى ثدى اولديغنه امام همام حضرتلرينك
تيرنه ذمت جاريه ده واقع لبن الوطواط كلبن الادمى حكملرى
شاهددر قصه لرقومه امرئ القيسك قفانبك سندن مشهور
اولمغله طى اولندى * ثفل * رطوبت ايله اوفورلوب شبنمى كوز

* ثفل *

اغريسنه علم اوله رق ثاء مثلثه ايله ثفل فى عبنيه ديرلر عربيده كسر تاء
مثناة وفا ايله تفل دن غلطدر وجمع محرره نك مقابلى يعنى رطوبت سز
شبنمى عينه فتح نون وسكون فا ايله نفث ديرلر اما لغة ايكيسى دخى
اوفورمكه دلالت ايدوب نفث چوق اوفورمكه وتفل اقلنه اطلاق
اولنور آيت كريمه ده استعيذ بالله من شر النفاثات تفسيرنده

تفسير آية كريمه

قاضى بيضاوى بيض الله تعالى وجهه النفث النفخ بلا ريق بيورمشدر
يعنى زمان نبوت عليه السلامده سحره قريش بر حبل درازه اوقيوب
هر بر عقدنده اوفورنبوب دكوم ايدرلر ايمش وپيغمبر ذيشان ونبى انس
وجان محمد المصطفى عليه اكمل التحايا افنديمز حضرتلرينك
ان روح القدس نفث فى روعى ان نفسا لن تموت حتى يستكمل رزقها
فاتقوا الله واجملوا فى الطلب حديث شريفنده واقع اولان نفث دخى
معناى محرره دلالت ايدر * ثقلت * اغرلق معناسنه فلان شى ثقلت

* ثقلت *

ويردى ديرلر مشهوردر عربيده خفتك ضد ومقابلى ثقلك اسمى

كسر

کسر ثاء و فتح قاف و سکون لام ایله ثقل دن غلط اولوب فارسیده
* ثلاثا * کسر کاف عجمیه ایله کرانی دیرلر * ثلاثا * ایام هفته یوم بازاردن
عد ایله صالی دیومشهور اوچنجی کونك اسمی قصر ثاء ثانیه ایله مستعملدر
عربیده فتح اول و مد ثانیین ایله ثلاثاءدن غلط اولوب فارسیده
* ثیبه * فتح سین و اخفاء ها ایله سه شنبه دیرلر * ثیبه * زوجدن خالی اولان
عورتك اسمی عربیده ثیب دن غلط اولوب فارسیده کسر
مد یاء عربیه و فتح واو و اخفاء ها ایله بیوه زن دیرلر ثیب صفة
ثابتهٔ نسادن اولمغله تفصیلی باکره بحثنده مرور ایلیدی

❁ حرف الجیم ❁

* چابق * چابق * تیز و چست معناسنه فتح و مد جیم و ضم باء عربیه و سکون
قاف ایله استعمالی شایعدر فارسیده مد جیم عجمیه و ضم بای فارسیه ایله
* چارداق * چابك دن غلط اولوب عربیده فتح سین ایله سریع دیرلر * چارداق
تحت السماء قصور و اوزرینه قریه دیو اعمال اولنان ارك اسمی فارسیده
فتح سین و سکون را ایله سرطاق دن غلط اولوب عربیده فتح عین ایله
عریش دیرلر اما چارطاق فارسیده درت کر اوزرینه یاپلمش خانهٔ
* چارشف * بالا اولدیغی معروفدر * چارشف * یورغانلره خیاطه و جامه خوابلره
فرش اولنان شی معروفك اسمی فارسیده چادرشب دن غلط اولوب
* چارشنبه * عربیده کسر میم و سکون لام و فتح حا ایله ملحفه دیرلر * چارشنبه
اول هفته یوم بازاردن عد ایله دردنجی کونك اسمی فارسیده ایکی
جزءدن مرکب و فتح جیم عجمیه ایله چهارشنبه دن غلط اولوب
عربیده فتح همزه و سکون را و کسر با ایله اربعا دیرلر خفی دکلدر که
اربعا وربوع یوم مرقومك علمی اولوب فارسیده اسم مخصوصی
اولمغله درت معناسنه چهار و کون معناسنه شنبه دن ترکیب ایله
* چارشی * چهارشنبه دیمشلردر * چارشی * دکاکیندن عبارت معروف
بازار یرینك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب و درت طرفلو بازار یری
معناسنه مد جیم عجمیه ایله چارسودن غلط اولوب عربیده ضم و مد
سین ایله تذکیر و تأنیثی جائز اولان سوق دیر قدیمده اکثری محل

سوق و بازار درت جانب طرح اولنديغى ولسان فارسيده اصلى
چارشوب اولوب تركيه نقلنده حذف با ايله مستعمل اولديغى كتب
لغاتده مسطوردر فاختر ماشئت * چاروب * انواع نسنه لردن
ربط و بند ايله استعمال اولنان معروف سپوركه لرك اسمى جيم
عجميه ايله شايعدر فارسيده مدجيم عربيه ايله ايكى جزءدن مركب
جاروب دن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون كاف وفتح نون ايله
مكنسه ديرلر پوشيده اولميه كه جاروبك اصلى روب جاى اولمغله
روب ضم را وسكون واو ايله سپورمك معناسنه رفتن مصدرندن
اسم فاعل وجاى بر معناسنه معروف حروف علت كه الف وواو ويادر
وسط ويا آخر كلمه ده قنغيسى موجود ايسه حذفى قواعد لسان فرسدن
اولديغنه مبنى حذف ايله روب جا اولوب وصفيتدن علميته نقلده
مضاف اليه تقديميله جاروب اولور بو دخى معلومدر كه اكثر السنه ده
اسم فاعلى الت فاعله اطلاقى شايع اولان مجازلردندر * چالق * خفيف
العقل اولان انسانه وتيز رفتار اولان اسبه اطلاق اولنور فارسيده
اشكنى اولميان اسبده مستعمل مدجيم عجميه ايله چالاغ دن غلط اولوب
عربيده مدواو وكسر كاف وسكون لام ايله واكل ديرلر غالبا اسبانه
اطلاقى تسميه بالضد اولوب بعده انسانه استعاره اولنمشدر
جامكان * حماملرك طشره سنده صو يوتوب اثواب ترك اولنان
محل معروفك اسمى فارسيده مدجيم وكاف عجميه وفتح ميم ايله
ايكى جزءدن مركب جامكاه دن غلطدر حمام ابنيه قديمه دن اولديغنه
مبنى جامكاهك عربى فصيحنه ظفرياب اولەمدق جامكاه مرقومك
دخى اصلى مدكاف فارسيه ايله محل ومكان معناسنه دلالت ايدن كاه
واثواب معناسنه مدجيم عربيه ايله جامه دن مركب كاه جامه اولمغله
معناى عام تركيبيدن معناى خاص علميته نقلده مرعى قاعده يه قياسا
مضاف اليه تقديم وها علامت حذفيله جامكاه اولور * جايكاه
وتوراجق محل معناسنه اصلى اوزره علامت اضافت اولان كسر يايى
ظهار ايله مستعملدر فارسيده مدجيم وسكون يا ايله جايكاه دن

چاروب

مطلب حذف حروف علت فارسيه *

* چالق *

* جامكان *

* جايكاه *

غلط

علاوه اولوب عريده فتح ميم وسكون قاف ايله مقعد برلر جايكاه ايكى
جزءدن مركب اولديغى اشكاردر جاى محل معناسنه وكاه مكان معناسى
انفادن اولوب بو تقديرله وزر مضاف ومضاف اليه لفظين مترادفين
اولوب اضافة الشئ الى نفسه دخى جائز اولماملغله لفظ مزبورى
تعداده شو بجرتركيبده ديدكارى وجه ايله كامدبكله معنى
جاى اولان معناسنه دردیو تأويل ايلمك كركدر ياخود كاه كلمه سى
بو تركيبده حضرت وجناب كلمه لرى كبى لاجل التعظيم مقحم اولوب
جايكاه فلان ديمك فلانك مكانك مكانى معناسنه ايكن فلانك كندو
مكانندن كنايتدر ديو توجيه ايلمك لازمدر واصلى اضافت
اظهارى ايچون كسر يا ايله اولوب علميته نقلنده يانك حركه سى
سكونه تبديل وتخصيصا قاعده تركيب لغير اولنمشدر
جبرائيل * كبار ملائكه مقربيندن بيك نخدا عليه السلام حضرتلرينك
نامى سريانيده جبر عبد وايل لفظه جلال يعنى ايزد معناسنه
اولوب جبرايل عبد الله معناسنى افاده ايلديكى مشهوردر نام شريف
جبرائل عليه السلام قرآن كريمده وارد اولدقده مشاهير حفاظدن
حضرت ابن كثير بلاهمزه فتح جيم وكسر را ايله جبريل وحضرت
ابو بكر بلايا فتح جيم ورا وكسر همزه ايله جبرءل وحضرت
حمزه وكسائى وخلف عاشر فتح جيم ورا وكسر همزه مع اليا جبرئيل
وسائر قراء حضراتى بلاهمزه كسر جيم ورا ايله جبريل وشاذ اولهرق
فتح جيم ورا وسكون با وكسر همزه وتشديد لام ايله جبرئل قرائت
بيوردقلرى كتب قرائتده مفصلا محرر اما كتب لغتده فتح جيم ورا
وكسر ومد همزه ايله جبرائيل وفتح جيم وكسر ومد را ايله جبرئيل
وفتح جيم وبا وسكون را ولام وكسر همزه ايله جبرءل وفتح جيم ورا
وكسر يا وسكون لام ايله جبريل وفتح جيم ومد را ايله جبرائل وفتح
جيم وبا وسكون رلو كسر همزه وكسرتين لام ايله جبرءل وفتح جيم
ومد را ايله جبرائل وبنه وزن مرقومده كسر جيم ايله جبرائل وفتح
جيم وسكون يا ايله جبريل وبنه وزن مزبورده فتح يا ايله جبريل وياثين

* جبرائيل *

مطلب
وجوهات
قرائت لفظ
جبرئيل

ايله جبريل وآخرى نون ايله جبرين لغتلرى موجود ومسطوردر
* چپنلك * چپنلك * سورى سكك نام سوزيدن محافظه ايچون انواع اقمشه‌دن
خصوصا برنجكدن خياطه اولنمش نپشه خانه‌نك اسمى يكيس جيم
وباء معربيه ايله استعمالى معروفدر فارسيده اعراب مجردو جيم وباى
عجميلر ايله چپنلك دن غلط اولوب عربيده كسر كاف وفتح لام ايله كلة
اطلاق اولنوب حيوان مشهورك عند العرب كنيه‌سى ابو دثار اولمغله
شى معروفه بيت ابو دثار دخى اسم اولديغنه بو بيت لطيف شاهددر
بيت لنعم البيت بيت ابو دثار اذا ما خاف بعض الناس بعضا بعض ثانى
عضن بعوضه معناسنه اولديغى ثمار القلوب نام مؤلفده مبيندر تحقى
اولنيه كه لسان جغتايده چپن سورى سككك اسمى اولمغله تركى
ادات ايله سكك لك كبى چپنلك ديمشلر بعده فارسيه بعينه نقل ايله
استعمال اولنمش اما عروسى محل آخره نقلده استعمال وقرار كاهنه
اوبخته اولان الوان اقمشه دن معمول نسلويه لسان تركيده تشبيها
چپنلك اطلاق اولنمشدر عربيده اسم موضوعى فتحات ثلاثه ايله
* جتره بطره * جله اولوب فارسيده كسر سين ايله ستاره ديرلر * جتره بطره * لسان
بيلوب پاره پاره تكلم ايده نه جتره پطره سويليور اطلاق شايعدر
فارسيده فتح كاف وباء عجميه وسكون تاء ثانيه ايله كتره پتره دن غلط اولوب
* چتو * هر بيده قطعه قطعه ديرلر * چتوه ايضا نذر خانه يعنى اوتورتوسينك
اسمى فارسيده فتح جيم عجميه وضم ومد تاء ايله ستاره يعنى پرده معناسنه
اولان چتو دن مستعاردر اما متعارف اولان اوتورتمسى چتويه
عربيده فتح سين وسكون قاف ايله سقف وفارسيده مد باى عجميه ايله
* چچ * پالار ديرلر * چچ * بمهمله‌لى واپشلرى نحوى ياكى بيعمالسوس وقبل التكيال
والوزن جمع وقبه كبى كيله ايله نيشان اسمى بلالا المكسوره بلا حسن توقع
شايعدر فارسيده مد جيم عجميه قولى ايله چلچ دن غلط اولوب عربيده
* چچك * ضم صاد وسكون باء وفتح را ايله صبر ديرلر * چچك * انواع نباتات واشجارك
الوان شكوفه‌لرى وچچدرى عليلك اسمى كسر جيم اول ايله استعمالى
اولنديغى معروفدر فارسيده بكاق ويوز وعوجى نكل معناسنه فتح

جبين

جمین عجمیه تین وسکونن کاف عربیه ایله چچك دن غلط اولوب عربیدر
کله فتح واو ایله ورد و شکوفه یه فتح زا ایله زهر و چچك علتنه ضم جیم
ایله جدری دیرلر * فائده * شکوفه معناسنه چچك فتحتین ایله رسم اول

تحقیق اطلاق لفظ چچك

اولدیغی کبی ضمتین ایله دخی مرویدر لسان فرسده چچك کلمه‌سی اولا
عمومی اولوب جمیع شکوفه‌یه اطلاق اولنور ایکن ورد معروفك
شهرتنه مبنی علم درجه‌سنه وارویت سائرلری تبلیغ و تعبیری مذکور
اولدقده کل تسمیه وکل بلدام تقییدیله محتاج اولور لکن دائت مرقومه
چچك تعبیرنده معنی مقلوب ملاحظه اولنسه توجیه ممکن اولور زیرا
ارخاست اوفی وبان وروی دلبرالك اسمی چچك اولدیغنه نظرا چچك
متغیر اولدیغی یعنی بوزلدیغی دیمه رلر چچك بوزولدی دینوب بعده علته

جده

معموره لسم اولمسی ملاحظه‌در * جده * مکه مکرمه شرفها الله تعالی
الی یوم القیامه‌نك اسکله مشهوره‌سی اولوب کسر جیم وتشدید دال
ایله مصححدر عربیده ضم جیم وتشدید دال ایله جده معناسنه در
جده قرحومه‌نك طول بلدی ... کامه ... مترجمه
توفیقه‌در لطیفه خفضلاد زماندن بردات فتح جیم ایله جده تکلم
ایدوب فتح جیمك اصلی سؤال اولندقده جده ده حضرت حوانك
اولحیه قبرلری بیورمشلر که دلیل کافی کلمه‌در دیو جواب ویرمشدر

مطلب اماکن هبوط

فائده‌سی اهبطوا منها جمیعا یقینه قرمان الطاف حمیدیه مرتی صدور
بولدقده روی زمینه هبوط ایدنلرك قصه‌لری معلوم
اضمیلری اولوب محل نزوللرنده اختلاف واقع اولمشدر ابتدا آدم علیه
السلام ... سرندیب ده ... حوا علیها
السلام ... جده ... ابلیس ... وطنی
اولان ... بیت ... طاوس ... اصفهانده ... کابلده ...
... هبوط مدتی ... کشت ...
حضرت آدم وحوا علیهما الصلاة والسلام ... جبل ... ملاقات

مطلب یوم عرفه

ومعارفه‌لری ... جبل عرفه ...
... یوم عرفه ...

ففه عرفده قیاملریله یوم مزبوره عرفه کونی دیرلر عیدن برکون
مقدمك اسمی قیاسیله یوم سلخ رمضان پرفیضانه عرفه دیمك غلط اولور * چراق *
چراق * تنویر محل ایچون ایقاد اولنان قندیلك اسمی فارسیده کسر
جیم عجمیه ایله چراغ دن غلط اولوب عربیده کسر سین ایله سراج دیرلر
پوشیده اولمیه که چراغ اصلنده فتیلده یانن شعله نك اسمی اولوب ذکر
حال اراده محل قبیلندن مجازا الت مخصوصه یه اطلاق اولنمشدر
چرچوه * باب وروزنلره وضع ایلدکلری درت پاره خشبدن مصنوع * چرچوه *
شیء معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مد جیم عجمیه ایله
چارچوبه دن غلط اولوب عربیء فصیحنه ظفر یاب اولنمیوب لغت
مولده اوله رق فتح میم ایله مدیع دیرلر پوشیده دکلدر که چار مد جیم
فارسیه ایله درت وچوب بنه جیم مرقوم ایله اغاج پاره لری معناز ینه
اولمغله معنای ترکیبیسی درت اغاج پاره دیمك اولور معنای عام ترکیبیدن
معنای خاص علمیته نقلده لسان فرسده مرعی اخرینه هاء اختصاص
الحاقیله قپو وپنجره اطرافنده اولانلره اسم خاص اولمشدر * چرش * چرش *
قدی بر ذراع وچیچکی حمرته مائل وورقی تدویره قریب وثمری
مستدیر وطعمی حدتلی بر نباتك کوکیدر دق ایله حاصل اولان غباربنی
بعض اشیانی الصاق ایچون استعمال ایلدکلری شیء معروفك اسمی
کسر اول ایله مستعملدر فارسیده فتح جیم عجمیه ویا ایله چریش دن
غلط اولوب عربیده فتح ثا وسکون را ایله ثرط دیرلر چریش مرقوم
ترابدن اخراج اولندقده استعمال اولنان کوکی اوج فیل کبی شیء
اوزرنده قائم اولدیغی مشاهد اولمغله اصلنه اعتبارا سنه ریش ترفیملری
رسیده نظر در بوندنخی غلط اولسه بعید اولمز * چرق * چرق * ساعت * چرق *
ودکرمان وسائرده موجود ومعروف مدور انکر الکك اسمی فارسیده
فتح جیم عجمیه وسکون را ایله چرخ دن غلط اولوب عربیده حال
سکوننده فتح وحال حرکتنده ضم دال وتشدید واو ایله دواره دیرلر * جرکاف *
چرکاف * معروف غیر طاهر صوینك اسمی فارسیده ایکی جزءدن
مرکب کسر جیم عجمیه ایله چرك آب دن غلط اولوب عربیده مرکا

ضم

ضم میم ثانی ایله ضا موسخ دیرلر ترکیده کیر تعبیر اولنان ظاهر و مردار
عموما عربیده فتح واو وسین وسکون خاء معجمه ایله وسخ وفارسیده
بکسر جیم عجمیه ایله چرك دیرلر آب وخامك معناری ومبنای ترکیبلری
معلوم آب چرکده مضاف الیهك تقدیمی تخصیص ایچون اولدیغی
کرارا ذکر اولندی * چرکه * ایکی دزکلی چمادرك اسم معروفی
فارسیده فتح نون وسکون را ایله نرکدن غلط اولوب عربیده مدعا
ایله فازه دیرلر * چرموق * ضمتین ایله ادکك نوعی باقی اولوب
درویشانك آسمانی چدك صورتنده لبس ایلدکلری پشمقك اسمی * چرکه *
فارسیده فتح سین وسکون را ایله سرموزه نك معربی چرموق مذکوردر
ایچنه لبس اولنان ادکه فارسیده ضم میم ایله موزه دیرلر معربی بنه
ضم اول ایله موق در زمانه مزده ترلك تعبیر اولنان ادك اوزرینه * چرموق *
لبس ایلدکلری خفکه مست دیو مستعملدر فائده حضرت صدر
الشریعة وقایه شرحنده اوجرموقیة ای علی خفین یلبسان فوق
الخفین لیکونا وقایة لهما من الوحل والبلاء سواء كانا من ادیم او نحوه
جاز المسح علیهما سواء یلبسهما منفردین او فوق الخفین وان كانا
من کرباس او نحوه فان لبسهما منفردین لایجوز وکذا ان لبسهما
علی الخفین الا ان یکونا بحیث یصل بلل المسح الی الخف الداخل بیورمشلردر
لکن فتاوای مشهوره مؤلفی امام قاضیخان رحمه الله وان لبس الخفین
فوق الخفین ومحل آخرده وان لبس الجرموقین فوق الخفین
بیورمشلردن بالاده محرر اولان اقوالك مشار الیهك قولی ردا اولدیغی
ظاهردر * چرویش * اکثر حیواناتك طرنق ایچ یاغنك اسمی
فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون را وکسر یاء موحده ایله * چرویش *
چربش دن غلط اولوب عربیده فتح شین ایله شحم دیرلر * چره * عریض
وطویل ونسج وقماشی بغایت لطیف معروف دستار هندینك اسمی * چره *
لسان هندده ومبنا بانده کسر ومدجیم فارسیه ایله چیره دن غلط اولوب
عربیده معجر اورتنده مشهوردر وفارسیده خار موزنده شاره دیرلر * جرید *
اکثر توزینده کاتك تعلیم حرب دیه رك ملاعبه ایلدکلری بزغرقی * جرید *

تقليم اولنمش دكنكك اسمى عربيده خرماد النه مخصوص بو صورتده
ملاعبه اولنان فتح جيم ايله جريددن غلط اولوب فارسيده مد بامه وحده
وضم سين ايله باسود برلى جريد كثرت استعمال ايله تعميم اولنوب جمع
ملاعبه اولنان خشب پاره لره اطلاق اولنمشدر اما مشهور اولديغى
اوزره اسم خاصى اولان قبلى اطلاقى غلطدن سالم اولور * چغنه * * چغنه *
رقاصلره مخصوص لعب مصنع اولوب بر پارق اغاجده چلاجل دفدن
مرتب سازيچه يى يك دستنه الوب نغمات واصول مخصوصه ايله
رقص وملاعبه ايلدكلرى آلت معروفه نك اسمى فارسيده فتح جيم عجميه
ومد غين ايله چغانه دن غلط اولوب معربى اعراب مرقوم وجيم بريته
صاد ايله صغانه در * جفت * اش معناسنه كسر جيم ايله جفتايدن * جفت *
مأخوذ اولوب فارسيده ضم جيم ايله جفت وعربيده فتح زا ايله
زوج ديرلر * چفته * اسب وسائر حيوانك پاى پسيله دپمه سى معناسنه * چفته *
جيم عجميه نك كسريله مستعملدر فارسيده ضم جيم عربيه ايله
جفته دن غلط اولوب عربيده فتح را وكسر فا وسكون سين ايله
رفس ديرلر * جفد * بنى اسرائيل اسباطندن يهودا وبنيامين * جفد *
قبيله لرندن منشعب اولان طائفۀ معروفه نك اسمى عربيده بر نسخه سى
بلور ايكن انكار ايتمك معناسنه ضمنين ايله جحوددن غلط اولوب
معجمى اعراب مرقوم وحاء حطى يى هاء هوزه تبديل ايله جهوددر
تغليبا جمله سنى يهودايه نسبت ايله يهودى ديمك صحيح اولور
جفن * كوز قپاغى معناسنه ضم اولين وسكون ثالث ايله مستعملدر * جفن *
عربيده فتح جيم وسكون فا ايله جفن دن غلط اولمغله فارسيسى ضم باى
عجميه ايله پوشيدۀ چشم اولور اولو الابصاره مستور اولميه كه
نور بخشندۀ چشم جهان جلت قدرته عن النقصان حضرتلرى خلق
ديدۀ انسانده ترتيب وابداع بيودقلرى يدى پرده واوچ رطوبتكه اولى
پردۀ صلبيه بعده مشيميه بعده شبكيه بعده رطوبت زجاجيه بعده
جليديه بعده پردۀ عنكبوتيه بعده رطوبت بيضيه بعده پردۀ عنبيه
بعده قرنيه بعده كسر حا ايله ملتحمه اولمغله بو قطعه ده جمع اولمشدر

قطعه

قطعه کرد آفرید کار تعالی بلطف خویش چشمت بهفت پرده وسه
آب منقسم صلب ومشیمه شبکه زجاجی وپس جلید پس عنکبوت
* چقال * وبیض وصب قرن ملتحم عبرنا للناظرین قید اولندی * چقال * کلب
جبلی انواعندن حیوان معروفك اسمی فارسیده کسر شین ومد غین
معجمتین ایله شغالدن غلط اولوب عربیده اسمی کسره ین وتشدید لام
* چقشیر * ایله علوص وکنیتی ابن آوی در * چقشیر * بعضی نسخه لردن قطع وخیاطه
ایله اپاغه کیلان ثوب معروفك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون
خاء معجمه وکسر ومد جیم عربیه ایله چخجیردن غلط اولوب محدثاتدن
اولمغله عربیده اسم مخصوصنه ظفریاب اولنمدی تنویر مدعی
مکه مکرمه شرفها الله تعالی الی یوم القیامه وعلی قاطنها ازکی التحیه ده
مجاور ایکن هنکامنده کوش زد فقیر اولمشدر که شرفای کرامدن عقل
سداد ایله موصوف ونصفت وغریب نوازی ایله معروف شریف
مساعد مرحومك بعضا چخجیر وسمور نافه سی فروه لبس بیوردقلری
شرفای سائره نك مسموعلری اولدقده دیوان طلب ایدوب جمله سی
محل دیوانه مجتمع اولدقلرنده بك زبان شریف مکه یه خطاب ایدوب
سن بلده او چقور باغلیوب ودوشکه مدبوغ جلد حیوان الورمش سن
بونلر ترك رسمی وعادتیدر بزم رسمیمز عرب قانونیدر اکر ترك ایتمز ایسك
بز سنی ترك ایده رز دیدکلری انده چخجیر وکورکی اخراج وحضورلرنده
* چقماق * اتباعنه اعطا ایلمش * چقماق * طاشه ضرب ایله شراره پیدا اولان
اهن پاره نك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وسکون فا ایله چخماخدن
* چکج * غلط اولوب عربیده فتح زا وسکون نون ایله زند دیرلر * چکج * دمور دن
مصنوع آلت معروفه نك اسمی فارسیده مد جیم عجمیه وضم کاف
وواو ایله چاکوجدن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون طا ایله
مطرقه دیرلر چکوج اکرچه دخی اقربدر لکن لسان فارسیده دکرمان
* جلابیه * طاشنی کسکین ایلدکلری آلته تخصیص ایلمشلردر * جلابیه * سکر
واربه صویی ایله مقدار معلومه طبخ اولنمش شربتك اسمی فارسیده
ضم جیم عربیه وفتح ومد لام ایله جلابدن غلطدر شربت مرقوم اکثر

انواع حمايه علاج برء الساعه اولمغله جنتمكان فردوس اشيان سلاطين
پيشين حضراتنك والده كاننده بر ذات عليةالشان وقفى اولمغله سراى
عتيق عامره ده تبرداران طبخ ايدوب حفظنا الله تعالى واياكم محموم
اولانلره الى الان اعطا ايدرلر اما كتب طبيه ده جلاب ديو محرر سكر
ابيض برجزء ويغمور صويى اوچ جزء وبيدمشك صويى وكلاب
اكيشر جزء جمله سنى طبخ وقوامه كتورلان دواى معروفكه حميات
عطشنه وحرارات معده وكبد وجگر وقزامق وحماى دق
وسعال ايله اولان حميات حاره نافع وآلات نفسى مقوى وملين ومنضج
واعضابى مقوى وبول وعرقى مدرر واورام باطنه يه مفيد ومفرح
* جلاى وطن * ولطيف دوادر * جلاى وطن * وطننى ترك ايتمك معناسنه كسر
جيم ايله مستعملدر عربيده فتح جيم ايله جلاى وطن دن غلط اولوب
فارسيسى كسر ها وسكون شين ونون وفتح تا ايله هشتن جا اولور خفى
دكلدركه كسر جيم ايله جلاء برنسنه يى اشكاره ايلمك وچشمى روشن
قلمق معنالرينى افاده ايدر امافتح جيم ايله جلا وطنندن دور وبعيد اولمغه
ديرلر منشاء غلط وطنندن طرد وتبعيد اولنانلره كسر همزه وسكون
جيم ايله اجلا اطلاق اولنديغندن اوله ووطن انسانك مسقط رأسى
اولان محل اولمبوب ساكن اولديغى محل معناسنه موضوعيتى كبى
مدينهٔ منوره على ساكنها انمى التحايانك اسمى اولمغله حب الوطن
حديث شريف من الايمان حديث شريفنى محدثين حضراتى حب يثرب ايله تفسير
بيورمشلر يعنى معناى شريفى مدينهٔ منوره يه محبت كمال ايماندندر ديمكى
* چلتك * افاده بيوررر * چلتك * قبوغى چقمامش برنجك اسمى فارسيده
فتح شين وسكون لام واخرده كاف عربيه ايله شلتوك دن غلط اولوب
* چلنكر * عربيده كسر عين وسكون زاء معجمه ايله عزبه ديرلر * چلنكر * دمور
كليد وامثالى آهن اعمال ايدنلرك اسمى فارسيده كسر جيم عربيه
وسكون نون وفتح كاف فارسيه ايله جلانكردن غلط اولوب عربيده
* چله * لغت مولده اوله رق ضم قاف ايله قفيلانى ديرلر * چله * درويشانك
وحدت نشين اولملرى معناسنه تخفيف لام ايله مستعملدر فارسيده

فرق

فرق كون درويشانك خلوتده طورملرى معناسنه كسر جيم فارسيه
وتشديد لام ايله چله دن غلط اولوب عربيده اصطلاح صوفيان
تحقيق لفظ چله
اوله رق اربعين ديرلر . فائده لسان فارسيده چله لام مشدد ايله اوچ
معنايه كلور اولى محرر اولان ثانيسى فصل شتاده واقع ايام زمهرير كه
قرق كون اعتباريله عربيده اربعين ديرلر ثالثى نسوانك وضع
حملندنصكره ايام نفاسلريدر اما تخفيف لام ايله چله انجق ابريشمدن
* چلهـا *
اعمال اولنان ياى كرشنه اطلاق اولنور * چلها * رجال ونسادن
معروف بزطوقيوجيارك اسمى فارسيده ضم جيم عربيه وتشديد لام ايله
جلاه دن غلط اولوب عربيده مد حاء مهمله ايله حائيك ديرلر وجه تسميهٔ
فارسى وتركى جولاه وجولهه فارسيده عنكبوتك اسمى اولوب نسج
جمادى الاول
ايلدكارى شبكه يه تشبيها اطلاق اولنمسى بعيد دكلدر * جمادى الاول
شهور عربيه نك اولى محرم دن عدايله ماه پنجم اولوب فتح جيم وكسر
ذال معجمه وصفت تذكير ايله مستعملدر عربيده ضم جيم وفتح ومد دال
مهمله وصفت تأنيث ايله جمادى الاولى دن غلط اولوب فارسيده
ابتداء ماهها فروردين ماه جلاليدن عدايله بشنجى ماه مرداد ماه اولور
فائده جمادى حبارى وزننده مؤنث اولمغله صفت موصوفه مطابقت
شروطنه مبنى جمادى الاولى وجمادى الاخرى ويا الاخره اولور
تفصيل ربيعين
اما ربيعين مذكر اولملريله اول وآخر توصيف اولنورلر معلوم اوله كه
ربيع عند العرب ايكى نوع اولوب برنه بيع شهور ديرلر كه بعد الصفر
عد اولنان شهرين معروفين درلر حين تعبيرده شهر ربيع الاول وشهر
ربيع الاخر اطلاق ايدرلر ديكرى ربيع ازمنه در كه اولى چمن وشكوفه لرك
وقت كمالى اولوب ثانيسى ميوه واثمارك وقت كماليدر بونلره وقت
استعمالده الربيع الاول والربيع الثانى تعبير ايدرلر وشهور اثنى عشرى
التى فصل اعتباريله ايكى سنه ربيع الاول وايكى سنه صيف وايكى سنه
حراة الصيف يعنى ياز كوننك حرارتى معناسنه فتح قاف وسكون يا
ايله قيظ وايكى سنه ربيع ثانى وايكى سنه خريف وايكى سنه شتاد برلر
ايام شهور عربيه نك سعود ونحوسى بيت آتى البيانك ساده ومجوهر

حروفندن صیغلنلر یت لمجبك ۵ برطلی ۵ بعوللاللہ (عثمانلی رقمی)
نحو دملیقلی (٢) بعضه الاولى ٤١ ، ٢٩ لفظ تجك دیاولانت ایکی
حرفدن مامسو اوجنجی مقتوحلیه واوزنه لجیات تمثلده موافق او اطباء ر شهر
قریبلرنیله اولندیرله ایکنجی اکوزی صفر و سواو جنجی اکونی قحل مهاکنلو
انجی هر شهر عربینك اون جنجی و ابعنجی فاو ثالث او جنجی و لوجل التجیی
و یکرمی برنجی و یکرمی درد نجی و یکرمی الطنجی کونلری نحس اولدیغی
اشکار اولور وشهر حیک اهل کیجهلری ثلثه او لثوبت عند العرب
او ثاهم البلیصه دن اول قمر و قرم دیناوجی کیجه لجی غرر و او نچه اوتل
و اونجه تسع و او بختد عشر او اولدیلر بیض بیلو ضمع و او جنجه
ظلم و او بجاله لحی نار ثنی و اوجده یاد لی و الوججه محاق دیرلر و حکم
و امثالدن یکرمی السفرق الطلوق یدی معلوم او لنوبکه محاق هر شهرك
آخرنده اولان اوچ کیجه لرینه اطلاق اولنور النهایی فی الاسامی نام مؤلفده
محاق دنی هر کیجه نك اسم مخصوصی اولوب ناول کیجه نیکه شهرك
یکرمی سکزنجی کیجه سیدر دعجا و یکرمی طقوزنجی کیجه نه سرار
و اوتوزنجی کیجه یه فلتو اطلاق اولنور و وجه تسمیه شهور عربیه
و صورتده تصحیح کرده مقتضیدر که محرم عند العرب شهر مرقومده حرب
قتال حرام اولمغله بویله تسمیه اولندی صفر دخی بوشهرده محاربه ایچون جملهسی ییوتلرندن خروج
ایله خالی و حاوی اولدقلری ایچون بویله تسمیه اولنمشدر ربیعین شهور سابقنده منتج اولدقلری
غنائم ایله شهرلرده یارلری قیم فراوان و موجود اولدیغی وقت ربیعه مشابه
اولمغله جماد یین شهری سابقین ده مالك یندارو او طلرله خانهلرنده
جماد اولمغه تمدن اولدیلر و بالشهرلری مرقومه ده ما شقوع اولنان امور
ختام بولوب بدلیقله جمع اولمیندر رجب دخی بطلیله بویله اوبار صاقضه
یار اقامتنه ایوشنی زیارت جایینده و بالمظالم حیانسه لكولان اتری تعییل
مأخوذ اولمیدر شعبان شهر مذکورده دنیکلری یج ایقلر ایله تلشمیشلر
و مأخوذ اولمیدر رمضاندن غلیت حرارت منضاسبه اولان رمضاندن
مأخوذ اولمیدر شوال مشتلیه لالابل ایلاهادی ساجیجه نده یقینی نونلری
اوپرونلرینی قلدرب اولمغه غیبو ویلری محکی ذی القعده صاحب

ذو الحجه نك وجه ...
اسماء لیالی شهور
[illegible]
وجه تسمیه شهور
[illegible]

* جمسترە *

* جمجمه *

* جمدان *

* چمش *

تقسیم میراث اخوین

قعود لمعناسنه بو شهر وادی سقر وصحارادن مجانبتلر ایدر ذی الحجه
من القدیم شهر مرقومده حج وطواف اولدیغی معلومدر * جمسترە
قیل قوپاردقلری الت معروفه نك اسمی مخترعات منجمیان رومدن
بعضك وضع ایلدکاری جمسترە ایمش یعنی جبن موی بستره دن مخفف
لکن الت مرقومه نك اسم خاصی عربیده کسر میم وسکون نون ایله منقاش
وفارسیده ضم میم وواو مجهوله وکسر ومد جیم عجمیه ایله موچینه در
ومنقاش مرقومی القشده نسج ایدنلر دخی استعمال ایلمك ایله تحریف
ایدوب منفج دیدکاری مشهوردر * جمجمه * دماغی مشتمل قفا کمکی
معناسنه کسر جیمین ایله مستعملدر عربیده ضم جیمین وسکون میم اول
وفتح ثانی ایله جمجمه دن غلط اولوب فارسیده کاسهٔ سر معناسنه
بعینه جمجمه دیرلر * جمدان * ابناء سبیل درونده اشیا وضع ایلدکاری
ایلکلی معروف خورجك اسمی فارسیده مد جیم ایله جامه داندن
غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون کاف ایله مکفوفه دیرلر * چمش
لکدرزن یعنی چفته او رزن قاطره اطلاقی شایعدر فارسیده فتح جیم عجمیه
وضم ومد میم ایله چموشدن غلط اولوب عربیده دیمك معناسنه
فتح را وسکون فا ایله رفس موضوع اولمغله بغل رافس دیرلر
لسان فارسیده اصلی چموش اولدیغنه کمال اسمعیلك تقسیم میراثده
نظم ایلدیکی غزلك بو بیتی شاهددر بیت آن استر چموش
ولکدرزن از آن من وان کربهٔ مصاحب بابا از آن تو استطراد دیار
فرسده برمتمول بازرکان فوت ونهایت درجه ده زیرك وابله ایکی
ولد ترك ایلدکده پسر عاقل برادری بیشعوری اغفال ایله میراث پدری
تقسیملری کوش زد ظرفای اعجام اولدقده کونا کون قصاید وغزللر ایله
تقسیم میراثلرك بیانلری کورلمشدر نادره کویان زماندن خواهرزادهٔ
راقم الحروف محمد نبیل افندی ابقاه الله تعالی بالعمر السرمدی جنابلرینك
روش مرقومده کشیدهٔ سلك انتظام لری غزلی بی بدل قیدی بجا کورلدی

نظم

این خانهٔ خراب که یکسر از آن من * جنبش فر الطارت دنیا از آن تو

این باغها که داخل سورست از آن من * صحرا و کوه و دشت سراپا از آن تو
آن کشتی بزرك بداندام از آن من * زورق قجهٔ مصنع بابا از آن تو
این پست پایه بندهٔ مهر و از آن من * ان مهر و ماه عالم بالا از آن تو
این کوهر صغیر که سنکست از آن من * آویزهٔ بلور معلا از آن تو
ان کینهٔ دارا شیز سرکش از آن من * این ویك خوش صدای فرخزا
از آن تو * راضی شود نبیل ازین دولت پذیر * ملك جهان و شوکت دارا
از آن تو * چمشید * حضرت نوح نبی الله زمانده ایکی یك یدی یوز
تاریخلرنده پادشاه اولوب السنهٔ شعرای روم و عجمده جام و تاج ایله
مذکور اشهر ملوك پیش دادیان و اولادهوشنك و کیومرثدن شاه
معروفك اسمی بکسر جیم فارسیه و سکون میم ایله مستعملدر فارسیده
فتح جیم عربیه و سکون میم ایله جمشید دن غلط اولوب ایکی لفظدن
مرکبدر که اولو پادشاه معناسنه اولان جم و کونش معناسنه اولان
شیددن و یا ساغر افتاب معناسنه اولان جام شیددن مخفف اولوب
حسن الوجه و عظیم الشان اولان پادشاهانه تسمیه اولنمشدر
بری حضرت سلیمان علی نبینا و علیه السلامدر دیکری محرر اولان
شاهدر و آخری اسکندر در میانلرنده فرق بودر که خاتم و باد
و تخت و ملك جهان یاد اولنور ایسه حضرت سلیمان مراد در
و جام و شراب و صنایع مختلفه ذکر اولنور ایسه چمشید مرقوم مراددر
و آیینه و امثالی نقل اولنور ایسه اسکندر مراد در و جن و شیاطین
شاه مرقومه مسخر اولوب اوچیوز سنه بلا علة و قلة و ذلة پادشاه
اولدیغی رقم زدهٔ مورخیندر استطراد شاه چمشید مسفور
اواخر سلطنتنده آیین مجوسی ترك و دعوای الوهیت ایله کندو تمثالنده
بی حد اصنام پیدا و زیردستانی اطراف بلاده ارسال و ابعاث ایدوب
بنی کورمکه اعذار و عوائق اولنلر بونلره پرستش ایلسونلر دیو رعیت
و عسکرینه جبر ایلدیکی ابامده ال ارم و یا عاددن دزهوخت حاکمی
یعنی قدس اقدس و یا ارض فلسطین مالکی مرداس عربی بی
ولدی ضحاك ماری تعلیم ابلیس پر تلبیس ایله پدری مرداسی

* چمشید *

فرق اطلاق اسم چمشید

تفصیل حال چمشید

اوائل حال ضحاك ماری

حقی بترده راست والقای جام هلاك ایدوب محلنه پادشاه اولدقده
جمشیددن روکردان اولان سپاه ورعیت ضحاك ماری یه التجا
وشتا بعث اعلر یله ضحاك ارض بابلده وزمین ایرانه مستولی اولوب
جمشید فرو حشمت وکثرت وقوت ضحاکه تاب آور اوله میوب
فرار وغیوبت ایدر یوز سنه غائب اولدقدنصکره دریای اچین
سواحلندن ظهوری مسموع اولدقده برطریق ایله اخذ ودپه سندن
منشار ایله دوپاره اولنمق مرویدر بوندنصکره ضحاك بلامزاحم طولا
وعرضا وشرقا وغربا جمیع ممالکه مالك وطرب ونوش وصفا ایله
سالك ایکن برکیجه رؤیاسنده برتازه جوان النده کرز گاوسرکلوب
بك ضرب ایله کندوی تختندن سرنکون ویکوب یرینه جلوس
ایدر علی الصباح کاهنلری جمع وتأویل رؤیاسك سؤال ایلدکده
بالجمله کهنه یك زبان اتفاق آل جمشیددن برجوان سنی هلاك ایله
یرینه پادشاه اوله جقدر کلاملرینه مبنی ضحاك ماری آل جمشیددن
رجال ونساء واطفال وحامل اولان عورتلری قتل عام ایله اعدام
ایدر العبد یدبر والقضاء یضحك مقدمی نبیرهٔ جمشیددن آبتین نام
برشخصك زوجه سی فریدونه حامل ایکن برتقریب محلی اختفا
ودامن کوه الونده وباکوه ماونده فرار ایدر اول کوهسارده ساکن
سلامون نام حکیم علی قول فیثاغورث هرقنغیسی ایسه عورت
حکیمك اولدیغی غاره وصولنده وضع حمل ایدوب فریدونی حکیمه
تسلیم وکند وعود ورجعت ایدر حکیم مزبور برگاو اتخاذ وبرمایون
دیو تلقیب وفریدونه مرضعه تعیین ایدرتا اول وقتکه فریدون حد بلوغه
رسیده اولوب بشر القاتل بالقتل ولو بعد حین نشیده سی نمایان
وضحاك مارینك قهرودماری وقتی قریب اولدقده ان شاء الله المتعال
حرف الدالده درفش کاویانی تصحیحمزده تفصیل اولنه جق کاوه
آهنکر نام شخص درفش کاویانی ایله مشهور سنجاغی کشاد وخروج
ایدوب فریدونی بولدقده تعلیم حکیم مرقوم ایله آهنکر مرقوم
فریدونه مرضعه سی اولان کاولك باشی تمثالنده برکرز گاوپیکر اعمال

ایدوب ضحاکی اول کرز ایله ضرب وبنده چکمشدر الیوم
بلاد هندده مجوس طائفه سی اوکوز بولی ایله اغتسال ونجاسنی مسك
وزعفران ایله حل ایدوب پیشانیلرینه انکله برخط چکرلر ایمش التهاب
نار مجوس آب وتاب اصنام منحوس ضحاك ایله منطفی اولمش ایکن
تکرار فروزان ایدن فریدون اولدیغی رقم زده قلم فردوسی
طوسیدر مخترعات شاه جمشیدز بردستانی اولان جمیع ناسی اقسام مخترعات
اربعه یه تقسیم ایدوب قسم اولنه کاتوزی تسمیه وقدر کفایه معاش
تعیینی ایله علوم ظاهره وباطنه تعلیم وتعلمنه قیاملرك رجا ایدوب
قسم ثانیه نیساری تسمیه سیله کذلك معاش تعیینله سواری
وپیاده جنك وپیکار تعلیمنده دقیقه فوت ایتمملرین وقسم ثالثه
نسودی تسمیه سیله زراعت وحراثت وباغ وباغچه لر پیدا ایلملرین
وقسم رابعنه اهنوخشی تسمیه سیله ارباب حرفدن اولوب انواع
صنایع تعلیم وتعلم ایلملرین امر وفرمانه مبنی زماننده چادر دیکمك
وحمام یاپمق وطبل وسورنا وانواع سازلر دوزمك وعصر عنب ایله
شراب وپکمز پیدا ایلمك ودود القز ایله ایپك وابریشم حاصل ایلمك
وایپلك وبولك ایله فتیله ایتمك وطوقوبوب ثواب قطع وخیاطه ایلمك
وترتیب وتعیین لشکر وآیین دیوان وتربیهٔ اولاد وانواع عطریات
وادهان پیدا ایلمك وشهردن شهره وقریه طریق پیدا ایلمك ومنازلده
مسافرخانه وعمارت یاپمق وحفر ابار وخرق خندق ایله اجرای
میاه وسائر بونلر امثالی شیلر ظهور ایلمشدر * چشیر * بری وبستانی • چشیر •
اولوب ایکیسنده دائم الخضر وبستانیسی مشهور وبریسنه اغاج چشیری
دیرلر اوراق بستانیه شبیه لکن موزون وعالی وبغایت صخت درختی
اولمغله هیزم پاره لرندن مشط ومعلقه وسائر اشیا اعمال ایدرلر وایکی
نوعنك اسم مشهوری فارسیده فتح شین وسکون میم ایله شمشاددن
غلط اولوب عربیده سریانیدن معرب فتح با وکسر قاف وسکون سین
ایله بقس اولدیغی بعض کتب لغاتده مذکوردر * چمه * ایام • چمه •
اسبوعدن یوم معروفك اسمی ضم جیم وسکون میم ایله مستعملدر

عربیده افصحی ضم جیم ومیم ایله جمعه اولوب فارسیده مد همزه ایله آدینه دیرلر فائده جمعه ضم میم ایله اجتماعدن اسم اولدیغنده قیل وقال اولیوب سکون میمده اختلاف واقعدر بو قولده بنه اجتماعدن اسم اولوب قول آخرده جمعه بمعنی المفعول ملاحظه اولنور ایسه فوج المجموع وبمعنی الفاعل ملاحظه اولنور ایسه وقت الجامع معنالرینه اولوب فحرکوا الفاعل لقوته وسکنوا المفعول لضعفه بوقاعدهٔ کلیه فعله وزننده ضحکه وهمزه ولمزه امثالنده جاریدر علی کلا التقدیرین اصلی یوم الجمعه اولوب کثرت استعمالدن مضاف حذف اولنمشدر لکن ضم میمک فصاحت وقوتنه استعیذبالله اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة آیهٔ کریمه‌سی شاهد قوی وبرهان وافیدر * جمل * برنوع حسابدرکه اهل اوفاق وجفر وحسابیون اصطلاحلرنده اوچ نوع اولوب ضم جیم وفتح میم وسکون لام ایله جمل صغیر وجمل کبیر وجمل اکبر دیرلر عربیده ضم جیم وفتح وتشدید میم ایله جمل افصحدر جمل صغیر معروف ومستعمل اولان حساب ابجددرکه مثلا اسم محمد طقسان ایکی حساب اولنور جمل کبیر ابجد حروفنک اسمنک حروفنک عددیدر بنه اسم محمد حساب اولندقده م م ی م قرائتیله طقسان عدد اولوب حا طقوز ومیم ثانی بنه طقسان ودال اوتوز بش عدد حساب اولنمغله جمل کبیر حسابیله اسم محمد ایکیوز یکرمی درت حساب اولنور جمل اکبر مثلا بنه اسم محمدک میم اولی عدد اربعینه دال اولمغله اربع ی ن حروفلری اوچیوز اوتوز اوچ ایدر حا ثمانیه اولمغله ث م ا ن ی التی یوز عدد ایدر ومیم ثانیه کذلک و دال درت عدد اولمغله اربع حروفلری عددی ایکیوز یتمش سکز اولمغله جمل اکبر حسابیله اسم محمد بیک بشیوز اللی حساب اولنور چنار * عالی ومشهور درختک اسمی ککسر جیم ایله مستعملدر فارسیده فتح جیم ایله چناردن غلط اولوب معربی کسر صاد ایله صناردیر * جنازه * فتح جیم ایله میت معناسنه استعمالی شایعدن

تحقیق لفظ جمعه

* جمل *

تحقیق جمل

* چنار *

* جنازه *

عربيـده كسر جيم افصح اولوب فتح جيم ايله تنشوى ديدكلرى
سر برك اسمى اولديغنده ائمهٔ لغاتدن اصمعى وابن اعرابى اتفاق ايلمشلردر
اما ابوعمر الزاهد ثعلبدن عكسنى روايت ايلديكنى مبين الاعلى للاعلى
والاسفل للاسفل ديمشلردر فارسيده اسم جنازه ضم ميم وسكون
را ايله مرده‌در * جندره * اكثر مجلدلر استعمال ايدرمنكنه دخى ديرلر
اوزم صويى ودهن اخراجى ايچون وسائر نسنه‌لرى دخى عصر
ايچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى فتح جيم ايله مستعملدر
فارسيده ضم جيم وسكون نون ايله جندره‌دن غلط اولوب عربيده
كسر ميم وسكون لام ايله ملزمه ديرلر * چنبرتبك * ره‌راست اناطوليده
دل نام معبردن عبور اولندقده كندويه منسوب بحيره‌نك صدرنده
واقع ومعروف قريه‌نك اسمى مراصد الاطلاع على اسماء الامكنة
والبقاع نام مؤلفده فتح همزه وسكون زا ايله ازنيك دن غلط
اولديغى محرردر منشاء غلط بو اوله كه سلاطين آل عثمان ايده الله
دولتهم الى آخر الزمان حضراتى بلدهٔ بروسه‌يى بعد الفتح مفطور جبلى
اولان طينت حسنه‌لرى ثمره‌سى بنا واحيا بيوريلان معابد ومساجد
وعمارات سائره‌لرينى تزيين ايچون بلاد عجمدن استجلاب بيوردقلرى
كاشيكرلرى قريهٔ مرقومه‌نك آب وهواسى موافق عملرى
اولديغنه مبنى اول قريه‌ده اسكان وهنر دستلرى اولان غايت اعلا
ومنقش ولطيف كاشيلر بروسه‌ده كورلديكندن قطع النظر آستانهٔ
عليه جوامع قديمه‌لرنده دخى مشاهددر قول محررى مؤيد خواجه
تاريخنده محل مرقوم قرية الكاشى وقرية الكاجى ديو مقيددر
وكاشى يه تركيده چينى ديه‌لرى ايله قريهٔ مزبوره چينى ازنيكى ديه‌رك
كثرت استعمال ايله چنبرتبك اولمشدر * جنكار * معروف يشيل
بويه‌دركه معدنى وعملى اولور معدنيسى معادن نحاسده بولنور عمليسنك
صور عديده‌سى اولمغله اسهلى اينجه باقر لوحه‌لرينى برظرفه وضع
واوزرينه كسكين سركا قونوب سرپوش ايله بخارى سد اولمق ايچون
بند اولندقدنصكره هر اون كونده آچلوب موجودى جمع

اولنان

اولنان نسنه‌در عملی ومعدنی اسمی فارسیده فتح زاء عجمیه
وسكون نون ایله ژنكاردن غلط اولوب معربی اعراب مرقوم ایله
زنجباردر * چنكل * آهن وخشبدن اعمال واشیا اویره * چنكل *
اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده فتح جیم عجمیه وسكون
نون ومد كاف فارسیه ایله چنكال پنجهٔ سباعه وحذف الف ایله چنكل
پنجهٔ مرغ شكاریه دیمه‌لری ایله تركیده استعمالی تشبیهاً بونلردن مستعاردر
اما متعارف ومستعمل چنكل معناسنه عربیده فتح عین وسكون قاف
ایله عقفاء وفارسیده فتح كاف وزای عجمیه ایله كژه موضوعدر * چنه * چنه *
زنخدان یعنی اكك كه ایكی چانه‌نك ملاقی اولدیغی محلی معروفك اسمی
فارسیده مد جیم عجمیه ایله چانه‌دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
ذقن دیرلر * چوال * درونه اشیا وضع اولنان ظرف معروفك اسمی * چوال *
فارسیده ضم جیم عربیه ایله جوال دن غلط اولوب عربیده كسر
غین معجمه ایله غراره دیرلر * چوالدز * معروف كبیر ابره‌نك اسمی * چوالدز *
فارسیده ایكی جزء دن مركب بنه ضم جیم عربیه ایله جوالدوزدن
غلط اولوب عربیده كسر میم وفتح سین وتشدید لام ایله مسله دیرلر
معلومدر كه دوزدوزیدن لفظندن اسم فاعل اولوب جوال دیكیجی
معناسنی افاده ایدر ویادوز دوختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
تركیبی اوله * چوبان * ضم وبقر وسائر حیواناتی كوده‌نلرك * چوبان *
معروف علمی فارسیده مد بای عجمیه ایله چوپان دن غلط اولوب
عربیده مد را ایله راعی دیرلر * چورب * تارصوف غنم ویا پنبه دن * چورب *
نسج دست ایله اعمال وزرینه لبس اولنان شیٔ معروفك اسمی ضم جیم
فارسیه ایله مستعملدر فارسیده فتح كاف وسكون واو ایله كورب دن
تعریب اولنان بنه اعراب محرر ایله جورب دن غلطدن * چوربه * چوربه *
ارزوسائر حبوباتدن طبخ اولنان طعام معروفك اسمی فارسیده
طورلی معناسنه اولان شور وجنس طعام معناسنه اولان مد همزه ایله
آبادن مركب شوراباك مخفف ضم شین وسكون راء ایله شوربادن
غلط اولوب عربیده فتحتین وسكون قاف ایله مرق دیرلر * چوقه * چوقه *

يوكدن نسيج اولنان متاع افرنجي معروفه نك اسمي فارسيده ضم
ومد جيم عجميه ومدشاء معجمه ايله چوخادن غلطدر محد ثاتدن اولمغله
عربيده اسم فصيحنه ظفرياب اوله مدق لغت مولده اوله رق چوخ
* چول * وچوخه ديرلر * چول * حيواناتك ظهرينه پوشيده اولان شي
معروفك اسمي عربيده ضم جيم وتشديد لام ايله جلدن غلط
* جومرد * اولوب معني بنه ضم جيم عربيه وسكون لام ايله جل در * جومرد
مالني بلا اسراف لايق اوزره صرف ايده نك اسمي فارسيده ضم
جيم عربيه ايله جوان مرددن غلط اولوب عربيده فتح سين ايله
* جوه * سخي ديرلر * جوه * معادن سبعه دن معدود اذابه اولنمش سيمه شبيه
شي معروفك اسمي فارسيده كسر ومد جيم ايله جيوه دن غلط
اولوب عربيده كسر ومد زا ايله زيبق ديرلر ايكي نوع اولور
عملبسي زنجفره يه مشابه برنوع حجري اذابه ايله حاصل اولور
ومعدنيسي اكثر سيم معادنی چقفلدن تقاطر ايدر ايمش وبعضي
امكنه ده مخصوص معدني دخي موجود ايمش بردريا اولوب
حيله ايله سرقه ايدرلر منقبه لري اكاذيب مشهوره دندر وكيا كرلر
اصطلاحنده فارسيده مد همزه وضم با وسكون كاف ايله ابك ومعربي
اعراب مرقوم ايله ابق اولمغله عبدابق ديمك دخي غلط اولور
غلط عبدآبق اصطرلاب فلز كسر فا ولام مشدده نك بنه كسري ايله معدن معناسنه
اولمغله الشيخ الرئيس ابن سينانك معادن تسعه اوزاني فرق ايچون
كشيده سلك نظم ايلديكي قطعه تحريري مناسب محل اولديغنه مبني
مطلب اوزان خامه جنبان اولدي قطعه نه فلز مستوي الحجم را چون بركشي
معادن تسعه اختلاف وزن دارد هر يكي بي اشتباه زد لكن بدبيق الم اسرب
دهن از زيبق فصمند آهن يكي مس وشبه مه صفرماه يعني يوزدرم
التون اصاغه اولنوب برظرفه جيوه وضع اولنسه نمش بردرمه تحمل ايدر
* جبر * وقس عليه الباقي * جبر * اعضاء رئيسه وباطنيه حيواناتدن شي معروفك
اسمي فارسيده كسر جيم ايله جكردن غلط اولوب عربيده فتح كاف
* چبز * وكسربا وسكون دال ايله كبد ديرلر * چبز * اثواب عروسه اطلاقي

شایعدر عربیده کسر جیم ایله جهازدن غلط اولوب فتح جیم دخی
* چیلك *
اقتدر فارسیده بعینه کسر جیم ایله جهاز دیرلر * چیلك * میوه انواعندن
شجری ونباتی اولور تونه شبیه شیء لطیف ومعروفك اسمی سریانیده
چیکلیكدن غلط اولوب بکورتلن انواعندن اولمغله عربیده ضم عین
وتشدیدو فتح لام ایله علیق وفارسیده کسر ومد کاف عجمیه ایله کیهه دیرلر

❋ حرف الحاء المهمله ❋

* حاتم طائی *
حاتم طائی * زمان جاهلیتده بنی طی قبیله سندن ظهور وجود وسخاده
مشهور اولان شخصك اسمی فتح تا وسکون میم ایله مستعملدر عربیده
مد حاء مهمله وکسر تا وسکون میم ایله قبیلهٔ مرقومه نك رئیسی
حاتم ابن عبدالله بن سعد بن الحشرجك اسمیدر کنیتی ابوعدی اولوب
بنی طی قبیله سنه منسوب اولمغله طائی دینمشدر فارسیده محرر اولدیغی
اوزره زبانزددر جوانمرد مرقومك وجودی بعثت نبویه یه قریب
اولوب ولدار جمندی عهد رسول الله صلی الله علیه وسلمده شرف
اسلام ایله مشرف اولمشدر وحاتم طائی منصرف اولمغله بعضی
اشعارده لا ینصرف شکلنده بلاتنوین ذکری ضرورت شعریه مبنی
* حاجی *
اولدیغی آشکاردر * حاجی * مسقط فریضهٔ حج یعنی بیت مکرمی
طواف وسائر نسك حجی اتمام ایدن حقنده استعمالی شایعدر
عربیده حاجدن مدغم اولان الحاجدن غلط اولوب فارسیده
قاعدهٔ نسبت
حاج دیرلر لکن جزئی کلیه نسبت قاعدهٔ مرعیه سنه تطبیقا یعنی
بوفرد انسان نوع انسانه نسبت اولندقده انسانی اطلاق قیلندن
برشخص حاج نوع حجاجه نسبت ایله حاجی تعبیرینه واقف اولانلرك
* حارون *
نحوه وقصر برنده غلط اولماز * حارن * سرکشلك ایدوب قهقری
کیدن اسبه اطلاقی شایعدر فارسیده انجق سرکشلك ایدن اسبك
اسمی مد خاء معجمه ایله خارون دن غلط اولوب اما قهقری کیرو
کیدن اسبه عربیده فتح خاء معجمه وضم را ایله خروط وفارسیده فتح تا
نبذه من البیطره
وسین وسکون واو ونون ایله توسن دیرلر * استطراد * بیطرنامه لرده
محرر اولدیغی اوزره اتك اعلاسنده اون ایکی تشبیه بولنور اوچی

زنان خوبه بكزه يه يعنى حسن منظر ورفتار اوله وصاچى اينجه
وملايم ودراز اوله وبانجقلرى نسوان كبى اصمه قيجلى اوله واوج
محلى دخى دوه يه مشابه اوله بوينى وكرپكلرى وقيچ سكرلرى واوج
محلى دخى اوكوزه مشابه اوله بلكلرى وقرنى وقويرق يتاغى واوج
محلى دخى قاطره مشابه اوله قولاقلرى وقويروغى وطرناغى قول
ديكرده يكرمى بدى اولى يالى اداى تركيسى شامل اوله يعنى بوركن
وبوكرك ويكن ويصى وبوكسك وبوغن بلكلو وبومشاق تويلو
ويصداغى قرنلو وبومرى طرنقلو ويجقلو وباغز يعنى جرماپى
طورى وبوقفه دريلو وباى بوينلو وبوركلو وبتغى ككش ويبى
يعنى تيز رفتار ويلسى اينجه ويدكه كلان وبوش ويتغن وبوزكج
ويدى باشنده وبورى كوزل ويولو يعنى متناسب الاعضا وبرنجلو
يعنى اغز برتمى بوكسك اوله وبجانجى يعنى نفسى وراكبى محافظه
ايدنجى وبرتلمش يعنى اهل اولانك ركوبيله تعليم اولنمش اوله
بوتفصيلده وقوعيافته غلطات اصطلاحات بياطره يه تبعيت
اولنمله عفو بيورلمق درخاستدر * حالا * ازمنه ثلاثه دن * حالا *
اخر ماضى واول مستقبل يعنى الان وشمدى معناسنه حالت وقتك
غيرى داتمل تكلمده مد لام ايله استعمالى شايعدر عربيده وقف
وسكونك ماعدا يعنى حالت وصلده تنوين لام ايله حالادن غلط اولوب
فارسيده مدحا ويا ايله حاليا ديرلر لكن لسان فرسده اوائل كلمه ده حاء
مهمله نك فقدانى مشهور اولمغله چند كلمه تعجيم ايله استعمال اولنمشدر مطلب
وحرف حانك لسان عربه خصوصيتنى امام سيوطى عليه الرحمه بيان خصوصيت
ايلمشدر شمدى معناسنه فارسيده موضوع فتح همزه وسكون كاف ايله حرف خاء
اكنوندر * خانى بالغى * لطيف المنظر سرخ رنك معروف بالقك اسمى * خانى بالغى *
فارسيده ايكى لفظدن غلط اولمسى منفهمدر اولى مد خاء معجمه ايله
خانى حوض معناسنه اولمغله كمال حسن ولطافتندن حوض
بالغى ديمك اولور ثانيسى قرمزى رنك اولمغله خوبندن محرف اوله
عربيده اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق * جمــات * آلت * جمات *

معروفه ایله صورت معلومه ده اخراج دم ایتمك فعلنك اسمی عربیده کسرحا ایله حجامه دن غلط اولوب فارسیده فتح را وسکون کاف عجمیه وفتح زا ایله رکزدن دیرلر یعنی رك طمروزدن اورمق معنالرینی افاده ایدر ٭ حدیبیه ٭مکهٔ مشرفه حرسها الله تعالی الی یوم الاخره قربنده بر معروفك اسمی تشدید یای ثانیه ایله مستعملدر عربیده ضم حا وفتح دال وسکون یای اول وکسر با وتخفیف یای ثانیه ایله حدیبیه افصح اولوب قاموسده ادات تبعیض ایله قد تشدد واقع اولمشدر عهد نبویه علیه اکمل التحیه ده صلح حدیبیه وبیعت رضوان وفتح مکهٔ مکرمه علی فاتحها ازکی التحیه وقعه لری کتب سیرده مفصلا محرردر من اراده فلیراجع الیها استطراد اولا مکهٔ مکرمه یه قاضی نصب وتعیین اولنان مفتش فاضل سلیمان افندی اولدیغی ذیل شقایقده بوصورتده رقمزد یراعهٔ عشاقی زاده در که بیك یتمش التی سالی جمادی الاخره سنده مصر قضاسی تفویض اولنوب شیخ الاسلام وقت منقاری زاده یحیی افندی مرحومك تخلیصی ایله بلاد ثلاثه دنصکره مکهٔ مکرمه قاضیسی اولمدیجه اسلامبول قضاسی توجیه اولنمامق بابنده خط شریف وارد اولمغله برمقتضای خط همایون سنهٔ مزبوره ذی الحجه سی غره سندن ضبط ایتمك اوزره مشار الیه سلیمان افندی یه توجیه اولنوب حالا مرعی ترتیب معلوم اوزره اولا مکهٔ مکرمه قاضیسی اولان مشار الیه رحمة الله علیه جنابلری ایمش حدیجه ٭ ام المؤمنین خدیجة الکبری رضی الله تعالی عنها حضرتلرینك نام عالیه لری وسائره اسماء نسادة معروف وغلط الدر غلط حتیجه دخی مستعملدر عربیده فتح خاء معجمه وکسر ومد دال مهمله ایله خدیجه دن غلطدر زیرا بین العرب فتح خاء معجمه ایله خدیج اسماء رجالدن وعلامت تأنیث ایله خدیجه اسماء نسادن شایع اولدیغنه شاهد مشاهیر ائمهٔ شافعیه دن کتاب الروض مؤلفی امام رافعی صحابهٔ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتندن خدیج بن رافع جنابلرینك نسلندن اولدیغی رسیدهٔ لحاظهٔ فقیر اولمشدر لکن لغتا فتح خا وکسر دال ایله

٭حدیبیه٭

اول قاضی صار فی المکه

٭حدیجه٭

تحقیق اسم خدیج وحدیجه

خدیج جنین مسقط معناسنه اولدیغنه نظرا خدیج وخدیجه اولاده
صغیرتملشبیه تسمیه اولنمسی ملایمدر * حزار * قبلدن نسج اولنمش * حزار *
معروف چوالك اسمی عربیده * کسر غین معجمه ایله غراره دن
غلط اولوب فارسیده * فتح کاف وجیم وسکون نون وها ایله کجنه دیرلر
حردل * سبزه سی تربه شبیه چچکی صاری بر نباتك غایت خرده تخمنك * خردل *
اسمی حاء مهمله ایله مستعملدر عربیده * فتح خاء معجمه ایله خردل دن غلط
اولوب فارسیده * کسر جیمین معجمتین وسکون رائین ایله جرجر دیرلر
حری * مکه مکرمه قربنده غاری مشهور جبل معروفك اسمی * خری *
قصر الف ایله مستعملدر عربیده * کسر حا وفتح را ومد الف ایله
حراء دن غلطدر مکه * مشرفه علی فاتحهـا اوفی التحیه اطرافنده
مشرف جبالك عالیسی اولدیغی کبی اطراف قسطنطینیه حمیه
عن البلیة تلالندن بالنسبه علی جاذبت آب وهوا ایله مشهور چاملجه * مقدار ارتفاع
کبیر جبل ذروه سی قوزغونجق قربنده نقاش اسکله سی ساحل * جبل چاملیجه
بحرندن ذراع معماری ایله ارتفاعی میزان اولندقده ساحل بحردن
ذروه جبل اوچ یوز قرق ذراع مرتفع اولدیغی واسکله * مرقومه دن
طاش اوجاقلری وراهبندن یهود کورستاندن وطوبخانه لی زاده
چشمه سی پیشکاهندن وصاری قیادن وقسقلی چشمه سندن طریق
مستقیم ایله چاملیجه جبلنك ذروه سی طولا بش بیك یدییوز قرق سکز
ذراع مساحه اولنغله محل مرقومه اشیلنه مز اولمق ملابسه سیله
جوانب ثلاثه اسکله لرندن معلوم عالم اولان قسقلی چشمه سی پیشکاهی
راکبا مشی متوسط ایله اوچ چاریك وعجله ایله تمام برساعت وذروه جبل
محاذی چشمه * مرقومه دن برچاریك اولنغله تقریبا جمیع ممالك مسافه سنی
مقیاس اولمق ایچون قید اولندی مثلا برساعت بشبیك یدییوز اللی
ذراع فرض اولنمغله ساعات بعد بلدان بو قیاس ایله نمایان اولور معلوم
عالیاندر که روی ارضده حصن کیفا قربنده جبل نصیبیندن مرتفع
وعالی محل یوقدر زیرا سفینه * حضرت نجی الله صلوات الله علی نبینا
وعلیه السلام الی ماه ونسکز کون روی ماده غلطان اولدقدنصکره

جبل

جبل مرقومده مستقر اولشدر اسم آخری جبل جودی اولمغله قرآن
کریمده واستعیذ بالله واستوت على الجودى ليلا منصوصدر * حزله * حزله
انسانك كى والجنى معناسنه استعمالى شايعدر عربيده ضم حاء مهمله
وضد ثلثه مثلثه ايله هر نسنه نك ادناسى معناسنه اولان حثاله دن من جهة
المعنى وعربيت ياخود تركده نصرت معناسنه خذلاندن مأخوذ اولان
خاقانك جمعى خذله دن من جهة اللفظ غلط اولوب فارسيده فتح
دال وكاف وسكون نون ولام ايله دنكل ديرلر * حسبة لله * الله * حسبة لله *
تعالينك رضاء شريفيچون ديمك معناسنه فتح حا ايله استعمالى شايعدر
عربيده كسر حا ايله حسبة لله دن غلطدر زيرا حسبة احتسابدن اسم
مصدردر طلب الثواب معناسنه اولوب فعلته حسبة لله ديمك فعلته
طلبا للاجر الذى هو لله ديمكدر فارسيسى فتح با ايله برضاى خدا اولور
حسس * معروف عسكرى طائفه سنك اسميكه رئيسلرينه حسس * حسس *
باشى ديرلر عربيده كيجه بكجيسى معناسنه فتح اولين وسكون ثالث ايله
عسعس دن غلط اولوب فارسيده ايكى جزءدن مركب مبناى عجميه
ايله پاسبان ديرلر معلوم اوله كه پاس كيجه نك درت حصه دن بر حصه سنه تحقيق لفظ پاس
اطلاق اولنوب وبان بكجى معناسنه اولمغله كيجه بكجيسى ديمك
اولور لكن شبك حصه اولنده جمله ناس بيدار اولوب اول وقت
بكجيه محتاج اولمغله حصص ثلاثه باقيه ده اولان بكجيلره تخصيص
اولنمشدر * خشخش * تخمى غلافندن افيون استخراج اولنان * خشخش *
معروف نمايشلو شكوفه نك اسمى عربيده خائين معجمتين ومد ايله
خشخاش دن غلط اولوب فارسيده ضم كاف عربيه وسكون
كاف ثانيه ايله كوكنار ديرلر * حشمت * نمايش وسكينت ووقار * حشمت *
معناسنه فتح حا ايله استعمالى شايعدر عربيده اوتانمق وغضبه كلمك
معنالرينه كسر حاء مهمله وسكون شين وتا وفتح ميم ايله حشمت دن
غلط اولوب فارسيده اوتانمق معناسنه فتح شين وسكون را ايله
شرميدن وغضبه كلمك معناسنه كسر غين معجمه ايله غرّشيدن ديرلر
فائده دبدبه وعنوان ونظام حال معناسنه فلان آدم احتشاملودر

تمیزی بغایت شایعدر بکسر همزه وتا وسکون حا ایلنا حتشام
ویکسه دن حیا ایدوب غضبندن خوف ایتمك معناسنه اولدیغنی
ارباب لغت بیانلرینه اردانا حشمته بن آنی جلی ایلدم واحتشمته

* حشه *
غضبه کتوردم فقرهلرینی دخی تصریح ایلشلردر * حشه * آکراوزینه
پوشیده اولنسانی کوته دابن ایشلنمش شی معروفك اسمی عربیده
مطلقا اکرلو توبی معناسنه اولان مدغیم وکسر شین ایله غاشیهدن
غلط اولوب فارسیده ضم با وکاف عجمیتین وسین وسکون را
ایله برکسون دیرلر ومرادفی مدباه عربیه وضم ومدباء فارسیه ایله
پاپوق اولوب بونی دخی تحریف ایله پاپوق دیرلر حالیا نوعی باقی

* حصر *
اوجاقلو طائفهسنك لغواتی استعمال ایدرلر * حصر * قامش وسازدن
نسج ایلدکلری شی معروفك اسمی عربیده فتح حاء مهمله و یاء ایله
حصیردن غلط اولوب فارسیده ضم ومدباء موحده ایله بوریا دیرلر

حصر اولمق
حصر اولمق * اکثر ارباب امتحانك اعذار واهیه لری اولوب حصر
اولدم دیرلر عربیده ضم میم وسکون نون ورا وفتح حا وکسر صاد
ایله منحصر اولدم دیمه دن غلطدر زیرا حصر متعدی اولمغله لازم
معناسنی افاده ایلمز اکر اسم مفعول معناسنه اخذ اولنور ایسه توجیه

* هضم *
اولنور * هضم * طعامی معدهده طبخ اولمق معناسنه خطی ایله
مستعملدر عربیده فتح هاء هوز وسکون ضاد ایله لغتا اوغامق
وقیرمق معناسنه اولان هضمدن غلط اولوب فارسیده فتح با

محل اربعه هضم
ومد زاء عجمیتین ایله بزاختن توش دیرلر معلوم اوله که عند الاطباء
هضم درت محلده اولور اولی عند المضغ یعنی چکنور ایکن
ثانیسی اکل طعامدن ایکی ساعت صکره که کیلوس دیرلر ثالثی
کبدله یعنی آق جکرده که اکلدن درت ساعت صکره اولوب کیموس

* حظ *
دیرلر رابعی اعضاده اولور که تفصیلی کتب طبیهده مصرحدر * حظ
طبعه موافقت ایله بر شینی سومك وبلسومك معناسنه یعنی فلان
شیدن و یا فلان محلدن حظ ایلدك ومحظوظ اولدق کلاملری
قابت شایعدر عربیده نصیب وبخت معناسنه اولان فتح حا وتشدید

ظاء

خطا ایله حظ دن مخطط اولوب فارسیده نصیب معناسنه فتح باورا
وسکون ها ایله بهره و بخت فارسی ولغله طالع سعد معناسنی افاده
ایدر و محظوظ اولدق کلامی دخی بخت ونصیب صاحبی اولدق
معناسنی افاده ایلدیکی محتاج تفصیل دکلدر ترکیده مراد اولان
معنایه عربیده بجت وسرور وفارسیده ضم ها ایله همال وشادی
دیرلر حظ معنیین مرقومتین افاده سنه نظرا بو صورتده توجیهی خاطره
لایح اولور که تاوری طالع سعد ایله موافق طبع اولان نسنه یه واصل
اولدق دیمک اوله * حلاج * پنبه یی آتن کسنه یه علم اولهرق تخفیف لام
ایله مستعملدر عربیده پنبه نک تخمن اخراج ایدوب تطهیر ایدن
کسنه نک علمی اولان فتح حا وتشدید لام ایله حلاج دن غلطدر پنبه یی
آتن کسنه یه عربیده فتح نون وتشدید ومد دال ایله نداف وفارسیده
کسر همزه وسکون لام ایله الباد دیرلر * حلف * قسم بالله یعنی اند
ایچمک معناسنه فتح حا ولام وسکون فا ایله استعمالی شایعدر عربیده
فتح حا وکسر لام وسکون فا ایله حلف دن غلط اولوب فارسیده فتح
سین وکاف وسکون واو ونون ایله سوکند خوردن دیرلر سوکند
عین اسمی اولغله خوردن الحاقی اتک فعلی معناسنه اولور * حلوان *
عراق عربیده بغداده بش مرحله بعده معروفه نک اسمی فتح حا
وسکون لام ایله مستعملدر عربیده ضم حا وسکون لام ایله حلوان دن
غلطدر بلدهٔ مرقومه یی اصحابدن ابن عمران رضی الله عنه
حضرتلری بنا ایلدیکی مرویدر بلدهٔ محررنک طول بلدی عاب
وعرضی له درجه در وائمه حنفیه دن شمس الائمه عبد العزیز
ابن احمد الحلوانی بلدهٔ مرقومه یه منسوب اولمیوب حلاوه یه منسوب
اولغله فتح حا ایله تصحیح اولدیغی قاموسده محرردر * حله * اوچ طلاق
بایندن صکره استحلال ایچون نسایی آخره تزویج معناسنه ضم
حا ایله مستعملدر عربیده کسر حا وتشدید وفتح لام ایله حله دن غلط
اوزره فارسیده اصطلاحات فقهادن اولمغله محرر اولدیغی
اولوب مستعملدر معلومدرکه باب ثانیدن بعد الادغام حل

* حلاج *

* حلف *

* حلوان *

نسبت احمد حلوانی

* حله *

* حلي شفتالو * بحل دن كسر حا ايله مصدري حله كلور * حلي شفتالو * كبير ولطيف وابدار شفتالويه اطلاق شايعدر حتي طبا تلولق معناسنه حلوه نسبت ايله چكردكي شيرين اولان نوعنك اسميدر ديو ادعا ايلدكلري اسم مرقوم حلي فارسيده بقول شعوري طاغي وردي شفتالونك اسم خاصي ضم اولين ايله هلودن غلطدر نوصورتده تسميه بالضد اولور صاحب برهان قولي اوزره هلو دراقي تعبير اولنان نوعنك اسم خاصيدر عربيده تو بسز نوعنه ضم زا وفتح وتشديد بدلام وسكون يا ايله زليق ديرلر

* حما * حما * شام جنتمشامه قريب كبير ومعروف بلده نك اسمي عربيده آخرده ها ايله حماه دن غلطدر بلده مرقوم تعريف وتوصيفدن مستغنيدر طول بلدي سانه وعرض بلدي لوه درجه ودقيقه‌در

* حمام * حمام * مبني ومعروف محل طهارت معناسنه تخفيف ميم ايله مصطلحدر عربيده لغةً اسيجاق صو واصطلاحاً محل معروف معناسنه فتح حا وتشديد ميم ايله حمام دن غلط اولوب فارسيده فتح كاف عجميه وسكون زا ايله كرمابه ديرلر اصلي كرم آبدر كه آب كرم تقديرنده ايلچه يه اسم ايدي بعده اسيجاق صو مناسبتيله حمامه تسميه اولنمشدر اواتلده لسان عجمده حمامه كذوچ ديرلر ايمش

* حمايلي * حمايلي * حرز ايچون بيونه آويزه اولان تبركات معناسنه مستعملدر عربيده كردنه آويزه اولان شيلر معناسنه اولان فتح حا ومد ميم ايله حمايل دن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عجميه وسكون را ايله كردنا ديرلر خفي اوليه كه حمايل قلچ باغي وساير كردنه آويزه اولان نسنه معناسني افاده ايدن حماله نك جمعيدر

* حناق * حناق * عافانا الله تعالى واياكم بوغازده اولان معروف ورم معناسنه حاء مهمله وتشديد نون ايله مستعملدر عربيده ضم خاء معجمه وتخفيف ومد نون ايله خناق دن غلط اولوب فارسيده مد با وسكون دال وها وفتح زا ايله بادزهره ديرلر

* حواميم * حواميم * قرآن كريم وفرقان عظيم اوائل سورنده واقع متشابهاتدن حاميملر وطاسينلر جمع اولندقده حواميم وطواسين استعمالي شايعدر عربيده مد همزه ايله آل حم

وآل

وآل طس دن قلطلذر اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت ابن مسعود
رضی الله تعالی عنه بیورمشلردر که اذا وقعت فی آل حم فقد وقعت
فی روضات رمثات اتأنق فیهن معنای کلام شریف اذا وقعت
فی آل حم یعنی سن قرائت سور شرائف حامیلرده واقع اولدیغنده
فقد وقعت فی روضات محقق باغچه وبستانلرده واقع اولمش
اولورسن رمثات رمثه نك جمعی اولوب یومشاق وقوملو یرلر دیمکدر
وتأنق ایقدن اولمغله شکوفه واثماری خوب وغریب دیمکدر
اویله جنان وروضاتکه خاکی عطرناك وانواری خوشبو ومیوه سی
دلجودر انلره نظر ایله متنزه اولمزه بسن دیمك اولور فائده بو ترکیب — مطلب آل
عجیبده واقع اولان آل مشهور اولدیغی اوزره اهل وعیال واتباع — بمعنی صاحب
معناسنه اولمیوب ذوکبی صاحب معناسنه اولمغله صحبهٔ معنویه دن مجازا
مستعمل اولوب اسماء مرکبه واشباهنده تثنیه وجمعی صحیح اولمیانلرك
تثنیه وجمعلری مراد اولندقده ماقبلارنده ذکر اولنوب جاءنی آل تأبط
شرا وباجاءنی ذو تأبط شرا دیرلر یعنی قلیجی قولتوغنده ایکی آدم
ویااوچ آدم ودخی زیاده کلدیلر دیمك اولور * حوائج * حاجتك جمعی — * حوائج *
قیاسیله لزوملی اشیا معناسنه مستعملدر عربیده حاجتك جمع کثرتی
مدحا ایله حاج وجمع قلتی مدحا وجیم ایله حاجات در محلنه کوره
بونلردن غلط اولور فارسیده مدبا وکسر با وسکون شین ایله بایستها
دیرلر قاموسده حوائج جمع غیر قیاسیدر وبالغهٔ مولده در
ویا حاجه دن جمع اولمشدر دیو محرر اولمسی دخی ضعفنه دلالت ایدر
حود * دوه لرك ارقه سنه وضع ایلدکلری شیء معروفك اسمی فارسیده — * حود *
فتح ها وکسر ومدواو ایله هویدن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله
قتب دیرلر * حورحور * جریان ما اوصافندن مشهور وفلان صو — * حورحور *
حورحور اقا یور دیرلر فارسیده فتح ها وسکون را ایله هرهوردن غلط
اولوب عربیده فتح تا وسین اول وسکون لامین وضم سین ثانی ایله
تسلسل دیرلر * حبز * امروان کندادده کاغد علم اوله رق خاء خطی — * حبز *
ایله مستعملدر فارسیده کسر ومد ها هوز ایله هیزدن غلط اولوب

عربيده ضم ميم وفتح خاء معجمه وتشديد نون ايله مخنث ديرلر معلوم اوله كه هر حمام طاسنك علي اولوب غلطا نه استعارة اطلاق اولنه رق نم اولمشدر وجه تسميه طاس مرقومك الدن اله دوشمه سيدر * حيوان ذوي الارواح يعني ديرلر معناسنه فتح حا وسكون يا ايله استعمالي شايعدر عربيده فتح حا و يا ايله حيوان دن غلط اولوب فارسيده كسر را وسكون نون ايله زندكان ديرلر خفي اولميه كه حيوان جنس حي اولوب اصلي فتح حا و يا ايله حيان در كلام عربده مثلين اجتماعي كريه اولديغندن ياي ثاني واوه قلب اولنديقده حيوان اوله جغي اشكاردر بو صورتده بابه رابعدن حيي يحيي حيانا اولور لكن عزي شارحي احمد جبلي قولي اوزره ماضي اولان حيينك اصلي بنه بلب مرقومده حيو اولوب واو طرفده واقع ماقبلي مكسور ولو يا يه قلب اولنمغله حيي اولور كلام عربده عين الفعلي يا و لام الفعلي واو لفظ موجود اولديغنه مبني قول مرقوم ضعيف اولديغي محتاج برهان دكلدر حيوان اطلاق اولنان چرنده و پرنده يعني وحوش وطيور ايكيوز سكسان ايكي سرده يعني نوع اولوب يوز يتمش ايكي نوعي چرنده و يوز اون نوعي پرنده اولديغي رسيده حاطه فقيردر

* حيوان *

تحقيق لفظ حيوان

* حرف الخاء المعجمة *

خالي الذهن * فهم وفطنت وحافظه صاحبي اولميان ايله واحمق معناسنه كسر و يا ضم يا ايله استعمالي شايعدر عربيده كسر لام ايله خالي الذهن دن غلط اولوب فارسيده مد كاف عربيه ونون ايله كانا ديرلر معلومدر كه هر حالده يا تحرير اولنوب حالت نصبك عربيده قرائث اولنمز يعني تركيب اضافي اولمغله حالت رفعده جاءني خالي الذهن كسر لام ايله وحالت نصبده رايت خالي الذهن نصب ايله وحالت جرده مررت بخالي الذهن ينه كسر لام ايله اولور * خجل * خجالتدن تحير ومدهوش اولان يعني اوتانان كيمسنه معناسنه مستعملدر عربيده فتح خا ولام و كسر جيم ايله صفت مشبهه اولان خجل دن غلط اولوب فارسيده فتح شين وسكون يا ايله شيرمنده ديرلر و مستعملي اولان

* خالي الذهن *

* خجل *

نجاله دخی باب رابعدن نجل نك مصدری فتحتين ايله نجل دن غلطدر
فائده پوشيده دكلدر كه ثلاثينك مصدرلری سماعی اولوب مطلب مصادر
سيبويه عندنده اوتوز ايكی بابه مرتقی اولمشدر كه قتل وفسق وشغل
ورحمة ونشدة وكدرة ودعوی وبشری وليان وحرمان وغفران
ونزوان وطلب وخنق وصغر وهدی وغلبة وسرقة وذهاب
وطرق وسؤال وذهادة ودراية ودخول وقبول ووجيف ومهوية
ومدخل ومرجع ومسعاة ومحمدة اوزان محررهدر واسم فاعل
واسم مفعول اوزانی اوزرهده ثلاثی مصدرلری كلور مثالی قام بابندن
قائما وفتن بابندن قرآن كريمده وارد اولديغی كبی استعيذ بالله
بأيكم المفتون ومبالغه ايچون دخی كلور مثالی هذر بابندن فتح تا ايله
تهذار ولعبهدن بنه فتح اول ايله تلعاب وحثدن كسر اول ايله حثيثی
ودلل دن بنه كسر اول ايله دليلی كبی اما ثلاثی اوزرينه مزيد
مصدرلرينك بش وزنی سماعيدر كه اولی تفعيل بابندن كسر اول ايله
كلام وثانی وثالثی فاعل بابندن كسر قاف ايله قتال وقيتال ورابعی
تفعل بابندن كسر تا ايله تحمال وخامسی فعالی بابندن زلزال كلورلر محرر
اولان مصادر خمسهٔ غير قياسيهدن ماعدا مزيد علی الثلاثی اولان
ابوابك مصدرلری قياسی اولدقلری محتاج بيان دكلدر * خدا * اسماء * خدا *
حضرت سبحانيدن مشهوردر فارسيده اصلی خود آی اولوب ذكر
وتسبيحده خفت ايچون واووياسی حذف ايله خايه ضمهٔ اشباعی ويرلمشدر
عربيسی موجود بذاته اولور فائده امام فخر الدين الرازی عليه مطلب اصل
الرحمه نك مطالب العاليه نام مؤلفنده تحقيق وبياتی بعينه نقل مناسب لفظ خدا
كورلدی وقريب من هذا اللفظ يعنی من لفظ واجب الوجود قولنا
بالفارسية خدا واصل هذا اللفظ قولهم خود آی وهو مركب من لفظين
احدهما خود معناه ذات الشیٔ ونفسه والثانی آی ومعناه جائی
ای بنفسه وذاته لا بغيره جائی والمراد من هذا المجیٔ الوجود فصار قولنا
خود آی ای بنفسه وجد وذلك هو اللفظ المطابق لقولنا واجب
الوجود فصار قولنا لذاته انتهی محرر اولان وجهدن غيری

صاحب ومالك معناسنه فارسيده مفرداً خداديو مستعملدر عربيده
فتح راايله ربكبي ايكيسيده بالكز ذكر اولندقده حضرت الله تعالى
جله اسمه دن غيره اطلاق جائز دكلدر لكن اوصاحبنه عربيده
اضافت ايله رب الدار تعبيري كبي فارسيده تركيب ايله خانه خدا ديرلر
شئ آخره اضافت وتركيب ايله ذات تعالى جل جلاله دن ماعدايه
اطلاق اگرچه عربيده برقاچ ماده يه منحصر اما فارسيده اكثريدر
خذ ما صفا دع ما كدر * موجب انبساط يعني انشراح قلب اولان
نسنه يي آل وصندى يعني موجب انقباض اولان نسنه يي ترك ايله معناسني
افاده اراده يي وفتح دال ايله كدر استعمالي شايعدر عربيده بوزلمش صافي
اولاني اخذ ايله وكدري ايله مهوش اولوب بولانق اولاني ترك ايله
معناسنه كسر دال ايله خذ ما صفا دع ما كدر دن غلط اولور وصفا
وكدر كلمه لرندن هر بري فعل ماضي وفاعلي ايله ما موصولك صله سيدر
فارسيده صافي يعني سوزلمش معناسنه فتح ومد نون ايله نابه وكدر
يعني بولانق معناسنه كسر تا وسكون باي ايله تيره ديرلر حق اولنه كه
فتح صاد ومد الف ايله صفاء بر نسنه نك صافي وهوا نك كاله كشايش
وانجلا سنه اطلاق اولنمغله بين العرب بلود دن خالي اولان
كونه يوم صاف تعبيري زبانزد يدر وكدر قاموسده مثلثة الدال
محرر اولديغنه مبني لفظا غلطدن سالم اولور ايسه ده بولانق اولان
نسنه ومصاب رقيق ايله مغموم اولان كونه دخي اطلاقنه نظراً معنا
سالم اولميه جغي محتاج بيان دكلدر السنه ناسده جاري مكدر
وتكدير لك معنالري ظاهر اولمغله بيانه محتاج دكلدر اما شايع اولان
معنايه صفا وكدر توجيهي بوصورتله خاطره لايح اولور كه سلطان
الانبيا عليه التحايا حضرتلري ايام مطرده وجود شريف عدم
الوجود حضرت رديفلرنده اثلوجم مشاهده سيله خوابه وارووب
استراحت بيوررلر ايمش اصحاب كرام رضوان الله عليهم الملك العلام
حضراتندن بعضيلر سبب لوملك وجهي سؤال ايتدكده حضرت ابو البشر
عليه السلامك خلقي اولنديغنه اوتوز طقوز كون اضطرارهم وبركون

باران

باران سرور وشادی نازل اولدیغنه مبنی الی آخر الایام اولادی
نوع بشره اوقات مغمومه ده انقباض درون مستولی اولور
دیو جواب بیورمشلر ازمان محرره یه تشبیها موجب انبساط اولان
شنبه لره صفا و موجب انقباض اولان شنبه لره عموما کدر

• خذمت •
اطلاقی بعید دکلدر * خذمت * اجرت ایله وبلا اجرة قوللق ایتمك
معناسنه ذال معجمه ایله مستعملدر عربیده کسر خاء معجمه وسکون دال
مهمله ایله خدمت دن غلط اولوب فارسیده فتح باوسکون نون ایله
بنده کی کردن دیرلر لکن فارسیده خدمت ایدیجی معناسنه خدمتکار

• خراسان •
مستعمل و صحیحدر * خراسان * عراق عجم وفارسك جانب شرقیسنده
واقع بیحد و بی عدد قصبات وقرایی حاوی اولکای عظیمه مشهوره نك
اسمی فارسیده ایکی جزء دن مرکب خوراسادن غلطدر پوشیده
اولمیه که بلده مرقومه جانب شرقك نهایتنه قریب واقلیم رابعدن
اولمغله ایکی جهتله شمسه منسوب اولور بنابرین ضم خاء معجمه وسکون
واو ایله خور کونش ومد همزه وسین ایله آسا بکزیجی معنالرینه
اولملریله التزاما طرف شرقده اقلیم رابعدن اولدیغنی افاده ایدر

تحقیق خراسانی دستار
اما خراسانی دستار شهرتنه بناء نون ایله نسبت اولندیغی آشکاردر
عمامهٔ مرقومه علمای کرامه مخصوص کوچك دپه لی نام کسوه نك
اسمی اولمغله رجال دولت علیه لباس دیوانیه اولمه سی ملابسه سیله
مناسبتا ایله تشبیها عمامهٔ معروفه لرینه اطلاق ایتمشلردر مرقومك

• خرنوب •
اسم خاصی قفسی دستار اولدیغی مشهوردر * خرنوب * جوزاغاجنه
شبیه شجرك بجکی بوینوزی دیو مشهور ثمری فتح خا ایله مستعملدر
عربیده ضم خا ایله خرنوب افصح اولوب تنور وزننده خروب

• خروز •
دخی لغتدر فارسیده ضم تا و میم وسکون را وسین ایله ترمس دیرلر * خروز *
زوج الدجاجه اولان حیوان معروفك اسمی فارسیده ضم خا ایله
خروس دن غلط اولوب عربیده کسر ومد دال ایله دیك دیرلر منقبه

منقبه
بعد الطوفان ابتداء ملوك اولان کیومرث یوما من الایام تنزه ایچون
کوهستانه وصولنده نظرینه راست کلور که مرقوم خروس بردانه

بولدقده کندو اکل ایتمیوب عیال واولادینی دعوت ایدر وسائر
حصائل حمیده‌سی دخی مشاهده‌ی اولدقده در آن ساعت قوم
وقبیله سیله اخذ واهلی اولمسیچون شهره کتورملرینه امر ایدر که
بنی آدم بو حیواندن کرم وعطا وجسارت ومحافظهٔ اولاد وعیال وایقاظ
وقت سحر وبونلردن ماعدا الخلاق پسندیده‌سن تعلم ایده‌لر * خروس * خروس
دکرمان اصطلاحنده اولوب بر حیوانك اداره ایلدیکی چرخك اسمی
فارسیده فتح خا ایله خراس دن غلط اولوب عربیده مطقادك رمان
معناسنه مدطا ایله طاحون دیرلر دیار عجمده خراس دیدکلری چرخ
صغیر که دیا ریمزده بربارکیر اداره ایدر خار ضعیف اولمغله بش
خر ربط وبند اولنور ایمش حضرت مولانا قدس سره مثنویسنده ایراد
بیوردیغی بیتندن معلوم اولور بیت پیش شهر عقل کل این پنج
حواس چون خران چشم بسته درخراس بوندن دخی خراسی
کسرخا ایله ضبط ایدن ارباب لغتك غلطی ظاهر اولور تفصیلی
اسباب تصحیحمز ذیلنده مرور ایلمشدر * خریدار * صاتون الیجی * خریدار *
معناسنه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب خریداردن
مرخم اولوب عربیده ضم میم ایله مشتری دیرلر جزء اولی خرید
اشترا ودار داریدن دن طوتوجی معناسنه اسم فاعل اولمغله معنای
ترکیبیسی صاتون الیجی دیمك اولور ایکی دال بردن تلفظی ثقیل اولمغله
ترخیم اولنمشدر * خزنه * درونسنه اموال واشیا وضع اولنان محل * خزنه *
معروفك اسمی عربیده فتح خا ایله خزینه‌دن غلط اولوب فارسیده
فتح کاف عجمیه ایله کنجینه دیرلر * خشین * غلیظ یعنی بوغون معناسنه * خشین *
مستعملدر عربیده فتح خا وکسر شین وسکون نون ایله خشن دن
غلط اولوب فارسیده کسر سین ایله ستبر دیرلر * خضراوات * یشیل * خضراوات *
رنك ایله قائم اولنلر یعنی یشلکك اسمی اوله رق غلطا سبزوات دخی
دیرلر عربیده ضم خا وسکون ضاد ایله خضر دن غلط اولوب
فارسیده فتح سین ایله سبزها دیرلر فائده لسان عربده افعلنك مطلب جموع
مؤنثی اولان فعلا وزننده الف ساقط الف ونا ایله جمعلنوب مجرد فی وزن فعل

اولدیغی

اولدیغی اوزره قحل وقلل اوزره جمعلیدر مثلا آلق معناسنه
بیضانك جمعی کسر ومد ایله بیض در فارسیده سفیدها دیرلر
وکره معناسنه سودانك جمعی ضم ومد سین وواو ایله سود در فارسیده
کسر شین ایله سیاهها دیرلر وصاری معناسنه اصفرانك جمعی
ضم صاد وسکون فا ایله صفر در وفارسیده فتح زا ایله زردها دیرلر
وقرمزی معناسنه حمرانك جمعی ضم حا وسکون میم ایله حمر در
فارسیده ضم سین وسکون را ایله سرخها دیرلر بعده اولان چهار
فصل وزنی اوزره اولدقلرینه شاهد آیه کریمه ماستعیذ بالله ومن الجبال
جدد بیض وحمر مختلف الوانها وغرابیب سود در ناما حدیث شریف
ابدان فی الخضر او انه شتعلقه کلام معنی یلنبیده واقع خضر اولمات
صفت اولیوب اسم جنس اولنجه جنس تأنیثه صیغه لازم
اولمز دیملك اولور بو جهتی معلوم اولنمسکین حدیثه نو به واقع
اولدیغی کبی اسم جنس دون وبامعناسنا وبنفشه ادات فعلا وزننده
اولنلر الف ونا ایله جمعلنورلر مثلا اوه معناسنه اولان صحرانك جمعی
صحراوات در فارسیده فتح دال وسکون شین ایله دشتها دیرلر وخالی
اولان صحرا معناسنه بیدانك جمعی بیداوات در فارسیده مدها ایله
کاتونها دیرلر وصفت خارجیه مثال بعد ومنع الحمل فرق کونده
نفسانك حالی یعنی لوغسه معناسنه ضم نون وفتح فا ومد الف ایله
نفسانك جمعی کذلك ضم نون ایله نفساوات در فارسیده بعدرنا
وبعیم جز بیه واولات جمع ایله زاجها دیرلر * خطر * فتح خا وطا وسکون
را ایله عربیده مثلا که مشرف اولمق یعنی اولجل اولمق معناسنه
وفارسیده زنهار اولدیغی اوزره آفت ومخوف ومهلکه معنالرینه دیر
اما معناطره فارسیده مستعمل اولیوب عربیده انجق هلاکه قریب
اولمق معناسنه موضوع اولغله معنای مجردده استعمالی غلط اولوب
فارسی اولهرق مهلکه لو معناسنه خطرناك دیملك صحیح اولور * خطمی
خبازی یعنی ابه کومجی انواعندن شجری ونباتی شی معروفك اسمی
عربیده کسر خاء معجمه وسکون طا وتشدید یا ایله خطمی افصح اولوب

مطلب جموع فى وزن فعلا

* خطر *

* خطمى *

فتح خا دخی جائزدر لکن حدیله بنه غلطدن سالم اولمز فارسیده
کسر ومد خاء معجمه ایله خیری اطلاق اولندیغی فرهنك محمودیده
مصرحدر * خلطه * ایکی کسنه بربریله قارشوب صحبت ایتمك (• خلطه •)
معناسنده ضم خا ایله استعمالی شایعدر عربیده کسر خاء معجمه وسكون
لام ایله خلطه دن غلط اولوب فارسیده ضم شین ایله شوریدن کسما
دیرلر اما ضم خا ایله خلطه امواله قارشوب شریك اولمق معناسنه
اولدیغی کتب لغات مطالعه ایدنلرك معلومیدر * خمخم * بورق (* خمخم •)
قامچی یعنی انغه بعضی علل عروضیه کبکلر بشلك ریزه ریزه اولوب
ایچروباتمه سندن چکزدنا سویلدنك اسمی فارسیده فتح جائین
معجمتین ومیم ثانیه وسكون میم اولی ایله خمخمه دن غلط اولوب
عربیده فتح میم وسكون دال وضم غین معجمه وسكون واو ایله مدغوم
دیرلر * خمور * دقیق وسائر نسنه لردن یوغریلان شی معروفك (* خمور *)
اسمی فارسیده فتح خا وکسر ومد میم ایله خمیردن غلط اولوب
عربیده اعراب عمره ایله عجین دیرلر * خمیازه * زحمت ومشقت (* خمیازه *)
معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده اسنه مك معناسنه اولان فتح خا
وسكون میم ایله خمیازه دن غلط اولوب عربیده فتح ثاء مثلثه وسكون
واو ایله ثوبله دیرلر زیرا زیاده اولان معنیده شیوعی اسنه مه وجوده
عارض ثقلته تشبیها اولمسی ملابعدر * خناس * ابلیس پرتلبیسك اسمی (* خناس *)
اوله رق مستعملدر عربیده اسمی فتح شین وسكون یا ایله شیطان
اولوب فتح خاء معجمه وتشدید ومد نون ایله خناس لقبیدر وفارسیده
مد لام وکسر ومد فا ایله لافیس دیرلر مرویدر که بهرکوت
سحیری رئیس المفسدین شیطان لعین کرسی نشین خباثت اولوب
اطراف عالمه مع الاعوان والجند معلومنی سرعسکر ارسال
ایدرایمش وکندو دخی توابعی ایله هر صباح بازار برینه حاضر اولدیغی
یغدو الشیطان بقبره الی السوق حدیث شریفندن مستنبطدر اولی
مذهب علما وصلحا ومشایخ ثانیسی اعوروز راو بکلربکی وسائر عساکره
ثالثی زلنبور تاجرلر وایع . وشرا اربابنه راهی پر حفظنا الله تعالی

مصائبه

مصائبه دوچار اولانلره خامسی هفاف شارب خمر اولانلره سادسی
مرمخوانده وسازندەلره سابعی لغوس محبان واقربا میاننه مخاصمه‌یه
ثامنی داسم زوجین بینی افساده تاسعی مسبوط عوام ناسه عاشری
ولهسان ابدست آلوب وغسل ایدنلره حادی عشری خنزیر یب نمازه
مشغول اولانلره ثانی عشری مرنش نماز وقتنی تأخیر ایله ترك ایدنلره
ثالث عشری متقاصی صباح نمازینك ترکنه رابع عشری مزعج
حجاج وغازیلره خامس عشری خبیث جمیع ناسه ارتکاب کاهده أمورلر
اولوب ابرتەسی صباحه دك بو خدمتلره مبادرت ایدرلر ایمش

* خوان * خوان
حافظ شیرازینك دیوانده بیت بیا که ترك فلك خوان روزه غارت کرد
هلال عید بدور قدح اشارت کرد بیتنده واقع خانی کتاب
واو معدوله ایله تحریرلرینه مبنی اسنادان نوظهوران دخی خوان
قرائتیله سفره معناسنی ویروب کلفته دوچار اولورلر بیت مرقومك
معناسی اربابنك معلومیدر محرر اولان مدخاء معجمه ایله خان مرادفی
عربیده برکسنه‌نك مسکنی وجمیع اثاث بیتی معناسنه فتح راوسکون لام ایله
رحل وترکیده اوبرق دیرلر وخانك موضوع لهی عربان واکراد
ویورك طائفه‌لرینك سیاه اولری اولوب کثرت استعمال ایله خانمانه

مطلب واو معدوله

اسم اولمشدر معلوم اوله که حرف خاء معجمه‌ده قاعده فرس مابعدینه
واو تحریر اولنوب معدوله تعبیر اولنور کتابتده ترك اولنمیوب
بو صورتده تلفظ اولنماز مثلا واو معدوله‌نك مابعدی حرف مفتوح
واقع اولور ایسه اویقو معناسنه اولان خواب وامثالی کبی خا مفتوحا
قرائت اولنور واکر حرف مکسور واقع اولور ایسه اقارب
یعنی خصم معناسنه خویش وامثالی کبی خا مکسورا تلفظ اولنور
اکر حرف مضموم واقع اولور ایسه محرر اولان سفره معناسنه خوان
وامثالی کبی خا مضموما قرائت اولنور بودخی معلوم اوله که زبان

مطلب واو معروفه ومجهوله

مرقومده واو معروفه واو مجهوله تعبیری شایعدر یعنی واوك ماقبلی
حرف مضموم اولوب ضمه‌یه زیاده اشباعده واو معروفه واشباع
خفیفده واو مجهوله دیدکلری کبی یای تحتانیه‌نك دخی ماقبلی

مكسور اولدقده اشباع بعليه ياى معروفه واشباع خفيفده
* خوجه * يای مجهوله ديرلر * خوجه * معلم علم معناسنه استعمالی شايعدر
فارسيده خداوندمعنانه ووزير وصاحب مال وشيخ وحاكم معنالرينه
اولان فتح خا وواو معدوله ايله خواجه‌دن غلط اولوب عليهما
هر برينك مستقل لفظلری اولدرقی اشكاردر حتی اولمام كه اصل
فارسيده خواجه تاج الديك معناسنه يعنی خروس ايبكيدر براى تعظيم
* خوخ * مذكوراته تسميه اولنشدر استاد علمه دخی اطلاق ايجاد كاذير * خوخ
غلطا لوتادبو مثلو وطبوه معروفه‌نك اسميدر ضم خا ايله مستعمللر
صربيده فتح خاء معجمه وسكون واو ايله منونه‌دن غلط اولوب
* خورنق * فارسيده دغنا لوتك مراد فى فتح شين ايله شفتربك دخی ديرلر * خورنق
ملوك عربدن نعمان بن امرئ القيس امری ايله بنا اولنان مشهور عالم
قصيرك اسمی فارسيده ايكی جزدن مركب جاى طعام يعنی محل اكل
معناسنه فتح خا معجمه وراء وواو معدوله وسكون نون ايله خورنكادن
معرب‌در خورن زياده ايتك وكامجالس معنالرينه اولمغله زلده اكله
اختلاف بانی بانی محل ديمك اولور استطراد قصر مشهورك بانيسنده
قصر خورنق اختلاف واردر بعضيلر نعمان اكبر شاه وبعضيلر بهرام كور ديو
روايت ايدرلر حضرتنه قريبی ظهر كوفه‌ده نعمان بن امرئ القيس همتيله
سنمار نام معمارك بناسی غرائب دهردن قصر عجيبدر بهو مرقوم
اوج كيده مداخل بنا اولنش ايبكه سدير ديرلر لبدی بعد التعريب
تحقيق خراى سدير اولنشدر بعد الاتمام نعمان بنلم كلوب جوسق مرقومی تماشا
* سنمار * وتحسين ويسند ايتدكده نصكره معمار بو قصره دهرم باعث انهدام
برشئ ملاحظه اولنورمی سؤال ايله ومعمار بنلی بر محلنه حجر وضع
اولنشدر اول حجر اخراج اولنسه فی الحال بجمله‌سی منهدم اولور
جوابنده نعمان شاه مثللو اوب اول محل سندن غيريك معلوميدر
ديدكه معمار قسم بالله ايدوب كيمسنه بلن ديو سنده خلاف جنس
اولمسی ملابسه سنه بهدنی زبانه وسوء منه ناهيه وقصر عاليدن
دعمار مرقومی زمی واهلاك صعماره ايلك ايله اعدام ايدر ماجرى

بو صورتده جاری اولمشیکن قصر مرقومك مثلنی آخره بنا ایتمسون دیو
سنماره اکرام مقابلی اهانتی مشهور اولدیغنه مبنی بین العرب شایع
اولان جزاء سنمار مثلی دخی موردا غلط اولور سنمار مرقومك
اسمی دخی فارسیده کسر سین وسکون میم وفتح ومد نون ایله سیمناردن
معرب اولوب استاذ مرقوم سام نسلندن رومی الاصل اولدیغی
کتب معتبراتده محرردر * خونکار * پادشاهان آل عثمان وسلطانان
سلاطین جهان وخاقانان خواقین دوران اید الله دولتهم الی آخر
الزمان حضراتنه اسم اوله رق کزارنده زباندر فارسیده ضم خا ومد
دال وعربیت وفارسیتی جائز اولان کاف ایله صاحب امور معناسنه
اولان خداوندکاردن مختصر وعربیسی ضم سین ایله سلطاندر ایدهم
الله تعالی * خیارشنبه * اطراف مصر وبصره وهند ودیار حبشه‌ده
نابت کل ابریشم درخته شبیه بر شجرك معروف ثمرینك اسمی
فارسیده جیم عجمیه ایله خیار چنبرك معربی اولان جیم عربیه شین ایله
خیارشنبردن غلطدر * خیمه * بزدن چادر معناسنه مستعملدر عربیده
درت دیرك اوزرینه چاتوب نبته پوشیده سی اخشابدن اولان خانه‌نك
اسمی اولدیغی مصباح منیرده ابن اعرابیدن منقول اولدیغندن
قطع النظر قاموسده دخی کل بیت مستدیر او ثلاثة اعواد او اربعة
یلقی علیها الثمام محرر اولمه سندن مستباندر ثمام جرما ورقنه شبیه بر اوتدر
زمانه مزده صلاش دیدکلری باغ کلبه سی اولور الی الآن بادیه نشین
عربان ساکن اولدقلری بیوت بو صورتده اولوب نوعی باقیدر لکن
قاموسده مستدیر محرر اولدیغنه مبنی خیمه مستعمله‌یه تشبیهها علم
اولمسی ملایمدر اما بزدن اولان چادرك عربیده ایکی درکلوسنه
مد فا ایله فازه وفارسیده مد با ایله بارکاه وبر درکلوسنه عربیده
فتح را وسکون واو ایله روق وفارسیده مد تا وزای عجمیه ایله تاژ دیرلر

حرف الدال المهملة

دادی * صبیانه خدمت ایچون تخصیص اولنان جاریه‌نك اسمی
فارسیده هر جاریه‌یه عموما واطفال خدمتنه ایدن جاریه‌یه
خصوصا اسم اولان مد دالین ایله دادادن غلط اولوب عربیده اسم

مخصوصی اولمغله حره نك مقابلی مطلقا خادمه معناسنه فتحتین ایله
امه دیرلر اطفالك اغانی كالی ایله تعلمندن مقدم اصلی اوزره تكلملری

* دار *

انطاق حق اولدیغی اشكاردر * دار * بول یعنی وسیعك مقابلنك
اسمی جغتاییده مدتا ایله تاردن غلط اولوب عربیده فتح ضاد وسكون
یا ایله ضیق وكذلك فتح ضاد وكسر وتشدید یا ایله ضیق وفارسیده

* دارابجرد *

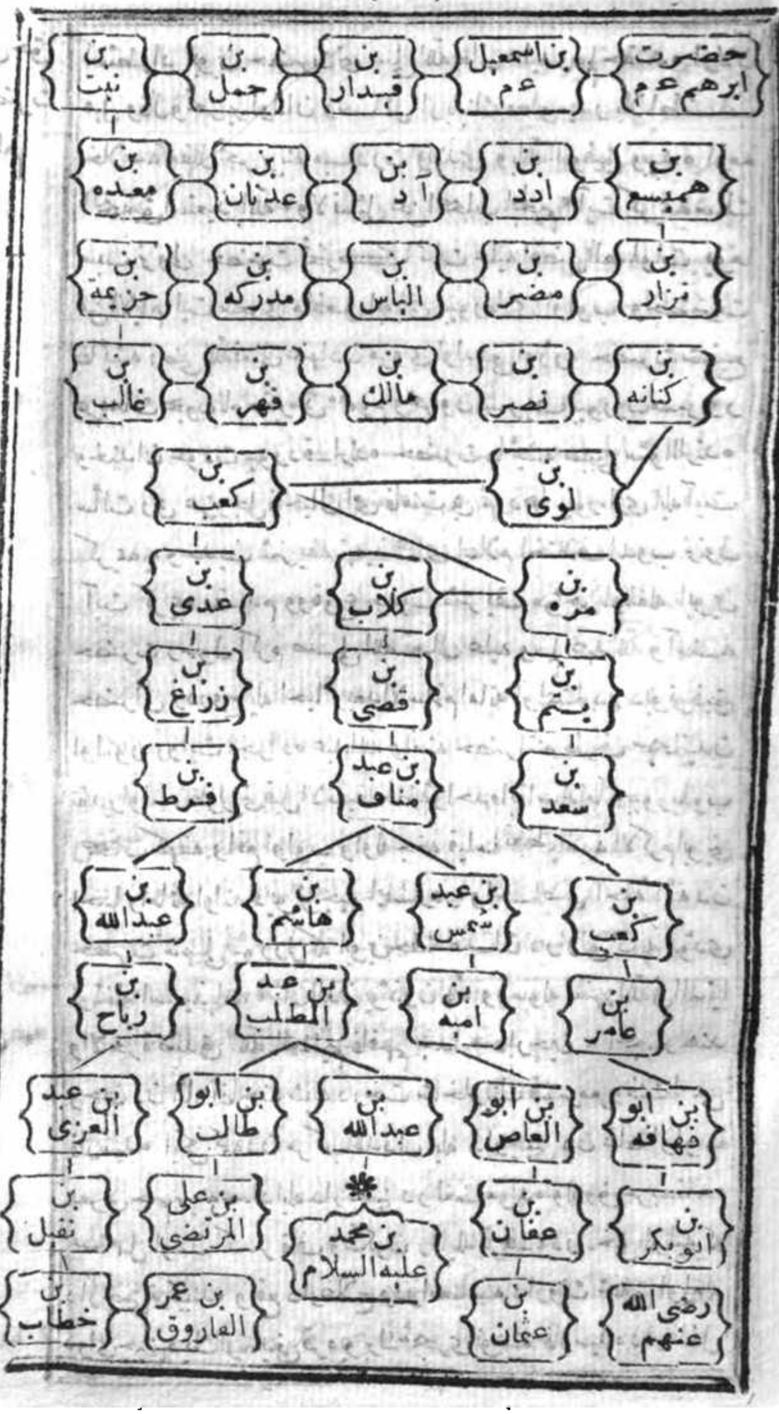
فتح تا وسكون نون وآخرده كاف فارسیه ایله تنك دیرلر * دارابجرد
بلاد فارسدن شهر معروفك اسمی اولوب حالا دیاربكر دیو مشهوردر
یاقوت حموی معجم البلدان نام مؤلفنده تصریح وبیانی اوزره
فارسیده مد دال وراوسكون با وفتح جیم وسكون راء ثانیه وآخرده
دال ایله داراب كرددن معربدر وسعد الدین التفتازانی وسید شریف
جرجانی علیهما الرحمة السبحانی حضراتنك مفتاحه اولان شرحلرنده
بیان بیوردقلری اوزره داراب كرد ایكی كلمه دن مركب اولوب داراب
اسم ملك وكرد فعل یعنی ایشلدی معناسنه اولمغله بانی شهر ملك دارا بدر

مطلب فی اسم دیاربكر

دیمك اولور ونوار یخده بو صورتده محرردر كه مرقوم داراب ملوك
كیانیانك طقوزنجیسی ملك داراب بن دارا اولوب تاریخ هبوطینك
بش بیك ایكیوز سكسان برسالنده اسكندر بن فیلقوس قتل ایتمكله
آخر ملوك كیانیان اولان ملكدر وحین ولایتنده دیاربكری بنا ایلدیكی
مرقوم صحایف تواریخ اولمغله دیاربكر دخی اتراكك تحریفلری ایله
دارابكردن غلط اولمسی منفهمدر وملك محرر داراب ویابذری
دارا زمانلرنده ابتدا ذهب وسیمه ضرب سكه اولندیغی دخی تواریخده
محرردر وبلدهٔ مرقومه ده زیبق وموميا معدنلرندن غیری جبالنده
بیاض وسیاه وقرمزی وصاری وشبل طوز معدنلری اولدیغی

* دار النابغة *

مرویدر طول بلدی عط وعرضی لب درجه در * دار النابغة * رسول اكرم
ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرینك والدلری عبد الله
جنابلرینك مدفنی اولان محلك اسمی عین مهمله ایله مستعملدر عربیده غین
معجمه ایله دار النابغه دن غلطدر زیرا نابغه بنی نجار قبیله سندن عظیم الشان
بر شخص اولوب حضرت عبد الله وفاتلرنده مدینهٔ منوره ده واقع شخص
مرقومك بیتی درونده دفن اولنمغله دار النابغة دیو مشهور اولمشدر

حضرت ابرهیم عم
بن اسمعیل عم
بن قیدار
بن حمل
بن نبت
بن همیسع
بن ادد
بن آد
بن عدنان
بن معده
بن نزار
بن مضر
بن الیاس
بن مدرکه
بن حزیمه
بن کنانه
بن نصر
بن مالک
بن فهر
بن غالب
بن لوی
بن کعب
بن مره
بن کلاب
بن عدی
بن تیم
بن قصی
بن زراغ
بن سعد
بن عبد مناف
بن قرط
بن کعب
بن عبد شمس
بن هاشم
بن عبدالله
بن عامر
بن امیه
بن عبد المطلب
بن رباح
بن ابو قحافه
بن ابو العاص
بن عبدالله
بن ابو طالب
بن عبد العزی
بن ابوبکر
بن عفان
بن محمد علیه السلام
بن علی المرتضی
بن نفیل
رضی الله عنهم
بن عثمان
بن عمر الفاروق
بن خطاب

مطلب في حق ابوين حضرت صلعم

استطراد ابوين حضرت نبي صلى الله تعالى عليه وسلم حقنده يوزن قيل وقال وتحرير اولنان رسائل اربابك معلوميدر بو الاطناب خلاصهٔ مقال تحريرينه مبادرت اولندي وبالله التوفيق وبيده ازمة التحقيق استعيذ بالله * ولا تسئل عن اصحاب الجحيم * آيت كريمه سنك سبب نزولى حضرت فخر كائنات عليه افضل الصلوات يوما من الايام ليت شعري ما فعل ابواي بيورمالرى اولوب وحضرت عائشه رضي الله تعالى عنهادن مروى اولديغى اوزره حضرت شفيع عرصات الحجون نام مقبره يه مهموم ومحزون تشريف بيوروب مسرور وخندان عودت بيوردقلرنده حضرت عائشه سببنى سؤال ايلرنده سالت ربي عز وجل فاحيا لي امي فامنت بي ثم ردها بيورمالرى ايله آيت كريمه وحديث شريفه نسبة علماى اعلام اختلاف ايدوب نزول آيت كريمه متقدم ووقوع حديث شريف متأخر اولمغله ابوين حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم عبد الله وآمنه حضراتي زنده بوق ايله احيا وبعد الاسلام اماته اولنمشلردر ديو توفيق اولنور روايت اخراده عبد الله وآمنه حضراتنك طرف سبحانيدن تقدير اولنان عمرلري قبل الاسلام فاطمة واحده ايله اماته بيورلوب صحابه كرمه واقع اولوب واوله جغو قياسا نعطي البرية الاكرم ابوينى احيا واماته اولنمردر بو توجيه ايلشرد ووارد اصلى آجله اثمه دنه حضرت سهيلي بيوررلر كه ابوين حضرتنه لسانك درازلق ايدلوب اوذى اولمغله استعيذ بالله * ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله في الدنيا والآخرة صدق الله العظيم فافهم جدا * دارچيني * اخضار هند وچين كون اتاد اغاجينه شبيه درخت شاخلرينك قشر معروفنك اسمي فارسيده الچي كلومشدر مركب ايله دارچيني اون عاط اولوب معرب جيم يرينه صاد ايله دارصيني در لغت مولده اولمغرق عربستانده مستعمل اولان كسر قاف وسكون رايله قرقه دينن حق اولنيه كه دارچيني تركيبنده واقع دار علاج ودوا معناسنه يا توينك نخفه اولمغله دواي چيني ديمك اولديغي قره بو برك شجري توغنه تما اسيده دار فلفل

• دارچيني *

وتعم القار تعبير اولنان شئ معلبه ناولوش اطلاقی اثبات مدعابه
شاهد بن کبی اقبدز لسانی وجودنی اراده ایدنلر کتب لغاتی
مراجعت ایلسونلر لیکن یکانهٔ دهر وفاضل روم کمال
پاشازاده مرحوم حقایق الدقایق نام مؤلفنده اکثر کتب لغته — تحقیق ترکیب دارچین
تبعیة واردیکلی طورلق اغاجه دیدیکلرندن دارچینی ده که دیار
اول اغاجدرکه چین ولایتنده اولور وبو پاره کتوروب دارچینی
دیدیکلری انک قبوغیدر بو راول اغاجک عشیدر بیورمشلر علیه الرحمة
فرق وتمیزی محول رأی صوابدیددر * دال * بوداق دخی دیرلر — * دال *
اشجارک اطرافنه منشعب اولان نسنه‌لرینک اسمی جغتاییده فتح دمه
نا ایله تال‌دن غلط اولوب عربیده ضم غین وسکون صاد ایله غصن
وفارسیده مدشین ایله شاخ دیرلر * داول * معروف آلت لهوک اسمی — * داول *
عربیده فتح طا وسکون با ایله طبل وفارسیده ضم دال وها ایله دهل
اولمغله ایکسیندن دخی غلط اولمیه ملابملر ماخترماشات * دبه * جغتاییده — * دبه *
ظهور ایدن شیشک اسمی تشدید با ایله مستعملدر فارسیده تحقیق
ایله که ورنده دبه‌دن غلط اولوب عربیده مدهمره وفتح دال وسکون
را ایله آدر دیرلر * دهات * جودت رأی وحسن تدبیر ایله ایشلدیکی — * دهات *
ایشک عاقبتندن خاتمه‌سی نه‌یه منجر اوله جغنی ادراک ایدن شخص
حقنده جغتایی ایله فلان دهاتمندر دیو مستعملدر عربیده ضم دال
ومد ها وهمزه ایله دهاة‌دن غلط اولوب فارسیده فتح فا وها وسکون
را ونون ایله فرهنج دیرلر فائده قضاة قاضینک جمعی اولدیغی کبی — مطلب دهاة
دهاة دخی داهینک جمعیدر ابو الفضل میدانی مجمع الامثالده — * عرب *
دهاة عرب اصحاب کرامدن اربعهٔ متناسبه دوات عظام یعنی
حضرت معاویه وحضرت عمرو بن العاص وحضرت مغیرة بن شعبه
وحضرت زیاد بن ابیه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اولدقلرینی عامر
شعبیدن تومامتیله نقل ایدرکه شئ جزئی بی تحریک وافساد ایله
بر کلی وداهیه وغمیا ظهورینه صرف اولنان آلتی امثلفکک ورجع
ادمینا مثلی ابتداء حضرت عمرو بن العاص تکلم بیورمشلردر * دربند — * دربند *

قطاع طریق خوفندن لیسلامین ابنای سبیل ایچون یعنی اخطار دوچار
اولنان بکجیلر سکنالری بنك اسمی اوله رق مستعملدر فارسیده زحمت
ایله عبور اولنان بوغاز و طریق ضیق و محل مهلکه معنالرینه در توسنون
دربنددن معنی غلط اولوب عربیده مدخله جمع ولنکون قاف و کسر
نون ایله خانق دیرلر ذکر لازم ارادهٔ ملزوم قبیلندن اسم اولنمشی بعید
دکلدر * درفش کاویانی * ضحاك ماربنك قاتلی شاه فریدونك علم
مشهوری اسمیدر اگرچه غلطدن سالم لکن اصطلاح انجامه مغایردر
زیرا کتب لغاتنده درفش کاویانی و کاویانی درفش دیو محرردر درفش
دیو دمورجیلرك اوکونه قودقلری دریتك اسمی و کاوه اصفهانده
براهنکر یعنی دمورجینك اسمی اولوب آخرنده که ها معنای عام
جنسیدن معنای خاص علمیه نقل ایچون اولان ها اختصاصدر
شخص مزبور ادیم پارهٔ مرقومی قناه منقدهسنه تعلیق ایله علم افراز
عصیان اولمغله مرقومه نسبت ایدوب کاویانی درفش دیو علم
مزبوره علم اولمشدر بودخی معلوم اوله که ضحاك ماربنك اسمی اولان
لفظ ضحاك کولیجی معناسنه اولیوب فارسیده عشره معناسنه اولان
ده ایله عیب معناسنه اولان کاف عربیه ایله آكدن مرکبدر شاه مرقوم
اون عیب ایله معیوب اولمغله ده آك تلقیب اولنمشکن تعریب ایدوب
ضحاك دیمشلردر تفصیل مقال بو صورتده رقمزدهٔ راغم مورخیندرکه
اسمی اژدهاك اولان ضحاك مرقوم زمان سلطنتنده ابلیس پرتلبیس
زمرهٔ خدمه سیندن بر بری اولمغله یوما من الایام ضحاکك جامده
میرنی تراش دنمکر خدمتندن اظهار ممنونیت و التفات ایدوب
مرادك نه ایسه سویله ویره یم دیدککده ابلیس مراسم شاهی
بعد الاداء اقرانمدن امتیاز ایچون رخصت بیوریلور ایسه منکبین
شاهیدن بوس ایده یم دیو رجا ایدر اجازت ویرلوب ایکی اموزندن
بوس ایلدیکی آنده غائب اولور اول محلردن ایکی لحم پاره ظهور
وکیدرك مار صورتنده پیدا ایدوب قولاقلرینه کرمکله بفنا بت

درفش کاویانی

تحقیق اسم ضحاك

زحمت

زحمت ویروب حکمای زمانه سی علاجندن عاجز اولورلر ینه مرقوم
علیه اللعنه طبیب صورتنده کلوب هر برینه یومیه بر نارسیده
صبی مغزنی و یرمك تعلیم ایدر بوحال ایله بی حد و بی حساب اطفال
بی کناه قتلی ایله ابوینلرین دل خراب ایدرك مرقوم کاوهٔ آهنکره
نوبت کلورکه بوندن اقدم ایکی جان پاره سندن جدا اتمشلر ایدی
قضیهٔ اتفاقیه ذکری مرور ایدن جمشید تصحیحمزده بیان اولندیغی
اوزره کرز کاوسر اعمالی ایله کاوهٔ مرقوم حکیم مرسومه مناسبت
پیدا ایلمش ایدی بنابرین واروب حکیمدن علاج خواه اولور آهنکرلك
ایدر ایکن استعمال ایلدیکی ادیم پاره بوبور دریسندن اولغله حکیم
مزبور پرداخت و پاك ایدوب صد اندر صد بر وفق وضع ایدر برروایتده
ادیم پاره اوزرنده مرسوم اولان وفق مثبنی ضرب حدیدیله ایدر ایکن
شرارهٔ آتشدن پیدا اولمشدر دیو محرردر لکن قتی بعیددر والحاصل
کاوه یه نوبت کلدکده جلد مرقومی کورك چکدوکی کوندره ربط
وضحاك ظلم وستمندن داد وفریاد دیو صیحه ایلدکده ملدوغ مارستم
ضحاك ماری ایله جکر پاره لرندن دور اولان بیحد و بی قیاس لشکر جمع
اولوب علی روایة قتل اولادو تربیهٔ دماغه مؤکل اولان ایکی شاهزاده
مرحمة بهرکون صبی واحدك مغزینه دماغ غنم الحاق ایله برینی
ازاد ایدوب بیابانه ارسال ایله حیلی شخص جمع اولمش لشکر مرقوم
بونلاره دخی ملتحق اولدقده کثرت ووفرت پیدا ایدوب ضحاك ایله
جنك وحربه آغاز ایدرلر عسکر ضحاکدن هرکك نظری اول
درفشه دوش اولسه بالطوع والرضاء کاویانلره تابع وملحق اوله رق
کثرت عسکر ایله واروب فریدونی مختفی اولدیغی محلدن آلوب
لشکر فراوان ایله اصفهانه دخول ورؤیاده مشاهدی اولدیغی
صورتده ضحاك ماری جالس تخت شاهی ایکن بالذات فریدون
واروب دردست اولان کرز کاوسر ایله بك ضربده سرنکون ایدوب
برینه جلوس ایدر برکت وفق شریف ایله ضحاکده نطقه مجال محال
اولوب هلاك اولور بوندن صکره کلن ملوك ایران علم مرقومی

استقبال کاویانی درفش

انواع جواهر ايله ترصيع وتزيين ايدوب هربار ملاقات خصمده پيشرو
ايدرلر ايمش وفق شريف بركاتى ايله بوندنصكره رايات عجم منكسر
اولميوب منصور ومظفر اولورلر ايمش تا اول وقته دككين كه آخر
ملوك فرس كسراى عجم اولان يزدجردك شهريارك استيصالنه
غزوهٔ فارسيه ده حضرت امير المؤمنين عمر الفاروق رضى الله عنه
حضرتلرينك زمان خلافتلرنده شيخ الرماة حضرت سعد بن ابى وقاص
رضى الله عنه غزات موحدين ايله تعيين وارسال بيورلدقده على رواية
هرنه قدر اقدام اولندى ايسه ينه صورت غلبه طرف يزدجرده يانده
نمايان اولمغين اشكار اولديغنه مبنى لشكر مسفوردن برشخص دل آكاه
اخذ وسبب قوتلرندن سؤال اولندقده درفش مرقومده مرسوم
وفق صداندر صدك بركتى اولديغنى اخبار ايلديكى آنده ماجرى
على ماجرى حضور فائض النور حضرت خليفة اللهه عرض وانها
اولندقده امر وارادهٔ حضرت خليفهٔ ثانى ايله باب مدينة العلم حضرت
على رضى الله عنه بر وفق دلخواه بر وفق مهنى بسط وتحرير وعساكر
اسلامه تسيير بيوروب مقدمة الجيش اولان رايهٔ اسلاميه يه
تعليق اولنديغى آنده شاه يزدجردك مشير وسپهدار وپهلوان
پرزورى رستمك واسطة العقد كريبان حياتى اولان عقدهٔ سرنكيت
مغفرى ناخن سنانهٔ سيف صارم حضرت سعد بن ابى وقاص ايله منحل
اولديغى ساعتده يزدجرد فرار وعقب كيرلرى تفتيش ايله رحاى
وجودى برآسياب خرابده وفق سيلاب اجل اولدقدنصكره خزائن
يزدجردك شهريارلردن نصيب غزات موحدين اولان غنايم فراوان
ايله مع كاويانى درفش اوزرنده اولان انواع جواهر ولآلى بخش
وتقسيم مجاهدين اسلام اولمق اوزره منقولدر وفق مباركه مثبتنك بسط
وتنزيلى امام على كرم الله وجهه حضرتلرندن ايكى سند صحيح ايله فقيره
واصل اولمشدر برى قدوة المشايخ الشيخ على باغتر طائفيدر كه
احدهما آخره متصل درت بوز مخمس خالى الوسط وفق تحرير اولنه
بوصورتده هر برضلعى يكرمى وفقدن يوزخانه ايدر كه صداندر صدد

استيصال كاويانى درفش

صورت بسط وتنزيل وفق شريف

اولور

اولور مخمس خالى الوسطك مثنى طبيعيسى اوزره سورهٔ شريفهٔ
اخلاص بعد البسط تنزيل اولنوب وسطنه مراد نه ايسه تحرير اولنور
مثنينك مثبنده دخى طبيعى مخمسه مراعات لازمه دركه ديكرى الشيخ محمد
بهزاد تركى روايتيدركه همان صد اند و صد تحرير اولنوب وفق مربع
مثنى طبيعيسنه قياسا برعدد مفتاحدن بدا ايله اون بيك عدد قفلده
تمام اولور حصول مرامه موافق درت ايات شريفه اصطلاح اربعيه
وملائكهٔ مقربين اسم شريفلرى زوايای اربعه يه تحرير اولنور
الله تعالى اعلم بحقيقة الحال * دزدار * قلعه محافظى معناسنه كسر دال — * دزدار *
ايله استعمالى شايعدر فارسيده كلمتين دن مركب ضم دال وسكون
زا ايله دزداردن غلط اولوب عربيده حافظ القلعه درلر معلوم دركه
دز قلعه ودار داشتن دن اسم فاعل اولوب حافظ معناسنه اولمغله
معناى تركيب حافظ قلعه ديمك اولور لاجرم سعيد هروى بيت
زدزدارى دزى دزديد دزدى زهى دزدى كه دزدد دوبر دزدار
دستمال * ال سله جك يعنى يا قلق تعبير اولنان شئ معروفك اسمى — * دستمل *
فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح دال وتا وسكون سين ايله دستمال دن
غلط اولوب عربيده فتح ميم وضم ومدشين ايله مشوش ديرلر دست ال
ومال سورمك معناسنه اولان ماليدن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبى اولمغله معناى تركيبيسى ال سورمجك شئ ديمك اولور * دستور — * دستور *
فتح دال وسكون سين ايله وزير كبير واذن واجازت معنالرينه مستعملدر
اكر فارسى ملاحظه اولنور ايسه بجادر زيرا فارسيده فتح دال ايله
صاحب دست ومسند يعنى وزير وصدر ومقام صاحبى وتمشيت
امور دولت محكنده و يه تفويض اولنمش اعتماد الدولت معناسنه
ورخصت واذن واجازت معنالرينه موضوعدر اما عربيده ضم دال ايله
مستعمل اولمغله دستوردن غلط اولوب معناسى اسامى عساكر
ومرتزقه اوقاف تحرير اولنان دفترلك اسمى اولور بو معنايه نظرا
دخى ضم دال ايله موكيل مطلق اولان وزير كبيره اطلاقى دفاتر مرقومه يه — مطلب وزن
اطلاعى سببيله اولديغى توجيه اولنمشدر اما عربيده فعلول وزننده — فعلول

اولی مفتوح کلام بامده ده برقبیله نك اسمی اولان صعفوقدن غیری
ولفع اولیوب بهلول وه ستور مرقوم وخرطوم وجمهور وامثالی
جمله ضم اولی ایله وارد اولدیغی کتب لغاته آشنا اولانلرك معلومیدر
دستی * بردافدن کبیر ظرف معروفك اسمی فارسیده سبوی دستی دن ‏* دستی *
غلط اولوب عربیده فتح جیم وتشدید را ایله جره دیرلر فارسیده دستی
یاء نسبیه ایله جمع ال ایله اخذ واستعمال اولنمسی ممکن اولان ظرفلره
اطلاق اولنوب وفتح سین ایله سبو ترابدن مصنوع صغیر وکبیر قولپلی
اوعیه یه اطلاق اولنمق متعارف اولان دستینك اصلی سبوی دستی
اولوب کثرت استعمالدن جزء اولی ترك اولنمشدر * دشمان * دوستك ‏* دشمان *
مقابلی بدول معناسنه مد مع ایله استعمالی شایعدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب ضم دال وسکون شین ونون وکسر تا وفتح میم ایله
دشتمن دن غلط اولوب عربیده فتح عین وضم دال وتشدید واو ایله
عدو دیرلر دشتمن مرقومك جزء اولی بد وزشت وثانیسی تن معنالرینه
اولمغله معنای ترکیبیسی بدتن یعنی بکا ایلك صاغمازدیمك اولدیغنه مبنی
بنم دشتم دیمك دخی غلط اولور کثرت استعمال ایله تا حذف اولنوب
دشمن زبانزد اولمشدر * دشنام * شتم یعنی سوکمك وبرآدمك اسمنی ‏* دشنام *
یرامازلق ایله ذکر ایتمك معنالرینه مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب ضم دال وسکون شین وتا ایله دشتنام دن مخففا اولوب عربیده
شتمك مرادفی فتح سین ایله سب وذکر سوء معناسنه فتح قاف وسکون
ذال معجمه ایله قذف دیرلر دشت ذکری مرور ایلدی نام دخی اسم
معناسنه معروفدر بدنام دیمك اولدیغی آشکاردر بونك دخی سابق کبی
تاسی حذف وغفلدر * دشوار * زحمتلو یعنی کوچ معناسنه مستعملدر ‏* دشوار *
فارسیده دشخوار دن محرف اولوب عربیده فتح عین ایله
عسیر دیرلر خوی اولیه که دشت مذکور بد یعنی فنا وخوار یعنی
معنالرینه اولمغله دشخوار زحمت چکمه دن کنایه اولور اولا تانی
حذف ایله دشخوار بعده خایی دخی حذف ایله دشوار دیمشلردر
دعاوی * دعوالر معناسنه جمع اولمرق کسر ومد ولوایله مستعملدر ‏* دعاوی *

عربيده فتح دال وفتح ومدواو ايله فتاوى وزننده دعاوادن غلط
اولوب فارسيده اسم مخصوصنى ظفر ياب اولديغمزدن قاعدهٔ اعجام
اوزره كسر ومدواو ايله مستعمل اولان دعوى مفردنك جمعى
دعوىها اولور خى دكلدركه كتب فقهيه ده دعوى نك تعريفى لغة
تعريف دعوى
قول يقصد به الانسان ايجاب حق على غيره وشرعا مطالبة حق
عند من له الخلاص قولى هو القاضى ايله تفسيرلرى دخى معلومدر
* دغار *
دغاره * ترابدن مصنوع ومطبوخ ودرونده اشجار غرس اولان شئ
معروفك اسمى فارسيده فتح تا ايله تغاردن غلط اولوب عربيده
مطلقا ترابدن مجعول ومطبوخ نسنه لره فتح خا ونا مهملتين ايله
* دف *
خذف ديرلر * دف * مشهور آلت لهوكه دائره دخى ديرلر فتح دال
وسكون فا ايله مستعملدر عربيده ضم دال وتشديد فا ايله دف دن
غلط اولوب فارسيده فتح كاف وفا ايله كفه ديرلر لكن ظرافته
اعجامدن تركيده مستعمل اولديغى صورتده فتح ايله دف زبانزددر
* دقة *
اما تا ايله تف دائرهٔ سازصحنده آهنك اولماز * دقة * برنسنه يه
اوبلقو معناسنه مستعملدر عربيده لفظا ومعنى رقة كبى اينجهلك
معناسنى افاده ايدن دقته دن غلط اولوب فارسيده اينجهلك معناسنه
مد با وكاف عربيه ايله باريكى ديرلر منشأ غلط فلان نسنه يه دقت ايله
ديمك تدقيق النظر اول وخرده بين اولمه يعنى نظر بكى غيره حواله
* دكان *
ايلمه ديمه دن اوله * دكان * اسواق وبازارده ايجاد ايدوب اشيا
بيع ايلدكلرى محل معروفك اسمى فارسيده ضم دال وتخفيف
ومد كاف عربيه ايله دكان دن غلط اولوب عربيده مهملتين ايله
حانوت ديرلر اما دكان زمان وزننده معربا استعمال اولنه غلطدن
* دكل *
سالم اولور بالاده محرر غلط اطلاق فى اصلنه اعتبار ادر * دكل * اكثرى
تيرانداز ان استعمال ايلدكلرى خام ابريشيم قوزه سنك اسمى
فارسيده ضم دال وكسر ومد واو ايله دويل دن غلط اولوب
* دلبر *
عربيده فتح فا ولام وسكون يا وقاف ايله فيلق ديرلر * دلبر
هر نسنه نك لطيف ومرغوب ومحبوبى خصوصنا ولقد كرمنا

ایله ممتاز نوع بنی آدمك كوزلی معناسنه مستعملدر فارسیده اصلی ضم با ایله دلبر و یا فتح با و اضافت ایله بردل اولوب عربیده فتح میم وسكون حا ایله محبوب دیرلر اصلی دلبر اولدیغنه نظراً دل كوكل وضم با وسكون را ایله بردن لفظندن آلجی معناسنه اسم فاعل اولمغله معنای تركیبیسی كوكل آلجی دیمك اولور ضم ایله تلفظده نوع نقلت اولمغله اسمنده دخی لطافت قصدی ایله فتحه یه تبدیل اولنمشدر اضافت ایله بردل ملاحظه اولنده قده فتح با وسكون را ایله بر میوه ودل معروف كوكل میوه سی دیمك اولور علیه نقلده مضاف الیهك تقدیمی قاعده سی كراراً مرور ایلدی لكن خوبان شیرین ادا ماننده موجب میل وتعشق اولان حالت زائده یه لسان تركیده تعبیر بولنمیوب آن لفظی فارسیدن نقللری خواجه حافظ شیرازینك بو بیتندن معلوم اولور بیت لطیفه ایست نهانی كه عشق ازو خیزد كه نام آن نلب لعل وخط زنكاریست مشكلاتدن عد اولنان بیت لطیف مناسب محل اولمغله قید اولندی بیت بكفتمش كه دلم بردهٔ بمكر وفسون جواب داد تبازی كه داغ وكدم وخون * دلكر * حرفت معروفه دن شخص واحدك اسمی فارسیده ضم دال وسكون لام ثانی وفتح كاف فارسیه ایله دركردن غلط اولوب عربیده فتح نون وتشدید جیم ایله نجار دیرلر * دلنجی * نحو لهند معنی ایستیجی معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده ضم تا ولام وسكون نون ایله تلنكی دن غلط اولوب عربیده زیاده طلب ایله كثیر السؤال ضم ها وفتح میم وزا وسكون ها ایله همزه وزننده مثله دیرلر خفی اولمیه كه اركك تلنكیه سائل ونسادن اولور ایسه سائله اطلاق اولنور دیو مقامات صاحبی حریری درة الغواص نام مؤلفنده دخل ایلوب كثیر السؤال اولنلره مبالغه ایله اسم فاعل اولان فعال وفعالة وزنلرنده سئال وسئالة صحیح اولوب مستعمل اولدیغی اوزره سائل وسائله غلط اولدقلرینی بیانی ذیلنده محشی قاضی بیضاوی حضرتشهاب خفاجی ابن بریدن نقل ایدر كه تكثیری فعال موقعنده فاعل واقع اولدیغی بان وقلیل وباضك ثیر

تحقیق لفظ دلبر

دلكر *

دلنجی *

رد صاحب مقامات

لدوکوجی واولدوریجی یه ضارب وقائل اطلاقنی اثبات ایچون
مستشهد بالله والذین فی اموالهم حق معلوم للسائل والمحروم
آیه کریمه سین ایراد ایلمشدر * دلی * پیشرو عساکر مرتبه اولان ● دلی ●
زاهضا وبدرقه یعنی قوله ضر مقامنده مرتب عساکره معروفه نك
اسمی عربیده فتح دال ایله دلیل دن غلط اولوب فارسیده فتح را
وسکون ها ایله رهبر دیرلر * دمر * فیه بأس شدید ایله موصوف ● دمر ●
وناسه منافع کثیره سی اولان معدن معروفك اسمی چغتاییده
ضمتین وسکون را ایله تمر دن غلط اولوب عربیده فتح حا ایله حدید
وفارسیده مستعمل وثامنه مدهمزه ایله آهن دیرلر امافرهنك محمودیده
تیمور فتح تا ایله پولاد و پادشاه مشهور تیمورلنك اسملری اولوب حذف ایله تحقیق تیمور
اسم شخص مرقوم تمر دخی استعمال اولندیغی ودمور فتح دال وتمر ودمور
وضم میم ایله افراسیاب اقرباسندن سیاوشك قتلنه چرقسی ایدن
پهلوانك نامی اولدیغی محرر دربوندن منفهم اولان اسماء رجال دموز
اولمق لازم کلور اما پولاد اغا ترجمه سی فتح تا وسکون یا ایله تیمور اغا
ومحقق تمراغا اطلاقلری بجا اولور لکن کسر تا وسکون یا ایله تیمور
حیوانات بطننده ن اخراج اولنان خرزه که بادزهره قریب منافعی
واردر اول سنك پاره نك اسمی اولمغله مستعمل اولدیغی صورتده
تیمورانك وامثالی ینه غلطدن سالم اولماز * دمشق * ذات بلده ● دمشق ●
شام شریف معناسنه کسر دال ومیم ایله دمشق الشام مستعملدر
عربیده فتح دال ومیم ایله دمشق افصح اولوب کسر دال دخی لغت
اولمغله کسرتین ایله استعمالی ینه غلطدن سالم اولماز مرویدر که
دمشق مذکوری حضرت ابراهیم صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام
غلاملرندن دمشاق بن کنعان شام قدیم جوارنده بنا ایدوب بانیسی
اسمی ایله مسمی وقریب شامده اولمغله دمشق الشام دیمك ایلهمکنی
اولمشدر زیرا شام جنت مشام سام بن حضرت نوح علیه السلام
بناسی اولوب اسم مرقوم سر ابتیده شین معجمه ایله زبانزد اولدیغی اصح
روایتندر بعد زمان قصبهٔ مرقومه خرابه مشرف اولدقده شهره

* دمغا * اطلاق اولنمشدر * دمغا * علامت معروفه در که اشیا
وحیواناته صنایع وصاحبنی تمییز ایچون ضرب ایلدکاری نشانك
اسمی فارسیده فتح تا وسکون میم ایله تمغادن غلط اولوب
* دندار * عربیده کسر سین وفتح میم وها وقف ایله سمه دیرلر * دندار
محافظهٔ لشکر وکیر وقالانلری منع ایچون عسکرك وراسنه مأمور
* اولنلرك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب ضم دال
وسکون میم ایله دمدار دن غلط اولوب عربیده مد سین ایله
ساقة الجیش دیرلر دم قویرق ومستعار اخر یعنی آرد وداردارنده
تحقیق طوتیجی معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی عسکرك وراسنی
* دنقله * محافظه ایدیجی دیمك اولور * دنقله * حبشه ونکرور وبربر وعموما
اهالی سودانك لعب معروفلرینك اسمی عربیده کسر دال وکاف
وسکون را وها وفتح لام ایله درکله دن غلط اولوب فارسیده مطلقا
رقص ایتمك معناسنه فتح فا وسکون را وکسر ومد خاء معجمه ایله
فرخیدن دیرلر اکرچه منشأ غلط بعید اکن الشیخ جمال الدین
محمدك ناظر انسان عین المعانی الادبیة فی ضبط ما حرف من الالفاظ
اللغة العربیة نام مؤلفنده درکلهٔ محرره نك غلطی بین العرب درقله
شایع اولوب وحبشه وسودان خلقنك رقصلری اسمی اولدیغنی
ابن دریددن روایتنه مبنی درقله مرقومی دخی اتراك دنقله ایلملری
* دنك * ملایم اولدیغندن قیده خامه جنبان اولدی * دنك * نیمهٔ خرد ار
یعنی یوکك برتایی معناسنه اولان حمل معروفك اسمی فارسیده
فتح تا وسکون نون ایله تنك دن غلط اولوب عربیده کسر عین ایله
* دوبده * عدل دیرلر * دوبده * زمانمزده صباری کاری احدیه دیو
ایکی باشی ابریشم وساٸری کتان ایپلکی ایله منسوج ومعروف قوشاغه
دوبده اطلاقی مکهٔ مکرمه ده بغایت شایعدر فارسیده فتح بای عجمیه
وفتح وتشدید تاء مثناة ایله دوپته دن غلط اولوب عربیده مطلقا
قوشاق معناسنه کسر حا ایله حزام دیرلر محرر اولان دوپته وپته اکثر
لغات فرسده موجود اولمغله لاجل الاستشهاد شیخ هندوستان

خسرو

نظم خسرو دهوی

خسرو دهلوینك ابیات ناشیدهسی ایراد اولندی نظم در وصف
محبوب سروی چو تو درناچه ودرنته نباشد گل مثل رخ آل
توالبته نباشد از پشت رقیب توکشم تاسمهٔ جند تاقجوقهٔ سب
توازپته نباشد دورند قبا بهرقدت از گل سوری تاخلعت زیبای
توازلته نباشد چون موی شدار فکر میانت تن خسرو تاهمچو
رقیب ختك كته نباشد ابیات مرقومهده موجوده لغات لسان هندویان
اولمغله معنالری بیانه محتاجدر اجدونه بلاد هندوستاندن ایکی شهر
مشهور اسملریدر تاسمه قایش معناسنه ارقه سندن قایش چقارهیم
اداسی ترکیده دخی زبانزددر قجوقه مرکوب اولان حیوانه تحمیل
اولنان ترکی معناسنه پته محرز اولان کتان ایپلکندن منسوج بر بلای
ابریشم ایله مزین ترکی باغی یعنی سنك رقیبك ارقه سندن برقاج قایش
چقارهیم پته اولان ترکی باغی نه لازم دیمك اولور لته مطلقا
بوغاصی معناسنه مراد انواع دلبندر ختك ضم اولین وسکون
کاف فارسیه ایله بارد وثقیل وبخلو معنالرینه اولمغله جنس
تدریهدن خالی دکلدر کته تاهموار یعنی ناصلق وبوسمه یعنی بی ادب

* دوت *

معنالرینهدر * دوت * قلم وحبر وضعی ایله استعمال اولنان شی
معروفك اسمی کسر دال ایله مستعملدر عربیده فتح دال ایله

قاعدهٔ نسبت عربیه

دوات دن غلط اولور فارسیده مد همزه ایله آمده دیرلر فائده اعمال ایدن
دواتجی یه عربیده یای نسبیه ایله دواتی اطلاقی شایعدر بو دخی
دووی دن غلط اولور زیرا تاء تأنیث برقاج وجه ایله یاء نسبته
مشابهتندن حین نسبتده حذف اولنمسی قواعد عربیهدر مثلا
فاطمه یه ومکه یه نسبت اولندقده تشدید یا ایله فاطمی ومکی دیرلر
وجوه مشابهت محررهنك اولی تاو یا ایکیسی طرفده واقع اولملری ایله
حرف اعرابدن اولوب احدهما معرب اولدقده آخر کلمهده حشو اولور
وجه ثانی تاو یادن هر بری برشیئه علامت وضع اولنمشدر یعنی تمره
وتمر امثالنده تا علامت واحد اولوب حذفی علامت جمع اولدیغی کبی
زنجی وزنج امثالنده دخی یای نسبت علامت واحد اولوب حذفی

علامت جمع اولور وجه ثالث محرر اولان ایکی حرفك بری بر جمع
غیر منصرفده ملحق اولسه منصرف ایدر مثلا صیارف جمع غیر
منصرف ایکن تاء تأنیث ایله صیارفه اولدقده منصرف اولور
و یا مداین غیر منصرف یای نسبیه ایله مداینی اولور محرر اولان
وجوه ثلاثه ایله تا و یا بینلرنده مشابهت تامه ثابت اولمغله کلمهٔ واحده ده
بر معنایه دلالت ایدر ایکی حرف واقع اولدقده احدهمانك حذفی
قاعدهٔ مرعیه سنه مبنی تاء تأنیث حذف اولندقده مانحن فیه اولان
دواتی دوای قالوب ثلاثیٔ مقصوره یه موازن اولمغله ثلاثیٔ
مقصوره ده مرعی اولدیغی اوزره یونك دخی الفی واوه قلب اولندقده
دووی اولور قناته نسبت اولندقده قنوی اولدیغی کبی
فائدهٔ زائده محرر اولدیغی اوزره منسوب اولان کلماتك اخرلرنده
اصلیه اولان الف مقصوره لر اصلی یا و یا واو اولان الف مقصوره لردن
بر درلو فرق اولنمیوب حین نسبتده جمله سی واوه قلب اولنورلر
مثلا علم اولان متاده الف اصلیه عند النسبت واوه قلب ایله متوی
دینلدیکی کبی حیدن مشتق اولان حی و قفودن مشتق اولان
قفاده دخی حوی و قفوی دینلوب الفلری واوه قلب
اولنور خفی دکلدر که واوی و یائی اولان کلمه لر تثنیه اولندقده
الفلری بنه اصللری اولان واوه و یایه رد اولنورلر قفلی قفوان
و حی حیان اولدیغی کبی بودخی معلوم اوله که علامت تثنیه
خفیفه اولمغله دائما ماقبلی مفتوح اولدیغنه بناء کلمهٔ مثناده ثقیل
اولان شی جمع اولماز و علامت نسبت ایکی یا مقامنه قائم اولمغله
مشدد اولوب البته ماقبلی مکسور اولور قواعد نسبتدن
بری دخی جمعه نسبت اولنمیوب واحدینه نسبت اولنمقدر اگرچه
مباحث کثیره ایراد اولنمشدر لکن اصح اقوال واحدینه نسبتدر
مثلا مفارهض جمعنی نسبت ایلدکلرنده مفردی ایله مفراضی دیرلر
اگر جمع منسوب الیهه علم اولدیغی حالده اسم اولور ایسه و یا مفردینه
نسبتدن التباس و تشبیه واقع اولور ایسه جمعنه نسبت اولنورلر

نسبت الواحد

مثلا

فرق عربى • واعرابى •

مثلا هوازن قبيله سنه نسبتده هوازنى وباديه نشينان اعرابيلرك
نسبتى عربيدن فرق ايچون بنه جمع ايله اعرابى اولدقلرى كبى
وعربى ايله اعرابينك فرقى دخى معلوم اوله كه عربى الاصل اولانه
عربى ديرلر هرنه قدر لغات سائره‌يى تكلم ايدر ايسه‌ده واعرابى باديه
نشين اولانه ديرلر هرنه قدر نسبى ملل سائره‌يه منتهى اولور ايسه‌ده
اما انصاريتك مفردى نصير ويا ناصر اولمغله جمعى ايله انصارى
نسبت اولنمسى يا شذوذدن عد ويا اهالئ مدينهٔ منوره‌دن
انصار النبى صلى الله تعالى عليه وسلم اولنلره علم اولمسى ايله
جواب ويرلمشدر قاعدهٔ آخر ايكى كلمه‌دن مركب اولان الفاظك
جزء اولنه نسبت اولنمق دخى اصح اقوالدندر زيرا جزء ثانيسى
تاء تأنيث منزلنه تنزيل ايله حذف اولنور مثلا ديار عجمدن مشهور
اذربايجانك معربى اذربيجانى امتعه‌يه اذرى دينلديكى اقوى
اولديغنه اقدم خلفاء راشدين عبد الله العتيق ابو بكر الصديق
رضى الله عنه حضرتلرينك لتألمن النوم على الصوف الاذرى
كما يألم احدكم النوم على حسك السعدان كلام مالا كلاملرى ايله
استشهاد كافيدر صوف اذرى قماش نفيس اذربايجانى وحسك
سعدان زياده ديكنلى براوت اولديغى اشكاردر بو قاعده جزء اولنه
نسبتده آخره التباس اولمديغى صورتده در اكر التباس واقع
اولور ايسه جزء ثانيه نسبت اولنور ابو بكره نسبتده بكرى
دينلديكى كبى لكن احد عشر مثللى مركب اولان كلمه‌لرك قنقى
جزءنه نسبت اولنسه بالكز اول جزءك نسبتنه ملتبس اولوب
مجموعنه نسبت دخى طول كلمه جهتيله ثقيل اولمغله انده نسبت
ممكن اولماز مكركه احد عشر مثللولر برشخصه علم اولوب
كلمهٔ واحده حكمنده اوله انده بنه جزء اولنه نسبت اولنور
احد عشر بين العرب متعارف اولان اون برذراع طونلق برمعناسنه‌در
اسلوب ديكر كلمتين‌دن مركب اولان اسماء رجالدن اولى عبد ايله
مصدر اولان اسمانك حروفنى مزج وتركيب ايله جعفر وزننده

اسم ایدوب اکا نسبت ایدرلر مثلا عبدشمسه عبشمی وعبدالداره
عبدری وعبدالقیسه عبقسی دیرلردی وابو محمد الحریری درة الغواصده
اسماء رجاله حصر ایتمشدر اسماء بلدانده دخی جاری اولدیغی
حصن کیفایه نسبت ایله حصکفی وکفرعمه نسبت ایله کفعمی اولمه لرندن
مستبان اولور لکن بو قاعده قیاسی اولمیوب عرب عربادن سماعه
موقوفدر نوع آخر الف ونون نسبتده ملحق اولمسی انجق مبالغه
ایچوندر اما قیاسی اولمیوب اسماء مخصوصه یه ملحق اولور که
عظیم الرقبة یعنی بوینی غلیظ اولانه رقبانی وکثیف اللحیة یعنی ریشی
چوق اولانه لحیانی ووافر الجمة یعنی صاجی اوزون اولانه ضم جیم ایله
جمانی وروحه منسوب اولانه وملك وجنه روحانی وعارف بالله اولنلره
ربانی وصیدل وصیدنکه اسماء عقاقیردندر بایعنه ترکیده عطار
وچرچی دیدکلری کبی صیدلانی وصیدنانی دیرلر اما سبزه معناسنه
اولان باقلاً که بایعنه ترکیده سبزه جی دیرلر بو معنایه دلالت ایچون
نسبت اولنمده ایکی صورت مرعیدر اولی الفی مقصوره فرض
اولنور ایسه رباعی یی متجاوز کلمانه ملحق اولمغله انلرده مرعی قاعده یه
قیاسا الف مقصوره حذف اولنوب حباریتك نسبتی حباری کبی
باقلی اولور ثانیسی الفی ممدوده فرض اولنور ایسه یا حالی اوزره
ترك ایله نسبت اولنور ویا همزه سی تأنیث اولدیغنه مبنی همزه واوه
قلب اولنمغله حرباً وامثالی حربائی وحرباری اولدیغی کبی باقلائی
وباقلاوی اولور بو قاعده یه ملایم جمع الهوامعده محرر اولدیغی
اوزره کلمه ده الف حرف خامس واقع اولدقده حذف ایله نسبت
اولنور مصطفی کبی لکن یونسك تجویز کرده سی واوه قلب اولنق
اصحدر مصطفوی کبی اما اسماء بلداندن صنعا وبهرا ودستوا
نسبتلری صنعانی وبهرانی ودستوانی اولملری شذوذ رشاذه التفات
اولنیوب نظائری قیاس اولنمدیغی کبی اکوز فصلنده ظهور ایدن
بعضی اشیا خصوصا کوزا کبی حریق نسبت اولنمق لازم ایکن علی غیر
قیاس فتح حا وسکون را ایله حرفی اولمسی شذوذه ملحقدر

نسبت فارسیه

اما نسبت فارسیه ایکی نوعدر برینه نسبت لازمه دیرلر متغیر ومتبدل اولمماز فارسی کبی بلاد فارسه منسوب دیمکدر ودیکری نسبت غیرلازمه درکه اولك عکسیدر کتابی کبی کتب سماویه یه وغیری یه انتقال جائز اولور وتأکید نسبت ایچون بعضا نون زیاده ایدرلر مثلا مشکین وسنکین دیرلر بومقوله نسبتك ایکی حالی واردر بری منسوب الیهك مادهٔ وجودینی بیان ایچوندر طاشدن اعمال اولونمه سنکین تعبیری کبی ودیکری منسوب الیهك بعضی اوصافنی بیان ایچوندر برنسنه نك لوننی بیان مراد اولنوب مشك رنکنده اولسه مشکین تعبیری کبی وکاه نون تأکیددن صکره الف زیاده اولنور مثلا دیار پهلو لسانته نسبتده پهلوانی دیرلر وکاه محرر اولان الف ونوندن صکره ویا اولا حرف یادن بدل هاء نسبت وضع ایدرلر ملوکانه ودستانه کبی وکاه نسبته مخصوص اولان کاف فارسیی الحاق ایدرلر جدایه نسبتده جداکانه دیرلر وکاه کاف محرری یا ایله جمع ایدرلر بنده کانی کبی وکاه کاف مرقومی یادن صکره ذکر ایدوب نزدیك دیرلر وکاه یالکز کافی ذکر ایدوب کرده نسبتده کردکان دیرلر وکاه مند وبان لفظلری ایله نسبت اولنور خردمند وشتربان کبی اما اسکندرانی اسکندره منسوب اولمغله برنوع نسبتدرکه کیانی وخسروانی کبی بونلرك الف ونونلری جمع ایچون اولمیوب قواعد عربیه یه تطبیقا حرف یا ایله تعبیرات نسبت اولوب مبالغه قصد اولنور آنفا ذکری مرور ایدن رقبانی وامثالی کبی لکن ادات جمعدن فرقی اعلا مدن غیری بجمعه داخل اولمیوب مفرده داخل اولمزیدر اما ربان فارسیده حرف یا نسبت مطلقه یه دال اولدیغی کبی حرف واو نسبت لازمه یه یعنی نسبت خلقیه یه دالدر کوزلك معناسنه نکو وهند اهالیسی معناسنه هندو کبی بوشیده اولمیه که واو نسبیه ده هم لزوم وهم منسوب اولان آدمی اولمق لازمدر هندو اولطائفه درکه هنده نسبت جبلیه لری اوله سائر دیاره هجرت وطوطن ایدنلره وامتعهٔ کوناکونه هندی واصل ولاینلوسنه هندو

وجمع ممالکنه هند وستان دیرلر * دوت * انواعی اولور میوه * دوت *
معروفه نك اسمی دال وواو مجهوله ایله مستعملدر عربیده ضم تا
وسکون واو ایله توت دن غلط اولوب فارسیده توت مستعمل اولدیغندن
غیری آخرده دال ایله تود دخی دیرلر * دودو * انسانه تقلید ایدر * دودو *
پپغا انواعندن سبز رنك طیر معروفك اسمی فارسیده ضم ومد طا ایله
طوطی دن غلط اولوب عربیده ضم دال وفتح وتشدید را ایله دره
دیرلر بو نوعی اکثر وراء مصر اولان حبشه وسودان دیارلرنده اولور
دوشك * جامه خواب معروفك اسمی چغتاییده وزن مرقوم ایله * دوشك *
توشك دن غلط اولوب عربیده کسر فا ایله فراش وفارسیده کسر بای
عجمیه ایله پستر دیرلر * دوکمه * اثوابی ربط وبند ایچون استعمال اولنان * دوکمه *
شیء معروفك اسمی فارسیده ضم تا وسکون کاف ایله تکمه دن
غلط اولوب عربیده فتح زاء معجمه وراء مشدده ایله زر دیرلر * دون * دون *
اپاغه کیلان جامهٔ معروفك اسمی چغتاییده دال برینه تا ایله تون دن
غلط اولوب عربیده فتح سین وکسر ومد واو ایله سراویل وفارسیده
ضم تا ومد میم ایله تومان دیرلر لکن وضعی کورجیلرك کیدیکی دری
تون اولوب صکره تعمیم اولنمشدر فائده سراویلك تذکیر وتأنیثی تحقیق سراویل
جائز اولوب جمعی سراویلات کلور روایت سیبویه اوزره سراویل
اسم مفرد واعجمی اولمغله تعریب اولنمشدر صورتا حالت تعریف
وتنکیرده لا ینصرف اولنلره شبیه لکن منصرفدر اگر بونك ایله
برشخص تسمیه اولنسه ویا علم اولدیغی حالده تصغیر اولنسه ینه غیر
منصرفدر زیرا عناق کبی مؤنث زائد علی الثلاثی اولور اما
نحویوندن بعضی کسنه لر سراویل حالت تنکیرده دخی غیر منصرفدر
قوللری سروالك وسروالتنك جمعی اعتباریله در اگرچه غیر منصرف
اولمسی قیاسه اوفقدر لکن استعمال اهل لسانه نظرا منصرف اولمق
لازمدر * دهقان * رئیس قریه معناسنه اولوب کثرت استعمال ایله * دهقان *
کویلی وزراع معناسنه شایع اولدیغندن قطع النظر فتح دال وسکون
ها ایله دخی مستعملدر مرحوم کمال پاشا زاده حضرتلرینك تصرف

خاصی

تحقیق لفظ دهقان

خاصی فارسیده کسر دال وسکون ها ایله دهخان دن ویا کتب لغاتده محرر اولدیغی اوزره بنه اعراب مرقوم ایله دهکان دن معرب اولان کسر دال ایله دهقان دن غلط در کمال پاشا زاده مرحوم قولی اوزره ده قریه وخان رئیس معناسنه اولمغله قبل العلمیه خانده رئیس قریه دیمك اولوب قاعدهٔ اعجام اوزره کلاب وسهاب کبی بعد العلمیه مضاف الیهی تقدیم ایله دهخان اولوب تعریب اولندقده دهقان اولمشدر اما اهل لغت قولی اوزره فلاح وزراع ورئیس فلاحان ومورخ ووقعه نویس معنالرینه اولان کاف فارسیه ایله دهکان دن معربدر استطراد عمدة المحققین حضرت سعد الدین تفتازانی نور الله مضجعه تفسیر شریف کشافه تحریر بیوردقلری شرحده سورهٔ شریفهٔ آل عمران آخرنده بو عبارت ایله بیان بیورمشلردر الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب الزراعة وهو معرب انتهی کلامه اما شمس الائمة حضرت علامهٔ سرخسی کتاب مبسوطه تحریر بیوردقلری شرحده من ان دهقان اسم لمن له متاع واملاك دیو وارد اولمغله کمال پاشا زاده مرحوم بو تعبیر مشعر مدح وتعظیمدر دیو دخل وتعریض ایدوب اثبات مدعی سنه کتب فقهیده دهقان تفوهی موجب قذف اولدیغی شاهد ایراد بیورمشلردر تفصیل مسئله برکسنه برعربی اولان شخصه یا دهقان دیسه امام ابن همام حضراتی عندنده حد قذف ضرب اولنور امام محمد حضرتلری ذهابی عفو اولنور انلر عندنده موجب قذف دکلدر توفیق قلم حفید بویله دفع تردد ایدر که ائمهٔ دین رضوان الله علیهم اجمعین حضراتنك اجتهادلری وعلامتین مشار الیهمانك ذهابلری دهقان لفظنك قبل التعریف محتوی اولدیغی معانیٔ کثیره یه نظرا احدهما آخره معارض اولماز بوملاحظه ایله مرحوم ابن کمال پاشا حضرتلرینك اعتراضی مندفع اولور * دهلیز * اوطه وصفه لرك مفروش اولان محلری ایله قپو اراسنك اسمی فتح دال ایله مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولوب قپو ایله خانه بیننده مسقف وغیر مسقف محلك اسمی اولان کسر دال ایله

دهلیزدن غلط ومستعاردر فارسیده محل مرقومك اسم دیكری
پالان اولمغله بعضی تركی لغت تحریر ایدنلر اكثر حیوانانه تحمیل ایله راكب
اولدقلری پالانك اصلی پالان در دیمه‌لری سخت سستیدر دماغلرینه دالدر
* دیری *
دیری * ذی روح یعنی ضد میت معناسنه مستعملدر چغتاییده
دال بریله تا ایله تیری دن غلط اولوب عربیده فتح حا وتشدید یا ایله حی
دیرلر جمعی فتح همزه وسكون حا ایله احیأ كلور وفارسیده كسر زا وسكون
* دیش *
نون ایله زنده دیرلر * دیش * درج دهانده درج اولان لآلی مرصوفه‌نك
اسمی چغتاییده بنه تبدیل دال ایله تیش دن غلط اولوب عربیده كسر
سین وتشدید نون ایله سن وفارسیده فتح دال وسكون نون ایله دندان
تربیع اسنان
دیرلر اكثر اسنان انسان اوتوز ایكی اولمغله تربیع اولنوب بین العرب درت
اسم ایله مشهوردر زیرو بالاحین تبسم ماشكار اولان سكزدانه‌سنه
مباسم وطرفینده ایكیشردن بنه عددمرقومه ثنایا وبونلرك مابعدی
عددمزبور كما كثرنلره انیاب ایله تعبیر اولنور تشدید سین ایله كسار وانلرك
وراسنده سكز تیش كه آزو تعبیر اولنور طعامی بومشاتدیغندن بنه
تشدید حا ایله طحان دیرلر دفع التباس ایچون عمرشریفكز نه مقداردر
دیمك اولی دن زیرا مجالس بلغاده سن شریفكز سؤالنه اوتوز ایكی
قصهٔ جردومرد
جوابی مسموعمز اولمشدر استطراد برنورسیده جرد ومرد جوان
منكوحه‌سیله حین ملاعبه‌ده زن نازنینی سن كوسج اوله‌جقسین دیدكده
زوج مرقوم اكربن تنك ریش ایسم طلاق ثلاثه واقع اولسون دیمه‌سیله
وجه شرعی سنده اختلاف اولنوب حضرت امام ابی یوسف روایتی
اوزره امام همام ابوحنیفة النعمان حضرتلرندن استفتا اولندقده
اسنان رجل تعداد اولنسون اكر دردندانی اوتوزایكی ایسه تام اللحیه
اولور اكر یكرمی سكز ایسه كوسج اولمسی ایله طلاق واقع اولور
فائده لوجع الضرس
بیورمشلر فائده والد ماجد كثیر المحامدم اطال الله بقاه
حضرتلری واسطه‌سیله جدا مجدم رئیس الكتاب اسبق الحاج
مصطفی افندی علیه رحمة الله العلی دن دفع وجع ضرس ایچون
مأذون اولوب وكرارا مجربمز اولان خاصهٔ شریفه لاجل التبرك قید

بولندی

اولندی یا ب ج د ه و ز ح ط ی حروف مشهوره تحریر ایدی معمار نعل
اسب ایله یغیرمداد دیوار قبلی یه رسم ایدوب صاحب وجع بارماغی
سن موفق اوزرینه وضع ایده و مباشره دخی ایدسه ایله ابتدا معماری
حرف الفك اوزرینه وضع ایله اوچ دفعه بسم الله الرحمن الرحیم وله
ما سكن في الليل والنهار وهو السميع العليم آیه کریمه سین قرائت ایده
اکر دفع اولمازایسه بابه نقل ایدوب بینه اوچ دفعه قرائت ایده الی الیاء
هر قنغی حرفده تأثیری مشاهد اولور ایسه معماری اول حرفه
اوزرنده مدقوقا ابقا ایلیه روایت اخراده ل م ق ف ن ج ل متفصل
بوصورتده ورق پاره یه کتب وتحریر اولنوب بر تخته قطعه سی
اوزرینه وضع وینه تحریر اولدیغی اوزره عمل اولنه دعاء بالخیره وسیله
امیدی ایله قرائت ومطالعه ایدنلره اجازت عامه ایله اذن ویرلشدر
* دیکر * والله الموفق دیکر غیری یعنی باشقه معناسنه استعمالی شایعدر
فارسیده تکرار یعنی بردخی دیمك معناسنه اولان دیکردن معنی غلط
اولوب عربیده باشقه معناسنه مدهم زا ایله آخر وبردخی معناسنه
فتح تا وسکون را ایله تکرار دیرلر بر دخی اولمیه که ترکیده دیکر
ذکری ایله مراد اولان معنایه فارسیده ضم جیم عربیه وسکون زا ایله
جز دلالت ایدر مثلا بندن باشقه وبندن غیریم معنالرینه فارسیده جز من دیرلر
اما دیکر ومخفی بلا یا دکر لهجان ترکیده بردخی ایله تعبیر اولنور
وزبلت فارسیده عدم اتساع لغت جهتندن اویله نمازی ظهر
معناسنه نماز پیشین وایکندو جمعه معناسنه نماز دیکر دیرلر تکرار
* دیوان * و ایکنجی معناده یعنی ایچون دیوان وزرا وحکام وولات ولایت
بحکومت واستماع دعاوی ونظر اوقاف ایلدکاری محل معروفك
اسمی فارسیده اما دولت بو مصارفات وبیان جمیع ظهورات ووقوعات
ملکیه یی ضبط وتحریر ایچون مع خدام وتعلقات تخصیص اولنان
محلك اسمیدر نوعیسینه اسامی عسکری تحریر یری ایچون جمع
اولنان اوقاف دفتر معناسنه اولوب اصلی واوی ویائی اولدیغنده
بلا اختلاف اولنغله حتی دداهیك اولسی قولمله شایعدر

زيرا كلمه‌ئى اصلنه ارجاع ايدنلرك برى جمع اولديغى مشهوردر بناء
عليه اصلى دووان اولوب احدى الواوين يايه قلب ايله ديوان
اولمشدر عربى وفارسى معناى متداوللرى مستعمل اولان معناسايه
وجه تسميهٔ ديوان
اكرچه غير بعيددر لكن وجه تسميه سنده نوع لطافت دركار اولمسى
وسيلهٔ تحرير وتفصيل اولدى مرويدر كه نوش روان لقب كسرى
نام شاه عجم يوما من الايام محاسبان وكتاب وسائر خدمهٔ دولتى
جمع اولوب عمال وامنا وماعدا ما لزمهٔ ملكنى ضبط وتحرير
ايلدكلرى محله واردقده حضار مجالسك امور دنيويه‌ده حذاقت
واحوال خفى وجليده فراست وصداقتلرى تحسبنى سياقنده
اينها ديوانند ديمه سيله كلام الملوك ملوك الكلام مصداق
نام قالوب وجه تسميه اولمشدر بوادا لسان تركيده دخى جاريدر
عاقل وزيرك اولان شخصه فلان آدم شيطاندر ديرلر

❁ حرف الذال المعجمة ❁

* ذباب *
ذباب * معروف قره سكه‌كك واحدى معناسنه استعمالى شايعدر
عربيده اسم جنس اولان ضم ذال ايله ذبابدن معنى غلط اولوب
فارسيده فتح ميم وكاف عجميه وسكون سين ايله مكس ديرلر
خفى اولميه كه ذباب ومكس قره سكه‌كك جنسنه اطلاقى كبى لسانين
مرقومينده بال اروسنه دخى اسم درلر وذباب تعبير اولنوب برسكه جك
مراد اولنور يعنى واحدى قياسيله حيوانات مرقومونك اسم واحدلرى
بنه ضم ذال وآخرده ها ايله ذبابه اولوب جمع قلتى فتح همزه وكسر ذال
وفتح تشديدبله موحده ايله اذبه وجمع كثرتى ضم ذال وتشديد با ايله
ذب وكسر ذال وتشديد با ايله ذبان كلور وبعضى ارباب لغتك
كسر ذال ايله ذبابه ونون ايله ذبانه تحريرلرينه التفات بيورلميه
حكم سبحانى احرص حيوانات اولان ذبابه اقنع حيوانات اولان
عنكبوتك شبكه سنه دوچار اولوب رزقى اولمسى محل ارشاددر
* ذو الفقار *
ذو الفقار * سر لوحهٔ صحيفهٔ شجعان جهان حضرت على رضى عنه
ربه المنان حضرتلرينك مشهور ادميان سيفلرى بنالرى اسمى

كسر

کسرفا ایله ژبانزد ابنای زماندر عربیده فتح فا ایله ذوالفقاردن غلط
اولوب فارسیده ذال معجمه چند لغته منحصر اولمغله اعراب محرره ایله
تحقیق لفظ ذوالفقار
ذوالفقار بعینه بین الاعجام مصطلحدر خفی اولمیه که قاموسده محرر
سیف مفقر کمعظم فیه حزوز مطمئنة عن متنه کلامی فقرظهره تشبیها
اطلاقندن صارم مز بورک وجهنده اولان خطوط وشقوقه نظرا
ویا ذو صاحب وفتح فا ایله فقار ارقه کوکلری معنا رینه دلالتلرندن
شمشیر مرقومک حدت قطعندن تسمیه اولنمش اوله خصوصا
دست مبارک سیدنا ولی الله حضرتلری ایله مشرف اوله رق اوصف
شجاعت حضرت مشار الیهده اذا اعتلا قد واذا اعترض قط
وارد اولمشدر یعنی حضرت علی کرم الله تعالی وجهه سیف
مسلولرین بر شخصه حواله بیورسه‌لر اکر آسندن اصابت ایدر ایسه
دونیم ایدوب قد ایتمش اولورلر ایدی اکر جانب کرندن راست
کلور ایسه قلم وار ایکی قطعه ایدوب قط ایتمش اولورلر ایدی قضیب
مرقوم غزوۀ بدرده قتل اولنان عاص ابن منبهک متروکاتی غنایم
سائره ایله حضور فائض النور حضرت رسالت پناهیه تقدیم اولندقده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه جنابلرینه اعطا بیورمشلردر
اما رسملرده مشاهد وانواع قصص ایله کوشزد اولدیغی صورتده
ذو الجناحین اولدیغنک صحتی واصل اولمدیق غالبا سیف مرقوم
بدجناب کرارده کمال سرعت ایله طرفینه جولانندن شایع اولمش اوله

* ذوق *

ذوق * انشراح قلب وسوینمک وفرحناک اولمق معنا رینه فلان محلده
ذوق ایلدک تعبیری بغایت شایعدر عربیده فتح ذال وسکون واو ایله
ذوق برنسنه‌نک لذتنی بلمک ایچون لسان ایله طاتمغک اسمی اولوب
فارسیده فتح میم وزا وآخرده ها ایله مزه دیرلر خفی دکلدر که
ترکیده مستعمل معنی ذوق ولذتده اولان حلاوت ولطافته
تشبیها مستعار اوله لکن معنای مقصودده عربیده کسر همزه وتا
وسکون با ایله ابتهاج وفارسیده مدشین ومیم وسکون
دال ایله شادمانی اطلاق اولنور ذوقک معنای مستعار ینه وقوفی

اولیانلرك تفوهی غلطدن سالم اولیه جغی آشکاردر

❋ حرف الراء المهملة ❋

(راز) راز ❋ یعنی مفسرین کرامدن حضرت امام فخر رازینك نسبتی
رازنام بلده یه اولمسی منفهمدر تفصیله آتی البیان اکرچه غلطدن
(نسبت امام فخر) سالم لکن نسبت مقلوبه اولمسیله مانحن فیه دن غیر بعید ملاحظه سیله
قیده مبادرت اولندی صاحب فرهنك شعوری مرحوم برکتاب
حاشیه سنده امام مشارالیه فخررازی علیه الرحمه نك خط یدلریله
بوصورت کشیده سلك سطور اولدیغنی روایت ایدرکه ابنای ملوك
پیشیندن راز وری نامنده ایکی شهزادهٔ نامدار اتفاق ایله برشهرعالی
بناسنه ابتدار وبعد الاکمال اخوان بیننده جاری محاسده یه دوچار
اولوب هربری شهرمرقومی کندی نامی ایله شهرت شعار اولمه سنده
تعظیم قیل وقال نصکره عقلای وقت ومدبران مملکتلری رای
واستصوابی ایله شهرینك ویکتا شهر دیکرك نامنه یعنی برادرینه
نسبت اولنه بو صورتده قرار ورضالرینه مبنی الی الآن نسبتده مرقومه رجحی
اولدیغی محرر ایمش یعنی امام همام مشارالیه حضرتلری شهرریده
متولد ومتوطن ایکن قاعدهٔ محرره یه مبنی رازی نسبت اولنمشلر
(راف) وقس علیه الباقی ❋ راف ❋ ابنیهٔ قدیمه لرده بعضی نسنملر وضعی ایچون
اعمال اولنان پروازهٔ خانه نك اسمی عربیده فتح را وتشدید
فا ایله رف وفارسیده تخفیف ایله رف اولمغله ایکیسندن دخی غلط
(راوند) ملاحظه در ❋ راوند ❋ ورقی اریك اغاجی ورقنه شبیه وخوصنلی
ومأکول وچیچکی صاری وخوشبو وبزری اشربه یه اعمال اولنان
امبرباریس دیو غلطا مشهور ریباس نام شجرك كوكیدر عربیده
کسر را وفتح واو وسکون نون ایله روندن غلط اولوب اطبا الف
زیاده ایدرلر دیو قاموسده محرردر وفارسیده کسر ومد را وفتح واو
وسکون نون ایله ریوند دیرلر اما اکثر لغات فرسده شهرتنه مبنی
(تحقیق نسبت) الف ایله راوند محرر اولدیغی کورلمشدر وراوند اصفهان نواحیسندن
(ابن راوندی) برموضعك اسمیدر لکن هجرت نبویه علیه افضل التحیه نك اوچ یوز

تاریخنده متوفی کبار زنادقه‌دن مشهور احمد بن یحیی الراوندی محل
مرقومه منسوب اولمیوب مروالرود اهالیسندن اولمغله صورت
محرره‌ده نسبت اولنمشدر متداول اولان راوندبلاد چینه مخصوص
اولمیوب اطراف ترکستان یعنی ممالک ازبکان و خراسان وزنجباده
اولور اما چینی شهرتی انواعنك اجودی اولدیغـنه مبنیدر لکن
اقرب ازمانده پروسیه لو طرفنـدن ورود ومسقوی دیو مشهورتی
نمایش وخواصده چینی قسمنه غالبدر * رایکان * شایع ومتواتر
معناسنه اول حوادثلر رایکان اولدی تعبیری شایعدر فارسیده
اوجوز معناسنه فتح ومد را وسکون یای تحتانیه ایله رایکان‌دن معنی
غلط اولوب عربیده فتح را ایله رخیص دیرلر منشاء غلط تعبیرات
ترکیه‌دن کثرت شیوعنه مبنی فلان ماده اوجوز اولدی دیملرندن
اولمسی بعید دکلدر رایکان کسر یا ایله دخی لغت اولوب اصلی هاء
هوز ایله راهکان اولمغله حرف هانی یایه تبدیل ایلمشلردر * رباط
حرمین محترمینده رجال ونسادن بی زوج وزوجه غربا ساکن اوله‌جق
مدرسه رسمنده مبنی اماکنك اسامیلری ضم را ایله مستعملدر
عربیده فی سبیل الله تعالی محاربه به رکوب ایچون ربط وبند اولنان
خیولات محلنك اسمی کسر را ایله رباط‌دن غلط اولوب فارسیده
مطلقا اخور معناسنه مد همزه وفتح کاف عربیه ودال وسکون نون
وها ایله آکنده دیرلر وجه تشبیه بو یله خاطره لایح اولور که
محل مرقوم اکثری جنك وجدال دشمن دین مقابله سنده وسیقرار
اوقوعنده اولدیغنه مبنی برموجب فرموده حضرت نبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر
کلام معجز بیانی اوله یعنی اول اماکن عباره کهلرده برن وشوهرساکن
رباط معهود اولنلرك مجاهده نفسه قیاملری اوله لکن سوره شریفه
انفال اواخرنده آیه کریمه استعینوا بالله واعدوا لهم ما استطعتم
من قوة ومن رباط الخیل ترهبون به تفسیرنده اجله مفسرین
کرامدن قاضی بیضاوی بیض الله تعالی وجهه ما استطعتم من قوة

* رایکان *

* رباط *

وجه تشبیه

كلام شريفنى من كل ما يتقوى به فى الحرب ايله بيان وحضرت
عقبة بن عامردن نقل حديث ايله قوتدن مراد اوق آتماق اولديغنى
بينه اثبات ايدر محشى تفسير مشار اليه شهاب الخفاجى رحمة الله عليه
دخى صحيح مسلمدن نقل ايله بيوررلر كه حضرت عقبة رضى الله عنه
بيورمشلر سمعته عليه السلام يقول على المنبر الا ان القوة الرمى
قالها ثلاثا ومسلم حضرتلرى رمى اى الرمى بالنشاب والقسى ديو
شرح بيورمشلر نشاب ضم نون وتشديد ومد شين ايله براوق معناسنه
نشابه نك جمعى اوقلار وقسى كسر قاف وسين وتشديد يا ايله كذلك براى
معناسنه قوسك جمعى يايلار ديمك اولور ومن رباط الخيل تفسيرنده
مشار اليه اسم للخيل الى تربط فى سبيل الله تعالى فعال بمعنى مفعول
اومصدر اوجمع ربيط بيورمشلردر معناى آيت كريمه يى وتفصيلاتى
اراده ايدنلر شروح وحواشى قاضى وسائر كتب تفاسير شريفه يه
مراجعت بيورمونلر * رجعت قهقرى * برجنس اردينه دونمك رجعت قهقرى
معناسنه تا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح را وجيم وعين والف لام
وفتح قافين وسكون ها ايله رجع القهقرى دن غلط اولوب فارسيده
مطلقا كرودونمك معناسنه مديا وسكون زا وشين ونون وفتح كاف
فارسيه وتا ايله بازكشتن ديرلر خفى اولمه كه قهقرى انواع
رجوعدن برصورتده دونمه نك اسم مخصوصيدر امارجعت قهقرى
تعبيرينى تكلف ايله توجيه ممكن اولور يعنى رجعت مصدر اولمغله
رجع الرجوع الذى يعرف باسم القهقرى ديمك بيانى ايله بوكلمه نك
ابتلاديه اصل وضعى اوزره تكلم اولنه اولديغى اشكاردر * رچل * رچل
انواع ميوه لردن شكر ويا عسل ويا بكمز ايله طبخ وحفظ ايدكلرى * رجل *
ماكولات متنوعه نك اسمى فارسيده كسر را وسكون ياى تحتانى وفتح
ومد جيم فارسيه ايله ريچال دن غلط اولوب عربيده ضم ميم وفتح را
وتشديد وفتح ومد با ايله مربا ديرلر * رخسار * فارسيده يكافه معناسنه * رخسار *
خاى معجمه ايله اولوب مهملانك مهمله ايله قرائتلرى غلط اولديغى
ادنى همتى اولنلره معلوملرى اولمغله عربيده مرادف اشهرينه تنبيه

خاء معجمه وتشديد دال ايله خد ديرلر پوشيده اولميه كه بعضى ارباب
لغت رخسارى رخ كبى اسم مفرد در ديو التزام وكثرت حروفك
فائده سندن ذهول ايلمشلردر رخ ضم را وسكون خاء معجمه ايله
مطلقا يكاق معناسنه اولوب رخسار لطافتلو ومدور وكبير
يكاقه اطلاق اولنور اما كثرت استعمال ايله جميع چهره يه دخى رخسار
ديرلر واستعاره طريقى ايله آدمدن غيره دخى اطلاق اولنور ميرزا
فصيحينك بو بيتنده اشكاردر بيت كريه ام كز جكر سوخته
در ديده ابر بهار ابش ورخسار بهار آمده ام لكن علامۀ روم كمال
پاشازاده مرحوم دقايق الحقايق نام مؤلفنده رخسار عارض
معناسنه رخ ايله سار معناسنه ساردن مركب اولديغنى بيان
ويكاغك يوقارى جانبنك اسمى اولمسنى التزام بيورمشلر اما قواعد
مضبوطۀ فارسيه يه قياسا كثرت ولطافته دلالت ايدن زار لفظى
آخرى خا اسمه ايله لاحق اولدقده حرف زا حرف سينه قلب اولنور
يعنى رخسارك اصلى رخ زار اولمغله كلزار وچمنزار وامثاللرنده
در كار معانئ لطافت اشكار اولور * رزق اوزمى * طويل چه
دانه لى وكوك رنكى وزياده حلاوتلى يابسى متعارف اولان اوزومك
اسمى عربيده مد راء مهمله ايله رازقى دن غلط اولوب فارسيده
فتح سين وتخفيف وياتشديد تا ايله سته ديرلر بعضى فرهنكلرده
عربيدن بعينه نقل ايله رازقى محرر اولديغى كورلمشدر * رزنه
فوائد كثيره يى مشتمل ومعروف سبزه نك اسمى فارسيده مد را وكسر زا
ايله رازيانه دن غلط اولوب معربى ينه مد را وها يرينه جيم ايله رازيانج
ديو مشهور لكن عربى فصيحى فتح شين ايله شمار اولديغى رسيده
نظر در فائده ابو البشر حضرت آدم صفى الله على نبينا وعليه
صلوات الاله جنابلرندن مرويدركه افتاب حمل برجنك نقطه سنه
تحويلندن نقطۀ برج سرطانه تحويلنه قدر يعنى وقت نوروزدن
اوچ ماه بهاريده بهر كون بردرم رازيانه يى برابرى سكر ايله سفوفا
تناول ايدن سنه سى تمامنه دك جميع علل وامراضدن امين وسالم

تحقيق معناى رخسار

رزق اوزمى

رزنه

فائدۀ جليله

* رزه * اولو رایمش * رزه * قپو کلیدلرنده بند باب ایچون سورکی
تعبیر اولنان اهن پاره‌نك اسمی تخفیف زا ایله مستعملدر عربیده
فتح را و تشدید و فتح زا ایله رزه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح جیم عجمیه
* رفاهیت * وکاف اول عربی وثانیٔ فارسیه ایله چکاکه دیرلر * رفاهیت
وجه معاش وسعت اوزره اولمق یعنی ایو حال ایله کچنمك معناسنه
تشدید یا ایله استعمالی شایعدر عربیده رفه یرفه بابنك مصدری
فتح را و کسر ها وفتح وتخفیف یا ایله رفاهیت‌دن غلط اولوب فارسیده
* رق * فتح فا ایله فراخ کام دیرلر * رق * اوزرینه یازی یازیلان جلد رقیق
معناسنه کسر را ایله مستعملدر عربیده فتح را ایله رق‌دن غلط اولوب
* رقیه * فارسیده فتح جیم عربیه وسکون فا ایله جفر دیرلر * رقیه * بعضی
نسانك اسم معروفی کسر قاف ایله مستعملدر عربیده فتحات ثلاثه
* رمه * وتشدید یا ایله سمیه وزننده رقیه‌دن غلطدر * رمه * سوری معناسنه
تشدید میم ایله رمهٔ عظیمه تعبیری شایعدر فارسیده فتح اولین وسکون
ثالث وتخفیف میم ایله رمه‌دن غلط اولوب عربیده کسر سین
* رواق * وسکون را ایله سرب دیرلر * رواق * کومج بالندن عصر ایله
اخراج اولنان عسل مصفانك اسمی فارسیده مد را وفتح واو وسکون قاف
ایله راوق‌دن غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون حا ایله محلب الشهد دیرلر
* روخ * روخ * لعب مشهور صدرنجك زوایای اربعه‌سنه وضع اولنان
شکل معروفك اسمی عربیده رخ‌دن غلط اولدیغنه فیروز ابادینك
قاموسده الرخ بالضم من ادوات الشطرنج جمعه رخخة طائر کبیر
یحمل الکرکدن کلامی دلالت ایدر اما لغت مشترکه‌دن اولمغله
فارسیده کرکدن معناسنه رخ دیرلر لفظی ایکیسندن دخی غلط
اولمق بعید دکلدر معلوم اکثر ناس درکه لعب مرقوم حربه تشبیهاً
ترتیب اولنوب صف اولی پیاده وقلب صفوفده شاه وفرزان
وطرفینلرنده هر بری برحیوانه تشبیه ایله فیل واسب ورخ وضع
اولنمشلری ایله غیریلرك چارپایه تشبیهلرینه مبنی رخ دخی کرکدن اولمق
ملایمدر سائرلرك مشهلری معروف اکن رخ نام حیوان عنقا کبی

اسمی موجود وجسمی ناموجود اولدیغنه مبنی حقیقتنده محرر
اولدیغی اوزره اختلاف واقع اولمشدر یعنی عربیده رخ تسمیه
اولنان طیره فارسیده رخ ربا وفتح خاء معجمه وضم ومدتا وياضمين ايله
ختو دیرلر کرکدنك اوصاف وحکایاتی معلوم صغیر وکبیر در

مناقب رخ ربا وختو

اما رخ ورخ ربا وختونام طیرحیوة الحیوانده امام دمیری جاحظك
اعاجیب الدنیانام کتابندن نقل اوزره طیرمرقوم زنج ایله چین بیننده
واقع بحر محیط جزایرندن مسکون اولمیان اطه لرده موجود عظیم
الهیکل وکبیرالجثه برقوش اولوب اکثرا کولی فیل وکرکدن ایمش
هوای ناموافق ایله برسفینه اول جزیره یه وارد قده اهل سفینه طشره
خروج ایلرنده بیننلرندن برشخص بر ریشه نك اخرینی یعنی قلمی
محافظه ایچون ریش بطلدن استعمال اولنان محلنی دیار هنده
کتوردکده برقریه حالیله املا اولنديغنی رأی العین مشاهده ایلدم
دیو روایتندن ضمنی اصحاب سفینه جزیره مرقومه ده کشت وکذار
ایدرایکن برقبهٔ عالی وسفید وشفافه تصادفلرنده باب وروزنی
تفتیش ودرونه وصولدن مأیوس اولدقلرنده برطرفنی کسر ایله
ایچنده برمرغ بچه بولورلر درآن ساعت بینلرنده تقسیم وطبخ واکل
ایدرلر اول کیجه بیتوتت وفرداسی بیدار اولدقلرنده جمیع اهل سفینه نك
شیوخنی شباب اولمش کورررلر یعنی ایچلرنده سفیدریش اولنلر
نوصف للو اولمش بوخاصه یعنی سبب سوادلحیه اکل لحم طیردن
اولیوب جزیرهٔ مرقومه ده شجرة الشباب وجودی ایله طبخ لحم ایچون
شجر مرقوم ایله خلط قدوردن موجب یعنی شجر مزبورك
خاصه سی اولدیغنی امام دمیری التزام ایلمشدر کتاب دیکرده رسیده
حافظهٔ احقردر که سفینه نك حرکتندنصکره مرغ مزبور اشیانه سنه
کلوب بیضه نك مکسور وبچه نك تلف اولدیغنی کوردکده سفینه دن
اکبر برحجر بنچه سنه الوب سفینه نك اوزرینه حواله ایدر عون سبحانی
ووقایهٔ صمدانی ایله سنك مرقوم بحره مصادف اولمغله اکرچه
سفینه خلاص بولور لکن حجرك کبرندن واقع اولان امواج بحردن

مرتبهٔ غرقه رسیده اولور للمهدة على الراوی خشوده دخی
اقوال درکار اولمغله تذییله اجتسار اولندی خزائن ملوك وسلاطینده
موجود ومرغوب وقلیل الوجود کوك قواعندن دروننی جزکی
ونقوش غریبه واشکال عجیبهٔ حاوی برنسنه اولوب زهرلو اشیایه
تقریب اولندقده درلزو حاملنه سم تأثیر ایلمز ایمش نهنسنه اولدیغنی
تعیینده بش قول نقل ایلمشلردر اولی محرر اولان مرغنك جبهه سی
کوکی اوله ثانیسی چین اقلیمنده برنوع بقرك قرنی اوله ثالثی کرکدن
بوینوزی اوله رابعی بیك سنه تعیش ایدن اژدریدیکلری مارك شاخی
اوله خامسی بحر محیط جیننده زال اسمی ایله مسمی بالغك دیشی اوله
دردست ناس اولوب کرکدن بوینوزی دیو معروفلك استخوان
پاره لرده اوصاف محرره نك عدم وجودی درکار وخواصی دخی
کرارا تجربه مزده لااصل اولدیغی اشکار اولمغله خزائن ملوکده
وجودنه اعتمادا کلیا انکار اولنماز * روزن * اوطه وصفه لرده
طشره باقق ایچون کشاد اولان محلك اسمی دیو استعمالی شایعدر

* روزن *

اشهر فلامکان روم حضرت کمال پاشازاده مرحوم فتح با وجیم
عجمیه رایله پنجره نظرکاهده کشاده محلك اسمی خاصی وفتح را وزا
وسکون واو ونون ایله روزن فوقانی باجه تعبیر اولنان محلك لفظی
اولدیغی فرق وبیان بیورملری اکثر فرهنکاره مطابقدر بنابرین
پنجره یه روزن اطلاقی غلط اولور بیت برکوزم درده بری روزنده
خاطرم کوکلم افندم سنده بو کلامده تأمل اولدیغی اشکاردر
پنجره یه عربیده فتح را وزا ونون وسکون واو ایله روزنه وروزن
یعنی باجه یه فتح کاف وتشدید واو ایله کوه دیرلر اکرچه روزنه روزن
مرقومك معربیدر لکن بعد التعریب منظره یه تخصیص ایلمشلردر

❊ حرف الزاء المعجمة ❊

زاج * دیار هندوستانده نابت چنار اغاجنه شبیه وغالی ورایحه سی

* زاج *

خوشبو شجرك بغایت منقش وسیاهه مائل قرمزی هیزم پارهلرینك
اسمی عربی وفارسی مشترك اولان مدسین مهمله ایله ساج دن غلطدر

ژاله * كيجه‌لرده اوراق اشجار اوزرينه نازل چه معناسنه استعمالی * ژاله *
شـايع وشاهدی مرحومك ع ژاله چه كولك اسمـان مصرعی
مشهوردر فارسيده رطوبت مرقومه‌يه دلالت ايدن فتح نون وسكون
ميم ايله نمدن معنی غلط اولوب عربيده فتح سين وقصر الف ايله
سدی ديرلر استطراد محرر اولان نم كيجه لرده هوادن حاصل * مطلب
اولديغنه مبنی اكثر شبنم استعمـال اولنور اصلی نم شب اولمغله
مضاف اليهك تقديمی ذكری كرارا مرور ايلدی نمنـاك رطوبتلو نمناك
يعنی اصلانمش معناسنه ايكی جزءدن مركب اولديغی آشكار
وجزء اولی محرر اولان نم وثانيسی بعضی اسـامی آخرلرينه لاحق
اولان ادات نسبت ويا اختلاطدن عبارت مخلوط ومغشوش معنالرينه
مدنون وكاف عربيه ايله ناكدن تركيب اولنمغله نمه منسوب ونم ايله
مخلوط ديمكی افاده ايدر نمكين دخی اصلانمش معناسنی افاده ايلديكی نمكين
معروفدر آكين مد همزه وكسر ومد كاف فارسـيه ايله پاصدق
وامثالی نسنه‌لرك حشوی يعنی ايچی معناسنه اولوب زبان فارسيده
بعضی تراكيبه صفت ايدوب همزه‌سنی حذف ايدرلر غمكين
ومشكين كبی فتح نون وسكون ميم ايله نمكين ياش طولمش معناسنه
اولور عربيده نمنـاك اولان نسنه معنـاسنه فتح با وتشديد لام ايله
بله ديرلر اما فتح نون وميم ايله نمكين حقيقة طوزلی واستعاره طريقی ايله
ملاحت خوبان وخصوصا لبان شكرفشان معنالرينه مستعملدر
عربيده طوزلی اولمق معناسنه ضم ميم ولام ايله ملوحة ديرلر * ژاله * ژاله *
كيجه‌يه مخصوص اولميوب نهـار وليلده ياغار ايكن مشاهد اولنان
تقاطرك اسم فارسيسی اولوب عربيده سدی وزننده ندی ديرلر
باران باريدن لفظندن اسم فاعلدر ياغيجی معنـاسنه اسم جنس باران
اولوب هر نه كه كوكدن نازل اوله اطلاق اولنور اما كثرت
استعمالدن ياغموره علم اولمشدر عربيده اتسـاع لغته مبنی هر نوع
ياغمورك بر اسمی واوب اسم عامنه فتحتين وسكون را ايله مطر ديرلر
زبقين * صيد ماهی ايچون استعمال ولنان اوجی چنال اهن پاره‌نك * زبقين *

اسمی فارسیده اولا اوجی چتال قصیر حربه‌نك اسمی بعده تشبیها
مرقومه تسمیه اولنان ضم زا و واو معروفه و کسر و مد یای فارسیه ایله
زوپین دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربی فصیحی ناموجود
لکن مولدین ضم میم و سکون طا و کسر را ایله مطریان دیرلر * زج * زج *
کثیر الاصناف شب معادنندن معاطهور ایدن شبك غیری مداد
یاپدقلری معروف قره‌بویه‌نك اسمی فارسیده مد زا و کاف عربیه ایله
زاکدن معرب اعراب مرقوم ایله زاج دن غلط اولوب بعد التعریب
زاج دخی لسان فارسیده مستعملدر معدن مرقومك اکثر بلادده
وجودنه مبنی قبرس جزیره‌سندن ظهور و اطراف بلاده تشر اولان
زاج قبرسی‌نی تحریف ایدوب ساج قبریس دیدکلری مشهوردر
زربطانه * قصب و یا خشبدن درونی مجوف و بیرونی کرش و ابریشم ایله * زربطانه *
محکم ربط اولنان معروف اغز تفنکنك اسمی عربیده فتح سین و با ایله
سبطانه‌دن غلط اولوب فارسیده ضم تا و آخرده کاف عربیه ایله تفك
دیرلر لغت مرقوم امام صغانینك تکمله نام مؤلفنده السبطانة قناة
جوفاء مضروبة بالعقب یرمی فیها بسهام صغار و بالبنادق نفخا
محرر اولوب لکن زمانه‌مزده مستعمل اغز توفکی ایله بندقه‌دن غیری
نسنه رمی اولندیغی کورلمشدر متعارف دمور توفکه اطلاقی
حرف التاده توفك تحریرمزده مرور ایلدی * زرخ * وقت حربده * زرخ *
لبس ایلدکلری خلقهٔ آهندن ایشلنمش معروف خفتانجه‌نك اسمی
عربیده مؤنث سماعیدن کسر دال و سکون را ایله درع و فارسیده
کسر را و زا و اظهار ها ایله زره دیرلر فتحی سندن غلط دینسه
نابجا اولماز ایکسی دخی اصل اولمغله ملاءدر * زردالو * قیصی‌یه * زردالو *
شبیه معروف میوه‌نك اسمی مد دال ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن
مرکب فتح زا و مد همزه ایله زردآلودن غلط اولوب عربیده کسر
میمین ایله روایات جمهورده و فتح میمین ایله روایت ابو عبیده‌ده کلاهما
بسکون الشینین مشمش دیرلر زرد فتح زا و سکون را و دال ایله صاری
معناسنه اولدیغی معروف و آلو مد همزه ایله جنس ارك معناسنه

مطلب فی جعل الماهیة من مسائل علم الکلام،

اولمغله صارو ارك دیمکی افاده ایدر استطراد یوما من الایام ابو علی سینا زردالو اکل ایدر ایکن ماهیات ممکنه نك بسائط ومرکباتنده مجعوله وغیر مجعوله اولمسندن سؤال اللرنده اثر فاعل ماهیتك وجودی ایله اتصافنده در نفس ماهیتندن دکلدر مرامنی افاده ایچون جاعل مشمش مشمش قیلدی بلکه مشمشی موجود قیلدی جوابنی مرحوم علی قوشی حجت اتخاذ ایدوب خواجه نصیر طوسی تجریدنده وتأثیر المؤثر فی الماهیة محرر اولان محلده مؤثرك ماهیتندن وتأثیرندن مراد ماهیتی موجود قیلقدر یوخسه ماهیتی ماهیت قیلق دکلدر زیرا ماهیت ایله نفسی ماپیننده مغایرت یوقدر که توسط جعل متصور اولوب بری مجعول وبری مجعول الیه اوله دیمش بو مقامده السید الشریفك قولی تأثیر فاعل نه ماهیتدن ونه وجود دندر بلکه ماهیتك وجود ایله اتصافندندر مثلا بویاجی نه ثوبی ثوب ونه سیاهی سیاه ایدر بلکه اولنسنه ئی سیاه رنك ایله متصف ایدر واقع اولمشدر بو تقدیرجه ماهیاته مجعوله اطلاقی جائز اولماز نفسی اعتباری ایله ووجودندن قطع النظر مجعوله اطلاقی دخی جائز اولماز وجود ایله اتصافی حسبیله بو مسئله نك تفصیلنی اراده ایدنلر اکمل علمای روم کمال پاشازاده مرحومك ماهیت رسالهسنه مراجعت بیورسونلر

* زرکله * زرکله قرمزی وغایتده حدتلی وایجه وورقی تره شبیه اول شتاده اعلاسنده اولان اوراقی ذبول ایدوب اصلنه قریب اولنلری باقی وصیفده داللرنده خرده اوراق و بیاض زهری پیدا وخرابه زارده نابت نباتك مستعمل اولان کوکینك اسمی سرپانیده فتح سین وکاف وسکون را ایله سرکلهدن غلط اولوب لسان هندیهده اصل مرقومه کسر جیم وسکون با وکاف وفتح تا ورا ایله جیترك تسمیه اولنمغله معربی اعراب مرقوم ایله شیطرج اولدیغی قاموسده محرردر

* زرنا * زرنا * معروف ومشهور آلت لهو وطربك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب سورنایك مخففی ضم سین وسکون را ومد نون ایله سرنادن غلط اولوب عربیده فتح صاد وتشدید ومد فا ایله صفاره دیرلر لکن صفاره اول

اول وضعنده کوکرجین اوچورمق ایچون نحاسدن مصنوع تقبرك
اسمی اولوب بعده تشبیها سرنای معروفه علم اولمشدر سورنایك اصلی
نای سوراولوب علمیته نقلده مضاف الیهك تقدیمی وحذف واو ایله
سرنای اولمشدر سورضم ومد سین وواو معروفه ایله مطلقا دکون
ونای معناسی دخی معروف اولمغله معنای ترکیبیسی دکون نایی دیمکی
زرنپا افاده ایدر * زرنپا * پای پیشنی قدم پسبندن زیاده دراز حیوان
غریب الشکلك اسمی عربیده فتح وباضم زا وتخفیف ومدرا ایله
زرافه دن غلط اولوب معجمی فتح را وتشدید ومدرا وحذف ها ایله
زراف در لکن حیوانات مختلفه یه مشابهتندن فارسیده شترگاوپلنك
توصیف زرافه دخی دیرلر الحمد لله الملك المستعان سایهٔ عدالت وایهٔ سلاطین آل عثمان
ایدالله دولتهم الی آخر الدوراننده نعم فراوان ایله فرح الجنان کزارندهٔ
اوقات وازمان ایلدیکمزدن قطع النظر قدیداولهرق مذکور حیوان
بعضی سورهمایون مسرت فشانلرنده سرای عامرهٔ عالیه‌نك باب
وسطاسی پیشکاهنده تبرنکاهمزده نشان اولدی جانه ورمر قوم دیار
حبشه‌ده موجود اولوب باشی وبو ینی دوه‌یه وسینه وایاغی وبوینوزلری
اوکوزه ودریسی قپلانه وقوبروغی کیکه وتیشلری حماره مشابه لکن
بو ینی مدور واوزون واولك ایاغلری اسب وکاو پایندن ورزا وقیج
ایاغلری برقارش مقداری وایاغلرینك مفصللری اولمیوب یکپاره
کوکدن عجیب الهیکل برعمله یارامز حیواندر مرویدر که کاوکوهی
زرنبق ناقهٔ حبشی ایله مجامعتلرندن حاصل اولمش * زرنبق * صاری بویا
بایدقلری حجر معروفك اسمی عربیده کسرزا وسکون را ومد نون
وآخرده خاء معجمه ایله زرنیخ دن غلط اولوب فارسیده فتح زا ونون
وسکون را وها ایله زرنه دیرلر زرنیخ بش قسمدر نقش ایچون استعمال
اولنانه ورقی دیرلر صاری وذهبی اولور وبرنوعی دخی زنجفره‌یه شبیه
قرمزیدر وبرقسمی دخی بیاضه مائلدر زرنیخ النوره دیرلر سیاه
زرین وییشیل نوعلری غیر مستعملدر * زرین * بصلدن نابت الوان کثیره‌ئی
حاوی زهر مشهورك اسمی لغت مولدهٔ اهالی قسطنطنیه‌دن زرین

قدحك مرتجی اولدیغنه اکثر بلاد اسلامیه‌ده حالا غلطا ازرمقساده
دیدکلری شاهددر شکوفه مشهوره‌نك اسم فارسیسی فتح نون وسکون
را وسین وکسر کاف فارسیه ایله نرکس ومعربی اعراب مرقوم وکاف
یرینه جیم ایله نرجس در بعضی ارباب لغت اکثری چشم خوبانه تشبیه
اولدیغندن زرین قدحك قمریه اطلاق اولنورقیدلری قمرو ساده‌سنی
کورمدکلرندندر قدیمده الان موجود اعلالری ناموجود اولمغله
خوشنماوقیه زاده وعلکسا ندری تخملرندن قبه وطاغی نرجسلره
تشبیها سبب اولمشدر امازمانه‌ مزده موجود بغایت اعلاسی برکلری
دراز وغایت رقیق لکن طوشانلیه‌وقدحی طویل وصغیر وتام الاستداره
اولوب ناظرینه متوجه اولابدر نهایت بلاغت عربیه‌ده تشبیه
رباعیه‌نی جامع وآواه دمشقینك بیت مشهورندن دخی نرجس مشبه به
چشم اولدیغی ظاهردر فاستمطرت لؤلؤا من نرجس فسقت وردا
وعضت علی العناب بالبرد بیت مرقومك معنای ذوقیسی اربابنك
معلومیدر والدماجد کثیر المحامدم اطال الله تعالی بقاه حضرتلرندن
قلائد العقیانده تشبیه خماسی مشاهدلری اولدیغی مسموع فقیر
اولمشدر مابحن فیه‌دن اولمغله ترك اولندی امابری وبستانی دیار بمزده
نرکس دیو مشهور شکوفه یه عربیده عین الاعلا وفارسیده کل افتاب
پرست دیرلر آسان ترکیده اتساع لغت اولدیغندن زرین قدحك اسم
فارسیسی تشبیها نقل ایتمشلردر زهر مرقومه نرکس ونرجس اطلاقی غیر
صحیح اولدیغنه حدیث شریف شاهددر قال علیه السلام علیکم
بشم النرجس فان فی القلب حبة من الجنون والجذام والبرص
لایقطعها الا هو کلام معجز بیانی زرین قدح اولدیغی مبیندر
زیرا نرکس مذمومرده رایحه اولدیغی تسلیم کرده درست دماغاندر
زعتر * ککلیك اونی که تحریف ایدوب ککیك دیدکلری نبات
معروفك اسمی عربیده فتح سین وباصاد ونا وسکون عین ورا ایله
سعتر وباصعتردن غلط اولوب فارسیده فتح میم ورا وسکون را وها
ایله مرزه دیرلر زیاقبیلو وتحلیل بلغم ودیاح وتحرك اشتها ودلطف

تشبیه رباعی

اسم اصلی
نرکس

حدیث شریف

* زعتر *

اغذيهٔ غليظه اولديغنه مبني اهالئ حرمين محترمين بعد التخفيف
* زعيم * ملح اضافه سيله بهر كون استعمال ايدرلر * زعيم * بنده كان دولت
عليه‌دن بعضي قصبات وقرايه طرف بادشاهان عدالت نشاندن
بارات عاليشان مالك ومتصرف اولنلره اطلاقي شايعدر عربيده
فتح زا وكسر ومدعين ايله زعيم كفيل وسيد قوم معنالرينه اولمغله
تحت يدنده اولان قصبات وقرانك اولوسي وكافهٔ رعيتك حسن حالنه
تحقيق زعامت كفيل مفادني التزاماتسميه اكرچه غلطدن دور اولور اما زعامت
كسر زا ايله محرر اولان اماكنه اطلاقي ايله فلان زعامت فلانه احسان
اولندي تعبيري شايعدر عربيده كذلك كفالت وسلاح معنالرينه فتح
زا ايله زعامتدن غلطدر بين العرب تقسيم ميراثده الزعامة للغلام
ديوب جمع اسلحه يذري اوغلونه اعطالري رسم باديه نشينانددر
بومعنايه دخي نظرا بهاء اسلحه ديه‌نك اعطاسي ملايمدر فارسيده
* زغره * اسم مخصوصنه ظفرياب اوله مدق * زغره * انواع جلود حيواناتدن
اتخاذ اولنان كوزكارك طشره سنه وضع ايلدكلري قطعهٔ معروفه‌نك
اسمي فارسيده فتح زا وسكون غين ايله زغراش دن غلط اولوب
عربيده كسر ظا ايله ظهاره ديرلر اكرچه ظهاره بطانه مقابلي
يعني يوز واستر معنالرينه موضوعدر لكن متأخرين ظهاره‌يي
* زفاف * زغراش معناسنه استعمال وتخصيص المشار * زفاف * اولنمك يعني
عرس ايله جمع اولمق معناسنه قنغي كون زفاف ايلديكز سؤالي
شايعدر عربيده كلني كوكي خانه سنه ارساله دلالت ايدن كسر زا
ومدفا ايله زفافدن معنا غلط اولوب معناي مطلوبه عربيده فتح تا
ورا وتشديد وضم واو ايله تزوج وفارسيده فتح شين وها وسكون واو
* زكام * ورا ايله باشوهرشدن موضوعدر * زكام * دماغدن رطوبت
زائدهٔ غليظه‌نك نزولي ايله انفدن سيلان ايدن علت معروفه‌نك
اسمي تشديد كاف ايله مستعملدر عربيده ضم زا وتخفيف كاف ايله
* زمبره * زكامدن غلط اولوب فارسيده اغراب محرر ايله خشام ديرلر * زمبره
كويا قومدن مجتمع اولمش حجر معروفدر كه آكثري سيوقه جلا

ومهره

تومنهزه تام ایچون سیاف وحکاکلر استعمال ایدرلر کمال صلابتندن
الماسی غیری جمیع معادنه تأثیری مشهوردر اسمی فارسیده ضم سین
وسکون میم ومدبای عربیده ایله سمباره دن غلط اولوب معربی
ضم سین وسکون نون وجیم ومدبا وفتح ذال ایله سنباذج در * زمخشر * زمخشر
قاضی بیضاوینک تفسیرشریفی مأخذی کشاف مؤلفی علامه
زمخشرینك منسوب اولدیغی قریه نك اسمی کسر زا ایله مستعملدر
عربیده سفرجل وزننده خاء معجمه ایله زمخشردن غلطدر قریه
مرقومه نك طول بلدی فه وعرض بلدی مامه درجه ودقیقه در
صاحب کشاف کشف الله علیه ابواب الجنان علامه جار الله
ابو القاسم محمود بن عمر الزمخشری درتیوز التمش بدی سال هجریسنده
قریه مرقومه ده متولد وبش یوز اوتوز سکز سنه سی عودت
مجاورهٔ بیت الله اکرمده جرجانیه خوارزمده بستر خاکه متوسد
اولدیغی کتب تواریخده محرردر استطراد علامه فتح عین مطلب علامه
وتشدید لام وهاء مبالغه ایله زیاده عالم اولان کمسه معناسنه
اولدیغی معلوم وحضرت زمخشری یه توصیفده اگرچه معنای
مرقوم لازم وملزومدر لکن لغت عربیده فتح همزه ولام ایله
اعلم اوست طوداغی یارلمش واعراب مرقوم ایله افلح اشاغی
طوداغی یارلمش معناسنه دلالتلری ایماء الفاء للفاء والعین للعین
دیمشدر علامه مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه جنابلرینك
لب بالالری شکافدار اولدیغنه ایماا اشتهار بولدیغی اساتذهٔ کرام
حضراتندن کوش زد راقم الحروف کثیر الاثامدر حضرت
زمخشرینك لغز کبی جناس مشوق قطعهٔ بی بهالرنده معنای مرقومی
استعاره لری حال پرملال فقیره بغایت انسب اولمغله قیده مبادرت
اولندی شعر واخرنی دهری وقدم معشرا انهم لا یعلمون واعلم
اذن افلح الجهال یوما فانی انا المیم والایام افلح اعلم نثر ایام افلح واعلم
وبن میم کبی اولمرایله مشقوق الشفتینك میمی تکلم وایتانی محال
اولدیغندن ایامدخی اصمی ذکر ایله معیوب رئیس المعتزله واصلك

حرف رايي ترك ايلديكي كبي بني ترك ايلدي مراد شيرينلري اسم
سامبلري محمود اولديغني بياندر نام حقير دخي جامع المبين لو لمسي
معناي نظمه ملايمدر * زمرد * درت لوني حاوي حجر معروفك • زمرد *
اسمي ضم زا ورا وسكون ميم ودال ايله مستعملدر عربيده ضمات
ثلاثه وتشديد را وسكون دال ايله زمرددن غلط اولوب فارسيده
كسر ميم وسكون يا وضم نون ايله مينو ديرلر لكن ضم اول وفتح ثاني
وضم وتشديد ثالث ايله زمرّد وبافتحين اولين وضم وتخفيف ثالث ايله
زمرد وبا فتح زا وميم وضم وتشديد را ايله زمرّد مجا استعمال
اولنديغي فرهنك محموديه رسيدة نظردر وجزميده ذال معجمه
واعراب مرقومه ايله زمرذ دخي استعمال اولنديغي حرفو باد ميغداد
تحرير ذيلنده مهمله ومعجمه ايله استعمال اولنان الفاظدن ملحقدر
حجر مرقوم التون ظهور ايدن معادندن وبابذاته معدن مخصوصه درين
بروز ودرت قسمه منقسم والوان اربعه ايله ملوندر اعلاسي
ذبابيدر كه يشل سكك شبيه بغايت حيدتلو ومواج اولور ثانيسي
فستقيدر كه سياهه مائل وزياده لطيف رنك اولوب اسكي معدن
ديو مشهوردر ثالث ريحانيدر كه فسلكن يشيلنه شبيه اولور
معدن نو ديو مشهور قسميدر كه اقليم مصرده صعيدي ديو
موجودي بو قسمدندر رابعي صابونيدر كه بياضه مائل وزبرجد • زمين *
ديو مشهوردر * زمين * اسمان مقابلي يرمعناسنه اولديغي اشكاردر
فارسيده تركيب خفي ايله ايكي جزءدن مركب اولمغله لاجل
الايضاح قيدنه خامه جنبان اولدي عربيده فتح همزه وسكون
را ايله ارض ديرلر خفي اوليه كه فتح زا وسكون ميم ايله زم
لسان فارسيده سرما يعني صوق معناسنه اولمغله قشه زمستان
ديرلر صوقلق ديمك اولور حتي روم ايلنده قشلق تهيئه اولنان
زير زمين بيوته زملك تعبيري دخي مشهوردر زم صوق اولديغي
مثبت اولمغله ترابك طبيعتي بارد اولديغي بيان ايچون نسبت
اولنمشدر كه اولي زمي اولوب ياء نسبيه دن صكره تأكيد ايچون نون

* زنبرك *

* زنبل *

* زنور *

سبب موت سبویه

الحاقیله زمین اولمشدر * زنبرك * حیوانه تحمیل ایله اندا ختمه اولان معروف صغیر طوپك اسمی . فارسیده فتح زا ورا وسكون نون وكاف عربی وضم بام موحده ایله زنبورك دن غلط اولوب محدثاتدن اولدیغنه مبنی عربی فصیحی اولمیوب لغت مولده‌ده كسر میم وسكون دال وعین وفتح فا ایله مدفعك مصغری اولمق اوزره مدیفع دیرلر * زنبل * خرما ورقندن نسج اولنمش شیء معروفك اسمی عربیده كسر زا وسكون نون وكسر ومد با ایله زنبیل دن غلط اولوب عجمی فتح زا ایله زنبیل در اما فارسیده اسم مخصوصی اعراب محرر اوزره زنبر اوله‌یغی دوش حافظه فقیر اولمشدر قاموسده فیروز آبادی كقندیل وقد یفتح دیوقیدایلمشدر لكن الشیخ جلال الدین محمد ناظر انسان عین المعانی الادبیه فی ضبط ما حرف من الفاظ اللغة العربیه نام مؤلفنده فتح فا ایله فعلیل اوزانی ابنیهٔ عربیه‌ده واقع اولمشدر دیو انكار ایلمشدر الشیخین المزبورین بینی توفیق رأی اصحاب تدقیقه محولدر * زنبور * صوقجی بال اریسنك اسمی فتح زا ایله مستعملدر عربیده ضم زا وبا وسكون نون ایله زنبور دن غلط اولوب فارسیده كسر كاف عربیه وسكون باء موحده ایله كبت دیرلر اگرچه فتح زا ایله زنبور لسان فارسیده مستعملدر لكن فرهنكلرده نیشتر او صاری آری اولدیغی تصحیح وتصریح ایلمشلردر استطراد سبب موت سیبویه روایت اولنور كه ابو بشر عمرو بن عثمان سیبویه بصره‌دن بغداده عزیمتلرنده جناب كسائی خلیفهٔ وقت هارون الرشیدك ولد ارجمندی محمد امینك معلمی اولمغله مجلس حضرت هارون ذوفنونده یوما من الایام سیبویه ایله كسائی اداره كؤس كلام ایدرایكن اهل مجلسدن بری بالمناسبه كنت اظن لسعة العقرب اشد من لسعة الزنبور دیدكده سیبویه فاذا هو هی دیمش هم مجلسی كسائی معارضنه به اغاز فاذا هو هی فاذا هو ایاها ایكیسی ده جائزدر دیوب سیبویه جواز ثانی یی انكار ایتكله طرفین ادله وبراهین ایراد ایلیوب هرنه قدر سیبویهك مدعاسی قوی ایسه‌ده خلیفهٔ مشار الیه رحمة الله علیه

كمالى طرفنه ميل و اول جانبى التزامندن جناب سيبويه حق وناحق
فرق وتميز اولنمديغى ايچون كمال غيرتندن حضور خليفه‌دن قيام
وبلاد فارسه توجه ايلدكده ابن خلكان روايتى اوزره يوز التمش بر
تاريخنده وابن جوزى تحريرى سنى ثلاثينده رسيده اولدقده
يوز طقسان درت سالنده وكاتب چلبى بيانى يوز سكسان سنۀ هجريه سنده
شيراز قريه لرندن بيضا نام قريه‌ده رحمت رحمانه خرام ايلمشدر العلم
عند الله قولبن مذكورنده هو ضميرينك مرجعى ذات زنبور و مؤنثه
سماعيدن اولديغنه مبنى هى وايا هانك مرجعلرى ذات عقرب اولوب
زنبور لسعى واذاده عقربه مشابهدر ديمكى افاده ايدر ياخود بحث لسعه‌ده
اولديغنه نظرا ارجاع ايلمش اوله يعنى آيت كريمه استفيذ بالله
ان رحمت الله قريب من المحسنين‌ده وقوعى كبى مذكره لضافت ايله
تذكير كسب ايليوب لسعه زنبوره اضافت ايله لسعه‌دخى مذكر عد
اولنمش اوله وقول اولده رجل عدل كبى تشبيه بليغ قصدى ايله
بلا مطابقة المبتدء والخبر هو هى صحيح اولور وقول ثانيده هو مبتدا
وخبرى محذوف مشابه اولوب اياها محذوف معمول منصوبى ايله
معا خبر اولمسنده مطابقت آشكاردر والله تعالى اعلم بحقيقة الحال

• زنجفره • زنجفره * معدنى وعملى اولور عمليسى كوكرد ايله زيبق احراق ايله
صورت معروفه‌يى پيدا ايدوب رسام ونقاشلرك سحق ايله استعمالى
وبعض ادويه‌يه الحاق اولان بوقسمدر معدنيسى ارباب كيمانك
كبريت احمر ديو تفتيشندن نافع مال ايلدكارى شىٔبى وجوددر
انوجه التون ونحاس وزيبق معدنلرندن ظهور ايدر ايمش اسمينك
كسر زا وجيم وسكون نون وفا وها وفتح را ايله استعمالى شايعدر عربيده
ضم زا وجيم وسكون نون وفا ايله بلاها زنجفردن غلط اولوب
فارسيده فتح شين وكاف عجميه وسكون نون وراء مهمله ايله

• زنجفيل • شنكرف ديرلر * زنجفيل * شقاقل نباتنه شبيه زهر وثمرسز
خشبنك اصلى اولوب اعلاسى مازندرانده ظهور ايدن
معروف كوكك اسمى عربيده فتح زا وجيم وسكون نون وكسر

ومدیا ایله زنجبیلی دن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عربیه
وسکون نون وکسر ومد واو ایله شنکویر دیرلر * زندیق * تفوهی • زندیق •
اکرچه غلطدن سالم اما تعریب ومذهب عربیلرنده اختلاف
اولمغله تحریره مبادرت اولندی امام مطرزی معرب اللغة ده
ابو اللیث دن زندیقك اصلی فارسیده کسر زا وسکون نون ایله
زندهی یعنی دری معناسنه دهری وملحده ووحدانیت خالقه
وآخرته ایمانی اولمیانلره اطلاق نقلنی ختامده ابن دریددن اصلی
فارسیده فتح زا وسکون نون ایله زنده اولدیغنی وتفسیر کبیرده
زنادقه مانویه اولوب مزدك نام شخصه منسوب اولمغله مزدکیه
دخی اطلاق اولندیغنی وسید شریفدن زندیق معرب زندی اولمسنی
دخی اقوال محرره یه ردیفا نقل وبیان بیورمشلر فتح زا ایله زنده
وزندی هاء اختصاص ویاء نسبت ایله زردشت نام شخصك تألیفی
زند نام کتابه اختصاصی ونسبتی اولان فرقه یه اسم اولمهلری هر نه قدر
ظاهر ایسه ده لغات فرسده زنده وزندی موجود اولمدیغندن
اسم کتاب اولان زنده قبل التعریب هاء اختصاص ویاء نسبت
الحاق بعده تعریب اولملری لازم کلور بو صورتك قواعد معربانه
مغایرتی آشکاردر وصاحب قاموس فیروز آبادینك زندیق دین
المرأة معناسنی افاده ایدن زن دین دن معرب قولی ناقصات العقل
والدین اولان نسوانه نسبت ایله دین زندقه ضعف وبطلان اوزره در
دیمکدن کنایت ایچون زن دین دینلوب بعده تعریب اولنمشدر
توجیهی هر نه قدر مناسب ایسه ده مذهب زنادقه مثللو بی اصل
اولدیغی روشندر استطراد زردشت فتح دال ایله غلطا مستعمل تفصیل حال
اولمغله صحیحی فتح زا وسکون را وشین وضم دال ایله زردشتدر حسین وفائی زردشت
روایتی اوزره زردشت لسان سریانیده حضرت ابراهیم علی نبینا
وعلیه السلامك نام نامیلریدر سائر اسماء انبیاء کرام مثللو شخص
مرقومه تسمیه اولنه وشمس فخرینك معیار جمالیده تحریری اوزره
علماء ملت ابراهیمیه دن مذهب آتش پرستانی احداث ایدن

كسنه نك اسميدر ومحمد كشميري ذكر ايلديكي روايت اشهردركه
شخص مسفور منوجهر نسلندن اولوب اسم اصليسي اسپنتمان
اولان حكيم فيثاغورثك تلميذي حكيم افلاطونك شاكردخاصي
زردشت در استاذي حكيملر قومندن اكتساب فنوندن صكره
حدود سبلانده بركوه عالي غارلرنده برمدت انزوا وریاضته مشغول
اولوب كتاب ابستاقي اول مجلد محرر وتأليف وكتب سماويه دنمر
بوكا مخاطب اولدم ديو دين باطل وآيين عاطلي درج ايدوب
سلطنت كشتاسبدن اوتوز سنه مرورنده زردشت مسفور جبلدن
نزول ودراعه سفيدايله رداي آتش پرستلق اوزينه وضع وحضور
كشتاسبه وصول وادعاي نبوته آغاز ايدر معجزه طلب اولندقده
بكا آتش تأثير ايلمز جوابنه بناء اوزرينه اريمش باقر دوكرك اصلا متأثر
اولمديغي كشتاسب كوربجك درآن ساعت دين مجوسي قبول ونبوت
زردشتي تصديق ايدر مكر مسفور مقدمجه ويجوديني دافع المنار اولور
نسنه ايله ادهان ايلمش زردشتك اول تأليف ابستاغ نام كتاب لغت
فارسيده محرر اولمغله براحد معناسني فهمه قدرتياب اوله مش حتى
اول زمانده اكثر لغاته واقف جاماسب حكيم دخي استخراج مآلدن
عاجز اولمقده كتاب مرقومي بنه كندو شرح وانفا ماراالذكر زند ديو
تسميه ايلمشدر بنه بعض محللري مبهم اولمغله بردخي شرح ايدوب
پازند تسميه ايلمشدر وجمع ايلديكي اكاذيب وتأليف اراجيف اوچ قطعه
كتاب تشكيل صنع اولنمش اون ايكي بيك جلد بقره آلتون ايله نقش
اولنوب قلعه اسطخرده مدفن اولنمش وبلعهدلمانك نوشيروانيه كتب
مستورز نسخ اولنمشدر دين باطل زردشتك ايكي اصل قديمي وارد
يعني يزدان فاعل خير واهرمن فاعل شردر واتباعندن بعضيلر ايكي
الهه قائللردر يعني نور وظلمت خذلهم الله تعالى * زور * مطلقا كوج | * زور *
وقوت معنالرينه اخفا . واو ايله مستعملدر . فارسيده ادمان ايله كسبي
اولان كوج سلطنت جسم زلوا ظهار ايوالي الهمزور دين غلط اولنمغله
عربيسي القوت بالانسان اولوب عطاريد منعلق اولان مطلقا كوج

معناسنه

مطلب توان وتاب

معناسنه ضم تا ایله توان وعربیده ضم قاف وتشدید واو ایله قوت دیرلر
وتاب دخی فارسیده کوج معناسنه اولیوب اول حالتدن عبارتدر که
بر عمله مباشرت ایله بورلدقده اول حالت غالبا زعربیده اول حالته مدطا ایله

توش وتوشه

طاقت تعبیر اولنور وزبان فارسیده ضم تا وواو مجهوله ایله توش قوت
وطاقت معنالرینه اولمغله آخرینه ها اختصاص الحاقیله غدایه توشه
اطلاق ایلدکلری قوت سبب قوت اولمسی یدیهی اولمه سندن
مجازا تسمیه اولنمشدر

* زیرا *

زیرا اوندن ایچون معناسنه استعمالی معروفدر
فارسیده فتح همزه وکسر زا وسکون یا وفتح ومد را ایله ازیرادن
مخفف اولوب عربیده لام تعلیل ایله افاده اولنور لان وامثالی کبی
وازبرای مرقوم دخی ازبرای آندن مخفف اولمغله لسان فارسیده
فتح همزه وسکون زا ایله از عربیده حروف جاره دن من وعن
معنالرینه که ترکیده دن ایله وفتح با ومد را وسکون یا ایله برای عربیده
لاجل ده واقع لام تعلیل معناسنه درکه ترکیده ایچون ایله ومد همزه
وسکون نون ایله آن بعید ایچون موضوع اسم اشارت اولوب
عربیده ذاك معناسنه درکه ترکیده او ایله افاده اولنمری ایله معنای
ترکیبیسی اوندن ایچون اولدیغی اشکار اولور

* زیرك *

زیرك مدرك وتیز فهم
یعنی قلبك کیسکنلکی معناسنه فتح زا وسکون یا ایله مستعملدر فارسیده
کسر زا وسکون یا وکاف عربیه وفتح را ایله زیرك دن غلط اولوب
عربیده فتح ذال معجمه وکسر ومد کاف ایله ذکی دیرلر استطراد

وجه تسمیهٔ محل زیرك

آستانهٔ امن آشیانه ده زیرك نام محلك وجه تسمیه سی بو صورتده رقم زد
یراعهٔ طاش کبری زاده درکه ابو الفتح والمغازی مرحوم سلطان
محمد خان غازی بلدهٔ طیبه سالی منتصف ربیع الاولنده پنجاه ویك روز
محاصره وقتال وانواع مخاطره دن صکره قسطنطینیه یی فتح واول اثناده
سکز باب کنیسهٔ صغیره یی مساجد ومدارسه تحویل ایله تنویر واحیا
بیورملری ایله حالیا زیرك جامعی دیو مشهور مسجدك اطرافنده واقع
حجراتی یومی الالی اقچه ایله زیرك لقب محمد افندی یه مدرسه
اوله رق توجیه واحسان بیورملرندن تام قالمشدر مولانای مشار الیه

رحمة الله عليه عنفوان شبابنده مقدوة المشايخ الكرام الشيخ الحاج بايرام حضرتلرندن تعلم علم ايدر ايكن حدت ذكالرينه نظرا زيرك تلقيب بيورملرندن مشتهر اولمشدر بعده پادشاه علما حضرتشاه جنابلرندن تحصيل علوم وفضائل ايدوب اولا برسه ده سلطان مراد مدرسي وثانيا مدرسهٔ مرقومه يه مدرس اولوب تعيين بيوريلان يوميه اللي اقچه دن يكرمي اقچه ايله مصارف لازمه سين اداره بيوروب باقي اوتوز اقچه سين انقره يه الشيخ الحاج بايرام عليه رحمة الله الملك العلام فقراسني انفاق ايچون ارسال بيورزلر ايمش علم شريفه كمال اشتغاللرندن كندولره عارض اولان غروره مبني يوما من الايام حضور حضرت خليفه ده ادارهٔ كؤس كلام ايدر ايكن السيد الشريف الجرجاني حضرتلرينه رجحان فضيلت ادعاسني التزاملري خاطر سلطان زمان محمد خان حضرتلرينه كران كلمك ايله صاحب درر منلا خسرو حضرتلريني حاكم نصب بيوروب بروسه وي خواجه زاده مصطفى افندي ايله سبعة ايام حضور پادشاهانه ده برهان توحيددن مباحثه ده قيامرنده منلا زيرك علومده رأس مال اندك صاحبي اولديغي هويدا اولديغنه عدم تحمل ومدرسه سني ترك ايله بروسه يه هجرت وانده آخرنه رحلت ايتشلر عليه رحمة الله واسعة * زيكير * باش پارمغه پاي چكمك ايچون طاقدقلري شي معروفك اسمي فارسيده ايكي جزءدن مركب كسر زا وسكون ها ومد كاف فارسيه ايله زهكيردن غلط اولوب عربي فصيحنه ظفرياب اوله مدق لغت مولده ده كسر كاف وسكون شين وتا ايله كشتوان ديرلر خي دكلدر كه نسوانك زينت ايچون استعمال ايلدكلري زهكيره دخي تشبيها اطلاق اولنمشدر فارسيده مزه كريش وكير طوتيجي معنالرينه اولمغله معناي تركيبيسي پاي كريشني طوتيجي ديمك اولور تيرانداز يه معارفه مز مناسبتي ايله عن عنه ايله مسموعمزدر كه قد يجده سيرور زهكير ناموجود ايمش بنا برين عربي فصيحي معدومدر

* زهكير *

❋ حرف السين المهملة ❋

* سائر *

سائر ❋ جميع باقى يعنى بتون قالمش معناسنه استعمالى شايعدر حتى غيلان ماده بوبله اولدى سائرى دخى اويله اولسون ديوب جميع باقيسنى مراد ايدرلر حريده ❋ اكثر باقى معناسنه مد سين وكسر همزه ايله سائردن مصحفحدر اولوب فارسيده مطلقا قالمش معناسنه مد ميم وسكون نون ايله مانده ديرلر فائده سائر كلمسى جميع باقى واكثر باقى واقل باقى معنالرينه دلالتنده واشتقاقنده علماى اعلام كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتى اختلاف بيورمشلر حتى صاحب قاموس فيروز ابادى السائر الباقى لا الجميع كا توهم جماعات ديو قيد ايلمشدر اصح اقوال كلام درربار حضرت سيد الابرار عليه صلوات الله تعالى مادامت الليل والنهار ممسك اولوب تحريرى اوزره لفظ سائر اكثر باقى معناسنى افاده ايدر ديمك لازمدر زيرا اصحاب كرام رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتندن غيلان ابن سلمة الثقفى حضرتلرى شرف اسلام ايله مشرف اولدقلرنده حبالهٔ ازدواجلرنده اون نسوه واراميش حاللرندن صاحب شريعت عليه افضل التحية حضرتلرينه سئوالنده افصح الفصحاء وابلغ البلغا حضرتلرى اختر اربعا منهن وفارق سائرهن يعنى دردنى اختيار وابقا وسائرلندن مفارقت ايله بيورملرى سائرك باقى اكثر معناسنه دلالتنه برهان وافيدر وحديث شريف فاذا شربتم فأسئروا كلامى كرامت انجامى كه سؤر المؤمن شفاء ايله مفسر اولمغله بونلر دخى مدعامزى تأييد ايدر وسؤر اطلاق اولنان بقيهٔ ماء درون وعاءده موجود آبك نصفندن ويا ندن اكثر اولسنى بيان بيورمشلردر زيرا باقى اقل اولسه شارب ثانيدن دفع عطش ايلمز وفم حضرت نبويدن جريان ايدن البته جوامع الكلم اولمغله سائر باقى اكثر معناسنه دلالتى بى شبهه اولور استطراد امر شريف حضرت نبويده اختر اربعا واقع اولمه سندن فقهاء دين اختلاف ايلمشلر علماء حجاز مخيردر اون نسوه دن قنغى سنى اختيار ايدر ايسه ديو فتوى ويرمشلر وعلماء عراق اول الدقلرى درت

نسوه‌یی علی الترتیب ایقا ایدروب سائر الثی نفرینی ترك ایدرلر دیو فتوی
ویرمیشلر اما فقهاء عظام اهل اصولك ترك الاستفصال فی حکایات وقایع
الاحوال مع الاحتمال ینزل منزلة العموم فی المقال قولی ینه متمسك
اولوب کلام معجز بیان نبویده لیمین ایله استفصال اولنمدی اختیارده
• سائل • مخیردر دیو اثبات مدعی ایلمشلر * سائل * کثیر السؤال یعنی چوق طلب
ایله تعجیز ایدن تلنکی معناسنه مستعملدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن ضم سین وفتح همزه ولام ایله سئله‌دن غلط اولدیغی
دلیل تصحیح مرز بلندمفصلا تحقیق اولنمشدر لکن سائل طالب ومتعلم
معناسنه دلالت ایتمکین الشیخ احمد المبتی الشامی سبعة الابحر نام
لغتنده غرایب الحدیث دن نقل ایلمشدر فارسیده صورت محرره‌ده
طالب تلنکیه فتح را ومد واو اول ومعدوله ثانی ایله روانخواه دیرلر
بو لفظ مرکب ایکی وجه ایله معنایه دلالت ایدر وجه اول روان جان
وخواه خواستن‌دن مشتق اسم یعنی معنالرینه اولمغله غلظت وثقلت
وتقاضا ایتمك ایله گویا جان استه یجی دیمکدن کنایه‌در وجه ثانی
روان رایج اقچه وپاره‌ویرمکدن مشتق اولمغله اقچه استه یجی ویا کزوب
استه یجی معنالری اشکار اولدیغنه مبنی جمله معنالری ملاحظه‌سیله
• ساباط • روانخواه سئله‌نك ترجمه‌سی اولور * ساباط * بغداد جوارنده دجله
نهری اوزرنده واقع طاق کسری‌نك وجودی ایله مشهور انام اولان
مداین نام بلده کبیره قربنده قریه معروفه‌نك اسمی عربیده اگرچه
غلطدن سالم لکن ساباط مرقومك تعریبنده قواعده مغایرت درکار
اولمغله تحقیقنه مبادرت اولندی صاحب قاموس وامثالی علمای کرام
سین مهمله ومعجمه ایله بلاش آباد وبلاش آباددن معرب اولوب آباد
معمور معناسنه اولمغله بلاش وبابلاس نوشروانك عمی سنك اسمی
اولدیغی ادعا ایله اول قریه‌یی بلاش وبابلاس معمور ایلدی معناسنی
التزام ایلمشلر لکن لغات فارسیه‌ده شین معجمه ایله بلاش وله فیروز
تحقیق تعریب شاهك لقبی اولدیغندن قطع النظر قاعده تعریبه مغایرتی آشکاردر
اما سرلوحه فضلای روم کمال پاشازاده مرحومك معرب

رساله سنده ساباطك اصلى كلمتين دن مركب شاه آباددر تحرير بى
ملايم عقل سليمدر زيرا شاهدن مرادعم نوشروان و باعبر اولمسنه
مانع اولمبوب قواعد تعربيه دخى مطابق اولور بو صورتده شاه
معروف و آباد معمور معناسنه اولمغله اصلى آبادشاه اولوب علميه
نقلده مضاف اليهك تقديمى ايله شاه آباد اولديغنه مبنى معناى تركيبيسى
بو محلى پادشاه معمور ايلدى ديمك اولور قريهٔ مرقومه نك طول
بلدى فطنه وعرض بلدى مك درجه ودقيقه در استطراد
مشهور انام مداينده واقع طاق كسرينك ارتفاعى سكسان ذراع
و بر ركنندن ركن آخره وارنجه طقسان بش ذراع وسعتى اولديغى
رقم زدهٔ براعهٔ مورخيندر وامثال عربدن ايشسز ومعطل آدم
حقنده ضرب اولنان مثل مشهور كه افرغ من حجام ساباط ديرلر
مورد مثل بر قاج صورت ايله روايت اولنمشدر برى نوشروان لقب
شاه كسرى بردفعه قريهٔ ساباطه نزولنده لحاجته حجام مرقوم
حجامت ايتدكده اغناسى وديگرى سفرمرقومده موجود معسكرى
اولنلردن محتاج علاجه حجامت ايتمك ايله غنا حاصل ايدوب
الى آخر العمر ترك صنعت ايتمه سيدر اما كتب امثالده وجه
آخرى دخى محرردر * سار * يوندن بوقارو جملهٔ عضو يعنى
باش معناسنه بين الاعجام استعمالى شايعدر فارسيده اعضاء معلومه
يعنى دپه وقاش و كوز وسائر عضولرى حاوى باش معناسنه فتح سين
وسكون را ايله سردن غلط اولوب عربيده فتح را وسكون سين ايله
رأس ديرلر پوشيده اولميه كه محرر اولان كلمهٔ سار لسان فارسيده
اعضاء محرره دن بعض اولان باش دپه سى معناسنه دركه عربيده
فتح فا وسكون را ايله فرق ديرلر وسائر دپه معناسنه باشه دلالتى چشمه
باشنه چشمه سار وقيو باشنه چاهسار وباشى اشاغى اولانه نگونسار
وامثاللرى كبى الفاظ مركبه لرده معلوم اولديغندن قطع النظر
سار كلمه سى عموما محل وجاى ونسبت واضافت معنالرينه در كوهسار
ونمكسار كبى وشبه ومانند معناسنه دركه مشكسار وعنبرسار كبى

* سار *

فرق سار وسر

ودوه معناسنه در كه شتربانه ساربان ديرلر * سامره * بغداد قربنده — سامره *
معتصم بالله خليفه نك بناسي قريهٔ معروفه نك اسمي عربيده هر كيم
كوردي ايسه مسرور اولدي معناسنه دلالت ايدن ضم سين وتشديد
را ايله سرمن رأى دن غلطدر قريهٔ محرره نك وجه تسميه سي بو صورتده — وجه تسميه
تصحيح اولنمشدر كه خلفاء عباسيه دن ايكيوز اون سكز تاريخ هجريسنده
خلافتنه بيعت اولنان معتصم خليفه قريهٔ مرقومه يي احداث وبناسي
تكميلنده عسكر فراوان ايله تماشاسنه وارد قده لطافت طرح ابنيه وجيادن
آب وهواسندن معبت معسكرنده موجودلردن هر كيم كوردي ايسه
مسرور اولمه سندن سرمن راى ديو نام قالمشدر قريهٔ مرقومه نك
طول بلدي سطمه وعرض بلدي لدث درجه ودقيقه در * ساپي — ساپي *
پياده تحريرات كتوريجي پيك وقاصد معناسنه مستعملدر عربيده مد سين
وكسر ومد عين ايله ساعي دن غلطدر اولوب فارسيده مدنون وفتح ميم وبا
وسكون را ايله نامه بردلر معلومدر كه فتح سين وسكون عين ايله سعي — چلپی معروف
سكرتمك ديرلر ساعي مرقومك اول وضعي ذكات ارض جمعنه مأمورلرك
اسملريدر كه زمانه مزده چاپي ايله تعبير اولنور اول طائفه نك كثرت
مشي وسائر افعاللرينه تشبيهاً وياسعي ايله زمان قليلده محل
بعيده تحريرات ايصال ايتملرندن نقل اسم اولمشدر * سپا — سپا *
اكثري مساجده ايقاد قناديل وخيمه نشين ابناى سبيلك
ثواب اوبزه سي ايچون استعمال ايلدكلري وسائر جميع اوج اياقلو
نسنه لرك اسمي غلط اندر غلط صيه ديو مستعملدر فارسيده
كسر سين وفتح ومد باى عجميه ايله سپادن غلط اولوب عربيده
كسر شين ايله شجاب ديرلر معلوم اولواانهادر كه سپا آلت معروفه نك
اسم خاصي اولمغله بعضى ارباب لغتك فتح سين ايله سپا وسه پاى
وسه پا قيدلرى نابجا اولور * سبا * اقليم يمنده مأرب ناحيه سنده — سبا *
بلقيسك تختگاه مشهوري وفرقان كريمده مذكور بلدهٔ معروفه نك
اسمي مد ايله مستعملدر عربيده افصح اولان جبل وزننده قصر ايله
سبأ اولوب فارسيده مد ايله سبا شايعدر بلدهٔ مرقومه نك

طول

قصهٔ خرابیهٔ سبا

الطول بلادی عمم وغرقی بلادی مدة قرنبه دن استطراد قصه
رخصهٔ خرابیت بلدهٔ سبا ظهور سیل العرم هر نه قدر مشهور
ومعلوم ایسه ده قد تذکر الی الادکار وجعل صیقلا للافکار قصه دافی
قلمه شدیر لاقیه جنتان اولدی بلدهٔ محروسه نك احسن واخصب
واطیب بلادا اولدیغی استعیذ بالله لقد کان لسبأ فی مسکنهم
آیة جنتان عن یمین وشمال کلوا من رزق ربکم واشکروا له بلدة طیبة
ورب غفور آیه کریمه سی توصیفه مبنی ناحیهٔ مزبوره ده میاه جاریه
بی صد وباغ وجودی ایله بر سنه ده اوچ دفعه زرع وحصاد واقع
اولور ایمش وشرلوحه بلادك سبا محرزه ده اثنی عشر اماکن سائره ده
معدوم الوجود طبیعه منفرح البشر موجود ایمش اول حیه وعقرب
وقمله وبعوضه فقدانی ثانی مسافرلرك بلدهٔ مرقومه ساحت
دخوللرنده ملازمهٔ ابنای سبیل قمله وبرغوثك اندفاعی ثالث مریضك
عدم وجودی رابع خارجدن واصل وداخل مریضك صحتی خامس
اعما ومجنون ومفلوجك انعدامی سادس بلاد سائره دن ورود ایدن
حیواناتك آنده اعتدال آنده افاقتی سابع تمام خرمنده بر ریح لطیف
ظهوری ایله محصوللرندن کما هی تفریقی ثامن کمال اعتدال هواسی تاسع
سنت نامنه مبنی سکاننك صیفا وشتاء لباس واحد ایله امرار اوقاتلری
عاشر نسوانه بهرانی تعربده رحمت بکارت حادی عشر وضع حملده
نسوانك الم واضطراب کورمه مهلری ثانی عشر بلدهٔ مرقومه ده استعمال
اولنان اثوابك کهنه اولمه سیدر امانص قاطع استعیذ بالله وارسلنا
علیهم سیل العرم الهمتبت داهیه دهیا بو وادیده اساله براهٔ مفسرین
ومورخین دیدر که اطراف جبالدن سیلان ونزول ایدن میاه وسیول جلس
ایتدکلری اجوف ن اتحاز وحنینده ن ما بین الجبلین ایکی فرسخه قریب
بر سد شدید توصیف وتشیید اولنوب وقت حاجتده مزروعاتلرك
اسقا وارواءه بعضها فوق بعض لا بعد مخارق پیدا ولزومندن ازید
سیل وقوعندن اطرافه وخصوصا جانب بحره صرف واسکاب ایچون
ترتیبه مساویب دخی ترتیب ایتمشلر لکن بانیٔ سد مرقومده اختلاف

واقعدر بعضیلر لمقیس و بعضیلر لقمان بن عاد دیمشلردر اما حریرینک مقامات نام مؤلفی شارحی ابو العباس شریشی اعشی نك ابیاتنی تمسك ایله ملك حمیرك بناسی اولدیغنی ادعا ایلمشدر نظم رخام بنیه لهم حمیر اذا جاء ماء رم لم یرم واروی الزروع واعنابهم علی سعة أوهم اذ قسم فعاشوا بذلك فی غبطة فجاءت بهم جارف منهدم اهل سبأ محرر اولان نعم کونا کون سبحانیه یه عدم تشکرلرندن من طرف الرب اوج نبی محترم مبعوث اولدقده انلری دخی تکذیب وعبدهٔ شمس اولملرینه مجازاةً حضرت قادر قیوم موش دشتی دیدکلری جرذ نام دویبهٔ حقیر الجثه‌یی سد سدیدك هدمنه تسلیط بیورمشلر اما اول اوانده اکبر کبراء سبأ عمرو بن عامر ایمشکه کمال ثروت و کبر ونخوتندن بر کیدیکی لباسی بر دخی اکتسا ایلیوب مزق ایله پاره پاره ایلدیکندن مزیقیا تلقیب ایلمشلر یوما من الایام مزیقیای مرقوم بلدهٔ سبأ کاهنه‌لرندن طریفه نام فاجره‌یه سدك انهدامی ومدینهٔ سبانك خرابی قریبدر سؤالنده زن مسفوره بل اقرب دیو جواب ویرمه سنك علامتنی استفسارنده کاهنه بو کون سدك تحتنده برجرذ کوردم اللری ایله حفر وایاقلری ایله تقلیب ایدر علایم سائره‌نك دخی دلالتی ایله البته اقربدر حکمنه اعتمادا مزیقیا دخی اطراف سد تماشاسنه روان اولدقده بقدرة الله الملك القادر برجرذ صغیر بنای سددن اللی نفر رجالك تقلیبنه قادر اولمدقلری برحجر کبیری چوکان ساقی ایله کوی کبی غلطان ایلدیکنی مشاهده ایلدکده مزیقیا متحیرا بیت ابصرت امرا هاج بی برح السقم من جرذ کفحل خنزیر اجم دیه‌رك خانه‌سنه عود وانصراف وجلای وطنه شد نطاق عزیمت ایدر اما املاك واشیاسنی بیعه بهانه ولدینه تعلیم ایدرکه یوم آتیده اهالئ بلده‌یی دعوت ووجوه قبائل ایله هم صحبت ایکن مواجههٔ ناسده سکا هرنه امر ایدر ایسم سن اقبح رد ایله مخالفت ایله دیر فرداسی ترتیب طعام ودعوت خاص وعام اولندقده پسری طبق فرمودهٔ پدر حرکتندن کویا مزیقیا بغایت رنجیده اولوب بویله ولدنارسیده‌سی باباسنه عاق

بلده‌ده بوندنصکره بنم سکونم محال‌الدردیه‌رك حضورناسده اعمان
غلاظ ایله قسم ایدوب بعدذا املاك واشیاسنی بیعه بدأ ایدر حمقاء بلده
هرقومه اغتنموا من غضب عمرو واشتروا منه قبل ان یرضی دیه‌رك بهاء
رخیص ایله اشیاء عالی وغالی اشتراسنه سعی ایدرلر عقلای قبائلدن
بعضیلر البته بونده برسرخفی درکاردر دیو تفتیشنه دامن درمیان ایده‌رك
کاهنه‌نك خبرینه ومز یقیانك مشاهده سنه وقوفلرنده روٴسای
قبائل عرب جمع اولوب پاکاهنهٔ طریفه‌دن ویامز یقیادن نفس
وقبائللرینك حوالنی استفسارده مسئول قنغیسی ایسه جواب ایدرکه
بن اطراف بلدان وبقاعی تعداد وتوصیف ایده‌یم سزلر قبیله‌کز خلقنه
انسبنی اختیار ایدك دیوب ذکره اغاز ایدر هرکیم امل بعید وجمل
شرید صاحبی اولمق استرایسه قصر عمان مشیده توجه ایلسون
جمل شرید سورلمش دوه دیمکدر یعنی صاحب جمال اولمقدن کنایه‌در
دیندە قصر عمانه اولاد ازددن قبیلهٔ فهران توجه ایلمشلر وهرکیم
ازمات دهره صبر ایله جلد وقسر صاحبی ایسه بطن مره‌ده اراکه
توجه ایتسونلر خزاعه قبیله‌سی اراکی اختیار ایلمشلر وهرکیملرکه
وحلده راسیات ومحلده مطعمات قصد ایدر یثرب ذات النخله توجه
ایلسون وحل چامورلو دیمکدر راق فراوان دیمه‌دن کنایه‌در یثرب یعنی
مدینهٔ منوره‌یه اوس وخزرج قبیله‌لری توجه وارتحال ایلمشلر وهرکیم
خمر وخمیر وامر وتعمیر وملبس دیبا وحریر مراد ایدر ایسه ارض
شامده بصری وعویره توجه ایلسونلر دیمه سیله بنی غساندن جفنه
قبیله‌سی بصری وعویره‌یه توجه ایتمشلر وهرکیم ثیاب رقاق وخیل وعتاق
وکنوز ارزاق استر ایسه عرض عراقه کتسون دیمه‌سندن جد خذیمة
الابرشکه مالك بن فهم الازدیدر مع عشائره عراقه ارتحال ایلمش وسائر
انساب عربك تفصیلنی اراده ببورانلر تاریخ ابن خلدون امثالی
مفصلات تواریخ عربه مراجعت ببورسونلر * سپاه * اتلو عسکر سپا
معناسنه اولمغله ارباب لغت اصلنه تعرض ایلمشلردر فارسیده اصلی
ایکی جزءدن مرکب کسر همزه ایله اسپه اولوب عربیده مطلقا لشکر

معناسنه جمع و زنده عسکر دیرلر پوشیده دکلدر که سپاهك اصلی
اسپه اولمسی سبب ایله هاء اختصاص نسبتدن مرکب اولمغله اتلو عسکر
معناسنه دلالت ایدر کثرت استعمالدن تخفیفا همزهٔ اولی حذف
اولمشدر بعده تأکید نسبت ایچون الف زیاده سیله سپاه اولور لکن
تورکی نسبت ایله سپاهی دخی بو صورت ایله توجیه ممکن اولور که
فرد انسان نوع انسانه نسبتده انسانی اولدیغی کبی صنف معروف
عسکری اصناف سائره یه نسبت ایله سپاهی اوله * سبقة اللسان

سبقة اللسان

لسان ایلرو یه کچمك یعنی متکلمك من غیر رویة تفوهی که سرج
لسان دخی دیرلر عربیده سبق اللساندن غلط اولوب فارسیسی
کذشتن زبان اولور خفی دکلدر که سبق ضرب بابندن اولمغله
مصدری سبق کلور سائر مصادره قیاسا تا الحاقی خطا اولدیغنه
مبنی فلانی سبقت ایلدم دیمك دخی غلطا اولور اکر سؤال وارد
اولور ایسه که سبقتك اخرنده واقع تا بناء مره تاسی اولمغله سبق سبقا
واحدا قصدی ایله تعبیر صحیح اولور ایکی وجه ایله جواب ممکن اولور
اولا قائلك مرادی معنای مره اولمیوب معنای مصدر اولدیغی
اشکاردر ثانیا کتب لغاتده استعمالات عربی تتبع و مجالس کبرای
فحولده کوش جان ایله استماع کلام ایدنلرك سبقت برکره سبق ایلمدیکی
معلوملریدر * ستل * باقردن مصنوع قولپلی باقراج و انواعی ادعیه نك

* ستل *

اسمی کسر سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین و سکون تا ایله ستلدن
غلط اولوب عربیده فتح سین و تا یرینه طاء مکسوره ایله سطل استعمالندن
معرب اولمسی هر نه قدر ظاهر ایسه ده تعریبنه ظفریاب اوله مدق
سجده * سجوددن اسم یعنی فلان سجده ایلدی دیو فتح سین ایله

* سجده *

استعمالی شایعدر عربیده کسر سین ایله سجده دن غلط
اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق معلوممدر که
ضم سین و جیم ایله سجود لغة مسکنت کوسترمك و اصطلاحا
النی یره قومقدر بابی اولدن سجودا مصدر اولور صورت
معلومه نك اسمی کسر سین ایله سجده اولدیغی ائمهٔ لغت بیان

ایلمشلردر

ایلمشلردر اما فتح ایله شیوعنه سبب سورهٔ شریفهٔ سجده نك اسمی مفتوح اولمسی غیر بعید در * سحور * فعل منسحر معنا اسمه یعنی طعام فعلنی اجرا محلنده فتح سین ایله سحور ایلدیکرمی سؤالی شایعدر عربیده ضم سین ایله سحوردن غلطدر زیرا فتح سین ایله سحور سحر وقتنده اکل اولنان طعامك اسمی اولمغله فارسیسی ضم تا ایله توش وار نکاه اولور * سخن * سوز معناسنه اولوب فتح سین وضم خاء معجمه ایله سخن وضم سین وفتح خا ایله سخن اکرچه ایکیسیده غلطدن سالم اولدقلری ار باب همتك معلوملریدر امامدلولنی بیانده نوع فائده ملاحظه سیله تفصیله مبادرت اولندی عربیده کلام وفارسیده سخن وترکیده سوز بلا فرق اوچی لفظی ونفسی یه دلالت ایدرلر کلام لفظی معلوم وکلام نفسی منبعی فؤاد یعنی کوکل اولان کلامدر که بو بیتدن ظاهردر بیت ان الکلام لفی الفؤاد وانما جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا اما ضم کاف فارسیه وسکون فا ایله کفتار سخن معناسنه اولمدیغی اشکاردر ایکی جزءدن مرکب اولوب سوز دیزمك معناسنه دلالت ایدر که عربیده نظم کلام دیرلر کفتار ورفتار ودیدار کبی ترکیبی خفی مرکباتدندر جزء اخیرلری آوردن دن کتوریجی معناسنه اسم فاعل اولان ارندهدن مرخم اردر ترخیم اخر کلمه دن بعضی حرفك حذفنه اطلاق اولنور کلام فرسده کثیر الوقوعدر بعد الترخیم ارکفت اولمغله معنای عام ترکیبدن معنای خاص علمیته نقلدر مضاف الیه تقدیم ایله کفتار اولمشدر وقس علیه الباقی ونظم کلام سوزی کتورمکه باعث اولدیغندن اکفتار دینمشدر باعث فعله فاعل اسمی استعاره اکثر السنهده شایعدر سداد * یعنی بین العرب مشهور اولان فیه سداد من عوز کلامنده واقع سداد فتح سین ایله شایعدر عربیده کسر سین ایله سداددن غلط اولدیغی منقبهٔ اتی البیاندن مستبان اولور سداد کسر سین ایله سرحد لرده کدك سد ایده جك نسنه وفتحتین ایله عوز احتیاج معنالرینه اولمغله معنای ترکیب بو امرده احتیاج

سحور

سخن

مطلب فرق سخن وکفتار

تعریف وترخیم

سداد

منقبة نضر بن شميل

كدكاك سدايده‌جك نسنه موجوددر ديمك اولور مقامات صاحبى
حريرى درة الغواص نام مؤلفنده شويله رقم كشيدهٔ تحرير اولور كه
خلفاء آل عباسدن يورطه‌سان الى سالى رجبنده خلافته بيعت
اولنان مأمون خليفه ع قدر زرزر كرشنا سدقدر كوهر كوهرى
مصداق ليلا ونهارا علما وادبا ايله هم مجلس اولمه‌سندن ليلا من الليالى
نزد خليفهٔ مأمونه ادباء عصرنده نضر بن شميل المازنى ثياب
مشقوق و پريشان ايله دخوانده حضرت خليفه لطيفه كويا اولوب
اى نضر بو حال ايله حضور خليفه‌يه دخول محالدر اهلاك عجوز اولمغله
عدم خياطه‌دن عبرى ضرب ايله دخى زياده اتوابنده شكاف پيدا ايلمش
خطابنه نضر داعىٔ دولت عليه‌لرى شيخ ضعيف اولديغمه مبنى كرك
هوادن و كرك مجلس عاليلرنده جابدن عارض حرارتى تبريده
سبب ملاحظه سيله درون وجوده بيت اثوابدن پنجره‌لر كشاد ايلدم
جوابنى دخى خليفه قبول ايلميوب راويسى اولديغم برحديث صحيح
واردر جهات ايله سبب فلاحك اولور بناء عليه سنى دخى تزويج
ايده‌لم بيوروب حديث شريفى حدثنا هشيم عن مجاهد عن الشعبى عن
ابن عباس رضى الله تعالى عنهما قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم اذا تزوج الرجل امرأة لدينها وجمالها كان فيها سداد من عوز
كلام حكمت نمونده واقع سدادى خليفه فتح سين ايله قرائت بيورملرى
ايله نضر فتح سين لحندر صحيحى كسر ايله سداددر ديدكده مأمون
خليفه متكيا متوسد وسادهٔ استراحت ايكن غضبناك ايكى ديزى
اوزرينه كلوب يا نضر سنك حد كيدربنى لحنه نسبت ايدرسين خطابنه
نضر ولى النعمتم حضرتلرى افصح الفصحا وابلغ البلغادر راوى‌يه
تبعيت لازم اولمغله لحن وغلطى هشيم ايلمشدر زاداسندن ممنون ومسترح
اولوب اى نضر فتح وكسرك فرقى نه‌در بيان ايله بيوردقلرنده نضر
فتح ايله سداد صواب واستقامت وتوجه وقصد ودين وطريق
معنالرينه اولوب كسر ايله سداد مالدن معيشته كفايت ايده‌نه
وكندو ايله هرشى سد اولان نسنه‌يه ديرلر ديدكده خليفه بو معنايه

فصحاى

فصحای عرب واقعلره بدر دیوسشو الیبوردقده عثمان بن عفان رضی الله
تعالی عنه حضرتلرینك ابن عمی عمرك ولدی بلغای عربدن عبدالله
العرجینك بیت اضاعونی وای فتی اضاعوا لیوم كریهة وسداد ثغر
بیتی ایرادندن خلیفه بغایت فرحناك اولوب قبح الله من لا ادب له
دیو بیورمشلر بونده بی ادبدن مراد غلط كو یان اولدیغی اشكاردر
بونك امثالی ارباب معارف ایله مسامره كشاهانه دن صكره صلوة عشائی
معیت ایله بعد الاداء خلیفهٔ مأمون حضرتلری بر ورق پاره كتب
واملا ویندكان خاصندن برینه اعطا ونصر بن شمیل ایله معاوزیری
فضل بن سهله ایصالنی امر بیوررلر رقعهٔ خلیفه فضله وصولنده
قرائت ایدوب یا نضر حضرت خلیفه ابقه الله جنابكزه اللی بیك درهم
احسان بیورمشلر ع عواطف كرمایه بهانه لازمدر معلوم لكن سببی
بزم مجهولمز اولمنی روا دكلدر دیدكده نضر ماجرایی علی ما جرا
فضله افاده سنده موحی الیه علی طریق اللطیفه نامناسب حركت ایله
نیچون خلیفه حضرتلرینه غلط سویلدك دیو رد ایله جوابه جسارت
ایلدك خطابنده بنه عذر اولینی اعاده ایدوب ابقاه الله تعالی خلیفه
حضرتلری حاشا ثم حاشا خطایه نسبت اولنه مشار الیه جنابلرینك
حفظ وتكلمی اصوب صوابدر لحن انجق اعرابه عدم مراعات ایله
مشهور غلط كو راوی هشیمكدر زیرا الفاظ فقهای كرام وروات
احادیث فحشامه تبعیت صواب كوك اولدیغی امر بدیهیدر
حسن تعبیرندن فضل بن سهل دخی ممنون اولوب عطیهٔ شاهیه
اولوز بیك درهم دخی ضم ایله سكسان بیك درهم احسان ایلشلر
علیهم الرحمة * سندف * درونشده انجو بولنان حیوان بحری
معروفك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح ضاد ودال وسكون
فا ایله صدفدن غلط اولوب لسان دریده مرادف كوش ماهی
اولدیغی فرهنكلرده مسطوردر * سدف * كثیر المنافع وكریهة
الرایحة معروف نباتك اسمی عربیده فتح سین ایله سذابدن غلط
اولوب فارسیده ایكی كلمه دن مركب ناخن بریان دیرلر معلومدركه

* سدف *

* سدف *

مدنون وضم خاء معجمه وسكون نون ایله ناخن طرناق . وفتح بای
فارسیه ایله پریان جمع پری معنالرینه اولمغله معنای ترکیبیسی پریلر
طرناغی دیمك اولور لكن بو اسم سذاب معروفه دلالت ایتمیوب
سذاب انواعندن برنباتك اسمی اولمغله فارسیده سذاب مشهورك
اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق * سراج * سوقیوندن متخذ
سروج وملازمهٔ سائره سنه وخانه‌ كی اتباعدن تسریح دوابه
مأمورلره تخفیف را ایله اطلاقی شایعدر عربیده متخذی یعنی اكر
الوب صاطن معناسنه فتح سین وتشدید را ایله سراج دن غلط اولوب
فارسیده اكرجی معناسنه كسر زا وسكون با ونون وراء اخیر وفتح
كاف فارسیه ایله زینكر دیرلر كه عربیده اكرجی معناسنه كسر سین ایله
سراجی تعبیر اولنور اتباعدن اولخدمته مأموره بنه تشدید را ایله
اطلاقی غیر بعیددر * سراسر * فروه سموره قابله نوب وزرای
كرامه الباس اولنان قاش معروفك اسمی فارسیده سرا سریم
لفظندن مرخم وعامی خاص اوزره اطلاق ایلندن لفظ سراسردن
مأخوذدر مخترعاتدن اولدیغنه مبنی عربیده اسم مخصوصنه
ظفریاب اوله مدق خفی اولمیه كه لسان فارسیده ایكی كلهٔ جنس واحد
اولوب میانلرنده الف واقع اولسه مقابله ومساوات معنالرین افاده ایدر
سرباش معناسنه اولدیغی معروف ومحرر اولان سراسرك معنای
حقیقیسی باشدن باشه دیمك اولور قاش معروفك مجموع نقشی صرمه
وقلابداندن نسج اولنمغله وجه مشروح اوزره سراسر دینلشدر
میان مجانسانده واقع الف طوطاق طوطاغه معناسنه لباالب معروف
لكن صوكار یله مساوانده استعمالی مجاز اولور ودنكادنكك معنای
اصلیسی حوالهٔ نك ایكی طرفی برابرلكی اولمغله كثرت استعمالدن
مطلقا وزنده استعمال اولنمشدر وپنجه طوطشمه‌ده پنجاپنج
وچكشمه‌ده كشاكش وایكی درلو نسنه وجودنده كوناكون وامثاللری
مقابله ومساوات زبان مرقومده كثیر الوقوعدر اما نزد یعنی یان
معناسنه فتح با وسكون را ایله ایكی بردن مركب برابربری یانده

* سراج *

* سراسر *

مطلب
الالف الواقع
بین المجانسان

دیمك

ذيمك معناسنه موضوع اولمغله غلبهٔ استعمالدن مطلقا تساويه علم
* سرچه * اولمشدر * سرچه * كثير الوجود طير معروفك اسمی هم جنسی
صو كنارلرنده تعيش ايدر قو يروق صاللان ديدكلری مرغك اسم
فارسيسی فتح سين وجيم عجميه وكسر را وسكون يلوها ايله سرچه دن
غلط اولمسی ملايمدر مشهور سرچه يه عربيده ضم عين ايله عصفور
وفارسيده اولی مضموم وآخری ساكن كاف عربيه ل وسكون نون
* سرخوش * وشين وكسر جيم ايله كنجشك ديرلر * سرخوش * عموما شربه خمر
ايدنلره اطلاقی شايعدر فارسيده حد سكره وارمش نيم مست
يعنی چاقر كيف معناسنه ايكی جزءدن مركب سرخوش دن
معنی غلط اولوب عربيده فتح نون وسكون شين ايله نشوان
ديرلر اماحد سكره بلوغده عربيده نشوان وزننده سكران وفارسيده
فتح ميم وسكون تا ايله مست ديرلر سرخوشك جزء اولی باش معناسنه
فتح سين وسكون را ايله سر موصوف وجزء ثانيسی كوزل معناسنه
ضم خا ايله خوش صفتدر زبان فارسيده واقع وصف تركيبلرده
* سرداب * سبكبار ولاغر ميان كبی صفتی تقديم ايدرلر * سرداب * زير زمين
يعنی يرالتنده صيكی كرماده آرام وصو صوغتمق ايچون اتخاذ
اولنان محل معروفك اسمی اكرچه غلطدن سالم لكن فارسيده
تركيبی خفی ايله ايكی جزءدن مركب فتح سين وسكون را ايله سردابه
تعبير اولنوب معربی كسر سين ايله سردابدر معلوم اوله كه سرداب
مرقومك اصلی فارسيده سردابه اولمغله فتح سين وسكون را ايله سرد بارد
يعنی صووق وهم ايله آب صو وآخرينه هاء اختصاص الحاقی ايله
رد حريری صووق صويه مخصوص محل ديمكی افاده ايدر استطراد مقامات
صاحب المقامات صاحبی حريری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده سردابك معرب
اولديغندن ذهول وكلام عربده فتح اول ايله فعلال وزننده
كلماتك عدم وجودينی ادعای تلقی قبول ايلمشدر اولا اصلی فارسيده
فتح ايله اولمغله معربی مكسور لازم كلور ثانيا فتح اول ايله فعلال وزنی
قرآن كريمده ضلصال ووسواس ديو ثابت ايكن انسان اولانه

* سرسم * وسوسه دخی ازالت ایلمز * سرسم * کندعقل وابله واحمق وکارنده
مجیره مناسنه استعمالی شایعدر فارسیده باشده عارض علت معناسنه
مدسین ثانیه ایله سرسامدن غلط اولوب عربیده علت مرقومه نك
اسمی بنده محرر اولدیغی اوزره مستعملدر حفظنا الله تعالی علت
مزبوره مبتلا اولنلره تشبیها اندك فهم اولنلره اطلاق نابجا دکلدر
اما ترکیده سرسم دیوب اراده ایلدکلری معنایه عربیده ضم دال ایله
دعیوس وفارسیده فتح سین ایله سراسیمه دلالت ایدر فائده علت
محرره شرح قانونده بیان اولندیغی عبارهایله ترقیم اولندی السرسام
هو لفظ فارسی مرکب من کلمتین السر هو الرأس والسام هو الورم
واقع اولمشدر وسراسیمه نك دخی ایکی کلمه دن ترکیبی ظاهردر
جزء اولی معلوم ثانیسی آسیمه که آسیبه دن مبدلدر زیرا لسان
فارسیده بانك میمه تبدیلی شایعدر مدهمزه ایله اسیب عربیده صدمه
ایله تعبیر اولنان حالتدر که وجود انسانه ویا برهیئت مشخصه یه
برقوی ومتین نسنه نك طوقنمسیدر آخرینه لاحق اولان ها علیته
نقلده اختصاص ایچون الحاق اولندیغی کرارا ذکر اولندی
بونك دخی اصلی باشنه برنسنه طوقنمق ایله مختل الدماغ اولنلره
موضوع اولوب بعده تعمیم اولنمشدر * سرکنجبین * شی مطلق ذکر * سرکنجبین *
اولندقده کاله صرف اولنمق قاعده سنه مبنی مراد سکنجبین سازجدر
یعنی ایام حارهده استعمالی ایچون بقراطك ایجاد ایلدیکی شرابك
اسمی فارسیده کسرسین وفتح کافین عجمیه تین ایله سکنکبین دن
معرب بنده اعراب مرقوم ایله سکنجبین دن غلطدر وسکنکبین مرقوم
دخی ایکی کلمه دن مرکب سرکنکبین دن مخففدر کسرسین وسکون
را ومد کافه فارسیه ایله سرکا سرکه وفتح همزه وکاف عجمیه وسکون
نون ایله انکبین بال معنالرینه اولوب الفین متتابعین قرائتنده نوع
ثقلت اولمغله حذف ایله سرکنکبین دنمشدر کتب طبیه مطالعه
بیورنلرك معلوملریدر سکنجبینك انواعی اولوب هربری علت
مخصوصه یه ترتیب اولنمشدر سکنجبین دوشابی وسفرجلی واصولی

واقتیمونی

وافتیمونی وبزوری وانجدانی کبی اما مطلقا ذکرنده مراد بماذبجدر لکن متأخرین عسل بدلی سکر اضافه سنی مناسب کورمشلر وطریق طبخی سکر ویا عسل سرکا ایله شیاوتا قوامنه کتورمه دن عبارتدر
* سرکه * سرکه * ماء عنبدن طبخ ایله اعمال اولنان ذخیرهٔ معروفه نك اسمی فارسیده کسر سین وسکون را ومد کاف عجمیه ایله سرکادن غلط
* سروی * اولوب عربیده فتح خاء معجمه وسکون لام ایله خل بیهلدر * سروی آکثری قد محبوبه تشبیه اولنان دائم الخضره شجر معروفك اسمی سلوی دخی مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولان فتح سین وسکون را ایله سرودن غلطدر ایکی نوع اولور برقسمی شاخلری پریشان وهر طرفه متمایل که ترکیده ایکات سرو وفارسیده سروناز دیرلر وقسم دیکری شاخلری طوغری ویکدیکرینه ملاصق وسراپا هموار وموزونکه ترکیده مطلق سرو وفارسیده سروآزاد دیرلر قسم اخیردن براصل اوزرنده ایکی شاخ کبیر متغایرقدن عبارت اولنه فارسیده سروسهی دیرلر وشجر مرقوم بحره اون ایکی ساعتدن ابعد محلده غیرنابت اولدیغی مجربدر * سطبر * غلیظ یعنی یوغون وقالن نسنه
* سطبر * معناسنه اشعارده قافیه ونثرلرده سجع اولهرق آثار متفرسانه رویده واقع اولمشدر فارسیده کسر سین وفتح تاء مثناة وسکون باء موحده ایله ستبردن غلط اولوب عربیده کسر جیم وسکون را ایله جرفاس دیرلر
مطلب حروف فارسیه فائده زبان فارسیده حرف طانك عدم وقوعنه اطلاعی اولنلره اثبات مدعایه حاجت قالمز لسان مرقومده وارد اولمیان سکز حرف بو قطعه ده جمع اولنمشدر نظم هشت حرفست آنکه اندر فارسی نایدهمی تابشاموزی نباشی اندرین معنی معاف بشنو ازمن این حروف ویادکیرای اهل دل ثاوحاوصادوضادوطاوظاوعین وقاف مجر اولان حاو عین مهمله تیندر وحرف ذال معجمه دخی اوائلکاننده عدیم الوجود اولوب اماسنائر محللرده وقوعی ومهمله ایله فرقی خواجه محمود ابن یمینك قطعهٔ مشهوره سنه تبعیت ایله پذر تحقیقی ذیلده بیان اولنمش ایدی لکن اصح بودرکه استادان مدققین

وكاملان محققين شعرلرنده دال وذال فرقنه رعايت ايملربنه مبنى زبان
مردومده طقوز حرف ساقطدر من الاستعمال اولورلر اما حرف صاد بعضى
محللرده سينه وحرف طا تايه تبديل اولنورلر يالسان عربيدن نقلده
ويا معرب قياسى ايله محرز اولان سطبركبى غلطات عوامده ودخى
ثاى تايه وزاى سينه وواو ينه بايه تبديل اولنور ودرت حرف كه
اوئل كلماتده موقوعلرى بعيددر ثاء مثلثه وذال وضاد وظاء معجمات بونلره
بدل ياو جيم وزاء وكاف فارسى ملتزمدر واستعمال ايدوب اوچر نقطه ايله
اشارات ومختارجه مراعت اولنور وفرس قديمده فا وقاف اعجمى
دخى موجود اولوب ڤ وڨ بوصورتده تحرير اولنورلر ايمش لكن
ترك اولنمشدر * سعدآباد * كاغدخانه نام نشانه نك اسم مشهورى ‹ * سعدآباد *
واطراف آستانه امن آشيانه ده واقع اكثر حدايق همايون پادشاهى
آباد ايله ارداف اولنمشدر آباددن مرادبانى عمارت ملاحظه اولنوررايسه
سعدبنا ايلدى ديمك غلط اولديغى آشكاردر اكر عربيده فتح صاد
وسكون حا ايله صحرا معناسنه فارسيده مد همزه و با ايله آباد
ملاحظه اولنوررايسه كاغدخانه ده اولان ميدانه اوه اطلاقى دخى
نابجا اولمه جغى دفترداربورننده واقع سراى عامره به نشاط آباد
وبو بابده بغچه سنده موجود قصيرى صحيله همايون آباد تسميه سيدن ‹ تحقيق لفظ آباد
ده ظاهر اولور زيرا بونلرك اطرافى جبال وتلال اوله يلى مشاهددر
املاك همايون حضرت پادشاه ربع مسكوندن اولان قصورى قصوره
اطلاق اولنان آباد هميشه معنلاسنه دلالتى بيدار يعنى سعدآباد
دائما سعد ديمك اولور وقس عليه الباقى وصاحب كتاره اراد معنيله
بومحللى فلان معمور ايلدى معناسنه شيراز قربنده جعفرآباد امثالى
تعبيرات بين الاعجام شايع اولوب روم وعجمده اوه معناسنه آبادك
استعمالى اسدآباد ويلاق آباد وطاش آباد توخوق آباد وقان آباد
وارتق آباد امثالدن ظاهردركه تركيده ارسلان اوه ويلاق اوه
وطاش اوه ديرلر * سعيد * اقليم مصريه دن قاهره نك يدى مرحله ‹ * صعيد *
طقوز يوز طقسان بش قطعه قصباته وقراى محتوى اراضينك اسمى

عربيده فتح صاد ايله صيددن غلط دركوره مرقومه اراضيسي فوائد
جمعي شامل اولديغي مشهوردر * سفرتوره * طائفهٔ يهودانك قسمي
* سفر توره *
ظني ايله برماده ايچون سفرتوره به يمين ايدره سبن اراي مشهوردر
عربيده كسرسين وسكون فا ايله سفرتوراة دن غلطدر مفسرين
كرام آيهٔ كريمهٔ استعيذبالله كمثل الحمار يحمل اسفارا كلام مجيدنده
وارد اسفار سفرك جمعي اولمغله كتب كبيره يه دلالت ايدر ديو بيان
بيورمشلر اما صاحب قاموس فيروزابادي السفر الكتاب الكبير او جزء
من اجزاء التوراة تحرير ايلمسي ايله سفرتوراة ايكي معنايه دخي محتمل
اولديغي آشكاردر يعني كتاب كبير توراة ويا جزء توراة ديمك اولور لكن
احتمال ثانيه كوره سفري معناسندن جزء اولان توارتدن تجريد
لازمدر تا كه توراته اضافتي موجب تكرار اولميه اما طائفهٔ مسفوره دن
صورت تحليف طائفهٔ يهودا
عدم مبالاتي اولنلرك قسم مشار اليهي محلنده خلافنده التزاملري كثير
الوقوعدر بيلنرنده اثم عظيم وقسم جسيم قبص ايلمدكاري سي سيددر
يعني طائفهٔ يهوداذن برينه يمين تكليف اولند قده قنيان طوترمسين
ديو شو الده اكر صادق القول اولورسه طوتوم زيرا جسدينه ملاصق
مرقوم سي سيدك اوچني قبص ايتديرله معلوم اوله كه كسر ومد سينين
وسكون دال ايله سي سيد شول نسنه در كه بوكدن بوكلش درت اوچي
اولور براوجينداون وايكنجي يه بش واوچنجي يه التي ودردنجي يه ينه
بش عقده ايدرلر بو دوكوملردن مرادلري اسماء حسنادن مع حرف النداء
اسم شريف هو يه اشارتدر لسانلري مقتضاسي ١٠ ه ٥ و ٦ ه ٥
ديمك اولور شيء مزبوري صغير وكبير عامهٔ طائفهٔ مسفوره نك
رجالي دائما قبلرلري اوزرينه ربط وبند ايدوب اوجلرني اشاغي
ارسال ايدرلر وكسر قاف وسكون نون ومد ياء تحتاني ايله قنيان
على قولهم حضرت موسى صلوات الله على نبينا وعليه السلام طور
سيناده اعطا بيوريلان ايكي قطعه كوك ياقوت لوحه لر اوزرنده مرسوم
عشرهٔ كامله نهي وامردن عبارتدر كه اولي نهي تشريك ثانيسي نهي
پرستش اصنام ثالثي نهي قسم على الكذب رابعي امر رعايت يوم سبت

خامسی نهی اف والتین سادسی نهی قتل نفس سابعی نهی زنا ثامنی
نهی سرقه تاسعی نهی شهادت زور عاشری غیرلرك نفس ومالنی کندو
مال ونفسی کبی صیانت ووقایه امر یدر حضرت مشار الیه
صلوات الله علی نبینا وعلیهك طوردقلو حین محرده بنی قبضی صوزنده
* سفوف * کذب ایله برنسنه طوتمقدن بغایت اجتناب ایدرلر * سفوف * انواع
ادویه‌دن دق ایله غبار وکف دست ایله استعمال اولنان اشیاء معروفه‌لرك
اسمی ضم سین ایله زبانزددر عربیده فتح سین ایله سفوف دن غلط
اولوب فارسیده ترکیده استعمالی کبی اصطلاح اطبادن اوله‌رق ضم
اول ایله محرردر لکن اصلنه نظرا ینه غلطدن سالم اولماز زیرا سفوف
بنا اسماء علاج ودوا * الفاظ عربیه‌دن اولمغله لسان مرقومده علاج ودوادن فعول وزننده
واقع جمیع اشیا وزن مرقوم اوزره فتح اول ایله بنا اولنمشدر چشمك
برودتنی ازاله ایچون اکتحاله برود وانقه مایعاتدن دوکلن نسنه‌یه سعوط
وغبار اچکلن نسنه‌یه نشوق وامثاللری کبی امازمانه مرده مبتلا
اولدقلری انفیه‌یه سعوط اطلاقی دخی غلط اوله جقی نشوق ایله
* سقا * فرقندن اشکاردر * سقا * صو اولشدیرن وکتورنلرك اسم معروفی
عربیده فتح سین وتشدید ومد قاف ایله سقادن غلط اولوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب مد همزه وسکون یا وشین وفتح کاف عربیه ایله
آب کش دیرلر آب معروف وکش چکمك معناسنه کشیدن مصدرندن
اسم فاعل اولمغله معنای ترکیبیسی صو چکیجی دیمك اولور بعده
* سقمونیا * مطلقا سقا معناسنه استعمال اولنمشدر * سقمونیا * ورق
ضار مشغه شبیه وچچکی بیاض و داللری برذراع مقداری زمینه
منبسط بغایت رطوبتلو وکریه الرائحه نباتك عصارهسنك
اسمی ضم سین ایله مستعملدر فارسیده فتح سین ایله سقمونیادن
غلط اولوب عربیده فتح میم وسکون حاء مهمله ایله محموده دیرلر ودواء
مرقوم مسهلاتدن اولمغله بعض شعراء علی وجه الهزل اشبو بیتی
انشا وانشاد ایلمشدر بیت عواقب الصبر فیما قال قائلهم محمودة قلت
* سکار * اخشی ان تخر بنا * سکتار * زردوا انواعندن مغموره شبیه حیوان

معروفك اسمي كاف عجميه ايله مستعملدر فارسيده فتح سين وسكون
كاف عربيه ايله سكساردن غلطدر زبان مرقومده حيوان مرقومك
اسم خاصي فتحتين وآخرده ها ايله دله ومعربي نه فتحتين وسكون
قاف ايله دلق در لكن سكسار اسماء مركبه دن عد ايله سك معروف
بوسارشبه ومانند معناسنه ملاحظه اولندقده كلبه مشابه ديمك اولور
اكر مفرد فرض اولنور ايسه ما وضع لهي وجودي انسانه وسري كلبه
وقولاغي فيله مشابه وخنزير كبي ازولري اولوب وجودي سراپا
كچي كبي قيللو قالون جزيره سنده موجود حيواندر مشهور سكساره
اطلاقي نابجا اولور * سل * جرياني زياده اولان آبه فتح سين وسكون * سل *
لام ايله اطلاقي شايعدر عربيده فتح سين وسكون يا ايله سيل دن غلط
اولوب فارسيده اگرچه مشتركدر اما كسر ايله سيل دخي ديرلر * سل * سل *
حفظنا الله تعالى وايا كم آق جكرده پاره لر ظهوري ايله اون سكز
ياشندن خمس وثلاثينه بلوغه دك ظهور وبين الناس ورم ديو
مشهور علتك اسمي عربيده ضم سين ايله سلال دن غلط اولوب فارسيده
مد كاف عربيه وكسر ها وسكون شين ايله كاهش ديرلر مستور اولميه كه
رقم زد براعهٔ فقير اولديغي اوزره مرض مرقومك اسم صحيحي سلال
اولديغي ابو محمد قاسم الحريري درة الغواص نام مؤلفنده التزام
وامراض معظمه لر ضم اول ايله فعال وزننده اولدقلريني اثباته
صداع وفواق وسعال وزكام شاهد اولمق ايچون ايراد ايلمشدر ردحريري
لكن شارح دره حضرت شهاب خفاجي رواية ودراية سل دق كبي صاحب المقامات
اسماء صحيحه دن اولديغني بيان بيورديغندن قطع النظر لغات
معتبره ده سل اسم مرض مرقوم اولديغي كورلمشدر * سلحشور * سلحشور *
خدمهٔ دولت عليهٔ ابدي القيامدن ميراخور اغايه تابع وتعليم
خيوله مأمور اولنلرك اسمي كسر سين وفتح لام ايله مستعملدر
فارسيده ايكي جزءدن مركب فتح سين وكسر لام وسكون حا ايله
سلحشوردن غلط اولوب عربيده معناي مطلوبه فتح فا ايله
فراسه ديرلر سلحشور مرقومك جزء اولي سلاحدن معجم سلح وجزء

ثانيسی قارشمق معناسنه شور يدن مصدرندن اسم فاعل اولان ضم
شين ايله شوراولمغله معنای ترکيبيسی الات حرب ايله اوغرشيجی ديمك
اولور لكن زبان فارسيده مدلولی سپاهی وعسكری ومنهی جدال
ومرد مسلح و پياده صاحب سلاحدر الفاظ محرره يه نظرا معنی دخی
* سلف * غلط اوله جغی آشكاردر * سلف * بر كسنه نك زوجه سی همشيره سنك
زوجی باجنق معناسنه كتب فقهيه ده بالمناسبه وورودنده بعضی كسانك
فتحتين ايله سلف الرجل قراشلری مسموعدر عربيده معنای مطلوبه
دلالت ايدن فتح سين وكسر لام ويا كسر سين وسكون لام ايله سلف دن
* سلمن * غلط اولوب فارسيده فتح حا وسكون ميم ايله حمد اماد ديرلر * سلمن
برزطل زيبق وبراوقيه سم القاری سحق بليغ نعسكره تصعيد ايله
حاصل اولان دواء معروفك اسمی عربيده ضم سين ايله سليمانی دن
غلط اولوب فارسيده مد دال ايله داراشكنه تسميه سی كتب مفردات
* سله * طبده محرردر * سله * خطا ايدن كسنه نك بوينه كف دست ايله
ضرب اولان طبنجه معناسنه كسر سين وتشديد وفتح لام ايله مستعملدر
فارسيده درت بارمغك راست ايدوب نرمه كف ايله تيغ داری ضرب
معناسنه كسر سين وسكون يا ايله سيلی دن غلط اولوب عربيسی
سل سيف معناسنه موضوع فتحتين وسكون ها ايله سله دن مستعار
اولور امثال اياسيله ضرب طبنجه معناسنه عربيده فتح لام وسكون
* سلبس * طا ايله لطم وفارسيده بته فتح لام وسكون را ايله لرش ديرلر * سلبس
آسان يعنی قولای معناسنه بعد اللام يا ايله استعمالی شايعدر عربيده
فتح سين اول وكسر لام وسكون سين ثانی ايله سلس دن غلط اولوب
فارسيده اسانك مرادفنده فتح هاتين ومد لامين ايله هلاهلا ديرلر سلس
* سماط * البول دخی كسر لام ايله اولديغی آشكاردر * سماط * اسم عربی
اوزره فرش اولنان سفره طعامك اسمی ضم سين ايله مستعملدر عربيده
كسر سين ايله سماط دن غلط اولوب فارسيده مطلقا سفره معناسنه
فتح خاء معجمه وواو معدوله ايله خوان ديرلر سماطی سفره يه تخصيص
قاموسك وسماط القوم بالكسر صفهم وجمعه سماط ومن الطعام

* سمت *
* سمرقند *
وجه تسمیه سمرقند

ماعد علیه وهم علی سماط واحد علی نظم کلامندن مستبان اولور سمت * دقیق خاصه‌دن شکل معروفده طبخ ایلدکلری نانمشهورك اسمی فارسیده مطلقا خاص اتمك معناسنه فتح سین وکسر میم وسکون یا واخرده دال ایله سمیددن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق مولدین خبز الخاص دیرلر سمرقند * ماوراء النهر بلدانندن کاغدی ایله شهرتشعار شهر معظمك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب شمرکندك معربیدر اکرچه غلطدن سالم اما وجه تسمیه‌ده مواقع اختلاف وسیله تحریر اولدی ابن خلکان تاریخ مشهورنده بیان ایلدیکنه نظرا اسکندرك علاقه کرده‌لرندن شمر نام برجاریه حسنا علل مزمنه یه ابتلاده حکماسی علاج ودوانك عدم تاثیرندن تبدیل هوایه اتفاقلرینه مبنی جیادت آب وهوا ایله مشهور لفاق احد جنان اربعه سغد نام موضعه ارسال واز وقتده اولنان تدابیردن چرقی فوائد مشاهده سیله علتدن خلاص اولمغله اول محله بر بلده بنا وسبب انشاسی شمره اضافت ایله کند شمر اولمشدر یعنی فتح کاف عربیه وسکون نون ایله کند لسان چغتاییده بلده معناسنه اولدیغی طاش کند امثالندن مستباندر بعده کرار امار الذکر علیه نقلده شمرکند دینلمشدر وجه دیکر ابن قتیبه نك کتاب المعارف نام مؤلفنده ملوك یمندن شمر ابن افریقش ترجمه‌سی ذیلنده وناظر انسان عین المعانی نام کتاب مؤلفی الشیخ جمال الدین محمد تبریزی اوزره شمر ترعش ابن ابرهه نام ملك یمن وحسین ابن خلف تبریزی برهان قاطع نام فرهنکنده ملوك تورانیدن شمر نام پادشاه بیانی اوزره هر قنغیسی ایسه عسکر فراوان ایله بلده سغده وصول وبعد المحاربه اخذ ایلدکده بیوت وقصورك قلع وقمع ایلسیله شمرکند دینلمشدر یعنی شمر ملوك ثلاثه‌دن هانکیسی مرقوم ملك اسمی وفتح کاف عربیه وسکون نون ایله کند هدم معناسنه کندندن مشتق اولمغله معنای ترکیبیسی شمرك یقلنه وارضه یقاروب هدم ایلدیکی بلده دیمك اولور بعده زمان لطافت آب وهواسیله اعمار اولنه رق الان سمرقند اعظم بلاد ماوراء

جنان اربعهٔ دنیا

النهر اولدیغی مشهور درسوادمرقومك طول بلدی فح ك وعرضی
لز ل درجه ودقیقه‌در کرك اسم جاریه وکرك اسم ملك اسماء
قدیمه‌دن اولمغله اهمال کتبه ایله سمرك مهمل ومعجم اولدیغنی فرقدن
عاجز اولدق استطراد مشهور آفاق جنان اربعهٔ بهشت
نهادی بیانده بویله بوی افشان براعهٔ فیروز آبادی اولورکه
شعب کمنع شعب بوان کشداد بهمدان والسغد بالضم بسمرقند
والابلة موضع بالبصره والغوطة بالضم مدینة دمشق اوکورتها
یعنی اماکن اربعه جیادت آب وهواسی عرب وعجم شعراسنك بی حد
وعدابیاتلری ایله ممدوح وموصوف اولمشلردر لکن دارالسلطنة
العلیهٔ قسطنطینیة المحمیة اطرافی بحمده وکرمه سبحانه وتعالی
مشاهدیمز اولان انواع تکلفاتی کسبندن مقدم اولدیغی تسلیم کردهٔ
صاحب عقل سلیمدر حتی ملهمی مرحومك جنان اربعه‌یی جمع ایله
بوغاز ایچی وکاغدخانه بوغازینی جمله‌یه ترجیح ایلدیکی قطعه‌یی
بیك التمش اوچ سالنده ورود ایدن هند ایلچیسی السید الحاج محمدك
بهائی افندی مرحوم ساحلخانه‌سنده ترتیب اولنان یوم ضیافتده
قرائتی وطویل الذیل قصهٔ پرحصه‌سی نعیما تاریخنك جلد
ثانیسنده محررد فلیراجع الیه قطعه شعب وغوطه وابله وسغد
درجهان شهرت جنان دارد هردو بوغاز شهر اسلامبول درجنان
شهرت چنان دارد واطراف آستانهٔ امن آشیانه‌ده خاصتبن
مرقومتینی محتوی اولدیغندن ازید الشیٔ لا یثنی الا وقد یثلث مصداقی
سبب انشراح قلب اولان اشراف ومدای بصر ایله ریحانی رونما
بیوك چاملیجه‌ده ع چون آشیان لقلق درکله مناره مألی چفتلك
نامنده مأوای فقیرانه مزی والد ماجد کثیر المحامدم متعنا الله تعالی
بطول بقاه حضرتلری اول تشریفلرنده ربع مرقومه جهان بین تسمیه
بیوروب اول حوالینك بهاری موسمی اولان حربفه مرجع اولدیغنی
افاده قصدیله لسان فقیردن کویا وبدیهة انشاد بیوردقلری نظم
ایها الاخوان هلموا ضیعتی فانظروا کیف یکون المرتبع

كل من شاهدها قال لها خامس المتنزهات الاربع نظم عالبلوبى راقم
الحروف شرح وبيان وخنزهادن مراد شهرلرين ايضا حماودانا
تسميه كردملرك صيان الملش ايدى قطعه چارجهت ديومشهور جهان
يعنى ابله وشعب همدان غوطه وسغد سمرقندانا لخامس اولما غه
جهانبين شايان * سمندر * آتش ايچنده تعيش ايدر والتمدن حاصل
* سمندر *
اولور ديومشهور مرغ بى وجودك اسمى فارسيده ايكى جزءدن
مركب سام اندردن مخفف اولوب خرافات اعجامدن اولمغله عربيده
اسم مخصوصنه ظفرياب اولمدق مدسين ايله سام آتش وفتح همزه
وسكون نون ايله اندر درون وعربيده كى فى معنالرينه اولمغله سام اندر
درون آتشده ديمكى افاده ايدر تلفظنده واقع ثقلتى دفع ايچون
اولا اندرك همزه سى حذف ايله سامندر اولوب بعده الف سام دخى
حذف اولنمقله سمندر اولمشهور حيوان مرقومى جميع فرهنكلرده
انكار وجود سمندر
واكثر كتب حفرداتك طلبده كال اضطرابلرندن ايكى صورت ايله
توصيف ايدرلر اولا مشهورى عصفور جثه سنده آتشى رنك بر طير
اولوب بيك منقاله آتش ايله تعيشندنصكره خار وخاشاك جمع
ومافوقنه صعود ومنقارى ايله نفخ ايتديكچه نفسندن آتش پيدا
اولوب پروبالى ايله نفسنه اثرينه رك كندوبى احراق وافنا ايدوب
مرور ايام ايله رمادلرندن جثه سى پيدا اولور ايمش شخصى كلز الواحدن
تعريف وتوصيفلرينه كوره هوهو كه تركيده يلانه زهرو برن ديو
مشهوردر شكل كرنكرده در اد عارى آتشه وضع اولنسه محترق اولماز
قالمش وريشه نحتيله ايله دستمالر نسج وبالجمله كلنده مباضلده
اينه حفوظة وبلر پوش ايكال اولنوب وهضبار اولنمقده متشه المقالبه
تطهير اولنورلمش اما كتب مفردات طلبه سمندرك اصلى سير بانيده
سالامندر اولمسنه نظرا فارسيده اولان توجيهات دخى لاطائل
* سميدع *
اولور * سميدع * كريم وشريف وشجاع وشيخ يعنى اورطه
ياشلو ومودى الاكناف يعنى آينده ورونده سى چوق اولوكسنه
معناسنه ضم سين ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح سين وميم ودال

وسكون یا وضم نون ایله سمبدع دن غلط اولوب فارسیده ایكی جزءدن
مركب بختاوردیرلر فتح با وسكون خا ایله بخت دولت وعزت وبمد
همزه وفتح واو وسكون را ایله آور كتورمك معناسنه اوردن لفظندن
وصف تركیبی اولمغله دولت وعزت صاحبی كسنه دیمكی افاده ایدر
سنامكی * ورق حنا چچكی ورقنه شبیه وساقی اینجه وتخمی غلاف ایچنده
اول بهارده ظهور وبروز ایدن نباتك اسمی كسر سین ایله اسم واحد
كبی بمزوجا مستعملدر عربی وفارسی مشترك اولان فتح سین ومد نون ایله
سنادن غلدر مكهٔ مكرمه علی فاتحها ازكی التحیه مجاورتی ایله شرفیاب
اولدیغمز هنكامده كرارا مشهودیمز اولمغله نبات مرقوم اكثر بلادده
نابت اولدیغی مشاهدیمز اولدی لكن اجودی اول بقعهٔ مباركه ده
ظهورینه مبنی نسبت ایله سنامكی دینلور * **سنجار** * موصلك جانب
غربیسنده اوچ مرحله محلده واقع خوابجه سلیمان سلاوجینك یدوجی
بشیوز اللی ایكی تاریخنده متوفی سلطان سنجرك مسقط رأسی
بلدهٔ معروفه نك اسمی كسر سین وسكون نون ومد جیم ایله غلط اولوب
صحیحی فارسیده فتح سین ایله در دیو جمیع فرهنكلرده محرر اولمسی
صاحب لغتلرك تعریبنه عدم وقوفلرندندر زیرا قاموسده سنجار
بالكسر مشهور علی ثلاثة ایام من الموصل مضبوط اولدیغی
معلوم اولندقدنصكره فرهنكلره تبعیت نامناسبدر بلدهٔ مرقومه نك
طولی سو وعرض بلدی لوك درجه ودقیقه‌در * **سنطراج** *
نعلبندلرك تراشیده سم حیوانات ایلدكلری كفهٔ دست صورتنده
آلت معروفه نك اسمی فارسیده ایكی جزءدن مركب ضم سین ایله
سمتراش دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده اسم مخصوصینه
ظفریاب اولهمدق مولدین فتح كاف وتشدید وفتح ذا ایله [illegible]
ضم سین وسكون میم ایله سم چارپا حیواناتك طرناقلری وكسر تا
ومد را ایله تراش یونمق معناسنه تراشیدن مصدرندن اسم فاعل
اولمغله معنای تركیبیسی درت ایاقلو حیوانلرك طرناقلرینی یونه جق
نسنه دیمك اولور * **سنطرنج** * زمانه خلقنك تخییل حرب وجدالده

اشتقاق تصرف شطرنج وامثاله

اباحتی فی وهو الشافعی دیه‌رك مبتلا اولدقلری لعب مشهورك اسمی
فارسیده ایکی بجزمدن مرکب شترنك ویا شترنج ویا صدرنك ویا صدرنج دن
معرب کسر سین مهمله وسکون طا ونون وفتح را ایله سنطرنج دن غلط
اولوب اگرچه لسان عربیده مشهور وافصح اعرابه محرره
ومعجمه ایله شطرنج دیرلر . وشطرنج هرا ماز بان ترکیده مستعمله
مناسبت ایله مهمله تقدیم اولندی اولا بعض تصحیح منلازك شطرنج
معجمه ایله مناسبته معناسنه مشاطره وبا الات موجوده بی ایکی بولك
اجلك معناسنه تشطیردن ومهمله ایله سطرنج ابتداء ملاعبه‌ده تعبیه
آلاتده صفر اله من معناسنه تسطیردن مشتقدر . قوللری اسم
ابینا آدم علیه صلوات الله الاتم تراب‌دن مخلوق اولدقلرینه نظرا
ادیم ارضدن مشتق وابلیس پر تلبیسك اسمی رحمه رجاندن
نومید وپأس معناسنه ابلاس دن مشتقدر کلامرینه مظاهردر
جمله‌سی غلط اولدیغی آشکار اولور زیرا اسماء ثلاثه محرره
اسماء اعجمیه‌دن اولوب تعریب اولندقلرنده علم وعجمه جهتی
منع صرفلرینه سبب اولمسی مشهوردر بنابرین اسماء اعجمیه‌نك اسماء
عربیه‌دن اشتقاقی محال اوله جغی محتاج برهان دکلدر لکن کسر شین
ایله بعد التعریب بنه تجیم اولنوب فتح شین معجمه ایله شطرنج استعمالی
بین الاعجام شایعدر ثانیا قبل التعریب اسم اعجمیه‌سی شترنك فرض
اولنورایسه فتح شین معجمه وسکون تا ایله شت فارسیده بازار پیشنده حاضر
اولان کسنه‌یه بلا ملاعبه وبرلان حصه معناسنه موضوع شتل
لفظندن مرخمدر وفتح را وسکون نون واخرده کاف فارسیه ایله رنك
شبه ومانند معناسنه اولمغله معنای ترکیبی قمار اویناان قاربازه
ویرلان حصه‌یه بکزر دیمك اولور وجه تسمیه‌یی بوله خاطره لایح اولور که
ناظر ومباشرلری فکر واندیشه واضطرابده مساوات ایله حصه‌مند
اولملری اوله ویا اصلی شدرنج اعتبار اولنور ایسه ضم شین معجمه
وسکون دال ایله شد اولدی وفتح را وسکون نون ایله رنج زحمت
ومشقت معنالرینه اولمغله مبتلاسنه لاطائل موجب الم واضطراب

اولديغى بديدار در لكن بعضى كتب عربيه ده شدرنج مرقومدر اى زال
اللغتى ايله تفسيرلرى مفسر ديگره محتاجدر ويا اسم دريسى صدرنك
وصدرنج ملاحظه اولنور ايسه فتح صاد وسكون دال ايله صد يوز
عدد معناسنه ورنك مشهورى اوزره اون ويا مكر وحيله معنالرينه
ورنج ذكرى مرور ايدن زحمت ومشقت معنالرينه اولمغله صدرنكك
معناى تركيبيسى مبالغه دن كنايه او بنيان با يوز رنك ايله متلون
ويا يوز حيله ارتكابنه محتاج ديمك اولور وصدرنجك يوز درد معناسنه
اولديغى ظاهر يعنى او بنيا يلر يوز درده مبتلا اولور ديمكدر سبب ايجادى
بوصورتده مرويدر كه شاهان هنددن طلحند فوت اولدقده مادرى
فراق پسردن جنون درجه سنه رسيده اولدقده حكماى هنددن
جلاج شطرنجى پيدا وحضورنده بعضى كسان ايله ملاعبه سى آرامنه
سبب اولور ايمش * استطراد * شطرنج ملعوب ومشهور طرفينده
سفيد وسياه اون التيشر دن مجموعى اوتوز ايكى قطعه اولديغى معروفدر

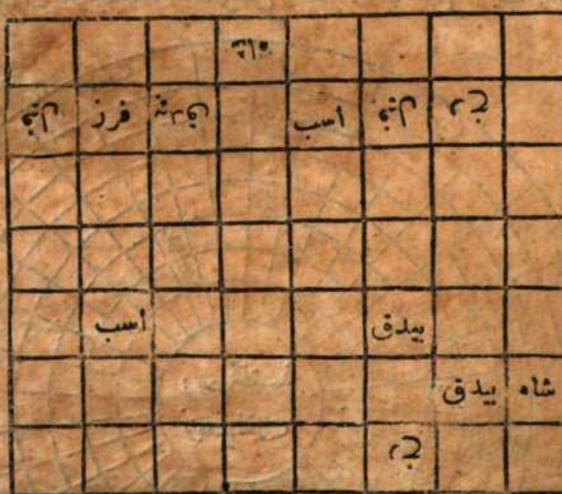

رسم آهو — رسم فرز كبير — رسم كركدن

صورت ملاعبهٔ شطرنج كبير

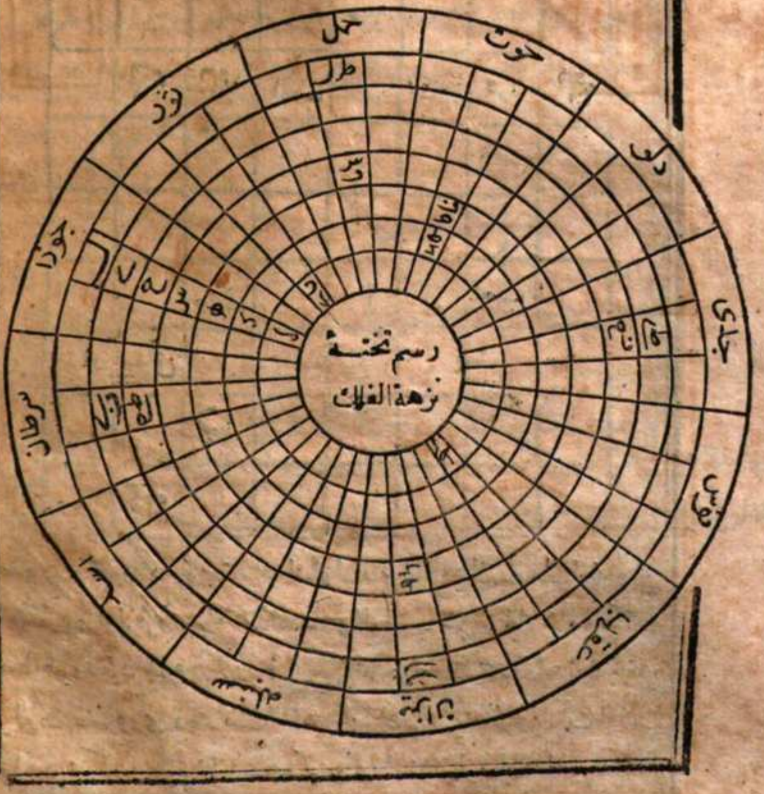
اما شطرنج كبيرده رسم اولنديغى صورتده شاهك جانب يمينده فرز
كبير ويسارنده فرز قديم صغير وفرزلرك مادوننه آهولر وانلردن صكره
كركدنلر ومابعدلرينه قديمى اوزره اسب وفيل ورخلر وضع اولنور
بو وضعده بش آلت زياده سيله بش پياده دخى زياده اولوب برطرفى
يكرمى التى ومجموعى اللى ايكى قطعه اولور قديمى شطرنجك رفتارى
معلوم فرز كبير معروف اولان حركتدن زياده اسب كبى اوينار وآهولر
اسب رفتارنده برخانه زياده اوينار وكركدنلر فيل رفتارندن غيرى

غیری اسب کبی اوینادقلری یکتانشین صدرمکرمت مهرسپهرعرفان
وفضیلت علم العلم والنهم علامة الفضل والکرم عمدة العلماء العظام
ملجأ الصدور ذوی الاحترام والد ماجد واجب الاکرام اطال بقائه
الملك العلام سایهٔ علیه‌لرنده علی قدر الطاقة تعلم وکسب اولنان علوم
ومعارفدن غیری متعلقات دائرهٔ علیه‌لرندن جند نفر شطرنج کبیر
مزبوره ادمان وچوق زمان ملاعبه‌لری کورلمش ایدی وشطرنج
صغیر ومشهوری حین ملاعبه‌ده وقوعیافته منصوبه‌لر لاجل الحفظ
قلمه آلینوب رساله‌لر ترتیب اولنمشدر الشباب شعبة من الجنون مألی
هنکام جوانیده لعب شطرنجه ازمایشمز اولنسده اختراع وایجاد
ایلدیکمز منصوبه‌لردن اون اوج بازیجه‌ده مات اولان منصوبه صورتیدر

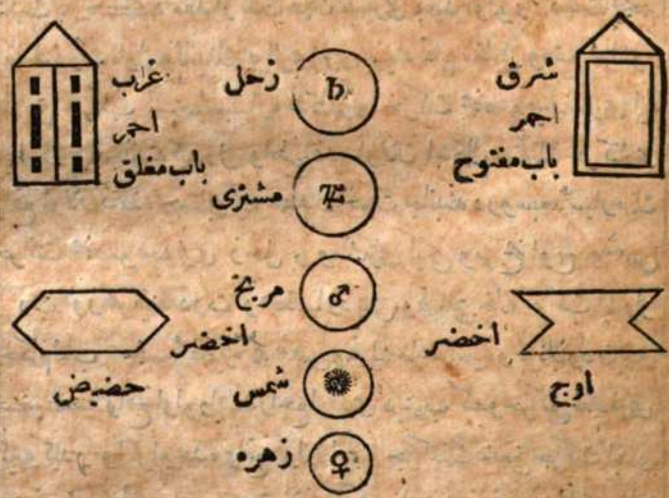
صورت محرره‌ده نوبت باضك اولسه بر شاه دیمك ایله مات اوله جغی
اشکاردر اولا فرز سیاه حذاسنده واقع اسب شبرنك ایله شاه دیدکده
صاحب سفید شاهنی کندو فیلی جانبنه حرکت‌تنده مات اوله جغنی
بیلوب ضروری دوم خانهٔ شاهه تحریك ایدر ینه فرز ایله آت اوندن
شاه دیندکده سوم خانهٔ شاهه کیدر وراسندن فرز ایله شاه دیندکده

بنه كند و فيلى طرفنه كيدر ايسه مات اوله جغى اشكار اولمغله ضرورى اسب سياهك اوكونه كيدر شاه سفيد اتصالنده كى اسب سياه خانه سندن شاه ديندكده ضرورى حركت ايدر بنه اسب مرقومك خانهٔ ديكرندن شاه ديندكده كاره كيدر كارده بنه اسب مرقوم اوندن شاه ديندكده كند وفيل ديكرى اتصالنده حركت ايدر فرز سياه ايله فيل سفيدى الوب شاه ديندكده حركته محل قالميوب شاه مات اولور شطرنج مرقوم امثالى نرد وطامه ومنقله وبجبس وخونجفه ديه رك ملعبه كثير الوجوددر لكن منجمان قديمك ايجادى اولوب متروك اولان نزهة الفلك نام لعب بافائده يى محاسبان وقتك سر بلندى خليفه زاده اسماعيل افندى مرحوم بيك يوز يتمش برتاريخنده ترتيب وصورت ملاعبه سنه مخصوص رساله يازوب نامى ترغيب ايلمشدر

رسم

رسم اولندیغی صورتده • برلوحه اوزرینه نقش وآلات وادواتی ترتیب
ونردزاری کبی مسدس بری بشل وبری قرمزی وبری سیاه اوچ زار
تدارك وهر بینك بش سطحنه یك ودو وسه وچهار وپنج نقطه‌لر
اشارت اولنوب سطح واحدلری خالی قالور بشل زار نقطه‌لری
حسابی ایله اوج وحضیض وقرمزی حسابی ایله شرق
وغرب وسیاه زار حسابی ایله رأس وذنب جانب یمیندن یساره
مشی وحرکت ایدرلر وبونلر اوینانلر بیننده مشترکدر یعنی
هرنوبت زارلر اتلدقده نقطه‌لره قیاسا حرکت ایدرلر

وسفید وسیاه طرفینك رسم اولندیغی اوزره بری برندن اکبر بدیشر
قطعه نردیلی شکلنده یلدیزنشانلری اوینایانلر اختیارینه موقوفدر یعنی
هرنوبتده قنقیسنی مراد ایدر ایسه تحریك ایدرمشی آتی البیانلری اوزره
برینی ویا برقاچنی ویا جمله‌سنی اوینادر بولعب نردده متعارف اولدیغی کبی

اولا بر زار آتیلوب قنقیسنك زیاده كلور ایسه اول اول قونار بعده
من غلب لعب قاعده سی معروفدر وابتداء پوللری ترتیبده بش صورت
واردر كه دست تعبیر اولنور ابتدا پوللری وضع ایده نه نظرا ثانی
بش محله قونار لكن بشرط انكه بیت شرفه وبیت مرقومدن التنجی
خانه لره قونمیه وحین ملاعبه ده طرفین سبراصلیلرینه مراعا تا زهره نك
بر برج وعطاردك ایكی برج شمسدن دورایتمیه لر دست یكم مقارنه در كه
واضع اولك پوللری یاننه ثانی ملاصق قونار دست دوم تسدیسدركه
لاعب ثانی پوللرین واضع اوله نظرا سدس فلك دور وضع ایدر
دست سوم تربیع دركه ثانی ربع فلك بعید قونار دست جهارم
تثلیث دركه مقدار ثلث فلك بینلری بعید اولور دست پنجم
مقابله در كه اول وثانینك پوللری بری برینه تمام مقابل وضع اولنور
طریق حركت سبعۀ سیاره شكللری حركت مخصوصه لری ایله
حملدن ثور جانبنه كیدرلر واطرافده اولان اشكال ستّه نك حركتلری
واقع اولان نقطه حسابی ایله حملدن حوت جانبنه در وسبعۀ سیاره نك
حركت مخصوصه لری زحل بر ومشتری ایكی ومریخ اوج وشمس
درت وزهره بنه درت وعطارد بش وقمر التی خانه حركت ایدرلر
احكام لعب خمسۀ متحیره كه شمس وقمرك ماعداسیدر بونلاردن بری
حضیضده واقع اولور ایسه راجع اولدی دینوب كندو حركتی مقداری
كیرو كیدر واكر اوجده واقع اولور ایسه حركتنك ضعفی حركت ایدر
یعنی زحل برخانه حركت لازم ایكن اوجده وقوعنده ایكی خانه
حركت ایدر وقس علیه الباقی واوج صورت وقوعنده پوللری نقل
لازمدر اولی برینك پولی دیكرك پوللری ماببننه واروب انك پولی
كندو پولی كبی ایسه مثلا ایكیسی قمر واقع اولور ایسه اول اخر پولی نقل
لازمدر ثانیسی تربیعدن احتراز در یعنی لاعبك پولی نك واردیغی
خانه نك التنده كه فلكده اخرك پولی طقوزنجی خانه ده بولنور ایسه ینه
نقل لازمدر ثالثی اولك پولی واردیغی خانه مقابلنده واقع اخرك پولنی
نقلدر طریق غلبه خمسۀ متحیره دن برینك پولی بیت شرفنه وارر

ایسه مقابلنده واقع اول پولك مثلنی الور بو صورت ایله جمله سی تمام
اولدقده شطرنج مثللو التك غالب اوله جغی معلومدر واکر کندو پولی
بیت هبوطه وارر ایسه خصمی اول پولی آلور وینه خمسهٔ متحیره دن
بری یا کندو شمسی ویا خصمی شمسی ایله برخانه ده جمع اوله محترق اولدی
دیو لاعب آخر اول ستارهٔ الور وقنغیسنك شمسی خط مغربه موافق
کلور ایسه غربت شمسه دینوب مغلوب اولور ورأس وذنب خطلرنده
برینك قمری اخرك شمسنه مقابل اولور ایسه عقدهٔ فلانده قمر نخسف
اولدی دیوب صاحب شمس قمر دیکری الور وبرینك قمری
اخرك شمسی ایله عقدتیندن برنده یعنی رأس ویا ذنب مقابلنده برخانه ده
بولنور ایسه شمس منکسف اولمغله صاحب شمس مغلوب اولور
وقنغیسنك جمله کواکب موجوده سی دفعهٔ خط مشرقده بولنور ایسه
اشرقت کواکبه دینوب غالب اولور صورت قیم اکر طرفین دفعهٔ
خط مشرقده بولنورلر ایسه ویا دفعهٔ بیت هبوطه واررلر ایسه ویا ایکی
شمس بردن منکسف اولورلر ایسه ویا ینه ایکی شمس بردن خط مغربده
واقع اولورلر ایسه ویا طرفینده شمس وقمرلردن غیری نسنه قالماز
* سنقور * ایسه بونلرك جمله سنه دست قیم دیرلر * سنقور * طوغان انواعندن
معروف طیر شکارینك اسمی فارسیده ضم سین وقاف وسکون نون
ورا ایله سنقردن غلط اولوب عربیده مد با وکسر ومد زا ایله بازی
دیرلر واعراب محرره ایله سنقر اسماء رجالدن اولدیغی قاموسده محرر
اولدیغندن قطع النظر سنقر بیك فلانسی قصه سندن اشکار اولور
هرنه قدر کوشزد ایسه ده قدندب الی الاذکار وجعل سبقلا للافکار
منقبه مفادی تفصیله ابتدار اولندی منقبه ال جنکیزدن التی یوز
طقسان درت سال هجریسنده پادشاه جغتاییان اولان قزان خانك
ندیم فضائل مندی ومنشار معارف پسندی وبهران هم مجلس
وانیسی سنقر بیك فلانسی بد طینت وبدفرجام ونمك بحرام اولمسندن
ادنی اغبرار ایله ولی النعمتنی ترك ودیار مصریه ده ملوك اتراکدن والیٔ
عصر ملك ناصر طرفنه فرار ایدر مومی الیه معارف وهنر

سنقر بیکه دلربوده اولوب پای بست اولمق ایچون قصبات وقرانملیکی
ایله طیرانته مانع اولور لکن سنقر مزبور مفطور جبلیتی قدح وذم
ولی النعمیده اوقاتکذار اولدیغی خبرلر رسیدهٔ صماخ قزان خان
اولدقده بی قرار اولمغله شدت غضبندن خامه دردست اولوب
بوصورتده نامه تحریر ایدر صورت نامه بعدازادای مراسم وداد
وتمهید قواعد اتحاد منهای آن احب احباب کرده میشود که
سنقربیک فلانسی از قزان کریخته است حکم چنانست که اورا
پیدا کرده بدین جانب بدست قاصد روانه سازند والسلام ایله ختم
کلام وبرتاتاره ویروب مصره ارسال ایدر بعدالوصول ملک ناصر
تعظیم عظیم ایله دیوان عالی ترتیب ایدوب جمله اعیان مواجهه سنده
نامه‌ئی قاصددن اخذ وسنقربیکه آل ولی النعمتک امرینی اعلای
صوت ایله قرائت ایله حضار مجلس جمله‌سی حصه یاب اولسونلر
دیو اعطا ایدر سنقربیک دخی قائما قرائته اغاز وکندو اسمی محلنه
کلدکده سنقربک فلانسی از قزان کریخته است دیو بداهة وارتجالا
قرائت وتمام نامه ده سورهٔ شریفهٔ اعلادن کلام عالیٔ محرر قرار
ایتمش دیو برادا ایله جنون قزان خانی جهت کبرایه القا ایدر بنابرین
اولکیجه خوش نویس کاتبلر تدارک وموجود خزینهٔ مصریه
مصحف شریف حضرت عثمان رضی عنه ربه المناندن برنسخهٔ نفیسه
تحقیق وفرداسی هدایای فراوان ایله قاصد قزان خانی ارجاع ایدرلر
بوسر رشته ایله سنقربیک خان مزبورک بی شعور اولدیغنی اعلان
وبینهما ده شدت عداوت غلیان ایده‌رک یدی یوز اوج سالنده
دمشق الشام حوالیسنده جنک وجدال بی ارام اولوب اخرالامر
بیچاره قزان خان یدی یوز قرق التی سالنده امیرقوزغون محاربه سنده
مقتول اولدیغی تواریخده محرردر العهدة علیهم *سنکین* متین یعنی
تاش کبی معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده زیاده اغر معناسنه
فتح سین وسکون نون ایله سنکین دن معنی غلط اولوب عربیده فتح همزه
وقاف وسکون ثا ولام ایله اثقل دیرلر فارسیده کران کلمیه که زبان

* سنکین *

فارسیده فتح سین وسکون نون ایله سنك تاش معناسنه دلالتی کبی وزن
یعنی طارتو معناسنه دلالت ایدر ویا نسبیه ونون تأکید نسبت ایچون
اولمغله معنای ترکیبیسی زیاده اغردیمك اولور اما حجر یعنی تاش
معناسنه نسبت وتأکید نسبت ایله سنکین هاون وامثالی حجردن اعمال
اولنمش اوانیه اطلاق اولنور * سود * پارسه قوشندن ماعدا * سود *
اذن ظاهریسی اولان جمیع حیواناتك ممه لرندن خارج شیء معروفك
اسمی چغتاییده دال یرینه تا ایله سوت دن غلط اولوب عربیده فتحتین
وسکون نون ایله لبن وفارسیده کسر صریح شین وسکون یا ایله شیر دیرلر
وشیر سوته اسم اولدیغی کبی ارسلانك دخی اسمی اولدیغی مشهوردر
ارباب لغت سوته کسر صریح وارسلانه کسر خفی ویا اوله یای معروفه
وثانیه یای مجهوله قید ایدوب کویا فرق وبیان ایلمشلردر ظرفای
عجمدن سماع وحفظه موقوف اولوب تحریر ایله افاده سی ممکن اولمیان
ادالردندر * سوسم * شیروغن اخراج اولنان بزر معروفك اسمی * سوسم *
عربیده کسر سینین وسکون میمین ایله سمسم دن غلط اولوب فارسیده
ضم کاف عربیه وسکون نون ودال وکسر جیم تازی ایله کنجد دیرلر
سوسم * الوان متنوعه ایله متلون بستانی وبری شکوفه معروفه نك * سوسم *
اسمی عربیده جوهرو زننده سوسن وفارسیده ضم سین ایله سوسن
اولمغله قنغیسندن غلط دینسه مناسبدر وبریسنك کوکنه
رایحه سی مناسبتیله بنفشه کوکی دیرلر سبحه وحبه اعمال اولندیغی
معروفدر * سوقاق * سکه یعنی شهرلر وقصبات وقرا درونلرنده * سوقاق *
معروف یوللرك اسمی عربیده ضم زا ایله زقاق دن غلط اولوب
فارسیده ضم کاف عربیه وواو معروفه وفتح جیم فارسیه ایله کوچه
دیرلر * سوقه * چارسوخلقی تجار معناسنه فتحات ثلاثه ایله استعمالی * سوقه *
شایعدر عربیده تحت ید مخدومده اولان رعایا ونوکران معناسنه
ضم ومد سین ایله سوقه دن غلط اولوب فارسیسی کسر ومد سین
وادات جمع ایله زیردستان اولور اما مطلوب اولان چارسو خلقی
معناسنه عربیده واحدنه ضم اول ویای نسبت ایله سوقی وجمعنه

* سولك * سوقیون وفارسیده اوله مد با ایله بازاری وثانیه بازاریان دیرلر * سولك
فصد وحجامت بدلی وجود انسانده مخالف محللره یاپشدیردقلری
حیوان معروفك اسمی فارسیده فتح شین معجمه واخرده کاف عربیه ایله
شلوك دن غلط اولوب عربیده فتحات ثلاثه ایله علقه دیرلر جمعی
* سوماق * بنه فتحتین ایله علق دیر * سوماق * شجری انارآغاجنه شبیه اکثر
بلدانده موجود حبة الخضرا کبی معروف ثمرك اسمی عربیده رمان
وزننده ضم سین وتشدید میم سماق دن غلط اولوب فارسیده
* سهل * کسر تاء مثنات وسکون میم ایله تم دیرلر * سهل * اماکن معتدله یعنی
صووغی آز اولان محللر معناسنه استعمالی شایعدر عربیده جبلك
ضدو مقابلی دوزیر معناسنه فتح سین وسکون ها ایله سهل دن غلط
اولوب فارسیده مدتا وفتح با وسین مهمله ایله تابسه دیرلر اکثر
اماکن معتدله رؤس جبالده عدم وجودینه مبنی تغلیبا شایع اولمق
بعید دکلدر وساحل دخی بحره قریب محللره اطلاقی غلطدن سالم
اولمز زیرا صحیحی ذوساحل ویاخود مسحولدر ذوصاحب
وساحل صو یالق معنالرینه معلوم ومسحول ضمتین ایله سحل
مصدرندن برنسنه نك قشرینی اخراج وروزکار روی ارضی صو یمغه
موضوع معناره نظرا اسم فاعل معناسنه ساحل بحر واسم مفعول
معناسنه مسحول کنار دریا اوله جغی اشکار اولور امادکز کنارینه
* سهیل * عربیده شاطیء البحر وفارسیده لب دریا دیرلر * سهیل * صوت
فرس یعنی آت کشنمك معناسنه استعمالی شایعدر عربیده فتح صاد
وکسر ومد ها ایله صهیل دن غلط اولوب فارسیده کسر شین
وسکون یا وفتح هاء اولی ایله شیهه دیرلر اما ضم سین ایله سهیل اول
ستاره در که یمن جانبنده طلوع وبروزینه مبنی سهیل یمانی دیرلر عربی
وفارسی مشترکدر بامر خدای جهان آفرین لعل ویاقوت وزمرد
وعقیقه رنك وآب وتاب حدوثنه سبب نجم مرقوم اولدیغی دوش
خاطرهٔ فقیر اولمشدر لکن کسر شین وسکون عین وقصر الف ایله
شعری سهیل مرقومك غیری اولوب عند العرب اختا سهیل دیرلر که

ري شعري العبوردر اول جوزاده اولور ديكر شعري الغميصا در
اول ذراعده اولور سهيل قرينلرندن بونلره دخي شعري اليماني ديرلر
وطلوعلري بهرسال ماه تموزك يكرمي اوجنجي كوننه تصادف ايدن
تقاويم ساليه ده محرردر وشعرا فتح شين وسكون عين ومد الف ايله
بلايه اطلاق اولنور وقت طلوع شعري زمان حصاد واواخر صيف
اولمغله مال زرع محصول اولان بيع وشرا ووسعت معاش ايله ذهاب عنا
واندفاع بادسموم واهويهٔ وبائيه تقربي ايله لطافت هوايه بادي اولديغنه
مبني اذا طلعت الشعري فاندفعت الشعرا كلامي مشهوردر
سياست * سياست * ترتيب جزا معناسنه سياست ميداني قتي مشهوردر عربيده
كسر سين ومد يا وفتح سين ثانيه ايله سياست اشهر علامهٔ كان روم
كمال پاشازاده مرحومك تصرف خاصنه نظرا معني غلط اولور
مولاناي مشار اليه رحمة الله تعالى عليه معرب رساله لرنده بيورديلر كه
سياست اولي عجمي وثانيسي تركي يعني مغلي ايكي كلمه دن مركبدر فتح
سين ايله سه اوج عدد معناسنه معلوم وفتح يا ومد سين ايله يسا ترتيب
معناسنه اولمغله معناي تركيبيسي اوج ترتيب ديمك اولور بو كلمه نك
سبب وقوعي دخي نجوم الزاهره نام كتابدن نقل بيورديلر كه مغل شاهي
جنكيز خان حوزهٔ تصرفنده موجود ممالكني اولاد ثلاثه سنه تقسيم
وهر برينه وصايا وقوانين تفهيم ايدوب مدي الدهور بونلرنده جاري
تراتيب ثلاثهٔ جنكيزيه كه سه يسا ديرلر ايمش ترتيبني تغيير وتعريب ايله سياست
ديمشلردر انتهي ترجمهٔ كلامه لكن فيروزابادينك قاموسده وسست
الرعية سياسة امرتها ونهيتها وفلان مجرب قد ساس وسيس عليه ادب
وادب كلامندن عربي اصلي اولديغي ظهورندن غيري امر ونهي
سيل * وادب وتأدب معناسيله غلطدن سالم اولور * سيل * وجود انسانده
بلا وجع ظاهر وغائب اولان معروف دانه لرك اسمي فارسيده لغت
تبريزي اوله رق كسر سين وكاف فارسي وسكون يا ولام ايله سكيل دن
غلط اولوب عربيده ضم ثاء مثلثه ولام وسكون همزه ايله ثؤلول ديرلر
سيمرغ عنقا * سيمرغ عنقا * اسمي موجود وجسمي ناموجود طير مشهورك اسمي

تحقيق عنقا ومغرب

مريده فتح عين وسكون نون ومد الف ايله عنقاء طير مشهوره تسميه اولنديغى كبى بو بنو اوزون معناسنه العنقاء مؤنثى طويلة العنق معناسنه دخى عنقادر وفارسيده كسر ومد سين وضم ميم وسكون را ايله سيمرغ مرغ معهودك اسم موضوعى اولمغله لسانين واسمين دن مركب ومكرر باب همايون قپوسى كبى غلط اولديغى آشكاردر مگر كه عنقادن معناى جنسى قصد اولنميوب بلكه طويلة العنق معناسنه معناى وصفى اراده اولنوب تأنيثى دخى جثه اعتبارينه بنا اولنه استطراد عنقا مؤنث اولديغى بيان اولنمش ايدى بو بنو اوزون طير مشهود معناسنه منكر ومؤنثه حيه ودابه كبى اسم جنس اولمشدر لكن اكثر كتب عربيه ده مغرب ايله توصيف ايلدرى امرأة عاشق قبيلنه اولور ومغرب ضم ميم وسكون غين معجمه وكسر را ايله زياده رواندن اطراف بلادده كورلمين معناسنه درا ما عنقا مغربك وجودينى ادعا ايدنلر سند متصل ايله خير الناس حضرت عبد الله ابن حضرت عباس رضى الله تعالى عنهما دن نقل وروايتلرى حضرت موسى على نبينا وعليه السلام زماننده نوادر بنى اسرائيلدن معدود هر حيواندن كندوده بر علامت اولمق اوزره مخلوق احسن الطيور بر وماده بر جفت موجود اولوب حوالى بيت المقدسده وحوش وطيورى صيد واكل وبنى اسرائيل ايله انس والفت ايدر ايمش بعد وفات نبى مشار اليه صلوات الله تعالى عليه ارض نجددن قيس بن عيلانه انتقال ايلمش وابن كلبى روايتنده موطن اصحاب الرس ارضنده وجخ نام بر كوهده ساكن انواع الوان ايله ملون بوزى انسانه شبيه وبو بنو بغايت اوزون بر طير ايمش على شكل الرواليين وحوش وطيورى اقتناص ايدرك صبيانى دخى اختلاسه باشلدقده قومينى مرقومندن قنقيسى ايسه اول قومه مرسل نبى حكرمه شكايتلرنده نبلرى دخى اللهم خذها واقطع نسلها وسلط عليها آفة ديو دعاسنده بر صاعقه اصابت ايدوب نسلى ايله بالجمله هلاك اولدقلرى مرويدر وصاحب فرهنك شعورى روايت على ماهو المشهور نبى الله حضرت

سليمان عليه السلام زماننده موجود وسائر حيوانات ايله دوان عالملرنده اثبات وجود ايدر ايمش بعده وراى قافه نقل اولنمش حتى اسكندر ذوالقرنين حضرتلرى كوه قافه واردقده سيمرغ مرقوم انسان كبى تكلم ايلمش اكاذيب عجمدن نقل اولنور كه مرغ مرقوم ديارچيندن چيورنده يرتلنى براغوب اوله زيشى نكارستان چينه وضع واوستادان اوزرنده اولان نقوش غريبه ورسوم عجيبه يه نظر وتعلملرى ايله عالمده اشتهارلرينه سبب اولوب حاليا اولريش نكار خانهٔ چينده موجود ايمش وسائر حديث خرافه واخبار طم وجدیس مثللو قصص پسنديده وافسانهٔ ناشنيدهٔ السنهٔ ناسده اكثر من ان يحصى در والحاصل عنقاء مغرب وبيض الانوق وكبريت احمر وصديق صدوق اسماء بلااجسام كالحارث بن همام اولدقلرى نتيجهٔ كلامدر * سيوان * ملوك عظام اوتاغلرينك اوكونه برقاج ستون ايله وضع ايلدكلرى معروف كولكه لكك اسمي فارسيده مدسين وفتح با ايله سايباندن غلط اولوب عربيده فتح ميم وكسر ظا وفتح وتشديد لام ايله مظله ديرلر وسايبان مرقومك اصلى ايكى جزءدن مركب سايه بان اولمغله كثرت استعمالندن هاسى حذف اولنشدر ومعناى تركيبيسى كولكه صاقلهيجى اولديغى محتاج بيان دكلدر وعربى وفارسي محرر اولان اسمين مكللك محللرنده نصب اولنان ايكى دركلو شمسيه به وتوظهور اولان دردست يكبا شمسيه لره دخى اطلاق اولنور

* حرف الشين المعجمة *

شاب * بعض اماكنده تقاطر وسيلان ايله منجمد شئ معروفك اسمي عربيده فتح با ايله شبدن غلط اولوب فارسيده مدرا ايله زاج بلور ديرلر اما بحر سويسده قمرد ربلدن بلاورق چنارا غاجنه شبيه كوفكى تعبير اولنان حجر صورتندن نابت شئ معروفه دخى شاب اطلاق شايعدر فارسيده سنك مرقومه مدشين ايله شاب وفتح شين وسكون با ايله شب وعربيده فصيحنه ظفرياب اوله مدق لغت مولده ده اعتصان يعنى بوداقلرى تشبيها صيغهٔ جمعده ضم شين

* سيوان *

* شاب *

شاخ • وفتح عین ایله شعب دیرلر * شاخ * کوکلو اشجارك اصلندن
ظهور وبروز ایدن خرده فدان معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده
مد شین وآخرده کاف عربیه ایله شاك دن غلط اولوب عربیده فتح شین
وکسر ومد کاف ایله شکیر دیرلر لسان فارسیده شاخ نهال هر درخت
یعنی عموما اغاج دالنه اطلاق اولنور که عربیده ضم غین وسکون صاد
شادروان * ایله غصن دیرلر * شادروان * اکثر مساجد ومعابد اطرافنده
جوانبی نایره لو بر یکه نك اسمی کسر دال وسکون را ایله مستعملدر
فارسیده ایکی جزءدن مرکب فسقیه یعنی زور ایله صچرایوب خروج
ایدن آب معناسنه مد شین وکسر دال وفتح راء مهملتین ایله
شادرواندن غلط اولوب عربیده فتح فا وتشدید ومد واو ایله فواره
دیرلر ترکیب مرقومك جزء اولی مد شین وسکون دال ایله شاد آب بسیار
یعنی چوق صو وثانیسی رفتن لفظندن مشتق فتح را ومد واو ایله روان
صالنه رق کیدیجی معنالرینه اولمغله مفاد ترکیب صالنه رق کیدیجی
چوق صو دیمك اولور حوضچهٔ مرقومه اطلاقی ذکر جزء ارادهٔ کل
قبیلندن اکثر شادروانلرك وسطلرندن فوران ایدن آبه نظرا مجازا
تحقیق فسقیه استعمالی نابمحل اولماز استطراد فسقیه باء نسبیه ایله فسق وفساده
منسوب محل دیمك منفهمدر حقیقتده فاسق ماء اولدیغی ایکی وجه ایله
موجهدر اولی طبیعت آب سفلی ومرکزنی طلب ایله اشاغی سیلانی
درکار ایکن خلاف ماخلق لهی حرکت ایله فسقه نسبت اولنمشدر
ثانیسی فسق لغة خروج عن المقصد اولدیغنه نظرا آب مرقومه فاسق
اطلاقی لازم ایکن تعبیرات شرعیه یه دفع التباسدن صیغهٔ فاعلدن
عدول ونسبت ایله فسقیه دینمشدر صفتك موصوفه مطابقتی
قاعده سنه مبنی محل فسقه منسوب اولسه محل فسقی لازم ایدی
شالغم * فواره نك صفتی اولدیغی اشکاردر که فوارهٔ فسقیه دینمکدر * شالغم
سبزه های شتابه دن شیء معروفك اسمی عربیده فتح سین مهمله
وجیم وسکون لام ایله سلجم دن غلط اولوب فارسیده فتح شین ولام
وسکون میم وخاء معجمتین ایله شلخ دیرلر نخی اولمیه که ترکیده

مستعمل

مستعمل شالغم عربیده غلطا شایع شین معجمه ایله شلجمدن تحریف
اولنمشدر مهمله ایله سلجمدن غلط اولمسی اگرچه بعید کورینور لکن
تحریرمزا صلنه اعتبار ادر وان قولی وامثالی لغات ستّه نظرایله
مهمله الزامیه دخل یوزایده معتبرامدن تکمله امام صغانی وقاموس
فیروزآبادی وزاموز السید محمدبن السید حسن ودرة الغواص ابو محمد
حریری وامثالری کتبده ثاء مثلثه وشین معجمه ایله ثلجم وشلجم مردود
ویالغت ضعیفه اولدقلرینی تصریح وبیان ایلمشلردر * شابرد * علم شابرد
شریف وسائرهنر ومعارف تعلم ایدنلرك اسم معروفی فارسیده مدشین
وکسر کاف وسکون را ایله شاکرددن غلط اولوب عربیده کسرتا
وفتح لام ایله تلمذ دیرلرخی اولمیه که تلم مرقومك جمعی بنه کسراول ویافتحی
ایله تلام اولوب مزبورك جمعی دخی تلامید اولمغله جزو اخیری یا وذال
اسقاط اولنمشدر وتلامید محرر دخی حرف النافذه تصحیح کرده من
کسرتا ایله شاکرد معناسنه ایدنك جمعیدر * شباط * آخر شهور شباط
سنهٔ رومیه ماه معروف که ایامی یکرمی سکز اولمغله ترکیده کوچك
آی دیرلر اولی شین معجمه واخرده طاء مهمله ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم سین مهمله وآخرده طا ایله سباطدن غلط اولوب فارسیده بنه
ضم اول معجمه واخرده تا ایله شبات دیرلر لطیفه جنت مکان لطیفه
سلطان محمود خان دولتنده اغای دار السعادة الشریفه الحاج
بشیر اغا علیه الرحمة والغفران مجلسنده تودولتلمدن سروت ویسارده
بی اقران براغای ذیشان جالس ایکن اسکداره تو ایجاد قشلاقلر
اختراع ایدن بسنجی باشی مرحوم الحاج احمد اغا برسنت فالتصدیم المجلس
وقت مزبور ماه مرقومه تصادف قلدن صاحب مجلس اغای مشارالیه
ماشاالله احمد اغا شاندہ خیار ندار نکی انجق سیزه مخصوصدر [illegible]
شباتده خیار یتشدرمك فنی هنرزدر دیو تحسین واطرا وبرقاچ دفعه
تکرارندن مسافر اغا تالم اولوب خانه سنه وصولنده احص اتباعنی جمع
ویرم باغ وباغچه وخدام وخواشیز بسنجی باشیدن اوقرو ارتیه ایکی
برشباط باغچه قدر یکز یوق دیو بعد العتاب شمدی برم بلغچه یه دخی

برشباط پیدا ایدك دیو امر ایدر ظرفای اتباعی اسكدار قربنده بستان
مرقومه واروب مشاهدلری مثلو اغای مرقوم باغچه سنده برقشلاق
انشاد واحداث ایدرلر والحاصل سنه آتیه ماه مارتی درونده برقاج
كاوجكه دست رس اولورلر در آن ساعت قطع وكمال اعزاز ایله حضور
بشر اغایه تقدیمنده بشاشت اظهار ایلدیكندن اغا مضطرب اولوب
افندم الحمد لله بزدخی شباطده خیار بتشدردك كلامنه اغازده اغای
مشار الیه حسابده غلط حلباسیله كوزل مارتده دخی تدارك ینه
هزدن عدا اولنور جوابنده مسافر اغا ایمان غلاظ وبلكم طلاق ثلاثه
ایله افندم بومقدار مصارف ایلدم شباط یاپدردم وشباطده خیار
یتشدردم دیه رك مجلس تمام اولدیغی اول وقتی درك ایدنلردن طوپی
چلبی نام تبردار اغای بنامدن كرارا ومرارا رسیده صماخ كثیر الاثام
اولمش ایدی العهدة علیه * شباهت * مشابهت یعنی بكزه مك
معناسنه مستعملدر عربیده فتحتین ایله شبه دن غلط اولوب فارسیده
مد میم ایله مانیدن دیرلر استطراد پنهماده شبه واردر دینور
شبه مرقومك جمعی علی خلاف القیاس حسنك جمعی محاسن وذكرك
جمعی مذاكیر اولدقلری كبی فتح اول ایله مشابه كلور اكر فعلی استعمال
مراد اولنور ایسه اشبه یشبه شبها دینور وثلاثیدن شبه مستعمل
اولمدیغی كبی اشتباهك مصدری دخی غیر مستعملدر * شبكى كبسه
بالق اغی كبی اورلمیی مخصوص كبس معروفك اسمی عربیده
اورلمه ده مشترك بالق اغینك اسم مخصوصی فتحتین ایله شبكه دن
غلط اولوب فارسیده آغ مرقومه فتح نون وسكون سین ایله نسبیل
دیرلر خفی دكلدر كه كبس مرقومه اطلاقی اورلمسی آغه مشابهتدن در
شبوی * الوان مختلفه یی حاوی قمر وسباده زهر معروفك اسمی
قد معناسنی افاده ایدن تركیبده بوی اداسی ایله استعمالی شایعدر
فارسیده مایكی جزءدن مركب رایحه یعنی قوقو معناسنه بوی اداسیله
شبوی دن تفوها غلط اولوب عربیده كسر خاء معجمه وسكون یا ایله
خیری دیرلر شب كیجه وبوی قوقو معنالرینه اولمغله كیجه زیاده قوقار

* شباهت *

* مطلب جمع شبه

* شبكى كبسه *

* شبوى *

معناسنی

معناسنی افاده ایلدیکی استشمام اولنور واکثری فارسیده حذف یا ایله
* شحاث * شبو استعمالی واقعدر * شحاث * سثله یعنی تلنکی معناسنه ثاء مثلثه
ایله غلطا مستعمل اولدیغی قاموسده ودرة الغواصده محررر در
عربیده صحیحی فتح شین وتشدید ومدحا واخرده ذال معجمه ایله
ایله شحاذ اولوب فارسیده تلنکی مراد فی مدسین مهمله ایله ساسی
دیرلر حالیا دیار مصریه ده آخرده ثاء مثلثه ایله وشامیه ده دال
* شرآب * مهمله ایله شحات وشحاد استعمالی بغایت شایعدر * شرآب
فارسیده اسم مفرد اوله رق جمیع فرهنکلرده محرر ولسان ترکیده
هرنه قدر اسمی سوجی ایسه ده بنه بو اسم ایله مشتهر مسکر ماء عنبك
عربیده اسم اشهری فتح خا وسکون میم ایله خمر اولدیغی دخی مشهور
وغلطدن سالم لکن قرآن عظیم وفرقان کریم الشانده وارد استعیذ
بالله شرابا طهورا لفظ شریفندن تفوهده عدم فرقی ظاهر اولمغله
هرنه قدر خرق اجماع ایسه ده لفظین بینی فرقده نائل اجر جزیل
اولمق امیدی ایله علی قدر الطاقه بیانه مبادرت اولندی لسان دریده
استعمالی شایع کلمهلیندن مرکب بی حد وعد اسمایه قیاسا بونك دخی
اسمی آب شر اوله ولسان مرقومده مرعی قاعده یه تطبیقا علمیته
نقلده مضاف الیهی تقدیم ایله شرآب اولوب معنای ترکیبیسی
لسمیه * برامرضو دیمك اولدیغی اشکاردر لکن قارئین وسامعیندن رجاء فقیر
اولدرکه دفع التباس ایچون اسم مکروهی مد را ایله قرائت بیوره میوب
ابتداء ظهور لفظینی فصل واشباع کسر ایله تکلمده مثاب ومأجور اوله لر ابتداء
شرآب ظهور شرآب بو یله نقل اولنور که حرف الجیمده تصحیح کرده مز شاه
جمشید عمران عالم ایچون کونا کون صنایع وهنر پیدا وآب انکوردن
انواع ذخایر ایجادندن صکره برمقدار ماء عنب عصر وبلا طبخ
برمحلده برزمان ابقا ایدر غلیان وصافیسی تحتنه رسو بنده برمقدار
نوش ایلدکده کمال مرارتندن زهر اولمش ظنی ایله زهره سی چاك
اولوب برمحل خالیده حفظ اولنمسنی امر ایدر اخص جواریسندن
شقیقه علتنه مبتلا برکنیزك درد سردن بی درمان اولوب نفسنی

نسمیم ایچون شراب مرقوم سم هلاهلدر خولیاسی ایله بك مرده ئی
بك مرده اولسون دیو نوش ایلدکده حسن تعبیر اولان غلبهٔ نوم ایله
بی هوش اولور بعد زمان بیدار اولدقده علتنك مفارقتدن مسرور
اولوب ماجرای علی ماجری حضور جمشید شاه ده نقل وبیان
ایلدکده بوصورتده دخی برفائدهٔ زائده وجودندن فرحناك اولوب
اطباسنی جمع وماء مرقومه شاهدآرو تسمیه وعلل مناسبه یه سائر ادویه
* شرطین * مثللو استعمالنه فرمان ایلمش العهدة علی الراوی * شرطین
منازل قمر فرض اولنان یکرمی سکز منزلك اولی وهر سال
ابتداء ماه مایسده طلوع ایدن نجمینك اسملری عربیده فتحتین ایله
شرطاندن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنی کوره مدك
نجمین مرقومین برج حمل فرض اولنان قوزی شکلنك بوینوزی
مثابه سنده در وبونلارك جانب شمالیسنده برنجم صغیر دخی موجود
اولمغله عربدن بعضیلر اول ستاره ئی دخی الحاقا عدو مجموعنه اشراط
* شرفه * اطلاق ایدرلر * شرفه * مناره لرك کناری معناسنه فتحات ثلاثه ایله
استعمالی شایعدر عربیده قلعه دیواری اوزرنده اولان بدن وطاق
ایوان کنارنده اولان چقنه اطلاق اولنان ضم شین وسکون را ایله
شرفه دن مستعار اولوب فارسیده ضم کاف عربیهٔ اول وعجمیهٔ ثانی
* شرمسار * وسکون نون وفتح را ایله کنکره دیرلر * شرمسار * اوتانیجی کمسنه
معناسنه معروفدر ترکیبنده اختلاف اولمغله قیده مبادرت اولندی
عربیده معنای مرقومه فتح خاء معجمه وکسر جیم ایله خجر دیرلر شرمسار
مرقومك اصلی شرمه سار درکه شرم اوددر وشرمه اختصاص نسبت
ایچون اولان ها ایله اودلو دیمك اولور وسار ذکری مرور ایدن
باشی اشاغی معناسنه اولمغله آدم حیا ایلدکده باشینی اشاغی صالر
صفت ایله موصوفدن ترکیبنده هاء محرر حذف اولنمشدر وبعضا
شرمساری سره دخی صفت ایدرلر حکیم فردوسینك بو بیتندن
فهم ظاهردر بیت که باشی تو ای ناکس خیره کار که سر شرمسارت
* شرة * کلاکوهسار * شره * تازه اوزمدن اخذ اولنان آب معروفك

اسمی

اسمی جغتایجه شکسپر و مثلثه ایله شیوه دن غلط اولوب عربده
بلاقصر شبلانه ایهات عله عنبه منم سبن ایله سلاف دیرلر فرهنك
جهانکیرینك قولی اوزره شیره دیرونه بنك اضافه اولنان یوزه ملك
اجبدر * شربت * اولایکاز بغا خیاطه و یا ترنسیه اوزره استعمالی
اولنان ابریشم وغیری شیلردن ملوقمش و اوزلمش شی معروفك
اسمی عربیده فتح شین و کسر و مد ایله شریطه دن غلطدر و فارسیده
اسم مخصوصنه ظفریاب اوله مدق خفی اولمیه که شریط مرقوم
حرما یاپراقندن اورلمش حبلك اسم خاصی اولوب بعده انواع
اشیادن هر بجمعه اولرلن و نسیج اولنان نسنه لره تعمیم اولنمشدر * ششه
بلور و مغر برعنده ذالنه . تفصیل و بیان اولنان شی معروفك اسمی فارسیده
صوچه دن تعمال اولنمش لیدر بونی ظرف معناسنه مخصوص کسر و مد
شین اولی ایله شبشه دن غلط اولوب عربیده مطلقا صرچه معناسنه
منعاف ایله قاروره دیرلر خفی اولمیه که اوجبه نك غیر مشبهه مطلاقی دخی
غلط اولور * شصت * تیرانداز ان میانده معروف اصابع الك
باش پارمغینك یای چکن محلنك اسمی فارسیده فتح شین و سکون سین
اول مجمه و ثانی مهمله ایله شست دن غلطدر عربیده اسم مخصوصی
کورولمدی معلوم اوله که بعضی فرهنکلرده شست حرفی
زهکیر ایله تفسیر ایلمشلردر لکن بین الرماة شستله قوت پهلوان
تعبیرندن ابهامه خلوصی عبا نحو * شفتالو * میوه معروفه نك
اسمی مد ایله مستعملدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب مدهش ایله
شفتالودن غلط اولوب عربیده نوع ردیسنه فتح شین و سکون حین
و مد الف ایله شعراد دیرلر شفتالو نك اصلی آلوی شفت اولوب حذف الف ایله
آلو ارداك تعبیر اولنان معروف میوه و فتح شین و سکون فا ایله
شفت کبهیا معناسنه اولمغله معنای ترکیبیسی زیکبیس الو اولدیغی
اولور حالیده تقلیده تقدیم مضاف الیه ایله شفتالو اولمشدر بوندن
منفهم اولان فارسیده خنانی ثابت قیمتکاسی اولوب معنای ترکیبه
نظرده عدم انساع لقد منعی تعمیم اولنمش اوله * شکوره * یعنی

شربت *
ششه *
شصت *
شفتالو *
شکوره *

امرأة شكوره ده مؤنثه صفت واقع اولان مع تاء تأنيث شكورة
عربيده بلا تاء تأنيث امرأة شكوردن غلط اولوب فارسيده
كسر سين ايله زن سپاسنده ديرلر مستور اولميه كه بو تركيب عجيب
امثالى فعول بمعنى فاعل واقع اولان تراكيبده الحاق تا ممتنعدر
وصفت مؤنث لفظ مذكر ايله امرأة صبور وجريح ولجوج
وامثاللرى وقوعنده كتب مفصلات نحوده ائمهٔ علم مرقوم
بومقوله صفتلرده امتناع تاء تأنيثده علل عديده ايراد ايلمشلردر
اعلى واحلى سى مبالغه ايچون موضوع صفته باب اصليسندن
موصوفه مخصوص معنايه دلالتى ايچون نقل اولندقده تاء تأنيث
اسقاط اولنور امثلهٔ مذكوره كبى و محرر اولان فعول بمعنى فاعل
واقع اولان صفتلرده تانك اسقاطى قاعدهٔ كليه سنه عدوة الله كلامى
ايله نقض وارد اولور ايسه شاذ جوابندن غيرى اصول عربيه ده
ضد ونقيضه حمل قاعدسنه مبنى عدو وعدوة وصديق وصديقة
لفظلرينه مماثلة ومشاكلة مستعملدر بودخى معلوم اوله كه فعول بمعنى
مفعول اولور ايسه تا داخل اولور مثلا ناقة ركوبة وشاة حلوبة كبى
بونلار مركوبه ومحلوبه معنالرينه اولديغى آشكاردر * شمال

*** شمال ***

بوراز تعبير اولنان ريح لطيف معناسنه كسر شين ايله استعمالى شايعدر
عربيده فتح شين ايله شمالدن غلط اولوب فارسيده فتح بأثانيه ايله
بادبرين ديرلر * شمعدان * موم وضعى ايله استعمال اولنان شيء معروفك

*** شمعدان ***

اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح شين وميم ايله شمعداندن غلط
اولوب عربيده اسم مخصوصنه ظرف باب اوله مدق اماقنديل
معناسنه مسرجه به قياسا اسم آلتى فتح ميمين وعين وسكون شين ايله
مشمعه اولور شمع فتحتين ايله قاموسده يستصبح به او موم العسل ايله
مفسردر ودان ظرف معناسنه اولمغله معناى تركيبيسى موم ظرفى ديمك
اولور استطراد شمعدان مرقومك جزء اولى عربى اولمسندن تركيب
مزبور مؤلفهٔ فارسيه دن اولديغى آشكاردر ظرف مرقومه فتح دريه ده
فتح لام وكاف عربيه ايله لكن اطلاق اولنور لكن لسان تركيده وعاء

معروفه تسمیه‌سی لکن مرقومك مدلول دیکری که کاری بو کسك
* شمشیر *
بیوك طباقدر اکا تشبیهاً اولمسی ملایمدر * شمشیر * قلج معناسنه
کسر شین ایله استعمالی شایعدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب
فتح شین ایله شمشیردن غلط اولوب عربیده اسم اشهری فتح سین
وسکون یا ایله سیفدر فتح شین وسکون میم ایله شم ناخن یعنی طرناق
وکسر خی ایله شیر ارسلان معنالرینه اولمغله تشبیهاً ارسلان طرناغی کبی
فائده زائده شمشیر
نسنه دیمك اولور فائده شمشیر الات حربیهٔ سائره‌یه مقیس اولمیوب
مبارك اولدیغی مشهوردر خیٔ عیار اولمش صحیح ابره‌دن راست
قبله نما اولدیغی کراراً تجربه اولنمشدر صورتی اهل اسلام کاری
بر سیفی قبله حس اولنان جانبه بالجغندن بر بارمق ایله تعلیق اولندقده
قطع ایدن طرفی تمام سمت قبله‌یه متوجه اولور وحسامك اعلاسی
امتحان سیم خالصدن میدانه بر الچه وضع اولنوب برقارش مقداری
تقریب اولندقده مقناطیس حدیدی جذبی کبی اخذ ایدر ایسه بغایت
* شمع *
اعلا اصارمدر * شمع * کیجه ضیاسیله جك موم معناسنه فتح شین
وسکون میم ایله استعمالی شایعدر عربیده فتحتین ایله شمعدن غلط
اولوب فارسیده چراغ مرادفی عربی ایله مشترك ضم ومد میم ایله
* شمه *
موم دخی دیرلر * شمه * صغیر قاونه شبیه والاجه وخوشبو معروف
نسنه‌نك اسمی فارسیده فتح شین ایله شمامه‌دن غلط اولوب عربیده
* شنبه *
بونه فتح شین وتشدید ومد میم ایله شمام دیرلر * شنبه * جمعه ارتسی کوننك
اسم معروفی فتح با ایله مستعملدر فارسیده فتح شین وسکون نون وکسر با
واظهار ها ایله شنبه‌دن غلط اولوب عربیده فتح سین وکسر با ایله سبت
* شیردن *
دیرلر * شیردن * حیوانات بطننده شکنبه‌یه متصل وعاء معروفك
اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب شیردان‌دن غلط اولوب عربیده کسر
قاف وسکون طا ایله قطنه دیرلر شیر سود ودان ظرفه دلالتلرینه مبنی
معنای ترکیبیسی سود ظرفی دیمك اولور حیوانات ماده بطننده اغذیه
بعد التفریق سود اوله جق غذاء خالصك ظرفی محل مرقوم اولمغله
* شیرلغن *
نعلیها جمله سنه تسمیه اولنمشدر * شیرلغن * سمسمدن اخراج اولنان

روغن معروفك اسمی فارسیده شیر روغن دن غلط اولوب عربیده
کسر ومد سین ایله سیرج دیرلر شیر روغن مرقوم ایکی جزءدن ترکیب
اصلی روغن شیر اولدیغی آشکار ورروغن باغ معناسنه معروف
لکن شیرك بهسم معناسنه دلالتنه ظفر یاب اولنموب شهرتنه بناء
عربی وفارسی مهوشا تحریر اولندی * شیرین * جمیع فرهنکلرده * شیرین *
طاتلو معناسنه محرر وشعر وانشای فارسیده تلخ مقابلی شیرین
ایرادی مقرر در لکن طاتلونك اسم موضوعی اولمیوب سوده نسبت
اولنوب کثرت استعمال ایله علم منزله سنه وارمشدر عربیده
طاتلویه ضم اول وسکون ثانی ایله حلو دیرلر شیر سود معناسنه
دلالتی بیان اولنمش ایدی یاء نسبت ونون تأکید نسبت الحب فی ایله
شیرین اولدیغی آشکار در اولا الطف للك لذائذ دنیویه دن
شیرین کام اولدقلری سود اولمغله سائر ذوق ایله مشاهد حلویات
شیره نسبتی آشکار ایکن صاحب فرهنك شعورینك سود معناسنه
شیر شیرین لفظندن ترخیم اولنمشدر التزامی عدم شعورینه دالدر
شبش * حدید وشجردن اعمال وتدویر ایله کباب طبخ ایلدکلری * شبش *
شیء معروفك اسمی فارسیده کسر ومد سین مهمله وآخرده خاء معجمه ایله
سیخ دن غلط اولوب عربیده حدیده دن اولا نه فتح سین وتشدید وضم
فا ایله سفود دیرلر آلات حربدن عد اولنان میخلره اطلاق تشبیها اولدیغی
آشکار در * شبشه * سقف خانه لره سمر ایله نقش ایلدکلری خرده تخته * شبشه *
ریزه لر بنك اسمی فارسیده ضم شین اول وواو معروفه وفتح شین ثانی ایله
شوشه شکالدن غلطدر محدثاتدن اولمغله عربیسنه ظفر یاب اولنمدق
کثرت استعمالدن اولا جزء ثانیسی ترك بعده واو یایه قلب اولنمسی ملایمدر

❀ حرف الصاد المهملة ❀

صابون * تطهیر وسخ ایچون استعمال اولنان شیء معمولك اسمی * صابون *
سه زبانده بك تعبیر ایله مشتهر وغلطدن طاهر اولدیغی ظاهر اما وجه
تسمیه سنده نوع لطافت در کار اولمغله تفصیلنه خامه جنبان اولدی
اکرچه وجوه عدیده سرد و بیان ایلمشلر لکن اصح شمس المعارف

مؤلفی الشیخ عبد الرحمن البونی جنابلری ترتیب وایجاد بنه مبنی اصابت
البونی دینوب کثرت استعمالدن بعضی حروفی حذف وترخیم
ایله صابون اولمشدر اما کتب مفردات اطباده هر نه قدر مجتمعا تندق
اولدیغی التزام کرده لر بدر صورت عملی هر نه قدر ما نحن فیه دن دکل
ایسه ده تطهیر لکه شبهه ایچون قید اولندی اولادلیه تاشی
تعبیر اولنان حجر معمولدن مقدار کفایه اخذ ونصفی قدر کرج ایله
زیاده دق وسحق اولنوب برظرف ویا بر حوضه وضع وحجرینک بش
مثلی قدر آب صافی اضافه سیله ایکی ساعت مقداری تحریک وخلط
وبرلحظه آرامدنصکره اوزرندن آب صافی اخذ ودرونه به مقدار
اول ماء آخر اضافه ایده رک دردنک یعنی بو صفتک حدت وقوتی زائل
اولنجه تکرار ایدوب اخذ اولنان صولری علی الترتیب حفظ ایده لر
بعد الخلاص اول النان آبک اون مثلی قدر زیتون یاغنه نار شدید ده
جمله دنصکره اخذ اولنان آبی اندقالیه محو اولدقده ترتیب بالعکس ایله
جمله سنی حل ایده لر یعنی ابتدا الثان آبی جمله دنصکره اسقا ایده رک تحجر
قوامنده بید اولدقده قوربدوب مراد اولنان شکلده قطع اولنه *صاج
باشدن اکسه به ارسال اولنان موی معروفک اسمی چغتایده فتح سین
وسکون یا ایله سیج دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله شعفه وفارسیده
کسر کاف عجمیه وسکون یا وضم سین ایله کیسو دیرلر *صاری کرز
قسطنطینیة المحمیة حمیت عن الآفات السماویة والارضیة محلاتندن
ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شریفی قربنده معروف اهالی محله نک اسمی
فتح کاف وسکون راوزا ایله مستعملدر اصلی بانی مسجد محله سلطان
بایزید خان ولی علماسندن نور الدین افندینک لقبی ضم کاف فارسیه
وسکون را ایله صاری کرز دن غلطدر کرزیولک طوبوس معناسنه
مشهور قصیر القامه وضخیم ذاتلره تشبیها القاب قدیمه دن اولدیغی
کرزسیدی وکرز شجاع امثالندن مستبان در مولانای مشار الیه
اسبغ الله تعالی نعمه علیه صاری کرز لقب نور الدین القراسی جنابلری
اولا علمای عصرندن خطیب زاده وخواجه زاده افندیلردن

صورت عمل صابون

* صاج *

صاری کرز

تلمذ ایدوب خواجه زاده مرحومك دارالحدیث سنان پاشاده معیدی ایکن استاذ اکرمی اسلامبول قضاسندن صکره صدر اعظم قرهمانی محمد پاشا غدری ایله لاجل التبعید ازنیق قضاسیله اجلا اولندقده ترك خدمت ایتمیوب بعد زمان آستانه یه عود وانظار افلرنده صاحب ترجه صاری کرز مرحوم بعدطی المدارس بروسه ده یلدرم خان مدرسه سنه بعده اسکوبه صکره دارالحدیثه وبونلاردن صکره صحنه مدرس اولوب بعده سکسان اقچه یومیه ایله تقاعد اختیار ایلیوب زمان سلطنت حضرت سلیم خانیده اسلامبول قضاسی ایله تلطیف بعده اناطولی وروم ایلی یه قاضیعسکر اولوب بعد الانفصال یومیه یوزیکرمی اقچه ایله ینه صحن مدرسی بعده مکررا اسلامبول قضاسی توجیه بیوریلوب بعد العزل یومیهٔ مرقومه ایله متقاعد ایکن طقوز یوز یکرمی بدیده ارتحال دار بقا ایدوب محلهٔ مزبوره ده بناسی اولان مسجد شریف خطیره سنده دفین ورحمت رحمانه قرین در

قصهٔ برجسته

استطراد محب علما وصلحا حضرت سلطان بایزید خان ولی طاب ثراه مار الترجمه وامثاللری علمای کرامه التفات واکراملری اکثر من ان یحصی در قصص ناشنیدهٔ سلطان مشار الیه دندر که آستانهٔ امن اشیانه ده مشهور خاص وعام معبد عالی وبنالری تمامنده ادای اول جمعه عقیبنده طریقت علیهٔ بایرامیه دن الشیخ بابا یوسف حضرتلرینی کرسی یه اصعاد بیوروب اول ذات کرامت معتاد دخی وعظ ونصایحه آغاز وحقایق سبحانیه ابوابنی باز وصغیر وکبیر حضار مجلس صیحه وبکاسی ایله قبهٔ عالیسنی پرآواز ایدر شاه با انتباه حضرتلری دخی اشك ریزان پند سودمند جناب شیخدن بهره مند اولمشلر وتماشای جامع جدیده ده موجود کفرهٔ عتیقه دن اوچ نفر کلمات طیبهٔ حضرت شیخدن متأثرا جامع شریفه دخول وعلی ید الشیخ شرف اسلام ایله هدایته وصول اولدقلرندن سلطان مشار الیه رحمة الله علیه اولدرجه ممنون ومسرور اولوب نومسلملره انعام فرواندن صکره وزرا ووکلایه اکراملرین امر بیوررلر بنابرین

محبت

محبت حضرت پیرضمیر منیر سلطـان معلد لتمصیرده جایکیر اولمغله
سرای عالیـه دعوت وکمال تعظیم وتبجیـل ایله انس والفت وعقد
سر رشتهٔ ابوت وبنوت نما منـده شیخ وطننه انصرافـه رخصت
طلبنده جنت مکان حضرتلری وقت مقدرده حج شریفه عزیمتلرنده
آستانه یی تشریف ایله ملاقاتلرین رجا بیوردلر والحاصل جناب
شیخ وطن اصلیسی سوری حصاره عودت وچند سال ارشاد طالبینه
مبادرت اوزره ایکن حجر الاسعـد مواجهه سنده برمؤلف نظمنه
مأمور اولمغله انجاز وعده مبنی آستانهٔ علیه یی تشریف وحضرت
سلطان بایزید ایله ملاقات میسر اولدقده سلطان قدروان عطایای
بی کران وتعظیمات فراوان ایله محسود الاقران ایلدکده نصکره
طلای خالصدن امانة مال کثیر اعطا بیورب بومبلغ کسب یدمدر
وجه حلالدن جمع اولمشدر تربهٔ معطرهٔ حضرت نبویه ایقاد اولان
قنادیل ادهاننه صرفه حفظ ایتمش ایدم مرادم بودرکه بوعبد
کثیر الاثام جانبندن عرض صلوة وسلام وتقدیم تحیت واکرام عقیبنده
بوهدیهٔ مختصره عرض بیوربله بمن شفاعت علیه کرایله حیز قبوللرینه
وصول مأمولدر بیورمشلر شیخ سالک دخی اداى مناسکدنصکره
اماتی محلنه ایصال بیورمشلر منقبـه شیخ مشار ایله قدس سره
تبرکات حرم محترم حضرت نبویه دن روضـهٔ مطهره ده زیارت
اولنان عصای شریفی اخذ وسه پاره ایلمه سنه طرف حضرت نبوی
علیه السلامدن مأمور اولمری ایله عصایه دست دراز اولدقلرنده
خدام حرم شریف اغوات منع ودفع سوداسـنده ایکن شیخ الحرم
النبوی اغادخی مأمور اولمری ایله دران ساعت عصایی حضرت
شیخه تسلیم ایدرلر بعده بلاد رومی تشریفلرنده برپاره سین بروسه ده
قدوة السادات حضرت امیر قدس سره الملك القدیر وبرقطعه سین
انقره ده رکن الصلحاء ومرشد الانام الحـاج بایرام قدس سره الملك
العلام وبرقطعه سین دخی مأمور اولدقلری مقامه ایصال ایله خدمت
مأموره لرین تمام ایلمشلر شیخ مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه

منقبهٔ الشیخ حکم بابا یوسف

اوائل سلطنت حضرت سلیم خان اعلی سنه ثمان عشر وتسعمائة
جدوندن رحمت علیه رحلت بیوروب حضرت ابی ایوب الانصاری
رضی الله عنه ربه البارینک تربهٔ شریفه سنک باب کبیرینه نظر وجهیده
جانب یمینده واقع مقبره ده متواری اخاك غفر لدر بومادّه ده موقوفیاتنده
اطنابدن عفو بیوریله عندذکر الصالحین تنزل الرحمة بشارتنه مظهر
صاطر اولمق امیدی ایله در * صاطر * اکثر قصابانک استعمال ایلدکاری آلت
معروفه نک اسمی فارسیده مد سین ایله صلطور ساطوردن غلط اولوب عربیده
صد ضم میم وسکون نون دال ایله مبنه دیرلر * صد * یوز عدده دلالتی مشهوردر
فارسیده حرف صاد موجود اولمدیغندن اصلی فتح سین وسکون دال ایله
سد اولوب عربیده کسر میم وفتح همزه ایله مائة دیرلر مائة مرقومك دخی
اصلی مئی وزننده مأی اولمغله آخرنده کی ها یادن عوض اولمشدر
ولسانمزده تو کید ومستعمل یوز دخی چشتایده اوزدن غلط اولمسی خبر
صراف بعیددر * صراف * مثلی مثلنه یعنی آقچه یی آقچه یه تبدیل ایدیجی والتون
وآقچه وجوهر تمییز ایدیجی معنالرینه اشته مالی شایع مدرعربیده فتح صاد
ورا وسکون یا ایله صیرفی دن غلط اولوب فارسیده اکرچه اشیاء
محرره نک تمییزینه فتح صاد وتشدید ومدرا ایله صراف اطلاق اولنور
لکن صراف معجم اولدیغی انفا ما الذکر حرف صادک عدم وجودندن
مستبان در وقع دریه ده صرافه ایکی جزءدن مرکب کسره الوضم
کاف عجمیه ایله درم کزین دیرلر کسر دال وفتح را وسکون میم ایله درم آقچه
اولدیغی معروف وضم کاف فارسیه وکسر زاء معجمه وسکون یا ایله
کزین بکمك وسچمك معنالرینه کزیدن لفظندن صیغهٔ امر اولمغله
صرب معنای ترکیبیسی آقچه بکنجی وسچیجی دیمك اولور * صرب * عسیر
ومشکل وکوج معنالرینه مستعملدر عربیده فتح صاد وسکون عین
ایله صعب دن غلط اولوب فارسیده دشوارلق مخففی ضم دال
صرمساق وسکون شین ایله دشوار دیرلر * صرمساق * سبزهٔ معروفهٔ
مشهوره نك اسمی فارسیده سین مهمله لو آخرنده قاف ایله مستعمل
اولدیغی فرهنك محمودیده مصادیق حافظهٔ فقیر اولمشلر بشا برینا

سرمساق دن غلط اولوب عربیده ضم ومدثاء مثلثه ایله نوم دیرلر
* صرنیج *
صرنیج * صوخزینه سی صورتنده اعمال وصیفا استعمال ایچون
شتاده ماء مطردن وغیریدن آب ادخار اولنان محلک اسمی عربیده
کسر صاد وسکون ها ایله صهریج دن غلط اولوب فارسیده فتح
شین ایله شهاروه دیرلر فتح صاد ایله صهریج دخی غلط اولمغله غفلت
* صغری *
اولنمیه * صغری * حیواناتدن اکثر چارپالرک اردی معناسنده مستعملدر
فارسیده فتح سین وسکون عین ایله سعری دن غلط اولوب عربیده
* صفدر *
کسر کاف وسکون فا ایله کفل دیرلر * صفدر * بهادر معناسنده فتح دال
ایله استعمالی شایعدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح صاد وسکون
فا ورا وکسر دال ایله صفدردن غلط اولوب عربیده ضم شین ایله
شجاع دیرلر فتح صاد وسکون فا ایله صفدن مراد صفوف رجال
اولدیغی معروف وکسر دال وسکون را ایله دربنه کسر دال ایله
دریدن مصدرندن یرتیجی دیمکه دلالتی ایله معنای ترکیبیسی صفوف
* صفرا *
خصمی یرتیجی دیمک اولمغله بهادرلقدن کنایه اولدیغی آشکاردر * صفرا
بطن انسانده موجود مره یعنی اخلاط اربعه دن عد اولنان شی
معروفک اسمی عربیده فتحتین ایله صفردن غلط اولدیغی الشیخ
محمد جمال الدین تحریقات نام مؤلفنده التزام ایلمشدر لکن قاموسده
الصفراء المرة محرر اولمسنه نظرا براسه خلط مرقومک اسمی اولمغله
غلطدن سالم اولوب فارسیده فتح لام وسکون واو ایله لود دیرلر لکن
فتح صاد وسکون فا ومد را ایله صفرا بعض فرهنگلرده محرر اولمغله
حرف صادک لسان فارسیده عدم وجودینه مبنی مولد اولمسی آشکاره در
مطلب تکون اخلاط
پوشیده اولمیه که عند الاطباء صفرا اخلاط اربعه تعبیر ایلدکلری
دم وسودا وصفرا وبلغمک بریدر اربعه محررهنک صورت تکونی بو وجه
ایله تحقیق کرده حکمادر که اکل وشرب اولنان انواع اطعمه واشربه
معده ده بعد الهضم صافیسی اطراف معده ده منشعب ماساریقا تعبیر
اولنان خرده طمرلر اعانه سی ایله آق جکره وآصل واندهٔ تکرار طبخ
وانهضامدن نصکره صافیسی قان اولوب جمیع اعضایه غدا وقوت

اولمق ایچون تقسیم اولور ایمش و کندده حین طبخده اسفله رسوب
ایدن دردی سودا اولوب اوزرنده حاصل و پخته کوپك صفرا و پونك
مافوقنده پشممش خام کوپك بلغم اولور ایمش اما دم باد، منسوب
اولمغله طبیعتی کرم و تر و دل بیقرار کبی حرکت کسنز اولوب غلیانی
موسمی فصل بهاردر و سودا خاکه منسوب اولمغله طبیعتی خشك
وسرد و نفس کبی سفلی و خودپسند اولوب وقتی فصل حریفدر
وصفرا آتشه منسوب اولمغله طبیعتی حار و یابس و جان کبی مقام
عالیده جالس اولوب وقتی صیفدر و بلغم آبه منسوب اولمغله طبیعتی
بارد و رطب و عقل کبی تواضع و مسکنت ایله جمله یه غالب اولوب
غلیانی وقتی شتادر بو دخی مستور اولیه که زمان جاهلیده
مطلب لا صفر عرب طائفه سنك زعملری بطن انسانده صفر نامنده برحیه اولوب
اجه بر یجه اصرمه سندن وقت حلو بطنده انسانه عارض اولان حالت
اول افعینك لدغندن ظهور ایدر ایمش و همارینی دفع ایچون حدیث
* صفران * شریفده واقع لا صفر کلام شریفی اکثر محدثین معنای مرقومه توجیه
بیورمشلردر * صفران * صوغان چکندن جمع ایله استعمال اولنان
شی معروفك اسمی عربیده فتح زا و ما و سکون عین ایله زعفراندن
غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه و سین و سکون را و میم ایله کرسیم
* صفره * دیرلر * صفره * اوزرینه طعام وضع اولنان شی معروفك اسمی
عربیده ضم سین و سکون فا ایله سفره دن غلط اولوب فارسیده
کسر تا و سکون با ایله تبریز دیرلر سفره مرقومه نك اول وضعی مسافره
ایچون اتخاذ اولنان طعامه مخصوص اولوب بعده ملازمه طعامدن
سفره یه اطلاق اولنمشدر لفظ مرقوم معنیین مرقومینه دلالت
ایده رك فرهنكلرده محرر اولمسندن بلا تغییر معجم اولمسی منفهمدر
* صفه * صفه * پیونك دیوان خانه تعبیر اولنان اما کنده مفروش اولان
محلنك اسمی تخفیف فا ایله مسنعملدر عربیده خانه لرك عالی محلی
معناسنه ضم صاد و تشدید فا ایله صفه دن غلط اولوب فارسیده فتح
* صقلیه * با ایله پساره دیرلر * صقلیه * جزایر بحر سفیددن مشهور اطیه نك

اسمی

اسمی سر باشنده کسر سین وجیم وسکون لام ایله سجلیه نك معرّبی فتحتین ایله مستعملدر عربیده اصحی کسرات ثلاثة وتشدید لام ایله سجلّیه اولدیغی قاموسده محرر اولوب جزیرهٔ مرقومه قربنده براطه اولدیغی اولنسه زمانمزده سجلیه تین نامی ایله مرقوم وجزیرتین مرقومتینه اسپانیا قرالنك قرنداشی مالك اولدیغندن البسنهٔ ناسده سکوجلك اسپانیولی دیو مشهوردر اول اطه مزده حرکت ارض کثیر الوقوع اولمغله جوارنده مسنا اطه سی درك ایلدیکمز وقتده زلازل دائمه سی دن متغمس ومنهدم اولدیغی مشهور اولمش ایدی جزیرهٔ مرقومه نك طول بلدی له وعرضی اوك درجه ودقیقه در

* صلاحیت * صلاحیت * ابوالك واستعداد معناسنه فلانك بو خدمته صلاحیتی وار تعبیری شایعدر عربیده صلح بابنك مصدری فتح صاد ایله صلاح دن غلط اولوب قاموسده کسر ومد نون وکاف ایله نیکی دیرلر

* صلخانه * * صلخانه حیواناتی ذبح ایدوب صنواینه قلری محل معروفك اسمی مخترعات اهالی اسلامبول دن صلخانه وان غلطدر زیرا فتح سین وسکون لام ایله سلخ صو یوق معناسنه عربی وخانه بیت وظرف معناسنه فارسی اولنغله لسانیندن ترکیب اولنوب ثقلت اجتماع مثلینی دفع ایچون خانك برینی حذف ایلشلر اوله محل مرقومه عربیده فتح اول وثالث وسکون ثانی ایله مذبح ومسلخ وفارسیده بسملکاه وفتحتین ایله تله دیرلر

* صلواتك * مطلب غلط خطی صلواتك * صمنك عبارتك معناسنی افاده ایلدیکی معروفدر کتابتده صلاتك دن خطا غلط اولوب حیاتك وزکاتك دخی بویله تحریر اولنور صلوة وحیوة وزکوة تثنیه ایله برابر تحریرده بنه واو ترك اولنوب صلاتان وحیاتان وزکاتان ترقیمی لازمدر اما سورهٔ شریفهٔ توبه ده المستغیث بالله ان صلوتك سكن لهم تعبیری ایله سئوال وارد اولور ایسه مرسم مصحف شریفه قیاسه کلمز جوابی کافیدر

* صنجق * صنجق * متعارف عسکر بایراغك اسمی فارسیده بایراق ونشان معناسنه فتح سین وجیم عربیده سکون نون وقاف ایله سنجق دن غلط اولوب عربیده کسر لام ومد واو ایله لوا دیرلر وصاحب نشان ولوا

معناسنه دخی استعمال اندن بکلربکی فوزیله سنجق بکی ومیرلوا
صندق ° بونلردن مأخوذدر ° صندق ° سپت واختاپدن اعمال ایله درونته
متاع وضع اولنان شئ معروفک اسمی عربیده ضم صاد ودال
وسکون نون ایله صندوق دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وبا وسکون
نون وضم کاف عجمیه ایله لنکو دیرلر حق اولدیغی کمافی الحب قاموس
فیروزابادی فتح صاد ایله بعضا استعمال اولندیغی بیاننه ارداغا
اولی زا وسین ایله زندوق وسندوق دخی لغت اولدقلرین تصریح
صندل ° ایلمشدر ° صندل ° سفاین کناره ره بقید اولوب بارددن منفك
اولیان معروف کشتیجك لك اسمی فارسیده فتح سین ودال وسکون لام ایله
سندل دن غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربیده اسم خصوصنه
صوباشى ° ظفریاب اوله مدق ° صوباشی ° قصبات وقراده ضابطه ولسانه
علیه ده زندان ضابطنه اطلاقی معروف لکن براصله مبنی اولیوب
مولدهٔ قسطنطینیه دن سوباشی دن غلط اولمسی بلا اشتباهدر عربیده
ضم سین ایله سوء غصه معناسنه اولمغله فارسیده سوءباشی معناسنه
ایکی جزء دن مرکب بسرباکدن ترجمه اولمسی غریبدر فتح بای
وسکون را ایله سرباش ومدبا موحده واخرده کاف عربیه ایله
باك خوف واحتراز معنالرینه معروف بنابرین سبب غصه وخوف
واحتراز اولمسی ایله ترکی وفارسیده التزاما اطلاقی اشکال اولور اما
منهل ناس اولان صوباشی مرجعانام اولمغله ملازاولری مصالح اولان
کسنه یه صوباشی لفظی علی سبیل الکنایه اطلاق اولنمق غیربعیددر
وناسك وقت زاعده ضابطه کیده لم دیه جك موقعده صوبك باشنه
واره لم تعبیرلری بو وجهی مؤید اولدیغنه نظر ایله غلط کلمسا اولور
عربیده اول خدمت مأموره ضم شین وفتح طا ایله صاحب الشرطه
منقبهٔ لطیفه دیرلر حقیقتنه حجاج ثقفی عراق عربده حکام ایتدیکنده صاحب الشرطه
یعنی صوباشی سنه بعد العشاء خانه سندن بطشره چیقدیغی تاصهنه کلورد
ایسك بلا امان قتل ایله دیو امر وتنبیه ایلمه سنه ومبی بر کیجه صوباشی
بش نفر سکران جوانه تصادف واتخذ ایده ونب طبق فرمودهٔ حجاج

یوریوروب ضرب رقابلری ایچون بریمی تقدیم وسن کیمسین دیو سؤالنده
جواننااتوان ارتجالا بوشعرایله جواب ویرر نظم انا ابن من دانت
الرقاب له مابین مخزومها وهاشمها تأتیه بالرغم وهی صاغرة یأخذ
من مالها ومن دمها نثر صاحب الشرطه یوجوابدن حجاجك اقرب
اقرباسندن برذاتك ولدا رجندی اولدیغنه انتقال وسیر داعذار ایله
افاده حال ایدوب ثانیه توجیه خطاب ایلدکده اولدخی مثل الاول
بوشعر ایله جواب ویرر نظم انا ابن الذی لاینزل الدهر قدره
وان نزلت یومافسوف تعود تری الناس افواجا الی ضوء ناره فمنهم
قیام حولها وقعود نثر جوابندن دخی والدیسی اکابردولتدن
صاحب قدر برذات کریم ومضیاف ذوقدر اولدیغی بیلنوب ثالثه
سؤالنده بو مضمونده اجرای جواب ایدرکه نظم انا ابن من تأتی
السحاب لارضه موسوقة ولهالم تأرس تهدی الیه من نفایس حلها
وانا الذی یبدی حیاة الانفس نثر صاحب الشرطه بونك پدری دخی
خواص اتباع خلیفه دن ساقی مقبول اولدیغی سمع اذعان ایله قبول
ودردنجی به سن کیمك اوغلیسن دیدکده اولدخی اقرانی کبی بوبله جواب
ویرر نظم انا ابن من تأتی الوفود لبابه احشاؤهم من جوعهم تتوجع
بعضو شباعا للبین فیهم جایع والجوع ان عاد الیه یرجع نثر بونك دخی
ابنای ملوك عربدن برجوانمرد ك ولدی اولدیغنه انتقال ایله ولد خامسدن
استکشاف حال ایلدکده اولدخی نظم انا ابن من للهام یقطع عامدا
لایختشی فی فعله ان یسأل وسلاحه فی یده مشهودة ودماء قتلاها علیها
تنزل نثر دیدکده غالبا بونك پدری دخی جلاد خاص خلیفه اولمق کرك
دیوب مصاحبه تأخیر وفرداسی دیوان ترتیب اولندقده سوه باشی
تقدیم وواقعهٔ شبانه یی علی وقوعه حجاجه تقریر وبیان ومحبوسلری
علی الترتیب احضار ورعیجه کیملرك اولادلری اولدقلرین
افاده سندیصکره حجاج اولاد مرقومونه ابیاتی اعاده لرین امر ایدوب
بعد السماع حقیقت حاله واقف اولوب اهل دیوانه بونلرك بابالری
کیملر اولدیغنی فهم وادراك ایده بیلدیکزمی خطا بنده بالجمله

حضار مجلس بالذات باباری کیملردر معلوم اولمدی لکن مقتضای
کلاملری طبق تقریر صاحب الشرطه علو منزلت ورفعت مکانتلرینه
دلالت ایدر جوابلرنده حجاج سزلر دخی ابیاتک معنای ذوقبسنه
واصل اولمدیکز بونلر اسافل ناس واولاد سوقیوندن اولوب اولکیسی
حجام وثانیسی قوال یعنی مدحیجی چارشو اشجیسی وثالثی سقا
ورابعی اتمکجی وخامسی قصاب اولادلری دیو تقریرنده جواناک
فصاحت کویاندن حقیقت حال استنطاق اولندقده هر بری
باباسنک صنعت وحرفتنه مقر ومعترف اولملریله صغیر وکبیر
بالجمله حضار دیوان بو نو رسیده جوانلرک عند تحقق الموت
سیف مسلول جلاددن تخلیص رقاب ایچون حسن استحضار
وبلاغتلرینه وحاجک دخی سرعت انتقال وذکاوتنه انکشت بردهان
تعجب اولورلر بعده حجاج جمله یه خطاب ایدوب علموا اولادکم الادب
فوالله لولا ذلک لضربت اعناقهم دیوب توجوانلره عطیه فراوان
اعطاسی ایله تخلیه سبیللرندنصکره بو شعری انشاد ایلدیکی مرویدر
نظم کن ابن من شئت واکتسب ادبا یغنیک مضمونه عن النسب
ان الفتی من یقولها انا ذا لیس الفتی من یقول کان ابی نثر فاعتبروا
یا اولی الابصار * صوپره * کتابک بریلوکی معناسنه الف ویا
اصباره سی غایت مشهوردر عربیده کسر همزه وسکون صاد ایله
اضباره وفارسیده کسر ومد سین ایله سی پاره اطلاق اولنمغله
ایکیسی دخی اصل اولمغه لایقدر * صین * مشهور آفاق اقلیم
وسبعک اسمی چین دن معرب اولدیغی مسطور کتب معتبره در
لکن سپاهی زاده محمد چلبی اوضح المسالک الی معرفة البلدان والممالک
نام مؤلفنده اسم موضوعی اولوب مالک اول اقلیم مرقوم صین بن
یافث بن نوح علیه السلام نسبت ایله تسمیه اولنمسی التزام ایلمشدر
قول اولک صحتی محتاج برهان اولمدیغی آشکاردر اقلیم مرقومی
شرقا یکی بیک میل مقداری بحر اوقیانوس احاطه ایدوب غربا بعضا
داماذی تاغلری وبعضا ممالک هندو جنوبا اوقیانوس ایله هندک سیام

اولکه سی

اولکه سنی وشمالا ختای تاتارستانک عالی تاغلری ایله محیط
اولوب طرف شمالده اوجیوز میل مقدار بولونور وقوران تاغلری
میاننده دیوار ایله مشید واول محلده موجود ابواب حدیده دن
غیری بر محلدن عبور ممکن دکل ایمش ووسط اقلیم چینده
عرض بلد لب واخر اقلیمده مو درجه اولوب طول بلدی
قس درجه دن سو درجه یه منتهی اولور ایمش استطراد
اقلیم مرقومه شاه اولنلره فغفور اطلاق مشهور وصینی وچینی
امتعه سکونا کونه فغفوری تعبیری سلطانی وشاهی کبی
اعلا دیمکی افاده ایچون نسبت اولنمسی دخی معلومدر فغفورینک

طریق عمل فغفوری

طریق عملی جهان نماده محرر اولدیغی اوزره صدف وبورطه
قبوغی وتراب مخصوصدن اوزان معلومه یی محکم سحق وخمیر
ایدوب بطن ارضه دفن ایدرلر ایمش یاخود اول دیارده موجود
بغایت لطیف وسفید برنوع حجری بعد السحق دیار یموده
اولان دخان ترابی سوزدکاری صورت معلومه ده اوج حوضدن
سوزوب بعده ینه دفن ایدرلر ایمش ماده نک وارضک قوت وضعفنه
نظرا سکسان ویا یوزسنه ترک ایدرلر ایمش قدیمده اعمال اولنان
اکثری مایه اجداد اولوب اسکی معدنک نامی باقی اولمه سنه سبب
طبیعت دهر اولان حیله اهل حرفت اولدیغی اشکاردر صحیح اسکی
معدن اولان نسنه یه اوچ خاصه تحریر ایلمشلردر اولی درونینه وضع
اولنان شی مهوشک فی الحال دردی اسفله رسوب ایله صاف اولمسی
ثانیسی استعمال ایله خلل پذیر اولمیوب درونندن اکل وشرب
زیاده عقله سبب اولمسی ثالثی الماسدن غیری برنسنه تأثیر ایلمیوب
هرنه قدر غلیظ اولسه شمعه ویا شمعه طوغری دروندن باقلدقده
بیروننده اولان نقوش ظاهر واشکار اولمسی بونلاردن ماعدا موافق
مزاجی بلا ظرف نوش قهوه اولمغله هرنه قدر درونینه وضع
اولنان قهوه کرم اولسه اخذ اولندقده احراق دست ایلیوب

بروننده * غذونت جزئى حسن اولنمديغى بهر آن تجربه كرده مرد در

* حرف الضاد المعجمة *

* ضرزمان *

ضرزمان * اكبر يعنى بغايت بيوك قلعه يه بكزر معناسنه ضرزمان حريف
استعمالى معروفدر فارسيده ايكى جزءدن مركب كسر دال ايله دزماندن
غلط اولوب عربيسى كسر ميم ايله مثل القلعه اولور جزء اولى كسر دال
وسكون زا ايله دز قلعه معناسنه اولديغى دزدار تصحيحنده مرور ايلدى
ومان دخى بكزيجى معناسنه ماننن لفظندن اسم فاعل اولمغله معناى
تركيبيسى قلعه يه بكزيجى ديمكى افاده ايدر * ضفدع * قورباغه

* ضفدع *

ديدكلرى حيوان معروفك اسمى كسر ضاد وسكون فا وفتح دال ايله
مستعملدر عربيده كسر ضاد ودال وسكون فا ايله ضفدع افصح
اولوب عند البعض مستعمل صورت مردود وقليل اولديغى ديباجه
رساله ده بيان اولنمش ايدى فارسيده فتح جيم عجميه وسكون غين ايله
چغز ديرلر * ضفر * يعنى ابراهيم حلبى مرحومك منية المصلى شرحنده

* ضفر *

وسائر كتب فقهيه نك بحث غسلده ايراد ايلدكلرى حديث ام سلمه ده
واقع ضفر فتح ضاد وسكون فا ايله ثابتدر عربيده اورلمش صاچ
معناسنه يا ضمتين ويا ضم اول وسكون ثانى ايله ضفردن غلط اولوب
فارسيده مطلقا اكسه صاچى معناسنه مدخا ايله فرخال ديرلر كتب
فقهيه ده قصه ام سلمه بو صورتده تفصيل كرده فقهاى كرامدر كه

مطلب حديث ام سلمه

حضرت رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدن ام سلمه انى امرأة
اشد ضفر رأسى افانقضه فى غسل الجنابة ديو سؤال ايلشلر يعنى
بن بر عورتم كه باشمك اورلمش صاچنى بند ايدرم پس غسل جنابتده
انى چوزهيم مى ديمش صاحب شريعت عليه افضل التحيه افندمز
لا انما يكفيك ان تحثى على رأسك ثلث حثيات ثم تفيضين عليك الماء
فتطهرين بيورمشلر يعنى صاچلرينى چوزمه انجق سكا اوچ دفعه
ال طولوسى ماء باشكه دوكمك كفايت ايدر صكره ماءى اوزرينه دوكوب
طاهر اولورسين بيورمشلر اما زمانمزده نسوانك مثلا اولدقلرى
اورلمش صاچلرينك اثناسنه آبك ايصالى فرض اولديغى مقرردر

* صمغ *

صمغ * آكثر اشجـاردن صاقز كبي سـيلان وبعده منجمد اولان شيء معروفك اسمى عربيده فتح صاد مهمله وسكون ميم ايله صمغدن غلط اولوب فارسيده كسر زا ورا وسكون نون واخرده جيم عربيه ايله زرنج ديرلر * ضيافت * قونقلق يعني مسافر ايچون تدارك اولنان اطعمه

* ضيافت *

معنا سنه مستعملدر عربيده كسر همزه ايله اضافت دن غلط اولوب فارسيده كسر ميم وسكون ها ايله مهماني ديرلر وكسر ضاد ايله ضيافت قونق اولمق معناسني افاده ايلديكي معلوم لكن ذكر سبب اراده مسبب قبيلندن مجازا مهمانلغي ذكر وطعامي اراده وكثرت استعمال ايله حقيقت درجه سنده ضيافت طعامه علم اولمشدر استطراد لسان عربيده اتساع اولديغنه مبني جمع مهمان ايله اخراج خوان اولنمانك معاني عديده سي واردر اولا انجق انس والفت

مطلب اسماء انواع ضيافت

وملاقات وصحبت ايچون ترتيب اولنان طعامه فتح ميم ايله مأدبه ديرلر ضم ويا فتح دال لغتدر وثانيا عرس يعني تزوج جمعيتنده اولان طعامه فتح واو وكسر ومد لام ايله وليمه وثالثا طلوع اولادده اولانه ضم خاء معجمه وسكون را ايله خرس ورابعا وقت ختانده يعني سنت دوكونده اولانه كسر همزه وسكون عين ايله اعذار وخامسا بنا يعني او ياپقده وخانه صاتون الفقده اولانه فتح واو ورا وكسر ومد كاف ايله وكيره وسادسا قدوم يعني طشره دن كلندكده كه بلده مزده متعارف حجاج مسلمينك وصوللرنده تهنيه ديو ايلدكلري جمعيته فتح نون وغين وكسر ومد قاف وياايله نقيعه وسابعا برآدمك اولادي اولدقده سكزنجي كوني اولان جمعيت وطعامه فتح عين وكسر ومد قاف ايله عقيقه وثامنا حفظنا الله تعالى واياكم مصائبدن برينه ابتلاده ترتيب اولنان طعامه ضم واو وكسر ومد ضاد ايله وضيمه ديرلر فائده سنن نبويه عليه

مطلب وجوبه وشروط ذبح عقيقه

افضل التحيه دن اكثر ناسك غافل اولدقلري عقيقه قرباني على التفصيل تحرير اولنمسي مناسب محل اولمغله ذكره مبادرت اولندي عقيقه لغتده مشقوقه ومقطوعه معناسنه در ودخي صبينك حين ولادتنده رأسنده اولنان صاچدر وعرف شرعده ولادتك يوم سابعنده ذبح اولنان

قرباندر ذبح وشق اولنديغندن ياخود اولكونده رأس صبيده بولنان
صاچ تراش اولنديغندن ذبيحهٔ مذكوره يه عقيقه تسميه قلنـدى
معلوم اوله كه ذبح عقيقه حسن بصرى واهل ظاهر عندلرنده واجبدر
والدينى ترك ايله آثم اولورلر حتى ابن حزم قولى اوزره فرضند رفدرتلرى
وارايسه حاكم والدينه جبرايدوب ذبح ايتديرر وامام مالك وشافعى
واحمد بن حنبل وابوثورى واسحق رحمهم الله تعالى مذهبلرنده سنت
مؤكده در واحمد بن حنبل بيوررلر كه ثمن قربانى فقرايه تصدق ايدرلر
ايسه كفايت ايدر لكن ذبح قربان افضلدر وامام مالك بيوررلر كه
صحابهٔ كرام وتابعين عظام رضى الله تعـالى عنهم اجمعين حضراتى
عندلرنده مسنون اولديغنده اختلاف يوقدر ويحيى بن سعيد بيوررلر كه
صحابه وتابعيندن بونجه ناس كوردم اولاد ذكور واناثدن عقيقه يى
ترك ايتمزلر ايدى وابن منـذر بيوررلر كه عبد الله بن عباس وعبد الله
ابن عمر وعايشهٔ صديقه وفاطمة الزهراء رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
حضراتى بو رأى مذكور اوزره ايديلر اما ائمهٔ حنفيه دن امام محمد
ابن حسن تطوعدر وناس اوائل اسلامده ايدرلر ايدى صكره اضحيه
واجب اولوب عقيقه نسخ اولندى بيورمشلر وامام ابو حنيفه دن
رحمه الله تعالى بدعتدر ديو برقول نقل اولنمشدر لكن علامهٔ عينى
رحمه الله تعالى شرح بخاريده بيوررلر كه قول مذكور حضرت امام همام
حقنـده افتراء محضدر حاشا كه بومقدار ادلهٔ شرعيه وار ايكن
بدعتدر ديه بلكه آنلك عندنده مستحباتدن اولوب سنن مؤكده دن
دكلدر زيرا مرويدر كه رسول اكـرم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه عقيقه دن سؤال اولندقده من احب ان ينسك عن ولده
فليفعل عن الغلام شاتان مكافيتان وعن الجارية شاة بيورمشلر يعنى
هركيم ولدندن قربان ذبح ايتمك استرايسه ايتسون اركك اوغلانجقدن
برى برينه بكزر ايكى قيوندر وقزدن برقيوندر بو حديث شريفده
والد صاحبنك اراده سينه احاله اولنمغله استحبـاب فهم اولنمشـدر
جمهور علمانك دليللرى اولدر كه حديث صحيحده وارد اولمشدر كه

الغلام مرتهن بعقيقته تذبح عنه يوم السابع ويحلق رأسه ويسمى
يعنى اركك اغلانجق عقيقه سى مقابلنده مرهوندر عقيقه سى يدنجى
كوننده ذبح اولنوب ومعصومك صاچى تراش اولنوب اسمى وضع
اولنور عقيقه سى مقابلنده مرهوندر ديمك ولدرهنده وضع اولنمش
مال كبى اولوب صاحبى انكله انتفاع ايده مز عقيقه سين ذبح ايتدكچه
ديمكدر بعض محدثين بيوردىلركه معصومك امثالنه حاصل اولان نشو
ونما وحسن بها حاصل اولماز عقيقه سى ذبح اولنمدقچه وبعض محدثين
دخى بيوردىلركه والدين ولدلرينك دنياده منفعتن واخرتده شفاعتن
بوله مزلر عقيقه سنى ذبح ايتمدكچه ديمكدر وبومعنى امام احمد حنبلدن
منقولدر وامام بخارى رحمه الله تعالى سلمان بن عامر الضبى
رضى الله تعالى عنه دن بو حديث صحيحى تخريج ايتمشدر. مع الغلام
عقيقة فاهريقوا عنه دما واميطوا عنه الاذى يعنى اركك اوغلانجق
ايله برابر عقيقه واردر انكيچون دم قربانى اراقه ايدوب رأسنده
اولان صاچنى اول كونده تراش ايدك وبونلرك امثالى نيچه احاديث
صحيحه واردر ائمۀ كرامدن بعضيلر وجوبه وبعضيلر مسنونيته
وبعضيلر استحبابه حمل بيوردىلر سبب اختلافلرى علم اصوله واقف
اولنلرك معلوملريدر خفى اولميه كه عقيقه يه متعلق بعض احاديث
شريفه لرده بالكز اولاد ذكور مذكور اولديغندن بعض فقهـا
حضراتى اناث ايچون عقيقه اولمديغنه ذاهب اولديلر اما جمهور فقها
نيجه سنده وارد ديو حكم ايلديلر واصوب اولان دخى بو مذهبدر زيرا
عموم اوزره لفظ ولد ايله نيجه احاديث وارد اولوب ونيجه سنده ذكر
اولاد اناث دخى تصريح بيورلمشدر وبين الجمهور دخى اختلاف
واقع اولوب برطائفه ذكور واناثده عقيقه بالكز برعدد در ديديلر
وبرطائفه اناثده بر وذكورده ايكيدر ديديلر بوقول حق اولمق
اليق واحقـدر بو دخى پوشيده دكلدر كه لفظ حديث شريف
اولده شاتان وشاة واقع اولمغله بعض فقها عقيقه قيونه مخصوصدر
بيورديلر حتى شافعيه دن امام نبدنيجى بنم عندمده غيريسى كفايت

ایتمز بیوردی اما جمهور فقها عندلرنده معز وغنم وابل وبقر جنسلرندن عموما جائزدر وسن وسلامت جهتلری ایله اضحیه ده معتبر اولان شروط بونده دخی معتبر وانده افضل اولان بونده دخی افضل وغیرجائز اولان بونده دخی غیرجائزدر وبعض علما مقصود اراقهٔ دمدر دجاج وعصفور دخی جائزدر دیدیلر لکن قول مزبور بودخی مستور اولمیه که عقیقه نك افضل اوقاتی ولادتك یدنجی کونیدر وولادت نهارده واقع اولدی ایسه اولکون محسوب دکلدر اما لیلده یاخود بعد طلوع الفجر وقبل طلوع الشمس واقع اولدی ایسه نهاری محسوب اولور امام مالك وامام شافعی رحمه الله علیهما بویله نص ایدوب سائر ائمه دن مخالفت نقل اولنمشدر اکر یدنجی کونده مانع تحقق ایدر ایسه اون دردنجی کوندر اول دخی اولمز ایسه یکرمی برنجی کوندر ویوم سابعدن اول ایدر ایسه عقیقه اولماز ویکرمی برنجی کونی دخی امرار ایدر ایسه قضاسی ممکن اولماز انجق امام رافعی رحمه الله تعالی بیورر که اکرچه اوقات مذکوره افضلدر لکن یوم ولادتندن هنکام بلوغنه دکین عقیقه صحیح اولور بعد البلوغ والدیندن ساقط اولوب احراز فضیلت ایتمش اولورلر اما کندو نفسندن بعد البلوغ ذبح عقیقه قیلمق کرکدر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز حضرتلری نفس نفیس عالیلرندن ظهور نبوتدن صکره ذبح عقیقه بیورمشلر اکرچه جد امجدلری عبد المطلب ولادت پرمیمنتلرینك یدنجی کونده عقیقه لری اولمق اوزره برشتر ذبح وقریشه اطعام وضیافت ایتدکلری بعض کتبده مأثوردر اما زمان جاهلیتده اولدیغندن بعد البعثه قضا بیورمشلر بودخی ستر اولمیه که عقیقه دن مراد حضرت اسماعیل علیه التحیة والتبجیل ایچون کبش بهشتی فدا قلندیغی کبی کشی اولادینك صحت وسلامتی ودوام عمر وعافیتی ایچون رضاء لله قربانی فدا قیلمقدر بنابرین کرکدر که حین ذبحده بودعاتی اوقیه ز اللهم هذه عقیقة فلان بن فلان دمها بدمه ولحمها بلحمه

وعظمها

وعظمها بعظمه وجلدها بجلده وشعرها بشعره اللهم اجعلها فداء
لابني فلان من النار يعني يارب بو ذبيحه معلوم اولهيكدر فلان بن
فلانك عقيقه سيدر دعاده فلان بن فلان يرينه مصمومك وبنو بنتك
اسملرين ذكر ايده يارب بو عقيقه نك قاني مصمومك قاننه ولحمي لحمنه
وكوكي كوكنه ودريسي دريسنه وقيللري قيللرينه بدل وفدا
اولسون يارب بو ذبيحه بي بنم اوغلوم فلان ايچون ناردن فدا
قيلوب جسدينه ناري حرام قيل بودخي اداب عقيقه دندركه ذبائح
سائره كبي مفاصل واعضاسي كسر اولنميوب هر مفصلي بري برندن
سهولت ايله تفريق اولنوب بو طريق ايله مصمومك وجودي
انكسار وخلل وامراض وعللدن مصون قيلنمغه توسل وتفأل اولنه
بعده براياغي بودي ايله برابر قبل الطبخ ابه قدينه اعطا اولنه
وباقيسي طبخ اولنوب فقرا واغنيادن مراد ايتديكنه اطعام ايده والدني
وعيال واولادلري دخي اكل ايتملري جائزدر وقبل الطبخ استه كلري
محللره تقسيم دخي جائزدر لكن افضلي طبخ واطعام اولنوب حلويات ايله
طبخ دخي افضلدر مصمومك عمري لذت وحلاوت ايله كذران
اولمغه سببدر ديمشلر بودخي آداب عقيقه دندركه يوم عقيقه ده مطلب وقت
ولداكرذكوردن ايسه صاچني تماما تراش ايدوب وزني مقداري حلق رأس
كومش تصدق ايده لر امام ترمذي رحمه الله تعالى اميرالمؤمنين صبيان
علي بن ابي طالب كرم الله تعالى وجهه حضرتلريندن روايت ايدركه
حضرت امام حسن رضي الله تعالى عنه قدم نهادهٔ كهوارهٔ وجود
اولدقده رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بر قيون ايله عقيقه سين
ايدوب فاطمة الزهرا رضي الله تعالى عنهايه بيورمشلركه يا فاطمه احلق
رأسه وتصدق بزنة شعره فضة يعني يا فاطمه رأسني تراش وشعر
رأسي وزننده كومش تصدق ايله صكره امر شريفلري اوزره وزن
ايلديلر بكي درهم ياخود ايكي درهمدن بر مقدار زياده كلمش اولمغله
كومش تصدق بيورمشلر وحلق رأس احاديث كثيره ده صريحا
وكنايةً واقع اولمشدر اما اكثر علمانك مذكوره مخصوص صدر بيورمشلر

حتی امام ماوردی اناثده مکروه اولدیغنه ذاهب اولمشلردر وبعض
علماء اناثده دخی حلق رأس مسنوندر زیرا بعض احادیث شریفه‌لر
عموم اوزره وارد اولدیغی بیورمشلردر وبعض محدثین بوقولی ترجیح
بیورمشلردر والله تعالی اعلم * ضبعت اللبن فی الصیف * فوت فرصت — * ضبعت اللبن فی الصیف *
ایدن رجل حقنده ضرب اولنان مثل مشهور تاء خطاب مذکر
مفتوح ایله مقلوبا مستعمل ایدر جریده تاء خطاب مؤنث مکسوره ایله
علی ماهو المشهور اصل وضعنه نظرا الصیف ضبعت اللبن دن
غلطدر معلوم اوله‌لو اللهادرکه امثال عربیه اصل صدوری اوزره بلاتغییر
استعمال اولنور مثل مرقومده مذکر ومؤنث وتثنیه وجمع هرکیملره
خطاب اولنور ایسه جمله‌سنده کسر تا ایله ضبعت لازمدر موردمثلی — تحقیق مورد مثل
احمد میدانی مجمع الامثال نام مؤلفنده بوصورتده تفصیل وبیان ایدرکه
کبرای عربدن ثروت ویسار ایله معروف سال دیده وناتوان عمرو بن
عمرو بن عدس نورسیده وحسنا ونادرهٔ دوران دختنوس بنت لقیط بن
زراره نام بردختری تزوجنده مطمح انظار نسوان معاملهٔ زوجیت
نمایان اولمدیغندن بینلرنده عدم حسن الفته مبنی طلاق ایله ارخای عنان
ایدر زن مکاره دخی بعد انقضاء العدة همسن وهمسنی برجوان
صعلوک سرمایه‌یه جفت اولوب حسن زندگانیده ایکن طبعی سودده
میل ایدوب زوج اولی عمروک مواشی محلوبه‌سی وفیر اولدیغنه مبنی
بررسول ارسالی ایله برمقدار لبن طلبنده عمرو فی الصیف ضیعت اللبن
دیو جواب ویروب مرسل تهی دست عودت وکلام عمروی افاده
ایلدکده دختنوس دخی ایکی النی زوج شابک اومزینه وضع
وهذا خیر ومذقة دیو جواب ورد عمروک تعریض وکنایه‌یی صیغه
تخصیصنده ایکی وجه نقل اولنمشدر اولی وقت طلاق زمان مرقومه
تصادفی ثانیسی مواشینک تحلیبی صیفده اولمسیدر لکن صاحب قاموس
فیروزابادی مثل محررک کسر تا ایله استعمال ومورد نی بعد البیان فتح
تانک صحتنی دخی بوصورتده التزام ایدرکه اسود بن هرمز زوجه‌سی
بی انصاف ومردم آزاردن بیزار اولوب تطلیق ایدر وکند وقبیله‌سندن

بردختر جمیله تزوجنده نسوانك مبتلا اولدقلری اطوارتا همــوارده
اولکی به رجمت اوقوندمه سندن بندزوجهٔ مقدمنه بك جان ایله طالب
اولوب ارسال خنبرده زن مرقوم بو بیت ایله جواب ویرمش بیت
اترکتنی حتی اذا علقت ابیض کالشطن انشأت تطلب وصلنا فی الصیف
ضیعت اللبن مثل مرقومك قدمنــه نظرا زن مزبوره بیت محــرری
تضمینا انشا وانشاد ایلمش ایسه بیله غلطدن سالم اولیه جغی اشکاردر

❋ حرف الطاء المهملة ❋

طاش ❋ معدن معروف ومشهورك اسمی جغتاییده مدتا ایله تاش دن * طاش *
غلط اولوب عربیده فتحتین ایله حجر وفارسیده فتح سین وسکون نون
وآخرده کاف عجمیه ایله سنك دیرلر اضطراری زبان فارسیده مدتا ایله * طلب لفظ
تاش لفظی معارنت ایله ادلت شرکتدر مثلا خواجه شریکلرینه خواجه * تاش *
تاش وایکی کیمسنه بر زمره دن اولسه حیلتاش وبرآنمدن اولان اولاده
قرنتاش وبونلر امثالی ❋ طاغ ❋ صحرا و وادی ضدی اماکن معروفه نك * طاغ *
اسمی جغتاییده بنه اولدیه تا ایله تاغ دن غلط اولوب عربیده فتحتین
ایله جبل وفارسیده ضم کاف عربیه واظهارها ایله کوه دیرلر خفی اولمیه که
اصل لسان ترکی اولان زبان جغتاییده واقع تاء مکسوره لری زمانه مز
لسانه نقــلده داله تبدیل ایلدکلری کبی اکثر تاء ممدوده ومفتوحه لری
دخی طایه تبدیل ایله استعمال ایلمشلردر ❋ طاوخانه ❋ سلاطین عظام * طاوخانه *
رحمهم الله الملك العلام حضراتنك بیمــاران ویکسانه تدبیرونداوی
ایچون بنا بیوردقلری امــاکن معروفه لرك اسمی فارسیده کسر
ومد با ایله بیمارخانه اولوب عربیده مد دال ایله دار الشفا دیرلر مشهور
اولدیغی اوزره طاوخانه نك اصلی تابخانه در التزامی توجیه بعیده
محتاج اولور زیرا تابخــانه ایکی جزءدن مرکب اولدیغی اشکاردر
اکر تاب بمعنی ضیــا ملاحظه اولنور ایســه اکثر ارباب لفظك التزام
ایلدکلری جمله اطراف بلور پاملی هر جانبندن درونه ضیا آفتاب
دخول ایدن خانهٔ عالی معنــاسنه اولور وفرهنك محمودیده محرر
اولدیغی اوزره متاب بمعنی حرارت التزام اولنور ایسه حمام وقابلوجه

امثالی صحاق محلّر دیمك اولور اكر تابخانهٔ مرقومدن مستعار بازاوی
ملاحظه اولنوب كاربان سرای یعنی غایت كبیر وكاركیر خانلرك
بازمنزل كاهنه تشبیها توجیهی التزام اولنور ایسه درجهٔ بعدی
معلومدر لكن تاب بمعنی قوت ملاحظه سنده توجیه ممكن اولور
اما مجانین حبس ایلدكلری محله دارالشفاء وبیمارستانه اطلاقی تفألا
اولدیغی آشكاردر * طاووس * دمی بالی منقش طیر مشهورك اسمی
واوین ایله تحریر اولنور كاتبدن واود مكی واو واحد ایله طاوس دن
خطا غلط اولوب عربی وفارسی بنه تركی كبی طاوس مستعملدر
یعنی لفظ مرقوم السنهٔ ثلاثه ده مشتركدر مخفی دكلدر كه اسمین محررین
امثالنده واوین جمع اولدقده استخفافا بری قید اولنماز لكن ذوو كبی
ذویه تشبه والتباس واقع اوله جق الفاظده تحریری لازمدر * طبرزد
سفرجل وزننده معروف نبات شكرینك اسم عربیسی اولوب فارسیده
ایكی جزءدن مركب فتح تا وبا وسكون را ایله تبرزددن معربدر تبر بالطه
معناسنه معروف وزد زدن مصدرندن صیغهٔ ماضی اولمغله سكر
مرقومك كمال صلابتندن كنایهٔ بالطه انی قیردی دیمكی افاده ایدر
بعد التعریب اخرده دال مهمله ویا نون ایله طبرزد وطبرزن دخی
لغتدر استطراد طبرزد اكرچه نبات شكرینه اسم اولمشدر لكن
طبرزدك مدلولی سكر آخر اولدیغی تفصیل آتی البیاندن منهم اولور
اولا قامشدن اخراج ایچون مخصوص شكر اوجاغنده طبخ ایله منعقد
اولمش عصارهسنه سكر احمر دیرلر وثانیا طنجره درونده طبخ وتصفیه
اولنوب بر ظرفه اذابه اولنانه سلیمانی دیرلر وثالثا طبخ ایله صنوبری
قالبه افراغده فانیذ دیرلر كه دیارمزده كله شكری دیو مشهوردر
وبو طبخده اهتمام ودقت ومبالغه اولنور ایسه قند مكرر دیرلر بنه
بو طبخده طرفینی مساوی مستطیل قالبه افراغ اولنور ایسه قلم شكری
دیرلر ورابعا طبخ وتصفیه دن صكره شبشه به دوكلور ایسه نبات
قزاز دیرلر اكر بو طبخده آب اضافه اولنوب منعقد اولنجه كفچه ایله
بربنه زیاده اوره رق اوزون ایپلكلر كبی اولان طبخده فانیذ خزائی

* طاووس *

* طبرزد *

تحقیق انواع شكر

وقانبذ سنجری دیرلر اصل طبرزد محرر اولان طبخ ثالثده شکرلک
عشری قدرلین خالص وطری اضافه سیله منعقد اولان قسمنه دیرلر

* طپوز *

طپوز * آلت حرب معروفه نك اسمی عربیده فتح دال وتشدید وضم
باایله دبوس دن غلط اولوب فارسیده فتح سین وسکون را ومد باء

* طرابلس *

عجمیه ایله سرپاس دیرلر * طرابلس * شام داخلنده ومغرب دیارنده
واقع بلدتین معروفه تینك اسملری عربیده فتح همزه وسکون طا ایله
اطرابلس دن غلط اولدیغی سپاهی زاده محمد چلبی نك اوضح المسالك
الی معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده مصرحدر لکن قاموسده
تردید ایله تحریر اولنمشدن اولی همزه اولان شام اطرابلسی اولمق منفهمدر
اطرابلس شامك طول بلدی سط وعرضی لد درجه در واطرابلس
مغربك طولی له وعرضی لب ل درجه ودقیقه در * طربزون

* طربزون *

بحر سیاهك اناطولی جانبنده واقع بلده مشهوره نك اسمی انفاذکر
مرور ایدن سپاهی زاده رساله سنده فتح طا ومد را ایله طرازون دن غلط
اولوب بونك دخی اصلی طرابزنده اولدیغی محرردر بلده مرقومه نك
طولی عرك وعرضی مای درجه ودقیقه در * طرق * انسان

* طرق *

وحیوانك موینی تنظیم ایچون استعمال اولنان شیء معروفك اسمی
ماراالذکر تبدیل تاء مفتوحه یه ملحقا چغتاییده فتح تا ایله ترق دن غلط اولوب
عربیده ضم میم وسکون شین ایله مشط وفارسیده مد شین ایله شانه دیرلر

* طسه *

طسه * ملالت وغمناك اولمق یعنی طبیعت صقلمق معناسنه مستعملدر
فارسیده مد تا ایله تاسه دن غلط اولوب عربیده ضم غین وتشدید

* طلاق رجعی *

صاد ایله غصه دیرلر * طلاق رجعی * عدت مطلقه منقضیه اولمدن
رجعته ممکن اولان طلاق معروفك اسمی کسر را ایله مستعملدر عربیده

مطلب انواع طلاق

فتح را وسکون جیم ایله طلاق رجعی افصحدر استطراد طلاق
ایکی صورتدر بری محرر اولان رجعی ودیکری مراجعت ممکن

معنای لغوی واصطلاحی طلاق

اولمیوب نکاحه محتاج اولاندر که باین تعبیر اولنور ایکیسنك الفاظ
وصوری لا یحصی اولمغله اراده ایدنلر کتب فقهیه یه مراجعت بیورسونلر
بو دخی مستور اولمیه که طلاق لغتده مطلقا رفع قید ده دیرلر اما اصطلاح

اهل شرعده نكاح ايله شرعا ثابت اولان قيدى رفعه اطلاق
ايدرلر يعنى نكاحى چوزمك معناسنه مستعملدر واصطلاحده افعال
وشرعده تفعيل بابندن برنسنه بى صالى ويرمه ده اطلاق وزوجه سنى
بوشمه ده تطليق فرقنه واقف اولنلرك فلان زوجه سنى اطلاق
ايلمش كلامى غلط اولديغى معلوملريدر بودخى پوشيده اولميه كه
طلاق اوچ نوعدر اولنه احسن ديرلر كه دروننده وطئ اولميان
طهر مرأده برطلاق واقع اوله ثانيسنه حسن ديرلر كه غيرموطوئه يعنى
زوجهٔ غيرمدخول بهايه برطلاق وموطوئه يعنى مدخول بهايه اوچ
دفعه طاهر اولدقچه برر طلاق واقع اوله ثالثنه بدعى ديرلر كه وقت
طهرده بردفعه وياد فعتينده اوچ وياايكى طلاق واقع اوله وياخود
دروننده وطئ واقع اولان طهرده وياوقت حيض موطوئه ده برطلاق
واقع اوله * طلسم * بلاندن ترتيب اولنمش معروف نسنه لرك اسمى
كسر طا ولام ايله مستعملدر عربيده اصلى فتح طا وكسر لام وسكون
سين ايله طلسم اولوب بعد التعجيم تركيده استعمالى كبى ز بانزد در
طلبسان * عمامه نك اشاغى ارسال اولنان اوجى معناسنه تقديم لام
وتأخير با ايله مستعملدر فارسيده مدا وكسر لام ايله تالسانك
معربى شال وسائر نسنه لردن بچاركبى اكثرايام شتاده اورتولنان ثوب
معناسنه اولان فتح طا ولام وسكون يا ايله طيلسان دن غلطدر معناى
مطلوب دستار اوجنه عربيده فتحتين ايله عذبه وفارسيده ضم دال
وبا وسكون نون وها ايله دنبوقه ديرلر مسئله الشيخ محمود نسفينك
متن كنزده وندب لبس السواد وارسال ذنب العمامة بين كتفيه
الى وسط الظهر قولنه نظرا عذبه مندوب اولديغى اشكار اولور * طنبور
سازمعروفك اسمى فتح طا ايله مستعملدر فارسيده فتح تا وسكون نون
ايله تنبورك معربى ضم اول ايله طنبوردن غلط اولوب بعد التعريب
اصلنه اعتبارا فارسيده بينه فتح اول ايله استعمال ايلمشلردر ولسان
دريه ده تنبورك مرادفى فتح اول ايله دنبره يى اسم عربيسنه خلط ايله
طنبره يى دخى غلط ايلمشلردر * طوتماج * خميردن طبخ اولنان

* طلسم *
* طلبسان *
مطلب مندوبية عذبه
* طنبور *
* طوتماج *

شوربا معروفك اسمى فارسيده وضم تاء اول وسكون ثاء ايله
تتماجدن غلط اولوب عربيده مد لام ايله لا كشه ديرلر جمع پيشمر يفت
مشهورنده دخى واقع اولمشدر خير الطعام لاكشه وخير النساء
عائشه * طوج * برقاج جزءدن خلط ايله بعضى نسخه لرده اعمال — * طوج *
اولنان شئ معروفك اسمى فارسيده ضمتا ايله توچدن غلط اولوب
عربيده مد ايله صاد ديرلر طريق عملى بقر وقلاى وتوتيا معادنه — طريق عمل برنج
ثلاثه على السويه بالرشد يده طـ ايله اولور اما برنج رابع توتيا
وثلاثه ارباعى بقردن اولور لهـلا بى بقرلك جيادنه موقوفدر
طورطى * مايعاتدن اولان نسنه لرك اسفلنه رسوب ايدن تقلنك — * طورطى *
اسمى عربى وفارسى مشترك اولان ضم دال اول وكسر ومد ثانى
وسكون را ايله درديدن غلطدر لكن آخرده واقع يا عربيده
مشدد وفارسيده مخففدر * طورفنده * اينيا ظهور ايدن فاكهه — * طورفنده *
وميوه نك اسمى فارسيده فتح تا وواو ودال وسكون را ونون ايله
تروندهدن غلط اولوب عربيده مد با ايله باكوره ديرلر * طورنج — * طورنج *
ميوهٔ مشهوره نك اسمى فارسيده ضم تا ورا وسكون نون ايله ترنجدن
غلط اولوب عربيده كذلك ضمتين ايله اترج ديرلر * طوره — * طوره *
بعضى نسخه لردن تقبيل ايله صبيان واولاره ملعبه لرى ملاعبه
ايلدكلرى شئ معروفك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان
كسر دال وتشديد وفتح را ايله درهدن غلطدر * طوشان * حيوان — * طوشان *
معروفك اسمى جغتايده مد تا وقاف وضم واو وسكون شين ايله
تاوشقاندن غلط اولوب عربيده فتح همزه ونون وسكون را ايله
ارنب وفارسيده ايكى جزءدن مركب خركوش ديرلر فتح
خاء معجمه وسكون را ايله خر معروف وضم كاف فارسيه ايله
كوش قولاق معنالرينه اولمغله تشبيها اوزون قولاقلى ديمكى
افاده ايدر استطراد تقويم سنويه نك يلالمسنه زايجهٔ تركان ديو — تفصيل زايجهٔ
اون ايكى خانه لو برشكل رسم اولنوب بها حيوانات اسامىسى ايله — تركان
بعضا تاوشقان وبعضا خركوش ترقيم ايدرلر زايجهٔ مرقوم حكماى

خطا وختن وچین وترکستان رأیلر بیر که ادوار عالی اون ایکی یه
قسمت ویردولر لعتبار وهر بر سنه فی برحیوانه نسبت ایله احکام
ظهور ایتمشلردر مثال ثوشقان ییلی لبنت وخوش حالی ووسعت ورخا
وثیاثا سالنده مولد وباران لعتمالی ونواحی شمالده حرب وقتال * [illegible]
وجنك وجدال وقوعی واضطراب وامتلار شتا وصکثرت موشان
وحیوان حرکتلك تحصنانلیك کثرتی واوائل سالده وجوده کلان
ولد صاحب ملا ومالدار وزیرك وجمع مال حریص واواسطنده [illegible]
متولد بد فعال وطماع وبارزی واواخرنده طوغان معاند وبحوج
وبی امانت اولدیغی تجربه ایتمشلردر سال کاو اوائل سالده دزد سیر * [illegible]
ویزله ود ماغی مرضلر ظهوری ومقرنبه ایله شمال بیننده فتنه
واصطلاح وبرد ورجه لوزق ورباعه کی شتا وکثرت انعام ایله رخا
مولود للوائل سال دوربین یعنی حدید البصر ودقیق الفکر * [illegible]
ومصلحت گذار اما مکنه لو لمورنده مهمل واواسط سال خوب
صورت ولشوش وحلو العشرت واواخر سال غمناك وحزین * [illegible]
وصاحب اندوه وملال اولور ایمش سال بارس میان خلایقده
بغض وحسد وعدا وبشر تعصب واکثر حیواننده هلاکی وبعض * [illegible]
املاکنده زلزله واختلاف وشدت هوادن غرق سفن وآفت زروع
ومیوها وشدت امتداد شتا واوائل سالده مولود عاقل وکامل
وعالی همت وبهادر وشجیع وعظیم القدر وصاحب نعمت واواسطنده * [illegible]
خوبرو ونیك خو واواخرنده مکاهل ومهمل اولور ایمش سال
طاوشقان جزع وفزع وبیماری وهلاکه زیاده اولوب کوهستانده
زلازل وباران بسیار واتا جیف نه زروع وقراوان محصول ومیوه
واعتدال شتا ولطافت بهار اوائل سالده مولود دراز فکر وبی وفا
وکذاب وعمّاز واواسطنده کم آزار وقلیل الجمر وحرکت واواخرنده
سعتدور ودائم تحولی وتابعدرنده کوچی اولور ایمش سال نهنك * [illegible]
بین الناس فتنه وفساد اولتندوغلالد وشیر وحیطه ده وغرت
وشتاده شدت سرما ایله استیلای آفت وایام صیفده باران وفصل

بهارده نزول ثلج ایله برودنده کثرت اوائل سالده مولود خوب روی وبد لسان وبد طبیعت وولمسز سفیدی لحیه وشاربه ابتلا ایله زاهد بلند همت واواسطنده بی ادب لوبی حیا وبدخو وبدطبع وبی قرار واواخرنده زیاده بی شرم وبی حجاب وبدخواه وعدو احباب اولور ایمش سال مار انقطاع امطار وخشکی اراضی وکثرت حشرات وشتاده زلزله کی بره اوائل سالده مولود ملایم وراست کو ودرازاندیشه وخاموش وبسیاردان ونیك خو واواسطنده درازعمر وطمعکار وآخر باشلو ودوراندیش لکن بدکردار واواخرنده بدکلام وعهد وبی وفا وراست کوی وبدخوی وعالم ودانا اولور ایمش سال فرس ناسده سفر وتجارته میل وهلاك مواشی وخیلی وایام صیفده لطافت وفصل بهارك اکثر ایامنده برودت سالك اوائلنده مولود طویل العمر ونافذ الکلم واواسطنده عالی همت ودانا وصاحب دانش واکثر اوقاتی سفره مصروف وغماز وبدمنش واواخرنده بدخوی ومتمول ومتلون اولور ایمش سال غنم اکثر ناس صاحب غنیمت وعامه ده سرور ورفاهیت وبعضی اماکنده درازی شتا وشدت وسالك اوائلنده مولود صاحب حلم وسکونت ومداوم خلوت وعزلت وجمله یه خیرخواه وذی ثروت واواسطنده کثیر الاعداء وعالم ودانا واواخرنده ابله وصالح اولور ایمش سال میمون میان اکابرده مشورت وبین الناس بغض وعداوت وبلادلرده کثرت وشتاده شدت وخلایقده کوناکون علت سالك اوائلنده مولود مضحك ودوست رو ومکار وبدخو واواسطنده بدلسان وخسود ودروغ کوی وعنود واواخرنده اهل دانش لکن بی ادب وبی وفا اولور ایمش سال ما کیان میوه لرده فراوانی ونرخلرده تفاوت وشتاده امداد وحامل زنانه آفت وکاردر یاده واقع بلادده حرکت عساکردن ضجرت وامراض مختلفه ده کثرت سالك اوائلنده مولودفقیر الحال ومفسد وبدکردار وعلیل المزاج واعداسی بسیار واواسطنده کذاب ومعاند وکثیر الاعداء ومفسد واواخرنده

جلوج وصاحب غیرت ومهربان دوست وذی شفقت اولور ایمش
سال سك اراضیده خشکلك وچار پارده هزلك وحبوباتده قلت
وکثرت وقطاع طریقدن امن وآسایش ترك وشتاده شدت درازی
وقلت میاه وقحط وغلاده سرافرازی سالك اوائلنده مولود بدطبع
وبد سخن وجنك جوی وفتنه دشمن واواسطنده زیرك وغماز
ومنافق ممتاز واواخرنده شجیع ووفادار وجاهل ومهیب وبی قرار
اولور ایمش سالخوك میان ملوکده مخالفت وعبادده بیماری وعلت
واهل تجارتنه آفت واشیاده حرت وقلت ودزدانده کثرت وناسده
برمحلدن مکان آخره حرکت سالك اوائلنده مولود بدخلق وکندرأی
وخلقی متین وخودپسند وجاهل خودبین واواسطنده بدطبع ومدبر
وسط الحال لکن مدبر واواخرنده مولود عاق الوالدین وجاهل
* طوغ * ولاابالی مشرب کاهل اولور ایمش * طوغ * وزرای کرامه مخصوص
الاجه قیلدن اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فارسیده ضم تا وبواو
معروفه ایله توغ دن غلط اولوب مجدداً تادن اولمغله عربیده مولنا
* طوقلی دده * توغ دیرلر * طوقلی دده * ابواب قسطنطینیة المحمیه دن اکری قپو
داخلنده اصحاب کرام ذوی الاحترامدن ابی شیبة الخدری
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك تربه داری ایکن انتقال دلدبقا
ایدرب اول محلده دفین خاك عطرنالك اولان ذاتك اسمی دوقلی
دده دن غلطدر زیرا عزیز مشار الیه رحمه الله تعالی علیه سکزیوز
اللی یدی سالی منتصف ربیع اولنده واقع فتح دار الفحول اسلامبول
اثناسنده غزاة موحدینه دوغ یعنی یوغورد ایرانی اسقا وتسکین
* طول * حرارت ایله اشتعال حرب وقتاله سبب اولمسی وجه تسمیه اولمشدر * طول
بیوه زن یعنی ارسز عورت معناسنه استعمالی شایعدر فارسیده ضم طا
وسکون لام ایله طل دن غلط اولوب عربیده فتح عین وزا ایله عزبه دیرلر
* طوله * طوله * الی قپو ایله اوینانلن لعب معروفك اسمی اصطلاح لاعبین دن
داولی دن غلط اولوب لعب مرقومه عربیده فتح نون وسکون را ایله
نرد وفارسیده ایکی جزءدن مرکب فتح شین اول وسکون ثانی ایله

نخشه ده دیمکله شش الپي ودرقبو حنالرینه اولدیغی معروفدر
ونشیانه غلط لعب مرقومه ایکی صورت ایله اوینانور بری ساده
ویکرمی داولی اولیوب اربابنک معلومی اولوب کثرت استعمالدن علم
منزله سنده وارمشدر بساده سی غالب اولاني برعدد ایدر وداولی
بعمولدن معهود اولوب داوهر قصد اولنور ایسه مثلا بش عدد
اولنور ایسه کندویه غلبه نمایان اولدقده داو دیمک ایله لعب تمامنده
غالب اللي دفعه غلبه ایلمش اولیور لکن بین الاعجام داو برعد اولندیغی
فرهنگ جمعیه حیدر نمایانده مشهوری کشاد درزمانیله
منجیل وفرهنگی کشاده وکلیها رکوبی معمورتلری دیخی اوینامش ایدی * طوله *
طوله * طاقینی برشي ایله ارضه بند ایدوب دواب ربط ایلدکلری
حبل معروفک اسمی فارسیده فتح طا وکسر ومد واو ایله طویله دن
غلط اولوب عربیده مد همزه وکسر خاء معجمه وتشدید یا ایله آخیه
دیرلر خفی دکلدر که طویله مرقوم عربی اولوب برفرس اوتلامق ایچون
ربط اولنان ایپه تعبیر اولنور بعد التعمیم متعارف طویله یه مخصوص
وطقوز رأس اسبه اطلاق المشلردر * طوه * یاغ قزدرد قلری شی * طوه *
معروفک اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب مد تا ایله تاوه دن غلط
اولوب محدثاتدن اولمغله فتح عربیسنه طغر یاب اوله مدقومولدوده
کسر میم ایله مقلاة دیرلر لسان دریده تبادل حروف مرعی اولدیغنه
بنی تاوه مرقومک اصلی تابه اولوب تاب بمعنی حرارت اولمغله ها
اختصاص الحاقیله قزدره جق نسنه دیمک اولور * طهره * برطرفی * طهره *
اوراق وبرطرفی بالته کبی اشجارک خشک وناهموارلرینی قطع ایچون
استعمال اولنان آلت معروفه نک اسمی فارسیده فتح دال ورا وسکون
ها ایله دهره دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون شین
وفتح ذال ایله مشذب دیرلر * طبه * صبیان مرضعه سی جاریه نک * طبه *
اسم خاصی اوله رق استعمالی شایعدر فارسیده مطلقا خدمت
صبیانه مخصوص جاریه مناسبته مد دال ایله دایه دن غلطدر
استعماره طبیعتی ایله استعمالی ده شایع اولدیغی جهتیله ...

اولور بيت دكل خيال سبه اول اوزرنك كرد دهاتد مدلائزار
اولديغچون دابه قدرت بو برقو يمش تركيبه محتمل دابه مفاعنده
عربيده كسر ظا وسكون همزه ايله ظئر وفارسيده مدميم ايله مازينه ديرلر

❋ حرف الظاء المعجمة ❋

• ظلام •
ظلام • ذهاب نور يعنى قرانكولق معناسنه ضم اول ايله مستعملدر
عربيده فتح ظا ايله ظلام دن غلط اولوب فارسيده مد تا ايله تاريكى ديرلر
ابو الفضل يوسف ابن النحوى جنابلرينك مشهور قصيده شريفه
منفرجه لرى بيت ثانيسى وظلام الليل لها سرج حتى يغشاه ابو السرج
ده واقع ظلامى ذتى ضم ايله قرانكلرى كرارا مسموعدر بيت مرقومده
مازنه لبل مناسبتى ايله نجومك قنادیله تشبيهى روشنا وتشبيه دخى

تشبيه مطلق
التى قسم اولديغى معلومدر اولى مشبه ومشبه به وجودى ايله

تشبيه مشروط
برنسنه نى برشئ آخره بلاقيد تشبيهدر كه تشبيه مطلق ديرلر ثانيسى
برشرط ايله مشروط اوله تشبيه مشروط ديرلر ثالثى مشبه به ذكرى ايله

تشبيه كنايت
مشبه دن كنايه قلنوب ادات تشبيه ذكر اولنميه تشبيه كناية ديرلر رابعى
قائل برصفت كندو صفتلرندن وبرصفت آخرك صفتلرندن ذكر ايدوب

تشبيه تسويه
وصفينى برى برينه تشبيه ايليه تشبيه تسويه ديرلر خامسى ايكى نسنه نى

تشبيه عكس
ايكى نسنه يه بالعكس تشبيه ايليه تشبيه عكس ديرلر مثلا نظم رق الزجاج
ورقت الخمر فتشابها فتشاكل الامر فكانما خمر ولا قدح وكانما قدح
ولا خمر سادسى قائل برنسنه نى برنسنه يه تشبيه ايده اما شويله كوستره كه

تشبيه اضمار
مرادى برغيرى نسنه در تشبيه ذكلدر بوكا تشبيه اضمار ديرلر سابعى
برشئ برشئ آخره تشبيه اولنوب بعده مشبه مشبه به اوزرينه تفضيل

تشبيه تفضيل
اولنه بوكا تشبيه تفضيلى ديرلر استطراد بو مجموعه پريشان

ابتداء ترجمه
ارقام الكتاب بحر الكلام مصداق على قدر الطاقه مجردن خطره

متن تلخيص
برمقدار رفو ايدى محتوى اولمسى ايله سكاكى مرحومك مفتاح العلوم
نام مؤلفى قسم ثالثك ملخصى يدى يوز اوتمش طقوز سال هجريسنده
ارتحال دار بقا ايدن خطيب دمشق شهرتى ايله معروف الشيخ جلال الدين
عبد الرحمن القزوينينك تلخيص نام متن علم معانينك امتن متونى ومشهور

نفيسه سى

نفيسه‌سی فن ثالث محتوی اولدیغی صنایع بدیعیه علی وتیرة الایجاز
تحریر اولندی پوشیده وستیر اولمیه که علم بدیع بر علمدر که مقتضای
حاله مطابقته و وضوح دلالته رعایتدن صکره کلام تحسینك وجهلری
بو علم ایله معلوم اولور مقتضای حاله مطابقته ورعایت علم معانی به
ووضوح دلالته رعایت علم بیانه موقوف اولدیغی فنون مذکوره‌یه
آشنا اولنلره روشنادر تحسین کلامك وجهلری یا معنوی ویا لفظی
اولور معنویدن بری صنعت مطابقتدر بو صنعته طباق وتضاد دخی دیرلر

مطابقت طباق وتضاد

صورتی ایکی ضدی کلامده جمعدر یعنی ایکی اسم ویا ایکی فعل ویا ایکی
حرف ویا بر اسم ویا بر فعل اوله ودخی طباق ایکی ضرب اولور بر ینه طباق
ایجاب دیرلر که مرورایدنلر کبی دیگرینه طباق سلب دیرلر که بری مثبت

طباق ایجاب
طباق وتضاد
طباق سلب

وبری منفی ویا بری امر وبری نهی اولمق اوزره مصدر واحدك ایکی فعلی
جمع اوله تدبیج تسمیه اولنان صنعت دخی طباقندر لفظ تدبیج عربیده

تدبیج

فتح دال وتشدید وفتح با ایله زین معناسنه اولان دبج المطر الارض قولندن
مأخوذدر صورتی مدح ان وغیریندن بر معناده کنایه ویا توریه ذکر اولنه
اگر کنایه ذکر اولنور ایسه تدبیج الکنایه واگر توریه ذکر اولنور ایسه
تدبیج التوریه دیرلر مار الذکر صنعت طباقه ایکی شی دخی ملحقدر

تدبیج الکنایه
تدبیج التوریه

اولی ایکی معنانی جمعدر اول وجه ایله که معنانك بری معنای دیگرك
مقابلی اولدیغی شیئه نوع تعلق ایله یعنی سببیت ولزوم کبی تعلق ایله
متعلق اوله ثانیسی بری بر ینه مقابل اولمیان ایکی معنانی جمعدر لکن شول
ایکی لفظ ایله تعبیر اولنه که اول لفظلرك معنای حقیقیلری بری بر ینه مقابل
اوله ثانی ظاهرا تضادی موهم ایکی لفظ ایله بو معنالر ذکر اولندیغندن
صنعت ایهام تضاد دیرلر مقابله تسمیه اولنان صنعت دخی طباقه

ایهام تضاد
مقابله

ملحقدر صورتی بری بر ینه موافق ایکی معنی یاخود ایکیدن اکثر
معانی متوافقه ذکر اولنوب بعده هر بر ینه مقابل اولان معنالر
علی الترتیب ذکر اولنه سکاکی مرحومك مقابله تعریفنده بر قید دخی
ضم ایله متوافق معنالر بیننده بر امر شرط قلنسه مقابللری اولان معنالر
بیننده دخی امر مذکورك ضدی بر امر شرط قیلمق لازمدر دیو تصریح

مراعات النظیر ایلمشدر تحسین کلام معنویلرک بری دخی مراعات النظیردر بو صنعته
تناسب وتوفیق تناسب وتوفیق وایتلاف وتلفیق دخی دیرلر صورتی برامر ایله مناسبی
وایتلاف وتلفیق اولان امر آخری ایله جمع ایتمکدر تشابه الاطراف تسمیه اولنان صنعت
تشابه الاطراف دخی مراعات النظیر قسمندندر صورتی معناده ابتدای کلامه مناسب
ایهام التناسب شیئ ایله ختم کلام اولنمقدر ایهام التناسب دخی مراعات النظیره
ملحقدر صورتی بری برینه نامناسب ایکی معنی شامل ایکی لفظ ایله جمع
اولنه که هر نقدر معنا صورده کل ایسه دخی اول لفظلرک بری برینه مناسب
ارصاد غیری معنالری اوله تحسین معنویلرک بری دخی ارصاددر کسر همزه
وسکون را ایله ارصاد لغة طریقده رقیب نصبنه دیرلر بعضیلر کلامی
تسهیم برده سهمه تشبیها بو صنعته تسهیم دیمشلردر برده سهم کندوده خطوط
مستویه اولان بر نوع ثیابه دیرلر صورتی بیتده ویا فقره ده قبل العجز
عجزه دلالت ایدر برشیئ ایراد اولنمه بو دلالت حرف روی معلوم
اولدیغی حالده اولور زیرا ارصادک بر نوعی واردر که حرف روی
انده معلوم اولمق حسبی ایله عجز دخی معلوم اولماز تحسین معنویلرک
مشاکله بری دخی مشاکله در صورتی برشیئک صحبت غیرده تحقیقا ویا تقدیرا
وقوعنه بناء اول شیئک لفظنک غیری ایله ذکر ایتمکدر تحسین معنویلرک
مزاوجه بری دخی مزاوجه در صورتی شرط وجزاده واقع ایکی معنایی
اورلرینه معنای واحد ترتیبنده مزووج قلمقدر تحسین معنویلرک
عکس وتبدیل بری دخی عکس وتبدیلدر صورتی کلامده برجزئی تقدیم بعده
عکس ایدوب تقدیم اولنانی تأخیر وتأخیر اولنانی تقدیم ایتمکدر
خفی اولمیه که بو صنعت عکس بر قاج وجه ایله اولور اولی برجمله نک
طرف واحدی ایله اول طرفه مضاف اولان شیئ بیننده عکسدر
ثانیسی ایکی جمله ده واقع ایکی فعلک متعلقلری بیننده عکسدر ثالثی
ایکی جمله نک ایکی طرفلرنده واقع ایکی لفظ بیننده عکسدر تحسین
رجوع معنویلرک بری دخی رجوعدر صورتی برنکته ایچون کلام سابقه
توریه نقض وابطال وعود ایله اولور تحسین معنویلرک بری دخی توریه در که
ایهام ایهام دخی دیرلر صورتی قریب وبعید ایکی معنالی اولان برلفظ

اطلاق اولنوب قرینهٔ خفیه یه اعتمادا معنای بعیدی مراد اولنه تور یه دخی ایکی ضربدر بری مجرده که لفظ مذکور معنای قریبه ملایم برشیٔ ایله جمع اولمیه دیکری مرشحه که لفظ مذکور معنای قریبه ملایم برشیٔ ایله جمع اوله

توریهٔ مجرده **توریهٔ مرشحه**

تحسین معنوینك بری دخی استخدامدر

استخدام

صورتی ایکی معناسی اولان لفظدن اولا برمعنی مراد اولنه بعده لفظ مذکوره عائد ضمیر ایله معنای آخر مراد اولنه یاخود اول لفظه ایکی ضمیر عائد اولوب هر برضمیردن برمعناسی مراد اولنه محرر اولان ایکی صورتده لفظ مذکورك معنالرینك ایکیسیده حقیقت ویا ایکیسیده مجاز ویا مختلف اولمق جائزدر تحسین معنوینك بری دخی لف ونشردر

لف ونشر

صورتی تفصیلا ویا اجمالا الفاظ متعدده نی ذکر بعده الفاظ مذکوره دن هر بریسی ایچون اولان شی ذکر اولنه لکن سامعك قرینهٔ لفظیه یامعنویه سببی ایله الفاظ مذکوره دن هر بریسی ایچون اولان شیئی محلنه رد وارجاعنه اعتمادا معینا ذکر اولنمیه ستیر دکلدرکه لف اول ذکر اولنان متعدد ونشر صکره ذکر اولنان متعدددر ولف ونشرك مرتب ومهوشی اکثرناسك معلومی اولمغله تفصیلی موجب تهویش اولور تحسین معنوینك بری دخی جمعدر

جمع

صورتی ایکی ویا ایکیدن اکثر متعددی برحکمده جمع ایلمك ایله اولور تحسین معنوینك بری دخی تفریقدر

تفریق

صورتی متحده ویاغیریده برنوعدن اولان اوزره ایکی امر بیننه تباین ایقاع ایتمك ایله اولور تحسین معنوینك بری دخی تقسیمدر

تقسیم

صورتی الفاظ متعدده نی ذکر بعده علی التعیین هر بری ایچون اولان شیئی ماهولهنه اضافت ایله اولور اولوالنهایه خفی دکلدرکه قید اضافت ایله لف ونشر خارج قالور تحسین معنوینك بری دخی جمع مع التفریقدر

جمع مع التفریق

صورتی ایکی شی برمعنایه ادخال اولنوب جهت ادخاللری تفریق اولنور تحسین معنوینك بری دخی جمع مع التقسیمدر

جمع مع التقسیم

صورتی الفاظ متعدده نی حکم واحد تحتنده جمع ایدوب بعده تقسیم ایلمك ایله اولور ویاعکس ایدوب اولا متعددی تقسیم بعده حکم واحد تحتنده جمع ایلمك ایله اولور

جمع مع التفريق والتقسيم

تحسين معنوينك برى دخى جمع مع التفريق والتقسيمدر صورتى
تعاريف محررهٔ مسبوقه‌دن اربابنك معلومى اولور تحسين معنوينك

تجريد

برى دخى تجريددر صورتى لاجل المبالغة برصفت صاحبى امردن
اول صفتده امر مذكورك مثلى برامر آخر انتزاع اولونه شويله كه
امر مذكورده صفتك كمالى سببيله كأنه اول صفت ايله موصوف اولمسى
برمرتبه يه بالغ اولمش كه كنديدن صفت مذكوره ايله موصوف
برامر آخر انتزاع اولنمق صحيح اولور پوشيده دكلدر كه تجريدك يدى
قسمدر اولى من تجريديه ايله اولور ثانيسى منتزع منه داخل باء
تجريديه ايله اولور ثالثى منتزعه داخل باء معيت ايله اولور رابعى
منتزع منه داخل فى ايله اولور خامسى برحرف توسط ايتمك
وجهى ايله اولور سادسى بطريق الكنايه اولور سابعى انسانك
نفسنه مخاطبه سى ايله اولور يعنى نفسندن كلام سوق اولنان صفتده
كندو مثلى برشخص آخر انتزاع ايدوب بعده انكله مخاطبه ايليه

مبالغهٔ مقبوله

تحسين معنوينك برى دخى مبالغهٔ مقبوله‌در مقبوله قيدى مردوده‌دن
احتراز اولديغى آشكاردر مبالغه مطلقا مقبوله ويا عموما مردوده
زعم ايدنلرك قوللرينى رده القاره خطيب دمشق مرحوم تلخيص
نام مؤلفنده مطلق مبالغه‌يى واقسامنى بوصورتده تفصيل وبيان

مبالغه مطلقه

ايدركه مبالغهٔ مطلقه‌نك صورتى بروصفك شدت وياضعفنده
نهايت وكماله رسيده اولمدى ظننى دفع وازاله ايچون كرك مستحيل
وكرك مستبعد شدت وياضعفنده برحده بلوغى ادعى اولنمقدر مبالغه

تبليغ

قسمندن تبليغ اولدركه مدعى عقلا وعادة ممكن اولان نسنه‌يى
ادعى ايليه قسم مرقومدن اغراق اولدركه مدعى عقلا ممكن وعادة

اغراق

ممكن اولميان نسنه‌يى ادعى ايليه قسم الخيرك عكسى يعنى عادة ممكن
وعقلا ممتنع اولمق صورتى محال اولديغى انكاره مجال اولماز بناء عليه
قسمين محررين مبالغهٔ مقبوله عد اولنمشلردر وينه قسم مبالغه‌دن

غلو

غلو كه عقلا وعادة ممتنع اولانى ادعادر غلوك اوچ نوعى دخى
مقبوله ومحرر اولنلردن ماعداسى مبالغهٔ مردوده اوله جغى ظاهر

اولور غلو مقبولك اولى مبالغه‌نك اوزرينه حجتنه تقريب ايدر برشى
ايله تنزيل ايلمكدر ثانيسى تخييله‌دن بر نوع حسنى متضمن اولمقدر بعضا
بونلر ايكى صورتك اجتماعى وقوع بولور نته‌كه اقوى اوله جقدر وبشقه‌لر
ثالثى برشيله هزل وخلاعه محرجنه اخراج اولنمسيله اولور

مذهب الكلام

تحسين معنويلرندن برى دخى مذهب الكلامدر صورتى اهل كلام
طريقى اوزره مطلوب ايچون حجت ايراد ايتمكدر لكن بو طريقه
مقدماتى تسليمدن منكر مطلوبى تسليم اولنمق اولور تحسين معنويلك

حسن التعليل

برى دخى حسن التعليلدر صورتى بر وصف ايچون اعتبار لطيف ايله
كندويه مناسب بر علت غير حقيقيه ادعا اولنور بو صنعت حسنى درت
نوعدر زيرا كندو ايچون علت مناسبه ادعا اولنه جق صفت يا فى الاصل
ثابته وموجوده در علتك يا مراد اولنور ويا غير ثابته در يا ثابتى مراد
اولنور يا فى الاصل ثابته اولان صفت ايچون دخى هر تقدير اولمقده
علتدن حالى دكل اينسه ده عادتا بر علت ظاهر اولمامق ويا اولوب دخى اولميه كه
شك اوزره بنا قلنان تعليل دخى حسن تعليله ملحقدر تحسين معنويلك

تفريع

برى دخى تفريعدر صورتى برامرك ايكى متعلقينك برينه اولا بر حكم اثبات
اولنديقدن صكره اول حكم متعلق آخرينه اثبات اولنه تحسين معنويلك

تأكيد المدح بما يشبه الذم

برى دخى تأكيد المدح بما يشبه الذمدر كه ايكى نوع اولور اولى
برشيدن منفيه اولان صفت ذمدن شئه اول شئ ايچون صفت مدح
استثنا اولنه لكن شول وجه ايله كه مستثنى اولان صفت مدحك صفت ذم
منفيه ده دخولى فرض وتقدير اولنه ثانيسى برشى ايچون صفت مدح
ثابت اولدقدن صكره اداة استثنا ايله بعده اول شئ ايچون بشقه
صفت مدح تعقيب اولنه ثانى كندوده معناى مدح اولور بر مستثنى
ايراد اولنه لكن اول مستثنى بر فعلك معمولى اوله كه آنده معناى ذم
موجود اوله بوبابده لفظ لكن ايله استدراك دخى استثنا كبيدر تحسين

تأكيد الذم بما يشبه المدح

معنويلك برى دخى تأكيد الذم بما يشبه المدحدر وبو دخى ايكى نوعدر
اكرچه اولكك عكسى اولديغى ظاهر لكن قد ندب الى الاذكار وجعل
صيقلا للافكار مصداقى تكرار اولنه‌جغى اولى برشيدن منفيه صفت

مدحدن ینه اول شی ایچون صفت ذم استثنا اولنه لکن شوله وجه ایله که
صفت ذمك صفت مدحده دخولی فرض وتقدیر اولنیه ثانیسی
برشی ایچون برصفت ذم اثبات اولنوب عقبنده ینه اول شی ایچون
ادات استثنا ایله برشقه صفت ذم ایراد وبونك ایله اولکی صفت تعقیب
اولنه تحسین معنوینك بری دخی استتباعدر صورتی ممدوحی برشی ایله

استتباع

مدح ایتمکدر که شی آخر ایله دخی مدحی مستلزم اوله تحسین معنوینك

ادماج

بری دخی ادماجدر صورتی مدح ویا غیرندن بر معنی ایچون سوق
اولنان بر کلامه معنای آخر تضمین ایلمك ایله اولور لکن استتباع بالکلیه
مدحه مخصوص اولمغله ادماج استتباعدن اعم اولدیغی محتاج بیان
دکلدر تحسین معنوینك بری دخی توجیهدر بو صنعته محتمل الضدین

توجیه ومحتمل الضدین

دخی دیرلر صورتی بری برینه مختلف ومنافی ایکی وجه ایله محتمل
اولمق اوزره کلامی ایراد ایله اولور لکن بو صنعتده ایراد اولنان کلام
محتمل بری برینه متغایر ایکی معنایه محتمل اولمق کفایت ایتمز بلکه مدح
وذم کبی اضداددن اولمق لازمدر مرحوم سکاکی قولی اوزره متشابهات
قرآن کریمه تحمیر اعتبار ایله صنعت مرقومه‌دن اولور قول سکاکی یی
حضرت سعد الدین مرحوم اعتبار مذکوره نه مراد متشابهات
قرآن عظیمك وجهین مختلفینه احتمالیدر دیو ایضاح بیوره‌شلردر
تحسین معنوینك بری دخی هزلدر صورتی اهالی زمانه بینلرنده

هزل

کثیر الوقوع اولوب کندو ایله جد مراد اولنان معنی اولدیغی
معلومدر تحسین معنوینك بری دخی تجاهل العارفدر سکاکی

تجاهل العارف

مرحوم بو صنعتی حضرت قرآن ذکرنده تکرارا ورودینه مبنی
سوق المعلوم مساق غیره لنکتة ایله تسمیه ایلشدر بو تجاهل عارف

سوق المعلوم

یا توبیخ ایله اولور ویا مدحده مبالغه ایله اولور ویا ذمده مبالغه ایله
اولور ویا عشق ومحبتده تدله وتدهش ایله اولور لکن تجاهلك انواعی
وفیر اولدیغنه اشارةً حضرت سعد الدین بو محلده هذه انموذج
من نکت التجاهل وهی اکثر من ان تضبطها القلم دیو تصریح بیورمشلردر
تحسین معنوینك بری دخی قول بالموجب اولوب ایکی نوعدر اولی

قول بالموجب

کلام غیرده واقع برصفت کندو ایچون برحکم اثبات اولنان شیدن
کنایه اولنمش ایکن سند دخی کلامکده صفت مذکوره یی اول شیئك
غیری یه اثبات ایده سین لکن اول وجه ایله که شیء اول ایچون اثبات
اولنان حکمك اول غیر ایچون ثبوتنه و یا نفینه تعرض اولنمیه
ثانیسی کلام غیرده واقع برلفظی قائلك خلاف مرادی اوزره حمل
ایتمکدر اول وجه ایله که لفظ مذکورك متعلقی ذکر اولنمغله خلاف

اطراد

مراده حمل اولنمغه محتمل اوله تحسین معنوینك بری دخی اطراددر
صورتی ممدوحنك یا غیرینك اسمنی وابا واجدادینك اسملرینی
وولادتلرینی سبکده تکلف اولنمق شرطی ایله علی الترتیب ایراد ایتمك

ضرب اللفظی

ایله اولور تحسین کلامك وجوه معنویسی صاحب تلخیص خطیب
دمشق ترتیبی اوزره بو محلده ختام پذیر اولوب بوندن صکره تحسین

جناس

کلامك لفظی انواعنه مبادرت اولنندی اولی جناس در صورتی
تلفظده بری برینه متشابه ایکی لفظك ایراد وتکلمی ایله اولور صنعت

جناس تام

مرقوم یا تام ویا ناقص اولور جناس تامك صورتی ایکی لفظك
من جهة الحروف انواع واعداد وهیئات وترتیبلرنده جمعا اتفاق
ایتمسیله اولور اگر ذکر اولنان شیلرك جمله سنده متفق اولان ایکی
لفظ انواع کلمه دن برنوعدن اولور ایسه ایکیسیده اسم ویا ایکیسیده

متماثل

فعل ویا ایکیسیده حرف اولور ایسه بو صنعته متماثل تسمیه ایدرلر
یاخود ایکی لفظك بری اسم ودیکری فعل ویا بری بنه اسم وآخری

مستوفی

حرف ویا بری فعل وغیری حرف اولور ایسه بو کا مستوفی تسمیه
اولور جناس تامده برتقسیم دخی واردر اگر ایکی لفظك بری مرکب

جناس ترکیب

وبری مفرد اولور ایسه بو صنعته جناس ترکیب دیرلر صورت محرره ده
دخی بری مرکب ودیکری مفرد اولان لفظین رسم خطده متفق

متشابه

اولور ایسه جناس ترکیبدن بو نوعنه متشابه دیرلر اگر لفظین

مفروق

محررین رسم خطده متفق اولمازلر ایسه بو نوعنه مفروق دیرلر واگر
مرکب اولان لفظ ایکی کلمه دن مرکب اولمیوب برکلمه ایله کلمه اخرانك

مرفو

بعضندن مرکب اولور ایسه بو نوعنه مرفو دیرلر اگر جناس تامدن

اولان ایکی لفظ بالکز هیئت حروفده مختلف اولورلر ایسه بو تجنیسه
محرف — محرف دیرلر خفی اولمیه که هیئتده اختلاف بعضا حرکه ایله دخی
اولور و بعضا حرکه و سکون ایله اولور اکر متجانس اولان
لفظلر اعداد حروفده مختلف اولورلر ایسه یعنی لفظك برنده
برحرف ویا بردن اکثر حرف زائد اولوب اول زوائد اسقاط اولنسه
جناس ناقص — جناس تام حاصل اوله بو صنعته جناس ناقص دیرلر محرر اولان
اختلاف حروف یا اول کلمه ده ویا اوسطنده ویا آخرنده اولور
جناس مطرف — ونوع اخیرده زائد اولان حرف بر اولور ایسه جناس مطرف و بردن
جناس مذیل — اکثر اولور ایسه جناس مذیل دیرلر لکن متجانس لفظین انواع
حروفده مختلف اولور ایسه برحرفدن زیاده اختلاف ایتمك لازمدر
زیرا حرف واحددن اکثر اولسه بینلرنده تشابه بعید اولوب تجانس
باقی قالماز اکر مختلف اولان حروفك بری برینه قرب مخرجی
جناس مضارع — اولور ایسه جناس مضارع دیرلر بو دخی اوچ نوعدر زیرا حرف
اولنده ویا اوسطنده ویا آخرنده اولور محرر اولدیغی صورتده محال
ثلاثه ده واقع حروف بینلرنده قرب مخرج اولمیان صنعته جناس
جناس لاحق — لاحق دیرلر اکر متجانس لفظین ترتیب حروفده مختلف اولور ایسه
یعنی نوعده وعددده وهیئتده متحد اولوب لکن بعضی حروف بر لفظده
تجنیس القلب — تقدیم ولفظ آخرده تأخیر اولنمش اوله بو صنعته تجنیس القلب دیرلر
قلب کل — اکر فتح وحتف کلمه لری کبی ترتیبلری سراپا عکس اولنمش ایسه قلب کل
دیرلر و دخی اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا صورتنده وقوعیافته
قلب بعض — صنعته قلب بعض دیرلر فتح عین وسکون واو ومد را ایله عورات
مذموم اولمق معناسنه اسم اولان عورتك جمعی اولوب بنه اعراب
مرقوم ایله روعات خوف معناسنه اولان روعه نك جمعی اولمغله
مفهومی موقع دعاده الهی عیبلرمزی ستر وخوف ایتدیکمز نسنه لردن
امین ایله دیمك اولور اکر متجانس لفظینك بری تجانس قلب
اولمق اوزره اول بیتده وبری دخی آخر بیتده واقع اولسه بو صنعته
مقلوب مجنح — مقلوب مجنح دیرلر اکر نه کونه تجانس ایله اولور ایسه اولسون

متجانسین

متجانسین لفظین بری برینی ولی ایدر ایسه یعنی بری بری اردنجه
جناس مزدوج ومكرر ومردد
كلور ایسه بوصنعته جناس مزدوج ومكرر ومردد دیرلر بوجناس
واقسام سائره تجنیس لاحقه ملحق اولدقلری كتب مفصلات فنده
امثله لرینی مطالعه بیورنلرك معلوملریدر ستیر اولیه كه ایكی شی
دخی جناسه ملحقدر اولی ایكی لفظی اشتقاقلری جمع ایده یعنی ایكی
كلمه كرك حروف اصولده وكرك اصل معناده اتفاق ایدرلر ثانیسی
ایكی لفظی مشابهت جمع ایده یعنی براتفاق ایله كه اشتقاقه مشابه اوله
ردالعجز على الصدور
تحسین لفظینك بری دخی ردالعجز على الصدردر بوصنعت نثر
ونظمده اولدیغی معروفدر نثرده صنعت مرقوم درت وجه ایله
اولور اولی لفظا ومعنی بری برینه متفق ایكی لفظ مكررك بری
اول فقره ده ودیكری آخر فقره ده ایراد اولنه ثانیسی بالكز لفظده
متشابه ایكی متجانسك كذلك بری اول وبری آخر ایراد اولنه ثالثی
اشتقاقك جمع ایتدیكی لفظینك كذلك احدهما اول وآخر آخر
ایراد اولنه رابعی شبه اشتقاقك جمع ایتدوكی ایكی لفظك كذلك
بری اول فقره ده وبری آخر فقره ده ایراد اولنه وصنعت مرقومك
نظمده اولمسی شول وجه ایله در كه ایكی لفظ مكررك یاخود ایكی
لفظ متجانسك ویا اشتقاق ویا شبه اشتقاقك جمع ایتدیكی ایكی لفظك
بری بیتك آخرنده بری دخی مصراع اولك یا صدرنده ویا حشونده
ویا آخرنده ویا مصراع ثانینك صدرنده واقع اوله بو صورتده اون
سجع
التی قسم اولور تحسین لفظینك بری دخی سجعدر صورتی نثرده
اولمق اوزره آخر كلامده ایكی فاصله نك وزنده اتفاق
ویا اختلافندن قطع النظر حرف واحد اوزره تواطؤ واتفاق ایله اولور
والحاصل نثرده سجع شعرده قافیه كبیدر صنعت مرقومه اوچ نوع اولور
سجع مطرف
اولی فاصله لر وزنده مختلف اولور ایسه سجع مطرف دیرلر
ثانیسی فاصله لر وزنده مختلف اولمدیغی حالده دخی ایكی قرینه نك
برنده اولان الفاظك جمله سی یاخود اكثری قرینهٔ اخراده مقابل
ترصیع
اولدیغی الفاظه وزن وتقفیه ده مشابه اولور ایسه ترصیع دیرلر ثالثی

اکر قرینه‌نك بزنده اولان الفاظك جمله‌سنه ویا اکثرینه قرینهٔ اخری

سجع متوازی — الفاظی موافق اولمـاز ایسه سجع متوازی دیرلر سجعك نثره عدم

تشطیر — اختصاصی قولی اوزره تشطیر تسمیه اولنـان صنعت دخی سجعدن

اولور صورتی بیتك ایکی شطرندن هر برنی بری برینه مخالف مسجوع

موازنه — قیلمق ایله اولور تحسین لفظینك بری دخی موازنه در صورتی ایکی

فقره‌نك ویا ایکی مصراعك فاصله‌لری قافیه‌ده اتفاق ویا اختلافندن

قطع النظر وزنده متساوی ایرادی ایله اولور پوشیده دکلدر که سجع

ایله موازنه بیننده عموم وخصوص من وجه واقعدر صورت محرره‌ده

دخی قرینه‌نك بزنده اولان الفاظك جمله‌سی یاخود اکثری قرینهٔ اخری

مماثله — الفاظنه وزنده مشابه اولور ایسه بو صنعته مماثله دیرلر صنعت موازنه

ومماثله نثره مخصوص اولمیوب نظمده دخی ایراد اولنورلر خصوصا

مماثله اشعار بلغای فرسده کثیر الوقوعدر تحسین لفظینك بری دخی

قلب — قلب در صورتی کلام بر حیثیت ایله ایراد اولنه که اکر عکس اولنسه یعنی

حرف اخیرندن بدأ اولنسه کلام اولك عینی پیدا اوله بو صنعت دخی

نظم ونثرده جاری اولدیغی محتاج بیان دکلدر تحسین لفظینك بری

تشریع وتوشیح وذو القافیتین — دخی تشریع در بو صنعته توشیح وذو القـافیتین دخی دیرلر صورتی

بیت ایکی قافیه اوزره بنـا اولنور شویله که قافیه‌لردن قنغیسنده وقف

لزوم ما لا یلزم — اولنسه معنی صحیح اوله تحسین لفظینك بری دخی لزوم ما لا یلزم در

وتضمین وتشدید — بو صنعته تضمین وتشدید واعنات دخی دیرلر صورتی بیتلرك قافیه‌لرنده

واعنـات — حرف رویدن اول ویا فقره‌لرك فاصله‌لرنده حرف روی موقعنده

اولان حرفدن مقدم سجعده لازم اولمیان برشی کتورمك ایله اولور

یعنی قافیه‌لر ویا فاصله‌لر سجع قیلنسه اول شیئه حاجت قالمه‌دن سجع

حاصل اوله عند الادباء تحسین کلام لفظی تعبیر اولنـان صنایع دخی

بو محلده ختـام پذیر اولدی لکن محسنات لفظیه‌دن محرر ومذکور

اصل حسن — اولان صنایعك جمله‌سنده اصل حسن ایراد اولنان الفاظ معانی به

تابع اولوب معانی الفاظه تابع اولمامقدر یعنی نظم ونثر ترتیبی ایچون

تکلف ایله برار الفاظ مصنوعه جمع اولنوب معانی اول الفاظه اتباع

اولنمیه

خاتمه

اولنمیه بودخی معلوم اوله که علم بدیعك خاتمه سی سرقات شعریه
واکا متصل اولنلری وقول فی الابتدا وتخلص وانتهایی بیان
ایدر سرقت واخذ ایکی نوعدر بری ظاهر ودیکری غیرظاهر
اولور ظاهر اولانی معنانك والفاظك جمله سی معا یاخود معنانك
جمله سی بعض الفاظ ایله ویاالکز معنی اخذ اولنوب الفاظه تعرض
اولنماز اکر جمله الفاظ اخذ اولنوب نظم وسبکی دخی تغییر

سرقت ونسخ وانتحال اغاره ومسخ

اولنماز ایسه عند البلغا مذموم اولان سرقت محضه اولوب بوصورته
نسخ وانتحال دخی دیرلر اکر لفظك کلیسنی اخذ ایدوب نظمنی
تغییر ایدر ایسه یابعض لفظنی اخذ ایدر ایسه بوصورتلره اغاره ومسخ
دیرلر بونلارده اوج وجه موجوددر یعنی قول ثانی اولدن حسن
سبك یا اختصار ویا ایضاح ویا زیاده معنی ایله ابلغ اولور ایسه
بوصورت ممدوحدر اکر ثانی اولدن محرر فوائدك ترکی ایله واقع
اولور ایسه مذموم اوله جغی اشکاردر اکر ثانی اولك مثلی اولور
ایسه هرنه قدر مذموم دکل ایسه ده الفضل للمتقدم معلومدر

المام وسلخ

نوع سرقه دن اکر یالکز معنی اخذ اولنور ایسه بوصورته المام
وسلخ دیرلر بونلار دخی آنفا مار الذکر اغاره ومسخ کبی بعینه اوج
وجه ایله اولور اخذ وسرقه دن غیرظاهر اولان دخی بش نوعدر
اولی بیت قائل اولك ایله بیت قائل ثانینك معنالری بری برینه متشابه اوله
ثانیسی معنا محل آخره نقل اولنه ثالثی معنای ثانی معنای اولدن اشمل
اوله رابعی قلبدر که معنای ثانی اولك نقیضی اوله خامسی معنانك
بعضیسی اخذ اولنوب اول معنایه محسن بعضی شی دخی اضافه اولنه
سنبرز کلدرکه محرر اولان غیرظاهرك اکثری کندوده نوع تصرف

اقتباس

اولنمغله مقبولدر سرقاته متصل اولانلك اولی اقتباسدر صورتی
نظم ویا نثرده کلامه قرآن کریمدن ویا حدیث شریفدن برشی تضمین
ایتمك ایله اولور بشرط آنکه قال الله تعالی ویا قال رسول الله تعالی
وسائر کلام باری وکلام نبوی اولدیغنی اشعار ایدر تعبیرات ذکر

تضمین

اولنمیه سرقاته متصل اولانلك بری دخی تضمیندر صورتی برشعره

تضمين غيرك شعريني تضمين ايله اولور لكن مأخوذ اولان شعر مشهور
دكل ايسه كندو شعری اولمديغنه تنبيه لازمدر بوصورت ايله تضمين
سرقه‌دن ممتاز اولور احسن تضمين شاعر اولك شعری اوزرينه
برنكته زياده‌سی ايله اولور اكر تضمين اولنان شی بيت و يا بيتدن زياده
استعانه ابداع اولور ايسه بوصورته استعانه ديرلر واكر مصراع و يا مصراعدن
رفو دون اولور ايسه ابداع ورفو ديرلر سرقاته متصل اولانك بری دخی
عقد عقددر صورتی كرك قرءان كريم وكرك حديث شريف وكرك مثل
ويامذكورلرك غيری اولسون كلام نثری ادخال نظم ايتمك ايله اولور
لكن اقتباس طريقی اوزره اولمه‌يه شويله‌كه اكر نثر قرءان عظيم ويا حديث
شريف اولور ايسه بونلرك نظمی عقد اولماز الا تغيير كثير ايله تغيير
اولنوب قرءان وحديث اولديغنه دخی اشارت اولنه لما نثر قرءان
ويا حديثدن اولماز ايسه ماعدانك نظمی نه وجه ايله اولور ايسه
حل اولسون عقد اولور سرقاته متصل اولانك بری دخی حلدر صورتی
نظمی نثر ايتمك ايله اولور لكن بوصورت مقبول اولماز الا نثرك سبكی
اعلا واحلا ومختار اولوب نظمك سبكدن قاصر اولميه سرقاته متصل
تلميح اولانك بری دخی تلميحدر صورتی فحوای كلامده بلا ذكر برقصه‌يه
يا برشعره ويا برمثله اشارت ايله اولور بوصنعتك نظم ونثرده جاری
حسن ابتدا اولديغی مشهوردر خاتمهٔ علم بديعی تحرير ايتمزده مار الذكر حسن ابتدا
اولدركه اولا ايراد اولنان كلام حسن السبك وعذب وصحيح المعنی
اوله زيرا اول استماعی فرع ايلمك ايله سامع اول كلامه اقبال ايدوب جمله‌سنی
اصغا واستماع ايدر احسن ابتدا ماسيأتی مقصوده مناسب اولان
كلامدر يعنی كلامك سوق اولنديغی شيئی اشارتی مشتمل اوله
براعة الاستهلال بوصنعته براعة الاستهلال ديرلر خاتمه‌ده تحررك ثانيسی تخلص در
تخلص صورتی شول شی كه انكاه كلام تشبيب وابتدا اولنمش ايدی مثلا
نسبت بالادب ويا افتخار ويا شكايت ويا بونلرك امثالی انلاردن
مقصوده خروجيدر اولشرط ايله كه بينلرنده ملايمت رعايت اولنه
تخلصده تأنقك لزومی اول وجهدندر كه افتتاحدن مقصوده انتقال

ايدون

ایچون سامع مترقب اولور اکر حسن اولوب طرفینی متلایم اولور ایسه مابعدینی اصغایه مباشرت ایدر بو صنعته تخلص احسن دیرلر وجه محررك عکسنده استماعده نفرت اولهجغی محتاج بیان دکلدر اکر کلامك تشبیب اولندیغی شیدن ملایمی اولمیان شیء آخره انتقال اولنور ایسه بو انتقاله اقتضاب دیرلر بو تعبیر انجق جاهلیون ومخضرمون مذهبیدر استطراد شعرا درت طبقه در اولی جاهلیوندر امرئ القیس وزهیر وطرفه کبی ثانیسی مخضرمندر که وقت جاهلیت ایله اسلامی ادراك ایدنلردر حضرت حسان ولبید رضی الله تعالی عنهما کبی بو دخی مستور اولمیه که ضم میم وفتح خا ایله مخضرم مجدع یعنی قولاغنك بر طرفی قطع اولنمش ناقه یه دیرلر محرر اولان مخضرمون بوندن مأخوذدر ثالثی متقدموندر فرزدق وجریر وذو الرمه کبی بونلرك کلامی ایله استشهاد اولنور رابعی محدثوندر که اسلامدن صدر اولدن صکره نشئت ایدنلردر بحتری وابو الطیب کبی بونلرك کلاملری ایله استشهاد اولنماز انجق قوللری روایتلری منزله سنده در رجعنا الی ما نحن فیه من جهة اقتضاب ومن جهة تخلصه مشابه صنعت فصل الخطابدر که ملایمی من کلام آخره انتقال ایله اولور اما بعد لفظی منهما یکن من شیء بعد الحمد والثناء فانه کان کذا وکذا دیمك اولدیغی مشهوردر وماقبلنه تعلق وارتباط قصد اولنمدن بغتة کلام آخر ایراد اولندیغی اراده اولنور ایسه اقتضاب وعکسی یعنی بغتة کلام ایراد اولنمدیغی التزام اولنور ایسه اما بعد تخلصه مشابه اولور بو بحثده اختلاف اولنمغله تحقیق مراد ایدنلر کتب مفصلاته مراجعت بیورسونلر تخلصه مشابهلردن بری دخی قول الکاتبدر بو محلده کاتب شاعر مقابلی اولدیغی ظاهردر حین تحریرده کاتب بر حدیثدن حدیث آخره انتقال ایتدکده هذا باب وامثالی فصل ایچون ایراد ایلدیکی قول کبی زیرا بونده دخی نوع ارتباط درکاردر اول جهت ایله که بغتة حدیث آخره انتقال یوقدر خاتمه ده محررك ثالثی حسن انتهادر صورتی نظم ونثرده انتهای کلام اولدیغنی اشعار وافهام

تخلص احسن

اقتضاب

مطالب طبقات شعرا

فصل الخطاب

قول الکاتب

حسن انتها

ایلمك ایله اولور بونده دخی تأنق لازمدر زیراسمعی فرع ایدن شیلرك
آخریدر اکرحسن ومختار اولور ایسه سمع آنی تلقی واندن استلذاذ
ایدوب فیماسبقده برتقصیر دخی واقع اولمش ایسه آنی جبرایدر عکسی
امر برعکس اوله جغی محتاج تفصیل دکلدر خلاصهٔ تلخیص
بومحلده ختام پذیراولدقده بواطناب وتفصیل موجب ملال اولدی
ملاحظه سی ایله اصل مرامه مراجعت لازم ایکن براعهٔ چاپك روك
سائر صنایع واصطلاحات شعریه اردافنه رفتاری عفو بیوریله
استعاره استعارانك مفصل ومستقل بحث ورساله‌لری معلوم لکن تعریف
اجمالیسی برلفظدن معنای حقیقی مراد اولمیوب علاقهٔ مشابهت
التفات ایله معنای مجازی مراد اولمقدر التفات دخی خطابدن غیبته وغیبتدن
قافیه خطابه وتکلمه انتقال اولدیغی معروفدر قافیه شعر اجزاسنك
قفاسنده یعنی اردنده کلان حرفه دیرلر اشعار عربده اکثری مرعی
قطرب قولیدرکه قافیه برحرف اولور عرب عربا اول حرفه روی
دیرلر وعندالخلیل بیتده آخر حرفدن مقدم کلان ساکنه واول ساکنك
ماقبلنده که حرکه‌یه‌دك اعتبار اولنور اما شعرای عجم قافیه‌ڤی اوج درلو
التزام ایدرلر اولی مجرده درکه برحرف وبرحرکه التزام اولنور شکر کبی
روی حرف روی را وماقبلی حرکهٔ توجیه در ثانیسی مردفه درکه الف
وواو ویا حرفلری ایله اولور جان ونور ودین کبی ثالثی مقیده درکه ردف
یرینه کلان برحرف ساکندر مرد کبی حرف روی اکرچه برحرفدر
لکن تبعیت ایله دردی مقدم ودردی مؤخر سکز حرفه قدر روی
ایله معا ایراد اولنور انداخته ام کبی بونده حرف روی خادر مقدم
ردیف اولان حروف اربعه‌نك اسامیسی تأسیس ودخیل وردف وقیددر
حروف مؤخره‌نك اسامیسی وصل وخروج ومزید ونائره در
ردیف اول حرفدرکه روی‌لوز یرینده قیلنوب تکرار اولور وقصاید
مصراع اول حرفه نسبت ایله تائیه ولامیه دیو اطلاق اولنور مصراع
نصف بیت اولدیغی معروف لکن قافیه موجوده اولمیان مصراعه
خصی وبیت فتح خاء معجمه ایله خصی دیرلر بیت قافیه‌لری موافق ویا مختلف ایکی

مصراعك

ومطلع ومقطع مصراعك جمنه ومطلع غزل وقصائدك بيت اولنه ومقطع بيت
وتاج بيت اخيرنه وتاج بيت مخلص شاعر ذكر اولنان بيتك ور اسنده كلان
مثنوى بيته دبرلر مثنوى مصراعينك قافيه لرى مطابق وابياتك مختلف
رباعى وقطعه اوله رق چند بيتدن تركيب اولنان نظمه دبرلر رباعى ايكى بيته وقطعه
مربع ايكى بيتدن طقوز بيته دك اطلاق اولنور مربع بر مصراع درتده بر
تكراره دبرلر يعنى اوج مصراع ذكر اولنوب مصراع واحد تكرار اوله
مخمس ومسدس مخمس ومسدس دخى بوكا قياس ايله معلوم اولور واخرك بيت
تربيع وتخميس وسائر انشاد ايلديكى نظمنى صورت محرره ده ادايه تربيع وتخميس
وتسديس وتسديس اطلاقى مشهوردر قصيده طقوز بيتدن ازيد بر قافيه ده اولان
قصيده ترجيع ابياته وترجيع بند اوج بيت وبابش بيت وبايدى بيتدن صكره بر بيت
بند غزل تكرارى ايله اولان نظمه وغزل بش وبايدى وياطقوز بيتى شامل
مدحيه واوصاف كل ومل ومحبوبى حاوى نظمه ومدحيه اوصاف حميده
وهجو ومرثيه ذكر اولنان شعره وهجو اوصاف قبيحه ذكر اولنان شعره ومرثيه
وتشبيب نظم ايله مدح ميته وتشبيب اشعار اوائلده تغزل طريقى ايله معشوقك
مكرر وعاشقك حالى شعرده ذكر اولنمغه اطلاق اولنور ومكرر شول
شعره دبرلركه تحسين ايچون بر لفظ تكرار اولنه مثالى باران قطره
قطره همى بارم ابروار هرروز خيره خيره ازين چشم سيل بار
سهل ممتنع وسهل ممتنع اول صورتده اولور كه مثلنى ايراد بغايت سهولت كورينوب
نظيره بردرلو نظيره قبول ايلميه نظيره بركسنه نك شعرى وزن وقافيه
نقيضه وزمينده نظمه ونقيضه بنه مذكور كبى بركسنه نك شعرى وزن
وقافيه سنده اكثر الفاظنى بلا تغيير مآلى نظم اولك عكسنه دلالت ايدر
موشح شعره تعبير اولنوب موشح دخى شول نظمه دبرلركه هر بيتك
وياهر مصراعنك اول حرفلرى جمع وتركيب اولندقده ناطق اوله
مطرز الجهتين صنعت مرقومه مطرز الجهتين دخى دبرلر سحبان زمان نادرهٔ دوران
الشيخ السيد احمد جنابلرينك تبريك سال ايچون فقيره عرض بيوردقلرى
قصيدهٔ بديعه لرى لاجل ذكر الخير بومحله قيد اولندى مثالى

	الحمد لله مهدى اعظم النعم	الى العباد بمولى الفضل والكرم
	له السعادة حاوى النصر من رفعت	دوام دولته بالعز والحكم
	محمد شمس دين الله سيدنا	الاوحد الطاهر الاعراق والشيم
ادام	وهو الذى النصر مقرون بطلعته	من المهيمن ربى بارئ النسم
المولى	لاحت له حسن اخلاق مكملة	الى العلا قصرت عنها يد الهمم
	يولى المكارم باعاطا ثلا وبدا	له السعادة على القدر والكلم
	اعزا بلج وضاح الجبين كحيل	الطرف باسم ثغر طاهر الشيم
الله	للفضل قد شاد اركانا مشيدة	هديا وللدين ركنا غير منهدم
	فكم جميل ومعروف بنوعه	نور تبدا فاخفى البدر فى الظلم
	اضحت اوامره امست مواهبه	وافت مكارمه بحر العطاء حتى
نور	ضاء الزمان به جلت مفاخره	رب المكارم والاسعاد فى القدم
الفاضل	ليث الانام بسبط الراحتين مديد	كامل وافر الاحسان والكرم
	مولى سما فى سماء الجود مرتقيا	وعمدة ثابت فى العرب والعجم
	حفيد فضل علا بالعز حاز علا	للناس عز ويجليها من الظلم
	مدى على الناس من الطافه نعما	تحير فيها اولو الافهام والعظم
محمد دولته	در الانام وسامى القدر ذو شرف	هو السعادة حقا كاشف الغمم
	حاز العلا فهو كنز مجمع سند	واوحد العصر بيت المجد والنعم
	فاق الورى فلهذا قد دعوه بها	فى الاسم والوصف والافعال والهمم
	يا من اذا كفه فاضت هوامعها	ضاءت دارت على الانواء والديم
حفيده	دار السيادة قد عمت مكارمه	لانه مصدر ورد لكل ظمى
وفضائله	انت الذى نلته ما ناله احد	هدى ورشد بمنثور ومنتظم
	فخر الموالى ابا مولى خذ كلما	اعلى من الدر والياقوت فى القيم
	نظمتها لك يا مولى العلا فبدا	طرزا ثابت فى مدحك العلم
	دوما له العلا بالمصطفى كرما	بدم دولتكم بالعز والشيم
افندي آصف	يهنيك عام المنى والسعد ارخه	نصر من الله فتح العز والنعم

سنه ١٢١٤   ٢٤٠   ١٥٦   ٤٨٨   ١٠٩   ١٢١

مستزاد — مستزاد هر مصراعك آخرنده معنيده ملائم زياده سى اولوب قافيه

و بارديف

ویاردیف واقع اوله مثللی مجلسده بوکون باشلدی بیك آه پیاله
قان اغله چوق اله ویردی بنه بزیك اوکل آه پیاله دوشدی شکالله
معما — معما صور عدیده ایله اسم استخراج اولنان بنه دیرلر صور وانواعی
بغایت زیاده اولمغله شمهسا امکن قواعدینی ضبطه مخصوص
رساله لر ترتیب اولنمشدر مثالی باسم نظام قلب قلب قلب قلب قلب
وقلب قلب قلب قلب قلب من شناس ای کارچشمت سلب قلب
خفی اولیه که قلب قلبدن مراد لامدر وبونك قلبی دخی مال
اولور وقلبك قلبی حرف لام که مداولی اوتوز عدددر اصطلاح
اهل حساب اوزره اوتوزك مالی طقوز یوز اولمغله حرف ظا ظاهر
اولور وقلب قلب قلب یعنی مالك وسطی الفدر ومصراع ثانیده
قلب من نم اولدیغی اشکار دیمك اولوب بنه ظا وضع اولنقده نظام
لغز — اسمی هویدا اولور لغز برنسنه نك اوصافی ذکر اولنوب معماسی مراد
اولنان شیئه دیرلر که لسان ترکیده بلمجه تعبیر اولنور مثالی لمؤلفه الفقیر

نه در اول شکله درون آتش — اولدی لیقساده آتك آنی کونش
آتش ایله میانی فرق اولماز — بك تقرب ده اینسه ذوق اولماز
کویا برخوان تجبره سی — ایچی مملو بانار انك ثره سی
هیئت ورسم وشکلی قلعه مثال — کلبدن عسکر الله مالا مال
سور ایله عسکرینی پنشده — وار ایما تجز جدار رسمنده
بر باشی ایسکی یوز بری نالی — قلب بر اتکابسنده بس بالی
بر جسم الوجود شاهبدر — باشنه کیدیکی کلاهیدر
کرچه بهرامه وار مناسبتی — چوب الجلنارده در ملازمتی
آنی فیروانده ایدر تفهیم — سرکذشت جناب ابراهیم
بر زانجو بهنده قطونانك — عینیدر صانمه عکسیدر آنك
فی الاصل بونی ایلدی الغاز — حضرت جامی هنر پرداز
ای حمید استه بن بونی بولسون — نار اندیشه دن ده قورتلسون

مسمط — مسمط بربیتی درت بخش ایدوب اوج قسمی برقافیه ده وقسم رابعی
اصل شعرك بناسی اولان قافیه ده ترتیب اولنان نظمه دیرلر بو صنعتك

عشرهٔ كامله يه برسلنده اولديغى كوزلنشدر. يعنى درنه مخصوص
ملمع ذكلدراونه دكين وقوعى واردر ملمع بر مصراع ويا بر بيت برلساندن
وديكرى زبان آخردن تركيب اولنان شعره ديرلر مثالى. ترسم
از نفس بدخود كونتر بندان جندا ياغياث المستغيثين نجنا مما نخاف
مقطع تركى وعربى وسائر السنهده جاريدر. مقطع كلهلرى حروف مقطعه
يعنى برى برينه ربط ايله تحرير ممكن اولميان حرفلردن ترتيب اولنان
موصل نظمه. وموصل محررك عكسى يعنى مصراع واحد من اوله الى آخره
احدهما آخره علاقه ايله ترسيم اولنان حرفلردن ترتيب اولنان نظمه
وحذف وحذف بى نقط يعنى نقطهلرى اولميان حروفدن تركيب اولنان
منقوط نظم ونثره ديرلركه زمانهمزده سلده تعبيرى شايعدر. ومنقوط محررك
عكسنى اولديغى مشهوردر. وبوكا دخى محرر ديرلر فتح راوسكون قاف
رقطا ايله رقطا. اشول كلهلردن تركيب اولنان كلامه ديرلركه بر حرفى منقوط
خيفا وبرى سلده اوله. وفتح خاء معجمه وسكون يا ايله خيفا. شول كلامه ديرلركه
تصحيف بر كلهسى محرر وبر كلهسى سلده اوله. وتصحيف نقطه وحركهنك
تغييرى ايله كلهنك معناى آخره سوقنه ديرلر رحمت وزحمت كبى. يالكز
حركه وسكون تغييرى ايله مدح وذمه وبالعكس تحويل اولور ايسه
منزول استدراك بو صنعته مبرزكالا ديرلر. واستدراك اولكه كلام هجو كبى اولوب نتيجهسى
كلام جامع مدحه رسم اوله اولان صنعته. وكلام جامع شكر وحمد ونصايح
… ومواعظى حاوى اولان كلامه ديرلر.

❀ حرف العين المهملة ❀

❀ عاريت ❀ عاريت ❀ بولايله عليك اولنان منفعت معناسينه مخففا استعمالى شايعدر
مدعى وتشديد يا ايله عاريه دن غلط اولوب فارسيسى
تخفيف يا ايله عاريه لواور لفظ مرقومك مشهوريدر اصحيحى مفتى
الثقلين ابو السعود العمادى عليه رحمة الهادى وصاحب تعريفات
الشيخ جمال الدين محمد والشيخ ابو محمد ابن برى المقدسى غلطات
رساله لرنده تصريح وبيان ايلمشلردر لكن صاحب قاموس فيروز
آبادى وصاحب كليات ابو البقا الحسينى الكفوى تصريحلرينه نظرا

بعضا

تحقیق اصل عاریت

مطلب انواع تملیك

بعضا مخففا جاریة دخی استعمال اولنور ایمش فالبتأمل عاریتك اصلنده اختلاف اولنمشدر اصحی واوی اولوب عاره منسوب اولمسیدر زیرا عاریة ویرلان شیء اظهارده رجل مستعیره شرم وحجاب ایراث ایتمکازدر استطراد تملیك درت نوعدر اولی عوض ایله برشیئك عینی تملیك اولور ایسه بیع اولور ثانیسی شیئك عینی بلا عوض تملیك اولور ایسه هبه اولور ثالثی منفعتی عوض ایله تملیك اولور ایسه اجاره اولور رابعی کذلك منفعتی بلا عوض تملیك اولور ایسه مجرد اولان عاریت اولور *عایشه* اسماء نسادن معروف اولوب یا ایله وبعضا حذف الف ایله عیشه دخی مستعملدر عربیده عینك وکسر همزه ایله عائشه دن غلطدر *عبث* فائده دن خالی شی یعنی فائده سز نسنه معناسنه استعمالی بغایت شایع اولوب حتی شاهدی مرحومك ع فائده سز عبث نسنه یه بیهوده دی مصراعی مشهوردر عربیده فتحتین ایله عبث لعب یعنی اویناق معناسنه درکه قاموسی مدنا ایله یازیلن اولور امابدر الدین الکردی جنابلری عبثی هو الفعل الذی فیه غرض لکن لیس بشرعی ایله وحدادی مرحوم کل لعب لا لذة فیه واما الذی فیه لذة فهو لعب ایله تعریف لرندن قطع النظر علمای اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی تقبیح عبثده مبالغه بیورمشلردر حتی فخر الاسلام بزدوی مرحوم قبحده عبثی کفره مقارن ایدوب اصوللرنده والنهی فی صفة القبح ینقسم انقسام الامر فاقبحه لعینه وضعا کالکفر والکذب والعبث بیورمشلردر وعبثده فائده تصور اولنماز ایسه عبث حقیق اولور وچکان مشقته نظرا فائده مفیده تصور اولنماز ایسه عبث عرفی اولور معنای مطلوب فارسیده بیهوده نك متداولی عربیده مالایعنی در *عبد السلاطین* بر ذراع مقداری ساقلی ورقی بادنجانه شبیه وچچکی ثمری لونده ودانه لری ایچه غلاف درونده بشبله مائل اسهال مفرط ایله قاتل حب معروفك اسمی عربیده حب السلاطین دن غلط اولوب حب الملوك دخی اطلاق اولنور فارسیده ماهودانه دیرلر اسم اصلیسی حب الزلم اولان

حب العزيز وحب اللذيذي دخي تحريف ايله عبد اللذيذ ديدكلري
مشهوردر بوجه فارسيده ضم نون وسكون قاف ايله نقل خواجه
*عبد السلام * ديرلر * عبد السلام * بوكرتلنه شبيه برذراع ساقلي انجير ورقنه
مشابه اينجه ورقلي زيتون قدر قرمزي ميوه لي ورايحه سي مبعد
صاتله كبي وچچكي سفيد لفاح اقسامندن كيجه لرده درخشان نباتك
انسانه مشابه كوككنك اسمي عربيده فتح باوسكون واو وضم را ايله
يبروح الصنم دن غلط اولمسي مشهور لكن عربيده اصل مرقومك
اسمي بالكلية يبروح اولديغي كتب لغات مطالعه ايدنلرك معلوملريدر
فارسيده بيخ مزبوره فتح ميم وسكون را وميم ثاني وضم دال وكسر كاف
فارسيه ايله مردم كياه ديرلر چچكي بيك عدده رسيده اولمجمع
تام الشكل اولمديغي صحيح لكن اخراجنده روايت اولنان قصه لر
اكاذيب مشهوره دندر حتي بلا كلفة اخراج ايدنلردن مسمو عمز اولمشدر
واكثر كتبده ذكر واثني بري برنه صاريلوب اوله بتريلمش قيدلري
مشاهد اولنلرك خلاقي منفهم اولور زيرا كوريلنلر ماده ونر يشقه
اولوب اركك صقالي وديشينك صاچي كوك ليفلري صورتنده در
مطلب فوائد يبروح ويبروحدن ارككينك هر عضوي نسانك عضوي مقابلنه وكذلك
ديشي سنك هر عضوي رجاله دوا اولوب وبر عضوني آلت ايله قطع
ايله مدن تعريق وبازويه بند وياكردنه تعليق خصوصا تمامي
عند الملوك والاكابر عزت وحرمته وغرق وحرق وصاعقه
واصابت عين وانواع سموم وجميع آفاتدن امنيته ودفع صرع
وتسكين غضبه بالخاصه سبب اولورايمش بشرط آنكه اول شهرده
* عجوزه * تعليق اولنه * عجوزه * قاري اولمق يعني عورت مسنه معناسنه علامت
تأنيث ايله استعمالي شايعدر عربيده فتح عين ايله بلا تأنيث عجوزدن
غلط اولوب فارسيده كسر ومد باء عجميه ايله پيره زن ديرلر خواجه
غلط بيت حافظ حافظ شيرازينك ديوانن مشهورنده بياكه قصر امل غزلنك سطوري
اولديغي اياتدن . بيت مجو درستي عهد از جهان سست نهاد كه اين
عجوزه عروس هزار داماد ست اكثر ديوانلرده ها ايله كورلمشدر خواجه

حافظ

حافظ علیه الرحمة افصح شعرا اولمغله غلطه زضاداده اولمیه جغی
واسقاط ها ایله وزن ومعنایه خلل تطرق ایلمیه جکی روشنادر
استطراد اکثر مجازی شوهر اولمغله تربص عدتدن خلاصلری
معلومدر کسر عین وتشدید دال ایله عدت لغتده احصی کبی صایمق

مطلب عدت

معناسنه اولوب اصطلاح اهل شرعده شول تربص درکه
طائفهٔ نسایه زوال نکاح شبهی ایله لازم کلور فتحتین وضم وتشدید
باایله تربص برنسنه یه منتظر اولمق معناسنه در حره یعنی کشی قزینک
عدتی طلاق وفسخده اوچ حیضدر اکر صغیره ویا آیسه اولور ایسه
اوچ ماه اولوب موت زوجده درت ماه واون کون اولور جاریه نك
عدتی طلاقده ایکی حیض اولوب کذلك جاریهٔ صغیره وآیسه ده
برشهر ونصف شهر اولور بونلرك زوجی وفات ایلدکده ایکی آی
وبش کون عدت لازم اولور وام ولده اعتاقده وسیدی وفاتنده
حره کبی اوچ حیض ویا اوچ ماه لازمدر ووضع حملده وقبل الدخول
طلاقده عدت لازم اولمدیغی محتاج بیان دکلدر * عربه * رکوب

* عربه *

وبااشیا تحمیلی ایچون استعمال اولنان شیئك معروفینك اسمی جغتاییده
مدهمزه وراایله آرابه دن غلط اولوب عربیده فتحتین ایله عجله وفارسیده
فتح کاف عجمیه ایله کردونه دیرلر لکن عربی وفارسیده اول وضعلری
اوجکوز آرابه سی اولوب بعده تعمیم ایلمشلردر لسان ترکیده
فصاحت ادعا ایدنلرك اول عین عربه تحریرلرندن ترك مدوالف ثانیه ایله
اربه ترقیمی اصلنی مذکر اولور * عرفه کونی * عیدین دن مقدم

* عرفه کونی *

اولان ایام معلی العموم اطلاق شایعدر عربیده ذی الحجة الشهر نفیلك
طقوزنجی کونیده موقف حاج اولان مکهٔ مشرفه یه اون ایکی میل
عرفات نام مکانك اسمی فتحتین ایله عرفه دن غلطدر زیرا اهل لغتدن
براحد عرفه وعرفاته یوم مخصوص اوله رق اسم زمان دیمشلردر
اما السنهٔ ناسده مذکور یوم عرفه کلامی یوم الوقوف بعرفه یعنی
عرفده وقوف کونی تقدیرنده اولور والفظ عرفه نك منصرف وغیر
منصرف اولمسنده علما بحث عظیم ایلمشلردر اصحی علمیت وتأنیث

وقوعی ایله غیر منصرف اولمشلر ومحل معروفك وجه تسمیه سی ایکی صورت ایله بیان اولنمشدر اولا بنا آدم واما حوا علیهما السلام بعد الهبوط دامن جبل مبروکده ملاقات ومعارفه لری ؤثانیا حضرت جبریل حضرت ابراهیم علیهما السلامه مناسك حجی تعلیمنده اعرفت بیوروب حضرت ابراهیم دخی عرفت بیورملرندن نام قالمش اوله

عرق النسا * عرق النسا یانك قبا اتنده ظهور وراو یلقلرك ایچ طرفندن بله واصل اولان غلیظ طمرده واقع وبعك اسمی کسر نون ومدسین ایله مستعملدر هر برینه فتح واو ونون وقصر الف ایله وجمع النساءدن غلط اولوب فارسیده اولی مضموم کافین عربیتین وضم جیم فارسیه ایله کپولند بر رخنی اولمیله کما عراب محرره ایله نسا اسفل ساقده اولان طمرك اسمی اولمغله عرقك اکا اضافتی یوم الاحد وشجر الاراك کبی جامك خاصه اضافتی قبیلندندر واضافت مرقومه لفظ عرقك سائر عروق خاصه یه اضافتنده دخی جاری وجائزدر

عرقان حوض * عرقان حوض * محروسهٔ بروسه‌ده نادر الامثال بکی قبلوجه‌دیمکله شهرتشعار کرمابه‌نی عنبیلك درونه دخولده جانب یمینده کائن خلوتخانه سنده واقع حوضك اسمی مولده‌اهل رومدن عرق خانه حوضی دیمه‌دن غلطدر زیرا کرمابهٔ مرقومه‌نك محل مزبورندن اهمش مکانی لوملغله درلمك ایچون اول جایه کیررلر

عرنوود * عرنوود * روم ایلی دیارلرنده ساکن کثیر الجبل طائفهٔ معروفه‌نك اسمی عربیده عار علینا ان نعوددن و یا همزه ایله ارناوود ارناوددن محرف اولدقلری

قصهٔ پر غصهٔ جبله قصهٔ پر غصهٔ اتی البیاندن معلوم اولورلکن اولك اصحیتی ظن مندر نابی احمد عسکری مرحوم زواجر تامهم لفظنده امام شعبی حضرتلرندن روایة بو یله تفصیل و بیطلن ایدرکه ایلم بیاهلیته اولاد بجشه‌دن شام وفلسطینده سلطنت ایدن ملوك بنی غسانك آخری جبلة بن ایهم امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ایام خلافتلرنده اسلامه راغب اولمغله بش یوز مقداری خواص ومقربلری ایله مدینهٔ منوره یه کلوب علی ید الفاروق الاکرم شرف اسلام ایله مشرف ومحترم اولمش دخول موسمده

ادای

ادای مناسك حج ایچون خلیفه‌الله ایله معاً طواف بیت‌الله الحرامه
احرام‌بند عزیمت اولوب اثنای مزاحمهٔ طوافده قبیلهٔ فزاره‌دن
بر بدوی جبله‌نك طرف ازارینه قدم تقدیماً ایله باصوب نزع ایتمکین
جبله غضبه گلوب بر لطمهٔ عربی ضرب ایدوب فزاری دخی بیلشکام
عدالت پناهیه واروب وازی لیدیجك جبله‌دن سئوال الدقده ازارینه
باصوب منتزع ایلدی بیت‌الله حرمتنه ایکی دیده‌سنی نزع ایتمیوب
برسیلی ایله عفو ایلدم بجوابنده حضرت خلیفه یا جبله چونکه سن
مقر و معترف اولدك اتیانیله معاوضت قالدی یا الرضای خصم ایله
و یا انقیاد گوسترز اول دخی سکا طپانچه اوروسون بیوردقلرنده جبله
یا امیر المؤمنین فزاری بدوی اسافل ناسدن بنده‌ڭزی اکابر و اکبر افندن
بردرلو بکا لطمه زن اولمق عاریده عرض ملوکانه‌م تحمل ایلمز بجاری
امید وار ایدم که بشرف اسلام ایله مشرف اولدیغمده جاهلیتده که
عز و شرفیمدن زیاده معزز و مکرم اولام چونکه خلاف مأمول
ظهور ایلدی تنصر ایدرم دیدکده حضرت عمر رضی الله عنه
به الاکبر اکر بو قبیل قبیحی ارتکاب ایدرسن بر مقتضای شریعت
حضرت محمدیه عصر بی دولتك طعمهٔ شمشیر عدالت اولور دیو امر
بو خلال ایده جبله‌نك اتباع و اخوانی بو فزاری‌نك جیل و جیرانی تجمع
ایدوب بیت مکرمده بر فتنهٔ عظیمه وقوعه قریب اولمشکن جبله
یا امیر المؤمنین بکا صباحه دك مهل مهلت بیورك ان شاء الله تعالی
یارین سحری یا الرضای خصم و یا رضای نفس ایله حضور عالیلرینه
رخصتنوده اولورم رجاسنده ذلك الیك ایله رخصت بیورلمش
اول گیجه جبله فرلری فزاره تبعه‌یلی و اتباع و اشیاسی ایله جانب
قسطنطینیه‌یه عزیمت ایلمش اولیا ایلمده قسطنطینیه‌ده قیصر هرقل
ایله ملاقات وجبله‌نك تنصر و قدومنی استعظام و رغماً علی الاسلام
ملوکانه اکرام ایلمش بعد زمان حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
هرقلی اسلامه دعوت و یا مصالحه‌یه رغبت ایلسنی ایچون ایلچی ارسال
بیورلوب سفیر مشار الیه طرف قیصردن مصالحه‌یه مجیباً عودت

وحضور حضرت فاروقيده شرف وصول ايله اكتساب سعادتده
خليفة الله احوال روم وهرقلدن سفيری استنطاق بيوردقلرنده
ايلچی اولان ذات بيانه آغاز ايدوب يا اميرالمؤمنين چونكه قيصردن
مصالحه يه مجلب اولدم هود وانصرافه استقبا نمه قيصر ديوكه
ابنای العملكردن بركريم النسب ذات ديمكن راغب اولوبه دياريکزی
تشريف بيورمشلر ايلچی آنكله ملاقات واقع اولديغی داعيلری
لاديدم قيصر اول اول ذات ايله ملاقی وبعده عودت ايله ديدی
بناء على ذلك جبله نك سرايته توجه ايليم برسرای رفيع البنيان كه
قبوسنده نی قياس بواب وحجاب صف بسته طوارلی زرب الكعبه
يا اميرالمؤمنين اول حشمت وجمعی بالذات قيصرك قبوسنده كورمه دم
وقتا كه مأذون اولوب ايچرو دخول وبين يدی جبله مثول ايتدم
كورمكه قوارير دن مصنوع برسرير زرين قوائم اوزره انواع زيب
وزينت ملوكانه وفر وحشمت پادشاهانه ايله جالس اولمش بنده كزی
كورنجك بشوش ومسرور اولوب مرحبا اهلا وسهلا ديه رك
اكراما جالس اولديغی تخت اوزرينه قعوده تكليف ايلدی
بنده لری استعفا ايدوب حضرت رسول اكرم صلی الله تعالی عليه
وسلم مكان مذهبده جلوسدن برلزی نهی بيورمشلردر ديدم جبله
نعم صلی الله تعالی عليه وسلم ولكن نق قلبك من الدنس ولا تبالی
علی ما قعدت ديو كمال احترام وتصلبه رسول عليه السلام ايله جواب
ويروب امر ايلدی بكا برخشب كرسی كتوردیلر قعود ايلدم
بعد الملاطفه موائد ذهب ايله صحان فضه ايچره طعام كونا كون
كلوب اورتايه وضع اولندی بنده كز اكلدن كف يد ايدوب
تكليف ايلدكده نهی سابقی ايراد ايلدم جولها اولدن ازيد تسليه و اكرام
ايله قول اولنی تكرار ايدوب بنده لرينه مخصوص زجاج وفغفور ايله
طعام ترتيب اولنوب امر طعام تمام اولدقدنصكره اون نفر خادم انواع
جواهر ايله مرصع اون عدد كرسی زرين كتوروب يمين ويسار جبله يه
وضع ايتدرديلر انواع سازلر دردست عشرة كامله حسنی جواری

كلوب هر بری بر كرسی يه بجلوه نشين اولديلر وراز نده رخسارهٔ
تابناكی شمس ضحی دن اضحی برجاريهٔ غرا باشنده مجوهر تاج واوزرنده
كوكرجين قدر بر معلم قوش وصاغ الندە بر آلتون قدح درونی
مسك وعنبر مفتول ايله مملو وصول النده برسيم جام درونی ماء ورد ايله
لبريز مقابلهٔ جبله يه كلدكده باشنده اولان مرغه صفير ايتدی مرغ
درحال كاسهٔ سيمه اينوب پروبالنی كلاب ايله تر بعده جام زرينه كيروب
ريش وجناحلرين تماما معنبر ايتدكدنصكره طيران وتاج جبله اوزره
موضوع صليب مجوهره قونوب بال وپرنده اولان ماء ورد ايله مسك
وعنبر تمام اولنجه ترفرف ايدەرك جبله نك اوزرينه رش ونثر ايتدی
جبله شدت سرورندن پيراهن حيات مستعاری در سينه صد پاره اولوب
خنده كنان عينده كرمی نشين جواريه برای خاطر فقير بالله اضحكنا
ديو عربی العباره خطابنه مبنی ايلاردخی كمال فراستلرندن انواع
سازلر ايله الوب لحن عرب اوزره تغنی واولاد جفنه مدحنده
برقصيدهٔ بديعه انشاد ايلديلر نهايت درجه خندان وفرحناك
اولدقدنصكره بنده كزه خطاب ايدوب بيلورميسين بو ابياتك قائلی
كيمدر سؤالنه لا ايله جوابنده جبله كمال احترام وتوقير تام ايله رسول
اكرم ونبی محترم صلی الله تعالی عليه وسلم افنديمز حضرتلرينك شاعر
بلاغت كوبی حسان بن ثابت جنابلريدر ديوب صول جانبنده
اولان جواريه بالله ابكينا ديو خطاب ايلار دخی بله مدحهٔ اولاد
جفنه ده اولكيدن افصح وابلغ بر قصيده دخی اوقوديلر اهل مجلس
اول قدر بكا وزاری ايلديلركه تعريفی نا قابلدر خصوصا جبله
كوزلرينك ياشی سيل اولوب لحيه سنی غرقاب ايدوب بو نظم دخی
شاعر مشار اليهك دريدی بعده احوال حسان رضی عنه ربه المنان دن
سؤال ايلدی داعيلری دخی علی ماهو الواقع برخيادز لكن ضعف
هرم وسن شيخوختدن ناشی قلت زاد ايله غايه مبتلا اولدی جوابنده
عظيم تأسف وبرزمان تفكر دنصكره خزينه دارينه امر ايدوب بش بيوك
دينار هرقليه وبش ثوب نقاش روميه احضار ايتديلر وكندو دوش پوشی

قبای ملوکانه سین دخی چقاروب انلاره علاوه وحسان حضرتلرینه
ایصال وسلام ومحبترینی تبلیغ ایله دیو امانت ایلدی امایا امیرالمؤمنین
جبله‌نك بو حالنی مشاهده ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك نام نامیلری یاد وتذکار اولندقچه تصلیه وتسلیم واحترام
وتکریم ایلدیکنی ملاحظه ایدوب هنوز محبت اسلام قلبنده جای کیردر
سیمامانه ده کذارنده کلام سوء فعلنه نادم وپشیمان اولدیغنه
برهان بز دیو جسارت حاصل ایدوب اسلامه رجعته طمعکار اولوب
ویحك یا جبله سن فضیلت اسلامی بیلمش واکله‌مش ایکن عجیبدر که
بنم قبولدن امتناع ایدرسن نیچه کسنه‌لر سنك ایتدیکك کبی ایدوب
یعنی مرتد اولوب وجوه مسلمینه سیف عدوان حواله ایتمشلر ایکن ینه
اسلامه رجعت واسلاملری قبول وجرایم سابقه‌لری عفو اولنوب حالیا
مدینهٔ منوره‌ده هر بر بنی مسلم براقدم دیدیکمده تبسم کنان یا اخ العرب
شمدن کیرو اسلام بکا بغایت بعیددر مکر بو ایکی شرط ایله که
بری حضرت عمر کریمه‌سنی بکا تزویج ودیکری کندودن صکره امر
خلافت دخی بکا تقلید اولنمق اوزره سن ضامن ومتعهد اولور ایسك
اسلامه رجعت ایدرم والا فلا دیدی یا امیرالمؤمنین تزوجه ضامن
اولوب امر خلافته اجترا ایده‌مدم دیو ختم کلام ایدر حضرت عمر
رضی عنه ربه الاکبر امر خلافتده دخی متعهد اولمق لازم ایدی دیو
تأسف بیورمشلر بعده دعوت حضرت حسانه آدم ارسال اولنوب
نه ایچون مدعو اولدیغنه واقف دکل ایکن مجلس شریف جناب
خلیفه‌یه وصولنده انی لاجد ریح آل جفنه دیمش حضرت فاروق
اکرم دخی نعم جبلة بن ایهمك یانندن کلن آدم حاضر بالمجلس در
بیوردقلرنده جناب حسان رضی عنه ربه المنان هلت یا ابن اخی ما بعث به
الی معك دیدکده سفیرسنك نه دن معلومك اولدی تزدمده جنابکزه
واصل اوله‌جق هدیه اوله که ور دیو خطاب ایدرسن دیدکده
حسان رضی الله تعالی عنه جبله اولاد ملوك عظام وعصبهٔ رجال
کرامدندر زمان جاهلیتده بن آنی بر قصیده ایله مدح ایتمش ایدم

فراوان جائزه احساننده نصكره يمين وعهد ايلمش ايديكه حسانی بيلور
هر كيمه ملاقی اولور ايسم سكا هديه برشی ارسالی ايله استفسار خاطر
ايده رم ديو بيننرده عهود ثابت اولمش ايدی بناء عليه البته سنك ايله دخی
برهديه كوندرمشدر انكچون طلب ايده رم ديدكده سفير هديهٔ جبله يی
حضرت حسانه تسليم ايدر ومهدی اليه دخی مسرورا منصرف
اولوركيدر اما خليفة الله حضرت عمر رضی الله عنه تقرير سفيردن
متأثر اولوب جبله نك اسلامه رجعتی اميدی ايله سفير مومی اليهی
امر خلافته ضمان ايله قسطنطينيه يه عود وارجاع بيوررلر بعد
طی المراحل سفير قسطنطينيه يه دخول ايلديكی كون خلق جبله نك
جنازه سندن فوج فوج منصرف اولدقلرينی كوروب ان الشقاء غلب
عليه ديه رك اتباع وجيل جبله يی اسلامه دعوت ووطن اصليلرينه
رجعته بذل مقدرت ايلدكده متعلقات جبله يكزبان عار علينا ان نعود
ويا ارن الود ديمشلر العهدة علی الراوی * عشق * جنون مقدمه سی
علت مشهوره نك اسمی فتح عين وسكون شين ايله مستعملدر عربيده
كسر عين وسكون شين ايله عشق دن غلط اولوب فارسيده ضم ها
ايله همال ديرلر لكن عشق اسان تركيده شبوعی مثلاو بين الاعجام دخی
برصورتده مستعملدركه لسان اصليلری درجه سنه رسيده اولمشدر
عشق حقيقی يی كماهو حقه تعريفه عدم الاقتدار اولديغمزدن عشق
مجازيدن برنبذه سی ابتدارا ولندی معلوم اوله كه بركيفيت محرقه دن
عبارت اولوب قلب عاشقده واقع اولور علامتی معشوقنی كورمك
ايچون دائما مضطرب اولوب مشاهدهٔ ديداره ارزوايدر كوردكده
حاصل اولان دهشتدن خفقان واختلاج قلب ورعشه وانعقاد لسان
سبيله برنسنه يه اقتداری قالماز مشاهير حكمادن ارسطو العشق
عمی الحس عن ادراك عيب المحبوب ايله تعريف ايلمشدر ونكته دلان
ظرائف وعوارف وغواصان دريای كوهر معارف ذوات عشقك
معشوقده زياده اولسنی عاشق عينبن ومعشوق درت كوز ايله ناظر
ومنظور اولملری يعنی عاشقده عين وقاف عينين مشابه سنده

عشق

ومعشوقك جهرلری دخی معلوم وعاشقك محبتی اشكار اولمسنه سبب
خزف عينك كشاده ومعشوقك بسته عين اولمسی نكته تحرير
ايلمشلردر عشقك مكانی كوكل اولديغی خبرقی عجمك غزلبی بدلی
مطلعندن مفهوم اولنور غزل ميرشد برظلم ازعشق توای طرفه صنم
زخم برزخم والم برالم وغم برغم فی تمثال بنظر جشم وخط وزلف كجت
عين درعين ورقم برقم وخم درخم دم تيغ توبخون دل من همدم شد
جسم درجسم ونفس درنفس ودم دردم رنجتم بهر نواز معدن
بحر ديده لعل درلعل وكهر دركهر ويم دريم اى خوش آن دم كه
بود حيرتی زاربتو روی در روی وشقه درشقه وقم برقم غزل
مرقومك نهايت فصاحت وبلاغتده اولمسنه شاهد دولت شاه
* عصفور * تذكره سنده تذكير ايلمشدر * عصفور * سرچه ديو مشهور طير
معروفك اسمی فتح عين وسكون صاد ايله مستعملدر عربيده ضم عين
وسكون صاد ايله عصفوردن غلط اولوب فارسيده ضم كاف عربيه
وسكون نون وشين وكسر جيم وآخرده بنه كاف عربيه ايله كنجشك
* عفی * ديرلر * عفی * يعنی استعيذ بالله عفا الله عما سلف آيت كريمه سی كبی
الف ايله تحريری لازم اولان مواضعده علی العموم يا ايله تحريرشايعدر
عربيده قاعدهٔ كليهٔ كتابت عفی فعلی معلوم اولور ايسه الف ايله تحرير
اولنوب فاعلی دخی ذكر اولنور مذكور آيت كريمه كبی عفی عنه
الباقی تحرير ايدرلر اكر فعل مجهول اولور ايسه عفی عنه ترقيم اولنور
* عقاب * عقاب * طوشنجل ديدكلری طير معروف كبيرك اسمی تشديد قاف ايله
مستعملدر عربيده تخفيف ايله غراب وزننده عقابدن غلط اولوب
فارسيده مد الف وضم لام وواو معروفه واظهارها ايله الوه ديرلر
* عقب * عقب * ارديجه كتمك معناسنه فتحتين ايله فلانك عقبجه تعبيری بغايت
شايعدر عربيده اوكجه سنه باصه رق وبرمقدار ورادن رفتار ايتمك
معنالرينه دلالت ايدن فتح عين وكسر قاف ايله عقبدن غلط اولوب
فارسيده ايكی جزءدن مركب فتح بای عجميه وزا وسكون يا وواو ايله
* عكه * پيرو ديرلر صورت تركيبی اشكاردر * عكه * شام جنت مشام

اسکله‌لرندن بلده‌ٔ مشهوره‌نك اسمی عربیده فتح عین وتشدید ومد
کاف ایله عکادن غلطدر بلده‌ٔ مرقومه‌ده حضرت صالح علی نبینا
وعلیه السلامه نسبت اولنور مسجد شریف موجود اولوب الی یومنا
طلقسان تاریخنده تکرار نور اسلام ایله منور اولدیغی مرویدر طول
بلدی ٤ك وعرضی ك درجه ودقیقه‌در * علانیا * یعنی کزلو

* علانیا *

اولوب واولمیان نسنه معناسنه سراو علانیا استعمالی شایعدر عربیده
فتح عین ایله علانیه‌دن غلط اولوب فارسیده مد همزه ایله آشکار دیرلر
وماضیسی نصر وضرب وکرم وفرح بابلرندن مستعملدر مصدرلری
علنا وعلانیه کلور اخیر لفظا اقرب اولدیغنه مبنی علانیه‌دن غلط
دیو التزام اولندی * عمامه * اهالی حرمین محترمینك باشلرینه لف

* عمامه *

ایلدکلری نسنه صورتنده باشه صاریلان شی معناسنه فتح عین ایله
استعمالی شایعدر عربیده کسر عین ومد میم ایله عمامه‌دن غلط
اولوب فارسیده فتح دال وسکون سین ایله دستار دیرلر عمامه‌یی
قاوغه اطلاق شاعر شاعدی خوان ونوهوسك ع بشیل دستارینی
صارمش طورنجی ابدان اوزره مصراعی کبی نابجا اولور * عمبر

* عمبر *

دریای عمان وخلیج مغربو بحرچینده جزر ومد اثناسنده بولنان
شی معروفك اسمی عربیده فتح عین وباوسکون نون ایله عنبردن غلط
اولوب فارسیده اسم دیکر ینه ظفریاب اوله مدق بعینه عنبر استعمالی
بغایت شایعدر استطراد منشاء غلط خاطره بویله لایح اولور که
حرف با حروف شفویه‌دن اولوب نوندن صکره ورودی نادر الوقوع

نبذه من اصطلاح
اهل قراءت

اولدیغندن قطع النظر اصطلاح اهل قراءت اوزره تلفظده نون
اظهار اولنسه عنبر اولمغله استقباح اولنور ویا اخفا اولنسه ادغام
ناقص حکمنده لولمغله استثقال اولنور ویا نون بایه ادغام اولنسه
صفت نون اولان غنه منعدم اولور بناء علیه مخترعان الفاظ نونك
میمه قرب مخرجی اولدیغندن ابقاء للغنة قلب ایلشلر اوله عنبرك
صورت تکوننده اقوال کثیره ایراد اولنمشدر تحریره لایق برقول اصحه
واصل اوله مدق * اعنبر بارس * برنوع چالینك قادن طوزلغی

* عنبر بارس *

دیو مشهور میوه سنك بلكی چكردكی اوزرنده قشر رقیقنك اسمی عربیده فتح همزه وباوسكون میم ورا ایله امبر بارس وینه اعراب محرر ایله انبر بارس‌دن غلط اولوب فارسیده اكرچه اسمین محرری مستعملدر لكن فتح دریمی كسرتین وسكون ثالث وآخرده كاف عربیه

*عوج ابن عنق ایله زرشك در * عوج ابن عنق * حضرت آدم زماننده متولد وحضرت موسی علیهما السلام زماننی ادراك ایدن نادرهٔ دوران وقصص ومناقبانی معلوم آدمیان شخص مشهورك اسمی فیروزآبادینك قاموسده ضمتین ایله عوج بن عوق دن وبروسه وی خسروزاده محمد افندینك غلطات رساله سنده فتح عین ثانی ومد نون وسكون قاف ایله عوج بن عناق‌دن غلط اولمسنی التزاملری محرر اولدیغی

*عود اغاجی * رسیدهٔ نظردر *عود اغاجی* هند وچین اطرافندن مجلوب ومعروف اشجار نااللرینك اسمی مخترعات ابنای رومدن عود البخوردن غلطدر زیرا عود اغاج معناسنده دلالتی مشهور اولمغله عود اغاجی باب همایون قپوسی كبی غلط مكرر اولهجغی آشكاردر اما ضم عین ایله بالكز عود شهرتنه بناء حطب پارهٔ مرقومك اسم خاصی اولدیغی كتب لغاتده محرردر اكن طیب مرقومك اصل اسم عربیسی ضم قاف وسكون طا

تحقیق عود ماوردی ایله قطر وفارسیسی مد دال ایله داربوی در اعلاسی ماوردی اولدیغی معلوم اكن وجه تسمیه ده قیل وقال ایلشلردر راجحی رایحه سی كل صورتنه منسوب یعنی ماء ورده مشابه دیكدر بعضی ارباب لغتك ماء آوردمدن تحریف اولنمشدر كلامندن بوی صحت استشمام اولنماز زیرا ارباب دقت طیب مرقوم همجنسی عنبر كبی نه صورتده شجر اولدیغی بیاندن عاجز اولوب مندلی وقماری وقاقلی وفرەقی وبری وقطعی وسكوجه چینی جمیع انواعی سیل ایله نزول ومحرر اولان یلدانیدن وتنبسنده اخذ اولنور ایسه اول محله نسبت ایله مشهور اولوب جمیع اقسامنك اعلاسنه ماءوردی اطلاقنی تصریح وبیانلریدن غیری جانب حجازده مجاور تمز هنكامنده عودی جلب ایدن هند وجاوه

عود القهر اهالیلریدن كرارا تصحیح كرده مزدر* عود القهر * طرخون جبلینك

اصلی

اصلی معروف کوکك اسمی عربیده اعراب مزبور ایله عود القرح دن
غلط اولوب فارسیده اصلی لغت بربری اوله رق فتح کاف عربیه
وسکون را ایله کرکرهن دیرلر * عیاذا بالله * اعتصام والتجا یعنی — * عیاذا بالله *
الله تعالی یه صغنرم ورجا ایدرم معنالرینه فتح عین ایله استعمالی شایعدر
عربیده کسر عین ایله عیاذا بالله دن غلط اولوب معرفا ومنکرا استعمالنی
ملتقی شارحی داماد مرحوم تصریح وبیان ایلمشدر یعنی العیاذ بالله
دخی کسر عین ایله صحیح اولور * عیار * وزن ایتمك ومحکه چالمق — * عیار *
یعنی برنسنه نك صحت وفساد ومقدارینی بیلمك معناسنه فتح عین ایله
استعمالی شایعدر عربیده کسر عین ایله عیاردن غلط اولوب
فارسیده بنه کسر اول ایله عیار مستعملدر حتی ضربخانه لرده سیم
وزرك عیارن طوتنه عربیده صاحب العیار اطلاقی کبی فارسیده
عیارکیر تعبیر ایدرلر زمانمزده نوظهور تام رقاص ساعتلره دخی
کسر عین ایله عیار ساعت اطلاق اولنه جغی محتاج بیان دکلدر
عیال * اولاد کبار بنك غیری نفقه سی کندو اوزرینه لازم کسنه لر — * عیال *
معناسنه فتح عین ایله اولاد وعیال استعمالی بغایت شایعدر عربیده
کسر عین ایله عیال دن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه
ظفریاب اوله مدق عربیده عیال الرجل هو الذی سکن معه ویجب
نفقتهم علیه کغلامه وجاریته وامرأته وولده الصغیر ایله تفسیر ایلمشلردر
عیان * ظاهر وآشکار معناسنه فتح عین ایله مستعملدر عربیده — * عیان *
کسر عین ایله عیان دن غلط اولوب فارسیده مد همزه ایله آشکاره دیرلر
عبش * درلك وصاغلق معناسنه کسر عین ایله مستعملدر عربیده — * عبش *
فتح عین ایله عبش دن غلط اولوب فارسیده کسر زا وسکون نون ایله
زندکانی دیرلر لکن بنه فتح عین ایله عبش استعمالی لسان دریده دخی
بغایت شایعدر عربیده کسر عین ایله اولدقده آخرینه تا الحوقی لابددر
استعیذ بالله فی عیشة راضیه ده اولدیغی کبی * عین الهر * ین وحبشه — * عین الهر *
دیارلرندن ظهور ایدن حجر معروفك اسمی ضم ها وسکون را ایله
مستعملدر عربیده ایکی جزءدن مرکب کسر ها وسکون را ایله

عين الهردن غلط اولوب فارسيده فرهنكلر اسم مخصوصني
قيد ايلمشلر لكن كتب مفردات طبده اسم دريسي باياغوري
اولديغي رسيدهٔ نظردر اسم عربينك جزء اولى عين كون وثانيسي
كسرها ايله هركدي معنارينه اولمغله تشبيها كدي كوزينه
بكزرديمك اولور خواص كثيره سي كتب احجارده محرردر

❊ حرف الغين المعجمة ❊

غائب *

غائب * يتك يعني ضايع اولمش نسنه معناسنه فلان شي غائب اولدي
تعبيري شايعدر معناي مطلوبه عربيده فتح ميم وسكون فا ايله مفقود
وفارسيده ضم كاف فارسيه وسكون ميم ايله كم شده تعبير ايدرلر
غائبك عربيده معناي موضوع لهي شول شي دركه اوزرينه دليل
اقامه سي ولماره نصبي ممكن اولميوب علم مخلوق دخي تعلق ايليه
فارسيسي مدتون ايله نابديد اولور معناي حقيقيسنه اطلاعي
اولنلرك تفوهي غلطدن سالم اوله جغي اشكاردر استطراد غائبي

مطلب فرق غائب وغيبه

الله تعالى بيلور كلامي دخي زبانزددر عالم السر والخفايا اولان
الله جل اسمه نك علم سبحانيسي كان ومايكون جميع اشيايه شمولي محتاج
بيان دكلدر لكن قائلك مرادي غيب اولمغله بودخي غلط اوله جغي
ظاهردر زيرا غائب ماغاب عنك يعني سندن غائب اولان نسنه نك
اسمي اولديغني تصريح وبيان ايلمشلر بويله تكلم ايدهنك مرادي
غيبي الله تعالى بيلور ديمك اوله جغي معلومدر بالاده محرر اولديغي
اوزره غيبي هو مالم يقم عليه دليل ولم ينصب له امارة ولم يتعلق به علم

حكايت منجم

مخلوق ايله تعريف ايلمشلردر حكايه خلفاء بني اميه طرفندن حاكم
عراقين اولان مشهور انام وظالم بنام حجاج ثقفي علم نجومده ادعاي
مهارت ايدن برشخصي امتحان ايچون برمقدار شي تعداد واوجنده
اخفا وعددندن سؤال ايدر منجم مرقوم بسط زايچه وحسابدنصكره
طوق معدودي اخبار ايله اصابت ايدر بعده حجاج بلاعدينه برمقدار
نسنه طوتوب سؤال ايدنده منجم تعيين عدده خطا ايدر سبب خطادن
استفسار اولندقده منجم ذوفنون اولي اضمار اولنان عدايله غيدن

خارج اولوب ثانیسی بلاعد اولمغله غیب تحتنه داخل اولور لا یعلم الغیب الا الله معلومدر دیو جواب ویرمش وعلى قول غیبی هو الخفی الذی لا یکون محسوسا ولا فی قوة المحسوسات کالمعلومات ببدیهة العقل او ضرورة الکشف ایله تعریف ایلمشلردر وغیب ایکی نوعدر برقسمی اوزرینه دلیل نصب اولنمش واول دلیل قاطع ایله بیلمک ممکن اولمش ذات الله عز وجل واسماء حسنیٔ سبحانیه وصفات علیهٔ ربانیه واحوال آخرت و بونلرک امثالی ضرورات دینیه که هر عبد مکلف اوزرینه بیلمسی واجبدر بو صورتده اولان غیب اگرچه مشاهده ومعاینه اولنماز لکن نظر صحیح ایله بیلمسی ممکندر قسم آخری بیلنمسنه دلیل اولمیوب معرفتی دخی طوق بشردن خارجدر که استعیذ بالله وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو ایله منصوصدر لکن حق سبحانه وتعالی حضرتلری مراد بیوردقلری بعضی بنده لرینی مطلع ایدر اما مفاتحه اطلاعه بر احد ایچون سبیل اولماز بعضی عبیدینک غیبه اطلاعی استعیذ بالله فلا یظهر على غیبه احدا الا من ارتضى من رسول آیت کریمه سندن استنباط اولنمشدر زیرا کلام معجز سبحانیده فلا یظهر على غیبه احد قول شریفنده غیبدن مراد الهی جمیع غیب اولمغله معنای شریفی جمیع غیبنه بر احدی واقف ومطلع قیلمز بلکه بعضیسنه بعض خواصی مطلع قیلار ایسه ده ینه باقیسنه انلاری دخی مطلع قیلمیه‌جک اولدیغی صورتده مدلول کلام سلب عموم اولوب عموم سلب اولمدیغی آشکاردر بو اظهار کشف تامدن عبارت اولمغله رسل عظام علیهم السلام حضراتنه مخصوصدر اما اولیاء الله جنابلری ایچون بعضی اوقاتده لمحات واقعدر وملائکهٔ کرام دخی غیب سبحانیه واقف دکلدرلر اما طائفهٔ جنک اخبارلری غیب اولمدیغی معلومدر زیرا انلر اجسام لطیفه‌دن اولملری ایله خبر ویردکلری نسنه بزه نسبت ایله غیب ایسه انلره نسبة آشکاردر وطائفهٔ مرقومه نک غیبه علملری مطرد ومستمر اولمدیغی استعیذ بالله ان لو کانوا یعلمون الغیب ما لبثوا فی العذاب المهین آیت کریمه سندن

تعریف نوعین غیب

تحقیق اخبار الجن

مستبعددر لكن بوخطاب مستطاب طائفهٔ جنك نادرا علم غيبه
اطلاعلرينه منافی اولماز وغيب الغيب ذات الهيهٔ مطلقهٔ تعالى شانه‌در
وحق سبحانه وتعالى يه غائب اطلاقی جائز دكلدر علمای عظام
كثرهم الله تعالى الى يوم القيام حضراتی غيب عن الخلق تعبيرينی
تجويز ايلمشلردر وغيب مطلق وقت قيام ساعت امثاليدر كه انلاری
بيلمسی اولماز الا عالم السر والخفايا جل جلاله حضرتلرينك اخبار
عاليلری ايله اولور اما غيب اضافی بربلده‌ده نزول مطر كبی‌در كه
بلدهٔ اخراده اولانه غيب اولور بوصورتده اضافی ايله مقيد غيبه
وصوله طريق اولماز الا الهام سبحانيه ايله اولور رسول غيبی بالذات
ملكدن تلقی بيوروب ولی رسول اكرم نبی محترم صلى الله تعالى
عليه وسلم افنديمز حضرتلرينی تصديق واسطه سيله تلقی ايدر
غاية ما في الباب * حاصل كلام نهايت امرده معنالرينی افاده ايچون — * غاية ما في الباب
كسر تا ايله استعمالی شايعدر عربيده ضم تا ايله غاية ما في البابدن
غلطدر زيرا بوتركيبده واقع ما موصوله اولوب ومحذوف صله‌سی
وجد ويا حصل‌در وما مع صلته غايتك مضاف اليهی اولديغندن مبنی غايت
مضاف اليه‌دن اكتساب تعريف ايله مبتدا اولمغه صالح اولوب
تقدير كلام غايت ما وجد ويا غايت ما حصل في الباب ديمك اولور
غدا * نمو وقوام جسم اولان بدل ما يتحلل اكل وشرب معناسينه دال مهمله — * غدا *
ايله استعمالی شايعدر عربيده كسر غين ومد ذال معجمتين ايله غذادن
غلط اولوب فارسيده ضم تا وواو معروفه وفتح شين ايله توشه ديرلر
خفی اولميه كه فتح غين معجمه ومد دال مهمله ايله غدا قوشلق طعامنك
اسمی اولوب جمعی فتح همزه وسكون غين ايله اغديه كلور ذال معجمه
ايله غذاء محرر اسم جنس اولوب معنای جمعی حاوی ايكن جمعنده
بنه دال مهمله ايله اغديه تعارف ايتمشلردر فاليتأمل * غدايا * صباحلر — * غدايا *
معناسنه عند العرب استعمالی شايعدر عربيده صباح معناسنه دلالت
ايدن ضم غين ايله غدوه‌نك جمعی مستقلا ذكر اولندقده فتحتين ايله
غدوات‌دن غلط اولور زيرا صاحب قاموس فيروزابادی لايقال غدايا

الامع عشايا دیو تنبیه ایلمشدر یعنی اخشاملرمناسبنه عشایایه مزدوج اولدیقده غدایا دینوب مستقلا ذکرده محرر اولدیغی اوزره غدوات دیمك لازمدر بویله الفاظه مزدوج تعبیراولنور رفارسیده مدیاواذات جمع ایله یامنهادیرلر استطراد عند العرب مستعمل الفاظ مزدوجه نك بری دخی هناءنی ومراءنی در یعنی اکل وشربدن صکره فلان بکاصحت وعافیت اولسون دیدی مناسبنه ومراءنی بالکز ذکر اولندقده امرانی دیرلر ازدواج اولمدیغی ایچون لکن لغاته اطلاعی کثیر نهایه مؤلفی ابن اثیر بیانی اوزره بولفظده ایکی قول درکاردر فرادهابی فعلت وافعلت کبی مستقل بابلری اولوب مراءنی وامراءنی بشقه بشقه لغتلردر امازجاج قولی باب واحددن اولوب ازدواج ایچون همزه حذف اولنمشدر بری دخی آغرایش ایشله دکده فعل به ماساءه وناءه دیوب بالکز واقع اولدقده اصلی اوزره اناءه دیرلر وبری دخی شی مکروهه حین ازدواجده کسر را وسکون جیم ایله رجس وزننده هو رجس نجس دیرلر اخیری فتحتین ایله اولدیغی معلومدر وبری دخی حربده مکانندن زائل اولمیان شجاعه اهبس البس دیرلر اهبسك اصلی افعل تفضیل اهوس اولوب اشتقاقی هاس یهوس بابندندر بومقوله ازدواج وموازنه حدیث شریفده دخی واقع اولمشدر صاحب شریعت علیه افضل التحیة افندیمز حضرتلری ایام عیدده طشره چقان نسوانه ملاقات بیوردقلرنده ارجعن مأزورات غیر مأجورات بیوررلر ایمش مأزوراتك اصلی موزورات دروبنه رسالت پناه حضرتلری حسنین حسنین رضی الله تعالی عنهما حضراتنك حین صباوتلرنده آفات وعاهاتدن محافظه لری ایچون تعویذ یعنی دعا بیوروب اوزرلرینه اوفوردکلرنده اعیذ بکلمات الله التامة من کل شیطان وهامة ومن کل عین لامة بیوررلر ایمش عین ملمة لازم ایکن ازدواج ایچون تبدیل بیورمشلردر بوتعویذ شریفه عن عنه ایله والد ماجد کثیر المحامدم شهباز اوج سعادت عنقای قاف مکرمت مقتدای علمای کزین سرچشمهٔ اصحاب تمکین عارف خواص سبع المثانی مخزن اسرار معانی

مطلب الفاظ مزدوجه

تعویذ شریف لحفظ الصبیان

نكته دان ظرائف وعوارف غواص دریای كوهر معارف
حضرت مصطفى عاشر افندى اطال الله بقاه بالعيش السرمدیدن مجاز
اولمه مز ایله اطفال مسلمینی وقایه قصدی ایله قارئين وسامعينه اجازت
عامه ایله اجازت ویرلشدر صباح ومسا صبیان اوزرینه اوچر
دفعه قرائت اولنوب تمامنده بردفعه من الرأس الى القدم اوفورەلر
غزاز * ابریشمجی وابریشیم ایشلین معناسنده مستعملدر عربی * غزاز *
وفارسی مشترك اولان فتح قاف وتشدید زا ایله قزازدن غلطدر اكرچه
لسان تركیده تخفیف زا ایله قزاز شایع اولوب نیچه منلارك اصمعی
غین ایله در ادعالری امور عجیبه دندر مستعمل اولان بالكز ترك
تشدید ایله اصلنه دخی اقرب اولور * غزالى * علوم عقلیه ونقلیه نك * غزالى *
امام جلیل الشانی وطریقت زهد ومجاهده نك مؤسس الاركانی امام
همام ابو حامد محمد بن محمد بن احمد الغزالى الطوسی مرحومك
عملری هر بید على ماهو المشهور فتح غین وتشدید زا ایله غزالى دن
غلطدر غزال ایلكچی معناسنه اولدیغی معروف وصورت نسبت
اهل خوارزم وجرجان قاعده لری قصار وعطاره قصاری
وعطاری نسبتلری كبی بونلاره دخی غزالى نسبت اولنمشدر اما امام
سمعانی روایتی اوزره تخفیف ایله غزاله اسم قبیله اولوب اول قبیله یه
نسبتلری ایله مخفف اولدیغنه نظرا غلطدن سالم اولور مولانای
مشار الیه اسبغ الله نعمه علیه درت یوز اللی تاریخنده بلده طوسده
تشریف ساحه وجود وبشیوز بش سالنده ارتحال نعیم جنان
ایلدكلرینی بوطرزه تاریخ ایله بیان ایلمشلردر بیت نصیب حجة اسلام
ازین سرای سپنج حیات پنجه وچار وممات پانصد وپنج غزالى
حضرتلرینك اشهر مؤلفی احیاء علوم اولدیغی معلوم وعلمای مغربدن حكایة غریبة
الشیخ ابو الحسن بن حرزهمك كتاب احیایی انكاری وواقعه سنده كتاب احیاء علوم
دست سیدنا ابو بكردن تربیه اولندیغی سوطك المندن تسلیمی
كوشزددر وسائر مصنفاتلری اكثر كتب طبقاتده محرردر * غسله * غسله *
طائفه نساء عرب باشلرینی غسل ایلدكاری نسنه نك اسمی فتح غین ایله

مستعملدر

مستعملدر عربیده کسر غین وسکون سین ایله غسله دن غلط
اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اوله مدق زیرا فتح غین ایله
برکره غسل ایلك معناسنی افاده ایلدیکی ظاهردر اما قرآن کریمده
وارد غسلین تفسیرنده خیر الناس حضرت عبد الله بن عباس
رضی الله تعالی عنهما کل ما فی القرآن علمته الا اربعة احرف لا ادری
ماهی الاواه والحنان والغسلین والرقیم بیورمشلردر لکن سائر
مفسرین کرام حضراتی استعیذ بالله ان ابراهیم لاواه حلیم آیت
کریمه سنده وارد اواهی کثیر التأوه من الذنوب ومتضرع فی الدعا
ومؤمن موقن ایله واستعیذ بالله وحنانا من لدنا وزکاة وکان تقیا
آیت کریمه سنده واقع حنانی رحمة بعد رحمة ایله واستعیذ بالله
فلیس له الیوم ههنا حمیم ولا طعام الا من غسلین آیت کریمه سنده
وارد غسلینی ما یسیل من صدید اهل النار ایله واستعیذ بالله
ان اصحاب الکهف والرقیم کانوا من ایاتنا عجبا آیت کریمه سنده
واقع رقیمی اصحاب کهفك قریه لری ویا کلبلری ویا اسامیلری
ترقیم اولنان باقر لوحه در دیو تفسیر بیورمشلردر العلم عند الله
عز وجل * غلط * یعنی طا ایله فلان آدم حسابده غلط ایلدی دیرلر
عربیده حسابده سهو وخطایه آخرده تا ایله غلت تعبیرندن بودخی
غلط اوله جغی آشکاردر زیرا علمای اعلام غلط قولده وغلت
حسابده استعمال اولندیغنی فرق وتمییز ایلمشلردر فارسیده بلا فرق
فتح ها وسکون فا وضم تا وواو مجهوله ایله هفتوت دیرلر * غنا * ار یعنی
بسته وشرق انواعنده اولان نغمه معناسنه کسر غین ایله مستعملدر
عربیده ضم غین ومد نون ایله غنادن غلط اولوب فارسیده فتح نون
ایله نوا دیرلر استطراد غنا کسر غین ومد نون ایله سماع یعنی صوت
وفتح ومد ایله کفایت ونفع وترویج وضد فقر وکسر وقصر ایله بنه
ضد فقر یعنی یسار معنالرینه اولوب غنیٔ دنیا قصر ایله کفایت
وغناء آخرت مد ایله سلامت اولدیغنی بو بیتده کوزل افاده اولنمشدر
لله در القائل بیت غنی الدنیا کفاینا قصیر غنا الاخری سلامتنا مدید

تفسیر لفظ شریف غسلین وامثاله

* غلط *

* غنا *

مطلب فرق غنا وغنا

فائده ابیات واشعار ایله الحان وآغازه وترنم ونغمات معناسنه
غنانك لعب ولهوو کبیره دن اولدیغی کتب فقهیه‌ده مصرحدر
حدیث شریف — اما رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مَنْ لَمْ یَتَغَنَّ
من لم یتغن — بالقران حدیث شریفنده واقع تغنی یی سائر کتب واخباردن
استغنا ایله ویا ضد فقر ایله توجیه ایلمشلردر مورد حدیث شریف
دخی ضد فقره بغایت ملایم اولدیغی کتب احادیث شریفه‌یه آشنالی
* غوغا * — اولنلرك معلومیدر * غوغا * ایکی آدمك محاوره وهنکامه سنه
اطلاق شایعدر عربیده اگرچه لفظا صحیح امامعنی قنادی بتمش
چکرکه یاوروسنك وسوری سککه مشابه صوقار برحیوانك
اسمیدر فارسیده دخی جمعیت الجن معناسنه اولمغله بو ادارة نظرا
غلط اوله جغی اشکاردر لکن فرهنك صاحبی شعوری مرحوم تعجیمنه
* غیبت * — عدم تعرض ایله معنای مطلوبه دلالتنی بیان ایلمشدر * غیبت * مستور
الحال برکسنه‌نك غیابنده مسموعی اولدقده متألم ومتکدر اوله جق
اخلاق واوصاف ذمیمهٔ صادقه‌سنی ذکر معناسنه فتح غین ایله استعمالی
شایعدر عربیده کسر غین وسکون با ایله غیبت دن غلط اولوب
فارسیده ضم با وسکون ها ایله بهتان دیرلر اگرچه لفظ مرقوم عربی
اولوب ذکر وبیان اولنان کلام کاذب اولدیغی حالده اطلاقی معروفدر
لکن لسان دریده اتساع اولمدیغنه مبنی علی العموم تعبیر اولنور

❊ حرف الفاء ❊

* فاسق * — فاسق * تارك لامر الله تعالی وعاصی وخارج عن طریق الحق
وحریص معاصی معنالرینه دلالتی معروفدر لکن قران کریم
وفرقان عظیمده آیات آتی بالشرف دن ماعدا وارد اولان جمیع
فاسق لفظندن مراد سبحانی کاذب اولدیغی مفسرین
کرام علیهم رحمة الله الملك العلام حضراتی تصریح وبیان بیوروب
استعیذ بالله فمن کان مومنا کمن کان فاسقا آیت کریمه سنده
واردی کفر واستعیذ بالله فافرق بیننا وبین القوم الفاسقین آیت
کریمه سنده واقعی معصیت واستعیذ بالله فان لم تفعلوا فانه فسوق بکم

آیت

آيت كريمه سنده واردى اثم واستعيذ بالله فلارفث ولافسوق
ولاجدال فى الحج آيت كريمه سنده واقع سيأت ايله تفسير بيورمشلردر
وفاسق مطلق كافردر زيرا جميع طاعات الله تعالى دن خارجدر
وظالم فاسقدن اعمدر وفاجر كافر وفاسقه اطلاق اولنور ومجرم انجق
كافره اطلاق اولنور فاسد دخى ظالمدن اعمدر زيرا ظلم غيرك حقنى
نقص معناسنه‌در امافساد بومعنادن ماعدا اختراع بدع ولهو ولعب
معنالرينه دخى دلالت ايدر استطراد قرآن كريمك جميع حاوى
اولديغى فاطر لفظ شريفى خالق معناسنه وفحش كلمهٔ شريفه سندن
جميع اياتده مراد الهى زنا اولوب انجق استعيذ بالله الشيطان يعدكم الفقر
ويأمركم بالفحشاء آيت كريمه سنده واقع فحشائى اداى زكوده بخل
معناسنه اولديغى وغليظ الجانب وسيئ الخلق وخشن الكلام معنالرينه
دلالت ايدن فظ لفظى استعيذ بالله ولوكنت فظا غليظ القلب
آيت كريمه سندن ماعدا اياتده ضاد معجمه ايله فض وارد اولديغى
واستعيذ بالله فهو فى عيشة راضية واستعيذ بالله قال لاعاصم اليوم
من امر الله واستعيذ بالله فلينظر الانسان مم خلق خلق من ماء دافق
بواوج آيت شريفه دن ماعدا فاعل بمعنى مفعول واقع اولمديغى
يعنى آيات ثلاثه ده راضية وعاصم ودافق مرضية ومعصوم
ومدفوق معنالرينه‌در واستعيذ بالله واذا قرأت القرآن جعلنا بينك
وبين الذين لايؤمنون بالاخرة حجابا مستورا واستعيذ بالله فان جهنم
جزاؤكم جزاء موفورا واستعيذ بالله انه كان وعده مأتيا بواوج
آيت كريمه دن غيرى دخى مفعول بمعنى فاعل اولمديغى مفسرين
كرام وعلماى اعلام كثرهم الله تعالى الى اخر الايام حضراتى تصريح
وبيان ايله افادهٔ مرام ايلمشلردر * فايده * علمدن ومالدن كسب اولنان
نسنه معناسنه يا ايله استعمالى شايعدر عربيده مدفا وكسر همزه ايله
فائده دن غلط اولوب فارسيده ضم سين وسكون واو ايله سوديرلر
استطراد لفظ فائده اسم فاعل اولديغى معلوم اكر اصلى مهموز فواد
ملاحظه اولنور ايسه بلاقيل وقال مهموزا فائده اوله جغى آشكاردر

مطالب لفظ شريف فاطر وامثاله

مطلب فاعل بمعنى مفعول

مطلب مفعول بمعنى فاعل

* فايده *

تحقيق لفظ ومعناى فائده

واكثر ارباب لغتك التزاملرى اوزره مال ثابت اولمق معناسنه
فتح فا وسكون يا ايله فيد مصدرندن يائى اولديغى صورتده فاد
يفيددن اسم فاعلى فهو فائد اولور زيرا فيد كلمه سنده ياحرف علت
متحرك ماقبلى مفتوح الفه قلب ايله فاد اولوب اسم فاعل صيغه سى اخذ
اولنمق مراد اولندقده فاسى وعينى بينلرينه اسم فاعل علامتى ايچون
الف زياده اولندقده اجتماع ساكنين اولوب الف مقلوبه دن
واسم فاعل الفندن دفع اجتماع ساكنين ايچون الف مقلوبه حذف
اولنسه اجحاف كلمه لازم كلور ويا اسم فاعل الفى حذف اولنسه غرض
فوت اوله جغى آشكار اولمغله الف مقلوبه ئى همزۀ مكسوره يه قلب ايله
فائد اولور اكر كلمه واوى اولوب فوت ملاحظه اولنور ايسه بايد
جارى قواعد ايله بنه فائد اوله جغى محتاج تفصيل دكلدر بودخى فائدۀ
زائده ئى حاويدركه فائده لغتده علم ومالدن استفاده يعنى كسب
ايتديكك نسنه يه وعرفده برشيئك سائرندن احسن حال ايله اولمسنه
واصطلاحده برشى اوزرينه كندودن شى ترتب ايلمسنه اطلاق اولنور

* فتـل * فتل * قنديل ومومله وضع ايلدكلرى شئ معروفك اسمى كسرتين
وسكون لام ايله مستعملدر عربيده فتح فا وكسر ومد تا ايله فتيل دن
غلط اولوب فارسيده كسر باى عجميه وسكون يا وفتح تا ايله پيته ديرلر

* فجـأة * فجأة * اكسرزدن يعنى بديهى نسنه ظهور ايتمك معناسنه ضم فا وسكون
جيم وفتح همزه ايله مستعملدر عربيده ضم فا وفتح الف ممدوده وهمزه
ايله فجاءة دن غلط اولوب فارسيده مد نون وكاف عجميه ايله ناكاه
ديرلر

* فجـل * فجل * ترب ديدكلرى سبزۀ مأكوله نك اسمى كسرتين وسكون
لام ايله مستعملدر عربيده ضم فا وسكون جيم ويا ضمتين ايله فجل دن
غلط اولوب فارسيده ضم تا وسكون را ايله ترب ديرلر

* فدول * فدول
تكلف ايله اظهار ظرافت وبى وجه عرض تكبر ايدن كسنه معناسنه
مستعملدر عربيده ضم فا وضاد ايله فضول دن غلط اولوب فارسيده
كسر كاف عجميه ايله كران بشت ديرلر

* فراجه * فراجه * رجال ونسانك
اوسته كيدكلرى ثوب معروفك اسمى عربيده اولى فا ايله تنوره زنده

فروج

فروج وفارسیده ضم دال وتشدید ومد را ایله دراجه اولمغله دالی فایه
تبدیل ایله غلط اولمسی ملایمدر * فراغة * براقق یعنی ترك ایلمك * فراغة *
معناسنه تاء مصدریه الحاقی ایله اختراع اولنوب بعده تاء طویله ایله
تحریری دخی شایعدر عربیده فرغك مصدری فراغا وفروغا کلمك
ایله اولدن غلط اولوب فارسیده فتح همزه وکاف ودال وسکون
فا ونونین ایله افکندن دیرلر * فرز * شطرنج او یوننده موجود آلت * فرز *
معروفه نك اسمی فارسیده فتح فا وسکون را وکسر ومد زا ایله فرزین دن
غلط اولوب معربی کسر فا وسکون را ومد زا ایله فرزان در * فرشته * فرشته *
ملك معناسنه معروفدر فارسیده اصلی پرهشته اولدیغی یکانهٔ
علامه کان روم کمال پاشازاده مرحوم التزام بیورمشلردر عربیده ترکیده
مستعمل اولدیغی کبی ملك دیرلر فتح بای فارسیه وسکون را ایله پرفناد
وهشته برنسنه نك دوشرمیوب صالی ویرمك معناسنه هشتن لفظندن
اسم مفعول اولمغله قنادی آچلمش دیمکی افاده ایدر لسان دریده پانك
فایه تبدیلی شایع اولوب بو صورت ایله فرشته اولمشدر بنابرین تصاویر
مجمده کشاده پرمشلهدر * فرصة * وقت ولمق معناسنه کسر فا * فرصة *
ایله مستعملدر عربیده ضم اول ایله لفظا ومعنا نهزه کبی فرصه دن
غلط اولوب فارسیده فتح نون وبا وسکون واو ایله نوبت دیرلر * فرنك * فرنك *
ملت نصارادن طائفهٔ معروفه نك اسمی فارسیده فتح همزه وسکون فا
ونون وآخرده کاف فارسیه ایله افرنك دن غلط اولوب علی ماهو
المشهور معربی اعراب مرقوم وآخرده جیم ایله افرنج دیرلکن قاموسده
الافرنجة جیل معرب افرنك تحریردر * فرهنك * معانی عدیده یه دلالت * فرهنك *
ایله جمع فرهنکلرده لفظ مفرد اوله رق فتح فا وسکون را ایله ضبط
ایلمشلردر محلنه کوره مرکب اولنلر غلطدن سالم اولمیه جغی تفصیل
آتی البیاندن معلوم اولور شویله که فتح فا وسکون را ایله فرشکوه
ورونق وفروغ وطراوت وانتظام حال معنالرینه وفتح ها وسکون
نون وآخرده کاف فارسیه ایله هنك وقار وادب وآهنك تحقیق
قصد وهوش وقوة وطاقت وغار وجای کوه ومقدار وسپاه

ونكته داشتن معنالرینه اولنلری ایله لغات فارسیه‌یی جامع کتابه مادر
کیکاوس ویدالدرمه‌فدانجواوج معنایه دلالت ایدن لفظ فرهنك ارباب
لغتك ضبطی اوزره فتح فا وسکون را ایله درماعدا دانش وادب
وفضل وعقل وهوش ووقار معنالرینه دال کلمه فرهنك اضافت یعنی
مطلب فرق — فتح فا وکسر را ایله‌در * استطراد * عقل ذوی العقولك معلومیدرکه
خرد وهوش — خلقی اولوب زیاده ونقصان قبول ایتمازمکرامله ناقص اوله بوجوهره
فارسیده کسر خاء معجمه وفتح را ایله خرد وترکیده اوص دیرلر ضم ها
ایله هوش اطلاق اولنان عقلك وراسنده برحالتدرکه کسب
ایله متزاید اولور ترکیده اوکله وعربیده مناق سنه‌اغما دیرلر
اوصلونك مقابلی دلو واوکله‌نك معنای مشهوری آنقدر که مست
* فزا * وهشیار دیرلر * فزا * آرتریجی معناسنه فرح فزا وجان فزا
وامثاللری تعبیرلر فتح فا ایله مستعملدر فارسیده ارباب لغت فاء مکسوره‌ده
قید ایلملری ایله فزادن غلط اولوب عربیده ضم میم وفتح زا وتشدید
تا ایله مزیت دیرلر فزا لفظی افزایدندن صیغه امر ووصف ترکیبی
اولدیغی صورتده معنای مجرده دلالت ایدر اما اسم مصدر اولدیغی
* فستق * تقدیرجه افزایش معناسنه اولور * فستق * چام اغاجنك معروف
میوه سنك اسمی کسر فا ایله مستعملدر فارسیده کسر بای عجمیه
وسکون سین وفتح تا ایله پسته نك معربی فستق وجندب وزنلرنده
* فشق * فستق دن غلط در * فشق * حیوانات مردارلغی تعبیر اولنور فارسیده
آت وقاطر تزسی معناسنده ضم خا وسکون شین معجمه ایله خشکی دن غلط
* فشلت * اولوب عربیده علی العموم کسر تین ایله زبل دیرلر * فشلت * عند العرب
زبانزددر فلانك الینه اوردی چولاق ایلدی دیدکده ضم شین ایله
ضربه‌فی یده فشلت دیرلر اصح فتح شین ایله فشلت لازمدر قولاغنه
* فطه * اوروب صاغر ایتدیکده ضربت اذنه فصمت دخی محرر کیلدر * فطه
پشتمال نوعندن معروف نسنه نك اسمی کسر فا ایله مستعملدر فارسیده
ضم فا وواو معروفه وفتح تا ایله فوته نك معربی بنه اعراب مرقوم ایله
* فق * فوطه‌دن غلطدر * فق * قرش طوتاجق نسنه معناسنه مخصوصا

اسمی

اسم اوله رق استعمالی شایع وشاهدی مرحومك ع تله فق ودام
طوزاق نام آد مصراعی مشهوردر عربیده مطلقا مصید معناسنه
فتح فا وتشدید خاء معجمه ایله فخ دن غلط اولوب فارسیده فرادقی
یعنی معنای عمومه دال مد دال ایله دام اولور مصراع مرقومده تفسیر
بالعکس اولدیغنـدن قطع النظر تله فتحتین وتخفیف ایله مضبوط
ومعنای خصوص افاده ایدوب مصراع دخی ناموزون اوله جغی
آشکاردر * فلاکت * شدت ومشقت معناسنه باشیمزه نه فلاکتلر کلدی
زبانزددر عربیده فلکدن شدت ومشقت اصابت ایلدی معناسنه
مفلوك دن غلط اولوب فارسیسی کسر سین وسکون را ایله سرکی
اولور فلاکت دخی مارالبیان اناثیث کبی مخترعات عوامدندر
فلان * اعلامدن کنایة کسر فا ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم فا ایله فلان دن غلط اولوب علمادن بعضیلر رجالدن واحده
یافل وایکی یه یافلان وجمعه یافلون ونسادن بره یافله وایکی یه
یافلتان وجمعه یافلات خطابی تفریق ایلمشلردر لکن اجلهٔ نحولدن
سیبویه مرحوم منع ایدوب جمله یه مطردا فلان اطلاقنی ترجیح
وبیان ایلمشلردر وفلان لفظی ذوی العلمادن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولمـاز وغیرذوی العلمادن کنایه اولدیغی حالده
الف ولام داخل اولمق لازمدر وهنا لفظی دخی اجناسدن کنایه
اولدیغی خفی اولمیه * فلقه * یعنی پادشاهان آل عثمان مدی الله دولتهم
الی اخر الزمان حضرتلرینه مخصوص فلکهٔ همایونك اسمی مخترعات ابنای
رومدن ضم فا وسکون لام ایله فلکهٔ همایون دن غلطدر اعراب
محرره ایله عربیده فلك سفینه یعنی کمی وضم ها ایله فارسیده همایون
مبارك وخجسته وخرم وعالی معنالرینه دلالتنه نظرا ترکیب اولنمشدر
فناء دار * اوا وکی واطرافی معناسـنه فتح اول ایله استعمالی شایعدر
عربیده اصلی بلکی کسر فا ایله فناء داردن غلط اولوب فارسیسی
کسر ومد باء عجمیه ایله پیش خانه اولور ستیر اولمیه که کتب فقهیـده
مذکور فناء مصر دخی مکسور اولوب خزانة الفقه ده هوان یکون

تحقیق مصراع منظومهٔ شاهدی

* فلاکت *

* فلان *
تحقیق لفظ فلان

محل دخول الف ولام

* فلقـه *

* فنـاء دار *

مطلب فناء مصر

علی قدر العشاوة دیو بیان اولنمشدر قلوة اوچ یوز ذراعدن درت
* قنجان * یوز وارنجه ویا براوق آتیمی محلدن کنایه در * قنجان * اکثری قهوه
نوش اولنان شی معروفك اسمی فارسیده عموما طاس وخصوصا
شربتجیلرك طاسی وپنك دخی اطلاق اولنان صواولچه‌كی
معنالرینه کسر باء فارسیه وسکون نون ومد کاف عجمیه ایله پنکان دن
مولدا معرب ضم فا ایله فنجان دن غلطدر مار الذکر مقیاس ماء
مطلب بلك قنجان معروف کبی برظرف اولوب ساعت آب اولمق ایچون اعمال
ایدرلرایمش صورتی فنجان مقداری ظرفه تحتندن برسوراخ تنك
ایدوب صواوزرینه وضع ایدرلرایمش تدریج ایله طولوب تمام
اولدقده برصنعت ایله شاهلر کندودن بوشانورایمش قیاسلری شب وروز
* فندق * یعنی بکرمی درت ساعتده اون بیك کره تکرار ایدرایمش * فندق
رطب ویابسی مأکول شی مشهورك اسمی کسرتین ایله مستعملدر
عربیده ضم فا ودال وسکون نون ایله فندق دن غلط اولوب
فارسیده فتح کاف عجمیه وضم لام وواو مجهوله ایله کلوز دیرلر کاوز
مرقوم سنور وزننده جلوز دیو تعریب اولنوب تشبیها توفك ایله
رمی اولنان حبه‌یه اطلاق اولنمشدر اگرچه حبه مرقومك فتح عربیسی
تحقیق بندق فندق وزننده بندق اولوب تمر ایله تمره کبی واحدی بندقه اولور
الرمی * فنر * فنر * محافظه شمع ایچون جام وشمع وکاغد وشکنبه‌دن اعمال اولنان
شی معروفك اسمی فارسیده انجق جام نوعنه اطلاق اولنان فتح فا
ومد نون ایله فناردن غلط اولوب عربیده اگرچه علی العموم مد فا
ایله فانوس وضع اولنمشدر لکن مولدا شمعه‌دن اولنه کسر فا وسکون
نون ایله فنیار دیرلر خفی اولمیه که فانوس بعد التعمیم بیام فنارك غیره
تعمیم ایلمشلردر لسان ترکیده دخی بوصورت ایله شایع اولوب اصل
وضعی اوزره مراکب سلطانیه قیچلرنده موضوع جام فناردن غیره
تحقیق خیال فنار اطلاقی صحیح اولماز معروف خیال فناردخی اطراقی جام اولمدیغنه مبنی
* فول * فرهنکلرده مجرد فانوس خیال‌دن غلط اولدیغی اشکاردر * فول
باسمندن اکثرنبات خوشبو زهر معروفکه حجاز واجب الاعزاز

وجزایر بحر سفیدده کثیر الوجود قمر قسمنك اسمی فارسیده ضم فا و تشدید
لام ایله فل دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصی ظفر یاب اوله مدق
لکن مولدا اسم فارسیسی مستعملدر * فهرس * اوائل کتبده ابواب * فهرس *
وفصول ترقیم اولنان جزء معروف معناسنه عربیده کسر فا ایله فهرس
صحیح ایکن بعضی تجیه منلارك فتح ایله قرائتلری غلط اولوب فارسیده
کسر فا و را وسکون ها و سین ایله فهرست دیرلر فیروز آبادی
قاموسده الفهرس بالکسر الکتاب الذی یجمع فیه الکتب معرب
فهرست تصریحندن اصلی دری اولمسی منفهم اولور لکن اصلی
یونانیده مجمع الاشیاء معناسنه فتح فا و را و ضم ها و کسر سین ایله فهرس
اولدیغی دوش حافظه فقیر اولمشدر * فهیم * ذکی یعنی سریع الفهم * فهیم *
معناسنه القلب رجالدن اولدیغی دخی مشهوردر عربیده فتح فا و کسر
ها ایله فهیم دن غلط اولوب فارسیده کسر و مد تا ایله تیز شناس دیرلر

❊ حرف القاف ❊

قابل * ابناء ابینا آدم علیه صلوة الله الاتمدن اول قاتل فی وجه الارض * قابل *
شخص مشهورك اسمی بلا یاء مستعملدر عربیده مد قاف و کسر و مد با
ایله قابیل دن غلط اولوب برادر و مقتولی هابیل دخی یا ایله دیو
ماجرا ری علی ما جری بنی آدم میاننده مشهور اولمغله طی اولندی
قار * ایام شتاده سمادن نازل شیء معروفك اسمی اگرچه غلطدن * قار *
سالم لکن وجه تشبیه و تسمیه ظاهر اولمغله بیانه خامه جنبان اولدی
صاحب صحاح جوهری بیانه نظرا یوم بارده عند العرب مد قاف
و تشدید را ایله یوم قار اطلاقندن اوله و یا مد قاف ایله قار عربیده
سفاینه سوردکلری زفتك اسمی اولوب لسان دریه نقل و تعجیم
اولندقده اضداد دن اوله رق غایت بیاضه و سیاهه اطلاقندن
اوله بیت چشم این داغم سفید از اشك حسرت همچو قار روی
آن داغ سیله از خاك محنت همچو قار لسان ترکیده قار تسمیه اولنان
نسنه یه عربیده فتح ثا و سکون لام ایله ثلج و فارسیده فتح با موحده
وسکون را ایله برف دیرلر * قارق * حطب و حدیددن ارضه رکز * قارق *

اولنان شئ معروفك اسمى عربيده نيزه دمرى معناسنه موضوع
مدخا معجمه ايله خارقه تشبيها اطلاق اولنوب بعده تعميم اولنمشدر

*** قاق *** فارسيده ضم ومد كاف عربيه ايله كورميخ ديرلر * قاق * امرود
قوروسنه تخصيص ايلمشلردر چغتاييده عموما قورى نسنه لره
اطلاق اولنوب عربيده مديا ايله يابس وفارسيده ضم خا معجمه
وسكون سين وآخرده كاف عربيه ايله خشك ديرلر

*** قاقوم *** قاقوم * جلدندن
كورك اعمال ايلدكلرى موش مقدارى حيوان معروفك اسمى
فارسيده مد اول وضم قاف ثانيه ايله قاقم دن غلط اولوب عربيده
اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق استطراد پيشداديانذن هوشنك
ابن سيامك بن كيومرث شاه جمله دن اول سمور وقاقم كوركلرى
ايجاد ايلديكى رسيده نظر دن

*** قالون *** قالون * مشاهير قراءدن معدود اولان
قارئ مدينهٔ منوره الشيخ عيسى حضرتلرينك لقبى سريانيده جيد
يعنى ايو معناسنه مد قاف وضم لام وكسر نون ايله قالون دن غلط
اولديغى امام جزرى نشر كبير نام مؤلفنده تصريح وبيان بيورمشلردر
مولانای مشار اليه رحمة الله عليه عبد حبشى اولوب اصفهانده
بروميك مملوكى ايكن بعد الهجرة ايكيوز تاريخندن مقدم لسعير
وشرف اسلام ايله دلسير اولوب بعده الآبن بكرى سنه سنده روح
پرفتوحلرى طائر اعلاى عليين اولمشدر وجه تسميه مشار اليه حضرتلرى
حضرت بلال رضى الله عنه كبى احسن صوته نائل اولملرى ايله كفره دن
هر كيم صدالرين كوش ايدر ايسه قالون ديمه لرندن نام قالمشدر روايت
اولنوركه اذن سماعتلرنده صمم اولمغله طبل وسورنا صداسنى كوش
ايده مزلر ايكن باذن الله تعالى مواجه لرنده تلاوت اولنسان قران كريمى
حرف بحرف استماع بيورورلر ايمش

*** قپان *** قپان * اشياء كثيره وزن اولنان
بيوك ترازونك اسمى تخفيف باء عجميه ايله مستعملدر عربيده فتح قاف
وتشديد ومد باء موحده ايله قبان دن غلط اولوب فارسيده فتح سين
وجيم عربيه وسكون نون ايله سنجه ديرلر آستانه امن آشيانده نوعى
باقى اولوب بال قپانى تعبير اولنان خان كبيرده موجود وچكى خطب

* قبريس *

دو مشهور ومشهوددر *قبريس* جزاير بحر سفيددن مشهور واعظم
كبيرك اسمي عربيده ضم قاف وراو سكون با ايله قبرس دن غلط اولوب
طول بلدى سر وعرضى له درجه در * استطراد * خليفهٔ ثالث

مطلب اول سفر بحر في الاسلام ومحل قبر ام حرام

عثمان بن عفان رضي الله عنه حضرتلرى طرفندن امارت خطهٔ شام
ايله مشار بالبنان حضرت معاويه بن ابى سفيان سفر بحره جانب
مشار اليه دن استيذان بيوردقلرنده اولاد وعيال وجيوش فراوان ايله
توجهلرينه بعد الرخصه تاريخ هجرتك يكرمى يدى سالنده ساحل
بحر شام عكايه نزول وايكيوز يكرمى سفينه تداركنده ومازنه حرب وقتال
ومعسكر همايونلرى ايله عزيمت واقبال بيوروب اسر واسترقاق واخذ
غنايم ايده رك اطراف قبرسه وصوللرنده مذكورى صلحه طالب اولغله
هرسنه يدى بيك ايكيوز التون جزيه يه قطع واموال فراوان وامتعهٔ
گوناگون اخذ لرندن ماعدا سكز بيك رأس اسير ايله شام جنت مشامه
دخوللرى مرو يدر جزيرهٔ مرقومه بعده سلطان سليم بن سلطان
سليمان عليهما رحمة الرحمن زماننده يعنى طقوز يوز يتمش سكز سالى
ربيع الاخرينك بشنجى مبت سكونى فتح وتسخير اولنديغى مرقوم
صحايف تواريخدر معجزات بى غايات حضرت نبويه دن يوما من الايام
خاله محترمه لرى ام حرام بنت ملحان حضور عاليلرنده خدمته
قيامده ايكن سعادت ايله اول جيش يغزون البحر فقد اوجبوا لانفسهم
الجنة بيورمشلر ام حرام دخى يارسول الله بن انلاردن مييم سؤال ندده
انت فيهم يعنى سن دخى انلاردن سين بيورملرينك ثمرهسى مشار اليها
ام حرام زوج كراملرى ايله سفر مرقومه حرام ايتشلر بعهد الصلح
جزيره يى تماشايه خروجلرنده راكب اولديغى دابه دن سقوط ايله
روح شريفه لرى محجل ارواح شهدايه عروج ايدوب اول محلنده
دفين خاك عطر ناك اولمشلر مزار لامعة الانوارلرى وقت كفره فجره ده
معتبر اوله يغندن غيرى الى الان مستجاب الدعوه مقصد اولنان الماكنندندر
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين * قدايف * زمانه مزده فيصلى قطايف

* قدايف *

دو معروف ما كولك اسمي عربيده فتح قاف ومدطا ايله قطايف دن

اولنان شيء معروفك اسمى عربيده تيزه دمرى معناسنه موضوع
مدخاء معجمه ايله خارقه تشبيها اطلاق اولنوب بعده تعميم اولنمشدر
* قاق * فارسيده ضم ومد كاف عربيه ايله كورمج ديرلر * قاق * امرود
قوروسنه تخصيص ايلمشلردر چغتايده عموما قورى نسنه لره
اطلاق اولنوب عربيده مديا ايله يابس وفارسيده ضم خاء معجمه
* قاقوم * وسكون سين وآخرده كاف عربيه ايله خشك ديرلر * قاقوم * جلدندن
كورك اعمال ايلدكلرى موش مقدارى حيوان معروفك اسمى
فارسيده مد اول وضم قاف ثانيه ايله قاقم دن غلط اولوب عربيده
اسم مخصوصنه ظفر يابه اوله مدق استطراد پيشداديادن هوشنك
ابن سيامك بن كيومرث شاه جمله دن اول سمور وقاقم كوركلرى
* قالون * ايجاد ايلدبكى رسيده نظر دز * قالون * مشاهير قراءدن كرامدن
قارئ مدينهء منوره الشيخ عيسى حضرتلرينك لقبى سرياينده جيد
يعنى ايو معناسنه مد قاف وضم لام وكسر نون ايله قالون دن غلط
اولديغى امام جزرى نشر كبيرنام مؤلفنده تصريح وبيان ايلمشلردر
مولاناى مشار اليه رحمة الله عليه عبد جبشى اولوب اصفهانده
بروميلك مملوكى ايكن بعد الهجرة ايكيوز تاريخندن مقدم لسير
وشرف اسلام ايله دلسير اولوب بعد الآن يكرمى سنه مسنده روح
پرفتوحلرى طائر اعلاى عليين اولمشدر وجه تسميه مشار اليه حبشلرى
حضرت بلال رضى الله عنه كبى احسن صوته نائل اولملرى ايله كفره دن
هركيم صدالرين كوش ايدر ايسه قالون ديمه لرندن نام قالمشدر روايت
اولنوركه اذن سعادتلرنده صمم اولمغله طبل وسورنا صداسنى كوش
ايده مزلكن باذن الله تعالى مواجهه لرنده تلاوت اولنسان قرآن كريمى
* قپان * حرف بحرف استماع بيورر لر ايمش * قپان * اشياء كثيره وزن اولنان
بيوك ترازونك اسمى تخفيف باء عجميه ايله مستعملدر عربيده فتح قاف
وتشديد ومد باء موحده ايله قبان دن غلط اولوب فارسيده فتح سين
وجيم عربيه وسكون نون ايله سنجه ديرلر آستانهء امن آشيانده نوعى
باقى اولوب بال قپانى تعبير اولنان خان كبيرده موجود ويكى خطب

* قبرس *

مطلب اول سفر بحر في الاسلام ومحل قبر ام حرام

* قدايف *

دبو مشهور ومشهوددر *قبرس *جزاير بحر سفيددن مشهور واعظم
كبيرلكاسمى عربيده ضم قاف وراوسكون باايله قبرس دن غلط اولوب
طول بلدى سر وعرضى له درجه در * استطراد * خليفهٔ ثالث
عثمان بن عفان رضى الله عنه حضرتلرى طرفندن امارت خطهٔ شام
ايله مشار بالبنان حضرت معاويه بن ابى سفيان سفر بحره جانب
مشار اليه دن استيذان بيوردقلرنده اولاد وعيال وجيوش فراوان ايله
توجهلرينه بعد الرخصة تاريخ هجرتك يكرمى بدى سالنده ساحل
بحر شام عكابه نزول وايكيوز يكرمى سفينه تدارك وملازمهٔ حرب وقتال
ومعسكر همايونلرى ايله عزيمت واقبال بيوروب اسر واسترقاق واخذ
غنايم ايده رك اطراف قبرسه وصوللرنده منكورى صلحه طالب اولمغله
بهرسنه يدى بيك ايكيوز التون جزيه يه قطع واموال فراوان وامتعهٔ
كوناكون اخذ لرندن ماعدا سكز بيك رأس اسير ايله شام جنت مشامه
دخوللرى مرويدر جزيرهٔ مرقومه بعد بعد سلطان سليم ثانى سلطان
سليمان عليهما رحمة الرحمن زماننده يعنى طقوز يوز يتمش سكز سالى
ربيع الاخرينك بشنجى صبت كونى فتح وتسخير اولنديغى مرقوم
صحايف توار يخدر معجزات باهرات حضرت نبويه دن يوما من الايام
خادمهٔ محترمه لرى ام حرام بنت ملحان حضور عاليلرنده خدمته
قيامده ايكن سعادت ايله اول جيش يغزون البحر قد اوجبوا لانفسهم
الجنة بيورمشلر ام حرام دخى يارسول الله بن انلاردن ميم سؤالنده
انت فيهم يعنى سن دخى انلاردن سين بيورملرينك ثمرنسى مشار اليها
ام حرام زوج كراملرى ايله سفر مرقومه جرام ايتشلر بعهد الصلح
جزيره يى تماشايه خروجلرنده راكب اولديغى دابه دن سقوط ايله
روح شريفلرى محل ارواح شهدايه عروج ايدوب اول محلنده
دفين خاك عطرناك اولمشلردر مزار لامعة الانوارلرى وقت كثيرهٔ فجرده
معتبر اولديغندن غيرى الى الان مستجاب الدعوه مقصد اولنان الما كندندر
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين * قدايف * زمانه مزده بعضى قطايف
دبو معروف ما كولك اسمى عربيده فتح قاف وضمطا ايله قطايف دن

غلط اولوب فارسیده فتح فا وخاء معجمه وتا وسکون را وشین ایله
فرخشته ومتعارف تل قطایفه کسر را وسکون شین ایله رشته
خطایی دیرلر نوع الخبزیه مولدا ضم کاف ایله کافه اطلاق اولنور
حتی اصلنی دخی صاحب قاموس القطایف للمأکول لا یعرفها العرب
* قديفه * دیو قید ایلشدر * قديفه * معروف حولو قماشك اسمی عربیده
فتح قاف وکسر ومد طا ایله قطیفه دن غلط اولوب فارسیده اگرچه
قطیفه کثیر الاستعمالدر لکن فتح دریه ده فتح کاف عربیه ونون وسکون لام
* قربوز * ویا وکسر کاف ثانیه ایله کلکینه دیرلر * قربوز * مأکول ولطیف
شیئ معروفك اسمی فارسیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خربزه دن
غلط اولوب معربی انجق کسر اول ایله خربزدر لکن لسانیمز قومنده
* قرنبط * علی العموم موضوع اولمغله قاونه دخی اطلاق اولنور * قرنبيط
لاحنه انواعندن معروف سبزه نك اسمی عربیده ضم قاف وفتح وتشدید
نون ایله قنبیط دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ولام ایله
* قرنداش * کلم رومی اطلاق اولندیغی کتب مفردات طبده محرردر * قرنداش
بطن واحددن تولد ایدن اولاده وبعد التعمیم جمیع اخوانه دال ایله
اطلاق شایعدر فارسیده ایکی جزءدن مرکب دال یرینه تا ایله
قرنتاش دن مبدل اولوب عربیده فتح همزه ایله اخ دیرلر بطن وشکم
معنالرینه ترکیده قرن معروف ومد تا ایله تاش فارسیده شریك
یعنی اورتاق معناسنه ومعنای مقارنت ایله ادات شرکت اولمغله
ترکی وفارسی اسمایندن مرکب اولوب معنای ترکیبیسی قرن اورطاغی
مطلب تبديل تا دال — دیمك اولور پاداش وترجمه سی ایقداش وامثاللری بالجمله دال ایله
تحریر وقرائت اولنان الفاظ مرکبه لرده بواقع داشك اصلی تاش اولوب
حرف تا حرف داله تبدیل اولنمشدر اما اسماء رجالدن یکتاش دخی
جزئیندن مرکب اولوب جزء اولی یك وحدت وثانیسی تاش سنك
* قرنفل * معنالرینه اولمغله قوت بنیه دن کنایه اولور * قرنفل * جزایر هندیه سواحلنده
نابت شجرك معروف چچکینك اسمی فتحتین ایله مستعملدر عربیده
ضم اول ایله فعلل وزننده قرنفل دن غلط اولوب فارسیده کسر

وصميم ايله مختك ديرلر فى نفس الامر قرنفلك مجنه مشابهى اولوب صغير
اولديغندن كاف تصغيرايله استعمال اولنمشدر زهر مرفومك ثمريني
بركسنه مشاهده ايلمشدر ملده وزراولور اركلى زيتون شكلنده
قليل الوجوددر ديشى قسمى ياسمين صورتنده سياه ومشهور
اولانيدر * قريص * قطعت بردمعناسنه عندالعرب صاد ايله استعمالى * قريص *
شايعدر لغت تازيده فتح قاف وكسر وجه را وآخرده سين ايله
قريس دن غلط اولوب فارسيده فتح شين ايله شجام ديرلر * قريه * كوى * قريه *
معناسنه فتح قاف وتشديد يا ايله استعمالى شايعدر عربيده فتح قاف
وسكون را وتخفيف يا ايله قريه دن غلط اولوب فارسيده كسر دال
وسكون يا واظهار ها ايله ديه ديرلر استطراد قريه نك جمعى ضم قاف مطلب جمع قريه
وقصر الف ايله على خلاف القياس قرى اولديغى مشهوردر زيرا فتح فا
وسكون عين ايله فعله وزننده معتل اولنلرك جمعى كسر فا والف
ممدوده ايله كلور ركوه وظبيه جمعلرى ركا وظبا اولديغى كبى لكن
عندالبعض قريه كسر قاف وسكون را ايله اهل يمن لغتى اولديغنه
نظرا ضم ايله جمعلنمه سنده قاعده يه خلل تطرق ايلمز وجه تسميه وجه تسميه
حوضده آب جمع اولدقده قريه الماء فى الحوض تعبيرندن ناس دخى
بر محلده ابنيه اتخاذ ايدوب جمع اوله قلرينه قريه ديمشدر فائده مدلولات الفاظ
قرآن كريم وفرقان عظيمده قريه دبو وارد الفاظ شريفه نك هر برى شريفه قريه
بر معنايه دال اولنقله على الاجمال معاد ماليارى بيان اولندى سوره
شريفه بقره ده اعيذ بالله واذ قلنا ادخلوا هذه القريه دن مراد
بلده اريحا او بيت المقدسدر وبكه سوره شعروره سه استعيذ بالله
اوكالذى مر على قريه دن مراد دير هرقل وبانسه بيت المقدسدر
وسوره نساده اعيذ بالله ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها دن
مراد مكه مكرمه وبامدينه منوره در وسوره اعرافده استعيذ بالله
واسئلهم عن القرية التى كانت حاضرة البحر دن مراد بحر قلزم
جوارنده فتح همزه وسكون يا وفتح لام ايله ايله تعبير اولنان بلده در
يعنى عقبه موجود قريبنا مصنرايله ينبع بيننده بركويدر وسوره يوسفده

استعیذ بالله واسئل القریة التی کنا فیها دن مراد مصردر وسورهٔ نحلده
استعیذ بالله وضرب الله مثلا قریة کانت آمنة مطمئنة دن مراد
مکهٔ مکرمه در وسورهٔ اسراده استعیذ بالله وان من قریة الا نحن
مهلکوها دن مراد جمع قرا اهالیلریدر وسورهٔ فرقانده استعیذ بالله
ولقد اتوا علی القریة التی امطرت مطر السوء دن مراد اعظم قرای
قوم لوط که سدوم نام کویدر وسورهٔ یس ده استعیذ بالله وضرب لهم
مثلا اصحاب القریة دن مراد انطاکیه در وسورهٔ زخرفده استعیذ بالله
رجل من القریتین عظیم دن مراد سبحانی مکهٔ مکرمه وقریهٔ طائفدر
قز * حیوان آبی معروفک اسمی فارسیده مد قاف ایله قازدن غلط	* قز *
اولوب عربیده فتح با وتشدید طا ایله بط دیرلر پوشیده اولمیه که
لسان فارسیده اتساع اولمدیغی ایچون لفظ بطی بعد التعمیم دشی
نوعنه وقازی خانه کی قسمنه تخصیص ایلمشلردر بودخی ستیردکلدر که	مطلب تفریق بط واوز
بط کسر همزه وفتح واو وتشدید زا ایله اوز عربیده علی العموم
مرغ آبی معناسنه موضوع اولوب متأخرین بطی قازه واوزی
اورده که اطلاق ایلمشلردر * قزان * معروف کبیر طنجرهنک اسمی	* قزان *
فارسیده فتح قاف وسکون زا ومد غین ایله قزغان دن غلط اولوب
غین یرینه قاف ایله قزقان دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصنه ظلفرباب
اوله مدق * قسطمونی * اناطولی صول قولنده سینوبه قریب بلدهٔ	* قسطمونی
مشهورهنک اسمی قسطمبولی دخی مستعملدر سربانیده ایکی
جزءدن مرکب قسطه بولدن غلط اولوب ثانیسی اصلنه دخی
اقربدر جزء اولی قسطه اسماء رجالدن وبول قصبه معناسنه اولمغله
بانیسنه نسبت قاعدهسنه مبنی معنای ترکیبیسی قسطه نام نکورک
بناسی بلده دیمک اولور محل مرقومک طول بلدی سر ٤ وعرضی
ماک درجه ودقیقهدر استطراد جدا مجدم جامع الریاستین	لطیفه فی وجه تسمیه
العلمیة والقلمیة رئیس الکتاب اسبق الحاج مصطفی افندی علیه
رحمة الله الابدی حضرتلری بیک یوزسنه سنده بلدهٔ مزبورهده قدم
نهادهٔ مهد وجود اولملری ملابسهسی ایله اکثر اهالیسی هم صحبتن

اولمغله ادعالری قصدم مونی دن غلط اولمسی در کویا حبن فتحنده
طلبهٔ علومدن برشخص درون بلده یه دخول وحسنده بی بدل
بردختره راست کلوب نه آدرسین ترك دیو سئوالنده شخص مرقوم
قصدم مونی دیمش قصد معروف مونی لسان رومیده فرجه اطلاق
اولنور ذکر اولنان وجهی برلشدرمك کس عجایزدن عمیق فکره محتاجدر

* قسطنطنیه *

قسطنطنیه * دار الخلافة العلیة العثمانیة صینت عن البلیة السماویة
والارضیة بلدهٔ طیبه نك اسمی عربیده موصوفی بلده اولدیغنه
نظرا یاء نسبیه ایله بانی سنه نسبت اولنوب ضم قاف وسکون سین ونون
اولی وفتح طاء اولی وکسر ومد ثانیه وکسر نون ثانیه وتشدید یا ایله
قسطنطینیه دن غلط اولوب فارسیده یالکز اسم بانیسی اوله رق
اعراب محرر ایله قسطنطین دیرلر سنهٔ هبوطی نك درت بیك اوتوز
بش سالنده ایاصوفیه ایله معاینقو بن مادیان اولا بنا ایلدیکی وبعد
الخراب یدی یوز یکرمی ایکی سنه صکره یعنی درت بیك یدی یوز اللی
یدی سنه سنده ثانیا بوزنطیس یاپوب بوزنطیه تسمیه اولندیغی وبیك یوز
یکرمی ایکی سنه صکره یعنی بش بیك سکز یوز یتمش طقوز سالنده
قسطنطین رومیة الکبری دن کلوب تجدید وتوسیع سور ایلدیکی وسنهٔ
هجریه علیه افضل التحیه دن سکز یوز اللی یدی سالی منتصف
شهر ربیع اولنده پنجاه وبك روز محاصره وقتالدن صکره فتح وتسخیر
اولندیغی کتب تواریخده مفصلا محرردر فلیراجع الیها قسطنطین
اسم بانیسی اولدیغی معروف وزمانه مزده دخی ضم قاف ایله اسماء
کفره دن مشهوردر بعضی ارباب لغتك فتح قافی التزاملری دیارلرنده
کفره نك انعدامی ایله اسامیلرینه عدم اطلاعلرندن ناشی اولدیغی
محتاج بیان دکلدر اولا نسبتده قسطنطینی اولوب بعده موصوفی
بلده ملاحظه سی ایله تاء تأنیث الحاق اولندقده قسطنطینیه اوله جغی
آشکاردر

* قسم *

قسم * بولمك معناسنه کسر قاف ایله استعمالی شایعدر
عربیده فتح قاف وسکون سین ایله قسمدن غلط اولوب فارسیده
فتح تا وسکون قاف ایله تقسیم کردن دیرلر فلان شی قسمین در دیمه ده

فتح ایله اولور ایسه مصدر اولوب ایکی بولك دیمکی وکسر ایله
اولور ایسه اسم اولوب نصیب وجزء دیمکی افاده ایدر فائده کتب
فقهیه‌ده باب القسم دخی فتح قاف ایله مصدر اولوب قسم القاسم المال
بین الشرکادن مأخوذدر که زوجاته عدل اوزره حقلرین ویروب
مجامعت وسفردن ماعدا جمیع اشیا ومعاملاتده تسویه‌یه دیرلر زیرا
وطی نشاطه موقوف اولمغله تساوی قبول ایلمز ومسافرتده دخی
رجل جمله‌سنی ترك ایله سفر ایله‌سندن نسانك سفرده حقلری اولمدیغی
ثابت اولدیغندن زوجك اختیارینه محولدر لکن تساوی زوجات بکر
وثیب وجدیده وقدیمه ومسلمه وکتابیه یعنی حرمه نصرانیه
ونکاحلو جاریه مکاتبه ومدبره وام ولد بینلرنده جاریدر اکر بری
مذکوراتدن وآخری جاریه اولور ایسه حره‌نك قسمی ضعف اولور
یعنی ثلثان منکوحه‌یه وثلث جاریه‌یه وطرفینك زیاده‌لری بینه بوقیاس
ایله‌در استطراد جزء ونصیب معناسنه کسر قاف وسکون سین ایله
بیان اولنان قسم شطر الشی معناسنه دخی دلالت ایدر وشیئك قسمی
کندودن اخص اوله رق تحتنده مندرج اولور اسمك اخص اولوب
کلمه تحتنده مندرج اولدیغی کبی وبر شیئك قسیمی اولمان الاشیاء آخر
تحتنده مندرج شیء دیکره مقابل اولور محرر اولان اسم کبی که
مقابلی فعلدر تحتنده مندرج اولدقلری شیء آخر کلمه اولوب ایکی سندن
اعم اولور اما فتحتین ایله قسم حلف بالله یعنی یمین اولدیغی وحروف قسم
باء وتاء وواو اولدقلری ولفظ ایم قسم ایچون وضع اولدیغی معروفه
لکن ایم الله قسمنده اختلاف اولمشدر مذهب فرا اولان عند البصریین
اصلی یمینك جمعی ایمن اولوب تخفیفا نونی حذف اولنمشدر وعند الکوفیین
وذهاب سیبویه‌یه ده قسم ایچون موضع کلمه مستقله اولوب اشتقاقی یعنی
اصلی اولیوب همزه‌سی دخی وصلی ایچوندر بودخی شیر اولمیه که
حروف قسمده اصل الصاق ایچون اولان حرف بادر زیرا فعلی اسم الله
محلوف بهه وصلی وتلصیق ایدوب برفعل محذوفه دلالت ایدر
بالله دیمه‌نك معناسی اقسم ویا احلف بالله دیمك اولدیغی مشهوردر

مطلب القسم بین الزوجات

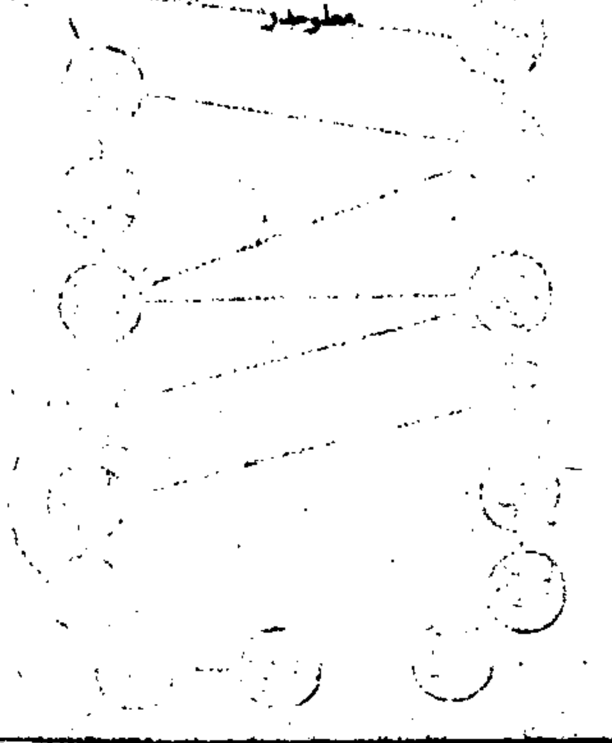
مطلب قسم وقسم

تحقیق حروف قسم

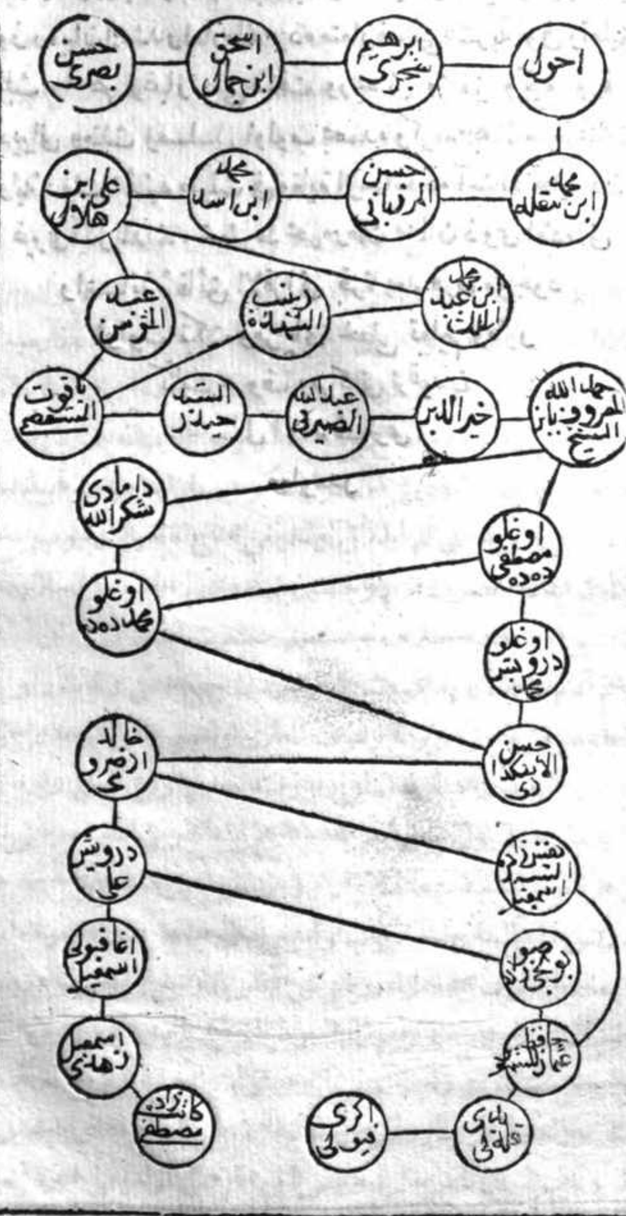
حرف واو حرف با ایله مخرجده متحد اولوب وبا الصاق وواو عطف
ایچون اولملری ایله عطفده معطوفی معطوف علیه ایله الصاق
ایلدیکی مناسبتلردن واو بادن استعاره اولنمشدر وحرف تادخی حرف
واو کبی حروف زیادهدن اولسی مناسبتیله توسعة اصلة القسم
تاء واودن استعاره اولنمشدر وحرف با اصلی اولدیغی ایچون مضمر
ومظهره وسائر اسماء وصفاته داخل اولدیغندن غیری قسمهدخی
اختصاصی اولمیوب بلکه حقیقت الصاق ایچوندر وحرف واوك
فعلی البته مضمر اولور یعنی بالکز والله دینور احلف والله دیناز
وحرف تا مضمر وسائره داخل اولمیوب اسماء حسنادن دخی انجق
اسم جلاله داخل اولوب تالله دینور وبعضا حرف قسم تخفیفا
حذف اولنوب الله لافعلن تعبیری معروفدر اما اصحی نصب ایله
بصریین مذهبیدر کوفیین مذهبنده خفض ایله قرائت اولندقده
* قصاب * تقدیر جاره محتاج اولور * قصاب * بایع لحم یعنی ات صاتیجی معناسنه
تخفیف صاد ایله مستعملدر عربیده فتح قاف وتشدید ومد صاد ایله
قصابدن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم اعراب محرر ایله کند و
لسانلری کبی مستعمل اولوب فتح دریده ضم کاف عربیه ایله کوشت
* قطرن * فروش دیرلر * قطرن * بعضی اشجاری حرق ایله تحصیل اولنان
شیء معروفك اسمی عربیده فتح قاف وکسر طا ویا فتح طا ایله
قطراندن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وکسر تا ایله کتران
دیرلر ارباب لغت بیان ایلمشلر لکن قطرانك معجمی اولمق منفهمدر
فیروزآبادی قاموسده القطران بالفتح والکسر وکظربان عصارة
الابهل والارز ونحوهما دیو بو عبارهایله بیان ایلمشدر فتح اول وسکون
ثانی وضم ثالث ایله ابهل سرو جبلی قسمندن اردج تعبیر اولنان شجر
وضم اول وسکون ثانی ایله ارز ثمری اولمیان چام اغاجیدر وبونلار کبی
عرعر وشربین وسدر وامثاللری اشجاردن حاصل اولور طریق عملی
برقیو حفر اولنوب مراد اولنان شجردن بعد القطع اوزر ینه یغوب
احراق اولندقده مائیتی قعر برده مجتمع اولور واشجار محررهدن

بنفسه سیلان ایدن رطوبتی منعقد اولنجه طبخ ایله دخی حاصل اولور
قسم اخیره عراق وشامده زفت یابس اطلاق ایدرلر * قطع قلم * قلمی * قطع قلم
عرضنه کسمك معناسنه مستعملدر عربیده فتح قاف وتشدید طا ایله
قط قلمدن غلط اولوب فارسیده مطلقا کسمك معناسنه ضم
باء موحده ایله بریدن وقلم بوینق معناسنه کسر تا ایله تراشیدن قلم دیرلر
خنی دکلدر که فتح قاف وسکون طا ایله قطع مطلقا کسمك ومحرر
اولان قط برشی‌ئی عرضا کسمك واعراب قط ایله قد برنسنه‌ئی طولا
یارمغه دیرلر ویازو یازیلان انبوبه‌یه قط اولنمازدن اول قلم اطلاقی صحیح
اولمدیغی آشکاردر بودخی عرضنه کسمك معناسنه تقلیم دن اولدیغنی
بیان ایلمشلردر شیء مرقومه قبل القط عربیده فتح یا ایله یراعه وفارسیده مطلب اسم
کسر کاف عربیه وسکون لام وآخرده ینه کاف محرره ایله کلك اصلی قلم
وبعد القط یازو یازمغه صالح اولدقده عربیده فتحتین ایله قلم وفارسیده
مد خاء معجمه ایله خامه دیرلر استطراد ذکر سبب ارادهٔ مسبب قبیلندن
خط یعنی یازویه دخی قلم اطلاق اولندیغی محتاج تفصیل اولمیوب ابتدا تحقیق اول کاتب
کاتب ایدن حضرت آدم وحضرت ادریس علیهما السلام دن
قنغیسی اولدیغنده اختلاف اولنمشدر حضرت ابو البشر استعید بالله
وعلم آدم الاسماء کلها ایله مشرف اولمرندن جمیع السن ولغات وانواع
خطوط وارقام وتحریراته وقوف تاملری اولدیغی متفق علیه در حتی
اعلای علیینه ارتحاللرندن اوچ یوز سنه مقدم انواع السن وارقامی
ترابدن لوحه‌لر اوزرینه ترسیم بعده طبخ ایلدکلرینی امام سیوطی نك
مزهر نام مؤلفنده مفصلا محرر وهرمس الهرامسه یعنی حضرت
ادریس علیه السلام ابتداء کاتب اولدیغی دخی مشهوردر حضرت آدم
علیه السلام تراب صحیفه‌لر اوزرینه شیء آخر ایله ترسیم وحضرت ادریس
علیه السلام قلم ایله ترقیم ایلمشدر دیمك ایله بینهمانی توفیق ممکن
اولمجغی آشکاردر وابینا آدم علیه صلوات الله الاکرم حضرتلری
یدی یوز لغت تکلم بیوردقلرندن عند العلما مصور رقمیه دخی یدی یوز
قلم اولوب زمان شریفلرنده سریانی مستعمل اولدیغی معروفدر

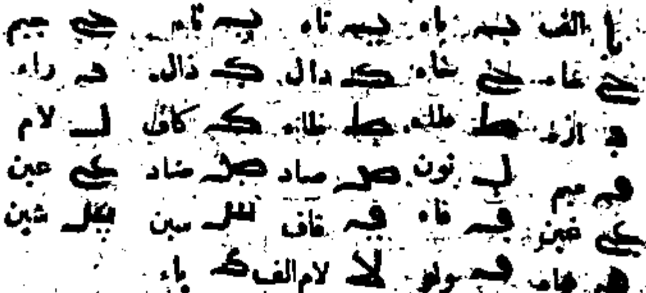
السنة ناسده اون ایکی قلم دیو منشهور دلولنلری ابن خلکان وفیات
الاعیان نام مؤلفنده سریانیه وعربیه وحمیریه ویونانیه وعبرانیه
وفارسیه ورومیه وقبطیه وبربریه واندلسیه وهندیه وصینیه اولمق
اوزره بیان ایلمشدر انجق زمانمزده متعارف اثنی عشریه کوفی وتعلیق
وثلث ونسخ وغبار یعنی سیاقت وریحانی ومحقق وقیع ورقعه
ودیوانی ومثلث ومسلسل اولوب بحمده وکرمه سبحانه سایهٔ عنایت
وایهٔ دولت عثمانیه صینت فی وقایة الرحمانیه ده آستانهٔ علیه دن
غیری اکثر بلدانده خطوط محرره تك معلمان ذوی الادمانی
واساتذهٔ فائق الاقرانی قرنا بعد قرن موجود
اولوب نکت ومزایای خطی تعلیم واطوار
کتابت حروف ومرکباتی ترقیمدن
خالی اولمدقلری
معلومدر

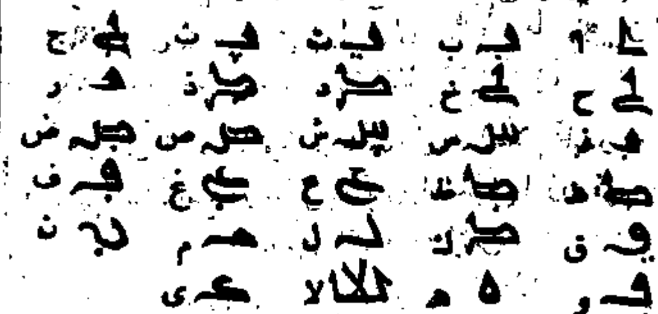
سلسلهٔ خطاطين ثلث حضرت علی ابن ابو طالب رضی الله عنه
جنابلرينه بو صورتده منتهی اولور

لكن قلم كوفينك معلم ومعلمي نادر الوجود اولديغندن غيري ترقيم
هجاسی ایکی صورت وترتیب حروفی طور آخر اولمغله لاجل البیان
ترسیم اولندی شکل اول

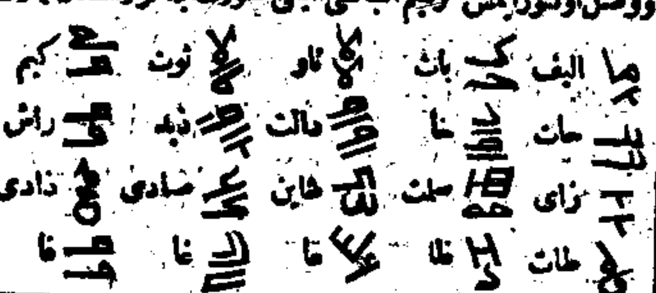

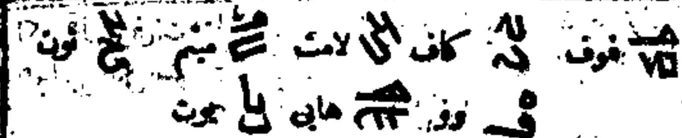
طور دیکر کوفی حروف هجاسی وترتیب مشهور

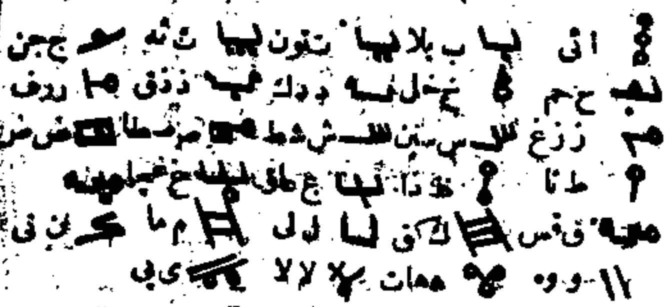
محرر اولان اقلامه ملایم اولمغله اقلام قدیمه وخطوط کوناکون
ونادیده وناشنیده‌یی ترسیم وبیانه خامهٔ سیه جامه جنبان اولدی

قلم سریانی اقدم اقلام اولوب حضرت آدم صفی الله علیه السلام
زماننده جاری ایمش عدد حروفی یکرمی سکز اولوب قطع
ووصل اولنور ایمش ترقیم هجاسی ایکی صورت ایله کورلمشدر کما تری

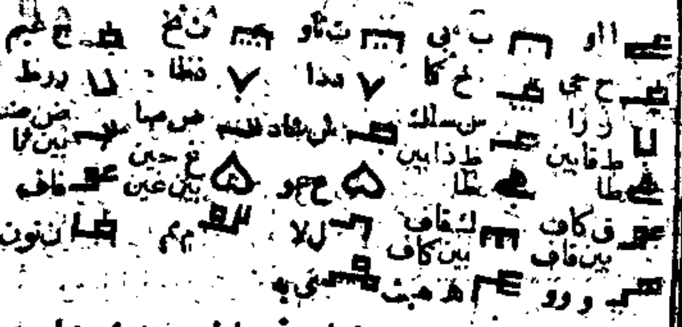

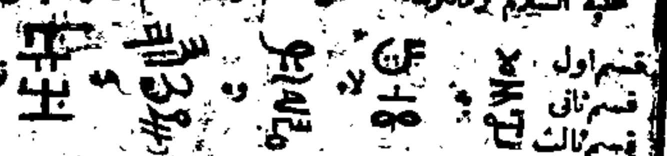
قلم صوليانى وصليانى دخى ديرلر حضرت شيث عليه السلام قلمیدر ترتيب حروف هجا وقطع ووصلى سابقى كبى اولوب قوم شيث لغتى اوزره ترقيم اولنديغى صورتده قرائت اولنور ايمش

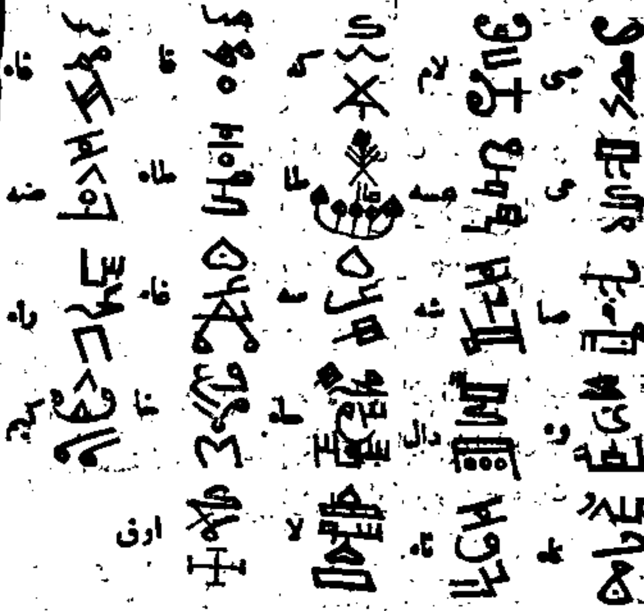

قلم قبناوى قينان بن انوش بن شيث عليه السلام قلميدر حروف هجاسى كذلك قطع ووصلى ايله تحرير اولنديغى اوزره قوم مرقوم لغتنده قرائت اولونور ايمش

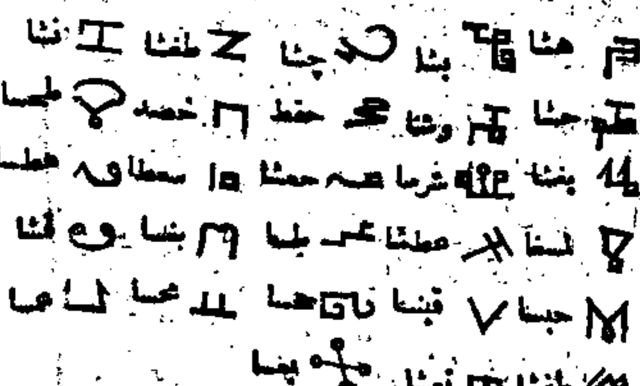

قلم برباوى وبرقلوى دخى ديرلر اوچ قسم اولوب حضرت ادريس عليه السلام زمانلرنده مستعمل لغت اوزره تكلم اولنور ايمش

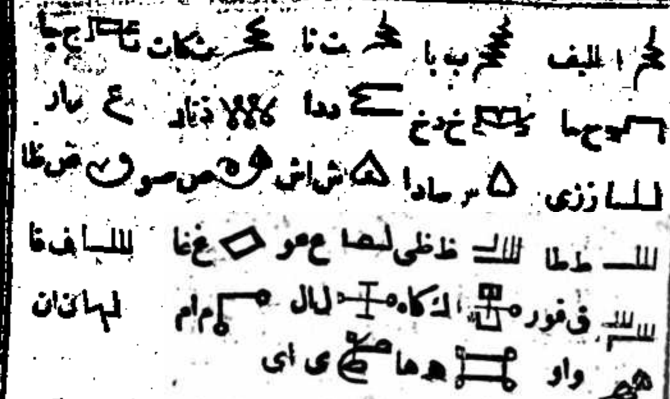

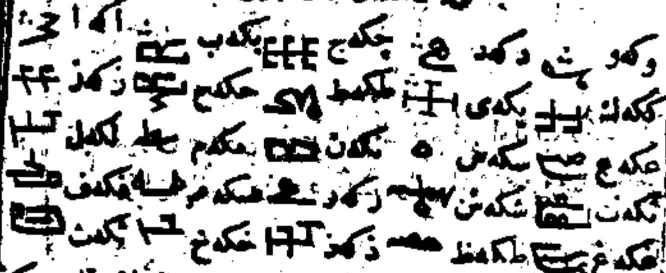
قلم حرزی حضرت نوح علیه السلام قلمی اولوب زمان دولتلرنده
زبانزد لغت اوزره قرائت اولنورایمش حروف هجاسی

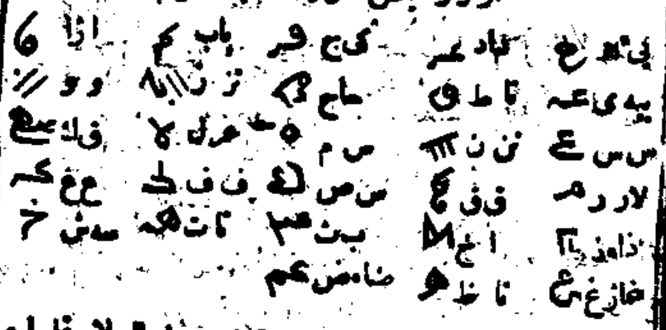
قلم سامی سام ابن نوح علیه السلام قلمیدرکه لغت سلم
اوزره تحریر اولندیغی صورتده قرائت اولنور ایمش
حروف هجاسی

قلم هندی حام بن نوح علیه السلام قلمی اولوب حالا اقالیم
هند سنانده بیلوردن عینه تحریر ایله بین الناس جاریدر حروف
حسابی یکرمی بش اولوب بو در صورت

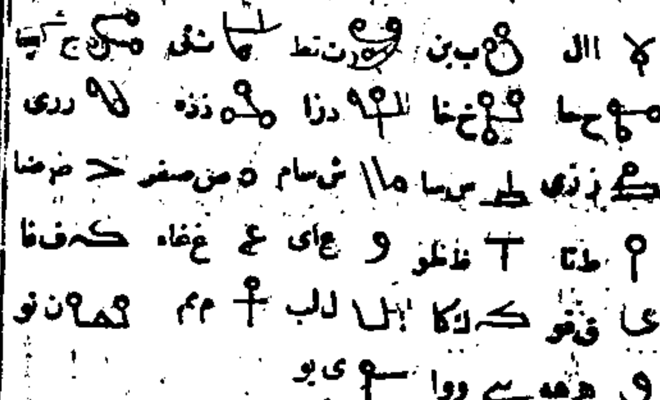
قلم صینی یافث بن نوح صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام قلمیدر که
حالا دیار چینده متعارف اشکالی و تسمیه حروف وجه محرر
اولوب زیره ایمش حروف حسابی

قلم براخمی برهمی دخی دیرلر حضرت ابراهیم علیه السلام قلملری

بولنوب زمان حزنلرنده مستعمل لغت ایله قرائت اولنور ایمش

حروف هجاسی

قلم اسماعیلی حضرت اسمعیل علیه السلام قلمیدر ارقام ایله اشارتدن عبارت اولمغله رقم هندی ایله تحریر اولنوب نبی مشار الیه صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلری عهدنده زبانزد لغت اوزره بعینه قلم هندی کبی قرائت اولنور ایمش اشکالی برین صورت

١ ا	٢ ب	٣ ج	٤ د	٥ ه	٦ و	٧ ز
٨ ح	٩ ط	١٠ ی	٢٠ ك	٣٠ ل	٤٠ م	٥٠ ن
٦٠ س	٧٠ ع	٨٠ ف	٩٠ ص	١٠٠ ق	٢٠٠ ر	٣٠٠ ش
٤٠٠ ت	٥٠٠ ث	٦٠٠ خ	٧٠٠ ذ	٨٠٠ ض	٩٠٠ ظ	١٠٠٠ غ

رقم هندی مناسبتی ایله فائده ماقی حاوی اولور ملاحظه سنه مبنی متعارف اولان ارقام سائره دخی ترقیم اولندی

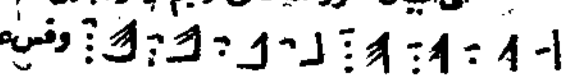
سنبلی	هندی	افرنجی	یهودی	رومی وارمنی
ا	١	I	א	1
ـ	٢	II	ב	2
ـه	٣	III	ג	3
ع	٤	IV	ד	4
ه	٥	V	ה	5
د	٦	VI	ו	6

7	ז	VII	٧	ز
8	ח	VIII	٨	ح
9	ט	IX	٩	ط
10	י	X	١٠	ى

قلم طبیعی كه رموزات كتب كیمیا وسیماده واشارات تنزیل اوفاقده رقم حساب محلنده استعمال اولنور

الوف	مئات	عشرات	آحاد
١٠٠٠	١٠٠	١٠	١
٢٠٠٠	٢٠٠	٢٠	٢
٣٠٠٠	٣٠٠	٣٠	٣
٤٠٠٠	٤٠٠	٤٠	٤
٥٠٠٠	٥٠٠	٥٠	٥
٦٠٠٠	٦٠٠	٦٠	٦
٧٠٠٠	٧٠٠	٧٠	٧
٨٠٠٠	٨٠٠	٨٠	٨
٩٠٠٠	٩٠٠	٩٠	٩

اشبو قلم طبیعی مشهر قیدی ایله صفر محللری حلقه برنده اشكال اتی البیان صورتنده دخی ترقیم اولنور برین هیئت

 وقس علیه البواقی

قلم یونانی حضرت اسحق علیه السلام عهد عالیلرنده جاری اولان رسومدركه زمانه مزده لاتینی تغییر ایدرلر رسم خطلری ایكی قسم اولوب احدهما به اسطانیه یعنی باصمه وآخره منسقر بطو یعنی خط دست اطلاق اولنور حروف هجای لاتینی اسطانبه

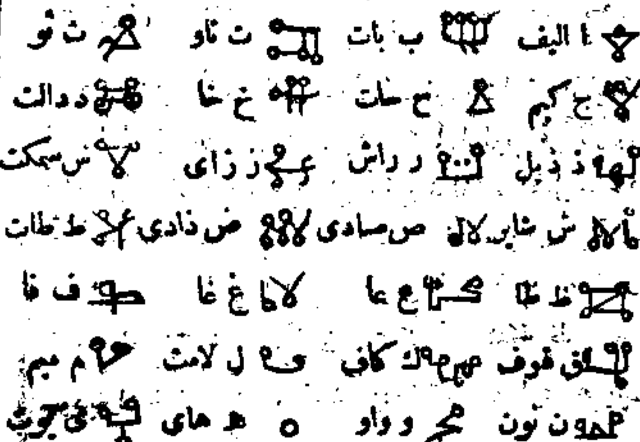
A آ	B ب	C جه	D د	E ا	F اف

G جی H اق I ای K قی L ال M ام
N ان O او P پ Q قو R ار S اس
T ت V وو X انکس Y ابسلو Z زتله

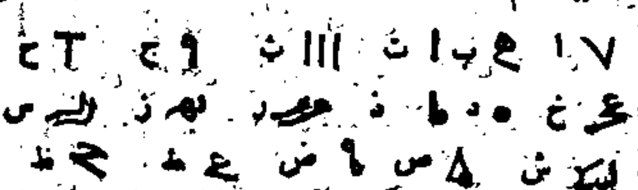
حروف هجای منسفر بطلو بجی خط دست لاتینی

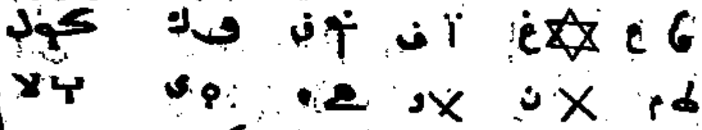
e ا b ب c چه d د a آ f اف
g جی h اق j ای k قی l ال m ام
n ان o او p پ q قو r ار s اس
t ت u وو x انکس y ابسلو z زتله

قلم صابی صابیون دیو معروف ملت قدیم قلملریدر که قوم مرقوم
لغتی اوزره جاری ایمش حروف هجاسی

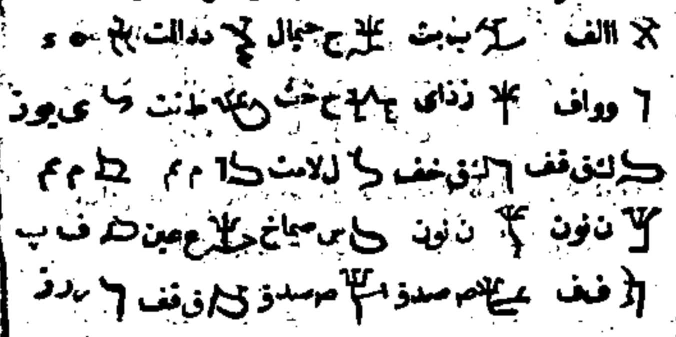

قلم یعقوری یعقوب علیه السلام قاعیدر که عهد دولتلرنده جاری
ماراليان قلم صابیده محرر لغت ایله تسمیه اولنور ایمش حروف هجاسی

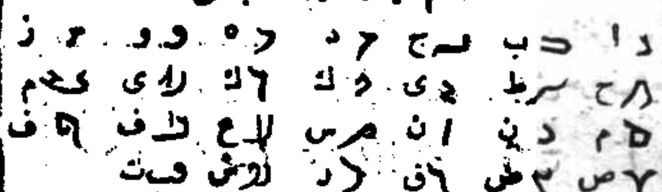
قلم عبرانی حضرت موسی علیه السلام قلمیدرکه ایکی صورتده اولوب الی الان یهودا طائفه‌سی استعمال ایدرلر ترتیبی ابجدن قرشت تمامنه‌دك اولمغله مابعدی شواقطدر

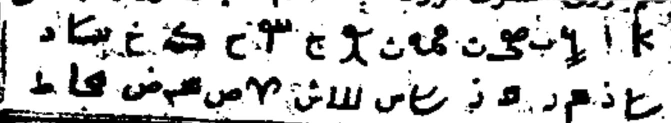
شن ت طاف طائفهٔ سیفوره‌نك استعمال ایلدکلری محرر اولدیغی اوزره بکرمی ایدی شکل اولوب قرأتلری دخی ترقیم اولندیغی کیدر لکن بشی مکرر اولمغله اصل حروفلری مخذ منطغ‌دن ماعدا بکرمی ایکی قالور اما حروف سواقط دخی بوصورتده ترقیم اولندیغی دوش حافظهٔ فقیر اولمشدر

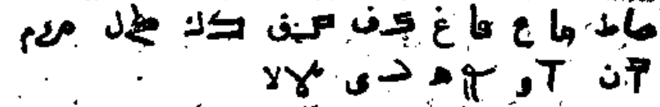

یهودیلرك خط دست دیو زعمله مزده ترقیم ایلدکلری عبرانیه‌دن قسم ثانیدر حروف هجاسی

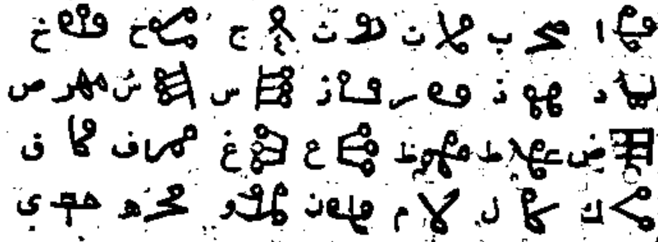

قلم عزری حضرت هرون علیه السلام قلمیدر حروف هجاسی

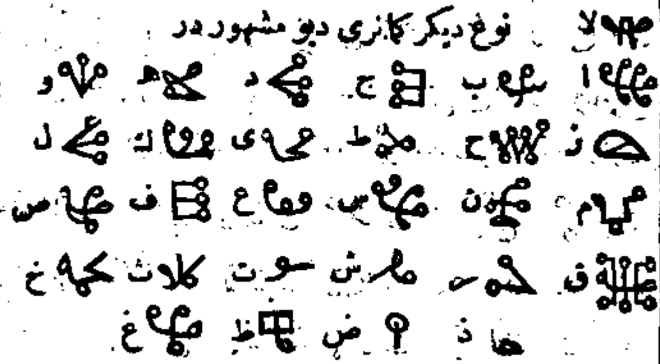

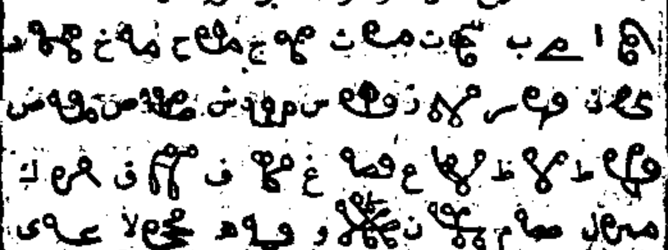
قلم داودی حبری وصبری دخی دیرلر حضرت داود علیه السلام
قلمیدر اکثری عزایم بو خطلر ایله تحریر اولنور صورت اولك هجاسی

نوع دیکر کاتری دیو مشهوردر

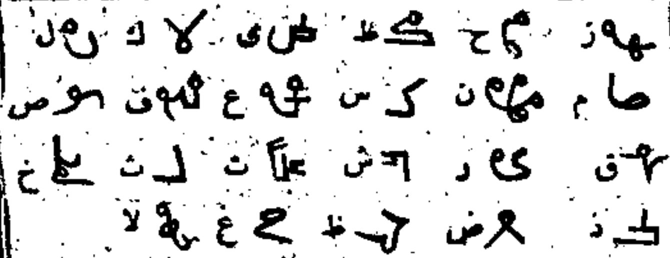

نوع آخر قلم اقلومات دیو معروفدر

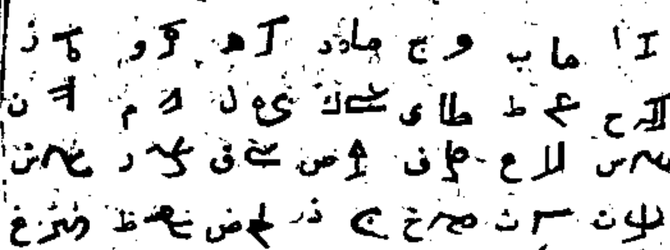

نوع دیکر از قلم داودی

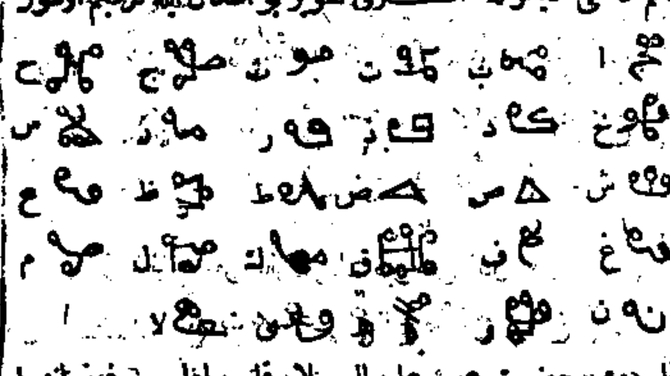

قلم حكماءنى حضرت سليمان عليه السلام قلمبدر بودخى مزاج افلامدندر حروف هجاسى

قلم كاهنى ديكركه اسكندرى تعورز بو اشكال ايله ترقيم اولنور

قلم رومى حضرت عيسى عليه السلام قلمى اولوب فى زماننا هذا طائفهٔ رومك تحرير ايلدكلرى صورلك دخى باصمه وخط دست ديو اشكالى ايكى صورت ايله ترقيم اولنور حروف هجاسى باصمه

Z زت E ابسلو Δ دلته Γ غم B ويت A الفا

M مى Λ لبوز K قبا I ايت Θ ثت H ات

Σ سيم P رو Π بى O اومقرو Ξ اكسي N نى

Ω اومغه Ψ بسى X خى Φ فى Υ ايسلو T ت

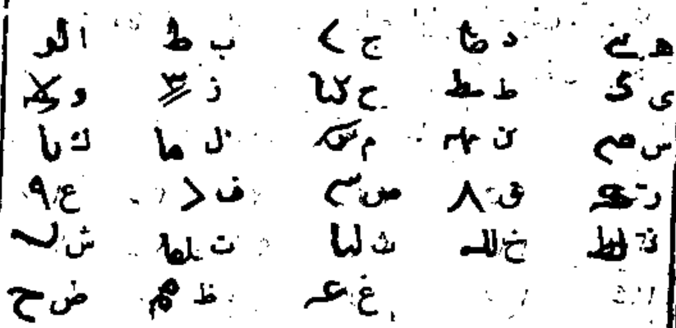
خط

خط دست قلم رومی هجاسی

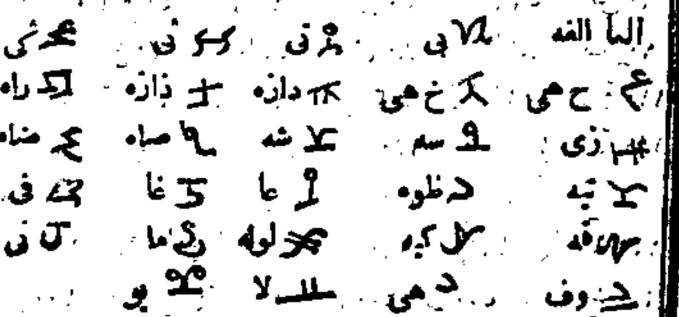
ε اپسلو	δ ذالته	γ غم	β ویت	α الفا
κ کپا	ι یت	θ تت	η ات	ζ زت
ο اومقرو	ξ اکسی	ν نی	μ می	λ لوز
υ اپسلو	τ تات	σ سیم	ρ رو	π پی
	ω اومغه	ψ پسی	χ خی	φ فی

قلم افرنجی قدیم

حضرت شمعون علیه الصلوة والسلام قلمی اولوب زمانه مزده متروك اولامدندر حروف هجاسی

قلم قبطی حضرت جرجیس علیه السلام قلمیدر حروف هجاسی

قلم ارمابوسی حضرت دانیال علیه السلام قلمی اولوب زمانه مزده ارمنی طائفه سنك ترقیم ایلدکلری اشکالدر حروف هجاسی

ج	طا	كم	بن	اب
ز	طو	بت	ا	ظا
كن	ج بين السين	خ	ليون	ان
من	ج	خط	جا بين السين	حو
يا	وو	ث	نو	هي
وو	ش	سا	ج	ب
يون	هيون	چو	ز	ديون
	ف	او	يو	ك

قلم عربي حضرت سيد المرسلين محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينك قلم عنبر رقملري اولوب تعريف وتوصيفدن مستغنيدر لكن فائدهٔ مابى مشتمل اوراق ايچون اشكال حروفنك دال اولديغى رقم شبنى تحرير اولندي

ا ١	ب ٢	ج ٣	د ٤	هـ ٥	و ٦
ز ٧	ح ٨	ط ٩	ى ١٠	يا ١١	يب ١٢
يج ١٣	يد ١٤	يه ١٥	يو ١٦	يز ١٧	يح ١٨
يط ١٩	ك ٢٠	كا ٢١	الى آخره	ل ٣٠	لا ٣١
كذلك	م ٤٠	ما ٤١	ن ٥٠	نا ٥١	س ٦٠
سا ٦١	ع ٧٠	عا ٧١	ف ٨٠	فا ٨١	ص ٩٠
صا ٩١	ق ١٠٠	قا ١٠١	قب ١٠٢	الى قط ١٠٩	قى ١١٠
قيب ١١٢	قك ١٢٠	قكا ١٢١	قل ١٣٠	قلا ١٣١	قم ١٤٠
قما ١٤١	قن ١٥٠	قنا ١٥١	قس ١٦٠	قسا ١٦١	قع ١٧٠
قعا ١٧٩	قف ١٨٠	قفا ١٨١	قص ١٩٠	قصا ١٩١	الى قصط ١٩٩
ر ٢٠٠	كذلك الى ش ٣٠٠	ت ٤٠٠	ث ٥٠٠	خ ٦٠٠	
ذ ٧٠٠	ض ٨٠٠	ظ ٩٠٠			

بونلردن يوز عدد قياسي ايله ترقيم اولنور غ ١٠٠٠ غا ١٠٠١ غما ١٠١١

عفا

غضا ١١١١ اون عدد اولان يايه نقطه وضع اولنيوب بالكز اشارت
ايدرلر نحريرمز هنكامى سالى هجريه على مهاجرها اتمى التحيه نك
بيك ايكيوز اون سكز سنه سى ماه رجب المرجبك يكرمى
اوجنجى كونى اولمغله بوصورتده ترقيم اولنور غ ر ٤ ق ب ٤
وقس عليه الباقى

قلم بربرى محمد بن حسين قبلى اولوب اندلس وافريقيده ساكن
جيل عظيم بربر تعبير اولنان قوم لغتلرى اوزره تسميه اولنوب
قرائتى كندولره مخصوص اولمغله تاريخ ابن خلدونى اتقانه محتاجدر

حروف هجاسى

ـا ا ٮ ب ٮ پ ٮٮ ت ٮ ث ڃ ج ـے ح
ڂ خ ک د ک ذ د ر د ز سه س
ىشه ش صا ص ضا ض ک ط ظ ظ ع ع
عے غ ڡ ف ڡ ق کر ك ر ل هم م
ىه ن م و ه ه لا لا ک ى

قلم فارسى حروف عربيه دن سكز حرف يعنى ثاء وحاء وصاد
وضاد وطاء وظاء وعين وقاف معدوم اولملرى ايله يكرمى برقالوب
چهار حرف فارسيه نك وجودى ايله هجاسى يكرمى بش اولوب
قرائتلرى آخرى الف اولان اسماء حروف عيسى وموسى كبى
يايه قلب ايله ما قبلنك فتحه سنى بين الفتح والكسر اماله يه تبديل ايدرلر

بوبن سياق

ا الف	ب بى	پ پى	ت تى	ج جيم
چ چيم	خ خى	د دال	ذ ذال	ر رى
ز زى	ژ ژى	س سين	ش شين	غ غين
ق قاف	ك كاف	گ گاف	ل لام	م ميم
ن نون	و واو	ه هى	لا لا	ى يى

حروف اربعه دريه نك شعر ايله افاده سى ممكن اولميوب سماعه

محتاج اولدیغی معلومدر . قلم دیکر فارسی قدیم ایکی حرف دری یعنی ڤاء و ڨاف زیاده اولنله حروف هجاسی یکرمی یدیدر

ا الف   ب بی   پ پی   ت تی   ج جیم   چ چیم
خ خی   د دال   ذ ذال   ر ری   ز زی   ژ ژی
س سین   ش شین   غ غین   ڤ ڤی   ق قاف   ڨ ڨاف
ك كاف   گ گاف   ل لام   م میم   ن نون   و واو
ه هی   لا لا   ی یی

مطلب تفصیل هجای فارسی

استطراد میدان نهی ده صاحب قدح معلی اولان ذواته مستورا ونهان دکلدرکه جمیع ممالك اسلامیه ده تعلیم وتعلم قرآن عظیم الشان ایچون صبیانه یکرمی طقوز حروف هجای عربی بی عرض وایذان ایدرلر لکن هر قومك مقتضای اسانلری بعضی مخارج سببی ایله زیاده حروف لازم اولور فارسیده محرر اولان پ وژ وچ وگ حروفلری کبی اعجام نوهوسانه درسخانه لرنده اسامی حروفی بوصورتده تعلیم ایدرلر ایمش

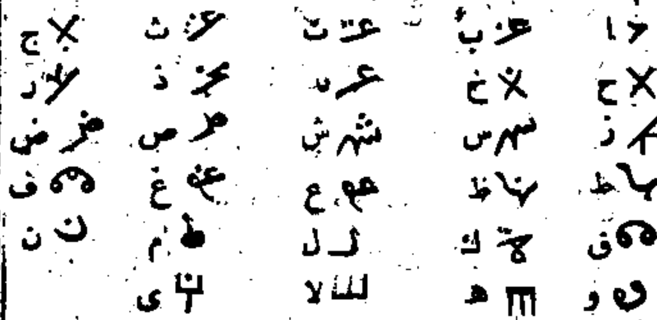
الف بی تی ثی جیم حی خی دال ذال ری
زی سین شین صاد ضاد اطفی اظفی عین غین فی
قاف كاف لام میم نون واو هی لام الف یی

بعده الفده یوق باالتده بر نقطه سبقنه کلدکده الف هیچ چه نه دارد بی یك نقطه درزیر دارد تی دو نقطه در زبر دارد ثی سه نقطه درزبر دارد جیم یك نقطه در میان دارد اولکی دیارلرده حالت بوصورتده ج علامتی اولدیغی ایچون حی درمیانه کچك دارد دیو تعلیم ایدرلر ایمش الی آخره ابجد هجاسی سبقنه کلدکده الف بابی زبر اب جیم بادال زبر جد ابجد هی باواو زبر هو واو بازی زبر وزهوزحی بااطفی پیش خط اطفی بایی زبر طی حطی كاف زبر ك لام زبر ل میم بانون زبر من کلمن سین باعین زبر سع فی باصاد زبر

فص

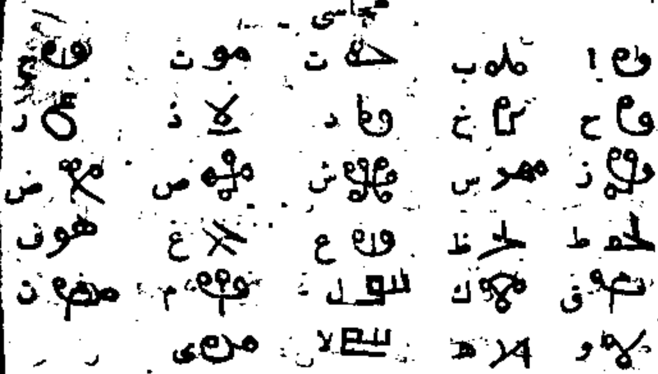
خص سـعفص قاف زبر ق ری زبر ر شین یائی زبر شت قرشت
ثی زبر ث خی یاذال زبر خذ ثخذ ضـاد زبر ض اظـغی باغین زبر
ظغ لام دو زبر لا ضـظغلا

قلم جعفری اکثری ارباب کیمیا استعمال ایدر حروف هجاسی

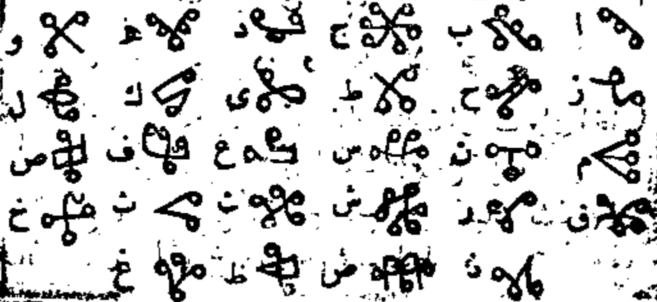

قلم اجار علم سیمیا کتابلرنده اوچ صورت ایله تحریر ایدرلر طور اول

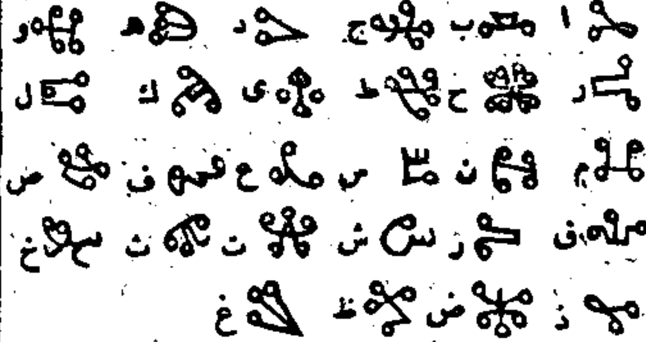
هجاسی

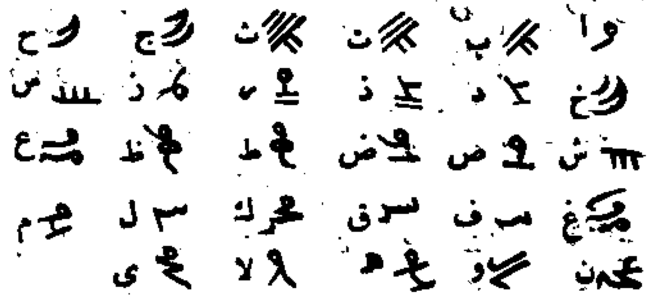
نوع دیگر قلم اجار حروف هجاسی

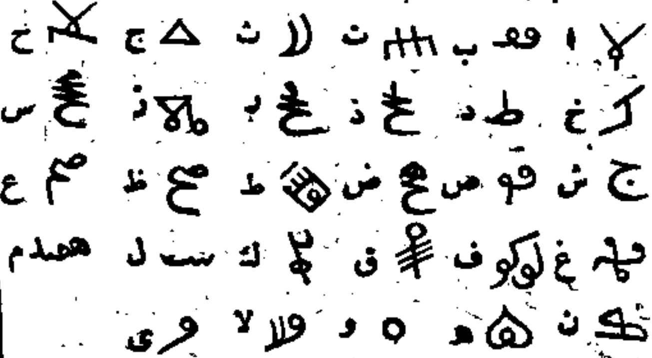
طور آخر قلم احجار هجاسی

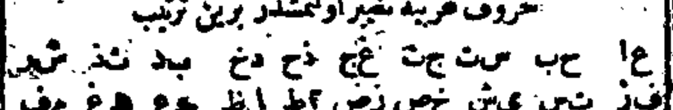
قلم شاباق بوذخی سیمیا کتابلرنده محرردر حروف هجاسی

قلم طبرمال بنده محرر فنلر ارقاملندر حروف هجاسی

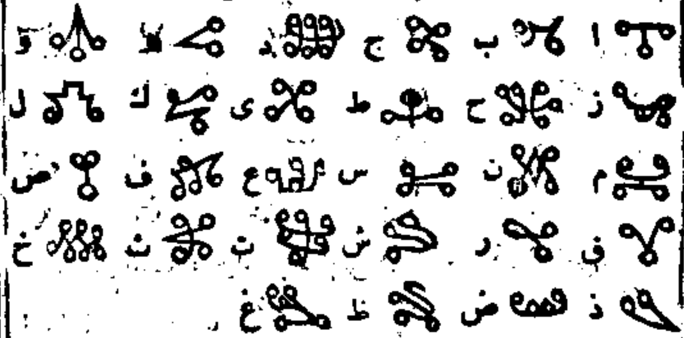

قلم طرازی کذلك فنین مرقومین ارقامندن اولوب برای اخفا حروف عربیه تغییر اولنمشدر برین ترتیب

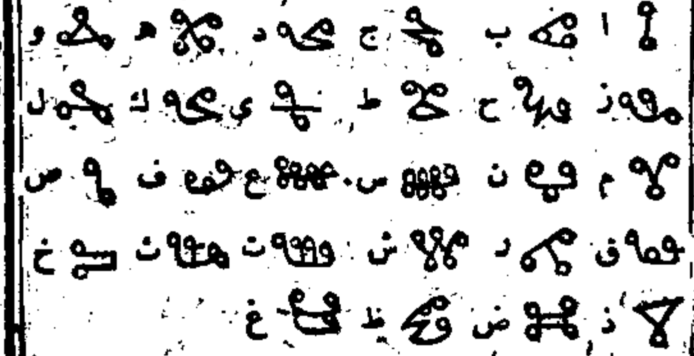

ص ق ق ك ط ل و م ص ن ن و ر هـ ظ ى ر لا

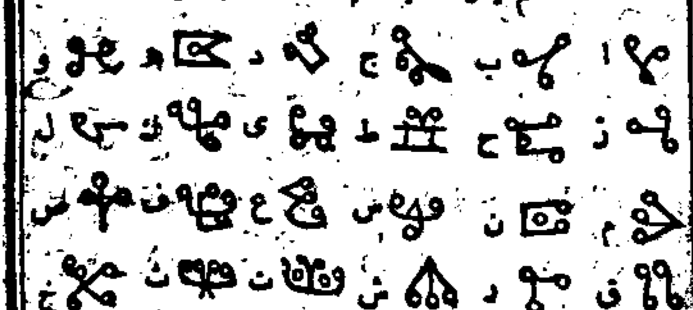
قلم ملفطير بابلى وكاهنى وصغيردبو صورتلاثهده ترسيم ايدرلر اصحى محرر اولانلر حل عقود وتعويذ وعزايم روحانياتيه استعمال اولنور حروف هجاى بابلى

قلم ملقطير كاهنى حروف هجاسى

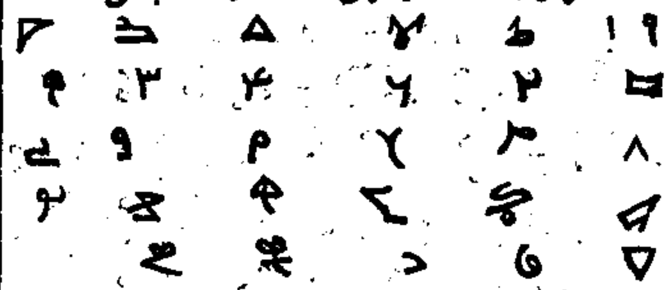

قلم ديكر ملقطير صغير حروف هجاسى

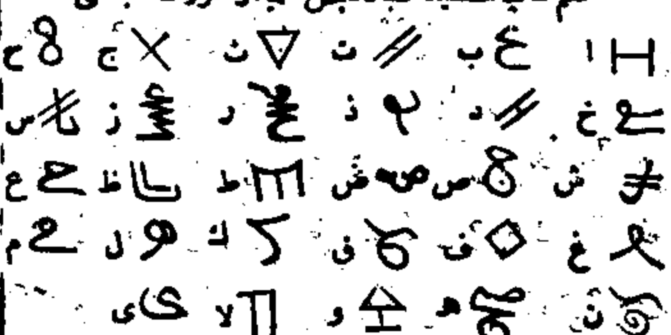

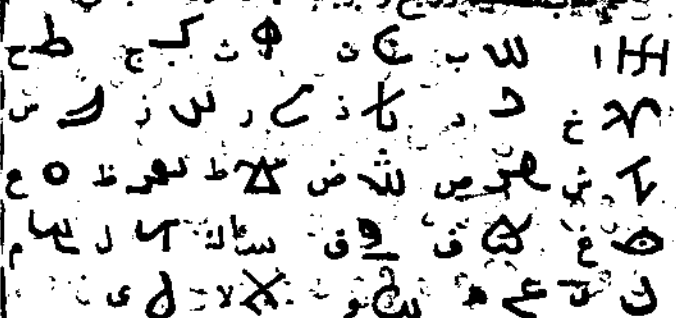
قلم كتاب الراحة لجابر بن حيان رئيس كيماكران رسالهٔ مرقومده الغاز ايلديكي قلمك حروف هجاسي

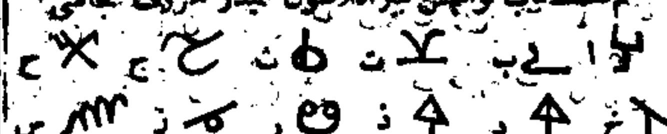
قلم كتاب تصعيد سيالاطيس قلميدر حروف هجاسي

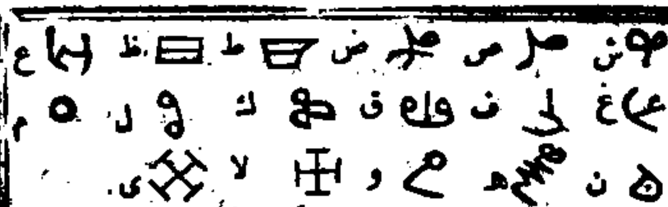

قلم كتاب تصعيد زنيخ وكبريت قلميدر حروف هجاسي

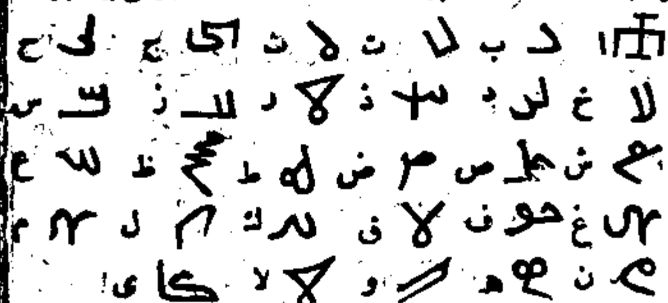

قلم كتاب نواميس كبير افلاطون قلميدر حروف هجاسي

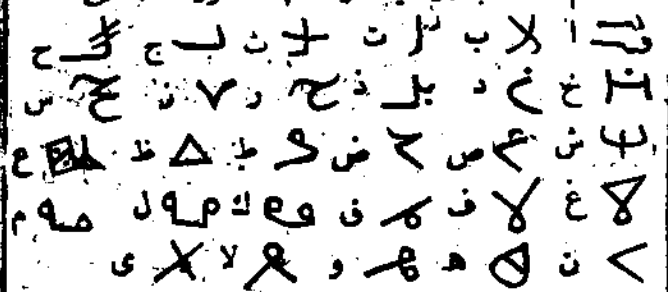

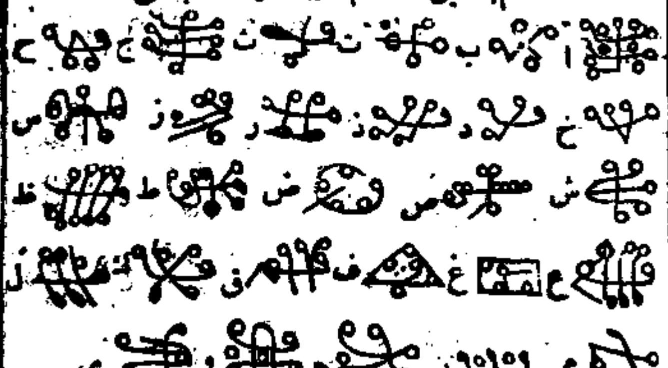
قلم كتاب سرالاسرار وبصائرالابصار قلبـدر كه الشيخ احمد بونى
جنابلرى اكثر طلسمات بوشكللر ايله رمز واخفا اولنديغى بيان ايدر

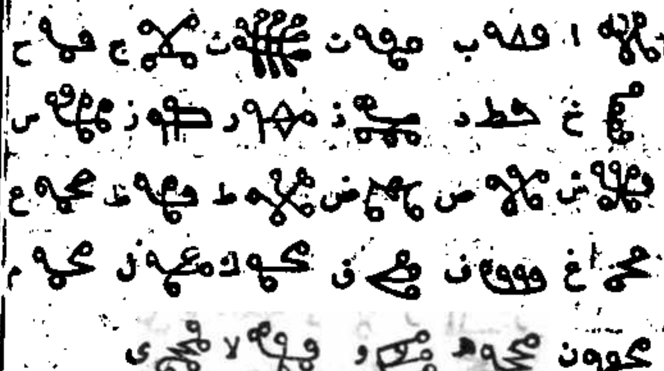
قلم كتب روحانيات واعمالهسا حروف هجاسى

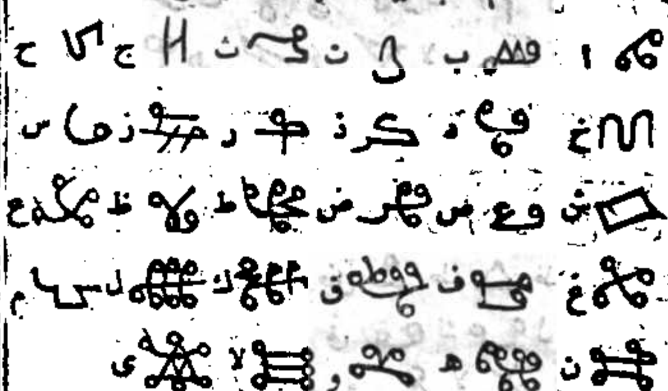
قلم بكلتيل ازاقلام سيميا حروف هجاسى

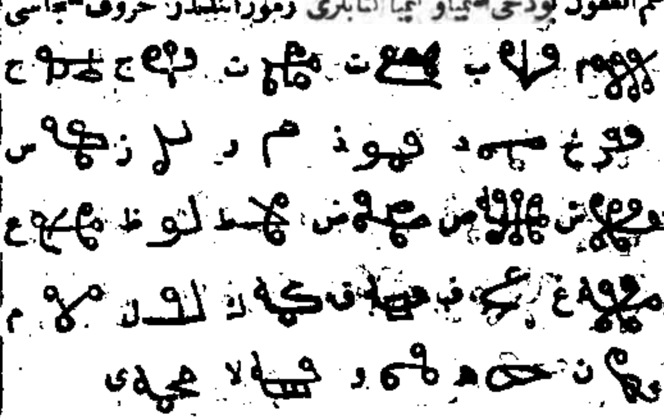
قلم كتاب سيماى كبير حروف هجاسى

قلم كتاب سيماى صغير حرف هجاسى

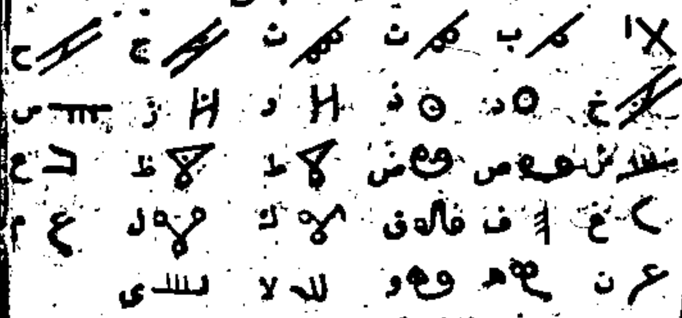
قلم المقول بودخى سيماو كيميا كتابلرى رموزاتلندر حروف هجاسى

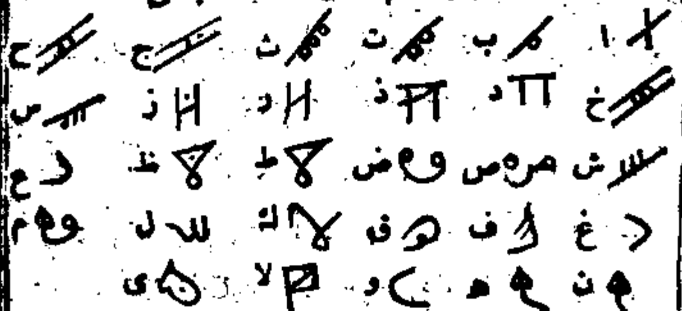
قلم

قلم الاسرار كتب اوفاق ونارنجات وسيميا وكيميا اصطلاحندندر

اشكال حروف هجاسى

نسخه ديكر قلم الاسرار اشكال هجاسى

نوع آخر قلم الاسرار كه خط هندى ديو مشهوردر ابجد حسابى ايله مجانسلر ترتيب اولنوب حين تحريرده هر بر كلمه يه بر خط كشيده اوله مطلوب اولان حرفك رقم هندى ده مدلولى رتبه آحاددن ايسه اول خطه واصل اوليه اكر عشراتدن ايسه اول خطه واصل اوله اكر مأتدن ايسه خطى تجاوز ايده اكر الوفدن ايسه بعد التجاوز جانب يمينه ميل ايده صورت مجانست

ابجد	بكر	جلس	دمت	هنث
١:١:١٠١	٢:٢٠٢	٣:٣:٣	٤:٤:٤	٥:٥٠٥
وسخ	زعذ	حفض	طصظ	
٦:٦٠٦	٧:٧٠٧	٨:٨٠٨	٩:٩٠٩	

آحاد ٩٨٧٦٥٤٣٢١ عشرات ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مأت ٩٨٧٦٥٤٣٢١ الوف ٩٨٧٦٥٤٣٢١

مثال ابقغ بكر لفظلری تحریر مراد اولندقده بوصورتده اولور وقس علیهما البواقی

قلم رملی نقطه وبا قرعه ایله آشکار اولان صور رملیه اون التی شکله منحصر اولمغله تسکین طمطم هندیه آخر اشکال طریق ترتیب حروف ابجدیه حرف غین ده تمام اولدیغنه مبنی اول الاشکال لحیاندن تکرار ایله حین تحریر تراکیبده فوقنه و یا تحتنه حرف ثانی شکل مرقوم اولدیغی بیان ایچون ایکی اشارت اولنور لکن بین الرمالین متعارف اولان بعضی شکلک مدلولی ایکی حرف و بعضینک مدلولی حرف واحد اولوب بعد الاستخراج تلقیط ایله نطق ایدر مأخذی فیه‌دن اولمغله تفصیلی ترک اولندی خط رملی بوصورتده ترتیب اولنور

ا لحیان ب انکیس ج حمره د بیاض

هـ نصرت خارجه و نصرت داخله ز عتبه داخل

ح عتبه خارج ط جودله رایة الفرح دخی دیرلر

ی نقی الخد ك قبض داخل ل قبض خارج

م جماعة ن عقله س اجتماع ع طریق

ف لحیان ص انکیس ق حمره ر بیاض

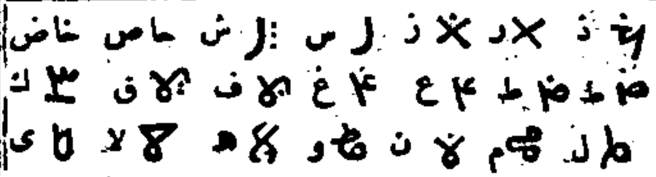
ش نصرت خارجه ت نصرت داخله ث

عتبه داخل خ عتبه خارج ذ رابة الفرح ض

نقی الخد ظ قبض داخل غ قبض خارج

قلم بهرامی نامی ایله رمز والغاز ایچون حروف هجاسی اشکال محرره‌ده بر نوع خط دخی کورلمشدر

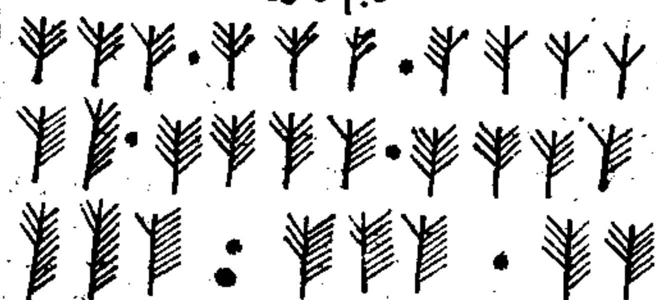
ا ب ت ث ج ح خ د

قلم شجری سروك دخی دیرلر ایکی قسمدر مشهوری اولا برخط کشیده اولنوب تحریری مراد اولان لفظك اول حرفی کلمات ثمانیهٔ ابجددن قاچنجی کلمه ده واقع ایسه جانب یمینه اول مقدار اشارت اولنوب حرف مطلوب کلمه‌نك قاچنجی حرفی ایسه جانب یساره اشارت اولنور ترتیب

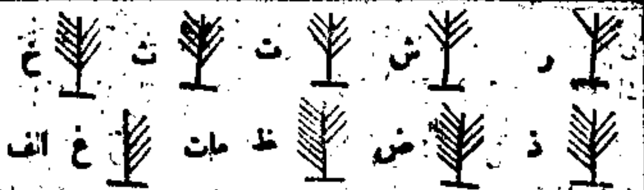
٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
ضظغ	ثخذ	قرشت	سعفص	کلمن	حطی	هوز	ابجد

بوسیاقده معلومدر تمام ابجد خط شجری ایله الی آخره بوصورتده ترقیم اولنور

نوع دیکر خط شجری حکیم دیسقوریدوس ایجادیدر رتب اعداده بسط ایله بوصورتده ترسیم اولنور

خط كصلا دبو بين الناس متعارف قلم حروف هجاده موجود
غير منقوط حرفلری ازدواج وتحریری مطلوب کلمه ده واقع
حرف مسقوطك محلنه رقمی تحریر وحروف منقوطلر على حاله
ابقا اولندیغی مشهوردر بوکا قیاس ایله حروف هجادن منقوط
وغیر منقوط ازدواج ایله کسنه واقف اولمق ایچون خط نادیده
وناشنیده اختراعی ممکندر خط کصلانك حروف مزدوجه سی
بومنوتده نظم اولنمشدر بیت کصلا درسع له اوخط بود حرف
منقوطش بجای خود بود مثال اسم قلم مرقوم خط کصلا رقمی
مراد اولدقده شیخ مکلص ایله بیان اولنور خطوط مرموزه دن
برنوعی دخی حروف ابجدی کلمات سبعه اتی البیان اوزره ترکیب
وترتیب واعراب ایدوب رقمی مطلوب اولان حرفك قنقی کلمه ده
اولدیغنه وحرکه وجزمی حرف مطلوب اول کلمه نك قاچنجی حرف
اولدیغنه دلالت ایدر بربن صورت

ابجد هوزج حطيكل منسع فصقر شتثخ ذضظغ

امثالی خط رموز بوصورتده تحریر اولنور
وقس علیه البواقی

بودخی پوشیده اولمیه که وضع وترتیب کلمات ابجده اقوال عدیده سرد
وبیان ایلمشلردر صحیحه اقربی اولا کتابت عربیه یی وضع ایدن ملوك
مدینك اسامیسی اولوب رتبسلری اسمی کلن ایمش وقول دیکرده
واضع اول مرامر بن مره نك سکزنفر اولادی اولمغله الی آخر الزمان
وسیله ذکر ملاحظه سیله حروف معلومه دن سکز کلمه ترکیب
واولادینه تسمیه ایلمش

قفتان* عنتری اوزرینه لبس اولنان ثوب معروفك اسمی فارسیده * قفتان *
فتح خاء معجمه ایله خفتاندن غلط اولوب عربیده ضم اول وتشدید
ومدرا ایله دراعه دیرلر خفتان محرر درع التنه لبس اولنان پنبه لی
جبه رسممنده خفتانك اسمیدر که ترکیده چوقال دیرلر فارسیدن بعد
النقل خفتان معروفه تخصیص ایتمشلردر * قفس * طیور حبس ایتمك * قفس *
ایچون اعمال اولنان شیٔ معروفك اسمی فارسیده لغت اصلی اولیوب
عربیده فتحتین وآخرده صاد ایله قفص دن مجعدر محل نسوانه
وضع اولنان قفص دخی تشبیها اطلاق اولنمشدر کلامهن مثل کلام
الطیور معروفدر * قفه * عموما رأس یعنی جمله باش معناسنه * قفه *
استعمالی شایعدر عربیده بیونك آردی آکسه معناسنه فتح قاف وقصر
الف ایله قفادن غلط اولوب فارسیده کسرفا وفتح رائین مهملتین
ایله فرارو دیرلر ذکر جزء اراده کل ملاحظه سیله معنا غلطدن سالم
اولور * قفوله * ایکی ذراع قدلو وورقی عریض وخشونتلو وثمری * قفوله *
دالرنده متفرق دیار هندوستانده نابت صغیر وکبیر شیٔ مشهورك
اسمی عربیده علی العموم صغیر وکبیرینه اطلاق اولنان مد قاف
اول وضم ثانی وتشدید لام ایله قاقله دن غلط اولوب فارسیده کبیرینه
مد ها ایله هال وصغیرینه کسر ومد ایله هیل دیرلر اهالی حرمین
محترمینك اسم عربیسنی ترك ایدوب لفظ فارسی ایله قسم کبیرینه
هیل حبشی وقسم صغیرینه هیل هندی تعبیرلری امر عجیبدر * قوقنوز * قوقنوز *
عنقا کبی غریب الخلقه طیر مشهورك اسمی سریانیده ضم قاف اول
ونون وسکون قاف ثانی ایله ققنس دن معجم ضمتین ایله ققنوس دن
غلط اولوب فارسیده قوقنس وقوقنوس دخی دیرلر عربیده اسم
مخصوصنه ظفریاب اوله مدق طیر مرقوعی اکثر فرهنکلرده
بو وجهله تعریف ایدرلر که هندوستان جزایرندن شکونه نام بر اطه ده
موجود نقوش وخطوط کی رنکلر ایله منقش ومخطط دراز
منقار مرغ بزرك اولوب منقارنده اوج یوز التمش سوراخ وارایمش
بلند وپست * بزندن بر صدا ظهور ایلمه سندن حکمای متقدمین

موسيقى بى اندن اخذ ايلمشلر وتناسلى اولميوب بيك سنه معمر
اولدقده نصكره خار وخس جمع ايدوب اوزرينه صعود وجناحينى
ضرب وتحريك ايله آتش ظاهر اولوب كندو دخى محترق
اولدقدن برقاچ ايام صكره رماد مزبوردن بچه سى پيدا اولور

انكار وجود ققنس

ايمش اكرچه قدرة الله تعالى عز وجله به نظرا بعيد دكلدر لكن لغات
عربيه وكتب مفردات طبيه ده عدم وجودينه مبنى همجنسى رسمندر

* قلاوز *

كبى خرافيات اعجامدن اولمسى منفهمدر * قلاوز * يول كوستريجى
معناسنه كسر قاف ايله مستعملدر چغتايده فتح قاف ايله قلاوزدن غلط
اولوب عربيده فتح دال ايله دليل وفارسيده ايكى جزءدن مركب
رهبر ديرلر جزء اولى يول معناسنده راه مخففى ره وثانيسى ضم باوسكون
را ايله بربنه ضم اول ايله بردن لفظندن اسم فاعل اولمغله معناى

* قلب *

تركيبيسى يول ايلديجى ديمك اولور كثرت استعمال ايله دفع ثقلت ايچون
برك ضمه سنى فتحه يه تبديل ايلمشلردر * قلب * مست جيلر وقبوجيلر
وسائرلرك استعمال ايلدكلرى اشياء متنوعه يه اطلاق اولنان اسم
مشهور عربيده مد قاف وفتح لام ايله قالبدن غلط اولوب فارسيده
فتح تا ونون وسكون باى عجميه وآخرده كاف عربيه ايله تنبك زركرلك
سيم وزر ايدوب ريخته ايلدكلرى قالبه ديرلر عربى وفارسى هر برينك

* قلبور *

اسم مخصوصى اولمغله اراده بيورانلر كتب لغاته نظر ايليه * قلبور
بعضى نسنه لرك جيد ورديسنى تفريق ايچون استعمال اولنان شئ
معروفك اسمى فارسيده كسر غين معجمه وسكون لام ايله غليردن غلط

* قلبه *

اولوب عربيده اعراب محرر ايله غربال ديرلر * قلبه * اكثر بستان
بغچيلرى اتخاذ ايلدكلرى محل معروفك اسمى فارسيده خانه تنك وتاريك
ومختصر ومحقر معناسنه ضم كاف عربيه وسكون لام وفتح با ايله كلبه دن

* قلبه زن *

غلط اولوب عربيده فتح خاء معجمه وسكون با ايله خبه ديرلر * قلبه زن
زر وسيم دن مغشوش اقچه قطع ايدن كسنه معناسنه فتح باى عجميه ايله
مستعملدر فارسيده ايكى جزءدن مركب فتح قاف وزا وسكون لام
ونون ايله قلب زندن غلط اولوب عربيده فتح زا وتشديد يا ومد يا ايله

زياف

زباق دیرلر قلب بنك جزء اولی فتح قاف وسكون لام ایله قلب آلوده
غل وغش قذر وسیم وامثالری نسنه‌لر معناسنه جزء ثانیسی فتح اول
وسكون ثانی ایله زن فاعل ومباشرینه دلالت ایچون اواخر اسمایه
لاحق زن اولمغله معنای تركیبیسی مغشوش نسنه فاعلی ومباشری
* قلف *
دیمك اولور * قلف * ظرف یعنی قاب معناسنه مستعملدر عربیده
كسر غین معجمه ایله غلاف دن غلط اولوب فارسیده ضم لام ایله‌لو
* قله مسك *
دیرلر * قله‌مسك * لانه‌لی باغی دخی تعبیر اولنان طیب معروفك اسمی
فارسیده ایكی جزءدن مركب غالیهٔ مشك دن غلط اولوب عربیده
فتح زا ومد با ایله زباد دیرلر تركیب مرقومك جزء اولی مد غین معجمه
وكسر لام ایله غالیه رایحهٔ طیبه وضم میم وسكون شین معجمه وآخرده
كاف عربیه ایله مشك ناف آهو اولان مسك معنارینه اولمغله معنای
تحقیق صورت
تحلیب رباح
تركیبیسی كوزل قوقولی مسك دیمك اولور فائده زباد مرقوم بلاد حبشه
واقلیم هندده موجود جثه‌ده كلبه قریب رمادی رنك وسیاه
خطوط ایله مخطوط مسك كدیسی دیو مشهور حیوانی زیاده تحریك
ایله اضطراب ویرلدكده اویلقلری بیننده موی دن خالی محلدن
عضوندن ترشح ایدر ایمش حیوان مرقومه عربیده فتح را ایله رباح
وفارسیده ضم كاف عجمیه ایله كربهٔ مشك دیرلر اكثر لغویون وبعض
فقها غلط ایدوب الزباد یحلب من الرباح دیو بیان ایلملردر
* قلیطاشی
منشأ غلط محل محرردن اخذی اولمسی بعید دكلدر * قلیه‌طاشی
اشنان یعنی چوغان تعبیر اولنان نبات مشهورك رطبی احراقده حاصل
اولان آبك اسمی عربیده كسر قاف وسكون لام ایله قلی دن غلط
اولوب فارسیده كسر شین ومد خا معجمتین ایله شخار دیرلر ما محرر
بعد السیلان منجمد وشكل حجرده تكوندن تركیبده قلی طاشی دیمك
* قمار *
لازمدر * قمار * انواع لعبی برشی مقابلنده اویناماق معناسنه ضم قاف ایله
مستعملدر عربیده كسر قاف ایله قماردن غلط اولوب فارسیده فتح
میم وسكون نون وآخرده كاف فارسیه ایله منك دیرلر لسان دریده ضم
قاف ایله قماز یعنی داول اویونلرینك دردنجی نوعنه دیرلر زمانه مزده

لعب نردك انواعی اولدیغی صورتده بین الاعجام دخی یدی نوع ملاعبه
اولنور ایمش اولی قار وثانیسی زیاد وثالثی ستاد ورابعی قار وخانه کیر
دخی دیرلر ایمش وخامسی طویل وسادسی هزاران وده هزار دخی
تعبیر اولنور ایمش وسابعی منصوبه در *قنـاب* کتور تعبیر اولنان *قناب*
نباتك قبوغندن فتیله اولنان حبل معروفك اسمی عربیده کسر قاف
وتشدید وفتح نون ایله قنب دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عربیه ونون
ایله کنب دیرلر اگرچه لفظین مرقومین بری بریندن معرب ومعجم اولدقلری
منفهم در لکن ارباب لغت لسانین محررتینده بذاتهما لغت اولدقلرینی
تصریح وبیان ایلمشلردر *قناره* غنم وامثالنی ذبح وسلخ ایلدکلری *قناره*
محل معروفك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ورا ومد نون ایله کناره دن
غلط اولوب عربیده کسر میم ایله مسلخ دیرلر خفی اولمیه که کناره دکان
قصابده کوسفند آویزه اولنمق ایچون اتخاذ اولنان قلاب آهنین یعنی
دمور چنگالك اسمی اولوب محل مرقومده دخی کثیر الوجود اولمغله
نقل اسم اولمشدر *قنه وز* کلبدن اصغر وسموردن سیاه دائما صوده *قندوز*
تعیش ایدن سلك آیینك اسمی فارسیده ضم قاف ودال وسکون نون ایله
قندزدن غلط اولوب عربیده ضم قاف ایله قضاعه دیرلر خایه سی
ادویه نافعه دن اولمغله جندبادستر وجندبیدستر وتخفیفا یالکز جند
دخی دیرلر مرویدر که موجود اولدیغی بحر وانهر کنارلرنده بری بره ودیکری
بحره ایکی قپولو یووت عقد میدا ایدوب برنده چتق ایله کندو ساکن
اولوب ماعدایه اولاد ومتعلقاتلرینی اسکان ایدر ایمش وصیادی
کوردکده درحال خایه سنی قوپاروب وبراغوب کندوسی دریا کنارنده
ارقه اوستونه یاتوب کوسترمکله عیال واولادینی صیددن خلاصه چاره
ملاحظه ایدر ایمش *قندوسیه* عطسه کتیره یه بادی کنکره شبیه نباتك *قندوسیه*
کوکوندن دق ایله اعمال اولنان نشوق معروفك اسمی عربیده اصلی
مرقومه ضم قاف ودال وسکون نون ایله قندس تسمیه سندن قسبت ایله
بلا واو قندسیه دن غلط اولوب فارسیده بیخ مذکوره ضم کاف عربیه
ودال وسکون نون ایله کندس دیرلر بعضی لغاتده قندس کندس دن

معرب

* قنديل *

معرب اولدیغی مصادف خاطر فقیر اولمشدر * قندیل * دفع ظلمت
ایچون ایقاد اولنان شیء مشهورك اسمی فتح قاف ایله مستعمل اولوب
عربی وفارسی مشترك اولان کسر قاف وسکون نون ایله قندیل دن
غلطدر من عادة العلماء انهم لا یکسرون القندیل ویفتحون الخزانه
لطیفه سی اوزره غلط مرقوم عوامه خاص اولمیوب بین الخواص

* قنطار *

دخی معمدر * قنطار * اشیا وزن وعیار اولنان شیء معروفك اسمی
فتح قاف ایله مستعملدر عربیده کسر قاف وسکون نون ایله قنطاردن
غلط اولوب فارسیده ضم با و کسر ومد زای عجمیه تین ایله پوژینه

* قنوت *

دیرلر * قنوت * اکرچه غلطدن سالم لکن تفصیلی فوائدجه یی حاوی
اولمغله مبادرت اولندی ضمتین ایله قنوت طاعت وخشوع وصلوة
ودعاء وعبادت وطول قیام وسکوت معنالرینه دلالت ایدوب
هر موضعده محله مناسب وملایمی ایله تفسیر اولنور و اشتقاقنده
معنای اصل طاعتدر استعیذ بالله والقانتین والقانتات بیورلمشدر
بعده قیام فی الصلوته اطلاق اولنمشدر حدیث شریفده وارد
اولدیغی کبی قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افضل
الصلوة طول القنوت وقنوت وتره تسمیه طول قیامدن مأخوذدر

مطلب تفسیر قنوت

زیرا دعایه قنوت موجب طول قیام اولور استطراد قرآن کریم
وفرقان عظیمده استعیذ بالله وله من فی السموات والارض
کل له قانتون آیت شریفه سنده واقع قانتون مقرون ایله تفسیر
بیوریلوب ماعدا آیاتده وارده اولان قنوت کلمهٔ لطیفه سی

تفسیر قرض حسن وبافواه وبالسنة

طاعت ایله تفسیر اولنمشدر وجمیع سور قرآنیه ده وارده قرض
الحسن کلام شریفی تطوع ایله وبافواه و بالسنة کلمتین
شریفتیننه مقرون اولنلری زور یعنی کذب ایله وقلیلا والاقلیل

تفسیر قلیلا والاقلیل

لفظین شریفتینی دون العشرة یعنی اون عدددن نقصان ایله تفسیر
بیورلمشدر بعض محققین بیوررلر که استعیذ بالله وما اوتیتم من العلم
الاقلیلا واستعیذ بالله قل متاع الدنیا قلیل والاخرة خیر لمن اتقی
ایتین شریفتینده قلیلا وقلیل تسمیهٔ سبحانیسی کیت علم ومتاع دنیای

* قنه * بزم ادراکمز احاطه ایده مدیکلرندندر * قنه * وورق خمر وقدیدن دق
وغبار اولنان شی مشهورک اسمی عربیده کسر حاء مهمله وتشدید
نون ومد الف ایله حنادن غلط اولوب فارسیده کسر ومد ها وفتح
نون ایله هینه دیرلر خفی اولمیه که کتب مفرداتده بعضیلر شجر و بعضیلر
نبات اولمق اوزره تعریف ایدوب ورقی مرسین ورقنه شبیه لکن آندن
اعرض والین وفاغیه تعبیر اولنان چچکی بیاض وغایت خوشبودیو
توصیف ایلمشلردر لکن حجاز لازم الاعزازده حجاز ویمن هنکامنده
مشاهده مز فاغیه وشجرینه نظرا دیارمزده قورد بغری دیو مشهور
* قوال * شجرک عینی اولمق کورینور * قوال * اکثری شو بانلرک نفخ ایلدیکی
سازقدیمک اسمی عربیده فتح قاف وتشدید واو ومد واو ایله سوبلیجی
معناسنه قوالدن غلط اولدیغی مسموعات راقم الحروفدن اولوب
* قوصره * فارسیده مد شین ایله شاهین دیرلر * قوصره * قشدن ویا بوریا
حصیرندن اعمال ودرونه خمر وضع اولنان سفطک اسمی عربیده فتح
قاف وصاد وتشدید را ایله قوصره افصح اولوب فارسیده لسانمزده
مستعمل اولدیغی کبی فتح سین وبای عجمیه ایله سبت دیرلر شیوعی اوزره
* قوقبا * قوصره سپتی دخی غلط مکرر اوله جغی اشکاردر * قوقبا * عند الاطبا
مشهور حیدر صاحب فرهنک شعوری مرحوم یازینه باء موحده
ایله قوقبا اولدیغنی التزام ایلمشدر اصلنه واصل اوله مدق خاطر
* قولنج * ماشئت * قولنج * وجع ظهره تخصیص وضم لام ایله مستعملدر
عربیده ضم قاف وفتح لام وسکون نون ایله قولنجدن غلط اولوب کسر
لام ایله وفتح قاف وبنه کسر لام ایله دخی لغتدر فارسیده ضم کاف
عربیه وواو معروفه وفتح لام وسکون نون ایله کولنج دیرلر لفظا غلط
اولدیغی کبی وجع ظهره اطلاقی دخی نابجادر زیرا وجع معهود
بطنده قولون تعبیر اولنان بشنجی باغرسقلرده حاصل اولدیغی
* قومبره * جزئی علم طبه اشتغالی اولنلرک معلومیدر * قومبره * صبیانک
پاره جغی وحسین محاربه ده اضرار اعدایه استعمال اولنان
شیئک معروفینک اسمی فارسیده ضم خاء معجمه وسکون میم وفتح با

وزا ایله

ورا ايله خنبره و بابنه ضم اول وسكون نون وفتح با ايله خنبره دن
غلط اولوب محدثاتدن اولمغله عربيده افصح واصحنه ظفر ياب
اوله مدق * قومرو * آستانهٔ امن آشيانه ده كثير الوجود طيرمعروفك * قومرو *
اسمى عربيده ضم قاف وسكون ميم وتشديد يا ايله قمرى دن غلط
اولوب فارسيده مد ميم وآخرده كاف عربيه ايله ماتوك ديرلر لكن
بين الاعجام كندو لسانلرى كبي تخفيف يا ايله استعمالى بغايت شايع
اولديغى كلمك بو بيتدن ظاهر اولور بيت بسروخانكى اراشناشود
قمرى بپاى اره كند سرو بوستانيرا مذكوركه فتح وباضم ايله قراءتنده
معنانك تغير ولطافتى اربابنك معلوميدر * قونوس * درونته اشربه * قونوس *
وامثالى نسنه لر وضع اولنان ظرف معروفك اسمى فارسيده فتح قاف
ومد واو وضم نون ايله قوانس دن غلط اولوب كسر نون دخى لغتدر
عربيده فتح حاوتا وسكون نون ايله حنتم ديرلر لفظ مرقوم يشل سرلى
سبويه دخى اطلاق اولنور * قهوه * ديار يمنده نابت اغاجنه شبيه * قهوه *
شجرك قشر درونده حاصل ثمر معروفك اسمى اكرچه لفظا غلطدن
سالم لكن عربيده فتح قاف وواو وسكون ها ايله قهوه شرابه اطلاق
اولنور بو اسم خمره اشتهاء طعامى اقهايعنى ازاله ايلديكى ايچون تسميه
اولنمشدر حبهٔ مرقومه يه اهل يمن لغتنده ضم با وتشديد نون ايله
بن ديرلر بعد الطبخ ودق قهوه تعبيرينه سبب بو يله خاطره لايح تفصيل حال
اولور كه اول ظهورنده بعد التجربه اقتهاى محررى بونده دخى وجودينه قهوه
مبنى نقل اسم اولنوب طقوز يوز اون تاريخنده آستانهٔ سعادت آشيانه ده
ظهور وحقنده وقوع يافته قيل وقال مشهور در اباحه سنه ذاهب
اولنلر مزاجنه اقهادن اشتقاق وحرمتنه قائللر ذهابنه ادارهٔ اقداحه
تشبيها نقل اسم اولمسى ملايم اولديغنه مبنى طرفين اسم محررى تلقى
بالقبول ايلمشلر اوله بعضى مجموعه لرها مشنده كورلمشدر كه اوائل
ظهورنده اهالى اسلامبول هاء هوز وهاء حطى ايله اولديغنده
منازعه ومباحثه ايدوب طقوز يوز طقسان بش سالنده مفتى
الانام اولان بستان زاده محمد افندى مرحومدن بالمشافهه سئوال

اوانسـد قد مبديهة و ارتجـالا على طريق اللغـز بو بيت ايله جواب
بيورمشلر بيت   لنها قشرة زال شرلها   ضمير لدبه كاب مقيم

❋ حرف الكاف ❋

❋ كاغد ❋ — كاغد ❋ كتابت اولنان انواعى مشهور شئ معروفك اسمى كسر غين ايله
مستعملدر عربيده مد كاف وفتح غين وآخرده ذال ايله كاغذدن غلط
اولوب فارسيده ضم را وسكون خا وفتح نون ايله رخنه ديرلر استطراد
لسان تازيده دال برينه ذال معجمه ايله كاغذ اطلاقى كبى زبان دريده دخى
اعراب محرر ايله اسمين محرربن مستعمل اولديغندن غيرى عربيده
ظاء معجمه ايله كاغظ دخى تعبير اولنديغى ابو القاسم الامدينك كتاب
الموازنه بين الطائيين نام مؤلفنده ابابكر بن دريدن سنه والتده ثعلبك
رد كلام — مطابقتنى نقل ايلديكى بغداد تحقيقمز ذيلنده مرور ايلمشدر بو دخى
صاحب كليات — ستير اولميه كه ابو البقاء الكفوى كليات نام مؤلفنده اكر يازوسز اولور
ايسه كاغد وطرس ومكتوب اولانه قرطاس ديرلر ديو التزام ايلمشدر
سائر كتب لغاتده قرطاس ايله كاغدى برى برى ايله تفسير ايدوب كسر طا
وسكون را ايله طرس بركره بوزيلوب تكرار تحرير اولنان صحيفه در
ديو بيان ايله لرندن طرس اهارلو كاغد اولمسى منفهمدر فليتأمل

❋ كاغدهندى — كاغد هندى ❋ دواى معروفك اسمى فارسيده مـد كاف عربيه
وثلث مثلثات ايله كاث هندى دن غلط اولوب محرورينه تبريده وبعضى
جراحتلره استعمـال اولنديغى فرهنكلرده مسطور اما كتب
❋ كاور ❋ — مفردات طبيه ولغات عربيده اصلنه واصل اوله مدق ❋ كاور
كفر ايله متصف كسنه معناسنه مشهوردر فارسيده آتش پرست
معناسنه وياهندوستان كفره سندن برقومك اسمى فتح كاف عجميه
وسكون واو ايله كوردن غلط اولوب عربيده مد كاف وكسر فا ايله
كافر ديرلر اكرچه لسان دريده مد كاف عربيه وفتح فا ايله كافر طرافت
اعجامدن كندو لسانلرى كبى استعمالى بغايت شايعدر لكن فتح
فارسيسى كورلفظى اولديغندن قطع النظر لسان تركيده استعمالنده
مطلب لفظ كفر — اقرب اولديغنه مبنى لفظ مرقوم التزام اولندى استطراد كفر

اكر

اكر باايله تعديه اولنور ايسه ايمانك ضدى اولور واكر بنفسه تعديه اولنور ايسه شكرك ضدى اولور لكن مطلقا كفر ايمانك مقابل نقيضى وتقابل تضاد ايله ضدى اولديغى وايمان رسول اكرم ونبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه ضرورات دينيه‌دن جميع وارد اولنلره اينانمق اولوب وضرورات دينيهٔ اصوليه الى آخره آمنت بالله اولديغى وضرورات فروعيه اركان خمسهٔ اسلام كبى دينده ثبوتى ضرورى اولميان نسنه‌لر اولديغى معلومدر وكفر اوچ نوعدر اولكى كفرى انكاردر كه قلبى ايله تصديق ولسانى ايله اقرار ايتمه‌مكدر ثانيسى كفر عناددر كه اولك عكسى يعنى قلب ولسان ايله حقانيت اسلامى بيلوب وسويله‌يوب دين محمدى ايله دينلنمكدر ثالثى كفر نفاقدر كه لعلة لسانيله تصديق ايدوب قلبى ايله انكار ايلمكدر وكافر ايمانى اولميه‌نك اسمى اولديغى معلومدر اكر قلبى ايله تصديق ايليوب اظهار ايمان ايدر ايسه منافق واكر بعد الايمان ينه كفره دونر ايسه مرتد واكر شريك بارى تعالى‌يه قائل اولور ايسه مشرك واكر بعض اديان سابقه وكتب منسوخه ايله متدين اولور ايسه كتابى واكر قدم عالمه ذاهب اولوب وقوعيافته حوادثاتى دخى دهره نسبت ايدر ايسه دهرى وخالق كون ومكانى اثبات ايتمز ايسه معطل ديرلر * كباذه * تعليم ايچون استعمال اولنان كمان زم معروفك اسمى فارسيده فتح كاف وباء عربيه‌تين ودال مهمله ايله كباده‌دن غلط اولوب عربيده كسرها وسكون را وفتح جيم ايله هرجة ديرلر كباده معروفه موجوده اولمديغى حالده ديار بزده دستمال وسائر نسنه‌لر ايله تعليم وتعلم متعارفدر امادياز عجمده فتح كاف عربيه وسكون شين ايله وياينه فتح كاف مرقومه وشين ايله كشكنجير وكشنجير تعبير ايلدكلرى نسنه ايله مشق ايدرلر ايمش صورتى شخص طالبك قدندن دراز باشى دلك ويا چتال براغاجى ركز ايدوب برايپ بكوردرلر ايمش وحبلك طرف آخرينه برسنك پاره آويخته ايدوب برالى ايله ياى كبى اغاجى طتوب دست ديكرى ايله چكر ايمش بوصورتده هم تعلم وهم چكش

* كباذه *

تعريف كشكنجير

• كبار •

آرطرمنه مداری اوله جغی اشکاردر * كبار * برکلمه اولولق ایله متصفدن اراده سی ایله فـلان ذات كبار ادمدر دیو کسر کاف ایله استعمالی شایعدر عربیده ضم کاف ایله ڪبازدن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون زا ایله شکرف دیرلر اکر کسر کاف ایله فلان ذات کباردندر تعبیر اولنسه صحیح اوله جغی معلومدر زیرا کسر کاف ایله کبار باب خامسدن کسر کاف وفتح با ایله کبر مصدرندن مشتق اولان کبیرك جمعی اولمغله صیغهٔ جمع واحده اطلاق غلط اوله جغی اشکاردر استطراد مرقوم لفظ کبر باب خامسدن

تحقیق لفظ کبر

قدرده بیوکلکه دلالتی کبی باب رابعدن اولورایسه سنده یعنی یاشده بیوکلکه دلالت ایدر لکن بعضیلر تفریق ایدوب باب رابعدن ضم ایله کبر سنده وباب خامسدن کسر ایله قدر ومنزلتده مستعملدر دیمشلر وضم کاف وسکون با ایله ڪبر نسبده اقوی اولان کسنه یه ومطلقا زیاده اکه دیرلر حدیث شریفده الولاء للکبر بیورلمشدر مثلا برآدم فوت اولدقده اوغلی واوغلنك اوغلی ترك ایلسه ولا اوغلی ایچون اولور دیمکدر وضم کاف وتخفیف ومد با ایله كبار ڪبیر کبی اولولق ایله متصف اولان کسنه معناسنه اولوب وتشدید با ایله كبار مبالغه ایله کبیر اولان کسنه معناسنه‌در ومد ڪاف وکسر با ایله کابر کبیر معناسنه اولمغله توارثوه کابرا عن کابر ڪلامی برقاچ وجه ایله توجیه اولنمشدر کبیرا عن کبیر معناسنی معلوم زیرا یابعته یدا بید قولنده وقوعی کبی حال واقع اولمش جمله اولوب اصلی کابر منهم ورث عن کابر قیله تقدیرنده ایکی جمله‌نك محلنده اولان نصبی جزء اولنده اظهار اولنمش ووجه ایله جملهٔ حالیه ایدوکی اشعار اولنمش اولمغله اولی نصب اولنمش اوله وبالاستعیذ بالله طبقا عن طبق قول شریفی بعد طبق ایله تفسیر اولندیغی کبی مفعول ثانی اولوب ورثوه من کابر بعد کابر دیمك اوله وبوعباره جمع وافراد وتثنیه وتأنیثده مختلف اولمدیغی

تعجب لحوق تاء

معلومدر وکلمه کابره تاء تأنیث اضافه سیله ڪبیره اطلاقی موصوفی

کبیره وصغیره

اعتباری ایله‌در . تقدیری معصیة کبیرة و بالفعلة الکبیرة دیمك اولور
صغیره دخی بو تقدیرده اولدیغی اشکاردر علمای اعلام کثرهم الله
تعالی الا آخر الایام حضراتندن بعضیلر جمیع معصیته جناب شارعه
مخالفتـه نظرا کبیره اولور کاهه نظر لازم دکلدر دیمشلر و بعضیلر
اتقوا السبع الموبقـات حدیث شریفنه نظرا یدی‌یه حصر وقصر
ایلمشلر . موبق فتح میم و سکون واو و کسر بای موحده ایله هلاك اولمق
ومحل هلاك معنالرینه اولوب موبقات دخی ضم میم و کسر با ایله باب
افعالدن مهلك معناسنه اولان موبقك جمعی اولدیغی اشکاردر
وخیر الناس حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنهمادن سؤال
اولندقده کبیره یدی یوز مقـدار بدر دیو جواب بیورمشلر تفصیلی
* گبره * کتب مفصلاتنده محرردر * کبره * اکثری جانب مصردن ورود ایدن
معروف ترشینك اسمی کاف فارسیـه وآخرده ها ایله مستعملدر
فارسیده فتح کاف عربیه و با ایله کبردن غلط اولوب معربی بلا تغییر
ینه کبردر . نثری محرر دیکلوونالاری کثیر وورقی ایجه زیتونه شبیه برنباتك
چچکینك غلافیدر کشادندن صکره زهری بیاض و وسطنده شعره
مشابه نسنه‌سی اولور وثمری که خیارکبر دیرلر بلوطدن اطولدر
منفتح اولدقده اوزرنده رطوبت لزجه‌سی موجود قرمزی وصاری
* کیسا * دانه‌لر ظهور ایدر اکثری خراب محللرده وجبال وتلالده بیتدر * کیسا
روزنامه حسابنده درت سنه‌ده ومشهوری اوزره اوتوز اوچ سالده
واقع سنهٔ مشهوره‌نك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان فتح کاف
وکسر و مد با وفتح سین ایله کبیسه‌دن غلطدر حساب روزنامه‌ده ایام
سنهٔ رومیه وشمسیه‌یی تعدیل ایچون هر درت سنه‌ده برکون شباطی زیاده
یعنی یکرمی طقوز عد ایدوب صحیح لندقلری سالهدرلر واوتوز اوچ سنه‌ده
واقع افسوس تصحیحمز ذیلنده مفصلا بیان اولنمشدر فلیراجع الیه
* کهندا * کهندا * صاحب خانه طرفندن اموربیتی اداره ایچون تعیین اولنان
شخص معروفك اسمی تحریف ایدوب کتخیه دخی مستعملدر فارسیده
ایکی جزءدن مرکب کدخدادن غلط اولوب عربیده فتح عین وکسر

ومدرا ايله عريف ديرلر لفظ محررك جزء اولى فتح كاف عربية وسكون
دال ايله كد مطلقا محل قرار و جزء ثانيسى ضم خاء معجمه ومد دال ايله
خدا صاحب يعنى اسى معنارينه اولمغله مآل تركيب صاحب خانه ديمك
اولور صاحب الداردن كمال استقلال ايله فتق ورتق امور ه رخصت
وشخص مأمور ده دخى غيرت وجيتدركار ايسه هوهو اوله جغى
آشكاردر وكدخدا خاتونه كدبانو تعبيرى فرهنكلرده محرردر لكن
اصطلاح منجمين ده كدخدا على اعتقادهم دليل وعمر وكدبانو دليل
جسمدر احدهما آخرسز اولماز روح ايله جسم كبيدر لر وكدبانو يه لسان
يونانيده هيلاج ديرلر چشمهٔ زندكانى معناسنه استطراد هيلاج وكدخدا
نجم مخصوص اوليوب عند المنجمين حساب معروف ايله معلوم اولور
يعنى حين ولادتده مولودك دقيقه وثانيه سى ايله وقت طلوعنه زايچه
بسط اولنوب نمودار ايله سقوط نطفه دخى تحقيق اولندقدنصكره
اكر ولادت نهارده ظهور ايلمش ايسه اولا شمسه نظر اولنور اول
شبكه نك خانهٔ طالعنده وياعاشرنده وياسابعنده وياحادى عشرنده
وياتاسعنده موجود ايسه شمسه هيلاج تعبير اولنور اكر آفتاب محرر
اولان خانه لرده مفقود ايسه قمره دقت اولنور ماه منير بيوت خمسه دن
برنده تحكم ايلمش ايسه قمر هيلاج اولور بونك دخى فقدانده بو محللرده
وجودى ايله سهم السعاده هيلاج اولور ومحرر اولنلرك بيوت عديدهٔ
مرقومه لرده انعداملرنده درجهٔ طالع زحل ومريخ وسائر نحوسدن عد
ايلدكلرى نجوم ثوابتدن خلوى دركار ايسه بذاته درجهٔ طالع هيلاج
اولور اكر وقت ولادت ليلى ايسه اولا قمره وبعده شمسه وصكره وجه
محرر اوزره على الترتيب دقت اولنور هيلاجى اولميان مولودك عمرى
دخى اولمديغى عند المنجمين مجربات ندر هيلاج واقع اولديغى برجك
درجه ودقيقه وثانيه سنه فتى كوكب مستولى ايسه اول نجمه كدخدا
تعبير ايدرلر ومستولى صاحب بيت وياصاحب شرف وياصاحب
مثلثه وياصاحب حد وياصاحب وجه اولان ستاره يه اطلاق ايدرلر
اكر بر كوكب محرر اولان بش حال ايله متصف ومتصل اولور ايسه مستولى

تحقيق هيلاج وكدخدا

اوله جغى

اوله جغی وبا برنجم برحال ایله ودیکری ایکی حال ایله اولسه زیاده تك مستولی اوله جغی آشکاردر لازم اولان زیاده حالدز صاحب بیت وباصاحب شرف اولمق دکلدر مثلا وقت ولادتده بسط اولان زایچه ده بیت عاشر ثور برجنك بردرجه سی اولسه وشمس ثورك بشنجی درجه سنده بولنسه آفتاب هیلاج اوله جغی معلوم وثورك صاحبی ونهارده صاحب مثلثه سی وصاحب حدی زهره وصاحب شرفی قمر وصاحب وجهی عطارد اولمغله زهره اوج حال ایله متصف اولسندن مستولی تعبیر ایدرلر * کثره * قتاد تعبیر اولنان شوکك صمغ معروفنك اسمی عربیده فتح کاف وکسر ومد ثاء مثلثه ایله کثیرادن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصنه ظفرياب اولمدق لکن زبان مرقومده فتح ثاء اول وسکون ثانی ایله تتره سماق ورقنه اطلاق اولنمغله عربیده سماق الدباغین وترکیده دباغ تتره سی دیرلر

کتن * برزراع قدلی ساق وورقی اینجه لاجورد چیچکلی معروف نباتك ساقندن دق ایله حاصل اولان شیء مشهورك اسمی عربیده فتح کاف وتشدید ومد تاء ایله کتان دن غلط اولوب عجمی انجق تخفیف تا ایله کتان در * کراس * میوه لطیفه مشهوره نك اسمی کتب مفردات طبیه ده التزام ایلدکلرینه نظرا سرپاینده فتح قاف ومد را وبا وکسر صاد ایله قراصیا وباصاد یرینه سین ایله قراسیادن غلط اولوب ما لایسع الطبیب الجاهل نام کتابده عربیده فتح حا وسکون با ایله حب الملوك اطلاق اولندیغی محرردر فارسیده مد الف وبا ایله آلو وبالو دیرلر اول بهارده تنشیط صبیان ایچون انواع شمع عسلدن ملون نسنه لر ترتیب وهربری برشیئه تمثیل ایله علی جکم بالو جکم دیو جمعیت کاهلرده فروخت ایلدکلری نسنه لر آلو جکم بالو جکم دن غلط اولمسی اشکال معروفه لرك ابتداء ایجادی اوائل دولت علیه عثمانیه ده اولمغله اول وقت علمانسك علی ملأ الناس تمثال ذی روحی اطفاله ملعبه یه رضا داده اولمیه جقلری ووقت ظهوری موسم بهاره موقوف اولدیغی کوده کانه دال باصدی قراسیایی ایما اوله جغی

* کثره *

* کتن *

* کراس *

تأبيد ايدر * كراهيت * ضد رضا واراده يعني بر نسنه‌يي قبيح كورمك معناسنه تشديد يا ايله استعمالي شايعدر عربيده فتح كاف وتخفيف يا ايله كراهيت‌دن غلط اولوب فارسيده اسم مصدر اوله‌رق كسر غين وسكون را ايله غرش ديرلر * استطراد

فتح كاف وسكون را ايله كره شول مشقتدر كه انسان خارجدن نائل اوله يعني بر نسنه‌يي اكراه ايله اشلمك وضم كاف وسكون را ايله اول مشقتدر كه انسان ذاتندن نائل اوله وضم ايله سنك نفسك اكراه ايلديكي نسنه وفتح ايله غيرك اكراه ايلديكي نسنه معنالرنده اولديغي ارباب لغت فرق وتمييز ايلمشلردر لكن ابو عبيده‌نك كسائي مرحومدن روايتي مضموم ومفتوح بينهمالك فرق اولميوب احدهما آخرده لغت اولمق اوزره‌در وتحرير اولان كراهيت اصلنده ضم ايله كره منسوب اولوب الى احدى اليائين‌دن عوضا كلمشدر بو تقديرجه ايكيسني جمع جائز اولميه جغي آشكاردر ديو كليات ابو البقاده مذكوردر لكن لفظ مرقوم برأسه كره فعلنك مصادرندن ايدوكي كتب لغاتده مصرح اولمغله قول مذكور كلام واهي اولور وكره مخفف اولور ايسه بنفسه بر مفعوله تعدي ايدر اكر مشدد اولور ايسه ايكي مفعوله تعدي ايدر كتب فقهيه‌يه توغل اولنلره بوده‌ني ستير اولميه كه امام حلواني عليه الرحمة كراهة تحريمي حضرت شارعك واجب ايلديكي نسنه‌لري تركده وكراهة تنزيهي مندوب اولان نسنه‌لري تركده اولور بيورمشلردر وامام محمد عليه رحمة الاحد عندلرنده برشي كه اصلنده حرمت اولوب عموم بلوي ايچون ساقط اولمش اوله تنزيهي اولور اكر شرط محرز اولماز ايسه تحريمي اولور وبرشي كه اصلنده اباحت اولوب لكن ظن غالب وجود محرم اولور ايسه تحريمي واكر شرط محرز موجود اولماز ايسه تنزيهي اولور وامامين همامين ابو حنيفه وابو يوسف حضراتي عليهما الرحمة عندشريفلرنده اكر بر نسنه‌نك حقنده منع وارد اولمش ايسه حرامدر واكر برشي حرامه اقرب اولور ايسه كراهة تحريمي ايله مكروه واكر

خلافه

كراهيت *

تحقيق لفظ كره

مطلب كراهت تحريمي وتنزيهي

خلافه اقرب اولورايسه كراهة تنزيهى ايله مكروه اولور وامام محمد حضرتلرينك عادت حسنه‌لريدر هر نه محلده نص شريف بولمشلر ايسه اول موضعى حل وحرمت ايله قطع بيورمشلردر وهر نه محلده كه نص شريفده واصل اولمشلر لكن موضع حرمنده كورمشلر ايسه يكره وياخود لم يؤكل ديو قيد بيورمشلردر اكر موضع حلده كورمشلر ايسه بعضا اكل وبعضا لابأس باكله ايله بيان بيورمشلردر وحضرت امام محمددن جميع كراهة تحريمى بو صورتده روايت اولنمشدر اما دليل قطعى ايله مثبت اولميوب دليل ظاهر ايله حرمتى ثابت اولنلره اشعارا حرام مكروه ديو اشارت بيورمشلردر

• كراى • كراى • خاقان جنكيزيه نك لقب مشهورلرى محمد كراى ديو كسر كاف ايله استعمالى شايعدر فارسيده فتح كاف عجميه ايله كراى‌دن غلط اولوب مريده اسم مخصوصى اولمديغى آشكاردر • استطراد

مطلب القاب بادشاهان

اسلام پادشاهلرينه سلطان وتاتار پادشاهلرينه محرر اولان كراى كبى خان دخى اطلاق اولنديغى عليه نقلده مضاف اليهك تقديمى ايله تاتارخان تعبيرندن آشكاردر وعجم پادشاهلرينه كسرى وايران زمين پادشاهلرينه كى وتوران زمين يعنى تركستان پادشاهلرينه خاقان وچين پادشاهلرينه فغفور وهند پادشاهلرينه راى وحبش پادشاهلرينه نجاشى ويمن پادشاهلرينه تبع ديرلر لكن زمانمزده امام اطلاقى الى الان يمن حاكمى اولنلرك جدى امام حسن بك تاريخنده قريب مسجد امامى ايكن غلبه ايدوب رفته رفته جميع اقليم يمنه مستولى اولمشدر بنا برين تعبير اولنور وعجم پادشاهلرينه شاه وافرنج پادشاهلرينه قرال تسميه اولنديغى كبى ومصر پادشاهلرينه فرعون وروم پادشاهلرينه قيصره ديرلر وجه تسميه بش بيك بشيوز اللى ايكى سال هبوطى سنه‌سنده ملك اولان اول القياصره اغسطس مادرى مرده اولدقدن صكره بطنى شق اولنوب اخراج اولنمغله قيصر تسميه اولنديغى تواريخده محرردر

• كريتى • كريتى • نعلبند وبعضى اهل حرفك استعمال ايلدككلرى آهنين آلت كه قصاج دخى ديرلر عربى

وفارسي مشترك اولان فتح كاف وباو سكون لام ايله كلبان دن غلطدر
* كرپي * كرپي * خارپشت يعني ارقه سي ديكنلي حيوان معروفك اسمي
فارسيده كسر كاف عربيه وسكون را وضم باي عجميه ايله كربو دن غلط
اولوب عربيده ضم قاف وسكون نون ايله قنفذ ديرلر فانك ضمي وفتحي
* كرج * جائز اولوب دال مهمله ومعجمه ايله استعمال اولنان اساميندر * كرج
احجاري احراق ايله اعمال ايلدكلري شيء معروفك اسمي كاف عربيه
ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه ايله كرج دن غلط اولوب
عربيده فتح اسم فارسيسي كچك معربي فتح جيم وتشديد صاد ايله جص در
* كردار * كردار * شغل وعمل وكار وعادت اوزره اولان مصالح وامور
ذاتيهٔ نفسيه معنالرينه دلالتي جميع فرهنكلرده محرردر لكن اكبر
مشاهير علماي روم حضرت كمال پاشا زاده مرحوم دقايق الحقايق
نام مؤلفلرنده لفظ مرقومده تصرف خاص بيوروب كسر كاف فارسيه
وسكون را ايله كردك معناي حقيقي سي يعني موضوع لهي مدور
معناسنه اولوب مجازا جمع اولمق واطراف يعني چوره معنالرينه ومد
الف ايله آراوردندن اسم فاعل اولمغله معناي تركيبيسي چوره يه كتوريجي
ديمك اولور يعني الده اولمايان نسنه يي يانه كتورر معناسنه توجيهلري
اولمؤلفدن مراد شريفلري انجق بحر الغرايب صاحبي حلمي يه
دخل وتعريض اولمغله كلمهٔ كرد كردار لفظندن ترخيم اولنمشدر قولي
رد اعتراض شعوري * بيان ايچون التزام بيورمشلردر فرهنك صاحبي شعوري بي شعور
كردكار كلمه سني جمله لغت يازانلر كاف عربيه ايله قيد ايلمشلردر
بو معنايه نيجه برله شور اعتراضنه محرر اولان معنالر معلوم اولدقدن
* كردان * صكره التفات بيورلمه * كردان * عنق يعني بيون معناسنه الف ايله
مستعملدر فارسيده فتح كاف عجميه ودال وسكون را ايله كردن دن
* كردك * غلط اولوب عربيده كسر جيم ايله جيد ديرلر * كردك * خلوتخانهٔ
عروس يعني كلن ايچون ترتيب وتزيين اولنان محل معروفك اسمي
فتح كاف ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه ايله كردك دن
* كرده * غلط اولوب عربيده فتح حاء مهمله وجيم ايله حجله ديرلر * كرده

خبر

خبر مخصوص كه اكثر كتاب اللغه وضع اولنور معروف بوفقه اتمكك
اسمى كسر كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه
وسكون راو فتح دال وآخرده ها ايله كردهدن غلط اولوب عربيده
فتح را و كسر ومد غين ايله رغيف ديرلر مولاناى مشار اليه صب الله
نعمه عليه كمال پاشازاده مرحوم بونده دخى تصرف خاص ايله
كرد آنفا مذكور اولديغى اوزره كسر كاف فارسيه ايله مدور
معناسنه موضوع اولغله آخرنده اولان ها معناى علم اصليدن
معناى خاص علميته نقل ايچون موضوعدر بيوردقلرينى فرهنك
محمودى وبرهان قاطع تأييد ايدر اما صاحب فرهنك شعورى مرحوم
غلط مابقى تأييدا كردهيى اسم خاص اوله رق كاف عربيه مكسوره‌ده
قيد ايلمشدر بو كا دخى التفات نامناسب اولديغى محتاج بيان دكلدر
كرسن * اغاجدن اعمال اولنان وعاء معروفكه زمانمزده قوفه ديرلر * كرسن *
اسمى فارسيده فتح كاف عربيه وسكون را ومد سين ايله كرساندن
غلط اولوب عربيده كسر قاف وسكون حاء مهمله ايله قحف ديرلر
كركدان * جاموسدن اكبر وتوبى سياه وقورجق وبوينوزى بر واتى * كركدن *
اوزرنده واقع شكل كله‌سنه شبيه خنزير صورتنده رسملرى مشاهد
حيوانك اسمى فارسيده فتح كافين عربيتين ودال وسكون را
ايله كركدندن غلط اولوب عربيده صاحب قاموس فيروز آبادى
قولى اوزره اعراب مرقوم لكن دال مشدده ايله كركدن افصح اولوب
تشديد نون دخى غلطدر بوينوزندن برمقدارينى احراق دفع موذيات
ايچون مجرب اولديغى كتب مفرداتده محرردر سائر خواصنك
بى اصل اولديغى روح تصحيح ذيلنده بيان اولنمشدر فيلى بوينوزينه
الديغى وغيرى حكايه‌لرى مشهوردر تفصيلنى اراده ايدنلر امام كمال الدين
دميرينك حيوة الحيوان نام مؤلفنه مراجعت بيورسونلر * كركوت * كركوت *
اقصاى ممالك اناطوليده بلده معروفه‌نك اسمى جبل مدور يعنى
دكرمى تاغ معناسنه فارسيده كسر كاف عجميه وسكون را ايله
كردكوهدن غلط اولديغى سپاهى زاده محمد چلبى اوضح المسالك

الى معرفة البلدان والممالك نام مؤلفنده بيان ايلمشدر شهر مرقومك
*** كرمان *** طول بلدى فطله وعرضى لد درجه ودقيقه‌در * كرمان
بلاد فارس وسجستان ومكران بينلرنده واقع اراضئ مشهوره‌ده كائن
بلدهٔ معروفه‌نك اسمى بانيسنه نسبت قاعده‌سنه مبنى فتح كاف عربيه
ايله كريمان‌دن كثرت استعمال ايله تخفيف اولنمشدر بعد التخفيف
شايع اولديغى اوزره كسر كاف يله غلطدن سالم اوليه‌جغى اشكاردر
موضع مرقومك بانيسى رستم اجدادندن مشهور نريمانك بذرى
*** كروان *** كريمان‌در * كروان * قافله يعنى توابع ولواحق ايله يوله كيدنلرك اسمى
فارسيده مد كاف عربيه ايله كاربان‌دن غلط اولوب معربى فتح قاف
وسكون يا وضم را ايله قيروان‌در لفظ مرقوم حضرت مجاهد رضى الله
تعالى عنه‌دن روايت اولنان حديث شريفده دخى واقع اولمشدر
حديث شريف يغدو الشيطان قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يغدو الشيطان بقيروانه
الى السوق يعنى شيطان عليه اللعنه هر صباح كندو توابعى ايله
بازار برينه حاضر اولور اهل سوقك بهر كون انواع دسايس
ابليسيه ايله مشتريلرك اغفال ايتلرى مقارن يوميه‌لرندن كسب
*** كروبى *** ايلدكلرى حديث شريفدن مستبان‌در * كروبى * ملك مقرب
معناسنه تشديد را ايله مستعملدر عربيده فتح كاف وضم وتخفيف را
ايله كروبى‌دن غلط اولوب جمعى دخى ينه تخفيف را ايله كروبيون‌در
فارسيده مطلقا ملك معناسنه ضم سين ورا وواو معروفه ايله
*** كرويز *** سروش ديرلر * كرويز * مأكول ومشهور سبزه‌نك اسمى عربيده
فتح كاف ورا وسكون فا ايله كرفس‌دن غلط اولوب فارسيده
*** كرميد *** بو اعراب عربى وكاف عربيه ايله كرسف ديرلر * كرميد * ترابدن
اعمال وطبخ ايلدكلرى شئ مشهورك اسمى عربيده كسر قاف
وسكون را وكسر ومد ميم ايله قرميددن غلط اولوب فارسيده
*** كزر *** مد سين وآخرده غين معجمه ايله ساغ ديرلر * كزر * كوى كدخداسى
معناسنه بلاد اناطوليده استعمالى بغايت شايعدر فارسيده كسر
كاف عربيه وزا وسكون يا ايله كزيردن غلط اولوب عربيده اسم

مخصوصنه ظفر باب اوله مدق * کس * ایام سور وسرور واعیاد * کس *
وهنکام حرب وقتالده ضربی معتاد نقاره ٔ کبیره ٔ معروفه‌نك اسمی
فارسیده ضم کاف عربیه وواو معروفه ایله کوس دن غلط اولوب
معربی لفظا ومعنا محرر کیدر * کسبه * سمسمك شیروغنی * کسبه *
چقدقدن صکره باقی عصاره سی یعنی کپه‌کی که بعضی حیوانله
یدیررلر عربیده یاغی‌لونسه‌ز صقلدقده باقی قلان عموما سفلی
معناسنه ضم کاف وسکون سین ایله کسب وفارسیده خصوصا سمسم
یاغنك دردینه فتح کاف عربیه وسکون زا ایله کزبه اطلاق اولنغله
ایکیسی دخی اصل اولمغه ملایمدر فاختر ایهما شئت * کسری * اکرچه * کسری *
غلطدن سالم لکن فتح عربی اولمیوب معرب اولدیغی بیانه شبدیز قلمه
ارخای عنان اولندی التی بیك یوز یکرمی سال هبوطی سنده
پادشاه اولان ملوك ساسانیاندن نوشروان بن قبادیز بن پیروز
بن یزدجرد بن بهرام کور بن یزدجرد بن بهرام بن شابور
بن بهرام بن نرسی بن هرمز بن شابور بن اردشیر بن بابك
ابن ساسان بن بهمن بن اسفندیارك نام مشهوری کسر کاف
وفتح دخی جائزدر وسکون سین وقصر را ایله کسری فارسیده
واسع الملك وذی شوکت اولان هر پادشاهه اطلاق اولان ضم
خاء معجمه وسکون سین ایله خسروك معربی اولدیغی قاموسده
وسائر کتب معربانده محرردر لکن بعدة التعریب کندو لسانلری کبی
بین الاعجام اعراب محرر ایله استعمالی بغایت شایع اولمشدر استطراد مطلب بیان
ختم الانبیا علیه السلام والتحایا رسولمز حضرتلرینك ولادت موصو
باسعادت همایونلری رئیس اصحاب فیل ابرهة بن الصباح الاشرام
وقعه‌سی که عند العرب تاریخ ضبط اولنمش ایدی اول سال مبارك
فالده وقوعی متفق علیه‌در سال محرر تاریخ هبوطنك التی بیك
بوز التمش اوج سنه‌سیدرکه مارالبیان شاه کسری نك ابتدای
ملکندن قرق اوج سنه دور ایتمش اولوب شاه مسفور دخی التی
بیك یوز التمش طقوز سنه سنده وفات ایتمکله ولادت لازم التکریم

وموجب السعادتلری شاه عجم کسری لقب نوشروانك زمان امارتنه تصادفی آشکار اولور لکن اکثر مورخینك حدیث شریف دیو التزام ایلدکلری ولدت فی زمن الملك العادل کلامی لا اصل اولدیغی ایکی وجه ایله مبرهندر اولا مفصلات کتب فقهیه ده مصرحدر که عادل لفظی اکثر ملوك اسلامه بله اطلاق اولنماز شروط امامتك تفصیلی کتب کلامیه ده محرردر بو صورتده مذهب آخرده نوشروانه نیجه تعبیر اولنور ثانیا موضوعات احادیث جمع اولان کتبك دیباجه لرنده بیان بیورلر که بر کلامك قرآن کریمه و یا احادیث شریفه و یا قواعد عربیه یه مخالفت ومغایرتی در کار ایسه موضوع اولدیغنه شبهه اولماز کلام مرقوم علمای اعلامك اجتهادلرینك خلافی اولمغله موضوع اولدیغی آشکار اولور * کسوف * کون طوتلمه نك اسم مشهوریدر

* کسوف *

عربیده نسنه نك بر پاره سی معناسنه دلالت ایدن کسر کاف وسکون سین ایله کسفه نك جمعی پاره لر معناسنه بنه کسر کاف وفتح سین ایله کسفك جمعی یعنی کسفه نك محرك جمع الجمعی ضمتین ایله زبانزد اولان کسوف اولمغله بعضی علمانك ذهابی اوزره اون ایکی اصبع فرض وتقدیر اولنان جرم شمس وقردن بر مقداری طوتلدقده اطلاق اولنور بو صورتده جمله سی منکسف اولمش آفتابه تعبیری غلط اولور وخسوف دخی قول مار البیانك قائلری التزاملرنده بالکلیه قره اطلاق اولنیوب آفتاب وماه بتون طوتلدیغی وقت تعبیر اولنور زبر اضمتین ایله خسف برمکان بر یاریلوب یره باتمقه موضوع اولمغله بو لفظدن مأخوذدر دیرلر لکن اکثر علمای اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی قرآن کریم وفرقان عظیمده استعیذ بالله فاذا برق البصر وخسف القمر وارد اولدیغنه نظرا مستعمل اولدیغی اوزره کسوفی شمسه وخسوفی قمره تخصیص ایلمشلردر احسنی دخی قول اخیردر استطراد عند الفلاسفة والحاسبین کسوف زمین دن آفتابه نظر ایدن شخص ایله شمس میاننده جرم قمرك وقوع وحیلولتیدر وبو حال شمس وقمرك سیر وحرکتلری حسابیله اکثر اوقاتده

تحقیق کسوف وخسوف

اولور

اولور لکن بعضیسی تحت الارض اولمغله کورنمز هرنه وقت که
رأس وذنب عقده لرنده دقیقه ودرجهٔ واحده اوزره اجتماع ایدملر
البته کسوف واقع اولور دیرلر وخسوف علی اعتقادهم نور القمر
مستفاد من الشمس اولمغله ینه حساب مرقوم ایله هرنه وقت
شمس عقدهٔتین مرقومتیندن برنده وقمر دقیقه ودرجه سی ایله عقدهٔ
دیکرده مقابلنده بولنوب کرهٔ ارض دخی بینهمابه حائل اولمغله
ضوء قمری محو ایلمه سندن اولور دیوب کسوفی کوییا استعید بالله
وجمع الشمس والقمر ایت کریمه سیله اثبات وخسوفی دخی ادلهٔ
سائره اثباتی ایله کسوفه قیاس ایدرلر مع هذا اکثر مفسرین کرام
ایت کریمه ده واقع شمس ایله قمر روحک عالم آخرته ذهابندن کنایه در
دیو التزام بیورمشلردر یعنی عالم آخرتده جمیع مغیبات وعامهٔ مبهمات
کونش کبی ظاهر وعیان اولور وروح دخی نوره عارف عالم آخرتدن
قبول ایلمسنی قمرک نوری شمسدن قبولنه تشبیه اولنمشدر بو توجیه
وجیه ایله فلاسفه وملاحده نک ظنلری ساقط اولور زیرا اعتقاد
اهل سنتده کسوف وخسوف فاعل مختار جل جلاله حضرتلرینک
فعلی وآثار ارادهٔ قدیمه لم یزلیه سیدر حتی هجرت صاحب شریعت
علیه افضل التحیة افندمز حضرتلرینک اونجی سالنده کسوف واقع
اولدیغی آوانده ولد امجدلری حضرت ابراهیم جنابلری ارتحال دار بقا
بیورملری ایله اول وقتک فجعانی موت حضرت مشار الیهی احکام
کسوفه نسبتلری مسموع همایونلری اولدقده سعادت ایله ان الشمس
والقمر آیتان من آیات الله لاینکسفان لموت احد ولا لحیوته بیوردقلری
مشهوردر لکن امام همام کردری علیه رحمة الباری شمس وقمرک
حرکت وسیر ووقت معینده کسوف وخسوفلری تقدیر ازلیهٔ قادر
رؤف ایله اولدیغنی التزامده خطا اولمدیغنی بیان بیورمشلردر ومظهر
فیض لایزالی حضرت امام غزالی تهافت فلاسفه نام مؤلفلرنده دخی
زیاده توسیع ورخصت بیورملری ایله عبارهلری بعینه نقل اولندی
فان هذا الامور تقوم علیها براهین هندسیة وحسابیة لاتبقی معها ریبة

حدیث شریف

فن يطلع عليها ويحقق ادلتها وضير بسببها عن وقت الكسوفين وقدرهما
ومدة بقائهما الى الانجلاء اذا قيل لهان هذا على خلاف الشرع لم يرب فيه
وانما يريب في الشرع وضرر الشرع ممن ينصره لا بطريقه اكثر من
ضرره ممن يطعن فيه بطريقته وهو كما قيل. عدو عاقل خير من صديق
جاهل وليس في الشرع ما يناقض ما قالوه. ولو كان لكان تأويله اهون

* كسه *

من مكابرة فافهم جدا * كسه * درونده دراهم ودنانير وضع اولنان
شئ معروفك اسمى فتح كاف ويا كسر واخفا. يا ايله مستعملدر
فارسيده كسر ومد كاف عربيه ايله كيسه دن غلط اولوب
عربيده بنه كسر ومد كاف ايله كيس ديرلر اسمدر قومى تركيه بعد النقل

كعب الاخبار

اشياء وضع اولنان آكثرنسنه لره اطلاقى معلومدر * كعب الاخبار
اخبار عديده وقصص ناشنيده روايت اولنان اجله تابعين دن
ابا اسحق كعب بن مانع حضرتلرينك شهرتلرى خاء معجمه ايله اولوب
عربيده فتح حاء مهمله وسكون با ايله كعب الحبردن غلطدر زيرا
صاحب قاموس تحريريز اوزره فتح ايله ضبط ايدوب وكعب الحبر
ويكسر ولا تقل الاحبار ديمشدر وبعض علما حضرت كعبى ائمه
ثقات البته خبر ايله توصيف ايدرلر لكن اكثر محلده روى عن كعب
الاحبار كورديك بيورمشلردر حاء معجمه ايله شيوعى اخبار كثيره
روايت اولنديغندن نشأت ايلمسى محتاج تفصيل دكلدر حضرت
مشار اليه اسبغ الله نعمه عليه صنعاء يمن جانب غربيسنده بلده
معروفه حميردن ويا ابو قبيله اولان حمير بن سبانه منسوب قبيله
كبيره بنى حميردن آل ذى رعين دن يهودى الملة اولوب يمنه
تشريفلرنده يا يمن توفيق سبحانى اسلامى قبول بعده زمان عدالت
عنوان حضرت عمر رضى عنه ربه الاكبرده مدينه منوره يه وصول
بعده شام جنت مشامه قفول بيوروب بعد زمان بلده حمصه تشريف
ونزول بيوروب اخبار ناشنيده افاده سنه مشغول ايكن تاريخ
هجريه نك اوتوز اوج سالنده ارتحال دار بقا ايدوب بلده حمص ده

تحقيق لفظ حبر

مترصد رحمه ودعادرلر. استطراد حبر كسر حا وسكون با ايله مداد

معناسنه اولدیغی کبی عالم معناسنه دخی دلالت ایدر فتح ایله اطلاق
اولندیغی کبی وابو الليث وابن السكيت قوللری بنه فتح وكسر ایله
حبر اهل كتاب اولان عالم مسلم وذمی یه اطلاق اولنور واهل معانی
حبر شول عالمه دیرلر که کلامی تحبیر وحسن بیان ایله تحسین ایلر دیو
تعریف ایدوب احبار اولاد هرون علیه السلامدن یهودا علماسنه
خصوصیتنی التزام ایلمشلردر بر روایتده حضرت کعب احبار ایله
توصیف اولنمسی وجه محرردن مأخوذدر وروایت دیکرده احبار
مداد معناسنه حبرك جمعی اولمغله توصیف مرقوم کثیر المداد دیمك
کتابی چوق عالم دیمه‌دن کنایه‌در دیو بیانلری محرر اولدیغی اوزره
قول اصح کعب الحبره مغایر اولور فلیتأمل * كفاف * قوت اوله‌جق * كفاف *
مقداری رزق یعنی قوت لایموت اولوب غیردن طلب ایلمه‌دن
مغنی اولان مأکول ومشروب معناسنه کسر کاف ایله استعمالی
شایعدر عربیده فتح کاف ایله کفاف‌دن غلط اولوب فارسیده
ضم ومد را وآخرده یای وحدت ایله روزی دیرلر حتی مظهر
فیض جناب فیاض حضرت قاضی عیاض شفای شریفده فصل
واما زهده صلی الله تعالی علیه وسلم دیو بیان ایلدیکی احادیثك اولنده
محرر اللهم اجعل رزق آل محمد کفافا حدیث شریفده موافق کفاف
دخی محرر اولدیغی صورتده فتح کاف ایله‌در * كل * صوابرکیاوب * كل *
قالمش محل معروفك اسمی فارسیده ضم کاف عجمیه وواو معروفه
ایله کول‌دن غلط اولوب عربیده فتح نون وسکون ها وآخرده یا ایله
نهی دیرلر کسر نون ایله اهل نجد لغتیدر * كل * اکثر اراضیده موجود * كل *
معروف یاغلو چامورك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده
مطلقا چامور معناسنه کسر کاف فارسیه ایله گل‌دن غلط اولوب
عربیده کسر ومد طا ایله طین رومی دیرلر فارسیده اسم خاصی فتح سین
وسکون را ایله سرشوی در طین مرقومك اجودی قریم اطه‌سنده
کفه نواحی سنده ظهور ینه مبنی عربیده استعمالی کبی نسبت ایله
دیارمزده کفه‌کلی دیرلر اجزادن معرف کل ارمنی دخی ارمنه نسبت

اولنمغله كاف بنه فارسی اولدیغی مستور اولمیه * كلاج * یمورطه آقی
ونشادن طبخ ایلدكلری شیء مشهورك اسمی تشدید لام ایله
مستعملدر فارسیده ضم كاف عجمیه وفتح وتخفیف لام ایله كلاجدن
غلط اولوب سكون واو ایله كولاج دخی دیرلر عربیده اسم مخصوصندن
چاشنی آله مدق * كلخن * حمام وسائر محللرده آتش یاقدقلری خانۀ
معروفه‌نك اسمی كاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده ایكی جزءدن
مركب ضم كاف عجمیه ایله كلخن‌دن غلط اولوب عربیده فتح همزه
وتشدید وضم تا ایله اتون دیرلر ستیر اولمیه كه كلخنك اصلی خن كلدركه
فتح خاء معجمه وسكون نون ایله خن خانه وضم كاف فارسیه وسكون
لام ایله كل اخكر یعنی آتش قوری معناسنه اولمغله معنای تركیبی
آتش قوری محلی دیمك اولور معنای علمیته نقلده مضاف الیهك تقدیمی
ایله كلخن اولمشدر * كلستان * كلشن یعنی كللك معناسنه ضم لام ایله
مستعمل اولوب كلستان كتابی بغایت زبانزددر فارسیده ایكی جزءدن
مركب سكون لام ایله كلستاندن غلط اولوب عربیده فتح را وسكون
واو ایله روضه دیرلر جزء اولی ضم كاف فارسیه وسكون لام ایله كل عموما
چچك معناسنه وخصوصا كل مشهور معناسنه وجزء ثانیسی كسر
سین ومد تا ایله ستان ادات كثرت اولمغله كلی چوق محل دیمك اولور
وتركیب مزجی ایله یعنی ضم كاف وكسر لام وسكون سین ایله كلستان
دخی صحیح اولوب موارد استعمالاتده وزن وسجعه تبعیت اولنور
كله بك * اوزرینه اپلك صاردقلری شیء معروفك اسمی فارسیده فتح كاف
عربیه ایله كلابه‌دن غلط اولوب عربیده فتح واو وكسر ومد شین ایله وشیعه
دیرلر * كلیت * دمورده‌ن وسائر نسنه‌لردن اعمال اولنان شیء معروفك
اسمی فارسیده كسر همزه وسكون قاف ایله عموما اقلید وخصوصا
اغاجدن اولانه فتح كاف عربیه ولام وسكون نون ایله كلند تسمیه
اولنوب وانخره دخی كسر كاف عربیه ایله كلید اطلاق اولنمغله
یا اصلارندن تحریف ویا انخرك اسمندن نقل اولنمش اوله عربیده
اقلیده ضمتین ایله قفل وانخره كسر میم وسكون فا ایله مفتاح اطلاق

معروفدر

تحقیق قول شعوری

معروفدر صاحب فرهنك شعوری مرحوم اسم حکیم ویا نام
کتاب اولان اقلیدسی ضم همزه ایله ضبط وقیدندن صکره اقلیدوس
بالحکمه دیو بر حکیم ویا بر کتاب اسمیدر کسر همزه ایله محرر اقلیددن
مأخوذ حکمت کلیدی دیمك اولور یانی تألیفنك کبرینه نظرا عدم
ملاحظه یه حمل اولنور

* کم *

* کم * فتح کاف عربیه وسکون میم ایله شایع
اولدیغی اوزره آز معناسنه استعمالی مجازدر عربیده معنای مرقومه
دلالت ایدن فتح قاف ایله قلیل اولدیغی مشهوردر فارسیده کم
محررك اصل مدلولی ابتدادن اکسك اولان نسنه اولوب مقابلی یعنی

فرق کم وکاست

ابتدادن زیاده اولانه کسر باء موحده وسکون یا ایله بیش دیرلر حتی
ارتق واکسك معناسنه بیش وکم مشهوردر عربیده ابتدادن نقصان
اولانه فتح واو وسکون کاف ایله وکس وابتدادن زیاده اولانه فتح کاف
وسکون واو ایله کور دیرلر اما صکره دن کیده رك ناقص اولانه
عربیده فتح حا وسکون واو ایله حور دینلکاری ادعیهٔ مأثوره دن
نعوذ بالله من الحور بعد الکور ده فی ظاهردر وکیده رك صکره دن
ارتغه کسر همزه وسکون زا ایله ازدیاد دیرلر فارسیده صکره دن
ارتغه فتح همزه وسکون فا ایله افزون واکسلك ایله ناقص اولانه

* کم *

مد کاف عربیه ایله کاست دیرلر * کم * اتلارك اغزینه اوردقلری
اویلانك اسمی فارسیده لکامك مخففی مد کاف عجمیه ایله کام دن غلط
اولوب لکام مرقومك معربی کسر لام ایله لجام در

* کمانکره *

* کمانکره * حقنك
صورتنده اوبدوننه پای ربط اولنور چله محلی مشقوق تاپلن مصنوع
حبه وکندو یه مخصوص قصیر تیررمی اولنان آلت خدعه مزورکه نك
اسمی فارسیده فتح کاف عربیه وملمیم وسکون نون وها وضم کاف
فارسیه ایله کمانکهره دن غلط اولوب عربیده فتح قاف واضافت ایله

* کمخا *

قوس الجلاهق دیرلر * کمخا * نسیج مخصوص ایله طوقنمش قماش
معروفك اسمی اکرچه غلطدن سالم لکن بعض متفضلان زمانه نك
صحیحی کمخاب در دیو ادعای غیر صحیحلرینی تصحیح نامه رفتارلبلدی
حسین بن خلف تبریزی لغات صحیفة المعانی فارسیه یی مشتمل

قاموس العجم اولان برهان قاطع نام مؤلفنده كسر كاف عربيه
وسكون ميم ومد خاء معجمه ايله كمخا كمخانك مخفف اولوب ايكسنى
دخى قماش مرقومه اطلاقنى قيد وبيان ايلمشدر غلط اولسه مستعمل
اولديغى صورتده فتح كاف ده اولور امتعهٔ افرنجيه دن اولمغله عربيده
* كوره * براعديه برطرزه لباس اكسا ايده مدك * كور * ايقاد نار ايچون اعمال
اولنان شئ مشهورك اسمى جفتا بيده اشباع كسر ايچون يا ايله
كيورردن غلط اولوب عربيده فتح فا ايله فحم وفارسيده كسر نون
* كبون * ومد كاف عجميه ايله نكال ديرلر * كبون * راز يانه وحبة السوداء نبات
وتخملرينه شبيه شئ معروفك اسمى عربيده فتح كاف وتشديد وضم
ميم ايله كمون دن غلط اولوب فارسيده كسر ومد زا ايله زيره ديرلر
بكون محرر يونانيده مد خاء معجمه ايله خامون دن تعريب اولنديغى
* كنج * كتب مفردات طبيه ده مذكور ولمشدر * كنج * دفينه وخزينه
معناسنه كاف عربيه ايله كنج شايكان وكنج باداور تعبيرى شايعدر
فارسيده فتح كاف عجميه وسكون نون ايله كنج دن غلط اولوب عربيده
تعريف كنز اعراب محرر ايله كنز ديرلر حديث شريفده كل مال لايؤدى زكونه
فهو كنز ورودينه مبنى اكثر علما كنزى ظاهر ومدفون زكاتى ادا
اولنميان مال ايله تفسير ايدوب خلافى يعنى زكاتى ادا اولنان مدفون
وظاهر ماله كنز اطلاق اولنماز ديو التزام بيورمشلر اما بعضيلر زكاتى
ادا اولنسون اولنمسون ومدفون وظاهر درت بيك درهمى تجاوز
ايدن ماله كنز ومادونه نفقه تخصيصنى بيان ايلمشلردر استطراد
تفصيل كنج شايكان كنج شايكان ملوك ساسانيان دن التى بيك بوزسكسان ايكى سال
هبوطى سنده ملك اولوب سلوانه مشهور قصر شيرينى بنا ايدوب
نامنه خسرو شيرين نام كتاب تأليف اولنان خسرو پرويزين هرون
ابن عماد الترجمه بر شروان تصحيف عجمى نام شاه عجمك خزائن
نا ابنه سندن برينك اسمى اولديغى وكنج مرقوم زمان شاهى خسرو
پرويزده عام رعايا دن برشخص فلاحت ارض ايدر يكن ظهور
ايلديكى معروفدر لكن اصلنده اختلاف اولنمغله بيانه مبادرت اولندى

ارباب لغت بیانلری اوزره مدشین وسکون با وفتح کاف فارسیه ایله
شایکان زیاده معناسنه اولمغله کنجه اضافتیله چوق خزینه دیمك
اولور امامرحوم کمال پاشازاده حضرتلرینك تحقیقلری اوزره شای
عوام ناس معناسنه اولوب کاف ونون ادات نسبتدن اوادقلری
دوت تصحیح مزدیلنده محرردر بناءعلیه بولانکسنه یه نسبت اولنمشدر
یعنی جقنجی خزینه سی دیمك اولور ومسغور شاه خسروپرویزك
خزائن ثمانیه سنك اولی کنج عروس وثانیسی کنج باداورد وشاداورد
دخی دیرلر ثالثی کنج دیبهٔ خسروی رابعی کنج افراسیاب خامسی کنج
سوخته سادسی کنج خضرا سابعی کنج بارکه وکنج کاو دخی دیرلر
ثامنی محرراولان کنج شایکاندر جمله سنك بکان بکان دور ودراز وجه
تسمیه سی اولمغله طی اولندی مرویدر که خسروپرویزك نادرهٔ دوران نادرهٔ خمسه
وناشنیده آذان نسنه یه مالك اولمش که سلف وخلفدن بر پادشاهه
میسر اولمامش اولی مرقوم کنج باداورددر که خسرو شاه ملك
قیصر رومه قصد عزیمتنده قیصر خوف ایدوب اجدادندن منتقل
مالاعین رأت ولااذن سمعت اشیاء نفیسه ومالانهایه مال ایله برسفینه
تحمیل وبرجزیره ده حفظ اولنمق ایچون ارسالنده تجری الریاح
بمالاتشتهی السفن مصداقی کشتی مخالف هوا ایله طوغری مملکت
خسروه واصل اولوب بوصورت ایله مالك اولمش ثانیسی دست
افشاردر یعنی حکمانك ترتیب وایجادی برطوب التون برصورتده
نرم وملایم ایمشلر که لادن کبی دستنده اوینایوب مراد ایلدیکی شکله
قورایمش شیٔ مرقومه دست خوش دخی دیرلر ثالثی عاج یعنی فیل
دیشندن بر پنجه یه مالك ایمش که برداهیه ظهورندن مقدم وبلاد
سائره ده برحادثهٔ کریهه وقوعنده اول پنجه درهم اولوب پیچ وتاب
وعکسی یعنی مفرحات وجودنده منبسط اولوب حرکت ایدرایمش
رابعی بر پیاله یعنی برکاسه یه مالك ایمش که بردفعه املا اولندقده
هرنه قدر نوش واستعمال اولنسه برقطره نقصان اولماز ایمش
خامسی بر باربد یعنی خواننده یه مالك ایمش که اوج یوز التمش نوا

یعنی مقام واغازه وشعبه وترکیب ایجاد واختراعندن ماعدا حسن
منقبه صداسی انسانی دکل وحوش وطیوری بیهوش ایدر ایمش منقبه
دفینه وکنج قصدلری کرارا مسموع اولمشدر ری شهرنده زهمن
نام خانه نك مالکی فقیر الحـال کسنه واقعه سنده دمشق الشامده
برعظیم دفینه کوردیکی آنده سیاحتی اختیار ایدوب بعد قطع المراحل
شامه واصل اولور الغریب کالاعمی ولوکان بصیرا مصداق
سرکشته وحیران بازار شهری کشت وکذار ایدر ایکن اهل بلده دن
برآدمه راست کلدکده درویش نه آراورسین سؤالنده رؤیامده شامده
بردفینه کوردم آنی تفتیش ایده رم دیوجواب ویرر محلی معلوممیدر
دیدکده لا ایله جواب داد اولدقده شخص شامی دیرکه بنی مجنون
درویش بن قرق سنه در واقعه مده کرارا مشاهده ایلدم شهر ری ده
زهمن نام خانه نك فلان وفلان محلنده شو صورتده بوشکلده بردفینه
کورمش ایکن اضغاث احلامه حمل ایله مقید اولمه دم دیدکده درویش
تعبیر منامنی فهم ایدوب دران ساعت عودت وخانه سنه وصولده
طبق تقریر شامی دفینهٔ عظیمه یه واصل ونائل اولمش العهدة
علی الراوی ثوانی وجد پادشاهاندن غیری اکثرناسه خرج وصرف
* کوپ * بولهسندن اصعب اولدیغی قضایای مسلمه دندر * کوپ * ترابدن
اعمال اولنان صغیر وکبیر وقوبسز شیء معروفك اسمی اخفای واو ایله
مستعملدر عربیده ضم ومد کاف ایله کوب دن غلط اولوب فارسیده
ضم خای معجمه ایله خم دیرلر فرهنك شعوریده اظهار واو ایله کوپك
محرر اولمسی صحتنه دلالت ایلدیکندن ماعدا سائر فرهنکلرده
* کوپرو * عدم وجودینه مبنی کوپ مرقومك مولد اولدیغی اشکاردر * کوپرو
اوزرندن مرور وعبور ایچون علی الماء بنا اولنان شیء معروفك اسمی
چغتاییده ترك کاف ایله کوپرولدن غلط اولوب عربیده کسر جیم
وسکون سین ویا فتح جیم ایله جسر وفارسیده ضم بای عجمیه وسکون
* کوج * لام ایله پل دیرلر * کوج * برمحلدن آخرمکانه نقل معناسنه کوچك
وکوچ ایتك دخی تعبیر اولنوب کاف فارسیه ایله شایعدر فارسیده

ضم

ضم كاف عربيه و واو معروفه ايله كوج دن غلط اولوب عربيده فتح راو كسر ومد حاء مهمله ايله رحيل ديرلر • كوچك • كهتر يعني كچى معناسنه ضم جيم ايله مستعملدر فارسيده ضم كاف عربيه وفتح جيم عجميه وآخرده بنه كاف مرقوم ايله كوچك دن غلط اولوب عربيده فتح صاد وكسر ومد غين ايله صغير ديرلر اصلى اوزره زبانزد اتجق حاجى بكتاش كوچكى ايله دوه كوچكى اولديغى معلوم اولوب سائرى دخى بونلاره قياس اولنور استطراد صغير وكوچك معلوم اولدقده مقابللرى اولو يعنى بيوك معناسنه عربيده اعرابى ضدى كبى كبير وفارسيده ضم با وسكون زا وآخرده كاف عربيه ايله بزرك اطلاق معروفدر لكن هر نسنه نك ريزه سى يعنى اداق معناسنه عربيده ضم صاد ايله صغار وفارسيده ضم خاء معجمه وسكون را ايله خرد ديرلر كه مشهور اولان خرده بو كلمه دن مشتق اسم فاعلدر بونلرك دخى ضد ومقابلى يعنى ارى معناسنه عربيده فتح ضاد وسكون خاء معجمتين ايله ضخم وفارسيده فتح كاف عربيه ايله كلان ديرلر • كورد اقصاى بلاد اناطوليده كردستان ديو مشهور اماكنده ساكن طائفهٔ معروفه نك اسمى عربى وفارسى مشترك اولان ضم كاف وسكون را ايله كرددن غلطدر استطراد اصل ونسللرنده اختلاف اولنمشدر صاحب قاموس فيروز آبادى روايتى اوزره تصحيح كرده مز لفظ سياذيلنده محرر مزيقيانك اوغلو كرد نسلندن منشعب اولمشلر يعنى جدلرى كرد بن عمر مزيقيا ابن عامر ابن ماء السماءدر روايت اخرده درفش كاويانى ذيلنده تفصيل اولنان مؤ كلان دماغ شاهزاده لرك ازاد كرده لرى زن وشوهر طرد وتبعيد اولنانلر بيابانده برى برلرينه زنا ايده رك حاصل اولان اولاده كرد وجمعنه آكراد ديمشلر وروايت ديكرده حضرت سليمان على نبينا وعليه السلام حضرتلرى ربع مسكونده موجود جميع ناسك دختر بى نزد دولتلرينه جلب بيورب قابل خدمت اولنلرى ابقا وماعداى كاردر بادة اتخاذ بيورد قلرى قلاعه اجلا بيوررلر ايش

• كوچك •

مطلب صغير وكبير وصغار وضخم

• كورد •

تفصيل اصل ونسل اكراد

هیجان شهوات نفسانیه‌لری وعقبنده شیاطین ودوال صورتنده کلوب مجامعت ایتدکده ظهوره ایدن اولادلری کالجراد اطرافه منتشر وهجوم ایدوب اولادلرینه اذایه مبادرت ایلرلرنده حضرت سلیمان صلوات الله تعالی علی نبینا وعلیه جنابلرینه شکایتلرنده اطرد وهم معناسنه اکردوهم بویورمشلرندن تلم قالمش العهدة علیهم طبیعت جبلیه‌لری تفصیله محتاج دکلدر ع مرا معذور میداری که آدم نیستم کردم مصراعندن معلوم اولور

* کورمز * کوره‌مز * اکثر شهر یارلریمزك معلومی اولمیان شوبان آشنك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب کوره ماستدن غلطدر اهالی قراوشوبانان بینلرنده معروف طعام اولوب یکی صاغلمش سودی یوغورده قارشدوروب اکل ایدرلر عربیده اسم مخصوصی ایله ذوق لغه مدلك اسم محررك جزء اولی کوره ضم کاف فارسیه وواو معروفه وفتح را ایله ایام معلومه‌ده بازار طوران قریه وجزء ثانیسی ماست فتح میم وسکون سین ایله یوغورت معنا‌رینه اولمغله مفاد ترکیب جمعیت کونلرنده یوغورتدن اتخاذ اولنان طعام دیمك اولور کوره ماست امثالی قبه‌ترکی دیو استثقال اولنان الفاظلك اکثری فم فارسی اولدیغی کتب لغات فرس تتبع‌لرنده مصادف حافظهٔ فقیر اولدی بعضیلری بلاتحریف وبعضیلری دخی لفظ محررکبی اهالی بلده‌مز بینلرنده جاری اولیوب اهالی قرا لسانلری اولمغله ترك اولندی

* کوسله * جلد بقردن برسنه کرج ایله تربیه اولنوب اکثری اباغه لبس اولنان نسنه‌لرك تحتنه وضع ایلدککلری شی معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب کوساله‌دن غلط اولوب عربیسی فتح همزه وکسر ومد سین ایله افسیق البقر اولور کوساله‌نك جزء اولی کو ضم کاف فارسیه وواو مجهوله ایله اوکوز معناسنه کاو مخفف وساله هنا اختصاص الحاقی ایله بریلق دیمك اولور عن اصل پوست کوساله اولوب شیوعنه مبنی پوست حذف اولنمشدر مشرا اولمیه‌که فرهنکلرده محرر بریلق بوزاغو معناسنه ضم کاف فارسیه وواو

مجهوله

مجهوله ایله کوساله کاوساله دن مخففدر کلامـلری نابجـا اولمق

تحقیق لفظ کو بمعنی صغیر

منفهمدر زیرا کوسـاله ده واقع لفظ کو کاو مخفف اولیوب صغیر

یعنی کوجك معناسنه دلالت ایدن ضم کاف فارسیه واماله ایله

کواولدیغنه شاهد دوه وفیل وسائر حیواناتك یاورولرینه تسمیه سندن

بشقه مجازا بی دماغ اولان دلی قانلویه اطلاقی دخی مدققین ارباب

• کوسه •

لغت قید وبیان ایلمشلر • کوسه • لحیه سی قلیل ودر دندانی بکرمی سکز

شخصك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر فارسیده ضم ومد کاف

عربیه ایله کوسه دن غلط اولوب عربیده فتح کاف وسین وسکون

واو ایله کوسج دیرلر کوسج اولمرك تیشلری بکرمی سکز اولدیغی

• کوش •

دیش تصحیحمز ذیلنده مفصلا بیان اولنمشدر • کوش • بمعنی

حیواناتك اکل ایلدیکی علفی حوصله سندن اخراج وتکرار چکندیکی

شیئك اسمی فارسیده فتح کاف عجمیه وکسر واو وسکون شین ایله

کوشت دن غلط اولوب عربیده کسر جیم وتشدید وفتح را ایله

جره دیرلر لکن صـاحب قاموس فتح جیمـه دخی جواز کوستروب

• کوشنزه •

وبفتح دیو قید ایلمشدر • کوشنزه • نجارلرخنه کاری هموار ایلدکلری

آلتك مشهوره نك اسمی فارسیده ضم کاف عربیه وسکون شین وفتح تا

ورا ایله کشتره دن غلط اولوب عربیده فصحینه ظفریاب اوله مدق

• کوشه •

مولدا فتح میم وطا وسکون صاد ایله مصطرون دیرلر • کوشه • خانه

وغیریده موجود بوجاغك اسمی کاف عربیه ایله مستعملدر فارسیده

ضم کاف عجمیه ایله کوشه دن غلط اولوب عربیده مدزا وکسر واو

ایله زاویه دیرلر کوش ضم کاف فارسیه ایله قولاق معناسنه معروف

خانه وغیرك زاویه سنی دخی تشبیه ایدوب آخرینه مشابهت جهتندن

اولان مناسبتی اظهـار ایچون ها الحاق اولنمشدر • کوکیر • کفچه

شکلنده دلکلو طباخانك کوپوك المق ایچون استعمال ایلدکلری شی

معروفك اسمی فارسیده ایکی جزء دن مرکب کفکیردن غلط اولوب

عربیده کسر میم وسکون طا وفتح ها وحا ایله مطهحه دیرلر ترکیب

مرقومك جزء اولی فتح کاف عربیه ایله کف کوپوك معناسنه وکسر

ومد كاف فارسيه ايله كير كرفتن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبي اولمغله معناى تركيبيسى كوپك طوتيجى ديمك اولور

• كولجه • كولجه • اريمش يمده مد ور دوكلمش سيم معناسنه استعمالى
معروفدر فارسيده ضم كاف عربيه وكسر ومد لام وفتح جيم فارسيه ايله
كاليجه‌دن غلط اولوب عربيده فتح سين وكسر ومد يا ايله سبيكه

• كونك • ديرلر • كونك • صو يوللرينه فرش اولنان ترابدن معمول ومطبوخ
شي معروفك اسمى كاف عربيه ايله مستعملدر فارسيده ضم كاف عجميه
وسكون نون وكذلك كاف فارسيه ايله كنك دن غلط اولوب عربيده
فتح قاف وتخفيف ومد نون ايله قنات ديرلر جمعى فتحتين ايله قنوات
اولديغى مشهور لكن ضم قاف وكسر نون وتشديد يا ايله قنى وكسر

• كهانت • قاف ومد الف ايله قناء دخى جمعلنور • كهانت • كاهن اولمق
يعنى غيبدن خبر ويرمك حرفتنك اسمى فتح كاف عربيه ايله مستعملدر
عربيده كسر كاف ايله كهانتدن غلط اولوب فارسيده اسم مخصوصى

• كهربار • استخراج ايده‌مدك • كهربار • انواع غسندل اعمال اولنان شئ
مشهورك اسمى فارسيده ايكى جزءدن مركب حذف راء ثانيه ايله
كهربادن غلط اولوب لفظا ومعنى بلا تغيير تعريب اولنديغى كتب
مفردات طبدن داود انطاكينك تذكره سنده محرردر فتح كاف عربيه
واظهار ها ايله كه صمان وضم را ايله ربا قاپيجى معناسنه ربودندن
امر حاضر اولمغله معناى تركيبيسى صمان قاپيجى ديمك اولور تكون

تحقيق ظهور وانجماد كهربار • وانجماد وظهورنده اختلافات كثيره دركاردر متقدمين قوللرى
اوزره دريا كنارنده ثابت فتح حاء وسكون واو ايله حور تعبير اولنان
شجرك صمغى اولوب دريايه سقوط وتحريك امواج ايله منعقد اولور
ايمش وبا بعضى اجزادن طبخ وعقد ايله كهربا اولور ايمش بو قول
قبول سمعه اقربدر زيرا زمانمزده تو ايجاد على قسمى هرنه قدر يردى
ايسه ده مشابهت ظاهر اولوب حيل افرنجيه ايله صورت كسب
ايلمسى غير بعيددر كه قديمده جلب ايلدكلرى جمله آتشى وبغايت
الملق اولوب فى زماننا دردست اولان لطيف وبياض وخطائى

تعبير اولنمشدر نوعنك قدمعدوم عدم موجودى على اولمسنى تأييد ايدر
وبادومز تعبير اولنان اخمجوبه صيغنى اولوب مغرب وطرابلس دريالرى
سواحلنده بولنور ايمش مغرب جزايرمرلرنده برچشمه اولوب انلن
دريايه سيلانيله منعقد اولور ايمش ومحمد بن ذكريا ومن تابعه
ذهاب ايدن سندروس ايله كهربا شيدر اولور لكن غيرى اولديغى
آشكاردر جمع نسمه‌لردن بعضيلرى مقدم كهربا اشجاردن برشخص
عاقله ملاقات واتصال ظهورى كهربادن سطح المرده كجنده واسوج
حدود لرنده مواقع برعظيم كوللرين شدت هوا ايله امواج كناره آتوب
اهالسى جمع ايدرلر وبعضيا اطراف آبى حفر ايله موج دريالرده دن
مستور اولنلرى اخراج ايدرلر وكاردن اخراج ايلدكلرى برزمان
تحت الارضده بسه البطيه اعلا اولوب اولدريارلره قويمتانى
وبودبلادده خصالى تعبير اولنور ودونى آنده بولنان نرسكرتانى
ديرلركه لطيفى بو آتشى فسلر ايدر كنه وحقيقتى اول حوالیده كزارا
تفتيش وسنو المرده اصلنه واصل براحد بولمدق ديو تقرير ايلمش
ايمش جواب بالجمر قوم قبل اولنور وجبته على اولدقده بتقطع
النقل قديم اولنلر بيانى معربدق بحكاوبت اولنقله چاله‌نى آتشى ورددى
ونو ظهورلرى طرفى افرنجدن كلمك ايله نوع آخر اولوب بياض
وصافى ولطيف اولور خوبجى عكندر شعراى زونلك ارجمندى
عزمى زاده حالتى افندى مرحومك رباعيسى بو بابده مناسب حال ومحل
اولمغله قيد اولندى * رباعى * آقچه‌لى شايه حيطه‌دن تلم اذنارنجى
جانب معادن ملم ربطه ذلك ايدوب مسبب الاسبابه بن جزبه كاهى
كهربادن بلم * كيت وكيت * فتح كافين وتاءين وسكون يائين ايله
شويله وشويله معناسنه دلالتى معروف اما صاحب قاموس وبكسر
آخرهما دو لغت اولديغنى بيان المشدر لكن مقامات صاحبى ابو محمد
حريرى وكليات مؤلفى ابو البقاء الكفوى التزام لرى اوزره كيت
وكيت افعال والعوالدن كنايه حكايت اولنوب ذيت وذيت اقوالى
ومقالدن كنايه حكايت اولندقلرى فرق وتمييز اولنمشدر لكن ساير

ارباب لغتك بلافرق ايرادلرينه صيبمنا را ليهمالك متمسك اولدقلرى
انجق ثعلب ذهابى اولوب جمهورك سندلرى خليل وسيبويه متصل
اولمغله امام واحدك قولندن اماجمن ذهابى اقوى اولمنجق محتاج بيان
دكلدر يعنى بونه غلط حريرى وابوالبقا قولرينه بناء قال فلان
ذيت وذيت ديهجك محلده قال فلان كيت وكيت ديمه‌دن اولوب
عند الجمهور غلطدن سالم اوله جغى ستبردكاه‌در وعمرواولان لفظ
كيت لك فى الاصل ناسى ها اولمغله لام الفعلى حذف اولنوب الدن
بدل بنتك ناسى كبى تاء تأنيث كلشدر يعنى حالت وقف ووصلنه تابه
اولور استطراد اسماء اشارتدن عد اولنان كذا وكذا دخى عدد
ومقدارشيدن كنايه اولديغى مشهور لكن اصلى ذا اولوب حروف
جاره‌دن تشبيه ايچون اولان كافك دخولى ايله كذا اولمغله ذادن
معناى اصلى اشارت وكافدن كذلك تشبيه منخلع اولديغى كذا ايله
برشى اشارت وتشبيه اولنميوب انجق عدد مادن كنايه اولمسندن
مستبان اولور ولفظ ذاكاف ايله مجرور اولوب امتزاجلرندن جزء
واحد كبى اولمغله حبذ الفظنه مناسبتدن علامت تأنيث لحوق ايله
حبذة هند ديمديكى كبى عندى كذه وكذة جارية دخى ديمز
يعنى ذكور واناثه اصللرى اوزره اطلاق اولنورلر حبذا زيد وحبذا هند
وعندى كذا وكذا عبد وعندى كذا وكذا جارية كبى ولفظ كذا خاصة
مفرد ومعطوف اولوب تركيبى حفظ اولنمه‌رق عددك غيريدن كنايه
اولور ومعطوفه اولمرق مفرد ومركب اولمقلغى حفظ اولنمازايسه
عددن كنايه اولور مسئله برآدم مبهما بو شخصه شوقدر اقچه
ديمديديه جك محلده اداى عربيه ايله لعلى كذا درهما ديوب درهمى
منصوب سويله سه يكرمى اقچه لازم كلور زيرا عند العرب مفرد
منصوب مميز اقل عددى يكرميدر بوكاقياس امام همام ابو حنيفة
النعمان حضرتلرى اكر درهمى مجرور سويلرايسه براقچه لازم كلور
ديو افتا بيورمشلردر واكر مضموم سويلبوب بدرهم دخى ديسه
يوز اقچه لازم كلور هرنه قدر حروف جاره دن با داخل ايسه ده

تحقيق لفظ
ومعناى كذا

مسئله شرعية
اقراردن

واكر

واكر كذا وكذا درهما دينه اون براقچه حكم اولنور زيرا مفرد
منصوب ايله مفسر اولان عدد مركب اون بردر وامام مشار اليه
رحمة الله عليه بيورمشلركه عطف ايله كذا وكذا دينه بنه قواعد
عربيه يه قياسا يكرمى براقچه لازم كلور زيرا تميز مفرد منصوب
ايله عطف اولنان عددك اولى يكرمى بردر مسائل محرره نك تفصيل
وصور عديده سنى اراده ايدنلر مفصلات كتب فقهيه يه مراجعت
بيورسونلر ٭ كبسو ٭ خصوصا اوموز اوزرينه دوشن وعموما باشده ● كيسو ●
بيتن قيل معناسنه فتح كاف ايله مستعملدر فارسيده كسر كاف عجميه
وسكون يا وضم سين ايله كيسودن غلط اولوب عربيده اوله فتحتين ايله
شعفه وثانيه اكرادنى تجاوز ايدوب اشاغى ايندايسه ضم جيم ايله جمه
وقولاغه دك نازل او لانه فتح واو ايله وفره ديرلر ٭ كيف حالك ٭ حالك ● كيف حالك
نيجه در معناسنه فتح لام ايله مستعملدر حتى بيت مشهور بيت
بدر يا كرقد عكس بلالك بلاحى كاو كويد كيف حالك قافيه سندن
قتى ظاهردر عربيده كيف فتح اوزره مبنى اسم وظرف ايله يعنى على
اى حال ديمكله مأول خبر مقدم ومابعدنده واقع حالك بنه اسم مفرد
اولمغله ابتدا اوزره لامك رفعى ايله كيف حالك دن غلط اولوب
فارسيده حالك توجيهت اولور وجه محرر اوزره كيف فتح اوزره
مبنى اسما ولديغى حرف جر دخولى ايله على كيف تبع اطلاقندن
استدلال اولنمقدر استطراد فتح با ولام ثانى ومد اول ايله بلالك ● تحقيق بيت
ومرادفى اعراب محرر ايله بلارك ياصى اوق دمرنى وخنجر ونيزه ● مشهور الشيخ
وقلج دمورى وجوهردار اعلا سيف وبالكز جوهر تيغ وبغايت ● نظامى
كسكين قلج معنالرينه در بيت مار اليانى الشيخ نظامى مرحوم
خسرولينى وصفنده انشا وانشاد ايدوب مصرع اولى ع بدربا
چون كشد تيغ بلالك و ع چو بدربا زند برق بلالك كورلشدر
هرقنقى سى ايسه بيان اولنديغى اوزره هر حالده بلالك مفتوح اللام
اولمسندن حالك دخى فتح لام ايله اولديغى آشكاردر ٭ اول بيت مطلوم
غايت مبالغه شاعرمدن سكويا خسرو روى دريايه نيل سيف

ایلدکده کره ارضی حاصل کاوه تا نیرندن راکب اولدیغی ممکدن مجروح اولدم سنك حالك نیجه دیو سؤال ایلمش لطیفه ظرفای زمانه سی قائل بیت نظامیدن اعرابه حالکدن استفسارلرنده غلط اولدیغنی بیلوب توجیه عدیم الاقتدار اولدیغندن بعی یاران بزم ایله مهر آنانس والفت ایدن کاوان مسائلی نحودن اصاصن هیئنا ایلمشلر ایکن بعدی قات بزالتنده اولان بقرا عرابه نه کوایله بقر دیمك مغالطه سی ایله دفع مجلس ایلمش * کیله * نسله اولچدکلری شی مشهورك اسمی عربیده فتح کاف وسکون یا ایله کیل دن غلط اولوب فارسیده فتح لام وسکون یا وآخرنده کاف عربیه لیله الیك دیرلر — کیله

* حرف اللام *

لباده * خرقه شکلنده پنبه ایله خیاطه اولنان ثوب معروفك اسمی کسر لام ایله مستعملدر عربیده ضم لام وفارسیده فتح مرقوم ایلهکینك تعبیر اولنان یغمورلق معناسنه دال لباده دن غلط اولوب لسان ترکی به نقلده ثوب مرقومه تخصیص ایلمشلر اولمؤیا لقمان دریده جامه قاضی تعبیر اولنان غراجه شکلنده ثوبك اسمی لباچه دن غلط اوله — لباده

لبس * کیمك نسنه معناسنه ضم لام ایله ما احسن لبس الفرس استعمالی شایعدر عربیده کسر لام وسکون با ایله لبس دن غلط اولوب فارسیده مد جیم ایله جامه دیرلر اما ضم لام وسکون با ایله لبس کیمك معناسنه اولمغله فارسیده ضم یای عجمیه وواو معروفه ایله پوشیدن دیرلر خفی اولمیه که لباس تقوای ایمان وحیا وستر عورت وغلیظ وخشن وقصیر ثوب ایله تفسیر ایلمشلردر — لبس

* لعل مرکب * ستر حضارلری تفریق ایچون استعمال اولنان قرمزی مرکبك اسمی فارسیده ایکی جزء دن مرکب مد لام ایله لال مرکب دن غلط اولوب عربیده کسر حا وسکون با ایله حبر احمر دیرلر مد لام ایله لال قرمزی معناسنه دلالت ایتمکله معنای ترکیبی دخی ظاهردر اگر اجار معروفه دن قرمزی طاشه نسبت ایله لعلی مرکب اطلاق اولنور ایسه غلطدن سالم اوله جغی آشکاردر — لعل مرکب

* لموق * قیو غسل قوناسنده — لموق

طبخ

طبخ وبيلا نخلة اكل اولنان شبث اسمى ضم لام ايله مستعملدر عربيده
فتح لام ايله لسوق دن غلط اولور فارسيده مد كاف عربيه وكسر
وحد جيم فارسيه والحرده بنه كاف تازيه ايله كاجيك ديرلر * انتظراد
لسان عربيده دوا وعلاج اولنان نسنه لردن فعول وزننده واقع اولنلر
فتح اول ايله قرائت اولنمسى قوللرينه كليه دندر عزز لعوق ونجسم
انسانه يارنا والكبرى ضمل ابچون اولان دوايه غسول وحرق
سبنده مذكور سفوف وامثاللرى كبى * لغم * زيرزمينده
اولنان سور اثر راهلك اسمى فارسيده فتح نون وسكون غين معجمه ايله
نعم دن غلط اولور عربيده وفتح نون ايله نفب ديرلر تحت الارض
ساريوق امر تقوى ايچلده ودرونه باروت وضعى ايله اوقات محاربه ده
خصمى دفعه مبنا ملر اولنلر وسائر نقم جبلره عربيده فتح نون
وتشديد كاف ايله نقاب وفارسيده ضم كاف عربيه وتمد ميم ايله كامسه
ديرلر * لله * اتباع وخدامدن اولاد خدمتنه مامور شخصك اسمى
فارسيده خادم خواجه سنزا وبنده كلنك لفكدار واختيارى معناسنه
مخلانين ايله لالادن غلط اولور عربيده على العموم مدخا معجمه ايله
خادم ديرلر * لوخش الله * تحسين وآفرين معناسنده الله تعالى وخشت
ويرمسون وطراق ايلمسون معنالرينه مستعمل تركيب مشهور عربيده
لالوخش الله دن غلط اولور لسان فارسيده دخى عينه مستعمل
لوالدينى عطلو فندر قواعديه تطبيق ايله تحقيق وخش فعل ماضى
بالكز فالدى عنستامته وافعاله نقل ايله اوخش اولور اولنه لام نافيه
الحاق ايله لااوحش اولور لفظه جلال فاعلى ومفعولى محذوف
منك اولمله معناى تركيبى حضرت ابليس مقتضا بن سنى بالكز
قويمسون ديمك اولور تحسين وشاباش معنالرى التزامى اولديغى
آشكاردر * لوفر بجكى * درون آبده نابت بر نوع صروفك اسمى
عربيده كسر نون وسكون يا ايله نيلوفردن غلطا اولور فارسيده اعراب
مرقوم ايله ليلوپر ديرلر حكم سحابودن وقت كشاد نيلوفرده قيادلى
صغير بر حيوان مخلوق اولور زرق نور مرقوم درونلده موجود ذرات

اولنمغله روی آبده طیران ایدوب وقت بجوعده غرق وهلاکی
فراموش ووسط نیلوفره وصول ایله اکل ایدرایکن بعضا غروب
آفتابه تصادف قلنده نیلوفر قپانمغله اول کیجه درونده قلنجده محبوس
اولوراعش فاعتبروا یااولی الابصار ایشته زمین ایده‌جك لقمه‌لر واحده
ایچون مبتلا اولدیغی محن ومشاق کثیره دوبیه‌ئ عبرت تمك حالندن
ابتردر * لوفرصوبی * محروسهٔ بروسه ورا سنده جبل راهبلك تیج
وبلدهٔ مرقومه جوارندن سیلان ایدن نهر کبیرك اسمی مخترعات
اهل رومدن قنطره سنه نسبتا ایله نیلوفردن غلط اولدیغی قصهٔ
برحصهٔ ای البیاندن حنفیهم اولور تاریخ التوارنجده بوله کشیده قلم
تحریردر که تکفور یار حصار ملعون بدکردار دختر نیکی بیله جلق
تکفورینك حرامزاده سنه حلیله اولمغله زناربند میان معاهده اولوب
آلای ترسایی ترتیب وکروه کفرهٔ دوزخ زیب جواز بروسه دن کذران
ایکن سلطان ارخان شجاعت عنوان برمقدار مبارزان بهادر
نژادان ایله قضای ناکهانی کبی دوچار اولدیلر ایله جیش ضلالت
اندیشی لحظهٔ واحده ده پامال سم سمند خراب ایتکله اول دختر نازنده
خرامی کاکون سوار تسخیر ایدوب جله سکاه نشاط اغزا لرینه
کتورمشلر دخترینك اخترك نلم لسان رومیده نلوفر اولمغله نیلوفر
تسمیه ایدوروب همچو شراب نیلوفری دفع تشنکی جنابلرینه
کره بندرشتهٔ عقد بیورملری ایله اول درج پاکیزه دره وجود غازی
خدا وندکار وسلیمان پاشا پیرایه فکن ساحهٔ ظهور اولشلر بعده
اول عفیفهٔ نظیفه طالب مبرات اولدقده حوالیٔ بروسه دن جریان
ایدن نهر کبیرك اوزینه برجسر استوار بنا ایتکله پل وآب واول
نهر ایله مجلوب جلب مبانی البهایه نسبت ایله الی الان شهرتلری جاربدر
نیلوفر مزبوره ایدی یوز طقسان طقوز سالنده روراه دار النعیم
اولوب زوج اکرملری سلطان ارخان تربه لرنده جانشین در
الشی بالشی یذکر بعضی صحیفهٔ تواریخده نوشتهٔ خامهٔ تاریخ
نویسان در که بودولت علیهٔ عثمانیه حماها الله تعالی فی وقایة الرجا ایدوب

اولوفرصوبی *

قصهٔ برحصهٔ
سلطان اول
جیش یغزون
البحر فی دولت
آل عثمان

اول جيش يغزون البحر قد اوجبوا الانفسهم الجنة حديث شريفنه ماصدق
اولمق امنيه‌سى ايله سليمان پاشا ابن سلطان ارخان جنابلرى تسخير ممالك
رومه تشمير ساعد جهاد ايدوب پذربذر كوارلرندن بعد الاستيذان اول
جانبه سوق مطيهٔ اهتمام ايدوب جند سپاه نصرت پناه ايله داخل حطه
ايدنجك اولدقلرنده نزهت خانهٔ بلقيس كه تماشا كاه نامى ايله مشهور قصر
دل نشين حضرت سليمان عليه السلامدر مرأت عجيبه نماى تماشا يان
اولدقده هربرى انكشت كزيدهٔ حيرت اوله‌رق سفاين ايله بحراجابى
عبور وصوب مقصوده وصول ميسر اولوب مدة يسيره‌ده نيجه قلاع
كافرى اساسى عنايت حضرت واهب الامان ايله ضميمهٔ ديار الاسلام
ايدوب بولاير نام قصبه‌يى بعد الفتح مفطور جبليه واخلاق حسنهٔ
خلقيه‌لرى ثمره‌سى احداث خيرات ومبراته مباشرت واول قريه‌ده
برمسجد عالى بنا وختام اثناسنده مشار اليه رحمة الله عليه سمند آتش
عنانلرين صيد وشكار نيتنه كشيدهٔ اطراف واكناف ايدرايكن سم پاى
اسپلرى شكاف زمينه كذار ايتكله روح پرفتوحلرى جلوه كاه بقا اولوب
محميهٔ ادرنه جوارنده قصبهٔ مرقومهٔ بولايرده اثردست خيراتلرى اولان
مسجد شريف مقابله‌سنده متوارئ غيابت الجب عدم اولمشلردر
نظم انس وجن امر يكه رام اولسه سليمان مانند جملهٔ درنى بخش
اينسه سكا قلزم هفت كيرسه هر لحظه ده كنجينه كه مال قارون موزه‌كك
كبكبى در اولسه لباسك زربفت صقين الدنمه غرور ايمه بقاسى
بوقدر بوفنا ملكيدر هرنه كه وار آمد ورفت الى الان مزار جامع
الانوارلرى اول حواليده مستجاب الدعوه عد اولنان اماكن متبركه‌دندر
* لوك بويه *
انعم الله تعالى عليه واحسن الى والده واليه * لوك بويه * كچى دريسى
وسائرنسنه‌لر صبغ ايلدكلرى تراب سرخ وروايت اخرده صمغ معروفك
اسمى عربيده فتح لام وتشديد كاف ايله لكّ دن غلط اولوب فارسيده
مد لام وكاف عربيه ايله لاك ديرلر وقيو مجى وبچاقچيلرك الصاق ايچون
استعمال ايلدكلرى شئ معروفه دخى عربى وفارسيده بنه وجه محرر
طريق عمل لك
اوزره اطلاق اولنور طريق عملى لك هرنه ايسه برمقدار اشنان

اخضری بر کون وبر کیجه درون آبده ترکدن صکره الك اضافه اولندقده
صاف وثفلنی تفریق ایدر اول آب نار خفیفده طبخ اولندقده تکرار صاف
ودردی فرق اولمغله صافی سی بویه وثفلی اشیا یاپشدره جق نسنه اولور
لوله * سد جریان آب وحین احتیاجده استعمال ایچون اعمال اولنان * لوله *
شیء معروفك اسمی اخفای واو ایله مستعملدر فارسیده ابریق وامثالی
نسنه لرده موجود امزك معناسنه ضم لام وواو معروفه ایله لوله دن
غلط اولوب معنای مطلوبه عربیده ضم قاف وتشدید ومد صاد ایله
قصابه وفارسیده مد نون وکسر یا ایله نایر ونایژه دیرلر * لم * ممالك * لم *
اسلامیهٔ روم ایلینك جانب شمالنده کائن اراضئ مشهوره ده واقع
بلده نك اسمی فتح لام ایله مستعملدر فارسیده کسر لام واظهار ها ایله
له دن غلط اولوب عربیده اسم مخصوصنه ظفر یاب اولهمدق
اول اماکنده ساکن اهالیه لهلو تعبیری دخی معلوافدر کوره مرقومه نك
جانب جنوبیسنده اوجاق تاتاری وبغدان اراضی سنی طورله نهری
قطع ایدوب طرف غربیسنی بعضا الامان تعبیر اولنان نمچه اراضیسی
وبعضا بحر بالطق وجانب شمالیسی مسقولو اراضیسی وطرف
شرقیسی اورطشره سی ایله محدوددر * لهملك * سیم ونحاس * لهملك *
وامثاللری معادندن مصنوع آوانینك مکسورلرینی قلای ایله
یاپشدرمه نك اسمی عربیده هاء هوز یرینه حاء حطی ایله لحملكدن
غلط اولمسی قاموسك لحم کنصر الفضة الصایغ لامها عبارهسندن
مستفاد اولوب فارسیده فتح کاف عربیه وسکون با ومد دال واداتِ
صناعت ایله کبدا کردن دیرلر * لیلك * طویل المنقار والرجلین طیر * لیلك *
مشهورك اسمی عربی وفارسی مشترك اولان بلامین فتح لامین ایله
لقلق دن غلطدر لکن فیروز آبادی قاموسده مد لام ثانی ایله لقلاق
افصح اولدیغنی بیان ایلمشدر * لیمون * مشهور حامض میوه نك * لیمون *
اسمی کسر ومد لام ایله مستعملدر کتب مفردات طبیه ده فتح لام وسکون
یا ایله لیمون اسان سریانیده ینه فتح لام ایله لیموندن معرب اولدیغی محرر
اولوب فارسیده کسر لام ایله لیمو دیرلر زیادهٔ نون ایله تعریب وکسر

* لين *

لام ايله تعجيم اولنمسی منفهمدر * لين * تطهير دست وسائر نسنه‌لر
ايچون استعمال اولنان اوانی معروفه‌نك اسمی فارسيده فتح لام وكاف
عربيه ايله لكن دن غلط اولديغی مشهوردر لكن لكن مرقوم برقاج
معنايه دلالت ايدر انجق ادات الفضلا نام مؤلفده مفيد كاري بوكسك
طبقه‌دن مستعار اولمسی ملايم اولوب عربيده وطه مرقومه فتح طنا

تحقيق كلمة طست

وسكون سين مهمله ايله بنی طی لغتی اوزره طست ديرلر اما مشهوری
فتح طا وتشديد سين ايله طس در لفظ مرقومده دفع ثقلت
ايچون سنجك بری تايه قلب اولنمشدر كلمه بی اصلنه رد ايدنه
جمع وتصغير اولنمسه طست مذكوره جمعنده طساس وتصغير نده
طسيس ديرلر تفصيل محرردن صكره علی ماهو المشهور شين
معجمه ايله طشتك دخی غلط اولديغی محتاج بيان دكلدر

* حرف الميم *

* مأيوس *

مأيوس * منقطع الرجاء والامل ومحروم يعنی برنسنه اميد ايلمك
معناسنه تقديم همزه ايله مستعملدر عربيده فتح ميم وسكون يا وتأخير
همزه ايله ميئوس دن غلط اولوب فارسيده فتح نون وسكون
واو ايله نوميد ديرلر نتيجی اوليه كه باب رابعدن مصدری يأسا
كلكله اسم مفعولی مئيوس اوله جغی آشكاردر * مار * صحيح المزاج

* مار *

يعنی تندرست معناسنه بيماره واقع بی ادات نفی قياسی ايله اضداددن
اوله رق مار وبيمار استعمالی كورلمشدر فارسيده احد هما آجرك
مرادفی اولوب عربيده اسم اشهری فتح ميم ايله مريض دركه لسان
تركيده صيرو ديرلر مشير اوليه كه فارسيده خسته‌نك اسم خاصی
متعيم ايله مار اولوب بيمار مرقومك جزء اولی توقع شرده مستعمل
قورقو معناسنه بيم وجزء اخيری كوريجی معناسنه آوردن دن فعل
امر اولمغله معنای تركيبی سی حفظنا الله تعالی دوايا كم حالت ضعف
بدنده قورقو كتورديكی افاده ايدر * ماضی * ميشه اغاجنه

* ماضی *

شبيه بعضی بلادده نابت برسنه بلوطه وبرسنه شی مرقومه حامل
اولان شجرك جوز بوايه مشابه ثمر معروفنك اسمی فارسيده ممديم

وضم ومدز ایله مازودن غلط اولوب عربیده فتح عین وسکون فا ایله
• ماخ • عفص دیرلر • ماخ *طوزلو اولان نسنه معناسنه ماء مالح وسمك مالح
وامثاللری ذبانزد در عربیده مطلقا طوزلو معناسنه ضمتین ایله
ملوحت اطلاق اولنوب اتساع انشعبتی آنه باب خامسدن فتحتین ایله
ملح الماء بملح ملوحة تعبیرلری کبی باب اولدن ملوحا دخی اطلاق
اولنور اما صاحب قاموس ذهابی اوزره مابه فتح اولین ایله ملیح
واملح مخصوص اولوب سمکه فتحات ثلاثه ایله ملحه تعبیر اولنوب
فارسیده عموما طوزلو نسنه‌لره ضم شین وواو مجهوله ایله شور دیرلر
خفی اولمیه که مستعمل اولان لفظ مالح طوزلو اولان نباته اطلاق
• مالخولیا • اولنور *مالخولیا *خلط سودانك ازدیاد وفسادندن ظهور ایدن
علت مشهوره‌نك اسمی عربیده مالیخولیادن تخفیف ایله بروجه
محرر مستعمل اولوب فارسیده اکرچه لفظ مرقوم کثیر الاستعمالدر
لکن فتح دربده مد میم وضم خاء معجمه وواو معروفه وکسر لام ایله
ماخولیا وضم خاء مرقومه ولام اول وکسر ثانی ایله خلولیا دخی دیرلر
ستر اولمیه که اسم علت محرره لسان سریانیده سودا معناسنه مولی ایله
خلط معناسنه خولیادن مرکب اولوب حین تلفظده واوك ثقلتنی
• مابهوش • دفع ایچون حذف والفه قلب ایله مالیخولیا اولور *مایهوش *بین
الحلو والحامض یعنی طتلو ایله اکشی میانده چاشنی معروفه‌نك اسمی
فارسیده فتح میم وسکون یا وضم خاء معجمه ایله میخوش دن غلط اولوب
• مباراة • عربیده ضم میم وتشدید زا ایله مز دیرلر *مباراة *ایکی شریك بری برندن
ایرلمقده وزوجتین مفارقتنده مدرا ایله استعمالی شایعدر عربیده
ضم میم وفتح را وهمزه ایله مبارأة دن غلط اولوب فارسیده
• مبتداه • عموما ایرلق معناسنه فتح فا ایله فراخیدن دیرلر *مبتداه *اصطلاحات
فقهای کرامدن ابتدا حیض کورمش قز معناسنه کسر دال ایله
مستعملدر عربیده مراهقه حکمنده ابتدا حائض اولان بنت معناسنه
مطلب مراهق فتح دال ایله مبتدأة دن غلط اولوب اصطلاحات فقهیه‌دن اولمغله
ومراهقه وبلوغ اسم فارسیسنه ظفر یاب اوله مدق استطراد بلوغه قریب اولاده

مراهق اطلاق معروفدر اكر اوغلان اولور ايسه اون باشندن اون بش
باشنه دك واكر قز اولور ايسه طقوز باشندن يه سن مرقومه دك
مراهق ومراهقه تعبير اولنور وبلوغ صبي ده احتلام واحبال وانزال
وصبيه ده احتلام وحيض وحبل ايله وقوعى معلوم لكن مدت
بلوغده اختلاف واقع اولوب مفتى به اولان ذكور واناثده ولادتندن
اون بش سنه تمامنده بلوغلرى حكم اولنور وادناى مدت بلوغ
صبي ده اون ايكى وصبيه ده طقوز سنه در اكر مراهق ومراهقه يعنى
سن محرره يه رسيده بلوغه قريب اولاد بالنفس بلوغلرينى اقرار
ايدرلر ايسه حكما بالغ وبالغه اولورلر * مبطن * قارنى بيوك دروننده * مبطن *
فسنه كزله يوب محلنده اجرا ايدر مضارينه مستعملدر عربيده عظيم
البطن معناسنه فتح با وكسر ومد طا ايله بطين وفارسيده ضم با ايله بزرك
شكم ديرلر اما مستعمل اولديغى صورتده ضم ميم وفتح وتشديد طا ايله
مبطن قارنى كوچك اولانه اطلاق اولنور * مبلق * معاجين * مبلق *
لنواعنى اخذ ايچون استعمال اولنان آلت معروفه نك اسمى عربيده
كسر ميم وسكون با وفتح لام ايله مبلع دن غلط اولوب فارسيده
اسم مخصوصنه ظفر ياب اوله مدق * مترس * وقت محاربه ده تترس * مترس *
ومحافظه وپيش عساكره حيلولة ايچون تراب وسائر نسنه لردن اعمال
اولنان شئ معروف كسر را وسكون سين ايله مستعملدر عربيده
محافظهٔ دار ايچون قپو اردينه وضع اولنان اغاجك اسمى كسر ميم
وفتح را ايله مترس وفارسيده فتحتين وسكون را ايله مترس اولمغله متعارف
مترس بونلاردن مستعاردر فاحل على ايهما شئت پوشيده دكلدر كه
ضم تا وسكون را ايله ترس قلقان تعبير اولنان سپره اطلاق اولنور
وفتحتين وتشديد وضم را ايله تترس قلقان طوتمق يعنى تستر بالترس
معناسنه موضوع اولوب بعده تعميم ايلمشلردر وحين محاربه ده
تترس مسئله سى كتب فقهيه ده مفصلا محرر در فليراجع اليه * متروك * متروك *
طلبهٔ علوم بينلرنده زبانزد الفاظدندر يعنى علم شريفى براقدم معناسنه
متروك اولدم ديرلر عربيده مد تا ايله تارك اولدم ديمه دن غلط اوله جغى

آشكارا اولوب فارسيده مطلقا تركك ايلدم محلنده كسر ها وسكون شين وفتح تا ايله هشتم ديرلر زمانه‌مز عجمچه منلالرى تأويلنه عدم الاقتدار اولدقلرندن غلطنه الحاق اولندى لكن اصطلاحات قدمادن اولمغله توجيهى بويله خاطره لايح اولور كه كتب فقهيه‌ده مذكور اوقات الصلوة قولى كبى تأدبا وتعظيما تركك لفظى علم شريفه نسبت اولنه اما صنايع سائره‌ده نفوهى قابل توجيه اولميه جغى آشكاردر

* متقب * ارباب صنايع خصوصا نجارلرك شئ دلدكلرى سورى دمورك اسمى عربيده كسر ميم وسكون ثاء مثلثه ايله مثقبدن غلط اولوب فارسيده فتح با ورا وميم وسكون ها ايله بهرمه ديرلر

* متواتر * متواتر اولندن آخرينه متصل اولنجه بروجه ايله انقطاع وفترت اولميه‌رق كذب اوزرينه تواطؤلرى تصور اولنميان قومك نقل ايلدكلرى خبر معناسنه عربيده كسر تا ايله اصح ايكن بعض متفضلان زمانه‌نك فتح تاء ثانيه ايله متواتر قرائت والتزاملرى نابجادر فارسيده مطلقا خبره فتح باى عجميه ايله پيام ديرلر خفى اولميه كه خبر حديثك مرادف اولوب اصطلاح اهل حديث شريفده خبر متواترك تفصيلى آنفا ذكر اولنور ومتواتر بناسى لازم اولان تفاعل بابندن وتواتر ماضى سندن اسم مفعول اولديغى آشكار وبناسى لازم ابوابك اسم مفعوللرى حذف ايصاله محتاج اولدقلرينه مبنى حذفدن سلامته اولى ومجازده نوع لطافت دخى رونما اولمغله مجاز عقلى اوله‌رق رجالك وصفى ايله خبره حكم وعلى ما هو المشهور كسر تا ايله استعمال اولنمشدر وتواتر يا لفظى ويامعنوى اولور لفظى شول خبردر كه مجموعنده كذب اوزرينه توافقلرى عادتا ممتنع بر جماعتك خبرينه ديرلر ومعنوى شول خبردر كه رواتى بينلرنده مشترك قضاياى متعدده نقل اولنان خبره ديرلر مثلا مشهور آنام حاتم طائى حقنده بعضلر اقچه وبعضلر آت وبغل وبعضلر اشياء سائره وجمل اعطا ايدر نقللرنده اگرچه قضايا مختلفه اولوب لكن جمله روات اعطاده مشترك اولدقلرى ايله حاتمك جود سخاسنه دلالت ايدر استطراد اصطلاح

اول ترجمهٔ نخبة الفكر

اهل

اهل حديث شريفده كتب كثيره جمع وترتيب وتاليف وتحقيق
اولنديغى محتاج بيان دكلدر واصل سرمنزل رحمت سبحانى
ابو الفضل احمد بن على العسقلانى حضرتلرى كه ابن حجر ديو
مشتهردر نخبة الفكر فى اصطلاح اهل الاثر نام مختصر جامع الدرر
على وجه الايجاز ترجمه وبو پريشان القاب عجالده موجود اولمسى
فى الدنيا والاخرة سبب سعيدى وجه اولورامیدى ايله دامن ورقه يه
رخسوده اولمق ايچون براعة سيه رو يه اقدام اولندى ميسر اولمليه كه
بو فن جليل وعلم جميل علماسى عندلرنده خبر حديثك مرادفيدر
خبر يا بلا عدد معين طرق عديده يعنى اسانيد كثيره ايله روايت اولنور
ويا ما فوق الاثنينه حصر ايله روايت اولنور ويا انجق ايكى سند ايله
روايت اولنور ويا طريق واحد ايله روايت اولنور قسم اول علم
يقينى مفيد اولمغله اول حديث شريفه متواتر وتواترى هر برى متواتر
بر دليل قوى يه تمسك ايله وبعضيلر بش سنده وبعضيلر يديه وبعضيلر
عشره كاملهيه وبعضيلر اون ايكى يه وبعضيلر قرقه
وبعضيلر يتمش سند صحيحه حصر ايلشلر وقسم ثانى يعنى طريق
رواتى ايكى دن زياده يه محصوره اولان حديث شريفه مشهور مشهور
تعبيرى كبى ائمهٔ فقها مستفيض اطلاق ايدرلر وقسم ثالث يعنى مستفيض
ايكيدن اقل سند ايله روايت اولنميان حديث شريفه عزيز وقسم عزيز
رابع يعنى سند صحيحنك بر محلنده راوى شخص واحده منحصر اولان
حديث شريفه غريب ديرلر ومتواترك غيرى اقسام ثلاثه يه خبر احاد غريب خبر احاد
دخى ديرلر تعبير مرقوم لغة شخص واحدك نقل وروايت ايلديكى كلام
اولديغى معلوم لكن اصطلاح اهل حديثده خبر واحد شروط
تواتر موجوده اولميان حديث شريفه اطلاق اولنور خبر احاددن
عند الجمهور عمل واجب اولان حديث شريفه مقبول ومخبرينك مقبول
صدقى ترجح اولميان حديث شريفه مردود ديرلر اولك غيرى مردود
يعنى متواتردن ماعدا رواتنك احوالندن بحث ايله استدلاله متوقف
اولانلر جملهسى مقبولدر وبعضا اخبار احاده منقسم مشهور وعزيز

وقريب مختار اوزره قرائن نظريه ايله علم افاده ايدرلر ودخی معلوم
اوله كه غرابت يا اصل سندده اولور ويا اولماز اول يعنی هرنه قدر
روات متعدد ايسه ده بجهه سی صحابهٔ كرامدن برذات عاليه منتهی
اولور ايسه اول حديث شريفه فرد مطلق وثانی يعنی صحابهٔ فردمطلق
كرامدن اشاغيده برشخص معينه منتهی اولور ايسه اول حديث
شريفه فردنسبی ديرلر لكن حديث شريف غريبه فرديه اطلاق فردنسبی
قليلدر وخبر احاد عدل تام الضبط نقل وغير معلل سند متصل ايله
شاذ اولميه رق متصل اولور ايسه اول حديث شريفه صحيح صحيح لذاته
لذاته ديرلر وتفاوت رتبهٔ صحيح عدالت وتام الضبط اولمق سبيله
متفاوت اولدقلری جهتدن صحيح بخاری سائر كتب احاديث اوزرلرينه
تقديم اولنوب بوندن صكره صحيح مسلم تقديم اولنور بونلاردن صكره
كتب احاديثدن شرطلرينه موافق اولنلر تقديم اولنور اكر ضبط
خفيف اولوب صحيح لذاته ده موجود شروط دركار ايسه اول حديث
شريفه حسن لذاته ديرلر وبو حديث شريفه كثرت طرق ايله حسن لذاته
صحيح اطلاق اولنور اكر مزيد ضبط وكثرت عدد وغير وجوه ترجيحات
راوی مخالف اولوب راجح اولور ايسه اول حديث شريفه محفوظ محفوظ
ومقابلی يعنی راوی مرجوح اولور ايسه اول حديث شريفه شاذ ديرلر شاذ
اكر مخالفت ضعف ايله واقع وراجح اولور ايسه اول حديث شريفه معروف
معروف ومقابلی يعنی مخالفت وضعف ايله مرجوح اولان حديث شريفه
منكر ديرلر فردنسبی اولان حديث شريفه راویٔ آخر موافقت ايدر منكر
ايسه اول حديث شريفه كسر باء موحده ايله متابع ديرلر اكر متابعه متابع
مشابه بر حديث شريف بولنور ايسه اول حديث شريفه شاهد ديرلر شاهد
حديث شريف مقبول دخی معمول به وغير معمول به ه منقسمدر
اكر معارضه دن سالم اولور ايسه يعنی ضدی حديث آخر وارد
اولمش ايسه اول حديث شريفه محكم ديرلر ومعارضا ايراد اولنان محكم
حديث شريفه مقبوله ومردوده اولمه دن خالی دكلدر اكر معارض
اولان مردوده اولور ايسه آنك ايچون تأثير اوليه جغی معلومدر

اما

اما معارضهٔ مقبوله ایله معارض حدیث آخر مدلولی ایله بینلرینی جمع
ممکن اولور ایسه اول حدیث شریفه مختلف الحدیث دیرلر اگر بینهمایی — مختلف الحدیث
جمع ممکن اولمدیغی صورتده متأخرا صادر اولان حدیث شریفه
ناسخ ومقدمنه منسوخ دیرلر وحدیث شریف مردودده موجب رد — ناسخ منسوخ
یا سقط اسناددن اولور ویا طعن راویدن اولور وطعن دخی دیانه
وسوء ضبط راویه راجع اوله جغی آشکاردر وسقط مبادئ سندده
مصنف یعنی راوی اول حدیث شریف طرفنده اولور ایسه اول
حدیث شریفه معلق دیرلر اگر آخر اسنادده تابعی حضراتندن صکره — معلق
اولور ایسه اول حدیث شریفه مرسل دیرلر واسناددە ساقط راوی — مرسل
ایکی ویا ایکیدن زیاده مع التوالی واقع اولور ایسه اول حدیث شریفه
معضل دیرلر واگر سقط غیر متوالی ایکی واقع اولور ایسه اول حدیث — معضل
شریفه منقطع دیرلر وعدم توالی ایله بر ویا ایکی اولان سقط دخی بویله در — منقطع
مذکوراتدن صکره معلوم اوله که اسناددن سقط بعضا واضح اولور
وبعضا خفی اولور واضح اولان کتب تواریخه مراجعت ایله راوی
وشیخی بینلرنده عدم تلاقی بیلنوب شیخم دیو حدثنا عن فلان روایتی
کذب اولدیغی ظاهر اولور صورت محررهنك خلافی یعنی
اسنادده سقطی خفی حدیث شریفه ضم میم وتشدید وفتح لام ایله
مدلس دیرلر طعن راوی دخی اون شی ایله اولور بشی عدالته وبشی — مدلس
ضبطه متعلقدر عشرهٔ محرره یا کذب ۱ راویدن ویا کذب ایله
تهمتندن ۲ ویا کثرت غلطندن ۳ ویا اتقانه غفلتندن ٤ ویا فسقندن ٥
ویا علی سبیل التوهم ٦ روایتندن یعنی وهمندن ویا ثقات صحیحة الکلماته
مخالفتندن ۷ ویا تعدیل وتخریج معنیی بلنوب جهالتندن ۸ ویا مرتکب
بدعت ۹ اولمسندن ویا سوء حفظندن اولور اوله یعنی کذب راوی ایله
مطعون حدیث شریفه موضوع وثانیسه یعنی راویسی کذب ایله متهم — موضوع
اولان حدیث شریفه متروك وثالث ورابع وخامس صورتلرنده وارد — متروك
احادیث شریفه لره علی رأی منکر وراوینك وهمنه قرائن ویا جمع — منکر
طرق ایله اطلاع حاصل اولور ایسه اول حدیث شریفه معلل وروایت — معلل

ثقاته مخالفتدن طعن اولنان حديث شريف تغير سياق سببي ايله اولور
مدرج الاسناد ايسه اول حديث شريفه مدرج الاسناد ديرلر واكر كلام صحابهٔ كرام
ياخود مابعدنده رواة كلامى كلام نبوى عليه الصلوة والسلامه
مدرج المتن من غير فصل درج اولنور ايسه اول حديث شريفه مدرج المتن ويا اسمنى
مقلوب مكرره ده تقديم وتأخير اولور ايسه اول حديث شريفه مقلوب ويا اثناء
مزيد فى متصل الاسانيد اسناده زيادهٔ راوى اولور ايسه مزيد فى متصل الاسانيد ويا ابدال
راوى ايله ولا مرجح اولور ايسه اول حديث شريفه مضطرب
مضطرب وياصورت خطك بقاسى ايله سياقده حرف واحد تغير اولنور ايسه
مصحف اول حديث شريفه مصحف وياصورت محرره شكلده اولور ايسه
محرف اول حديث شريفه محرف ديرلر لكن عمدا متن حديث شريف تغير
اولنمق جائز دكلدر رخصتنه جمهورك قوللرى كتب مفصلاتده
محرردر جهالت راويدن طعنك سببى بار اوينك اسم وكنيه ولقب
وصنعت وحرفت ونسبت كبى مشتهر اولديغى نعوتى ترك ولغرض
مشتهر اولمديغى نسنه ايله ذكر ايلمك ايله اولور ايسه بو حديث شريفه
مبهم مبهم واكر راوى براسم ايله تسميه اولنوب واندن دخى رجل واحد
مجهول العين روايت ايدر ايسه اول روايته مجهول العين ديرلر واكر براسم ايله
تسميه اولنان راويدن ايكى آدم ويا دخى زياده روايت ايدوب مزبور
مجهول الحال شخص واحد دخى توثيق اولنمش ايسه بو روايته مجهول الحال
ومستور ويامستور ديرلر وراوينك مرتكب بدعت اولسندن لازم كلان
طعن راوينك حالنه نظر اولنور اكر كفرى مستلزم برشئ
اعتقادى ظاهر ايسه عند الجمهور روايتى مقبوله اولماز اكر ارتكاب
ايلديكى بدعت كفرى مقتضى اولميوب ايراد ايلديكى حديث
شريفدن دخى كندو ارتكاب ايلديكى بدعتى تقويه ظاهر اولماز
ايسه اصح اولان اول حديث شريف قبول اولنور سوء حفظندن طارى
طعن اكر راوينك جميع حالاتنده لازم اولور ايسه اول حادث شريفه
شاذ على رأى شاذ ديرلر واكر كبر وعمى امثالى نسنه لردن طارى اولمش ايسه
مختلط روايت ايلديكى حديث شريفه مختلط ديرلر واسناد ايله اطلاق

اولنان

اولنان اصطلاحات كه اكر اسناد طرف حضرت رسالت پناهی يه — اصطلاحات
منتهی اولور ايسه اول سنده مرفوع ديرلر اول انتهی كرك اسناد — اسناد مرفوع
متصل ايله اولسون كرك اولمسون واكر اسناد صحابهٔ كرامدن برينه
منتهی اولور ايسه اول سنده موقوف وتابعين وتبع تابعينه منتهی — موقوف
سنده مقطوع ديرلر واكثريا موقوف ومقطوعه اطلاق اولنوب — مقطوع
صحابهٔ كرامدن برذات طرف نبوی عليه السلامه سند ظاهر
الاتصال رفع بيوردقلری حديث شريفه مسند ديرلر وقلت عدد — مسند
رجال ايله طرف نبوی يه منتهی اولان سنده علو مطلق وائمهٔ كرامدن — علو مطلق
حضرت الشيخ شمس امثالی صفت عليه صاحبی برذات عاليه منتهی
سنده علو نسبی ديرلر علوك مقابلی نزول اولديغی اصح اقوالدندر — علو نسبی
واكر ايكی راوی مشايخدن اخذده وسنده مشارك اولورلر ايسه
اول سنده رواية الاقران ديرلر واكر بونلار هر بری شيخ آخردن — رواية الاقران
روايت ايدر ايسه اول سنده مدبج ديرلر واكر راوی كندودن سن وشيخده — مدبج
دون كمسنه دن روايت ايدر ايسه اول سنده رواية الاكابر عن الاصاغر — رواية الاكابر
ديرلر وشيخ واحده مشترك ذاتين دن بريتك ارتحالی مقدم راوينك — عن الاصاغر
سنده سابق وثانينك سنده لاحق ديرلر واكر راوی متفق الاسم — سابق ولاحق
ايكی ذاتدن روايت ايدوب احدهما بی برنيسنه ايله تمييز ايلمز ايسه
اول سنده مهمل ديرلر وسندك اولندن آخر ينه دك صيغهٔ واحده — مهمل
يعنی جملهسی حدثنا واخبرنا وانبأنا ويا سمعت فلانا قال سمعت فلانا
ايله متصل اولور ايسه اول سنده مسلسل ديرلر حضرت ابن حجر — مسلسل
رضی الله عنه رب الاكبر نخبة الفكرده مسلسل ذيلنه صيغ ادايی ارداف
بيوروب خاتمه ده دخی طبقات رواتی بيان بيورمشلر ملخص فيه دن
اولمغله ترجمه سی ترك اولنوب ثم الرواة ديو بيان اولنان محلده
موجود اصطلاحات ايله تكميل اولندی اسماء روات واسماء پدرلری
واسماء اجدادلری متفق واشخاصلری مختلف اولور ايسه اول سنده
متفق ومتفرق ديرلر واكر اسماء محرره خطا متفق ونطقا مختلف اولور — متفق ومتفرق
ايسه اول سنده مؤتلف ومختلف ديرلر اكر انجق اسماء روات — مؤتلف ومختلف

خطا ونطقا متفق واسماء اباء انجق نطقا مختلف اولوب
* متشابه * ويا بالعكس اولورايسه اول سنده متشابه ديرلر كذلك اسماء روات
واسماء اباء متفق اولوب اختلاف نسبده اولورايسه ينه متشابه ديرلر
مذكوردن وماقبلندن برقاج نوع تركب ايدر مثلا اتفاق واشتباه اسم
راويده ويا پدری اسمنده حرف واحد وياحرفين ويا دخي زياده‌ده
اولور ويا بالاختلاف تقديم وتأخير اسم واحد ايله اولور ويا اسمين
جملة تقديم وتأخير ايله اولور ويا اسم واحدك بعضي حروفنى مشابه
* مثمن * اولديغى لفظده تقديم وتأخير ايله اولور * مثمن * بهاسى عالى وغالى
نسنه معناسنده استعمالى شايعدر عربيده فتح ثا وكسر ومد ميم ايله
ثمين دن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عجميه ومد را ايله كرانمايه
فرق ثمن وقيمت ديرلر استطراد ثمن اصل اصطلاحده سلعه يعنى متاعه ديرلر بعده
رايج اولانه ثمن وكاسده سلعه اطلاق اولنمشدر وقيمت ايله فرق
اكر قدر ومالبت شئ بيعده زياده ونقصان ملاحظه اولنميوب بايع
ومشترى بينلرنده تراضى اولورايسه مبلغ مرقومه ثمن واكر مبيع
تقويم مقومين ايله دفع اولنان مبلغه موافق ومعادل اولورايسه
* مجمر * قيمت ديرلر * مجمر * سيم وامثالى معادندن اعمال ودروننه آتش
وضعى ايله بخور ياقدقلرى آلت معروفه‌نك اسمى ضم ميم ايله مستعملدر
عربيده كسر ميم اول وسكون جيم وفتح ميم ثانى ايله مجمردن غلط
اولوب فارسيده لسان تركيده استعمالى كبى ضم با ايله بخوردان
ديرلر بخور آتشده رايحهٔ طيبه‌سى استشمام اولنان نسنه ودان ظرف
معناسنه اولديغى معروف امالسان تازيده اعراب محرر ايله مجمرك
آخرينه ها الحاق ايله مجمره دخى ديرلر مستعمل اولديغى اوزره ضم
ميم ايله مجمر عود امثالى مجمر درونده احراق اولنان نسنه‌لره
* محبت * اطلاق اولنور * محبت * سومك يعنى حب معناسنه مصدرى
اوله‌رق ضم ميم ايله مستعملدر عربيده فتح ميم ايله محبت دن غلط
اولوب فارسيده ضم ها ايله همال ديرلر ستير اوليه‌جكه محبت
امر محبوبه اتباع ودوام ذكر محبوب ومحبوبه شوق ومحبوب هرنه

مائل اولورایسه اکا میل وهربندن اجتناب واکراه ایدرایسه
* مخرمه *
اندن احتراز معنالرینه تعبیر اولنمشدر * مخرمه * ال صلدکاری
یاغلق تعبیر اولنان شیء معروفك اسمی عربیده کسرمیم وسکون
قاف ایله مقرمه دن غلط ومستعار اولوب فارسیده فتح دال
وسکون سین ایله دستمال دیرلر دستمال مرقومك صورت ترکیبی
ظاهر امامقرمه لسان عربیده الاجه پرده نك اسم خاصی اولوب
* محشر *
لسان ترکی به نقلنده معروف نسنه لره تشبیها اطلاق اولنمشدر * محشر
جمع اوله جق محل معناسنه فتح شین ایله محشر کونده تعبیری شایعدر
عربیده فتح میم وسکون حا وکسر شین ایله محشر افصح اولوب
فارسیده جمعیت مکاننه مد جیم عربیه ایله جای انجمن وقیامت
کوننه ضم را وسکون سین ایله روز رستخیز دیرلر بیت نوسم که صرفه
نبرد روز رستخیز نان حلال شیخ زخوان حرام ما شاهد تبه رو
مصراع ثانیی خواجه حافظك انشادی اوزره تحریر وعدم مطاوعتی
حدیث شریف اسماء نبوی علیه السلام
عفو بیوریله فائده مد حاء مهمله ایله حاشر رسول اکرم ونبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اسماء شریفه لرندن اولدیغی
حدیث شریف آتی البیاندن مستباندر قال علیه السلام لی خمسة اسما
انا محمد واحمد والماحی یمحوالله بی الکفر والحاشر احشر الناس
علی قدمی والعاقب بیورمشلردر وقدمی کلام شریفی خلق معناسنه
* محفه *
اولدیغی فراموش بیورلمیه * محفه * حیوان اوزرنده طائفه نساءراکب
اولمق ایچون اعمال اولنان شیء معروفك اسمی فتح میم وسکون حا ایله
مستعملدر عربیده کسرمیم وفتح حا ایله محفه دن غلط اولوب فارسیده
* محلادز *
فتح کاف ومد جیم عربیه ایله کجاوه دیرلر * محلادز * حدیدی جذب
وطرفینی قطب جنوبی وشمالی یه اقبال وبحر عمان اتصالنده وهند
نواحیسنده ظهور ایدن حجر معروفك اسمی عربیده علی ما هو المشهور
بکسر میم وسکون قاف ایله مقناطیس وحذف الف ایله مقنطیس
وعلی قول اعراب محرره وقاف یرینه غین معجمه ایله مغناطیس دن
غلط اولوب فارسیده اسامی ثلاثه کثیر الاستعمالدر لکن فتح دریده

جزئين دن مركب اهن ربا ديرلر جزو اولى مد الف وفتح ها وسكون نون ايله آهن دمور معناسنه معروف وجزء ثانيسى ضم رلوعدباايله ربا قاپيجى معناسنه بودن لفظندن اسم فاعل اولمغله معناى تركيبيسى دمور قاپيجى ديمك اولور خفى اوليه كه كاتب چلبى مرحوم بيك يدى يوز يكرمى برسال ميلاديسنده ترتيب اولنمش افرنجى العباره بر رساله يه دست رس اولوب بعد الترجمه فيوضات مقناطيسيه تسميه ايلديكى مجله ديباجه سنده مرقوم در كه بعض كتب قديمهٔ حكميهٔ لاتينيه ده محرر اولديغى اوزره حجر مرقوم ابتدا بلاد اناطولى دن مغنيسا جانبنده ظهور وياباني بلدهٔ مرقومه مغنيسا نام شخص ابتدا دست رس اولسندن مغنيسا لفظى تعريب وباتعريف ايله مشهور اولمشدر وقول بغايت دوردر. مغنيسيا اسم شطى اولوب اكثرى قورشوندن حاصل وسياهه مائل برنوع جوهره اطلاق اولنور مرحومك منشأ غلطى حديدى توصيفندن اولمق غير بعيددر استطراد سنك پارهٔ معروفك حديد وپولادى جذب وقوى ضروركبله حديدى حصه دار ايلسى وتعليق ويا برظرفه وضع ايله درون آبه القاسده اول محلك نصف النهار دائره سنه مساوات وموازات يعنى بركوزى كه برطرفنده وديعهٔ سبحانى جوهر غير محسوس كوره ارضك قطب جنوبيسى سمتنه وچشم ديكرى قطب شماليسى سمتنه طوغريلوب ناظر اولمسى خصوصنده اصلا نيچه لابعد توجيهات عقليهٔ لاطائل ايراد ايلمشلردر حقيقى جناب خداى متعال لم يزل ولا يزال حضرتلرينك آيات باهرهٔ نامحصوره والطاف عميمهٔ مالانهايه لرندن عبادى مسلمينه قبله نما وكشتى بانى قوللرينه رهنما ومخلوقات سائره سنده ابداع بيوردقلرى كبى محرر منافع عديده دن غيرى نيجه فوائدى حاويدر بودخى سنبر دكلدر چكه قبلهٔ ارضنده ويابالذات استعمال اولنان آهن پاره كه ابره تعبير اولنور مقناطيسك شمال وجنوب كوزلرى معلوم اولدقدن صكره ابره يه سورلدكده توجهى برعكس اولور يعنى حجرك شمالى كوزينه سوريلن حديد پاره نك اوجى جنوب طرفنه وجنوب كوزينه سوريلن دمورك

ردقول مرحوم كاتب چلبي وتحقيق حجر مقناطيس

اوجی شمال جانبنه توجه ايدر امور غريبه دندر كه كاتب چلبي مرحوم
اصحاب هنر ودقتدن معدود خصوصا معارف جزئيه ده صاحب يد
طولا بروجود ايكن ياوه كويان افرنج طائفه سنه تبعيت وكويا
طول وعرض بلداني مبين رسالهٔ مار الياني ذيلنده شهر مز اولان
قسطنطينيه نك ابره سي نقطهٔ شمالدن يدي درجه جانب شرقه ميل
اوزره در تحريری تماًمنده على العميا طباع ابراهيم افندي مرحوم
دخی كمال اهتمام وامتحان ايله نقطهٔ شمالدن اون بربچق درجه يه قريب
غربه ميل مشاهده اولنمشدر غفلت اولنميه ديو ترقيم وطبع ايلمشدر
بينهماده آشكار تفاوتدن قطع النظر حجر مقناطيسدن كوز تعبير اولنان
جوهر ايله مزين بهر قطعه سنده چشمك ضعف وقوتنه كوره نقطهٔ
شمالدن جانبين يعنى شرق وغربه درجات متفاوته ايله احدهما آخره
مطابق اولميه رق تفاوتلری مجربدر بناءً عليه قبله نما وپوسله اعمال
ايدن شخص برقطعه مقناطيس تدارك ايلدكده صغير وكبير
اكر اول سنك پاره ده كوز موجود ايسه انحرافنی بيلك ايچون اولا
كنده وابرهٔ جديدينی معتمد عليه ابرهٔ ديكر ايله عيار ايدوب
حجر جديدك انحرافنی بيلوب حفظ ايلمكه محتاجدر يعنى آستانهٔ
امن آشيانه ده اعمال اولنان قبله نما وپوسله لر بينلرنده واقع تفاوتدن
كشتيبانلر ره راستلرين بيله ميوب اكثری غرق وتلف اولدقلری پايهٔ
سرير اعلايه انها اولندقده خزينهٔ عامرهٔ سلطانيه دن بيضهٔ بط
مقداری برقطعه حجر مقناطيس اخراج وغلطه ده پوسله جيلرك برينه
احسان وحرفت مرقومه اصحابی بالجمله پوسله لرين اول تاش ايله
امتحان ايلملرين فرمان بيورمشلر كل شىء يرجع الى اصله مصداقی
بعد زمان جنت مكان سلطان محمود خان عهدنده برتقريب ينه
خزينهٔ همايونه رجعت ايلمش اصحاب سفن وكشتيبانلرك پيدرپی
تقديم عرضحال ايله استدعای عنايتلرينه مبنى حرفت مرقومه
بيلرنده امانت ايله معروف برپوسله جيه احسان بيورلوب الى الان
سنك مزبور شخص مرقومك كريمه زاده سی يدنده موجود اولوب

آستانهٔ علیه ده اعمال اولنان جمیع یوسه‌لر اول سنك ایله عیار اولنور
وبجر مزقومك قوت جاذبه‌سی سرمساق سورمك ورطوبتده قمق
وسائر اسباب ایله زائل اولدقده اوج کون طری وصیجق بکجی قانی
درونـنه وضع ایله قوة جاذبه سنی اعاده بلکه اولکیدن زیاده قوت
ویردیکی کتب مفردات طبیه ده محرردر لکن واقعه مطابق اولمیوب
قوهٔ معلومه‌سی برودتدن غیری برسبب ایله زائل اولمیوب ایام حاره ده
بنه رجعت ایدر لکن وقت برودتده صیجق بکجی قانی مثللو سرکای
کرم دخی اعـادهٔ قوت ایلدیکی مجربدر وسنك مزبورك خواص
کثیره سندندر قسم اعلاسی یعنی لاجوردی وصاف اولانندن
برمقدارینی بیاض حریره لف ایله استصحاب جاه وجلال وقضای
حوائج وبین الناس مقبول اولمغی مورث ودردست اولمسی صوقدن
حاصل کزاز تعبیر اولنان مرضك دفعنه بادی وحین ولادتده نسوان
النده طوتمق وحاملك صول طـرفنه تعلیق ایلمك سهولت ولادته
سبب اولدیغی تجربه اولنمشدر لکن سنك پاره‌ئی حائض عورت مس
ایدر ایسه بو خاصه زائل اولور وزخل سنبله ده ایکن کل آب ایله غسل
وبعد التصفیه کحل یاپلوب ومریخ میرانده ایکن کذلك حدید دن
سرمه یاپلوب کحل مقناطیسی کندو چشمنه وسرمهٔ حدیدی آخر
چشمنه اکتحال وبرمدت ناظر ومنظور اولدقدنصکره بینهماده فوق
مایتصور محبت درکار اولدیغی تجربه ایلمشلردر * مهلبی * پرنج اونی ولبن * مهلبی *
وسکر ایله طبخ اولنان طعام معروفك اسمی کتب مفردات طبیه ده مرقوم
اولدیغی اوزره عربیده ضم میم وفتح هاء هوز وتشدید وفتح لام ایله
مهلبیه دن غلط اولوب فارسیده کسرتین ایله فرنی دیرلر ایمش
وجه تسمیه‌سی مهلب بن مغیره‌نك معده‌سنه منصب سودایی دفع ایچون
حکمادن دورس بابلی ایجاد ایتمکله مهلب مرقومه نسبت اولنمشدر
مخزن * مال حفظ اولناجق محل معروفك اسمی فتح میم ایله مستعملدر * مخزن *
عربیده کسر میم ایله مخزن دن غلط اولوب فارسیده فتح کاف عجمیه * مخبز *
وسکون نون ایله کنجینه دیرلر * مخبز * مراد ایلدیکی ایشلر واصطفا

اولنمش

اولمش يعني اورتمدلمش معنا رینه دال ولفظ مختارك تصغيرى اولمرق
مستعملدر عربيده ضم ميم وفتح خاو كسر وتشديد يا ايله مخيردن غلطدر
زيرا حرف زائد اولديغيچون تا حذف اولنوب الف دخی اصلنده يادن
مقلوب اولمغله ثلاث تكثيرده بنه يايه تبديل اولنمشدر و بو اسم ده
ثالث زائد اولمسنه اشتقاقی خيردن اولمسی دالدر غلط مرقومك شيوعنه
سبب ائمه نحاتدن ابو عمرو واصمعيدر كه خطا ايدوب مختارك تصغيرى
مخيردر ديو ذاهب اولوب وبعضيلر لفظ مختار ثريا وكيت وسائر
بونلر امثالی تصغير اولنمیان اشيادندر ديو قائل اولمشلردر لكن قول
ارجح تحرير بمز اوزره مصغرى مخير اولمسيدر استطراد لفظ مختار
فاعل ايله مفعول بينلرنده مردددر زيرا اصلی كسر ويا فتح يا ايله مخير
اولوب على كلا التقديرين يا حرف علت ماقبلی مفتوح اولمغله الفه
قلب اولنور ومختار حرف جر ايله فاعل ومفعولدن تميز واقع اولور
يعني فاعلنده مختار بكذا ومفعولده مختار من كذا دينور وسيد
شريف جرجانی عليه الرحمة السبحانی لفظ مختار باری تعالى عز اسمه به
اطلاقنده ان شاء فعل وان شاء لم يفعل ايله تفسير بيوروب شرح
مواقفك الهيات بحثنده اثبات قدرت ايچون ذكر بيوردقلرى فروعك
قبيلنده اسم الله تعالیدن قادرى ان شاء فعل وان لم يشأ لم يفعل ايله
تفسير بيورمشلردر ثانينك موجه واعلا والطف واحلا اولديغی
اربابنك معلوميدر * مد بصر * منتهاء بصر يعني كوز كورديكی محلك
نهايتی معناسنه استعمالی شايعدر عربيده فتح ميم وبا وصادو مد دال ايله
مداى بصردن غلط اولوب فارسيسی فتح همزه وسكون نون ايله
انجام نكه اولور اگرچه يعقوب روايتنده حذف يا ايله مدالبصر
وارد اولمش لكن صاحب قاموس مدى كدنی الغاية
والبصر منتهاه ولا تقل مد البصر قولنه اتباعا التفات اولنماز
مدرر * باعث تبول معناسنه فلان نسنه مدرردر تعبيرى
شايعدر عربيده باعث تبول اولان نسنه يه فتح ميم وواو ولام
وسكون با ايله مبوله اطلاقنه شاهد عربك عربانك شراب مبوله

تحقيق تصغير
مختار وبيان غلط
اصمعی وقول ابن
مغاير بن السيد
شريف
جرجانی

* مد بصر *

* مدرر *

قوللریدر فارسیسی مدشین ایله شباشه آور اولور فاقه کسر میم وسکون دال ایله ادرار بول معناسنه اطلاقی معروفدر لکن فتح میم ایله لفظ مرقوم ناقه سود ویرمك معناسنه موضوع اولوب ادرت الناقة فهو مدره دیرلر معلوم اولسیکه ادرار سود ویرمك ومیوه ویرمك معنالرینه اولمغله بول ومیوه اطلاقی تأدیا تشبیه واستعاره اولمشدر توجیه مرقومه آشنا اولمیانلرك وقت ادعلم ایله تقوم ایدنلرك غلطدن سالم اولمیه جغی محتاج بیان دکلدر

* مرتبط * مرتبط * فلان آدم بوصورتده باغلامش معناسنه مبنی للفاعل کسر با ایله فلان مرتبط بکذادیو مستعملدر عربیده ترکیب مرقوم مبنی للمفعول اولمغله فتح با ایله مرتبطدن غلط اولوب فارسیده عموما باغلو معناسنه فتح با وسکون بین ایله بسته دیرلر

* مرثیه * مرثیه * شعر ونثر ایله میتك اوصاف حمیده سنی ذکر وزاری ایلمك معناسنه تشدید یا ایله استعمالی شایعدر عربیده فتح میم وسکون را وکسر ثا وفتح وتخفیف یا ایله مرثیه دن غلط اولوب فارسیده ضم سین وواو معروفه وکاف عربیه ایله سوك دیرلر

* مرجنکوش * مرجنکوش * ریاحین انواعندن رایحه سی بغایت لطیف بر ونی تحریف ایله مرجان کوشك اطلاق اولنسان نبات مشهورك اسمی فارسیده فتح میم وزا وسکون را ونون وضم کاف عربیه ایله مرزنکوشدن غلط اولوب معربی فتح میم وزا وسکون را ونون وضم جیم ایله مرزنجوش در لکن اعراب مرقوم ایله مردقوش دخی اطلاق اولنوب اصل اسم عربیسی فتح سینین ایله سمسق در

* مردانه * مردانه * تمبر اچمقلری معروف اوقلاغونك اسمی فارسیده فتح واو وسکون را ایله وردانه دن غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون طاء مهمله وفتح میم ولام ایله مطلمه دیرلر

* مرسین * مرسین * شجر وثمری معروف وخوشبو نسنه نك اسمی فارسیده کسر ومد میم ایله میرسیندن غلط اولوب عربیده مد الف ایله آس دیرلر

* مرکب * مرکب * ترقیم وتحریره سبب شئ مشهورك اسمی عربیده کسر حاء مهمله ایله حبر وکسر میم ایله مداد وفتح خاء معجمه ایله خضاض وکسر نون وسکون قاف ایله نقس اولوب فارسیده جزئین دن مرکب زاکاب

دیرلر مدنزا وکاف عربیه ایله زاك قره بویه تعبیر اولنان زاج معناسنه
وآب معروف اصلی آب زاك اولمغله علیتة تقلده مضاف الیه تقدیم
اولنمشدر سنیرد کلدر که مداد مرکب تلاحق افکار ایله ایجاد
اولنان اشیادن اولوب قدیمده عربی وعجمی تحریرات زاج صو بی ایله
اولمغله ثابت تعبیر اولنور بعده جزء آخر اضافه سیله ترکیب اولندقده
قدیمیسندن فرق ایچون هر دیارك اصطلاحنه کوره اسماء محررهدن
مداد مرکب ویازاکاب مرکب دیه رك کثرت استعمالدن
موصوفی ویامضاف الیهی ترك اولنوب مثیٔ مرکب مرقومه علم
درجه سنه رسیده اولمشدر اصلی معلومی اولمیوب علی العمیا
تکلمده غلطه داخل اوله جغی محتاج بیان دکلدر حبر
مرکبك اجودینی اعمال ایچون بوصورتده نظم اولنمشدر بیت

مقدار دوده صمغست مقدار هردومازو

مقدار هرسه زاکست وآنکاه زور بازو

مرمات * لازم عمارت نسنه یی اصلاح ایلك یعنی دوزمك ویاپمق
معناسنه مستعملدر عربیده مطلقا اصلاح ایتمك معناسنه فتحتین
وتشدید وفتح میم ثانیه ایله مرمه دن غلط اولوب فارسیده مد سین
ایله ساختن دیرلر خفی اولمیه که مرمته تعمیر اطلاق اولنمسی دخی
استعمالات عربیه یه نظرا غلط اوله جغی اشکاردر زیرا تعمیر انجق
عمر یعنی حیاتده مستعمل اولوب عمرك الله تعالی کلامنی
بتعمیرك الله تعالی ایله تفسیر ایلمشلردر یعنی باقرارك له بالبقاء معناسنه
وعمرالله مافعلت کذا کلامنك اصلی عمرتك الله تعمیرا اولدیغی
وعمرالله تعالی منزلك عمارة یعنی باب اولدن کسر عین ایله عمارة
بفلان نسنه یی یاپمق معناسنه اولدیغی فرق وتمییز ایلمشلردر * مروت
انسانیت ورجولیت کامله معناسنه تشدید وفتح واو وترك همزه ایله
مستعملدر عربیده ضم میم ورا وسکون واو وفتح همزه ایله مروءهدن
غلط اولوب فارسیده فتح میم وسکون را ایله مردمی دیرلر القاب
مراسلاتدن مروتلو تعبیری دخی ماده مرقومهدن اولدیغی محتاج

طریق عمل مداد مرکب

* مرمات *

فرق تعمیر وعمارت

* مروت *

* مروحه *

تفصیل دکلدر * مروحه * تقلیب هوا وتأثیر آفتابدن وقایه ایچون استعمال اولنان آلت معروفه‌نك اسمی فتح میم ایله مستعملدر عربیده کسر میم وسکون را وفتح واو وحا ایله اسم آلت اولان مروحه‌دن غلط اولوب فارسیده جزئین‌دن مرکب بادباز دیرلر مد با ایله باد معروف ویته مد ایله باز تکرار وکیر دونمك معنالرینه اولمغله

مطلب اسماء الالات التی یأخذ بالید

هوایی تکرار ایدیجی وکیرو دوندریجی دیمك اولور مستور اولمیه که اهل لغت عندلرنده ال ایله آلینوب نقل اولنان مفعل ومفعله وزنلرنده آلاتك اسامیسی کسر میم ایله قرائت اولنمسی قضیه ملتزمه وعادت محکمه‌در لکن منطقة الیطارك مفتوح المیم ومدهن ومسعط ومنخل مضموم المیم اولملری شذوذدن اولوب مدق دخی مضموما شاذه داخل ایسه‌ده بعضیلر اصلی اوزره کسره جواز ویرمشلردر اما مرقات ایله مناره مثللولر من وجه آلت ومن وجه مکان اولدقلرینه نظرا مفتوح المیم اولملریله محرر اولان قاعدهٔ کلیه‌یه خلل تطرق ایلمز * مستحکم * محکم ومتین معناسنه فتح کاف ایله شایعدر عربیده کلمهٔ لازمه اولمغله ضم میم وسکون سین وحا وفتح تا وکسر کاف ایله مستحکمدن غلط اولوب فارسیده ضم همزه

* مستحکم *

* مسقال *

وسکون سین ایله استوار دیرلر * مسقال * بری برندن متفاوت عدد معلومه قامش پاره‌لرندن اعمال ونفخ ایله استعمال ایلدکلری ساز معروفك اسمی فارسیده ضم میم ایله موسیقاردن غلط اولمسی مشهوردر لکن بنه اسان دریده کسر میم وسکون سین وفتح کاف فارسیه ایله مسکل وضم میم وواو مجهوله وکسر ومد سین ایله موسیقال اطلاق اولمسی ایله اخیر حذف واو وما ایله اصل اوله جغی آشکاردر زیرا موسیقار لفظی شوبان قوالنه وعلی قول جمع آلت غنایه اطلاق اولنور محدثاتدن اولمغله عربی فصیحنه ظفر یاب اوله مدق مولدین ضم شین ایله شبیبه

* مسفره *

دیرلر * مسفره * مضحك مجلس اولمق معناسنه مستعملدر عربیده فتح میم وخاء معجمه وسکون سین ایله مسخره‌دن غلط اولوب فارسیده

* مسلمان *

فتح تاء اول ورا وسکون ثانی وضم با وواو مجهوله ایله ترزو دیرلر * مسلمان

منقاد یعنی اوامر سبحانیه یه انقیاد ایدیجی واصطلاحده مؤمن وموحد
معناسنه مستعملدر عربیده ضم میم وسکون سین وکسر لام ایله
مسلمدن غلط اولوب فارسیده فتح با ومد کاف عجمیه ونون وضم کاف
مرقوم ایله یکانه کوددرلر استطرادا اسلام حضرت الله جل جلاله عین
وعرض وجمیع اشیانک خالق اولدیغنی بلامنازعة تسلیم وبدایة ونهایتی
اولمیه رق موجود وصفات کمالیه ایله موصوف اولدقلرینه اعتقاددر
استعیذ بالله ادخلوا فی السلم کافة آیه کریمه سنده واقع سلمی ابو عمرو
کسر سین وسکون لام ایله قرائت واسلام معناسنه تفسیر ایلمشلردر
اما اعراب محررایله سلم اطاعت وانقیاد وضد حرب معنالرینه کلور که
اوائلی مکسور واضدادلرینک اوائلی مفتوح الفاظه ملحقدر خصبک
ضدی جدب وعلمک ضدی جهل وغنانک ضدی فقر وامثاللری
کثیر الوقوعدر سلم مرقوم صلح معناسنده لالتده سینک فتح وکسری جائز
اولدیغی فراموش بیورلمیه وفتح سین ایله سلامة عیوبدن بری اولمق معناسنه
اولمغله السلام علیکم دیمه نک مدلولی اشکار اولور لطیفه فتح سین ایله
سلام بادیه ده نابت برشجرک دخی اسمیدر اهل بلده نک بری اهالی بادیه دن
براعرابیه تصادفنده السلام علیکم دیمش واعرابی دخی الجمجات
علیک ایله رد ایلمش بونه کونه جواب غیر مسموعدر سئوالنده
بادیه لنشین سلام وجمجات احدهما آخره مشابه ایکی آجی اغاجدر
سن بنم اوزریمه سلامی خواهایلدک بن دخی مقابله بالمثل ایلدم دیو
جواب ویرمش بودخی سزاواردر که فقهای کرام حضراتی سلامی
التی محلده تجویز ایلمشلردر اولی تلاوت قرآن کریم وذکر اسم
عظیم ایدنه ثانیسی حکومته مشغول قاضی یه ثالثی بیع وشرایه مباشر
اهل سوقه رابعی اذانه مشغول اولانه خامسی درس مذاکره ایدنه
سادسی حمامده کشاده تن اولنه * مسیلمه * حنیفة بن لجیم نسبت
اولنان قبیلهٔ حنیفه دن نشأت واکاذیب دوراد ور ایله مشهور
شخص بی شعورک اسمی فتح لام ایله مستعملدر عربیده ضم میم وفتح
سین ومیم ثانی وسکون یا وکسر لام ایله مسیلمه دن غلطدر لفظ

مطلب الفاظ مکسور الاوائل واضدادهم مفتوح الاواخر ولطیفة غریبه

* مسیلمه *

من قوم مسلمه نك تصغيري اولديغي المصغر ما ضم اوله وفتح ثانيه
والحقه ياء ساكنة قاعدهٔ كليه سندن مستبان در وجهتين محررينك
خلافنده دعواي صحت ايدن اكذب من مسيلمه اوله‌جغي محتاج بيان دكلدر
استطراد ابن يامين تعجيز ذيلنده لاجل الاستشهاد كنيهٔ
مباركلرين ايراد ايله قلم هرزه كوي فقير كسب شرف ايله دل سير
اولديغي محمد بن الحنفية رضي الله تعالى عنه حضرتلرينك كنيهٔ
شريفه لري على ما هو المشهور ابن حنفيه ديو تزبير اولنمشيدي
ذات شريف مشار اليه اسبغ الله سجال غفرانه عليه ابو القاسم محمد
بن علي بن ابي طالب المعروف بابن الحنيفيه حضرتلريدر والدهٔ
محترمه لري قبيلهٔ محررهدن اولملري ايله ابن الحنيفيه ديمكله اشتهار
بولوب كثرت استعمالدن ياء اولي ترك اولنمش اوله مشار اليه
حضرتلري غزواتده شجاعت وبهادرلكي كالعلم وزهد وتقوالري
مسلم عالم ايدي حتى امام مبرد كامل نام مؤلفنده روايت ايدر كه والد
ماجد كثير المحامدلري حضرت علي كرم الله وجهه حضرتلري
بر درع طويله ذيلندن شو مقدار قطع اولسون ديو اشارت عليه‌لري
صادر اولدقده محمد بن حنيفه درعي رقوبي الينه آلوب بر دستي ايله
اشارت بيوردقلري محلدن طوتوب دست ديكري ايله قطعي
اراده بيوردقلري محلدن فضله سني چكوب قوپاررلر بو دخي
كامل مبردده مسطوردر كه حضرت معاويه رضي الله عنه زمان
دولتلرنده قيصر روم خبر كوندروب جانبلرندن اقدم اولان
خلفاي كرام زمانلرنده بعضا طرفمزدن دلاورلر ارسال واول
طرفك شجعاني ايله مقابله واظهار هنر ايدرلر ايدي اكر رخصت
عليه‌لري اولور ايسه بنده كوندرهلم ديو ارسال نامه ده كالاول
كوندرلسنه جواب تحرير اولنمش بعد زمان طرف قيصردن بغايت
درازقد برشخص ايله زياده زور بنجه برآدم ورودنده حضرت
معاويه حضرت عمرو بن العاصي دعوت بيوروب طويل القامه
اولان رومينك كفوي بولنمز قيس بن سعد بن عباده رضي الله تعالى

قصهٔ برحصهٔ محمد بن الحنفيه ابن سيدنا علي رضي الله عنهما

عنه

عنه ایله مسابقه ایچون بارشدیره لم لکن زور آور اولان کسنه نك عملی خاطره کلدی رأیکزه محتاجدر بیوردقلرنده حضرت عمرو یا امیرالمؤمنین بحمده سبحانه طرف اسلامده اوز زور آوره غالب ایکی ذات موجوددر لکن ایکیسیده توجه و محبتکز درکار ذاتلردن دکلدر بری محمدبن حنفیه ودیکری عبدالله بن زبیر رضی الله تعالی عنهما حضراتیدر جوابلرنده حضرت معاویه طرف اسلامدن کفاره برینك غلبه سی لازم هرکم اولور ایسه اولسون بیوروب رومی پهلوانلری احضاره امر بیورمشلر اولا قیس بن سعد بن عباده دعوت اولنوب حضور خلیفه ده اثبات وجود ایلدکده ایقلرینه لبس بیوردقلری سراویلی اخراج وشخص رومینك اوزرینه اتارلر مسفور دخی آلوب کیدکده بغایت درازکلمسندن مغلوب اولمجغنی بیلوب خجل اولمغله دفع ثقلت ایدر بعده مشارالیه محمد بن الحنیفه دعوت اولندقده ترجمانه خطاب بیوروب مسفوره سویله استر ایسه جالس اولوب دستنی بکا ویرسون چکوب قالدیره یم ویا اول بنی جر ایله دیزمی یره کتورسین اکر استر ایسه امر برعکس اولسون بیوردقلرنده رومی قعودی اختیار ایلمش اولا رومی هرنه قدر همت وغیرت ایلدی ایسه ادنی تحریکه قادر اولمه مش ثانیا حضرت محمد بن حنیفه قوت محمدیه ایله یا الله دیوب رومی یی قالدیروب برطرفه رمی بیورمشلر بعده امر برعکس اولدقده برحمله ده رومی یی ارضه فرش بیورمشلر بو اثلردن ماعدا قصص برحصصلری اوراق کتب تواریخی تزیین ایلمشدر محمدبن حنیفه رضی الله عنه حضرتلرینك ولادت باسعادتلری یکرمی ایکی سنالنده اولوب ارتحاللری مدینهٔ منوره ده سکسان برتاریخنده نفعنا الله تعالی بشفا عتهم آمین

* مشترك * مشترك * شرکاء بینلرینده اوزناقلق اولان شیٔ معناسنه بونسنه فلان ایله فلان بینلرینده مشترکدر دیو فتح را ایله استعمالی شایعدر عربیده ضم میم وسکون شین وفتح تا وکسر را ایله مشترکدن غلط اولوب فارسیده فتح همزه وسکون نون ایله انبازشدن

دیرلر تخفی اولمیه که حذف ایصال قبیلندن مدخول به مشترك
فیه دیمکله فتح را روشنا اولور لکن مشهورك خلافی اوله جغی یعنی
حذفدن سلامت اولی اولدیغی علم ایله ادنی مشارکتی اولانلرك
* مشطه * معلوملریدر * مشطه * مجلد ویاپوشجیلرك بو مروق ایله اخذ واستعمال
ایلدکلری آلت معروفه‌نك اسمی فارسیده ضم میم وسکون شین
وطا برینه تاء مثلثة وهاء اختصاص ایله مشته‌دن غلط اولوب
عربیده اسم فصیحنه ظفریاب اوله‌مدق مولدین اعراب محرره ایله
مشطادیرلر ضم میم وسکون شین وآخرده تا ایله مشت بو مرق معناسنه
معروف وآخرینه هاء اختصاص الحاقی ایله بو مزوغه مخصوص
* مشق * آلت دیمك اولور * مشق * تعلیم معناسنه یعنی فلان نسنه‌یی اوکرندیکمی
محلنده مشق ایلدیکمی تعبیری بغایت شایعدر عربیده معانی
لغرندن قطع النظر محلده مناسب وملایم کتابتده سرعت
وحروفی مد معناسنه اولمغله فارسیده مطلقا سرعت وعجله یه کسر
شین ایله شتاب دیرلر منشأ غلط بو یله خاطره لایح اولورکه تعلیم
کتابتده استاددن اخذ اولنان نسخه ونیرلك یعنی اورنك آلوب سن
دخی مشق یعنی سرعت کتابت وتمدید حروفه ادمان ایلدیکمی
سؤالندن انموزج مرقومك اسمی کثرت استعمالدن مشق اوله
ومخترعات الفاظ تعلیم معناسنه تمشق دخی ایجاد ایله بعدبعد ورق
پاره مرقومه یه تشبیها سائر صنایع وحرفه دخی علی العمیا استعمالی
* مشوار * شایع اوله * مشوار * خیولك هنرینی اظهار محلنده شوآته بر مشوار
ایله کورملم تعبیری مشهوردر عربیده کسر میم وسکون شین ایله مشوار
طواری یعنی عرض ایتك محلنك اسمی اولوب فارسیجه مدبا ایله بازار
چارپا اولور بو دخی مستوردکلدرکه هر نسنه‌نك یعنی عرضنده
احسن حالنی اظهار ایدرلر مشوار ایله دیمك بو معناده اوله اما مشواری
* مشوش * یلمش یاران کلامی ایلکی بازاره چقدی مثلنك مرادفی اولور * مشوش
مخلوط یعنی قاریشق معناسنه مشهوردر عربیده شین برینه ها ایله هوز
ایله مهوشدن غلط اولوب فارسیده کسر ومد شین وفتح را ایله

شبرم دیرلر خفی اولمیه که هاش یهوش هوشا اختلط یختلط
اختلاط ایمک اولور ابن مسعود رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن
روایت اولنان حدیث شریفده ایاکم وهوشات اللیل وهوشات
الاسواق وحدیث شریف آخرده من اصاب مالا من مهاوش
اذهبه الله فی نهابر ونهابر نون وباء موحده ایله مهالك معناسنه در
حدیثین شریفینده وارد فتح هاوسکون واو ایله هوشات اختلاطلر
وفتح میم وکسر واو ایله مهاوش فتنه وفساد محللرندن جمع اولان
قارشق مال اولملری مهوشك مخلوط معناسنه دلالتنه شاهدین عادلین
اولملرندن اشتباه مندفع اولور امالفظ مشوش وتکفیر وامثاللری
مؤلفات کبارعلماده کثیرالورود خصوصا علم معانی کتبنده لف ونشر
مشوش کلامی نامعدوددر بناء علیه صاحب قاموس فیروزآبادینك
ومؤلف درة الغواص ابو محمد حریرینك عبارهلری بعینه نقل اولندی
قاموسده بینهم شواش اختلاف والتشویش والمشوش والتشوش
کلها لحن وهم الجوهری والصواب التهویش والمهوش والتهوش
والتشاوش والتهاوش مرقوم ودرة الغواصده یقولون شوشت الامر
فهومشوش والصواب ان یقال فیه هوشت الامر فهومهوش لانه
من الهوش وهو اختلاط الشیء مرسومدر فلیتأمل * مشه * حدید
وسائر معادندن اعمال وآتش قیصدیروب وتلقیط یعنی دبوشرمهده
استعمال اولنان آلت معروفهنك اسمی فارسیده مد میم ایله ماشهدن
غلط اولوب عربیده کسر میم وسکون لام ایله ملقاط دیرلر
خفی اولمیه که عربیده ملقاط اعراب محرر ایله منقاشه وجینه یه
وبونلر امثالی نسنه دوکشدیرمجی آلتلره اطلاق اولنور منقاش که قاش
نسج ایدنلر روی اقشه دن برزلری اخذ ایچون استعمال ایلدکلری آلت
اولوب تحریف ایله زمانه مزده منچ اطلاق ایلدکلری جینه ده
تصحیحمز ذیلنده بیان اولنمشدر وفارسیده ماشه اول وضعنده قللاو
توفنکلرده چقماق برینه مستعمل نسنه نك وقبوجی ودمورجیلرك
قصاجنك اسملری اولوب توفك ماشه سنه تشبیها تعمیم اولنمشدر

* مشین * مشین * دباغت اولنمش قیون دریسنك اسمی فارسیده کسر میم و شین
وسکون یا ثانی ایله مبشین دن غلط اولوب عربیده فتح همزه و کسر
ومد ذال ایله ادیم دیرلر مبشین لفظنده مبش خصوص ایله قیون
معناسنه اولوب یاء نسبت ونون تأکید نسبت ایچون کلدکلری بیان
اولنمش ایدی اول سببدن پوست مرقومه تسمیه اولنمشدر پوشیده
فرق کوسفند وغرم اولمیه که مبش تعمك اسم خاصی اولمغله اهلی و دشتی سنه اطلاق اولنور
تفریق ده اهلی سنه ضم کاف فارسیه ایله کوسفند و کوسپد و دشتی سنه
* مصرف * ضم غین معجمه وسکون را ایله غرم دیرلر * مصرف * صرف ایتمکلك معناسنه
فتح را ایله استعمالات صحیحه دن ایکن بعضی متفضلان زمانه دن افصحی
عربیده فتح میم وسکون صاد و کسر را ایله مصرف در ادعای نابجارینه
التفات بیورلمیه زیرا ضرب بابی مثاللردن مصدر میمی فتح عین ایله
کلوب واسم زمان ومکان کسر عین ایله اولملری قیاس مطرد اولدیغی
شافیه وسائر کتب صرفده مصرحدر فرهنك محمودیده محرر اولدیغنه
نظرا لفظ عربی اوله رق فارسیده فتح خاء معجمه وسکون را ایله خرج دیرلر
* مصره * ایمش * مصره * جلاهلر ملازمه سندن معروف کوجك قامش پاره نك
اسمی فارسیده مد میم وضم سین وواو مجهوله وآخرده ها ایله
ماسوره دن غلط اولوب عربیده کسر همزه وسکون سین ایله استاج
صورت وزن ماء انهار وابار دیرلر استطراد السلطان سلیمان خان سقاه الله تعالی من انهار الجنان
باغچه قریه سنده ادخار آب ایچون ایجاد و بنیاد و اول صدقه جاریه دن
اسلامبول وسائر اماکنه جریان ومحال عدیده یه تقسیمده بلا زیادة
ولا نقصان تعدیل اولنمق فرمان بیورلدقده آدرنه لی یحیی افندی نام
برذات صاحب دقت علی قدر الامکان کرارا ومرارا تجربه وامتحان
والی الآن راه ایبان میانلرنده مستعمل وجاری ماسوره تعبیر اولنان تقبه
تام الاستداره بر درم قرشونك نفوذ ایلدیکی محلدر زیرا انی پارمقلك
سوراخلری متفاوت اوله جغی محتاج برهان دکلدر بر ماسوره بر درم
رصاص نافذ اولان ذلك اولوب نصف ماسوره نصف درمدن
ایکی بغدای نقصان قرشونك کچدیکی دلك اولوب ربع ماسوره که

برجو الدوز تعبیر اولنور ربع درم یعنی بردانکدن نصف بغدای
نقصان بنه نام الاستدار ه قورشون نفوذ ایدن محلدن جریان ایدن آبه
اطلاق اولنور لکن بشرط آنکه مقیاس اتخاذ اولنان ظرفك ماسوره
دلکی محلندن یوقارو برینك بطنی آخرك ظهر ینه مماس التی اربه مقداری
اصبع که ذراع نجاری یارمیدر بو یاریمق ایله ایکی یارمق حالی محل
قالوب حین قیاسده اول ظرف لب ریز اولملق لازمدر بودخی ستیر
اولیه که برجو الدوز آب برخزینه یه یکرمی درت ساعت جاری
اولسه برکون و برکیجه ده بهر قربه سی یکرمی یش قیه دن اوتوز التی
قربه ماکه طلقوز بوزقیه آب حاصل اولوب ثلاثة ارباع دخی ضم
اولندقده وقت مرقوم یعنی یکرمی درت ساعتده برماسوره صودن
اوچ بیك التی یوزقیه ما جمع اولور بودخی مستور اولیه که حفر آبارده
برکیجه یعنی اون ایکی ساعتده بهر طولومی قرق درت قیه اولمق اوزره
قرق طولوم ما اخراج اولنسلن قبو یه برماسوره آب موجوددر دیو
حکم اولنور زیرا برکیجه ده مجتمع آب قرق طولوم اولمغله بیك یدی یوز
التمش قیه ایدر جکی آشکار در نهاریسی دخی ضم اولندقده
اوچ بیك بشیوز یکرمی قیه ما مجتمع اولمش اولور * مصطبه * دکان ‏‏* مصطبه *
کبی اوزرنده جلوس ایچون مخصوص و مرتفع بنا اولنمش مکانك
اسمی عربیده کسر میم و سکون صاد ایله مصطبه دن غلط
اولوب فارسیده ضم صاد و تشدید و فتح طا ایله صفه دیرلر
اکرچه لفظ مرقومك عربی اولدیغی آشکاردر لکن اکثر فرهنکلرده
معنای مرقومه دلالتی رقیم ایلمشلردر * مصطکی * منوش تعبیر ‏‏* مصطکی *
اولنان ثمر مشهوردی حامل شجر معروفدن سیلان ایدنشی متعارفك
اسمی سریانیده فتح میم و طا و سکون سین و نون و کسر و اشباع
مد جیم ایله مسطنجی دن معرب فتح میم و طا و سکون صاد و مد کاف ایله
مصطکا دن غلط اولوب فارسیده فتح را و مد میم ایله رماس دیرلر
صاحب قاموسك المصطکا بالفتح والضم و یمد فی الفتح فقط کلامی
فراموش بیورلیه * مصقله * آوانی زر و سیم و امثالری نسنه‌ل ‏‏* مصقله *

جلا وصيقل ايچون استعمال اولنان آلتهٔ معروفه نك اسمي فتح ميم ايله
مستعملدر عربيده كسر ميم وسكون صاد وفتح قاف ايله مصقله دن
غلط اولوب فارسيده فتح باء عجميه وسكون زاء عربيه ومد دال ايله
* مصل * بزداغ ديرلر * مصل * نهر دجله اوزرنده ماردين ايله ديار بكر ميانده
واقع بلدهٔ معروفه نك اسمي قاموسده الموصل كجلس ضبطنه نظرا
فتح ميم وسكون واو وكسر صاد ايله موصل دن غلطدر وجه
تسميه سنده اختلاف اولنمشدر بعضيلر جزيره ايله عراق بينلرينه
وبعضيلر دجله ايله فرات بينلرينه واصل اولمغله واصل اولديغندن
موصل تعبير اولنمشدر وبعضيلر بانيسي ملك موصلك اسمي ايله تسميه
اولنمشدر ديو بيان ايلمشلردر بلدهٔ مرقومه نك طولي سر وعرضي
* مصلق * لزل درجه ودقيقه در * مصلق * اوله آب معناسنه مستعملدر
عربيده شيء معروفه كسر صين ومد قاف ايله سقايه وفارسيده مد نون
وكسر با ايله نابره ديرلر خفي اولميه كه مخترعات الفاظ سلك بابندن
برمسلك ايجاد ايدوب غلط اولمغده فتح ميم ايله مصلق آب تقسيمي
ايچون اعمال اولنان حوضچه به وضم ميم ايله شيء مار البيانه اطلاق
* مطرب * ايلمشلر اوله * مطرب * سازنده وشكو بلده معناسنه كسر ميم ايله
مستعملدر فارسيده ضم ميم وسكون طا وكسر را ايله مطرب دن
غلط اولوب عربيده طرب بابنك مبالغه ايله اسم فاعلي كسر ميم ايله
* مطره * مطراب كلور * مطره * اكثري كوساله دن اعمال وابناي سبيلك
استعمال ايلدكلري شيء معروفك اسمي على ماهو المشهور عربيده
مطلقا كندو ايله طهارت اولنان قاب معناسنه كسر وبا فتح ميم ايله
مطهره دن غلطدر لكن فارسيده كوزت دن مطهره نك اسم موضوعي
فتح ميم ومد تا ايله مشاره دن تحريف اولنمسي دخي اقربدر نحاس
وسائر معادندر اعمال اولنانه اطلاقي تشبيها اولديغي محتاج تفصيل
* مظلمه * دكلدر * مظلمه * ظلم ايتكلك معناسنه فتح لام ايله مستعمل
اولوب اصح كسر لام ايله عمده ورتنده ظلم بابندن مصدر اولديغي
علم وفضل ايله اقرانته مصدر كزيدهٔ علماي روم كمال پاشازاده مرحوم

التنيه

التنبيه على غلط الجاهل والنبيه نام رساله لرنده التزام بيوريلمشلردر والله
تعالى اعلم واحكم * معاف * عفو اولنمش معناسنه فلان قريه * معاف *
تكاليفدن معاف ومسلمدر تعبيري شايعدر عربيده معناي مطلوبه فتح
ميم وسكون عين وضم فاو تشديد واوايله معفو دلالت ايدوب فارسيسي
فتح با وسكون خاء معجمه ايله بخشايش اولور بنيء اوليه كه لفظ معاف
مخترعاتدن اوله كتب معتبرانده اصلنه واصل اوله مدق * معائش * معائش *
حيات يعني درلك معناسنه موضوع فتح عين وسكون يا ايله عيشك جمعي
درلكلر يعني مطاعم وشراب وبونلرك غيري نسنه‌لر ايله يكنمك معناسنه
همزه ايله مستعملدر عربيده اصلنه نظرا فتح ميم وكسر يا ايله
معايش دن غلط اولوب فارسيده ضم را وواو مجهوله ايله روزي‌ها
ديرلر بوشيده اوليه كه كمال پاشازاده مرحوم سورهٔ شريفهٔ اعرافده
آيهٔ كريمهٔ استعيذ بالله وجعلنا لكم فيها معايش قليلا ما تشكرون تفسيرنده
املى قلشا نيدن نقل ايله بيوريلر كه معايش ياء صريحه ايله در زيرا مطلب تحرير ياء
ياسي اصليه در شمائل وفضائل بونك خلافيدر زيرا انلرك يالري
زائده در وكلنين مرقومه بنيده يانك ترقيق انجق حسن ايچوندر كلمهٔ
معايشده دخي صواب همزه تحرير وقرائنده تركدر يا زائده مثلو
صحائف كلمه سنده مرعي اولديغي كبي انتهى ترجمه كلامه لكن معايشك مطلب همزهٔ
اصلي معيشت اولديغنه نظرا اصلي اوزره استعمالده بلا همزه اولوب معائش وامثاله
تقديري مفعله اولور ياي اصليه مضمومه اولمغله جمعده همزه يه قلب
اولنماز مكايل ومبايع وامثالري كبي اگر فرع اوزره اعتبار اولنور ايسه
همزه ايله استعمال لازم اولور مفعله كلمه سي فعيله كلمه سنه تشبيه ايدوب
مصيبتك جمعي مصائبده ياء الاساكن اولديغندن همزه يه تبديل
اولنديغي كبي لكن وجه اخيرده اكثر نحاة همزه نك لحن وغلط اولمه سنه
ذهابلرنه مبني بالاده قول اصحه اتباع اولندي * مجب * كندوي * مجب *
كوريجي متكبر معناسنه كسر جيم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم
وسكون عين وفتح جيم ايله معجبدن غلط اولوب فارسيده ضم خا
وواو مجهوله ايله خودبين ديرلر * معدن * منبت الجواهر يعني التوني * معدن *

وكش وامثاللرى نسنه لر اخراج اولنسان محل معناسنه فتح دال ايله
استعمالى شايعدر عربيده فتح ميم وكسر دال وسكون عين ايله معدن دن
غلط اولوب فارسيده مدكاف عربيه ايله كان ديرلر خفى اولميه كه فتح
عين وسكون دال ايله عدن بر يرده موطن طوتمغه ديرلر حتى قرآن عظيمده
واقع جنات عدن لفظ شريفنى مفسرين كرام جنات اقامت ايله بيان
بيورمشلردر معده نك وجه تسميه سنى اكثر ارباب لغت ناسك
صيفا وشتاء محل جوهرده اقامتلرندن وبازات جوهرك اول محلده
دورمه سندن تسميه اولنمشدر ديو الزام ايلمشلردر لكن خاطره
بويله لايح اولور كه معدن هر شيئك مركزى ومكان اصليسى معناسنه
دخى دلالتنه نظرا معدن الذهب ومعدن الفضه وبازركى ادا ايله
التون معدنى وباكش معدنى تعبيرلرنده التون وكشك مركزلرى
ويامكان اصليلرى ديمك اوله جغى محتاج تفصيل دكلدر *معده
قورسق وجان اوى كه اذن ظاهريسى اولان حيوانانك معروف
شكنبه سى منزله سنده اعضاء رئيسهٔ باطنيهٔ انساندن وعاء اكل وشرب
نسنه نك اسمى كسر ميم وسكون عين ايله على ما هو المشهور غلط
اولوب عربيده اصحى فتح ميم وكسر عين ايله معده در ديو ادعالرى
صاحب قاموسك المعدة ككلمة وابن السكيت روايتى وبالكسر
قيدينه عدم اطلاعلرندندر فارسيده محل مرقومه فتح تا وكسر ومدها ايله
تهيكاه ديرلر وشارح مراح صاحب الفلاحك معده ده لغات ثلاثه
مرعى اولديغنى بيان وفتح ميم وسكون عينك صحتنى اثبات ايلمسى كتب
لغاته مخالف كورينور بودخى معلوم اوله كه ديباجهٔ مراحده واقع
وفي معيدته كلامنى مافوقنده طفل قرينه سى آشكار ايكن اصل معده
معناسنه حمل نابجا اولور زيرا قرينهٔ مرقومه قيامى ايله البته معيده
مرقومه معدهٔ معلومه نك مصغريدر جوامع الكلم حكميات
افلاطوندن المعدة رأس كل داء والحمية رأس كل دواء فراموش
اولنميه *معضل *صعوبتلو يعنى مشكل اولان نسنه معناسنه فتح ضاد
ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وسكون عين وكسر ضاد ايله

معده *

تحقيق لفظ معيده الواقع في ديباجة مراح

معضل *

معضل دن

مستعمل دن غلط اولوب فارسيده ضم دال وسكون شين ايله دشوار

* معوذتين *

دير * معوذتين * استعيذ بالله قل اعوذ برب الفلق وقل اعوذ برب الناس ايله ابتدا اولنان سوره تين شريفتينك اسملري فتح واو ايله مستعملدر حربيده اصحى ضم ميم وفتح عين وتشديد وكسر واو ايله معوذتيندر زيرا فتح عين وسكون واو ايله عوذ برنسنه يه صغنمق وپناه ايلمك معناسنه معروفدر تشديد واو ايله عوذ ماضي سندن اسم فاعلي كسر واو مشدده ايله معوذ صغنجي وفتح واو ايله على ملحو المستعمل اسم مفعول اولوب اوزرينه تعويذ اولنمش نسنه اوله جغى آشكاردر وتثنيه اولندقده محل اعرابه نظرا معوذتين ومعوذتان تحرير وقرائت اولنورلر حديث شريفده من قرأ المعوذتين فكانما قرأ الكتب التي انزلها الله تعالى وارد اولمشدر استطراد سورتان شريفتان محرزتانه معوذتان اسم اولديغي كبي استعيذ بالله قل يا ايها الكافرون وقل هو الله احد سوره شريفه لرينه دخي كسر قاف ثانيه ايله مقشقشتين ومقشقشتان تعبيري اولنور فتحتين وسكون شين وضم قاف ثانيه ايله تقشقش حسته ايو اولمق معناسنه در وسورتان شريفتانك دخي خواص كثيره لرندن بعضدر تاليلري مرض نفاقدن بري قلورلر * معيوب * عيبلو اولان نسنه معناسنه

* معيوب *

استعمالي شايعدر اهل حجاز لغتنه نظرا فتح ميم وكسر ومد عين ايله معيب دن غلط اولوب فارسيسي عيبدار اولور مستور اولميه كه عيبك اسم فاعلي عرب عربادن على خلاف القياس معيوب مسموع اولديغنه نظرا قاموسده بلا فرق وهو معيب ومعيوب محرردر لكن متمسك اولوب انفا غلط ديو تحرير بمزه بادي ابو السعادات

مطلب فرق اصطلاح اهل حجاز وبنو تميم

هبة الله بن علي المشهور بابن الشجرينك اماليسنده التزام ايلديكي قولهسيدر مشار اليه رحمة الله عليه روايت ايدر كه اجوف يائي اولان اسم مفعولده عرب اختلاف ايدوب بنو تميم قبيله سي اهاليلري بلا اعلال اصلي اوزره محرد اولان معيوب وديكلمش نسنه معناسنه مخيوط وكيل ايله اولچلمش نسنه يه مكيول وزيت ايله ياغلنمش نسنه يه مزيوت

واشاالرینه بویله اطلاق ایدرلر امااهل حجاز ذهابلری اوزره لفظ
* مبیوب * مبیوبده یااوزره ضمه ثقیل اولمغله ماقبلنه نقل ایله اجتماع ساکنین واقع
اولوب دفع اجتماع ساکنیندمبنی حذف واو ایله معیب اولمغله یاناسی
صحیح وسالم اولمغیچون عینك ضمه سی کسره یه تبدیل ایله معیب اولوب
امثالی مخیط ومکیل ومزیت دخی بو صورتده اوله جقلری محتاج
* مغره * تفصیل دکلدر * مغره * جبالده موجود وبالجمله اولنسان غار واکهفك
اسمی عربیده فتح میم ومد ضین ایله مغاره دن غلط اولوب فارسیده
* مغیلان * بنه فتح اول ایله تهال دیرلر * مغیلان * بریمده مایندبکنلو شجر مشهورك
اسمی عربیده ضم همزه ومیم وتشدید یا جیم وفتح غین وسکون یا ایله
ام غیلان دن غلط اولوب فارسیده ترکیده استعمالی کبی مغیلان
تمیزی کندو لسانلری کبی شایعدر لکن اصلی اسماء عربیه دن اولوب
قاعدهٔ اعجام اوزره تخفیفا همزه سی حذف اولندیغنه نظر ایله غلطدن
سالم اولمیجغی آشکاردر شجر مرقوم حجاز لازم الاعزاز اراضی بیننده
کثیر الوجود اولوب زهری بیاض وقرمزی وصاری اولور لونلی
اولین دما اولان نورلر رایحه دن بری اولوب زردرنك چیچکلی بغایت
خوشبو اولمغله اقرب ازمانده آستانهٔ امن آشیانه جلب وعنبر
* مغانجم * چیچکی تسمیه اولنمشدر * مغانجم * عظیم القدر یعنی اولو اولان کسنه
معناسنه مکارمله قیاس ایله الفاظ مهمله ومخترعات متوفضلان
ابنای رومدندر عربیده معنای مطلوبه فتح فا وسکون خا ایله فخم
* مقیٔ ماجن * دلالت ایدوب فارسیده ضم با وسکون را ایله بزرکی دیرلر * مقیٔ ماجن *
ایشلدیکی ایشی فارمیان وقولی ایله عامل اولمیان کسنه معناسنه جیم
فارسیه ایله مستعملدر عربیده مد میم وکسر جیم ایله لفظ ماجن معنای
عربده دلالته موضوع اولمغله مقیٔ ماجن دن غلط اولوب فارسیسی
* مفلس مدبور * مدبلو سکون دال ایله بادغور اولور * مفلس مدبور * تعریفدن مستغنی
ترکیب مشهوره در عربیسه المفلس من دبور مثلندن غلط اولمیی
منفهمدر لکن مثل مرقوم دخی مخترعات ابنای رومدن اولدیغی
فراموش بیورلمیه زیرا بین العرب جاری اولوب الشیخ احمد

عبداتینك

ميدانينك مجمع الامثالده قيدلنديغى كبى دال مهمله وذال معجمه ايله
افلس من ابن المذلق مثلبدر شخص مرقوم ابناى عبد شمس بن سعد
ابن زيددن برآدم اولوب اباعن جد افلاس ايله معروف اولمش حتى
باباسى مذلق حقنده بو بيت انشاد اولنمشدر بيت فالك اذ ترجو نميا
وتفعها كرابى المذبى والمعرف عند المذلق تحقيق ريح صبا محق دكلدركه
فتح صاد وضم با ايله دبور باد صبانك مقابلندن هبوب ايدن روزكارك
اسميدر صبادخى ليل ونهار مساوى اولديغى ايام بهارده مطلع
شمسدن وزان اولان ريحه ديرلر بو صورتده دبور باطى روزكارى
تعبير اولنان ريح اولنه روزكاره افلاس اسنادى كلفتدن محتاج اوله جغى
روشندر * مقراص * يعنى نشترى قطع ايچون استعمال اولنان * مقراص *
آلت معروفنك اسمى صاد مهمله ايله مستعملدر عربيده كسر ميم
وسكون قاف وآخرده صاد معجمه ايله مقراضدن غلط اولوب فارسيده
مد كاف عجميه ايله كاز ديرلر ستبردكلدركه فتح قاف وسكون را وآخرده
ضاد معجمه ايله قرض قطع يعنى كسمك معناسنه دلالتى كبى فتح قاف
وآخرده صاد مهمله ايله قص دخى معناى مرقومه دلالتنه مبنى آلت
مرقومه كسر ميم وفتح قاف وآخرده ينه صاد مهمله ايله مقص دخى
اطلاق اولنور * مقصد * مقصد * موضع قصد معناسنه فتح صاد ايله مستعملدر * مقصد *
عربيده فتح ميم وسكون قاف وكسر صاد ايله مقصددن غلط اولوب
فارسيده مد همزه ايله آهنككاه ديرلر فائده محرر اولان
لفظ مقصد باب ثانيدن اسم مكان اولمله مضارعده عين الفعلى
مكسور ايدن اولديغنه مبنى ينه كسر عين ايله مفعل وزننده وارد
اوله جغى اشكاردر. لكن ميت غسل اولنه جق مكان معناسنه مغسل
ده باب مرقومدن اولوب كسر عين ايله استعمالى لازم ايكن اهل لغت
فتح ايله دخى صحتنى التزام ايلمشلردر * مكارى * كراجكيى ودوابى * مكارى *
كرايه ويرنكسنه معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر عربيده ضم ميم وكسر مطلب جمع
ودرا ايله مكاريدن غلط اولوب فارسيده كسر كاف عربيه ومدرا وتعريف لفظ
ايله كراس ديرلر استطراد لفظ مكارى محررك جمعى مكاريون كلمك مكارى

لازم ایکن ضمه یا ثقلتندن ناشی حذف اولنغله وقوع اجتماع ساکنیندن
یا ساقط اولوب ضم میم ویا ایله مکارون اولور حالت رفعنده هؤلاء
المکارون وحالت نصب وجرنده رأیت المکارین وذهبت الی المکارین
دیرلر اکر مکاری کلمه سی کندو نفسنه مضاف اولورایسه یاء مشدده
مفتوحه ایله هذا مکاریّ اولوب جمعنده دخی حالی بو یله اولمغله هؤلاء
مکاریّ دینلور تفصیلی کتب نحوده مبین قاضی وراعی کلمه لری کبیدر

مکتوب

مکتوب * حروفك بعضی بعضنه ضم والحاق ایله کلمات والفاظدن
تراکیب عدیده ایله املا اولنان اوراقك اسمی مخترعاتدن اولدیغی
تفصیل التی الیاندن منفهم اولور اوراق محرره به جریده کسر کاف
وفتحتا ایله کتابه نوشته فارسیده معنای مطلوبه یعنی دروننده اسم مخاطب
محرر ورقه به مظروف اوله نامه دیرلر سبز اولیه که کتب باب اولدن
اولوب اسم مفعولات عدم ورودنه مبنی توسعة عظیم الرأس یعنی
باشی بیوك کسنه معناسنه مکبوس محلنده کسر کاف ایله کیاس وامثالی

تحقیق لفظ وجمع مکتوب

استعماللری کبی اصل مصدر اولان کتاب کلمه سی مفعول تسمیه
ایلشلیدر اصل مادهسنه عدم وقوفلری آشکار خود پسندان کتبه
اندك افکارلرك لفظ مکتوبك جمعی بعد التاء یا ایله مکاتیب اولوب
بلا یاء مکاتب اولدیغنی انکارلری کوش زد راقم الحروف دلفکار
اولمشدر اولا جمع ادعا ایلدکلری یا ایله مکاتیب لفظ مفردی غرض
اولنان مکتوب کلمه سی کبی کلام عربده عدیم الورود الفاظدندر اما بلایاء
مکاتب تعلیم صبیان اولنان محلك اسمی مکتبك جمعی اولدیغی فراموش
اولمیه لکن مکتوب لفظی بعد التعارف شیوعنه مبنی صاحب مقامات
حریری مرحوم درة الغواص نام مؤلفنده حمام وسرادق ومقام
امثاللرینك جمعلری علی خلاف القیاس شاذا واو دن الف وتا ایله حمامات

مطلب اصطلاحات کتاب والوارد فی القرآن

وسرادقات ومقامات اولدقلری کبی مکتوبك جمعی دخی مکتوبات اولمسنی
بیان ایلمش در استطراد کتاب عامه اصطلاحنجه کلمات منظومه مدونه
تدوین اولنمش مجلده واصطلاح فقهاده فرقان عظیم وقرآن
کریمدر واصطلاح اصولیینده ارکان دینیه و اصطلاح مصنفین ده

حسابلدن وطائفه یه واصطلاح نحویلرنده کتاب سیبویهه اطلاق اولنور
مفسرین کرام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی سورهٔ شریفهٔ
مائده ده استعیذبالله وکتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالعین
والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص آیهٔ
کریمه سنده وارد کتبنا لفظ شریفنی اوجبنا وفرضنا ایله وسورهٔ شریفهٔ
انعامده استعیذبالله ولارطب ولایابس الافی کتاب مبین آیهٔ عظیمه سنده
واقع کتاب کلمهٔ شریفه سنی لوح محفوظ ایله وسورهٔ شریفهٔ توبه ده
استعیذبالله قل لن یصیبنا الاما کتب الله لنا هو مولانا وعلی الله فلیتوکل
المؤمنون آیت کریمه سنده وارد کتب لفظ شریفنی قدر وقضاء سبحانی
ایله وسورهٔ حجر مبارکده استعیذبالله وما اهلکنا من قریة الا ولها کتاب
معلوم آیت شریفه سنده وارد لفظ شریف کتابی لاتتقدم ساعة
ولایتأخر اولان اجل ایله تفسیر بیورمشلردر بودخی معلوم اوله که آیت
کریمهٔ ثالثه دن حسبنان تنبیه الهی جل اسمه اوزره هرنه که بزه اصابت
ایلیه آنی نعمت سبحانی بیلوب وبزی پرده یه عدم وقوعندن نعمت
عد ایله واویلا ایلمسکدر * ملاطیه * نهر فراتک جانب غربی بنده
نهر مرقومه نصف فرسخ وسیواسه اوچ مرحله ومرعش وحلبه سکز
مرحله محلده کائن علی قول السید بطال غازینک مسقط رأسی بلدهٔ
جسیمهٔ مشهوره نک اسمی مراصد الاطلاع علی اسماء الامکنة والبقاع
نام مؤلفده محرر اولدیغنه نظرا فتح میم ولام وسکون طا وتخفیف یا ایله
ملطیه دن غلطدر بلدهٔ مرقومه نک طولی عب وعرضی لح درجه
ودقیقه در غریبه ملطیه محکمه سی سجلاتنده مشاهدلری اولان
ثقات صحیحة الکلماتدن منقولدر که بلدهٔ مرقومه نک شرق جانبنده
کنار نهر فراتده واقع کاخته نام قصبه قاضی سنک بیک اون طقوز
تاریخنده ارسال ایلدیکی ورقه سی سجل محفوظه ده بو صورتده مقید
ایمش بعد الالقاب بنم سلطانم ملطیه ناحیه سنده کاخته نام قصبه ده
سیل عظیم واقع اولوب برجسیم میت ظهوره کلدی برباشنی محکمه یه
کتوردیلر یاریسی چاتمش یاقیسی برئل بولداغی قدر کتوردی یکیندن

* ملاطیه *

غریبه فی قصبة کاخته ناحیة الملطیه

مشوال ایله دك بلنده برقلجی واربو قلج ایله میتك بوینی اوبجدم اوزونلغی
اونوز یدی قلج بوبی اولدی دیدی محکمده آله قبوب تکرار کشفه آدم
کوندردك واروب کشف اولندقده باشنك قفاتیشلری برسی دوکلمش
وبدننك بعضی برلرینك اتی چورمش قوللاری دخی کوده سنده موجود
بره کلان ارقه سی چورمش اما هیچ برعضوی ازیمش جهان
باشی اریمش کوزلرینك دلکلری برتبسی قدر ومردار ایلکی اوله جق
موضعی وبورنی دلکندن برکوچك اوغلان بکر وهر برایاغی
طبانتك الی قبو تختهسی قدروپارمقلری چوریمش وهر بر الدیری
الی قلج بوبندن اوزون ایمش بعده باشی کتوروب طرفکزه
ارسال وسلطان سیدی غازی قربنده دفن ایلمك ایچون آدم
کونده رلدی کوده سنك نقلی قابل دکلدر منارهدن اوزون بر
کله باشی کلهسی مقرردر حق سبحانه وتعالی خیرلر میسر ایلیه امین
غالبا کاتب چلبی مرحومك جهان نماده ملطیه شهرنده بطال
غازینك مسقط رأسیدر دیرلر برروایتده اول زماندن برو باقی زیارتکاه
ایلدی بیك الی التی تاریخنده ملك احمد پاشا اول مقامده برکار کیر بنا
ایله قبهٔ لطیفه ایلدی تحریری مارالبیان میتك رأسی دفن اولندیغی
محل اولمسی بعید دکلدر * ملح اندرانی * حاجی بکتاش طوزی نامیله ملح اندرانی
مشهوردر معروفك اسمی عربیده صاحب قاموس فیروز آبادینك
ملح اندرانی غلط والصواب درانی ای شدید البیاض قولندن ضم
دال ومدرا ایله ملح درانیدن غلط اولوب فارسیده اسم مخصوصی
ایله شور دهان اولهمدق لسان دری ایله تفسیر ایدن کتب مفردات
طبیهده اسمی نمك سنك بلوری ایله بیان ایتمشلردر * ملحم * سمین ملحم
یعنی ارغك مقابلی سمن معناسنه مستعملدر عربیده لفظ مرقومك
عدم وقوعنه مبنی معنای مطلوبه فتح شین وکسر ومدیا ایله شحیم
اطلاق اولنوب فارسیده فتح فا وسکون را وکسر با واظهار ها ایله
فربه دیرلر ستیر دکلدر که سمزلك لحمدن اولیوب یاغدن اولدیغی
بیان ایچون عربیده ملحم ولحیم مستعمل اولمیوب سمین وشحیم

ایله

* مله *

بيله افاده ايدرلر * مله * ديواره كرج وبا بالچق صبيوب بوب هموار
ايلدكلرى آلت معروفه‌نك اسمى فارسيده مدميم وفتح لام ايله مالهدن

* مناره *

غلط اولوب معربى اعراب مرقوم ايله مالج در * مناره * ليالى
مباركه‌لرده ايقاد قناديل واوقات صلوتده اعلان وندا ايچون اذان
محمدى قرائت اولنان محل معروفك اسمى كسر ميم ايله مستعملدر
عربيده فتح ميم ومد نون ايله منارهدن غلط اولوب فارسيده لفظ
مرقوم اعراب محرره ايله كندو لسانلرى كبى شبو ضدن غيرى اعراب
محرر وحذف را وها ايله منا ومنار دخى ديرلر مخفى دكلدر كه
مناره‌نك اصلى موضع نور يعنى اوزرنده چراغ ايقاد ايلدكلرى
يوكسك نسنه معناسنه اسم مكان اولان مفعله وزننده منورة اولمغله
واو حرف علت متحرك ماقبلى حرف صحيح ساكن نون واوك
حركسى ماقبلنه نقل اولندقده واو متحرك فى الاصل ماقبلى مفتوح

اسم موضوع
بيان اذان

الان قاعده مشهوره‌سنه مبنى الفه قلب ايله مناره اولور لكن صلوته
ندايه مخصوص مكانه كسر ميم وسكون همزه وفتح ذال ونون ايله
مئذنه ديرلر كلمهٔ مرقومه كسر ميم ايله مفعلة وزننده اسم آلت اولوب
آلت اذان معناسنه‌در ياخود اسم مكان اولوب مكان اذان معناسنه
اولور وهمزه‌سى ساكنه وما قبلى مكسور اولمغله يايه قلب ايلمك
دخى جائزدر فارسيده محل اذانه بلا فرق محرر اولان اسامئ ثلاثى

* منبر *

اطلاق اولنور * منبر * جوامع ومصلالرده خطبه قرائتى ايچون
اتخاذ اولنان مكان مرتفعك اسمى فتح ميم ايله مستعملدر عربيده كسر
ميم وسكون نون وفتح با ايله منبردن غلط اولوب فارسيده فتح همزه

تعريف اسم آلت
بقول صاحب
كليات

وسكون فا ايله افراز ديرلر بيان اولنديغنه نظرا كسر اول ايله منبر اسم
آلت ملاحظه اولنميه زيرا صاحب كليات ابو البقاء الحسينى الكفوى
بو عباره ايله منع ايلمشدر الالة هى مايعالج بها الفاعل والمفعول
كالمفتاح ونحوه وليس المنبر بلفظ الالة وانما هو موضع العلو
والارتفاع والصحيح ان هذا ونحوه من الاسماء الموضوعة على هذه

* منجلق *

الصيغة ابست على القياس * منجلق * قديمده محاصرهٔ قلاعده

اصداوره‌یی اجار ایچون استعمال اولنان آلتی منوکمك اسمی فارسیده
فتح میم وسکون نون اولوجیم عربیه وکسر ومدنون ثانیه وآخرینه کاف
عربیه ایله منجنیك کلمه سندن معربی انجیق فتح جیم ایله منجنیق دن
غلطدر مستور اولیه که فتح لسان عربیه ده حرف جیم ایله حرف قاف
و یاخود حرف جیم ایله حرف صاد کلمهٔ واحده ده جمع اولماز بوقاعده
مطلب تعریب
کلیه یه بنا لفظ مجرر منجنیق وصهریج وامثالری کلمات لسان آخردن
* مندیل *
منقول ومعرب اولملری استدلال اولنور * مندیل * درت کوشه‌لی
داینه‌لی بزدن اعمال وباشه اورتوب وال سلمه استعمال ایلدکلری شی
معروفك اسمی عربیده کسر میم وسکون نون ایله مندیل اولدیغی صحاح
جوهری ترجمه سی کتاب وانقولیده تصریح وبیان اولنوب فارسیده
ایکی جزءدن مرکب فتح دال وسکون سین ایله دستمالدر بوك صورت
ترکیبی اشکاردر لکن فیروز ابادی قاموسده والسید محمد بن حسن
رامورزده فتح اولك دخی صحتی التزام ایلشلر تکسیر سوادن مراد
مجاهد بن محرز بن امثالری کتب لغاتده کسر اوله انحصار لرینه تصادف
* منطر *
اولندقده نادی الشطط نج بغلة دیوب اغماض عین ایلکدر * منطی
نصف بیضه صورتنده اورضدن ظهور وطلوع ایدن نامیله مشهور شی
معروفك اسمی جغتاییده فتح میم وسکون نون ومد تا ایله متاردن غلط
اولوب عربیده فتح کاف وسکون میم ایله کماه وفارسیده فتح سین ومد میم
* منطی *
وضم را وواو معروفه ایله سماروغ دیرلر * منطی * درونی قیمه ایله
مملو خمیردن طبخ ایلدکلری طعام معروفك اسمی فارسیده فتح میم
وسکون نون وضم تا ایله منتودن غلط اولوب محمد تاندن اولدیغنه مبنی
* منقل *
عربیده لذتی ایله ذوق یاب اوله مدق * منقل * دمور ونحاس وبرنج
وامثالری معادندن اعمال وآتش نقلی ایچون استعمال اولنان آلت
معروفك اسمی فتح میم ایله مستعمل اولور مخترعات ابنای رومدن اسم آلت
قصدی ایله اولی مکسور منقل دن غلط اولسی منفهمدر اصل
عربیده آتش ایقاد اولنان محله مد کاف ایله کانون وفارسیده منقلا ولی
* من قنع شیع *
مفتوح کافینه عربیتین وسکون لام ایله کلك دیرلر * من قنع شیع

بركشى كرك ازكلك وكرك ديشى قسمنه راضى اولوز ابسه طومغه قريب
اولوز معناسنه اولده نونك وثانيده بانك فتحه لرى ايله مستعملدر
مريد مضلين مرقوم باب رابعه دن ماضى اولملرى ايله كسر عينين ايله
سن قنح شنح دن غلط اولورلر منشأ خطاء فعلين مذكورينك لام الفعلرى
حرف حلقدن عين وقوعنه مبنى عين الفعلرى مفتوح اولمسى شايع
اولمش اولمه لكن ارباب لغت نفح وشنح فعللرى ماضيده عين الفعلى
مكسور باب رابعه دن اولدقلرينى تصريح وبيان ايلمشلردر

* منكر ونكر *

*منكر ونكر قبوره ميتك احوالندن سؤال ايله مأمور ملكين مشهورينك اسملرى كسر
كافين ايله مستعملدر عربيده ملك اولك نام شريفلرى ضم ميم وسكون
نون وفتح كاف ايله منكردن غلط اولدبغى ارباب لغت التزام ايلمشلردر

* منكشه *

منكشه *معروف ومشهور خوشبو چچك اسمى فارسيده فتح با وخاء
ونون وشين وسكون فا ايله بنفشه دن غلط اولوب معربى اعراب
محرر ايله بنفسج در زهر مرقوم لسان بوانيده خوشبو معناسنه فتح

* منلا *

همزه وباوسكون ميم ورا ايله امبرديرلر *منلا *دانشمند وصاحب
علم واولو معنالرينه مستعملدر بروسه وى خسروزاده محمد افندى
مرحوم قولى اوزره اصلى السيد معناسنه دلالت ايدن عربيده مولى
اولوب مخترعات اعجامدن حذف واو وتشديد ومد لام ايله ملادن
غلطدر وبعضيلرك التزامى عربيده من لانظيرلهدن محففدر فاحمل

* موتاف *

على ايهما شئت *موتاف *قلدن شى بوكجى وايشليجى وبو مقوله اشيا
بيع ايدبجى معناسنه مستعملدر فارسيده ايكى جزدن مركب موتاب دن
غلط اولوب عربيده مولدا كسر ومد خاوشين ايله خيشى ديرلر خى
دكلدر كه ضم ميم ايله موقيل معناسنه مويدن محفف اولوب تاب
قورمق وبوكك معنالرينه تابيدندن اسم فاعل اولمغله معناى تركيبى
قيل قوريجى وبوكيجى ديمك اولور لسان فارسيده مرعى تبادل حروفه
مبنى صاحب لغت نعمة الله مرحومك التزامنه نظرا موتاف دخى

* موسقى *

غلطدن سالم اولمه جغى اشكاردر *موسقى *علوم رياضيه دن كتب
ادوارده تحرير وتفصيل اولندبغى اوزره مقام وآغازه وشعبه وتركيب

نه صورتده ایجرا اولنه قدماستلذاذ ونه صورتده اداء اولنه قدمتنفر اولدیغنی
بیان ایدن علم معروفك اسمی فی الاصل آلت قدیمه مصر وقهموسیقاره
نسبت ایله موسیقاری تسمیه اولنوب کثرت استعمالدن اولا الضرورا
حذفی ایله موسیقی وثانیا حذف یاء اولی ایله موسیق دینمشدر استطراد
ارباب خبرت واتقان واصحاب فطنت وعرفانه پوشیده دکلدرکه موسیقار
لفظی بعضی ارباب لغتك بیاننه نظرا شوبان قواله وبعضك قولی
اوزره عموما آلت غنایه اطلاق اولنور بنابرین آنفا ذکری مرور
ایلدیکی اوزره علم مرقوم اجرا اولندیغی آلته نسبت وحذف بعض
ایله علم مشهوره موسیق تعبیر اولنمشدر لکن حضرت منلا جامی
قدس الله سره نك فن مرقومده تألیف بیوردقلری فارسی العباره
رساله لرنده لغت یونانیده الحان معناسنه موضوع بذاته یائین ایله
موسیقی صحیح اولدیغنی بیان بیورمشلردر بوصورتده ترك یاء اولی
ایله استعمالی غلطدن سالم اولمیجغی اشکاردر وعلم مرقومك علوم
ریاضیه دن عد اولنمه سنده چند وجه سرد اولنمشدر اولا علم
حکمت وعلم هیئت وعلم نجوم وعلم طب ایله مناسبتی حکمای اسلاف
وخواجه نصیر طوسی ومعلم ثانی حکیم فارابی وعبد المؤمن صوفی
وخواجه صفی الدین وامثاللری علوم محرره نك متقن وموجدی
اولملری ایله مناسبت استاذیتدر وما ابحق علم طبه مناسبتی عند الاطباء
الحاذقین والحکماء الکاملین نبض انسانك اصول مرعیه مقامات ایله
حرکتندر وعلم حکمت وهیئت ونجوم ایله مشارکتی اون ایکی مقامك اون
ایکی برجه وهفت اغازه نك سبعه سیاره یه وچار شعبه نك عناصر اربعه یه
ویکرمی درت الحانك ساعات لیل ونهاره موافقتلریدر بودخی مستتر
اولمیه که علم موسیقیده نقرات بیننده ازمنه متخلله نغماتك تألیفنه وتنافر
واستلذاذینه نظر بحثنه علم تألیف ونقرات مابیننده ازمنه متخلله یه
نظر بحثنه علم ایقاع دیرلر وعلم ادوارك ظهور ومنشائی وفن
موسیقینك صدور ومبدئی نه زماندن اولدیغی معلوم ومخترع اصل
اصولی کیملر اولدیغی مفهوم اولمق مناسب بحل ومنتج ماحصل
اولمغله نای نوا ساز طرفه آغاز خامه دن ضرب اصول ارقامه قیام نیاز

مطلب اول ظهور موسیقار علم

اولندی

اولندی تحقیقنده الحدیث ذوشجون مصداقی اختلافات کثیرهٔ
الروایات منشعبة الاطراف اولمغله سمت اصحه ذاهب وقول ارجحه
تابع اولمق مناسبدر بعض کتب تواریخ احوال سلف ومحرران
اقاویل خلفنده مذکوردرکه حضرت ابوالبشر ثانی جناب نوح
نبی الله علی نبینا وعلیه السلامك فرزندارجمندی لامك نام خرد مند
بنام موسیقار نامی ایله برساز اختراع وایجادی ایله نیجه آغازه ومقام
ونغمات ابداع وانشاد ایلمش اما اجماع حکما واتفاق عالمان غنایه نظرا
علم ادوار حضرت داود علی نبینا وعلیه السلامدن منتشر وشایع
اولوب اختراع کردهلری عود معهود نقل ووفاتلرندن صکره نیجه
مدت بیت المقدس ده موجود وجرهٔ لامع الانوارلرنده آویخته
دیوار اعتبار اولوب بعده زمان فتنه نشان بخت نصر ظلم عنوانده
جای مرقومدن مفقود وناپدید اولمش بعد زمان ایام عهد مسرت فرجام
اسکندر ذوالقرنینده حکمای مترصدین وفضلای کاملین ایجاد رصد
مباشرتنه شد نطاق همت ایلدکلری وقت حکمت نسبتنده قوهٔ ریاضت
ایله علم موسیقیه عالم وفن مزبوره حاکم اولوب عود کنده ومفقودی
هیئت اولی سنده وجود پذیر وشکل مخصوصه سنده صورت گیر
ایلمشلر معلم اول ارسطالیس حکمت انیسك تلمیذی وبقراط وسقراط
خردمناط وجالینوس حکمت مأنوس مجلس خاص حکمت اختصاص
اسکندر صاحب هنرده آلت غنا معناسنه موسیقار نواخت ایلدکلری
وافلاطون ذوفنونك دخی ساز نواخت ایلدیکی رسیدهٔ حد اثباتدر
الشیخ زین الدین محمد بن عبد المجید اللاذقی نك فتحیه نام مؤلفنده
حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام تلامذه سندن حکیم فیثاغورسك
علی التوالی اوچ شب عالم منامده فلان بحر کنارینه خرام ایله طبع سداد
وذهن نقادندن بر علم مقبول منصهٔ ظهورده جلوه یاب حصول
اوله جقدر تبشیری ایله مسرورا تیقظ وعلی السحر محل مأموره
وصول بولور اوچ کون اول محل خالیده بر شیئه عدم تصادفندن
دلخسته ودمبسته ومبهوت ایکن اول حوالیده موجود حدادینك

تناسب ایله دق آهن ایلدکلری آهنك ونغماتی تحفظ وقوت مخیله وحدت متفکره ایله برتخته پارهیه برقاچ تار ابریشیم صدا آثار ربط ایدوب وسازچهٔ شوق افزا ونغمه ضرا پیدا ایدر بعده اصول وفروعن ترتیب ومقام واغازه سین ترکیب ایلدیکی مسطوردر روایات عدیده بیانیه دخی محرر ومنقولدر والعلم عند الله تعالی علم موسیقیده ترتیب وتألیف اولنان رسائل واهو اربیشمار اولدیغی شهرت شعاردر وقدمای معماران علم مرقوم ترقیم ایلدکلری کتب ادوارده راست سر پردهٔ موسیقی اولوب متأخرین دقت قرین رأیلری کثرت موالیدنه نظرا سرپردهٔ موسیقی دوکاهدر ودخی عند اصحاب اهل الفن امهات عدد اولنان بش پرده یکاهدن نیز نوایه رسیده اولنجه تعداد ودائرتین ده ترقیم اولنـدیغی اوزره مقامـاتلرده نوا ایکی دفعه مرور ایلکله امهات موسیقی اون التی عدده بالغ اولوب مکررلك ترکی ایله طبق محرر کتب ادوار اون بش امهات اشکار اولور برین صورت

امهات موسقی امهات موسقی

از پردهٔ دوکاه برقاعدهٔ آخر ازطریق شد

سر پردهٔ موسیقی وامهات

وسر پردهٔ موسیقی دوکاهدن متولد بدی مقام ودرت اغازه وبرشعبه واون سکز ترکیب دلغریب بو دائرهٔ محرره دن معلوم اولور

وپردهٔ راستدن متولد اوچ مقام وایکی اغازه ویدی ترکیب دخی بو دائره دن منفهم اولور

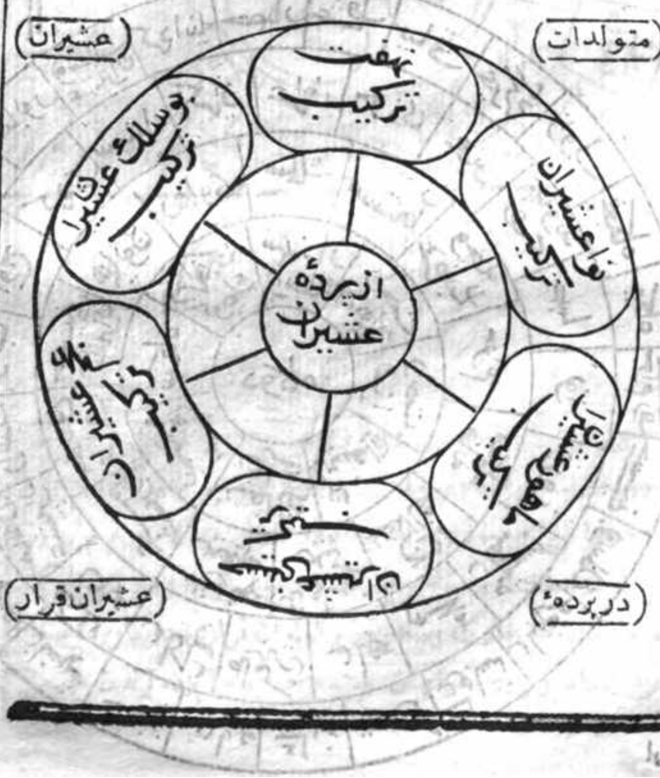
وپردهٔ عراقدن دخی متولد برمقام وسکز ترکیب اجرا اولندیغی بو دائره ده مبیندر

ونوا پرده سندن مقام نوادن ماعدا برقاج اغازه اجرا اولندیغی
بودائره دن معلوم اولور

وپردهٔ عشیراندن التی ترکیب توایداولنمغله بودائره ده بیان اولنمشدر

ویرده‌ٔ سکاهدن بك شعبه وبك اغازه وسه ترکیب تولید اولندیغی بو دائره‌دن منفهم اولور

دائره‌ٔ کبیره‌ٔ مقامات ونغمات وتراکیب مشروحه

کتب ادوارده شرح وبیان اولنان التمش سکز عدد مقامات ونغمات وتراکیب بو دائره‌ٔ کبیره ده علی العموم براسلوب عجیب بیان اولنمشدر

ارباب فن مرقومك تعريف ايله افاده سی ناقابل اولدیغنه مبنی تعلیم
استاذ كامله حواله ايله تعريفلرك ترك ايدكاری برشعبه واوتوز بش
نغمه بو دائره ده بيان اولنمشدر

دائرهٔ مقامات غیرمشروحه

تعریفات مقامات

بودخی رسیدهٔ گوش اوله كه خوشنوا اپان مقام شناسان راست
وحسینی وعراق وحجاز ونوا وبوسلك وعشاق كبی مقامات
مشهوره لرك تعريف وبياننده ذهن بسته اولوب سائر قليل السماع
اغازه وترا كبی بوصورتده افاده يه اغازه ايدرلر دوكاه ابتدا بركوله
نغمی ايله دوكاه وسكاه وچاركاه وحسینی كوستروب تيز چاركاه
ونوا ونوادان ينه چاركاه وسكاه وزيركوله ايله قراری دوكاه پرده سنده
اجرا ايلكله اولور اصفهان ابتدا حجاز ونوا پرده لرندن حسينی

وعجم كوستروب بعده حسينى ونوا ونيم حجازدنصكره ينه نوا وچاركاه وپردهٔ دوكاهده قرار ايله اولور بوسلك عشيران ابتدا حسينى دن آغاز بعده نوا وچاركاه وبوسلك نيمك ودوكاه اجراسنده دوكاهدن راستى وعراقى كوستروب پردهٔ عشيرانده قرار ايله در مستعار ابتدا سكاه ونيم حجاز ونوا ونوادن ينه نيم حجاز ايله سكاهه اينوب بعده اوج پرده سندن ينه نيم حجاز وسكاه ونيم كوردى اجراسندن صكره سكاهده قرار ايله اولور محير كوردى ابتدا تيز چاركاه بعده تمام پرده لر ايله حسينى وحسينى دن نيم حجاز ونيم نوا ونيم حسينى وحسينى دن ينه نوا وچاركاه ونيم كوردى ايله دوكاهده قرار ايله در نشابور ابتدا تيز دوكاه بعده كردانيه وعجم وحسينى ونوادن صكره نيم حجاز ايله بوسلكده قراردر راحتفزا ابتدا حسينى وعجم وكردانيه كوستروب بعده نيم عجم ايله دوكاهه اينوب بعده چاركاهدن راسته دك كوستروب پردهٔ عراقده قرار ايله اولور بزرك ابتدا حسينى دن دوكاهه نيم بوسلك ايله اينوب دوكاهدن عشيرانه دك كوستردكدنصكره دوكاهى آشكار وراست پرده سنده قرار ايله اولور حوزى نوادن ابتدا ايله چاركاه وسكاهدن دوكاهه وارهق سزين راست كوستروب پردهٔ دوكاهده قراردر مكر يز نوادن ابتدا ونيم حجاز ايله سكاه ودوكاه كوستروب پردهٔ راستده قرار ايله اولور اوج مخالف اوج پرده سندن نيم حجاز ايله دوكاهه اينوب قرارنده ينه اوج كوسترمك ايله در شهناز بوسلك تيز محير ابتدا ايدوب نيم شهناز ايله اوج وحسينى ونوا وچاركاه كوستروب بعده نيم بوسلك ايله دوكاهه اينوب قرار ايتمكدر حزام سكاه باشله يوب چاركاه ونوادن نيم حصار ايله اوج كوستردكدنصكره اوجدن ينه نيم حصار ايله اينوب سكاه قرار ايله اولور اوج بوسلك ابتدا اوج بعده حسينى ونوا ونيم حجازدن دونوب نوا وحسينى وحسينى دن ينه نوا وچاركاه ونيم بوسلكى يان ودكاهده قرارى عيان ايلمك ايله اولور راحت الارواح نيم حجازدن بدأ ايله نوا وحسينى واوج پرده لرين كوستروب ينه

اوجدن دوكاهده اسلوب اصفهانى ايله اينوب راستى آشكار وقرارى
وينه عراقده اعتبار ايلمك ايله اولور زيركوله مقامنك اولمغله كوزله
نغمه ايله دوكاه كوستروب راسته قريب نيم دوكاه ايله قراردن عبارتدر
زيرافكند كوچك ابتدا كردانيه واوج وحسينى ونيم صبا كوستروب
بعده سكاه كوستره وبرده دوكاهده قرارى صبا اسلوبى اوزره ايلكله
اولور مقام مرقومى تعريف ديكر ايله دخى بيان ايلمشلردر پنجكاه
ابتدا نوا پرده سنده نيم حجاز ايله بوسلك ودوكاه كوستروب پرده راسته
قرار ايله اولور وتقسيم يننده نيم حجاز يرينه چاركاه وبوسلك يرينه
بعضا سكاه كوستروب بنه راسته قرار ايتمك قاعده موسيقى شناساندر
مخير بوسلك نيز چاركاه بدأ وحسينى بعدك اينوب حسينى دن مخير
پرده سين كوستروب بعده بنه حسينى ونوا وچاركاه ونيم بوسلك
كوستوره دوكاهده قرار ايتك ايله اولور نغمه مذكورك اجراسى
زياده عسير اولمغله مغنى بدا اكثر بحث الصوت ايراث ايدوب سامعينه
وسيله ضحك اولديغى كورلمشدر سازكار ابتدا راست ودوكاه وسكاه
كوستروب بعده سكاه ايله نيم بوسلك يننده كى نيم حصاركى وسزوب
ومذكور نيمدن نوا وحسينى كوستروب وحسينى دن دونوب نوا ونيم
مذكورى كوستروب بعده سكاه ودوكاه وراست وعراق وعشيران
وعشيراندن بنه عراق وراست ودوكاه وسكاه كوستروب سكاهدن
دوكاهده ايكسنى بن راست قرار ايتكله اولور [illegible]
حسينى حصارك وسزوب نيم عجمدن [illegible] پرده لر ايله دوكاهده اينوب
دوكاهدن نوا پرده سنه ونوادن دخى دوكاه وراست كوستروب
وعجم نيك قياسى ايله عشيران قرار ايلكله اولور زاولى راست مقابلى
اولان كردانيه دن ابتدا وكردانيه ايله اوج يننده كى نيم ايله
حسينى ونوايى بيان ايدوب نوادن دخى نكريز اسلوبى اوزره پرده
راسته قرار ايله اولور ونوادن راسته دونر ايكن حجاز يرينه چاركاهده
اولور ماهور عشيران بعينه ماهور لكن دوكاهده واردقده بوسلك
مناسبى ايله راست وعراقى بيان ايدوب عشيرانده قرار ايله اولور كردانيه

ابتدا كردانيه بعده اوج وحسينى عشيرانه اوج ايله كردانيه كوستوريب وكردانيه دن تمام پرده لر ايله راسته اينوب واندن دخى كردانيه ومحير كوستوروب ومحيردن پرده پرده اينوب دوكاه قرار ايلكله اولور ماهور كردانيه دن ابتدا واوج ايله كردانيه بينده كى نيم ايله حسينى ونوا وچاركاه كوستوريب بعده چاركاهدن بوسليك ايله راسته اينوب وراسته دن ينه چاركاه وسكاه ودوكاهى بيلدرنو پرده لرده قرار ايله اولور نوا عشيران نوادن بدأ ايله حسينى دن راسته اينوب بعده سكاه ودوكاه وراست ايله عراق كوستوريب عشيرانله قرار ايله اولور محير نيرز چاركاهدن بدأ ايله حسينى يه دك اينوب وحسينى دن محيره دك يعنى نيرز دوكاهى كوستوريب بعده ينه حسينى يه اينوب وحسينى دن صبا اسلوبى ايله دوكاهه اينوب قرار ايله اولور همايون ابتدا نوادن نيم حجاز ايله راسته اينوب راست ايله عراق بينده كى نيمى وراستى كوستوريب دوكاه پرده سنده قرار ايله اولور لركيب مذكور نغمة الملوك عنوانى ايله معنون اولسه سزاواردر ركب سكاهدن بدأ ونيم بوسليك ايله راسته اينوب بعده دوكاه وكردى يه چيقوب وينه دوكاه كوستوريب راسته ده قرار ايله اولور سنبله ابتدا نيرز دوكاه ونيرز نيم كردى ومحير وكردانيه كوستوريب اوج سز نيم عجم ايله حسينى يه اينوب وحسينى دن براسلوب صبا اينوب دوكاه قرار ايله اولور باباطاهر ابتدا اوج وكردانيه ومحير كوستوريب نيرز چاركاهدن تمام پرده لر ايله نوايه اينوب نوادن كردانيه كوستوريب ودونوب پرده پرده اينوب دوكاهده قرار ايتكله اولور بسته نكار چاركاه ابتدا وصبا نيمى ايله چاركاهدن راسته اينوب وپرده عراقده قرار ونوا يرينه صبايى واوج يرينه عجم نيمين كوستركله اولور سكاهمايه ابتدا سكاهدن پرده پرده حسينى يه دك كوستره وحسينى دن دونوب كذلك سكاهه اينوب وكردى نيمى ايله ينه سكاه ونيم نيم تبيرا اولنانندركه سكاه ايله نيم بوسليك بينده كى پرده كوستوريب ينه سكاه ودوكاهى اشكار وسكاهده قرار ايله اولور خرام رومى نيم حجازدن

ابتدا اونوا وحسینی ونیم عجم ایله کردانیه وتیز دوکاه پردەلرین کوستوروب ودونوب تیز دوکاهدن بنه بو سیاق اوزره اینوب نیم پردهٔ حجارده قرار ایله اولور سلطانی عراق بعینه عراق مقامی کبی اجرا اولنور لکن قراری کاهی دوکاه پردەسنده اولور کوشت ابتدا حسینی ایله اینوب وادیسینی بر مقدار اداردن صکره راست پردەسنده قرار ایله اولور تیز رکش خاوران بودخی ابتدا حسینی ایلوب واینوب قراری عراق پردەسنده ایلکله اولور نیشابورك ابتدا نوا بعده نیم حجاز ایله بوسلك تك دخی کوستوروب دوکاه قراریله اولور عرضبار ابتدا کردانیه صکره عجم کوستوروب وحسینی یی جرثی پس ایدەرك کوستوره بعده حسینی دن نوا وچارکاهی کوستوره بعده بنه کردانیەدن طریق مذکور اوزره دوکاهه اینوب قرار ایلکله اولور صورت شد ترکیب مذکور اربابنك معلومیدر که عشیران پردەسی دوکاه اعتبار اولنوب ونوا پردەسی دخی کردانیه اعتباری ایله اجرا اولنور مخالف عراق ابتدا نوا بعده نیم حجازدن کردی ونیم دوکاهی وراستی کوستوره بعده عراق پردەسنده قرار ایله اولور روی عراق نیم بوسلك چارکاه ونوا وحسینی کوستوروب وبنه حسینی دن بو وجه اوزره دونوب دوکاه وراستی کوستره وپردهٔ عراقده قرار ایده سلك دوکاه ونوایی ایکی دفعه بیان ایدوب وراست پردەسنده قرار ایله اولور طریق دیکر از شد حسینی دوکاه اعتبار اولنوب وتیز دوکاه دخی نوا اعتبارندن صکره کذلك دودفعه حسینی وتیز دوکاه کوستوروب وپردهٔ نواده قرار ایله اولور یکاه اجراسی بعینه تمام نوا کبی اولوب لکن دوکاهه کلدکده راست ایله عراق وعشیرانی کوستوروب ویکاهده قرار ایده شعبهٔ مذکورەنك نوادن فرقی نوا پردەسنه مقابل اولان پردەده قرار ایتمکین مناسبت وقربیت ومشابهت ایله دائرهٔ نوا داخل قولدانندن اعتبار اولنمشدر بستهٔ اصفهان عینی مقام اصفهان سیر واجراسندن صکره قراری پردهٔ عراقده ایلکله اولور رهاوی راست ودوکاه وسکاه ونوا ایله دوکاه کوستوروب

بعده راست ایله یکاه کوستوره وپرده راستده چارپوب قرار ایلك ایله
اولور نوروز سکاهدن ابتدا وچارکاه ونوا ایله نیم حصاری کوستورب
بعده نوا ایله چارکاه کوستورب چارکاهدن حصار نیمنی وبعده
بنه نوا ایله چارکاه وسکاه کوستورب پرده دوکاهده قرار ایله اولور
نهاوند کبیر اولاجاز پرده سندن باشلیوب نوا ایله حسینی ونیم عجم
ایله کردانیه کوستورب دونوب بنه عجم ایله حسینی ونوا وچارکاه
ونیم کردی ایله راست پرده لرین بیان بعده نوا پرده سنده
قرار ایلکله اولور نهاوند رومی راست بدأ ایدوب نوا وچارکاه ونیم
کردی ایله دوکاه کوستورب راست پرده سنده قرار ایله اولور
نهاوند صغیر بونك دخی ماده اصلیه سی راست اولدیغی معلوم امتزاج
نغماتی بودر که راست باشلیوب دوکاه ایله نیم کردی وچارکاه
کوستورب بعده صباثیی ایله بنه چارکاه کوردی ایله دوکاه وراستی
اشکار وقراری دوکاه پرده سنده ایلکله اولور هربان ابتدا نوا
کوستورب نیم حصار ایله اینوب اوج وکردانیه کوستورب کردانیه دن
دخی بنه اوج وحصارنیك کوستورب نوا پرده سنده قرار ایلکله اولور
نیم کردی ابتدا حسینی کوستورب بعده نوا وچارکاه وکوردی نیمی
ایله دوکاه وراستی دخی کوستورب پرده دوکاهده قرار ایله اولور سکاه
اوج باشلیوب تمام پرده لر ایله اینوب چارکاه کوستورب پرده سکاهده
قرار ایله اولور اوج اوج پرده سندن ابتدا وکردانیه دن پرده پرده اینوب
راست ودوکاه کوستوره رك پرده عراقده قرار ایله اولور بیاتی ابتدا
دوکاه کوستورب سکاه وچارکاه ایله نوا دخی کوستورب بعده نیم عجمدن
حسینی ونوا وچارکاه وسکاه کوستورب پرده دوکاهده قرار ایله اولور
صبا دوکاهدن ابتدا وسکاه وچارکاه ایله نیم صبا ایله حسینی پرده لرین
کوستورب وحسینی دن دونوب نواسز صباثیی ایله چارکاه وسکاهی
بیان ودوکاهده قرار ایتکله اولور عجم ابتدا دوکاه کوستورب
وکردانیه دن نوا وحسینی ونیم عجمدن اینوب حسینی ونوا وچارکاه ایله
سکاهی آشکار ودوکاهده قرار ایلکله اولور شهناز تیز دوکاهدن

ابدا

ابتدا ونیم شهنازایله نوایه اینوب نوادن دخی حجازایله سکاه کوستورب
بعده دوکاهده قرار ایله اولور حصار حسینی کوستورب وحصاری
نیمی ایلمنوامز چارکاه ایله سکاهی بیان ودوکاهده قرار ایلکله اولور
حسینی عشیران حسینی باشله یوب نوا ایله چارکاه وسکاه ایله
دوکاه کوستورب بعده راست ایله عراقی کوستورب عشیران
قرار ایله اولور نهفت نیم حجازدن نوا وحسینی ونیم عجمدن
اصفهان امتزاجی ایله دوکاهه اینوب ودوکاهدن
راست ایله عراقه اینوب عشیران قرار ایلمکله اولور
وبعده عرضبار کردانیه دن

جدول ساعات موافقه

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
١	س	ے	ر	ه	غ	ل	ی
٢	ه	غ	ل	ی	س	ے	ر
٣	ی	س	ے	ر	ه	غ	ل
٤	ر	ه	غ	ل	ی	س	ے
٥	ل	ی	س	ے	ر	ه	غ
٦	ے	ر	ه	غ	ل	ی	س
٧	غ	ل	ی	س	ے	ر	ه
٨	س	ے	ر	ه	غ	ل	ی
٩	ه	غ	ل	ی	س	ے	ر
١٠	ی	س	ے	ر	ه	ع	ل
١١	ر	ه	غ	ل	ی	س	ه
١٢	ل	ی	س	ے	ر	ه	غ

ابتدا ایله اوج دن حسینی من
نیم حصاره اینوب ونوا ایله
چارکاهی کوستورب پرده
سکاهده قرار وبنه کردانیه
قوبوب عرضبار طریقی اوزره
اینوب سکاه ایلکله اولور
بودخی ستیر اولیه که کتب
ادوارده هفت اغازه‌یی سبعهٔ
سیاره‌یه نسبته حصر وقصر
ایلمشلردر لکن تتبع واستقراء
اولنوب جمیع مقاملت سیارات دن
برستاره‌یه منسوب اولدیغی
تفصیل آتی البیاندن منفهم
اولوب ساعات موافقه‌دن نرم
واغازه اولنان ساعتک صاحبی
نجم معلوم اولوب اول وقتده
موافق مقام اجراسنده تأثیری
ارباب فطانت تجربه ایلمشلر

جدول مرقوم ساعات موافقه یه بسط اولنغله ایام طوبلمده اون ایکیدن
مقدمی لیلهٔ ماضیه دن عکسی یعنی لیالی طوبله ده اون ایکیدن
موخری یوم مستقبلدن عد اولنه جغی آشکاردر وعند المنجمین
سبعهٔ سیاره دن هر برستاره نك حرف اخیری اشارت اولنمق قاعده سنه
مبنی برای اختصار جدول مرقوم اشارات ایله ترتیب اولنمشدر
برین صورت زحل ل مشتری ی مریخ خ شمس س زهره
ه عطارد د قمر ر جدول محرره ده ساعت واحد مقابلنده
بر ستاره مافوقنده اسم یومین اشارت اولنمشدر سرخی ساعات نهاری یه
وسیاهی ساعات لیلی یه دلالت ایدر مثلا یوم احدك ساعات اولی شمسه
ولیلهٔ خمیسك ساعت اولی سنده مهر مرقومه منسوب ویوم اربعانك
ساعت اولی عطارده منسوب اولدیغی کبی لیلهٔ احدك ساعت اولی سنده
نجم مرقومه منسوبدر دیمکی افاده ایدر وقس علیهم البواقی مقامات
منسوبات سبعهٔ سیاره من المقامات
واغازه وتراکیب موسیقیدن منسوبات زحل اغازهٔ کواشت وترکیب
ماهور واوجدر منسوبات مشتری اغازهٔ نوروز ومقام حسینی وترکیب
عجم ومخیر وسنبله در منسوبات مریخ اغازهٔ سلك ومقام نوا وبیاتی
واصفهان وشعبهٔ بکاه وترکیب نهاوند کبیر وعربادر منسوبات
شمس اغازهٔ شهناز ومقام عشاق وشعبهٔ دوکاه وترکیب کردی
ونهاوند صغیر وعرضبار وطاهردر منسوبات زهره اغازهٔ جهار
ومقام عشیران وترکیب نهفت وبوسلك وصبا ونیشابوردر
منسوبات عطارد اغازهٔ سکاه مایه ومقام عراق وشعبهٔ سکاه
وترکیب راحة الارواح وبستهٔ اصفهان وروی عراق ومخالف
عراق وبستهٔ نکار وراحت افزا وزیرکنلی حاوران وحزام ومستعاردر
منسوبات قمر اغازهٔ کردانیه ومقام راست وترکیب بنجکاه وساز کار
اوقات تأثیر مقامات
ونکریزدر مقامات وتراکیب ونغمات موسیقینك باعث تأثیری اولمق
اوزره تقسیم دیکرده بوصونده طور آخر دخی بیان اولنمشدر وقت
سحرده اغازه ده راست وسازده رهاوی وقت صبحده اغازه ده
حسینی وسازده بنسه رهاوی وقت ظهرده اغازه ده نهاوند

وسازده

وسازده راست وقت عصرده اغازه ده بوسلك وسازده بنه بوسلك
وقت غروبده اغازه ده عشاق وسازده بنه عشاق نصف الليل ده
اغازه ده راست وسازده زيرافكند ثلث اخير ليل ده اغازه ده
زيرافكند وسازده راست اجرا اولنسه مؤثر اولور ايمش واهل غنا
وصاحب آهنك ونوايه مراعاتي لازم امور دندركه مجالس كبارده
صدرنشين اولان دولتمندك حليه ونوع وجنسنه مناسب وموافق
مراغاز ايله انشراح طبعنه مدار اولور اسمر اللونه عراق وتوابعي
وكندم كونه اصفهان وتوابعي واصفر اللونه راست وتوابعي
وابيض اللونه كوچك وتوابعي ونوع عربه حسيني وتوابعي وجنس
عجمه عراق وتوابعي وطائفهٔ تركه عشاق وتوابعي وقسم افرنج
وروم بوسلك وتوابعي مؤثر اولديغني ارباب دقت تجربه ايلمشلردر
بو دخي قضاياى مسلمه دندركه آوازهٔ روح افزا ونغمات غم فرساى
سامع اولنق اكثر طبايعه نافع وامراض باطنيه واوجاع بدنيه يي فى الجمله
دافعدر بنا برين قديم الايامده امصار ومدائنده واقع بيمارخانه لرك
وظيفهٔ خوار سازنده وخواننده لري اولوب دار الشفالرك خزائن
وكيلاري بلكه در ودیواري انواع سازلر ايله مالامال ايمشكه بيمار
وخسته لرك مرضنه مطابق آوازه وترنم ايله علاج اوله مرور اعوام
وفساد ايام ايله نيجه كسنه لر تمارضه باشلايوب اهل هواكار وبارندن
اواره اولملري ايچون بالكليه ممنوع اولمش وعالي وامراضه موافق
مقام واغازه وتركيب بونلردر راست دافع فلج وعراق دافع
حرارت مزاج وسرسام وخفقان ايمش واصفهان ايراث فطانت
واحداث ذكاوت ايله وجودي بارد ويابس امراضندن حافظ
ايمش وزيرافكند دافع لقوه وفالج ووجع ظهر ومفاصل وقولنج
ورهاوي دافع خفقان وصداع ولقوه وفلج وامراض بلغميه
ودمويه وبزرك دافع مغص وقولنج وامراض حاره اولديغندن
غيري تصفيهٔ ذهن واستقامت فكره دخلي اولوب وسوسه
وخوف وجبني دافع ايمش وزنكوله امراض قلبيه يه نافع وسرسام

مقامات موافقة الامراض

وسددى مفتح ودافع وتفريح قلب وانتعاش روحى جامع وعطش
وحرارت كبده مانع ايمش وجازعسر بول وحاصره يه نفعى
عميم وتحريك باهه دخلى عظيم ايمش وبوسلك دافع قولنج
ووجع ورك وصداع بارد ورمد ايمش وعشاق رياح حاره ويابسه يه
ونقر يسه مفيد وجلب نوم وراحته دخلى مزيد ايمش وحسينى دافع
التهاب قلب وكبد وحرارت عطش ومعده وحماى غب وحماى ربو
ايمش ونوا دافع وجع النساوورك وافكار فاسده وفرح قلب وسرور
خاطره كثيرالفائده ايمش *موميا* معدنى وعملى نوعينى مشهور شيئك * موميا *
اسمى لغت يونانيده حافظ الاجساد معناسنه ضم ميم وسكون واو
وميم ثانى وفتح ومدياء اولى وكسر ومدياء ثانيه ايله موميايى دن مرخم
اولوب عربيده معدنى نوعنه فتحتين ايله عرق الجبال تسميه اولنديغى
كتب مفردات طبيه ده محرردر استطراد موميا لفظنك اصلى
فارسيدر ادعا ايدن صاحب فرهنكلرك قولى ابن مؤلف روايتى در كه
موميايى ظهور ايدن غارك قربنده مد همزه وكسر ومدياء تحتانى ايله
آيين وعلى قول كسر ومدباء موحده ايله آبين نام برقريه موجود
اولوب اولمحله نسبت ايله موم آيين ويا آيين ايمش وعندالبعض با
موحده ايله موم آبين وصف تركيبى اولوب صولى موم ديمك اولو
على كلا الوجهين مرور ايام وتغير السنهٔ عوام ايله موميا دينمشدر
موميايى تك شمعه مشابهتى ظاهر واضافت ايله موم آبين وآيين نا
قريه مومى ديمك آشكاردر امابا موحده ايله صولى موم ديمك كوي
اموميايى معدنندن اخذ اولندقده مرطوب اولديغندن صويه نسبت
اولنمش فائده موميايى معدنينك اجودى بغايت سياه اولوب بقدر
الله المنان شمس برج ميزانده ايكن بلاد فارسده شيراز قربنده غا
معروفك سقفندن تقاطر ايده بيدر وكيلان ولورستان جبالنك
بعضى سنده دخى بولنور ايمش قسم رديسى درياى مغرب سواحلند تحقيق لفظ
ظهور ايده بيدر موميای آدمى على ماهو المشهور بغايت اصفر اللون قر موميايى ونوع
صاحبلى برطفل نورسيده بى اوتوز سنه يه بالغ اولنجه ادويهٔ مناسبه ايا آدمى

تربيه ايدوب بعده يك بجردن برظرف درونــه مقدار معـلوم موميای معدنی وسم باغی وعسل وقار يعنی زفت ومرصافی ايله شاب مرقومی وضــع وظرف مزبورك اغزينی محكم سدوبند ايدوب يوز يكرمی سنه ترك ايدرلر ايمش بعد تمام المده مرادلری اوزره خالص موميای آدمی اولور ايمش انوجدومع آدمی ديو مشهور قسمی شرعا اكل وشرب حرام اولوب بعضی كتب طبيده وجودنی التزام ايلدكلری ازمنهٔ سابقه ده امواتی تعفن وپريشانيدن حفظ ووقايه ايچون جسدلرينه مرصافی وعسل وموميای معدنی وقار امثالی نسنه‌لر طلاسی ايله دفن ايدرلر ايمش سواحل بحر مغربده امواج بحر محيط قبوری كشف ايله قطعه قطعه ويا تماما اجساد امواتی ساحله اتارلر ايمش وديار مصريه ده مقابر قديمه دن اخراج ايدرلر ايمش قائل وجودی اولان حكما دخی خارجا استعمالنده نفع مقرردر لكن شربی مورث عمی وفساد بدندر ديو بيان ايلمشلردر منقبه حرافيات

منقد اول ظهور موميايی

اعتمامدن بودخی مرويدركه بلاد فارس حاكمی فريدون شاه بالنباه يوما من الايام قصد صيد وشكار ايچون يا بانی كيشت وكذارنده برآهويه تصادف ومعسكرندن برتيرانداز نشانه اغازه ايلدكده آهو دوشيوب حركت مذبوحه ايله فرار وسوادیٔ شامدن بالنفس تفتيشه اقدام وتحلنه مدخی قرار ايده ميوب خدامندن چند نفره امر ايدركه آهويه رديف اولوب احوالنی تحری ايده‌لر غزال مرقومك زخمی مهلك اولمغله لنك لنك ايله برغاره طوغری يلور كيدر موكلان دخی دريچهٔ غاره واروب حال بيچاره يه نكران اولورلر كوييا غارك درونی آب ايله مملو ايمش غزال اول ابدن برمقدار نوش وعضو مجروحنی غسل ايلدكده درحال افاقت كلوب اولكی دن تندرست اولمش بوحالی مشاهده لرنده آهويی صيد وبند وبرمقدار آب مرقومدن اخذ ايله عود وانصراف وفردالسی ماجرايی صلی ماجری فريدونه عرض وآهويی تقديملرنده شاه دل آكاه درآن ساعت حكماسنی جمع وبعد المشورة لاجل التجربه برخروسك پايينی شكست بعده اول مادن

اسقار محل مکسوره طلا اولنلقده کما الاول صحیح اولدیغی قریدونك
مشاهدی اولدقده اول ماء الحیوتی حفظ ایچون اوزرینه ناظرلر
تعیین ایدوب حکویا الی الان قسم اعلاسی دیو مشهوری اول
* مهمان * صیندن جاری آیدن منجمد اولور ایمش * مهمان * بالفتحه فارسیده دن
قونق یعنی مسافر معناسنه دلالتی معروف لکن اربابی لغت مفرد
ویا مرکب اولدیغی بیانده اهمال ایتشلردر اما صدر دفتر علمای روم
حضرت کمال پاشازاده مرحوم بیوردیلر که مهمان لفظنك جزء اولی
کسر میم واظهار ها ایله مه بزرك یعنی اولو ومد میم ایله مان بکزیجی
معناسنه ماستن کله سندن اسم فاعل اولمغله قونق مستحق تعظیم
وقوندیغی محلده رعایت اولنوب اولو اولدیغندن مهمان تسمیه اولنمشدر
لسان فارسیده قونوغك اسم خاصی کسر میم و یاء مجهوله ایله میز
فرق میز اولوب عربیده فتح ضاد وسکون یا ایله ضیف دیرلر خفی اولیه که
و مهمان مهمان ایله میزك فرق ثانی وضع خاص ایله موضوع اولوب اول
* مهموز * وضع عام ترکیبی ایله در * مهموز * راکب اولدقلری حیواناتی تحریك
ایچون چزمه نك اوکچه سنه محکم ایتدکاری آهن پارچه مروقه نك اسمی
عربی وفارسی مشترك اولان کسر میم وسکون ها ایله مهمازدن غلطدر
لکن صاحب فرهنك شعوری مرحوم لفظ مرقومی تحریری ذیلنده
مهموز دخی دیرلر ایمش اما بفاته رلفنده بولوب ترکیده استعمال کبی
* مهنك * اواینك فتحه ظفر یاب اولمه دق * مهنك * زر وسیمك عیارن عیان
ایلمکیچون سورتدکلری معروف سیاه حجرك اسمی فارسیده فتح
اولین وآخرده کاف عربیه ایله محك دن غلط اولوب کتب مفردات
اطباده محرر اولدیغنه نظرا عربیده حجر المحك وحجر العراقی دیرلر
ایمش خفی دکلدر که محك الت حك اولدیغی تقدیرجه مکسور الاول
اولمق لازم اولور لکن لسان فارسیده نقل وتعجیم ده تغییر ایله مفتوح
الاول اولسه باس اولمز اما عربیده حجر المحك تعبیرنده اسم آلت
وزننده کسر اول ایله اولهجغی روشندر فائده حجر جزء ومك
اجودی انطاکیه حوالیسنده ظهور ایدر امتحانی متواترا بلا منفعه

زعفران طعمی ظاهر اولور انما اکیدن مرور بزده حجر مرقومدن
برمقدار جلب اولنمشیدی صید ماهی ایچون قالب اعمالنه بوندن
استعمالنک اولماز آستانهٔ امن آشیانه اطرافنده صاری یار نام قریه
یاقوننده کلیور نام محلده حجر محرزك نوعی موجوددر * میان * عموما
اورطه معناسنه فتح اول ایله مستعملدر فارسیده کسر میم ایله میان‌دن
غلط اولوب عربیده فتحتین ایله وسط دیرلر استطراد مخترعات
ابنای اسلامبولی ویکیچریان تعبیراتندن یازیجی میان ویولداش
قتی اورطه دنمین ادارینی کوبانمدرلر آستانهٔ دولت آشیانه‌ده
طائفهٔ یکیچریانه مخصوص یکی اوطه‌لر واسکی اوطه‌لر نامیله
بنام قشلاق همایونلرده برعدد دن ابتدا ایله هر برصنفه بر کاشانهٔ
علیا بنا اولنوب بهر اوطه‌یه محل اجتماع او زطه صفه‌نامیله برمکان وسیع
طرح اولنمغله اولا یکیچری اولمق مراد ایدنلره اول جای مزبوره ده
یغمورلق برقماق قاعده‌سی مرعی واول اورطه‌یه یازیجی تعیین اولنان
شخص دخی لیالی معلومه‌ده موجود اولوب یغمورلق نهاده ایدنلری
دفتره قید دابلرینه مبنی تعبیر مرقومک اصللری یازیجی میان
صفهٔ قشلاق فلانی ویکیچری اورطه‌سی صفهٔ قشلاق فلانی دیمك
اوله‌جقلری ظاهردر * میت * اولمش کمسنه معناسنه فتح میم
وتشدید وکسر یا ایله مستعملدر عربیده روایت اصح فرا قولی فتح
میم وتخفیف یا ایله میت اولوب فارسیده ضم میم وسکون را وفتح دال
واظهار ها ایله مرده دیرلر معتور اولایه که تخفیف یا ایله میت اولمش
ذی روحه اطلاق کبی ترکیده مستعمل اولدیغی اوزره تشدید یا ایله
میت مایت کبی اسم فاعل اوله‌رق اوله‌جکه یعنی حیاتده اولوب
موت شانندن اولنه تعبیر اولندیغی قاموسده فیروز ابادینك المیت
مخففة الذی مات والمیت والمایت الذی لم یمت بعد کلامندن مستبان
اولسه‌دن مبین بو بیت بلاغت نشانده علی وجه الایضاح اتیان اولنمشدر
بیت ومن یك ذا روح فذلك میت وما المیت الا من الی القبر یحمل
ومیت لفظنك تذکیر وتأنیثی مساوی اولمسنه سورهٔ شریفهٔ فرقانده

* میان *

* میت *

خلاصة فرائض وحقوق مرتبه لتركة الميت

استحميذ بالله يعني به بلدة منها برهان والفيدر استطراداً كتب فرائضده تحرير و بيان اولنديغي اوزره اولامينك تركه سنه تعلق ايدن مرتب حقوق شرعيه درتدر اول تجهيز وتكفيندر لكن اسرافدن وتقتيردن وقايه ايله حد اعتدالده اولوب زياده وتقصيان اولنممق لازم اولديغنه مبني عددا مرتبهٔ اعتدال ذكورده اوچ ثوب وانائده بش ثوبدر قيمةً حد اعتدال ذكور واناث ميتك حال حياتنده استعمال ايلديكي اثوابك وسطي قيمتنه مساوي اولمغله اولور لكن كفن مذكور مسنون اولان صورتيدر تكريم رسول الله صلي الله تعالى عليه وسلم بيورمشلردر حسنوا اكفان موتاكم لانهم يتفاخرون بحسن اكفانهم اكر ميتك ديوني تركه سندن ازيد اولسه كفن كفايت ايله تكفين لازمدر يعني ذكورده ثوبين واناثده اثواب ثلاثه وبهاء كفنه كفايت ايدر مالي اولميان امواتك حياتنده نفقه سي كيمك اوزرينه واجب ايسه تكفيني دخي اول كمسنه يه لازم اولور واكر ميتك بو مقوله كمسنه سي مفقود وياخود اول كمسنه تنك دست وفقير ايسه اول وقت طرف بيت المالدن تكفين اولنور ودي زوج اولان نسوانك تكفيني كرك غنيه وكرك فقيره مفتي به اولان امام همام ابو يوسف عليه الرحمة قولي اوزره زوجي اوزرينه در ثانيسي قضاء ديوندر بو دخي خفي اولميه كه ديون ميت اوچ حالدن خالي اولماز يعني باالقرار ايله مثبت وياخذي يتمايله مثبت وياديني مرض يعني مجرد مرض موتنده اقراري ايله مثبت اولوب دين صحت دين مرضه تقديم اولنور الادين مرضك ثبوتي عيانا معلوم اوله بو صورتده دين صحت قبيلندن عد اولنور ثالثي تنفيذ وصايا بالثلثدر يعني ميتك زمان وفاتنده ترك ايلديكي مالك ثلثي در اكر وصايا ثلث تركه دن ازيد اولور ايسه ورثه مجيز اولمديغي تقديرجه زياده سي منعه مقتدرلردر رابعي قسمت تركه بين الورثه اولوب ورثه مرتبه دخي عشره كامله در اولي اصحاب فرائض ثاني عصبهٔ نسبيه ثالثي مولاي عتاق يعني عصبهٔ سببيه رابع ذكري سبق ايدن عصبه سببيونك نسبيه ذكوري خامس زوج وزوجه نك غيري رد ذوي الفروض

ورثهٔ عشره مرتبه

النسبيه

النسبية على قدر حقوقهم سادس ذرت صنف اولان ذوى الارحام سابع مولى الموالاة در خى اولمه كه موالات وولاء كلاهما باب مفاعله دن مصدرنا اولور وبو عقد يعنى مولى الموالات اول صورتده منعقد اولور كه برشخص مجهول النسب شخص آخره خطاب ايدوب انت مولاى ترثنى اذا مت وتعقل عنى اذا جنيت ديه ورجل مخاطب دخى قبلت ديدكده ائمهٔ حنفيه عليهم الرحمة عندلرنده عقد مرقوم جائز واستوار اولمسندن قائل قول مرقومه مخاطبى وارث وعاقل اولوب اكر قائل برجنايت ايدر ايسه مخاطب عاقل اولور يعنى اول جنايتك ديتنى ادا ايدر وشخصين مجهول النسبين احدهما آخره معاقده وايجاب وقبول ليتسهلر يرى برلرينه مولاى موالات اولملرى ايله يك ديكره وارث وعاقل اولورلر وطرف واحد وطرفيندن بعد العقد رجوع مولاسى عاقل اولمقى ترك ايمدكجه اولماز يعنى مولى عاقل اولدى ايسه رجوعه قادر اولماز ثامن مقرله بالنسب على الغير اولوب برقاچ قيد معتبردر برى مقرك كندى اوزرينه مقرله ايچون نسب اقرار ايتمه سى نسب مقرلهك غير اوزرينه تحميلى متضمن اوله مثلا قرنداشمدر ديو اقرارى اول شخصك نسبنك اب مقر اوزرينه تحميلى متضمن اوله آخرى اقرار محررى مقرك باباسى تصديق ايتمسى ايله اولور خلاف اولماز ديكرى مقر اقرارى اوزره مصرا وفات ايتمكدر اكر رجوع ايدر ايسه اقرار مرقوم لغو اولور تاسع موصى له بما زاد على الثلث در عاشر بيت المالدر معلوم اوله كه بيت المال اموال فئ يعنى خراج وغنيمتدن جمع اولنسان ماله اطلاق اولنوب مصارفى كتب فقهيه ده مفصلا محرردر وجميع ناس اخوان اولمق ملاحظه سيله ميراث اعتبار اولنمسى وجه دكلدر تحقيقنى اراده ايدنلر كتب فرائضدن شرح شريفه مراجعت ايلسونلر

موانع ارث

موانع ارث درتدر لاجل الحفظ نظم اولندى بيت مانع ارث جمله سى اولدى چهار رق وقتل واختلاف دين ودار اولى رق كه انواع املاكدن عبوديت طريقى ايله اولان ملك كه لسان تركيده قول لق ايله تعبير اولنور كرك رق وافر اولسون قن كبى وكرك رق ناقص

اولسون مكاتب ومدبر وام ولد كبي ثاني اول قتلدركه موجب
قصاص • يا موجب كفارت اوله تفصيلي كتب فقهيه مبيندر ثالث
اختلاف دين كه مسلم كافره وبالعكس وارث اولمازلر اما طوائف
كفره بينلرنده الكفر ملة واحدة قول شريفي مصداق اختلاف
دين معتبر اولميوب حتى يهودي نصرانيه وامثاللري دخي وارث
اولورلر رابع اختلاف دارين در بو اختلاف يا حقيقة ويا حكما اولور
حقيقة اولاني دار الحربده ساكن كافر حربي دار الاسلامده
كائن كافر ذميه وارث اولهمز وبالعكس وحكما اولاني دار اسلامده
كافر مستأمن ايله كافر ذمي كبي وبالعكس ودارين مختلفتيندن ايكي نفر
كافر حربي دار اسلامده استيمان ايله جمع اولسه لر احدهما آخره وارث
اولمازلر بودخي معتبر اولميه كه اختلاف دارين ملكلري وعسكرلري
اختلافي ايله اولور يعني بينلرنده عصمت منقطع اولوب هر دارك اهلي
دار آخر اهلينك قتلني استحلال ايليلر اكر دارينك ملك وعسكري سي
بينلرنده تعاون وتناصر اولوب عصمت منقطع دكل ايسه دار واحد
حكمنده اولمغله اهالي بينلرنده وراثت منقطع اولماز قرآن كريمده
وفرقان عظيمده بيان بيوريلان التي فروض مقدره نصف وربع
وثمن وثلثان وسدس وثلثدر نصف وربع وثمن فن فرائضده
نوع اول ثلثان وثلث وسدسه نوع ثاني تسميه اولنور كه مخرج مسئله
معلوم اولمغچون اصحاب فرائض عدهء جيد كافي اولوب رجالدن
اولنلري ابه وجد صحيح واخ لام وزوج ونسادن اولنلري زوجه
وبنت وبنت الابن واخوات ثلاثه يعني اخت لابوين واخت لاب واخت
لام وام وجدهء صحيحه در بودخي بوشهده اولميه كه جد صحيح ميت ايله
كند ومابيننده ام كيرميه نه ديرلر اب الاب وان علي در وجدهء صحيحه
ميت ايله كند ومابيننده جد فاسد كيرميه نه ديرلر ام الام وان علت
وام الاب وان علت در احوال اب اوچدر اول فرض مطلق
ثاني سي فرض مع التعصيب ثالثي تعصيب محض در فرض مطلق
سدسدر ابن ويا ابن الابن ايله وان سفل فرض مع التعصيب سدس

اصحاب فرائض
واحوال اب

وما

وماباقيدر بنت وبابنت الابن ايله وان سفلت يعني اب فرض مقدرني اخذ دنصكره اصحاب فروض آخر موجود ايسه على قدر سهامهم حصه لرني بعد الاخذ ماباقي بي بنه اب عصوبت ايله آلور عند عدم اصحاب الفروض جمله باقيي ثانيا بالعصوبة اخذي معلومدر تعصيب محض ميتك ذكر وانثى اولادى وولد ابني وان سفل فالمديني حالده اب عصوبت محضه ايله جميع تركه يي اخذ ايدر احوال جد صحيح دربدر عند عدم الاب بابامقامنده اقامت ايله احوال ثلاثه محرره وعند وجود الاب جدلك حال سقوطي لكن درت مسئلهده جد ايله ابك فرقي اولمغله بعناية الله تعالى محللرى ورودنده بيان اولنور احوال اخ لام اوجدر يعني اولاد ام كه انه بر قرنداشلردر اكر بر ايسه سدس واكر ايكي وياد خي زياده ايسه لر ثلث حصه لرى اولوب ذكور واناث قسمت واستحقاقده برابردرلر واخ لام اولنلرى درت نفر كسنه اسقاط ايدر برى ولد صلبي وبرى ولد ابن وان سفل وبرى اب وبرى جد صحيحدر بالاتفاق احوال زوج ايكيدر اولى نصف عند عدم الولد وولد الابن وان سفل ذكر اولسون انثى اولسون ثاني سى ربع وجود ولد وولد ابن ايله وان سفل. احوال زوجه كذلك ايكيدر ربع عند عدم الولد وولد الابن وان سفل وثمن مع الولد وولد الابن وان سفل معلومدر كه حصتين مرقومتين زوجه واحده يه ويا ايكي يه هرقاج اولور ايسه بينلرنده تقسيم اولنور يعني ميت درت زوجه سى اولسه تركه موجوده نك ربع وياثمني بينلرنده على السويه تقسيم اولنور بوسببدن لسان تركيده اورطق اطلاق اولنان زوجه لره عربيده ضراير دينور احوال بنات صلبيه اوجدر اكر واحده اولور ايسه فرض ايله نصف ويريلور واكر ايكي ويا دخي زياده اولورلر ايسه بينه فرض ايله جمله سنده ثلثان اصابت ايدوب على السويه تقسيم اولنور واكر ميتك بر ابني ايله بنتي بر اولسون وا كثر اولسون جمع اولورلر ايسه عصوبت مشتركه اولوب للذكر مثل حظ الانثيين تقسيم اولنور احوال بنات الابن التي دراوجي بعينه مار البيان احوال بنات صلبيه كبيدر بشرط آنكه بر بنت

احوال جد صحيح واخ لام

احوال زوج وزوجه وبنات صلبيه وبنات الابن

صلبیه موجود اولمیه یعنی اکر برایسه نصف آلور واکر زیاده ایسه ثلثانی آلورلر واکر برابن ابن اولنسه انی تعصیب ایدوب حصۀ عصبه یی للذکر مثل حظ الانثیین تقسیم ایدرلر احوال ثلاثۀ اخرک اولی میتک بربنت صلبیه سی قالسه بنت ابنی کرک واحد و کرک زیاده فرض ایله سدس آلور سببی بنت ابن اول حالده بنت صلبیه حکمنده اولور وانفا ذکری مرور ایلدیکی اوزره بنات صلبیه بردن ازید اولورلر ایسه فرض ایله ثلثان آلورلر لکن بو صورتده مجموعنه ثلثین اصابت ایدر امابینلرنده علی السویه قسمت اولنماز زیرا بنت صلبیه قوت قرابت سببیله نصف کامل الوب نصف ثلثانه رسیده اولمغه برسدس ضم اولنمق لازم اولمغله بنت ابن اول سدسی آلور ونصف وثلثانک مخرجی التی اولدیغی آشکاردر که نصفی اوج وثلثانی درت عدد ایدر اوج عددی درده ابلاغ ضم واحد ایله اولورکه واحد ستهنک سدسیدر بو صورتده اهل فن فرائض تکملة للثلثین سدس اعطا اولنور دیو تعبیر ایدرلر ثانیسی میتک ایکی نفر صلبیه بنتی قالسه بنات ابن ساقط اولورلر زیرا فروض بناتک اکثری ثلثاندر بوتقدیرده ایکی نفر صلبیه ثلثانی احراز ایدیجک بنات ابنه فرض ایله حصه قالمیه جغی معلومدر ثالثی میتک برابن صلبیسی ایله بنات ابن برمنهن ساقط اولورلر مسئلۀ تشبیب لفظ تشبیبک اصطلاح شعریه ده عاشق ومعشوقک حاللرینی اوائل اشعارده تغزل طریقیله بیان اولدیغی خلاصۀ تعجیمز ذیلنده ذکر اولنمش ایدی بوفن جلیل اصحابی عرفنده مسئلۀ انی البا نک وجه تسمیه سی

تشبیب شعریله حسن ابتدا صورتنده
اولمغله ماسیأتی یی استحصاله سبب
اولسنه تشبیها تسمیه
اولنمشدر

صورتی

فریق اول	فریق ثانی	فریق ثالث
ابن بنت علیا	ابن	ابن
ابن بنت وسطا	ابن بنت علیا	ابن
ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا	ابن بنت علیا
ابن	ابن بنت سفلا	ابن بنت وسطا
	ابن	ابن بنت سفلا
		ابن

فریق اولده علیا بنت ابن ووسطا بنت ابن ابن وسفلا بنت ابن ابن ابن اولوب فریق ثانیده علیا بنت ابن ابن وفریق ثالثده علیا بنت ابن ابن ابن اوله جقلری آشکار اولوب سائرلری دخی بونلردن معلوم اولور وعلیای فریق اول حذاسنده بنت اولمیوب وسطای فریق اول ایله علیای فریق ثانی ایکی سی مساوی وسفلای فریق اول ووسطای فریق ثانی وعلیای فریق ثالث اوجی مساوی وسفلای فریق ثانی ووسطای فریق ثالث ایکی سی مساوی وسفلای فریق ثالث حذاسنده بنه بنت اولمدیغی ظاهردر بونلرك طریقهٔ قسمتلری علیای فریق اول بنتك محاذیه سی اولمغله صلبیه حکمنده اولوب فرض ایله نصف آلور ووسطای فریق اول ایله علیای فریق ثانی مساوی اولملری ایله فرض ایله سدس آلوب شرکت اوزره تقسیم ایدرلر زیرا علیای فریق اول بنت صلبیه حکمنده اولوب نصف الحاق مزبورتان بنت ابن اولملریله تکملة للثلثین سدس آلورلر مزبورات بنات ثلاثه نصکره بناتك ثلثاندن زائد فرضی اولمدیغنه مبنی سائر بناته بطریق الفرض حصه قالماز بنات ثلاثه مقدم ثلثانی احرازلری آشکاردر واکر فریق اول سفلاسی حذاسنده بر ولد بولنورایسه مافوقنده موجود اوج بنات یعنی علیا ووسطای فریق اول وعلیای فریق ثانیدر ذکر اولندیغی اوزره فرض ایله ثلثانی احرازلرندن صکره باقی که ثلثدر ولد مزبور ایله فریق اولدن سفلا وفریق ثانیدن وسطا وفریق ثالثدن

على للذكر مثل حظ الانثيين اجلنا تقسيم ايدرلر وغلام مزبور
محاذلمندن اشاغيده واقع بنات ثلاثه يى اسقاط ايدر اكر ولد مرقوم
فريق ثانيدن سفلا حذاسنده بولنور ايسه كالاول فرض ايله بنات
ثلاث فوقانيه يعنى فريق اولدن عليا ووسطا وفريق ثانيدن عليا
ثلثانى احراز ايدوب بعده باقيسى حصه قلنوب غلامه ايكى وبش
نفر بناته كم فريق اولده سفلا وفريق ثانيده وسطا وسفلا وفريق
ثالثده عليا ووسطادر برر حصه اصابتدن صكره غلامك مادونى
بنت ساقط اولور واكر ولد معهود فريق ثالثدن سفلا حذاسنده
بولنور ايسه فرض سابق البيان اخراجندن صكره باقى سكز حصه دن
ايكى حصه غلامه وصاحبة الفروض بنات ثلاثه فوقانيه دن غيرى
التى نفر بناته بر حصه ويريلور وولد مرقومك تعصيب ايلديكى بنات
جمله سى محاذيسنده اولديغى ظاهردر

احوال اخت لابوين

احوال اخت لابوين بشدر
اخت لابوين واحد اولور ايسه فرض ايله نصف آلور اكر ايكى
ويادخى زياده اولورلر ايسه ثلثان آلورلر واخ لابوين اخت لابوينى
تعصيب ايدوب بينلرنده عصوبت مشتركه اولور وبنت وبنت ابن ايله
وان سفلت عصوبت محض اولور وحال خامس آتى البيان بر نفرك
وجودى ايله سقوطدر اولى ابن ثانيسى ابن الابن وان سفل ثالثى
ابدر بالاتفاق رابعى جد صحيحدر عند امام الاعظم احوال اخوات

احوال اخوات لاب

لاب يديدر اولى نصف للواحد ثانيسى ثلثان اثنين ودخى زياده ايچوندر
عند عدم اخت لابوين ثالثى سدس واحده ايچوندر اخت لابوين ايله

وام وجده صحيحه

رابعى اختين لابوين ايله سقوطدر خامسى اخ لاب ايله عصوبت
مشتركه در سادسى بنت وبنت الابن ايله وان سفلت عصوبت محضه در
سابعى حالى البيان التى نفرك وجودى ايله سقوطدر اول ابن ثانى
ابن الابن وان سفل ثالث اب بالاتفاق رابع جد صحيح عند امامنا
الاعظم خامس اخ لابوين سادس اخت لابوين در عصوبت
محضه لكى ايله احوال ام اوجدر اولى سدسدر ولدويا ولد الابن ايله
ولد الابن ذكر اولسون انثى اولسون واخوه واخواتدن اثنين

ويادخى

ویا دخی زیاده ایله بونلر دخی ذکور واناث ولابوین وبالاب وبالام کرك متحد وکرك مختلف اولسونلر ثانیسی ثلث کلدر مذکور اولنلرك عددی وقتنده ثالثی ثلث مابقیدر اب واحد زوجین ایله اماجد احد زوجین ایله بولندقده ثلث کلدر لکن بومسئله ده حضرت امام ابو یوسف رحمه الله اب ایله جدی فرق بیورمشلردر احوال جده صحیحه ایکیدر اولی سدسدر براو اوز ایسه فرض ایله مجموع سدسی آلور یا کر ایکی ویا دخی زیاده اولورلر ایسه ینه برسدس اولوب درجهٔ قربتده مساوات ومحاذاتده ایسه لر بینلرنده علی السویه تقسیم اولنور حیثه قریب جده بعیده اولان هر بری نه وجهله اولور ایسه اولسون یعنی اسقاط ایدر کرك ابویه وکرك امیه واول قریب اولان کرك وارثه اولسون کرك محجوبه اولسون ثانی وجود ام ایله سقوطدر ابویات دخی اب وجد صحیح ایله ساقط اولدقلری کبی لکن ام الاب جد صحیح ایله ساقط اولماز واکرمیتك ایکی جده سی اولوب بری ذوی القرابتین اولسه یعنی هم ابویه وامیه مثلا ام الام اولان جده ام اب الاب اولسه وجدهٔ دیکر برقرابت صاحبی اولسه مثلا ام ام الاب کبی حضرت امام ابو یوسف علیه الرحمه ابدانه نظر بیورملریله اجتهادلری اوزره فرض مقدارلری تنصیف ایله ایکی جده یه مساویة تقسیم اولنور اما حضرت امام محمد علیه الرحمة جهات قرابته نظر بیورملریله فرض معلوم تثلیث اولنوب ذوالقرابتینه ثلثان وقرابت واحده صاحبه سنه ثلث ویریلور برطرفدن واحد بوطرف آخر زیاده اولسی مسئلهٔ مارالبیانه قیاس ایله معلوم اولنور العصبات عصبه نك معنای لغویسی مانحن فیه دن دکلدر اهل فن اصطلاحنده اصحاب فرائض سهملرینی اخذ دنصکره باقیسی واصحاب فرائضك عدمنده کلوبی اخذ ایدن وارثه اطلاق اولنور معتبردکلدر که مطلقا عصبه ایکی قسمدر بری نسبیه ودیکری سببیه وعصبهٔ نسبیه دخی اوچ قسم اولور عصبه بنفسه وعصبه بغیره وعصبه مع غیره کبی اما عصبه بنفسه اولدرکه کندوسی ذکر اوله ومیته انتسابده دخی ینهمایه اثی

احوال عصباته

داخل اولیه بونلار درت صنفدر اولی جزء المیت که فرعیدر ابن
وابن الابن کبی وان سفل ثانیسی اصل المیتدر اب وجد صحیح کبی
وان علا ثالثی جزء اب المیت که بابا فرعیدر اخ لابوین واخ لاب
وسلسلهٔ ابنائهما رابعی جزء جد المیت که جد فرعیدر عم لابوین
وعم لاب وبونلرك سلسلهٔ ابناسی لکن بو اصناف رابعه بینلرنده ترتیبه
مراعات لازمدر یعنی صنف واحده دن نفوس عدیده موجود
اولسه رتبهٔ اقربیه اولان تقدیم اولنور مثلا میتك ابن صلبیسی ابن ابنی
اوزرینه وابی جدی اوزرینه مقدم اولدقلری کبی وقس علی هذا
واکر رتبه مساوی اولورلر ایسه قوت قرابتی اولان غیره تقدیم اولنور
مثلا اخ لابوین اخ لاب اوزرینه تقدیم اولندیغی کبی وقس علیه البواقی
بودخی پوشیده اولیه که عصبهٔ نسبیه نك اوج قسمی بینلرنده تقدما
وتأخرا ترتیب اعتباری یوقدر انجق باعث ترتیب یا اقربیت درجه
ویا قوت قرابتدر مثلا میتك بر بنت صلبیه سی ولابوین براختی ولابوین
برعمی اوغلو قالسه فرض تمامندن صکره باقی بی عصبه مع غیره قیلندن
اخت اخذ ایدر وابن عمی وارث اوله مازمع هذا عصبه بنفسه اولدیغی
بیان اولندی یعنی باعث ترجیح رتبهٔ قربدر وعصبه بغیره اناثدن
درت شخصه مخصوصدر اولی بنت ثانیسی بنت ابن ثالثی اخت
لابوین رابعی اخت لاب اشبو اناث اربعه دن هر بری حال
انفرادلرنده صاحبة الفرض اولوب اخلرك وجودی ایله عصبه اولورلر
وعصبه مع غیره دخی اناثدن اخ لابوین ایله اخت لابه مخصوصدر
ومذکورتان بنت صلبیه ویا بنت ابنه مقارنت ایله عصبه مع غیره
اولورلر کما قال النبی علیه السلام اجعلوا الاخوات مع البنات عصبة
صدق رسول الله اخر عصبات عصبهٔ سببیه در یعنی عبید وجواریدن
اولوب بعد العتق فوت اولان میتك عصبات نسبیه جهتلری ایله
برکیمسه سی موجود دکل ایسه عصوبت سببیه ایله معتق ویا معتقه سی
وارث اولور عصبات مولی العتاقه معتق ومعتقه سی ناموجود میتك
حضرت صاحب شریعت علیه افضل التحیه رسولمزك لیس للنساء
من الولاء الا ما اعتقن او اعتق من اعتقن حدیث شریفنه مبنی طائفهٔ

عصبه بغیره ومع غیره واخر عصبات ومولی العتاقه

نسا

تسأولاء وارث اولەميوب معتق ومعتقەنك ذكوردن عصبە نسبيەلرى
تفصيل وبيان اولنديغى اوزرە تقدم وتأخرايلە بطريق الولاء وارث
اولورلر اگر بركسنە وفات ايدوب معتقنك اب وابنى ترك ايلسە
حضرت امام همام ابوحنيفة النعمان وجناب امام محمد عليهما الرحمە
عندلرندە اب محروم اولوب ولانك كليسى ابنە ويريلور اما امام
ابويوسف رحمه الله دن ايكى قول مرويدر قول اول امامينە موافقت
قول ثانى وفات معتق صورتندە سدس مال ابە ومابقى ابنە ويريلور
اختلاف ائمەنك جوابلرى مفصل اولمقلە ارادە ايدنلر كتب مفصلاتە
مراجعت بيورسونلر معلوم اولەكە بومسئلۀ لطيفە مباحث عصباتك
تتمەسيدر كتب شرعيەدە تصريح وبيان اولنديغى اوزرە
بركسنە ذورحم محرمينە مالك اولسە مثلا اباء واجدادى وسلسلۀ
اولادى واخوە واخواتى كبى فقهاى كرام حضراتنك ذكر وبيانلرى
اوزرە محرر اولان محارم نسبيەكرك ملك اختيارى ايلە وكرك ملك
اضطرارى ايلە مالك اولسون اول مملوك فى الحال ازاد اولور اگر
مملوك نسبا قريب اولوب محرم اولمسە ويامحرم اولوب نسبا قريب
اولمسە بوصورتلردە ازاد اولماز واول مملوك وفات ايتدكدە مالكنە
ولاثابتدر لكن ثمنە قياسا اگر اول مملوكك جميعنى اشترا ايتمش ايسە
مملوكك كليسى ازاد اولوب كل مالە بطريق الولاء مالك اولور
اگر بعضنى اشترا ايتمش ايسە مثلا نصفنى بوصورتدە نصفى
ازاد اولوب فوتندە نصف مالنە ولاء وارث اولور واشترانك
غيرى صور آخرايلە مالك اولمەدە دخى حكم بويلەدر باب الحجب
اصطلاح اهل فندە شخص معينى ميراثدن وياكلا ويابعضا منع ديرلر
ايكى قسم اولور بيرى حجب نقصان وديكرى حجب حرماندر صورت
اول ايلە محجوب اولنلربش نفردر اولى ام كە سهمى ثلث ايكن
ولد وياولد ابن ايلە وياخوە واخواندن ايكى كسنە ايلە سدسە محجوبە
اولور ثانيسى لاب اخت دركە سهمى نصف ايكن براخت لابوين
ايلە تكملة للثلثين سدسە محجوبە اولور ثالثى بنت ابن دركە سهمى
نصف ايكن بنت صلبى ايلە سدسە محجوبە اولور رابع وخامسى

باب الحجب وحجب الحرمان

زوجین‌درکه اصل سهملری نصف وربع ایکن فروع ویافرع ابن ایله زوج ربعه وزوجه ثمنه محجوب اولورلر تفصیلی مرور ایلدی وحجب حرمان ایله محجوب اولمیان ورثه التی کسنه‌در اب وام وبنت وابن وزوج وزوجه وحجب حرمان‌دخی ایکی اصله مبنی‌در اولی هرکسنه که میته انتسابی برشخص وساطتی ایله اوله شخص واسطه‌نك وجودنده منتسب محجوب اولور مثلا وجود ابن ایله ابن الابن محجوب اولدیغی کبی لکن بوقاعده‌دن اولاد ام مستثنادرلر زیرا ام جمیع ترکه‌یه مستحقه دکلدر بناء علیه ام اولادینه واسطه ایکن وجودی ایله اولاد محجوب اولمازلر بلکه امه وارث اولورلر ودلیل وبیانی کتب مفصلات فنده تحقیق اولنمشدر فلیراجع الیه اصل ثانی الاقرب فالاقرب اعتباری ایله میته رتبهٔ اقرب اولان ابعدی حجب ایدر اول اقرب یاواسطه ابعد اوله ویااولمیه مساویدر تحقیق عصبات بحثنده مرور ایلدی وحجب عصباتده جاری اولدیغی کبی اصحاب فرائضده دخی سبب ارث متحد اولدیغی محللرده اولور مثلا جدهٔ ابویه ام ایله محجوبه اولور مع هذا ام واسطهٔ انتساب اولدیغی آشکاردر اکرچه‌ٔ ام الام اولورایسه حجبنده ایکی اصل جمع اولمش اولور بودخی معلوم اوله که موانع اربعه دن بری یعنی قتل ورق واختلاف دین ودار ایله ممنوع وارث ورثهٔ آخردن دیکرینی حجب نقصان وحجب حرمان ایله حجب ایتمز لکن اجلهٔ صحابهٔ کرامدن حضرت عبدالله بن مسعود رضی عنه ربه الودود منع مذکوراکرچه حجب حرمان ایله حجب ایتمز لکن حجب نقصان ایله حجب ایدر بیورمشلردر بودخی سئر اولمیه‌که موانع اربعه ایله ممنوع اولمیوب یاحجب حرمان ایله ویاحجب نقصان ایله محجوب اولدقده حاجب طرفندن ایکی احتمال ومحجوب طرفندن دخی ایکی احتمال اولوب احدهما آخره ضرب اولنددقده درت صورت حاصل اوله جغی بدیدادر هر برینك مستقل ومفصل مثاللری مشاهیر علامه کان رومدن کمال پاشازاده مرحومك فرائض شرحنده بیان اولنمشدر تفصیلی مراد ایدنلر شرح مرقومه مراجعت بیورسونلر قال رسول الله صلی الله تعالی علیه

وسلم

وسلم تعلموا الفرائض وعلموها الناس فانها نصف العلم حديث شريفى ايله ممدوح علم جليلك تفصيل وبيانى اولنان مسائلى ذيلنده مخارج كبيره وفروض ومسائل عوليه وتصحيح مسائل سائره ذكرى ارباب فن مشار اليهمك دأبلريدر لكن بو رساله پر بشان ارقلمده بو مقدار ايله اكتفا اولنوب بو ماتحن فيهدن صدد ايه بيك بوز اوتوز جمادى الاخره سى تاريخنده شيخ الاسلام ومفتى الانام قره عبدالله افندى مرحومك تركى العباره بهجة الفتاوى نام مجموعه سى كتاب الوصايا باسنده قلم ناسخدن غلط واقع اولان مسئله تصحيح اولندى مسئله زيد فوت ندن صكره قرنداشمك اوغلونك اوغلو عمروه براوغول حصه سى كبى حصه ويرلسون ديو وصيت ايتدكدن صكره مصرا فوت اولوب زوجه سى هندى واوغللرى بكر وبشر ايله قزلرى زينب وخديجه يى ترك ايلسه تركه زيد مز بورلر ايله عمروك بينلرنده نه وجهله قسمت اولنور الجواب التمش درت سهمدن سكز سهم هنده واون درد رسهم عمرو وبكر وبشره ويديشر سهم زينب وخديجه يه وريلور تقسيمى كنز شرحى عنايه دن نقلنه وتصحيح مسئله به نظرا غلت اولديغى اشكاردر نقل ان اوصى رجل بمثل نصيب ابنه اوابنته صحت الوصية لان مثل الشئ غيره فيقدر نصيب الابن ثم يزاد عليه مثله ثم يعطى للموصى له فى باب الوصية من الثلث من كتاب الوصايا من العناية تصحيح مسئله سى

تصحيح فتواى بهجة الفتوى

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصى له	حصص
	ثمن ١			باقى ٧			
٨	٦	١٤	١٤	٧	٧	١٤	٦

٦ مضروب
٤٨
١٤ حصهٔ موصى له بمثل نصيب الابن
٦٢

حصص
٦
١٤
١٤
٠٧
٠٧
١٤
٦٢

قاعدهٔ تصحیح مسئله‌ده اکثر مخرج کسر سکز اولمغله ثمنی زوجه‌یه ویرلدکده باقی یدی قالمغله تساوی حصص ایچون ابنا ایکیشر عدد اولندقده رؤس التی وباقی یدی اولوب بینلرنده مباینت آشکار اولور بناء علیه اصل مسئله عدد رؤسه ضرب اولندقده قرق سکز سهم حاصل اولوب التی سهمی زوجه‌یه ولون دردر سهم اولاده ویدیشر سهم بناته تحقق ندن صکره حصهٔ ابن اولان اون دردت دخی ضم ایله مسئله التمش ایکیدن اوله جغی بدیهیدر اما صاحب البهجة علی افندی مرحوم قولی اوزره موصی لهی اولا اولاد مقامنه اقامه وبعده تقسیمه زیاده حصه زوجه ایله حساب غلط اولور صورت تصحیح علی رأی صاحب البهجة

مسئله

ثمن ١ باقی ٧

اصل مسئله	زوجه	ابن	ابن	بنت	بنت	موصی له بمثل نصیب الابن
٨	٨	١٤	١٤	٧	٧	١٤
٨						مجموع حصص
٦٤						٦٤

* میرزا * میرزا * شان زاده کان جنکیزیه‌یه مخصوص لقب مشهور فارسیده بکسر ومد میم ایله میرزاده‌دن مرخم اولدیغی فرهنك شعوریده مقیددر * میل * ميل * بر ثلث فرسخ ویحر ارجال ونسا فرق اوله‌جق محلك اسمی مبرپایده بکسر میم وسکون لام وزا وفتح یا ایله ملیر وبالاعراب اولیغ ومضبا ایله ملیاردن معرب ومعجم اولمسی غیر بعیددر لکن ارباب لغتدن براخذ تعریب وتعجیمنه تعرض ایلیوب ترکیده استعمالی کبی کسر ومد میم ایله میل قید وبیان ایلمشلردر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال فائده میلك مقدار مساحهٔ شرعیه‌سی آسیا تخمیس طول وضع میل ذیلنده ذکر اولنمشدر علم جغرافیا اربابی قوللریته نظرا اوللروما بللر ارضنك مسافه سنی خطوه ایله که بهر خطوه ذراع خیاط مقداریدر اول ذراع ایله مساحه ایدوب بیك خطوه محله برمیل تسمیه‌سی ایله برسنك نشان رکز ایدوب بولداك احد هما آخره بعد مسافه سنی اول

القارشلر

ارشاوتلر ایله تعیین ایلمشلر بعدزمان میل اسمی بجی علامته نقل ایلمشلر
معلوم محاسباندرکه بهرداژه اوج بوز التمش درجه به و بهر درجه التمش
دقیقه به قسمت اولنمشدرکره ارضده بردرجه مسافه‌سی قاچ میل اولور
تعیینا ایچون قدمادن بطلیموس تدمر صحراسنده قیاس ومساحه ایدوب
بردرجه محلی التمش التی میل وثلثان میل بولمشلر صورت قیاس محرر
بوصورتده مرویدر که مزبورتدمر صحراسنده برمحله علامت وضع ایدوب
ایکی طائفه خط مستقیم ایله بری نقطهٔ شماله ودیکری نقطه جنوبه
کتمشلر کیجه قطب الشمالی اول علامت نصب ایلدکلری محلده
الدقلری ارتفاعدن بردرجه تفاوت ایلدیکی محلاره دخی برنشان
ایلمشلر بعده محل اولدن علامتین مرقومتین ماینلرینی مساحه ایلدکلرنده
طرف واحدی برمقدار زیاده بولنمغله اقلك اکثرده وجودینه مبنی
احتیاطا اقلی اخذ واوج بوز التمشه ضرب ایله مساحهٔ جمیع دوره
وقطر ونصف قطره ومجموع کرهٔ ارضه علم حاصل ایلمشلر مسئلهٔ
محرره خلفای عباسیه‌دن مرحوم مأمون خلیفه مجلسلرنده مذکور
اولدقده مشار الیه جنابلرینه مورث شبهه اولوب لاجل الامتحان علمای
عصرندن ابوعبدالله محمد بن موسی بن شاکر وبرادری احمد وحسن
ابناء موسی وامثاللری ذوات ایله برطائفهٔ ثقات صحیحة الکلمانی سنجار
صحراسنده وجه محرر اوزره قیاس ومساحه‌یه مأمور ایلدیکی
قاضی ابن خلکانك وفیات الاعیان نام مؤلفنده مذکوردر لکن محمد
بن موسی علیه الرحمة قیاسنده دخی کالاول بردرجه التمش التی میل
وثلثان میل حساب اولنمسی اولی مؤید اولمغله الی الآن معمول به
اختلاف اسامئ میل
میل صورت محرره اوزره در بودخی پوشیده اولیه که طائفهٔ یونان
مسافه‌لرنی یوز یکرمی بش خطوه اعتبار ایلدکلری استادیوم تعبیری ایله
قیاس ایدرلر که سکز استادیوم بر رومانی میل اولور واهل فارس
فرسنك ایله قیاس ایدرلر که بهر فرسنك اوتوز استادیوم اولور ومصر
سکانی قدیمه اسکنی تعبیری ایله استعمال ایدرلر ایمش مقدارنده اختلاف
اولنمشدر بعضلك قولی التمش وبعضلك قرق وبعضلك یکرمی

استاد بومدر و جزمايـا يعني تمچه ودانيا ونور وجبا واسوج
ولنكلتره واسقوچيا وله وچه وايتاليانخلق بروجه محرر مليز لفظني
استعمال ايدرلر واسپانيه وفرانسا خلق لوقه لفظني استعمال ايدرلر
لكن اسپانيللو فرانسالو كبي ليوس دخي ديرلر وروس ومسقولو
طائفه لري كندو مسافه لرنده دورست نام مقياسي استعمال ايدرلر
بو اجالدن جميع طوائفك مقياس مساحه لري يكسان اولمدیغی جهاتدير
تفصيلني اراده ايدنلر علم جغرافيا تعلم ايتسونلر * ميمونيه * برنوع اوتي
ونشا وسمن وسكردن اعمال وملحقه ايله ترتيب وبعده استعمال اولنان
حلواي مشهورك اسمي خلفاي عباسيه دن مأمون خليفه عليه الرحمه
ايچون ترتيب وايجادينه مبني موجدينه نسبت ايله مأمونيه دن غلط
اولدیغی بعضي كتبده دوش طاطلهٔ فقير اولمشدر * ميوه * ماكل صالح
وثمر صالح يمش معناسنه فتح ميم ايله مستعملدر فارسيده كسر ميم
وسكون يا ايله ميوه دن غلط اولوب عربيده مدقا ايله تا كهه ديرلر
ميه * ادومه وطاقتي ايچون خبزه برمقدار اضافه ايلدكلري شيء
مشهورك اسمي فارسيده ضم ميم ايله جايه دن غلط اولوب عربيده
فتح خا معجمه ايله تجره ديرلر طريق عجم بغداي اوني آب ايله يوغرولوب
مقدار كفايه شبروفق وبادريت وبالبق وبابوغورت اضافه سيله
بر كيسه ترك اولندقده اكشيوب مايه اولور
* حرف النون *
نار * خاو خاصتي مشهور وميوهٔ لطيفه نك اسمي فارسيده فتح همزه
ومدنون ايله آناردن مخفف اولوب عربيده ضم را ايله رمان ديرلر
ثمار البيان ملا الام تصحيحنه ذيلي خلاصهٔ تلخيص تكيابدن
صكره ايراد اولنان صنايع واصطلاحات شعريه دن لغز مثال ايراد
ايلديكي نار لغزيدر سنده بيت في الاصل وفي ايلدي النار
حضرت جامي هنرپرداز محرر اولنمش ايدي حضرت ملا جامي
قدس الله سره السامينك مشهور نار لغزي بو ايله حرر ويدركه مشار اليه
رحمة الله عليه يوملمن الايام يبش تحتمسي ماورقنده اولان كاسهٔ

قشوره

فغفوره ضرب دست بیوردقلری آنده کر بستهٔ خدمتلرندن
کل شاهنز تام خادم بنامنری کاسهٔ مر قوتی آلوب براز
مدتدن صکره داغه انار ایله لبریز حضور عالیلرینه تقدیمنده
سبب انتقالنی سؤال ایدرلر مزبور جوابه آغاز ایدوب دیرکه استاد
اکرمزك جمیع احوال لاطائل اولمیوب هر بری برنکتهٔ لطیفه یه مبنیدر
چونکه افندمز کاسه یه ضرب دست بیوردیلر طن طن صداسی
ظهور ایلدی طانك تصحیفی طن اولور فارسیسی کاندر کان دخی
قرائت اولنورکه عربیسی فوسندر قلب اولندقده صوق اولور
بونك دخی دریسی بازار در بو دخی تصحیف اولندقده نارار
اوله جقی آشکار اولمغله افندمزك مراملری از بازار نارار اولدیغنی
تیقن ایلدم دیوختم کلام ایتمش بولغزك صورت دیکر ایله دخی نتیجه
پذیر اولسی ممکند استطراد صاحب قدح معلا اولوانتهایه سیرد کلدر
لغز یعنی بیلمجه ویکلتمج جمیع لسانده دوران ایدوب لسان عربیده
لغز مرادفی اغلوطه وادعیه واحجیه والغیه استعمالی کبی
زبان فارسیه ده بردك وبرد وپرده وپردك وچستان وچیستان
وچربك وکردك اطلاق اولنور السن سائره ده دخی علی اغاتهم
صورونراکیب واسامیسی درکار ونظمه مخصوص ومحصور
اولمیوب هر فنده الغاز ایلدکلری آشکار در حتی علم حسابك
سهل الاستخراج الغازی بین الناس بولنمه دن خالی دکلدر لکن
بواغلوطه نادیده وناشنیده اولمغله قیده ابتدار اولندی مثلا بری زر
وبری سیم وبری مس اوچ خاتمی اوچ نفر آدم بینلرنده اخفا ایلدکده
التون یوزك کیمده وکومش یوزك کیمده وباقر یوزك کیمده اولدیغنی
بیلتور اولا لاعلی التعیین اول اوچ کسنه نك برینه هوادن برعدد
وثانیسنه ایکی عدد وثالثنه اوچ عدد وریلوب میدانه اون سکز قطعه
شی ایله مختلف الالوان اوچ یوزك وضع اولنه فرضا اون سکز پاره ایله
اوچ خاتم قونه شخص مزبورلر دخی بینلرنده یوزکلری تقسیم واخفا
ایدهلر بعده افاده اولنه که التون یوزك هر کیمده ایسه بنم ویردیکم

اغلوطه من علم الحساب

عددمقداری بیلرنده موجود اون سکز پارەدن اول مقدار آلسون وصاحب سیم بندن الدیغی عددلك ایکی مثلنی آلسون وصاحب مس درت مثلنی آلسون باقی هرقاج پاره قالورایسه بکا ویرك دیه هرقاج پاره قالمش ایسه بوکلماتك حروفنه قیاس اولنه لفظ اولده حرف اول درجهء کلیه وحرف ثانی ذهبك ذاتنه وحرف ثالث بر عدد صاحبنه وحرف رابع فضه نك فاسنه وحرف خامس ایکی عدد اخذایدمنه اشارت اولوب شخص ثالثك باقر یوزك اخفاسی ظاهر اولمغله ایما اولنمشدر وقس علیه البواقی کلمات سته بونلاردر اذافب یذب فا جذا فج هذج فا وذب فج زذج فب صورت دیگر برای استخراج

باقی اعداد	زید	عمرو	بکر
١	زر	سیم	مس
٢	سیم	زر	مس
٣	زر	مس	سیم
٥	سیم	مس	زر
٦	مس	زر	سیم
٧	مس	سیم	زر

اوغلوطه فی صنعت الجناس

وصنعت جناسده ایراد اولنان بعضی کلام بلیغ ومغلق دخی لغزه ملحق اولمغله باب مدینة العلم سیدنا علی کرم الله تعالی وجهه حضرتلرینك شام جنت مشام والیسی جناب معاویه حضرتلرینه ارسال بیوردقلری کلمات درر بار لاجل التبرك قیده ابتدار اولندی اول آونده نقطه وضعی متعارف اولمغله بویله تحریر بیورلمش عرك عرك فصار فصار ذلك ذلك فاحس فاحس فعلك فعلك بهدا تهدا حضرت معاویه دخی بویله جواب تحریر بیورمشلر علی عدری علی عدری بوکلمات زرنار جوهردار دخی اولسه هرکس قرائتنه عدیم الاقتدار اولمغله علی وجه الاجمال شرح وبیانه ابتدار اولندی غرك سنی مغرور ایلدی عزك عزت وشرفك فصار امر بویله اولدی ایسه اولدی فصار ذلك تحقیق اول عزت وشرفك

نهایتی

نهايتى ذاتك سنك ذل وهوانك اولور فاخش سن خوف ايله فاخش
فعلك فعل فاحشكدن فعلك على لعل معناسنه اولمغله مأمول
ومرجودركه سن تهدا بهذا بوتصح وپند ايله وياخوف وخشيت ايله
هدايت بولهسين ديمك اولور الفاظ مذكورهيى قاضى احمد بن
محمد بن ابراهيم ابى بكر ابن خلكان وفيات الاعيان نام مؤلفنده سلاطين
آل بويه دن عضد الدوله ابن ركن الدوله ابن بويه ديلمى يه نسبت ايلمسى
غلطله محمول اولمغله ما نحن فيه دن خارج اولمازز زيرا ترجمهٔ مشار
اليهده بويله محرردركه طرف دولتلرندن دمشق حكومتى احسان
اولنان ابو منصور فتكين مار البيان عضد الدوليه بو سياقده
عرضحال ايلمش كه بحمد الله تعالى سايهٔ دولتلرنده بلاد شامى
مصر صاحبى حكومتندن تخليص ايدوب دستنى اول مملكتدن كوتاه
ايلدم عسكر اموال وخزائن امداد واعانت بيوريلورايسه بونلرى
عسكر مصريه تصرفلرندن اخراج ايدهيم جوابنه عضد الدوله بالاده
محرر كلماتى تحرير ايلمش لولا جواب تسليمى بو صورتده ايراد اولنوركه
كلمات محرره اولادرج دهان افصح جهان سيدنا على دن فشان
اولنوب بعده مناسب محل وموافق مقام اولمغله عضد الدوله
ابو منصور فتكينه تحرير ايليه زيرا علماى اعلام اعلى الله تعالى قدرهم
الى اخر الايام حضراتندن اكثرك مذاق الفاظ محررهيى حضرت
على كرم الله تعالى وجهه جنابلرينه نسبتدر ازآنجمله علامهٔ تفتازانى
مطولنده فن بديع جناس بحثنك آخرنده كلمات مذكورهيى تجنيس
خطه مثال ايراد بيوردقلرنده كسنه به نسبت بيورميوب انجق
كقولهم عنوانى ايله تصدير بيورمشلردر لكن فاضل يكانه حسن
چلبى مرحوم مطول حاشيه لرنده وتاش كوپرى زاده مرحوم
موضوعات علوم نام مؤلفلرنده كلام سيدنا على رضى الله عنه
اولديغنى التزام ايلمشلردر مقدما سردويان اولنديغى اوزره قاضى
ابن خلكانك قولنه واقوال جمهوره دخى مغاير رشيد الدين وطواط
حدائق السحر فى دقائق الشعر نام مؤلفنده كلمات محررهيى حضرت

امیر المؤمنینه نسبت ایدرلر لکن مححی عبدالله بن طاهردن صدور
نارجیل ایلشدر دیو بیان ایدر والله اعلم بحقیقته *نارجیل* کبیر هندوستان
جوزی غلافی صورتنده کویا ایکی قاون ملاصق اولمش اول
خلقتده شیء معروفك اسمیدر جیم فارسیه ایله مستعملدر عربیده
قشر ولبنه کسر ومد جیم وجوز کبیر هندودن تفریق ایچون
نارجیل بحری وفارسیده ایچی لبنینه صورت محرره وجیم عربیه ایله
اسم مرقوم اطلاق اولنور ایکیسی دخی اصل اولمغه ملابعدر فاجعل
علی ایهما شئت لکن یالکز نارجیل جوز کبیر معروفك اسم خاصی
اولدیغنه مبنی بهمه حال بحری توصیفنه محتاجدر وشیء محررك
منبتی نامعلوم اولوب بحر محیطده روی دریادن اخذ ایدرلر ایمش
ناردنك ناردنك *ماء عنبدن ثلثاندن اکثری زائل وغلیظ اولنجه طبخ
اولنسان معروف اوزم صوینك اسمیدر ارباب لغتك التزاملرینه نظرا
فارسیده مدنون ودال ایله ناردانه دن غلط اولوب عربیده کتب
معرداتده محرر اولدیغی اوزره میبختجنك معربی اوله رق کسر ومد
میم ایله میبختج اطلاق اولنور ایمش لکن فرهنکلرده محرر ناردان ناردنك
متعارف اولمیوب الما وامرود واریك وزردالو جوزکارندن اکلاه
صالح اولمیانلری ظرفه وضع وترك ایلیا کشیدوب بعده نوش اولنان
شیء مسکرك اسمی مخصوصیدر ناردنك معروفه فارسیده محرر
ناكله اولدیغی اوزره میبختجه تعبیر ایدرلر *نارکله* تفنکو استعمال اولنان
آلت مشهوره نك اسمیدر مخزر عادتن آتش باشلو معناسنه تشدید لام ایله
نارکله یا آتش کلهلو معناسنه ضم کاف ایله نارکله دن غلط اولمسی
ملابعدر محمدنادن اولمغله لسانین معطلوبینده افصحنه ظفریاب
اوله مدق مولدا عربیده کسر نون ایله قدر وفارسیده لسان
بخشانیدن نقل وکسر جیم فارسیه ایله جلیم لفظی کندو لسانلری کبی
استعمال اولندیغنه قلندر نام شاعرك جناس ترکیبده انشاد ایلدیکی
بیت لطیفی شاهددر بیت درون زآب وجکر دود وفرق سر آتش
بحملیم بود که وابسته جلیم شدیم اسم مرقوم کاه معناسنه اولدیغی

فراموش اولنمیه * نارن * اینجه معنا سنه نارن فایق تعبیری بغایت * نارن *
شایعدر فارسیده اینجه ولطیف ونازك معنالرینه دال مد نون وکسر
را وسکون بایله نارین دن غلط اولوب عربیده فتح دال ایله دقیق
دیرلر * نام کور * حقوق نان ونمك بلمیان شخصه اطلاقی معروفدر * نام کور *
فارسیده ایکی جزءدن مرکب میم یرینه نون ایله نان کوردن غلط اولوب
عربیسی یننه جزئین دن مرکب کافر النعم اولور ترکیب عربینك
معناسی نائل اولدیغی نعم کونا کونی منکر وباساردیمك اولدیغی ظاهر
فارسینك اصلی کورنان اولوب علمینه نقلده مضاف الیه تقدیم
اولنمشدر ضم کاف عربیه وسکون واو ایله کورصکرهدن نابینا اولنه
اطلاق اولنور ونان دخی مدنون ایله اسم جنس اتمك در نانه نعمت
تعبیرندن التزاما اولمقوله اشخاصه اصطلاح ایلمشلردر * نانه * نانه *
مشهور وخوشبو نباتك اسمی عربیده فتح نون اول وسکون عین ایله
نعناع دن غلط اولوب فارسیسی ضم بای عجمیه ایله پودنه بستانی
اولور * نبذه * جزئی نسنه معناسنه تاء مقفل ایله مستعملدر عربیده * نبذه *
فتح نون وسکون با ایله نبذ دن غلط اولوب فارسیده فتح همزه ودال
وسکون نون ایله اندك دیرلر حتی عرب جزئی نازل اولان بارانه
اصاب الارض نبذ من المطر دیرلر * نجاق * اکثری دهقانلرك * نجاق *
استعمال ایلدکلری آلت معروفهنك اسمی فارسیده فتح اولین وآخرده
کاف عربیه ایله نجك دن غلط اولوب عربیده مدقا ایله فاس دیرلر
نجل * فتح نون وسکون جیم ایله اکرچه اولاده اطلاقی صحیح * نجل *
لکن عربیده اضداددن اولمغله ولده تعبیری کبی والده دخی اطلاق
اولنور علی ذهاب بعض ارباب اللغه ولده انحصاری غلطدن سالم
اولمیه جغی هویدا اولوب فارسیده ولده پسر ووالده پدر
تسمیهلری مشهوردر فائده حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وجه تذکیر
وعلیه جنابلرینه نازل کتاب سبحانینك اسمی کسر همزه وسکون نون وتأنیث لفظ
وکسر ومد جیم ایله انجیل اولدیغی معروفدر لکن تذکیر وتأنیثده انجیل
مساوی اولمسنك وجهی مؤنث اولدقده مراد صحیفه ومذکر

* نحود * اولدفده مراد کابدر * نحود * حبوبات قسمندن شیٔ مشهورك
اسمی فارسیده ضم نون وخاء معجمه ایله نخوددن غلط اولوب عربیده
کسرحاء مهمله وتشدید وفتح میم ایله حمص دیرلر لکن روایتمبردده
اسمـاء مشبهه میمك دخی کسری ملتزمدر اما کلام عربده قصیرمنانسه حلز
وزن فعول وواحیٔ شابده برموضعك اسمی جلقدن ماعدا بوصیغده براسم
* نخوة * وارد اولمشدر * نخوة * کبر وعظمت وحشمت وبزرکی ومحتشم
معنالرینه کسراول ایله مستعملدر عربیده فتح نون وسکون خاء معجمه ایله
نخوه‌دن غلط اولوب فارسیده فتح شین وکاف عجمیه وسکون را ایله
* نشادر * شکرف دیرلر * نشادر * اکثری قلایجیلر رصیص اواتیده استعمال
ایله‌کاری شیٔ معروفك اسمی فارسیده ضم نون ومد شین وکسر
ذال ایله نوشادر دن غلط اولوب معربی دال برینه ذال معجمه ایله
تصغیق تکون نوشاذر اولدیغی کتب مفردات طبیه‌ده رسیده نظر در شیٔ محرری
نوشادر فرهنکلر عملی ومعدنی به حصر ومعدنیسی نك وجودینی سمرقند
ناحیه‌سنده کائن برجبلده غاردن خروجنه قصر ایلشلردر
اما کتب مفرداتده بیان اولندیغی اوزره معدنی ومائی وصناعی اولور
اولا معدنیسی حیشه مثللو بلاد حاره‌ده کهرجله کبی پاره پاره بولنور
ایمش دیاریمزده کثیرالوجود بو قسمیدر ثانیا مائی سی صاحب تذکره
داود انطاکی قولنجه جبال اصفهانده وسائر اصحاب تذاکراطبا
قوللرنجه جبال خراسانده صیون حاره مالحهٔ موجوده که ادنی تحریك
ایله کوپره اول ابی قیناتدفده اوزرنده آق پارچه‌لر منعقد اولور ایمش
ثالثا عملیسی ترك احراق ایلدکلری کلخنلرك اوجاغنده مجتمع قرومدن
* نشاسطه * تصعید ایله حاصل اولور ایمش * نشاسطه * دقیق انواعندن شی
معمولك اسمی فارسیده کسر نون ومد شین وسکون سین وفتح تا ایله
نشاسته‌دن غلط اولوب معربی اعرابه مرقوم وآخرده جیم ایله
نشاستج در لکن شطر اخیری حذف ایله نشا استعمالی شایعدر
طریق عملی اولا بوغدایی ماء عذبده متعفن اولنجه نقع ایدوب بعده
* نشز * اوغوب قشری آیروب صیقکره سوزوب تجفیف ایدرلر * نشز

قصادرك استعمال ايلديكى آلت معروفه نك اسمى فارسيده ايكى
جزءدن مركب كسر نون وياى معروفه وسكون شين وفتح تا ايله
نيشتردن غلط اولوب عربيده كسر ميم وسكون شين وفتح را ايله
مشرط ديرلر نيشترك جزء اولى نيش زهرلو جانورلر ديكنى معناسنه
وترادات تفضيلدر يعنى بو آهن پاره اول ديكنلردن زياده مؤثردر
ديمكى افاده ايدر * نشوونما * بويبوب وزياده اولمق وباعطف بيان * نشوونما *
قصدى ايله اولك اخرى واو واخرك اولى مضموم اولهرق مستعملدر
عربيده نشاه ونمادن غلطدر زيرا قحتين ايله نشاه ظهور ايتمكه واول
پيدا اولان نسنه يه وفتح نون ومد ميم ايله نما مال زياده اولمغه اطلاق
اولنمغله نشاه عطف ايله معناسى مجاز اولور * نصر * بعضى شى * نصر *
استعمالندن وجود انسانده قوزبوب مخت اولان لحمك اسمى على
ماهو المشهور ناسوردن غلطدر لكن حالت محرره يه عربيده ضمتين
ايله عسو وفارسيده ضم خاء معجمه وكسر را وسكون شين اولى وياء وفتح
شين ثانيه ايله خشكريشه ديرلر مستور اولميه كه عربيده ناسور
وياسين يرينه صاد ايله ناصور جميع كتب اطباده مقعدك كارنده يارهلردن
حاصل سوراخ ديكردر ديو ذكر اولنوب بين الاعجام علت مرقومه يه
كسر ومد را ايله ريش دوان اطلاقنى ميرك محمد تاشكندى شهرى
وكلى ثلم رسالهسنده التزام ايدر * نصر الدين * اسماء رجالدن * نصرالدين *
خصوصا بلاد اناطوليدن آق شهرده مدفون قصص عديده ومناقبات
ناشنيده عزو اولنان خواجه نك اسمى ضم نون وفتح را ايله شايعدر
صحيحى فتح نون وسكون صاد وضم را ايله اولور احوال واوصافنى
تفصيل لاطائل اولمغله طى اولندى * نصرانى * طائفه مشهوره نك * نصرانى *
نسبتليدر اكثر ناسك عدم وقوفنه مبنى تحريره مبادرت اولندى فتح
نون وسكون صاد ايله نصران شام شريفده بر قريه نك اسميدر كه
ناصره ونصوره دخى ديرلر اول نسللرى نصرانه نسبت ايله
رجال ونسادن واحده نصرانى ونصرانيه اطلاق اولنوب ندمانك
وندمانتنك جمعلرى ندامى اولديغى كبى محرر اولان نصرانى

دخی نصرانتك وتصرانتك جمیدر لکن صاحب قاموس فیروز
آبادی قول مزبوری سرد و بیانیله صکره والنصرانیة ایضا دینهم
ویقال نصرانی وانصار ذکر ایدر وعلامهٔ زمخشری اساس البلاغه
نام مؤلفنده رجل نصرانی وامرأة نصرانیة ونصران ونصرانه
وقوم نصاری دیو رقیم بیورمشلردر فلیتأمل * نطر * حاملرك * نطر *
طشره سنده خدمت ایدوب اثواب نامی محافظ ایدن شخصك اسمی
علی ماهو المشهور فارسیده بستان واکین بکجیسی معناسنه آخری
یا ایله ناطوری نك معربی مدنون ایله ناطردن غلطدر اسم مرقومی
لسان ترکیه بعد النقل حامده اثواب بکجیسنه تخصیص بعید اولماز
ولسان دریده ناطور بکجه اهل ونا اهلنه تملق وتبصبص ونواضع
والتیامی مبذول کسنه حقنده اصطلاحدر * نعم * فتحتین ایله حرف * نعم *
تصدیق اولدیغی معروف لکن بعضیلرك معنای نعم ایله معنای
بلی بی عدم فرقلری تفصیله وسیله اولدی فارسیده ادات تصدیق
مدهمزه وکسر را و یای معروفه ایله آری لسان ترکیده اوت معناسنه
دلالتی مشهوردر سببی اولدرکه نعم ماقبلنده اولان جملهیی مصدقه
اولور مثبت اولسون منفی اولسون لکن تقدیری حرف استفهامسز
اولور مثلا ازید قائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم زید قائم تقدیرنده
اولوب وازید لیس بقائم جوابنده نعم واقع اولسه نعم لیس زید قائما
تقدیرنده اولور اما بلی واقع اولماز الا نفیی موجبه جمله دن صکره
واقع اولوب تقدیرنده حرف استفهام ایله ادات نفی ساقط اولور مثلا
الیس زید قائما جوابنده بلی واقع اولسه بلی زید قائم دیمك اولور
اکر بلی نفیینی حاوی جمله نك مابعدنده واقع اولور ایسه الف
استفهامه مصاحب نفی اولك اسقاطی ایله نفی ثانی اثبات اولنوب
بیان اولندیغی اوزره نعم ده یالکز حرف استفهامك سقوطنه مبنی
تغایر معنالری بو صورتدن فقی اشکاردر مثلا الیس زید لایملك دینارا
جوابنده نعم واقع اولسه تقدیری نعم لیس زید لایملك دینارا اولوب
نفی نفیه تصادفندن اثبات اولمغله دیناری تملکه موجب اولور اما

الیس زید لایملك دینارا جوابنده بلی واقع اولسه تقدیری بلی زید لایملك
دینارا اولمغله دینارك عدم تملکنه موجب اولور بو دخی مستور اولمیه که
ارای ثلاثه معنای نعم و فرقه من بلی
نحات حضراتنك نعم ده اوچ رأیلری واردر اولی نعم معنای تصدیق
اوزرینه باقیه‌در لکن مابعدینی تصدیقدر ثانیسی متکلم اعتقادنده تقدیر
ایلدیکی غیرمذکورك جوابیدر ثالثی معنای تصدیق کندودن مسلوب
مابعدینی مذکر حرف تذکیردر بو صورتده لکن منزله‌سنده حرف
استدراك اولمه‌دن بعید اولماز ونعم دائما تصدیقده وبلی بعضا تکذیبده
استعماللری دخی فراموش اولنمیه مثلا برکسنه بنم سنك نزدکده امانتم
وارد ردیدکده نعم جوابی ایله تصدیق وبلی جوابی ایله تکذیب اولور
* نفر *
نفر * فتحتین ایله رجالدن برقاچ کسنه اولدیغی معروف لکن علمای کرام
عربیده اوچدن اونه وارنجه اطلاق اولندیغنی التزام بیورمشلر بناء علیه
اون نفر دیمك غلط اولوب فارسیسی فتح کاف عربیه وادات جمع
ایله کسان اولور اما صاحب قاموس فیروز ابادینك النفر الناس
کلهم ومادون العشرة من الرجال قولندن جمیع ناسه وثلاثه ومادونته
* نفر *
اطلاقه جواز منفهمدر * نفر * سورنا کبی بورو باشنه دل وضعیله
نفخ ایلدکلری آلت لهو معروفك اسمی فارسیده فتح نون وکسر فا وسکون
یا ایله نفیر بدن غلط اولوب عربیده فتح شین وتشدید وضم با ایله شبور
* نفر عام *
دیرلر * نفیر عام * محاربه وصواش ایچون کافهٔ سپاه ولشکری جمع
ایلمه‌نك اسم مشهوری فارسیده عموما سپاه ولشکرك سفرهمایونه
عزیمتلری ایچون اصدار اولنان اوامر شاهی معناسنه فتح نون ایله
نفیرنامه‌دن غلط اولمسی ملابمدر زیرا عربیده فتح نون وکسر فا ایله
نفیر ارکوب طشره چقان جماعتدن ایلرو چقان کسنده‌لره دیرلر وعام
خاص مقابلی اولدیغی معلوم بو صورتده توجیه بعیده محتاج اولمه‌جغی
* نقریس *
اشکاردر * نقریس * طول عمره دلیل دیو شهرهٔ کاذبه‌سی شایع علت
تعریف نقرس
مشهوره‌نك اسمی عربیده کسر نون وراو سکون قاف ایله نقرس دن
ووجع النسا
غلط اولوب لسان ترکیده مستعمل اولدیغی صورتده نقریس طبیب
وریح طبار
حاذق معناسنده‌در فارسیده بخنده وکرمه سبحانه اسمنه دخی مبتلا

اوله‌مدقق خفی اولیه که حفظنا الله تعالی وایاکم علت محرره‌نك سببی ریح
اولمغله واقع اولدیغی محلك اسمی ایله تسمیه اولنور یعنی محرر اولان
نقرس رجل انسانك مفاصلنده‌ریح وقوعنده اطلاق اولنور اگر ریح
پایك قبه‌اتندن ظهور واو یلقلرك ایچ طرفندن بله واصل اولان
غلیظ طمرده واقع اولور ایسه وجع النسا واگر مفاصل انسانده واقع
اولور ایسه وجع مفاصل ومحرر اولان محللرك برنده قراری اولمیوب
نفل * احدهمادن آخره نقل ایدر ایسه ریح طیار دیرلر * نفل * متعارف
اولان شمع علسندن واكثر فرهنكلرك بیانی اوزره رسم معروفدن ماعدا
كاغذدن وموسم بهارده انواع شكوفه‌دن اعمال ایلدكلری
اشیانك اسمی فارسیده فتح نون وسكون خاء معجمه ایله نخل دن غلط
اولوب مختزعاتدن اولمغله اسم عربیسی ایله مجالس مزی تزیین
نقیب اشراف * ایده‌مدنك * نقیب اشراف * شرفاء كرامك حمایتلری عهده‌سنه
آلان رئیسلری ذوات عظام مناسبنه بلا الف واللام مستعملدر
عربیده علی ماهو المشهور الف ولام ایله نقیب الاشراف دن غلط
اولمسنی حضرت علامه زمخشری‌نك اساس البلاغه‌ده وهو نقیب القوم
اداسی تأییدایدر لكن فیروزابادینك قاموسنده والنقیب شاهد القوم
وضمینهم وعریفهم وقدنقب علیهم نقابة بالكسر ایرادندن علی ایله
صله‌لنمسی منفهم اولمغله بورأیه كوره نقیب علی الاشراف دیمك
صحیح اولور لفظ نقیبك فیروزابادی مذاقی اوزره تفسیری شاهد
قوم كه پادشاه قوم وضامن وكفیل وعریف یعنی كدخدا معنالرینه
وصاحب صحاح جوهری تفسیری اوزره رئیس قوم وكفیللری
معنالرینه دلالت ایدر واشراف علوشان صاحبی كسنه‌لر دیمك اولور
طرف حضرت نبویه علیه افضل السلام والتحیه جنابلرینه انتسابی
نكات * اولنلرك علوشانلری بدیدار اولدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر * نكات
كنایة مسئلهٔ دقیقه معناسنی افاده ایدن نكته‌نك جمعی اوله‌رق ضم
نون ایله مستعمل اولوب عربیده كسر نون ایله نكات دن غلطدر
لكن نكته‌نك معنای ماوضع‌لهی وزنا ومعنی نقطه كبیدر یعنی بربره

برنسنه ایله نقطه وضع ایدوب نشان ایتمك اولوب فارسیده دخی معنای اصلی سنده بعینه مستعملدر علماء اعلام حضراتی نکته‌یی هی

تعریف نکته على رای العلماء

طائفة من الكلام منقحة مشتملة على لطيفة مؤثرة في النفس نوعا من التأثير قبضا او كان بسطا ایله تعریف بیورمشلر بناء علیه نکته ارضده ثابت اولدیغی کبی کلام نکات آمیز دخی نفسده مؤثر اولمسی وجه شبه اولمشدر

* نکس *

* نکس * دون وخسیس یعنی لیاق وسفله اولان کسنه معناسنه مستعملدر فارسیده ادات نفی ایله کسدن مرکب ناکس دن غلط اولوب عربیده فتح را وسکون ذال ایله رذل دیلر فتح کاف عربیه وسکون سین ایله کس آدم معناسنه اولمغله ناکس ادم دکل معناسنه اوله جغی آشکاردر اما لسان ترکیده متعارف مالنی مصارف شرعیه یه صرف ایتماز معناسنه بخیل دلالت ایلدیکی بخیل تصحیحمز ذیلنده بیان اولنمشدر استطراد نکس وبخیل وطمعکار وضد ونقیضی جوان مرد وسخی اولوب طرفین ده اشعب بن جبیر وطفیل بن دلال وبنی حید قصه لری وحاتم طائی وکعب بن مامه وآل برامکه منقبه‌لری کوش زد هر جواد وحقلدر بیت

* جهانده مرد ممسك مالك اولسه کنج قارونه *

* فنادن کوزیو منجه مالنی الر کیدوسین بر بر *

قصه برحصه * امام واقدی

بو طائفه نك اطناب احوالری مورث ملال اولمغله لاجل الانتباه ابو عبد الله محمد المشهور بالامام الواقدی ارقده الله تعالى في غرف الجنانك قصه برحصه سی فوائد جه بی حاوی اولمغله تفصیله خامه سبه جامه جنبان اولدی ابن جوزی بشر حافی قدس الله سره مناقبی حاوی جمع ایلدیکی صحایفده مروج الذهب نام کتابدن بو صورتده نقل و تحریر ایدرکه حضرت امام واقدی بیورمشلرکه فقیر وبر ذات هاشمی وبر شخص دیکر مثلا الشیخ عبدالله اوچ رفیق شفیق ویار صدیق اولوب اتفاق واتحادیمز واحدهما آخره اتماوتحبت وودادیمز بر درجه‌یه رسیده ایدیکه کویا اوچیمز نفس واحد مثابه‌سنده ایدك بر سال بو جهت مبارده رمضان برفیضانك حلولی ایله بردرجه مضایقه شدید

اولورمیکه دست درجیب اولدقده تحت تملکمده برنقرهٔ ناسره
قالمش شهر مبارك ماه رحمت واحسان اولمغله حبل متین اولان صبر
وتوکله تشبث وخزانهٔ غیبیهٔ صمدانیدن برعطیهٔ بهیه صدور وظهورینه
اعتقادا زمانمزاصحاب مکنت ویسارندن براحده دخی افادهٔ مرامه
جرأت ایلمامش ایدم لکن مصراع محنت زده را عید بود محنت دیگر
مصداقی هنگام عید سعید قریب وبدید اولمغله زوجهٔ شفیقهم کلامه
آغاز ایدوب هله نه حال ایسه بز نشداید ومحنته صبر وتحمل ایده لم اما
اولاد عزیزمز ایچون جکرم چاك چاك اوله یور یارن عید شریف کلدکده
جوارمزده اولنلرك اطفالی سبز وسرخ زراندرزر البسهٔ کوناکون
ایله مزین اولدقده بزم جکر پاره لر پاره پاره کهنه وپلاس ایله انلاره
نه صورتده نکاه حسرت آلود ایله نظر ایلیسه لر کرکدر باری صبیانك
کسوهٔ سفید وکبودلریله کفایت ایده جك مبلغ ندارکیه بذل وسعی
اولنسه اولمازمی دیدکده دل ستم ورده بودخی داغ دیکر اولوب
کمال حزن وملال ایله طشره خروجده موصل ورفعه ایله برمقدار
خرجلق ارسال بیوریله دیو صدیقم حضرت هاشمی یه برتذکره اطاره
ایلدم درآن ساعت ممهورا برکیسهٔ سرخ درونده بیك درهم مسکوك
ارسال بیورمشلر اخذ وقبض ایلدیکم آنده صدیق آخرم الشیخ
عبدالله دن برورقه ظهور ایدوب انلار دخی فقیردن مصارف عیده
کفایت ایده جك مبلغ طلب ایلمشلر غیرت اخوت وصداقت مانع
اولوب بعد التأمل ایثار افك مهر ایتمیه دن کلان کیسه یی آدمی سنه
تسلیم وتفهیم سلام ایله ارجاع وایصال ایلدم لکن خاتونمه جوابدن
عجزیمه مبنی براز مدت کوره مدم بعد زمان حرمه دخولمده کمال شرم
وحجاب ایله ماجرایی علی ماجری صاحبهٔ البیته نقلمده توبیخ وآزار
مأمول ایکن شرط محبت واخوته مراعات ایلمش سکز دیو طور
تشکر به مزین تحسین وثنا یاشندن بغایت ممنونا ومسرورا سوقه
خروجده صدیق هاشمی یه تصادف اولندقده کیسهٔ معهود
بدردست تبسم بیوره رق بهی برادر بوکیسه یه نه ایلدکز ارسال

اولنمش

اولمنمش ايدی راست سویله نه صورت اولديكه كيسه‌يه بزه واصل اولدی يوردقلرنده فقير دخی سركذشتی علی وقوعه حكايت ايلدم يوردبلركه جنابكزدن تذكره ورودنده نزديمزده مصارف عيد ايچون مدخر بولندن ماعدا نسنه موجود دكل ايدی الجود من الموجود مصداقی جمله‌سنی جنابكزه ارسال ايله تهی دست قالديق مصارف روزمره ايچون برمقدار اقچه طلبی ايله صديق آخريمز الشيخ عبد الله‌يه آدم ارسالمدن بر ازمدت صكره اشبو كيسه ظهور ايلدی يوروب الشيخ عبد الله دخی بعد الدعوت اوچمز جمع اولدقده اولا يوزدرم مسكولكزوجدم ايچون اخراج بيوروب باقيدن اوچر يوزدرهم مصارفمزه قدركفايه كفايت ايدر ديه‌رك تقسيم وتسويه بيوردبلردبوامام واقدی حكايت بيورمشلردر بوخبر موجب المبرخليفهٔ زمانه‌لری حضرت مأمونك كوش پراتباهنه رسيده اولدقده قبل حلول العيد الاكرم خليفهٔ مكرم امام واقدی‌يی حضورلرينه دعوت وبدلرنده كذارنده ماجرادن بعد الاستفسار والتحقيق زوجهٔ امام واقدی‌يه بيك عدد واشخاص ثلاثهٔ محرره جنابلرينه ايكيشربيك عدد سكهٔ حسنهٔ ديناريه انعام واحسان بيورمشلر الشیٔ بالشیٔ يذكر بودخی كتب معتبرانده رسيدهٔ لحاظهٔ فقير اولمشدركه مشار اليه رحمة الله عليه امام واقدی مضايقهٔ ماليه وابتلای ديون وغيره سببيله حضرت خليفهٔ مأمون نصفت نمون ركابنه تقديم عرضحالده بالای عريضه‌يه بوصورتده جواب تحرير بيورمشلر جنابكزده خصال حميده واخلاق پسنديده‌دن سخا وحيا مادرزاد وخداداد اولمغله سخا كزدست تملك واقتدار كزده اولانی اعطا وايثار اقتضا ايدوب حيا كزدخی تمام دينی افاده‌يه مانع اوله‌جغی بی ريبدر بناءً علی هذا افاده ايلديككز مقدار دينك ايكی قاتی ارسال ايلدك اكر مبلغ مرقوم مرتبهٔ دينكزی ايفا ايتمزايسه نفسكزی لوم ايلك واكر مراد اوزره ايسه مفطور اولديغكز طورده بسط يد ايديكز زيرا جناب حق وواهب مطلق حضرتلرينك خزانهٔ

رفع رقعهٔ امام واقدی وتحرير جواب مأمون خليفه

خیبه ممنحة القساسی مفتوحه اولوب صلهٔ و نوالی ارباب جود وکرم واصحاب خیر هم جانبنه سازردن ارید واصل اولدیغی امر مقرردر خاطرنشان عدرکه جنت مکان و الد ماجدم هارون الرشید علیه رحمة الرحمان زمان عدالت عنوانده قاضی ایکن بردفعه بوحدیث شریف ممرت فشانی سرد وبیان ایلمش ایدیکه جناب رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اصحاب کرامدن زبیر رضی الله عنهه سعادت ایله بیورمشلرکه ای زبیر معلومك اولسونکه مفاتح رزق ازاء عرشده اولوب الله عظیم الشان جل اسمه عبادینه رزقلرینی انفاق وصرفلرینه کوره انزال ایدر یعنی برکسنه نفقه سنی تقلیل ایلوب بخل وامساك اوزره خرج وصرف ایدرایسه جناب حق دخی انك رزقنی تقلیل ایدر وبرکسنه ده اسرافدن عاری وجه معقول اوزره نفقه سنی تکثیر ایدرایسه بلاشبهة حضرت واهب مطلق عز اسمه ده انك رزقنی تکثیر ایدر والسلام دیو ختم کلام بیورمشلر فائده مشار الیه صب الله سجال غفرانه علیه امام واقدی شیخ مشایخ الکرام الشیخ بشرحافی علیه رحمة الله الملك العلامدن روایت بیوردیلرکه حفظنا الله تعالی وایاکم محموم اولان کسنه ایچون اوچ عدد زیتون ورقی اخذ اولنوب یوم السبتده طهارت کامله ایله برینك اوستنه حرجهنم وثانیسنه عطش جهنم وثالثنه مقرجهنم تحریر اولنوب بعده جمله سنی بریره ربط ومحمومك صول بازوسنه بند اولنسه باذن الله تعالی حمادن خلاص اولور ایمش * نلبند * اکثرحیوانانك ایاقلرینه نعل باغلیجی شخص معروفك اسمی فارسیده ایکی جزءدن مرکب نعل بنددن غلط اولوب عربیده فتح با وسکون یا ایله بیطار دیرلر نعل بندك جزء اولی نا اغاذ ذکر اولنه جق نعلدن مستعار اولوب جزء ثانیسی باغلمق معناسنه بستن مصدرندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی بند اولمغله نعل باغلیجی دیمکی افاده ایلدر * نلن * خشبدن اتخاذ وایاغه لبس ایله استعمال اولنان شیء معروفك اسمی علی ماهو المشهور عربیده نعلك تثنیه سی نعلیندن غلط اولوب فارسیده فتح تا ولام وسکون خاء

فائدهٔ جلیله لدفع الحمی

* نلبند *

* نلن *

حیجه

معجمه ایله تخلّه دیرلر خفی اولمیه که فتح نون وسکون عین ایله نعل عربانك
جلد جمل وغنم وسائر حیواندن پاپوش کبی لکن شراك یعنی بلدیکمز
نعلك ناصیه‌سنه شبیه شی ایله ربط واستعمال ایلدکلری نسنه‌نك اسم
موضوعیدر امادوابه تسمیر اولنان آهن پاره نعله اطلاقی صحیح اولور
زیرا انعلت الدابة ونعلتها کلامی عربدن مسموع اولدیغی
کتب معتبرانده محرردر بودخی ستیر اولمیه که کمال صلابت جلد قدمیندن
کنایة اطری غلتك ناعله کان علیك نعلین مثلی بین العرب جاری
اولدیغنه نظرا نعلین تعبیری ایکی نعلی بری بری اوزرینه لبسه
اطلاقنه مبنی برجفت نعله نعلین دیمك دخی غلطدن سالم اولمیه جغی
آشکار اولور * نمض * طمرحرکت ایتمك معناسنه بعد النون میم ایله * نمض *
مستعملدر عربیده فتح نون وسکون باء موحده ایله نبض دن غلط
اولوب فارسیسی ایکی جزءدن مرکب جنبیدن ریك اولور معنای
ترکیبیسی آشکاردر استطراد نبض لغتده مطلقا عروقك حرکتنه
واصطلاح اطباده اوعیهٔ روح حیوانی قلبدن منشعب ونابض شریان
طمرلرینك اخراج فضلات وتبرید نسیم ایله انبساط وانقباضندن
مؤلفه حرکت وضعیه‌سنه اطلاق اولنور وهر بر نبضه یعنی
ریك مرقوملرك حرکتی برقلده مقدر که ایکی حرکت وایکی سکوندن
عبارتدر وهر بر نبض انبساط یعنی مرکزندن میل وانقباض یعنی محیطدن
مرکزینه میلدن مرکب اولمغله احدهما الاخر مغایر ایکی حرکت متضادین
بینلرنده برسکوندن لابد اولور خفی اولمیه که شریان تعبیر اولنان متحرك
طمرلر بلکه مخصوص اولمیوب وجود انسانك جمیع محللرنی محیطدر
اکثر اطبانك بلکدن تشخیصلری محال سائرهدن ازید سردستده
جلده قریب وظاهر اولدیغنه مبنیدر حتی جنت مکان وفردوس
آشیان سلطان مصطفی خان زمان ارم‌نشانلرنده طب ونجومده کمال
حذاقت ومهارت ادعا ایدن خودپسند وبکاله طور مصری احمد افندینك
دبرسکك ایچ طرفندن تشخیص نبض ایلدیکی مشاهدیمز اولمش ایدی
بودخی ستیر اولمیه که اجناس حال نبض اوندر جنس اول طولا وعرضا

معنای لغوی واصطلاحی نبض وتعریف حرکت ومحله

مطلب اجناس عشرهٔ نبض

وعمقا مقدار انبساطدن مأخوذ اولوب بسائطی طقوز قسمدر اولی نبض طویل اولمغله جزاسی طولده یعنی اوزونلقده حس اولنوب سببی كثرت حرارتدر ثانیسی نبض قصیر اولمغله اولك عكس ونقیضیدر یعنی اجزاسی اولدن اوزونلقده ناقص حس اولنوب بونك دخی سببی یا ضعف قوت ویا قلت حرآرت ویا اطراف طمرلرده كاثف باغ واتدر ثالثی نبض معتدلدركه مذكورین طویل وقصیر بینلرنده متوسط اولمغله حالتی اربابنك معلومی اولوب حرارت وبرودتك اعتدالنه دلالت ایدر رابعی نبض عریضدركه انامل اصابعك جملهٔ عرضنی طوتار پوشیده دكلدركه نبض درت پارمغك اوجلری ایله قبض اولنور زمانه مز حكیملری كبی ظریفانه بر پارمق اوجیله قبصده بودقتلر معلوم اولمیه جغی محتاج تفصیل دكلدر نبض عریضك سببی یا طمرلرك بوش اولمسیله طبیعت عالیه نك اسفله میلندن ویا آلاتك شدهٔ ملایمتندن رطوبت منصب اولمه دن اولوب بهمه حال وجودده رطوبتك زیاده اولمسنه دلالت ایدر خامسی نبض ضیق اولمغله عریضك مقابلی اولوب قلت رطوبته دلالت ایدر سادسی نبض معتدلدر بین العریض والضیق اولمغله رطوبت ویبوستده اعتدال حال بدنه دلالت ایدر سابعی نبض شاهق یعنی یوكسك اولمغله اجزاسی یوقاروده حس اولنوب زیادهٔ حرارته دلالت ایدر ثامنی نبض منخفض یعنی آلچاق اولمغله شاهقك ضد ومقابلی اولوب قلت حرارته دلالت ایدر تاسعی نبض معتدلدركه شاهق ومنخفض بینلرنده اولمغله مذكورینك سبب ودلالتلرینك اعتدالنه دالدر جنس ثانی اصابعه قاقق حركتی كیفیتندن مأخوذ اولوب بو دخی اوچ قسمدر اولی نبض قوی اولوب پارمق اوجلرینه بر صورتده اوروركه دریدن صكره لحمك درونته وارر سببی اكل وشرب وسرور وفرح معتدل ایله قوت حیوانیه نك كمال قوتندن اولمغله مدلولی دخی زیادهٔ قوت محركه‌در ثانیسی نبض ضعیفدركه اولك مخالفی اولمغله قوت حیوانیه نك ضعفنه دلالت ایدر ثالثی معتدل اولمغله بینهمابه توسط ایله قوت حیوانیه نك

متوسط

متوسط اولمسنه دلالت ایدر جنس ثالث زمان حرکت نبضدن
مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض سریع که آز مدتده
حرکتی تمام ایدوب قلبك هواء بارده شدت احتیاجنه دلالت ایدر
ثانیسی نبض بطیٔ که اولك ضدو نقیضی اولوب یعنی حرکتنی
مدت طویله ده اتمام ایدوب قلبك هوایه قلت احتیاجنه وضعف
قوتنه دلالت ایدر ثالثی نبض معتدلدر که ایکیسی بینلرنده اولوب
حرکت معتدله ایله حرکتنی مدت متساویه ده اتمام ایدوب احتیاج هواء
باردك دخی متوسط الحال اولمسنه دلالت ایدر جنس رابع قوام آلت
نبضدن مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض صلبدر که
بارمق اوجلریله صقلدقده منغمز اولمیه یعنی صقلمیه سببی عروقده
موجود رطوبتی بر مجمد تیبس ایتمه‌دن صلابت کلوب بدن انسانك
یبوستنه دلالت ایدر ثانیسی نبض لیندر که اولك مخالفی اولوب
رطوبته دلالتی آشکار لکن اغذیه واشربه مثللو مرطب طبیعیدن
حصولی کبی استسقاء لحمیدن دخی حاصل اولور ثالثی نبض
معتدلدر که صلب ولین بینلرنده اولمغله بدنك یبوست ورطوبتده
حال اعتدالنه دلالت ایدر جنس خامس زمان سکون نبضدن مأخوذ
اولمغله بودخی اوج قسمدر اولی نبض متواتردر که ایکی ضربك
مابینلرنده محسوس زمان بغایت قصه اولمغله ضعف قوت حیوانیه‌یه
دلالت ایدر ثانیسی نبض متفاوتدر که ایکی قرعك مابینلرنده محسوس
زمان سکون جبلی اوزون اولوب شدت قوت حیوانیه‌یه دلالت ایدر
ثالثی معتدل اولمغله محتاج تفصیل اولماز جنس سادس نبضك مقدار
تجویفندن مأخوذ اولمغله بودخی اوج قسمدر علی قول الحکما
شریانین تعبیر اولنان طمرلقان ایله روحی محتوی اولمغله قسم اولی نبض
ممتلیدر که مقدار طبیعیدن زیاده رطوبت حس اولنه بو صورت
روحك کثرت ووفرتنه دلالت ایدر ثانیسی نبض خالی یعنی
اولك ضدی اولمغله تجویف نبضدن حس اولنوب قلت ماسبقه
وثالثی نبض معتدل اولمغله وسط حاله دلالتلری آشکاردر جنس سابع

نبضك كيفيت جرمندن مأخوذ اولوب بودخی اوچ قسمدر اولی
نبض حاردر كه دم وروحك تجويفی ايله زياده‌كی حرارته دلالت
ايلوب ثانيسی نبض بارد برودته وثالثی نبض معتدل اعتداله دلالت
ايده‌جكلری محتاج تفصيل دكلدر جنس ثامن نبضك وزن حركتندن
مأخوذ اولوب ايكی قسمدر اولی نبض جيد الوزندر كه صاحب
نبضك واقع اولديغی سن وسناله قياس ايله زمان حركت وسكونی
مساوی اوله بوصورتده انبساط وانقباض جهتندن بدنك ونبضك
اعتداله دلالت ايدر ثانيسی نبض ردی الوزندر كه اولك عكسی
اولوب بودخی اوچ صورتده‌در اولی نبض مجاوز الوزندر يعنی
نبض صاحبنك كله‌جك سنی نبضی اوله مثلا صبياونده شباب نبضی
وزننده اولمق كبی وعلی ذلك ثانيسی نبض مباين الوزندر مثلا صبيانك
نبضی اختيارلر نبضی وزننده اولمق كبی ثالثی نبض خارج
الوزندر كه وزن حركتی انسان نبضنه بكزميوب هماندور جنس
تاسع نبضك كندوده موجود استوا واختلافندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمين اولمغله اولی نبض مستويدر كه نبض كندو اجزاسنده مساوی
اولور بوصورتده نبضك پرمقلر التنده بركره و يا برقاچ پارمقلر تحتنده
برقاچ كره اورمسی حركتندن محسوسه اولوب حسن حالی بدنه دلالت
ايدر ثانيسی نبض مختلف اولك عكسی اولوب تعريفدن مستغنيدر
جنس عاشر نبضك انتظام وغير انتظامندن مأخوذ اولوب بودخی
قسمين اولمغله اولی نبض مختلف منتظم وثانيسی نبض مختلف
غير منتظم ديو قيد وتعريف اولنمشدر لكن عند التحقيق جنس تاسع
تحتنده داخل اولمغله تعريف وتفصيلی طی اولندی بودخی نهان
اولميه كه كتب طبيه‌ده اجناس نبضی بوجه محرر تفصيل وبيانلرينه
اردا مركبات نبضی دخی بوصورتده ترقيم وعيان ايدرلر اولی نبض
عظيم كه نبض طويل ونبض عريض ونبض شاهقدن مجتمع لكن
هر برندن زائد اولوب اسباب ومدلوللری مذكورلرك حاوی
اولديغی نسبتلر ايله اولور ثانيسی نبض صغيركه مذكورلك ضدا

اجناس مركبات
نبض عظيم
وصغير ومعتدل
وغليظ ورقيق

ونبضی

ونقیضی یعنی نبض قصیر ونبض ضیق ونبض منخفض دن مجتمع
لکن ناقص اولوب بوئلك دخی اسباب ومدلولاتی بالادن منفهم اولور
ثالثی نبض معتدل که محرراولور ثلاثه بینلرنده متوسط اولور رابعی
نبض غلیظ که نبض عریض ونبض شاهقدن مرکب لکن انلردن
زائد اولور خامسی نبض رقیق که غلیظك مقابلی اولوب
مذکورین دن ناقص اولور سادسی نبض معتدل که نبض غلیظ
ونبض رقیق مابینلرنده متوسط اولور آنفا ایما اولندیغی انواع
ستهٔ محرره مرکبه بالاده تفصیل اولنان بسائطلری دال اولدیغی
نبض غزالی وموجی ودودی ونملی
نسنه‌لره دلالت ایده‌جکلری محتاج اطناب دکلدر سابعی نبض
غزالی که هنوز رفتاره قیام ایلمش آهو بچه‌کبی اولا بارمغه ورکره
اورر ثانیا اوبله سرعت ایله قرع ایدر که سکون ورجوعی حس اولنمیه
استراحته شدت احتیاجه دلالت ایدر ثامنی نبض موجی که بری برینی
ولی ایدن امواج بحر کبی عظم وصغر اجزاء عروقده امتلا ایله شهوقا
وعروضا اختلاف حس اولنه رطوبته واستسقای لحمیه وذات
الریه وفالج وسکته‌یه دلالت ایدر تاسعی نبض دودی که نبض
موجی دن ضعیف جه کثیرالارجل قورد جفز کبی حرکت ایده
برمقدار سقوط قوته دلالت ایدر عاشری نبض نملی که وجود
انسانده قرنجه لنمق تعبیر اولنان حالتده کمال صغر وتواتر ایله حرکت
ایده زیاده سقوط قوته وقربیت موته دلالت ایدر حادی عشری
نبض منشاری ومنشاری وذنب الفار وذوالفترت ودافع ومسلی ومائل ومرتعش
نبض منشاری که دستره تیشلری کبی اشناء ووبوقارو لکن صلب
حرکت ایده ورم حار صفنیه وذات الجنبه دلالت ایدر ثانی عشری
نبض ذنب الفار که دم موش کبی احد طرفینی اینجه وآخری قالن
حرکت ایده یعنی درت بارمق ایله نبض قبض اولندقده اختلاف
اجزاسندن بالاصبع اولی زیاده وثانیسی اندن نقصان وثالثی دخی
نقصان ورابعی جمله دن نقصان قرع ایلیه ویا مذکورك عکسی یعنی
اول نقصان ایله تزاید اوزره قرع ایلیه بو نبض قوت بدنك
کندیجه ضعیف اولمسنه دلالت ایدر ثالث عشری نبض ذوالفترت که

حركت متوقع يعني منتظر ايكن ساكن اوله برنسنه دن بوريلوب عاجز
اولمغله قوتك ضعف واسترخاسنه دلالت ايدر رابع عشري نبض واقع
في الوسط كه مذكورك ضدي يعني سكوني كوزه ديلور ايكن متحرك
اولسه حرارت شديده يه دلالت ايدر خامس عشري نبض مسلي كه
ذنب الفار كبي اصبع اولدن بدأ وزياده ايله ايكنجي بارمغه وارر واندن
اصبع رابعه نقصان ايله وارر يعني اورطه سي قالن ايكي باشي اينجه اولور
سادس عشري نبض مائلكه مذكورك عكسي يعني طرفيني قالن
واورطه سي اينجه اولور بونلار ذنب الفاره مشابه اولملري ايله جميع
احوالده آنك كبيدرلر سابع عشري نبض مرتعش كه رعشه كبي
حركات غير طبعيه حس اولنوب دائما تردد ثامن عشري نبض ملتوي كه
خيط ملتوي يعني بوكلمش ايب كبي قورتلور نبض منبج دخي
بو قسمندندر انواع اخيرلرك جمله سي سوء حال بنيه دلالت ايدر
فيلسوف شرف الدين جغمينك قانونجه نام رساله سنده تحرير وبياني
اوزره على الاتفاق انواع نبض انسانينك كافه احوالي بو محلده ختام
پذير اولدي لكن موجز نام مؤلفده مذكوراتدن فضله ايكي
صورت فرع نبض دخي بيان اولنمشدر اولي ذنب منقضيه كه
ذنب الفار اقسامندن اولوب حركتنك بري آخره موافق اولميوب
يعني حد واحدده طور ميوب كيدكجه اينجه لرك حركتي حس ده
عجز درجه لرينه واره ذنب الفارك خطري دركار ايكن محرر اندن
اشكل اوله جغي اشكاردر ثانيسي نبض مطرقيكه ضربنه اصبع واحد
كفايت ايلميوب عرض نبض ايكي بارمق ايله تمام اولور بو صورت
بالاده محرر نبض عريض انواعندن اولمق غير بعيددر * ننى * زنان
اطفال كهواره سين تحريكده اينجه آغاز ايله ايلدكلري نغماتك اسمي
فارسيده مداول وضم ومدنون ثاني ايله نانودن غلط اولوب عربيده فتحتنا
وسكون هاو كسر ومد ميم ايله تهميم ديرلر * نوازل * مقدم دماغدن نازل
اولوب زكام تعبير اولنان علت مشهوره نك اسمي عربيده فتحتين ايله
نزلات دن غلط اولوب فارسيده ضم خاء معجمه ومد شين ايله خشام ديرلر

نبض ملتوي وذنب الفار المنقضيه ومطرقه على قول صاحب الموجز

* ننى *

* نوازل *

خفی اولمیـه که فتح نون ولام وسکون زا ایله نزله که انفدن نزولی ایله زکام دیرلر جمعی بروجه محرر نزلات کلور حفظنا الله تعالی وایاکم مشهور اولان نوازل ناس اوزرینه نزل شداید دهر بوقلمون دن برشدیده معناسنه نازله نك جمعیدر فائده سوء معده دن مقدم دماغه صعود ایدن بخاردن حاصل رطوبت که نزله تعبیر اولنور اکر طرف انفدن نازل اولور ایسه زکام دیرلر واکر چشم واذنه نازل اولور ایسه وجع عین وکوش اوله جغی کورب ایشتمیه محتاج دکلدر واکر حلقومه نازل اولور ایسه خناق واکر صدر وریه یه نازل اولور ایسه سعال دیرلر *نوبت* برآدم غیرك مقامنه قائم اولمق یعنی احدهما آخرك محلنه کلمك معناسنه ضم نون واخفای واو ایله مستعملدر عربیده فتح نون وسکون واو ایله نوبت دن غلط اولوب فارسیده لفظ مرقوم اعراب محرر ایله اوچ معنایه دلالت ایدر اولی نقاره که زمان اسکندرده بهر روز اوچ دفعه وعهد سلطان سنجرده یومیه بش دفعه چالینور ایمش بونقاره دن مراد طبل وکوسدر ثانیسی بیوك چادر ثالثی پاس یعنی بکلمکدر نوبهار* ایلك یاز دیو مشهور فصل معروفك اسمی یکی چچك وقتی معناسنه مستعملدر اکرچه لسان فارسیده فتح با ایله بهار انواع شکوفه وازهاره دلالتی اشکاردر لکن مقابلی کوز فصلنه کهنه بهار اطلاقندن نوبهارده بهار یاپراق معناسنه اولدیغی بدیداردر عربیده وقت مرقومه فتح را وکسر ومد با ایله ربیع ومقابلنه اعراب محرر ایله خریف دیرلر پوشیده دکلدر که بهار یاپراغك اسم موضوعی اولوب چچکه وفصل مرقومه یالکز بهار اطلاقنده مجاز اولور یاپراق معناسنه برك استعمالی مجاز اولدیغی کبی زیرا برك لوازمات ومهماته اطلاق اولنور که لسان ترکیده یراق تعبیر ایدرلر حتی بین الاعجام مازمه سفر یه یه برك راه دیرلر لمؤلف الفقیر قطعه برکون سحاب فیض خدا رشحه بار اولور محنت کشیده نخل امل نوبهار اولور وقت ربیع حکمت یزدانه قیل نظر یعنی بوحال تسلیت غمکسار اولور *نوروز* بهرسنه ایکی کونه تعبیر اولنور که اولی تقاویم سنویه ده نوروز سلطانی دیو محرر اولدیغی اوزره

تحقیق اصل زکام ووجع العین واذن وخناق وسعال

* نوبت *

* نوبهار *

تحقیق معنای بهار

* نوروز *

فروردینماه جلالینك ابتداسی وفی زماننا شهور رومیه‌دن شهرمارتك
طقوزنجی کونیدر که بین الاعجام نوروز کوچك ونوروز عامه تعبیر ایدرلر
ثانیسی تقاویم تحریری اوزره یته ماه فروردینك اون طقوزنجی کونیکه
نوروز خوارزمشاه تعبیر اولنور قدیمده ماه مرقومك التنجی کوننه
اعتبار اولنور ایمش اول کونه بین الاعجام نوروز بزرك ونوروز خاصه
دیرلر ایمش ویوم جدید معناسنه موضوع لفظ نوروزی تعریب ایدوب
عربیده ضم نون وسکون یا ایله نیروز دیمشلردر نوروز سلطانی
تعبیر اولنان نوروز عامه نیر اعظم شمس برج حملك نقطه سنه که
صفر درجه سنك اول دقیقه سنك اول ثانیه سنك یعنی کمال دقت ایله
تا اول عاشره سنه تحویله دیرلر یوم مرقومه نوروز تسمیه سنده ایکی
وجه مرویدر اولی جناب حضرت خالق بیچون دل برهانه ما کان
ومایکون عالمی وابینا وسیدنا ادمی اول کونده خلق وایجاد
بیورمشلر وسیارات سبع یوم مرقومده جمله سی کندو بیتلرنده بولنوب
اول کونده دوران وحرکته مأمور اولمشلر حاوند میرك خلاصة
الاخبار مترجمی روضة الصفا مؤلفی محمد کمالی قولنه نظرا شکل
فلك اول آنده بو صورتده ایمش

زایجهٔ طالع نفخ روح ابینا ادم صلعم

بوجه

وجه تسمیهٔ نوروز اول حرف الجیمده تفصیل وبیان اولنان جمشید
شاه کشت وکذار ایده رك بلدهٔ آذربایجانه کلدکده اول موضعی
استحسان ایتمکله جانب شرقه متوجه برمرتفع وعالی محله مرصع
ومزین تخت وضعنه امر ایدر وکندو دخی البسهٔ شاهانه ومجوهر
ومشعشع تاج ایله تخته جلوس وطلوع شمسده تخت وتاج وسائرك ضیا
وشعاعی اطراقی غرقهٔ نور ایتمکله هر کورن تیمن واستسعاد ایدوب
این روز نوست دیدکلری ایله کثرت استعمالدن نوروز اولمشدر نوروز
ثانی که نوروز خاصه در بونك دخی وجه تسمیه سی بنه شاه مرقوم
بو کونده سریر سلطنته جالس اولوب بالجمله ارکان دولتی وعموما
بنده کان سلطنتی جمع ایدوب قواعد حسنه وقوانین مستحسنه یه
کمال رعایتلرینی اشارتله ارادانا جمله یه خطاب ایدوب دنیوی واخروی
نصایحدن صکره اشبو کونی ضبط وهر سنه عید ایلکز مطلوبمدر
دیدکده جمله سی تلقی بالقبول ایدوب یوم مرقومه نوروز بزرك
تحقیق وتدقیق سنهٔ شمسیه وقمریه
وخاصه تسمیه ایلمشلردر استطراد نوروز شمسك نقطهٔ حمله
تحویلندن عبارت اولوب ایام واوقاتنه سنهٔ شمسیه اطلاق وسنهٔ
رومیه ایله تفاوتی آزومندن هر درت سنه ده برکون کبیسه اعتباری
بوندن اقدم بالمناسبة کلم الناس علی قدر عقولهم مفادی علی العمیا
بیان اولنمش ایدی لکن نوروز مارتك طقوزنجی کونی اولمسه سنك
کنه وحقیقتنه عوام ناس دکل خواصدن عدا اولنوب علم نجومده مهارت
ادعا ایدن ذواتك دخی عدم علملرینه مبنی کمال دقت وتحقیق اوزره
بیانه مبادرت اولندی کتب شرعیه وسائر مجلدات حسابیه ده سنهٔ
شمسیه بروج اثنی عشریه یعنی قطعه حمل وثور ایله جوزاده اولورا
فصل بهار سرطان واسد وسنبله دربازه مدار اولدی کوز موسمی
میزان ایله هم عقرب وقوس جدی ودلو ایله وهم حوتده شتا ایتدی
قرار مصداقجه اولوب ایامی اوج یوز التمش بش کون وربع کوندر یوم
کیجه سنه دخی شامل اولمغله ربع مرقومدن مراد التی ساعت اوله جغی
محتاج تفصیل دکلدر اما سنهٔ عربیه یعنی قمریه نك شهوری اون ایکی

وليالي اوچ يوز التمش درت كون وثلث كون وثلث عشر كون اولديغى مصرحدر وضبط لتدامنى وفي الجمله تفصيلى تاريخ تحريرمز ذيلنده مرور ايلدى نهنند اهل الشرع رؤيت اهلّيه موقوف اولمغله ايام شهورى بعضا اوتوز وبعضا يكرمى طقوز اولديغى معروفدر لكن متوالية درت آيدن زياده اوتوز وبشيه متوالية اوچ آيدن زياده يكرمى طقوز اولمديغى اهل حساب عندلرنده مثبت ومبرهن اماهلالى مزايدر حساب واقع اولور ايسه وان غم عليكم فاكملوا الثلاثين قول شريفى ايله عمل اولنه جغى معلومدر وبزم حسابيزده سير قمر درجه درجه مضبوط اولمغله فقهاى كرامك مختارلرى مدار البيان ايام وجرى ايامه مطابق وموافق اولور اما اهل حسابك سنهٔ شمسيه حقيقيه ديو زيج الوغ بكدن كركاندن استخراج ايله استعمال ايلدكلرى سنهٔ شمسيه شسه ه مط نه آ در زيرا زيج مرقومده سنهٔ شمسيه ٣٦٥ م ند لج زلى ديو محررد اولا رابعهٔ ايام اولان اوتوز ايكى يكرمى درده ضرب اولندقده يدى يوز التمش سكز حاصل اولوب بعده التمشه تقسيم اولندقده اون ايكى صحيح ثالثه وفرق سكز كسر رابعه باقى قالور رابعه جزلايتجزى اولديغنه مبنى بهر سنه ده اون ايكى رابعه فرض ايله التمشه رسيده وثالثه يه مرفوع اولمغله اون اوچ ثالثه تكميل اولور كذلك ثالثة ايام يعنى عددنى يكرمى درده ضربدن حاصل يوز التمش سكز اوزرينه رابعه دن حاصل اون اوچ ضم ايله يوز سكسان برعدده بالغ اولدقده ينه التمشه تقسيم ايله اوچ ثانيهٔ صحيحه وبالاده محرر بر كسر ثالثه ويدا اولور كذلك ثانيهٔ ايام اوتوز اوچ يكرمى درده ضربدن حاصل يدى يوز طقسان ايكى يه ثالثه دن حاصل اوچ ضم ايلديكده يوز طقسان بش اولوب عمل مرقوم ايله ينه التمشه تقسيمده اون اوچ دقايق وينه بالاده مذكور اون بش كسر ثانيه ظاهر اولور كذلك اون درت دقايق ايام دخى يكرمى درده بعد الضرب اوچ يوز اوتوز التى حاصل ضربنه اون اوچ مرفوع ثانيه ضم اولندقده اوچ يوز قرق طقوز دقايق حاصل اولمغله بودخى

ساعت

ساعت اولمق ایچون بنه التمشه تقسیمده بش ساعت صحیح وفرق
طقوز دقایق کسر هویدا اولمغله بالاده محرر حسابه مطابق
سنهٔ شمسیه اوج یوز التمش بش کون وبش ساعت وفرق طقوز
دقیقه واون بش ثانیه وبرثالثه اوله جغی اشکار اولور اما سنهٔ
رومیه اسکندر بن فیلقوسک فوتندن معتبر ورأس سنه سی
تشرین اول ۳۱ وتشرین ثانی ۳۰ وکانون اول ۳۱ وکانون ثانی ۳۱
وشبات ۲۸ ومارت ۳۱ ونیسان ۳۰ ومایس ۳۱ وحزیران ۳۰ وتموز
۳۱ واغستوس ۳۱ وایلول ۳۰ اولمغله ایامی اوج یوز التمش بش
کون ایدر رأس سنه لری میزان برجنده واقع اولوب ایام وشهورلری
عربیه مثللو بعضا صیفه وبعضا شتاده واقع اولمسون ایچون
علی ماهو المشهور سنده التی ساعت حسابی اوج سنه ده اون ایکی
ساعت تفاوتدن دوردنجی سالده یکرمی درت ساعت جمع اولمغله
شباتی یکرمی طقوز عد ایله برکون کبیسه اولور والتی دفعه ویایدی
دفعه بو صورتده کبیسه اولدقدنصکره بر دفعه کبیسه بش سنه ده
اولور بو تفصیل ویاعزی احاطه ممکن اولورایسه بروجه محرر کبیسه لر
لیله سنهٔ شمسیه وسنهٔ رومیه احدهما آخردن مفارقت ایلیه رك
اسکندر مرحومك تاریخ مرقومی اول وضعندن تا بوقت ما نوروز
مارتك طقوزنده واقع اولمسی امر محال اوله جغی بی ریب وکمان
اشکار اولور شویله که سنه جنت مکان سلطان بایزید خان علیه الرحمة
والغفران حضرتلرینه تقدیم اولنان طقوز یوز بش سنه سی تقویمی
نزدیمزده محفوظ اولمغله سنهٔ مرقومه ماه شعبانك اونجی چهارشنبه
کیجه سی غروب افتابدن طقوز ساعت فرق اوج دقیقه واوتوز
ثانیه مرورنده تحویل شمس بنقطهٔ حمل واقع اولوب فرداسی یوم
مرقوم چهارشنبه مارتك اون برنجی کونی نوروز اولدیغی مقیددر
بودخی مستور اولمیه که سنهٔ شمسیهٔ حقیقی اوقاتی که اوج یوز
التمش بش کون وبش ساعت وفرق طقوز دقیقه واون بش ثانیه
وبرثالثه در سنهٔ رومیه ازمانی اولان اوج یوز التمش بش کون والتی

ساعت ایله موازنه اولندقده بهر سنه اون دقیقه وفرق درت ثانیه والی طقوز ثالثه کسر باقی قالور کسور باقیه سنینه ضرب اولندقده یوز اوتوز درت سنه ده یکرمی درت ساعت و یکرمی بدی ثانیه وفرق الی ثالثه حاصل اولنغله تقریبا یوم واحد فرض اولنوب مارتک بر کون مقدم اولور انظار الیاننتقویم قدیم الفضل للمتقدم مصداقی اعتباره لایق اولمغله حاوی اولدیغی طقوز یوز بش ساله یوز اوتوز درت ضم اولندقده بیك اوتوز طقوزه بالغ اولمسیله اول سنه نوروز مارتك اونجی کونی اولمق لازم کلور بنه عدد مرقومه یوز اوتوز درت ضم اولندقده بیك یوز یمش اوج سنه سنده نوروز مارتك طقوزنده ولمجی اشکاردر فی الحقیقه سنه مرقوم ماه شباطك ایکنجی خمیس کونی که مارتك طقوزیدر طلوع شمسدن صکره ساعت تقریبا یکرمی دقیقه مرورنده افتابك نقطه حمله تحویلی کورلمشدر * نیشابور * نیشابور * خراسان اقلیمنده مرو وهرات ودامغان وجرجان ایله بینلرنده اوناد مرحله اولوب بالنسبه جیحون وبحر خزره قریب بلده کبیره مشهوره نك اسمی فارسیده اصلی ایکی جزودن مرکب نه شابور اولوب حین الاعجام حذف ها ایله نشابور دخی دیرل لکن نیشابورك استعمالی شایع اولدیغنه مبنی تعریب اولنوب فتح نون وسکون یا وهد سین مهمله ایله نیسابور دیمشلردر ترکیب مرقومده واقع کسر نون واظهارها ایله نه فرسی قدیمده شهر معناسنه اولمغله شهر شابور شاه دیمك اولور بلده مرقومه نك طولی فح وعرضی لا درجه در بانی شهرشناه صنعور ملوك ساسانیانك ایکنجیسی شابور بن اردشیر اولوب بلده مرقومه دن غیری شاپور عراق وشاپور فارس وتستر نامنده اوج شهر دخی بنا ایلدیکی تواریخده مسطوردر استطراد یا ایله نیشابورك صحیح تعریبندن ظاهر وحذف یا وکسر نون ایله نشابورك استعمالنه دخی کاتبینك مشهور کمال قصیده سنده واقع بیتی شاهددر بیت همچو بلبل از کلستان نشابورم ولی خار کلزار نشابورم من وعطار کل بیت مرقومك سبب انشاء وانشادی نوع

لطافتی

قصهٔ لطيفهٔ كاتبى المشهور

لطافتى حلوى اولمغله بلكه خامهٔ سبه خامه وعباسى عمامه جنبان اولدى قائل بيت شاعر نادره كو كاتبى طولك محمدن شروان شاه ندماسندن ايمش ع اطارلر ناشى البتـه درخت ميوه دار اورزه مصداق البلب هنره مستولى حسودان بدكويان نزد شاهنشهده اثناقدح وذم ايله دزد شعرا وخايده كودعه دن خالى اولمازلر ايمش شاه قدردان ودل آكاه رغما على انوف الاعداء فصل كل اولمغله نوزمين بهاريه برقاج بيت كل وملى وصفنده كويا اولمسنى امر ايدر طرف شاهيدن مامور شخص جست وجو ايدرك كاتبى بى حمامده بركل اندام ايله همزآنو بولوب امر شاهى بى افاده سنده دران ساعت طشره چقوب مباشر ايله همپار خسودهٔ خاكپا اولوز ايكن استحضار ايلديكى ابياتى بولده تحرير ايدهرك حضور شروان شاهه واصل اولدقده طبق فرمودهٔ شاهى دور ودراز مذكور كل قصيده سنى انشادينه اغاز ايدر اثنـاى تغزلده مخالفـلردن برى راى تغليط اى كاتبى تو از كجـا يى وعطار از كجاست سؤالنه بلا تلعثم بالاده محرر هجو بلبل بيتى ايله جواب دلد اولوب بلا فاصله بنـه قرائت ايدر ايكن حساد بدنهاد صماخ شاهه القا ايدرلر كه دست شريعكرزده اولان الدوانده ابر بسمدن ايشلنمش كل نقشـنه دخى بربيت امر بيورلسه كاتبينك هنرى ظاهر اولور شاه دخى الدوانى قارشو طوتوب بوكا دخى بر مضمون اولسه ديرديجك كاتبى بلا توقف بنه اول بحر ورديف وقافيـه ده بيت زهره ابريشم دهداز چنك تانوزد سهيل بازد اران ترابر پهلهٔ بلغار كل ديوب پهلهٔ بلغارى دربدن اولان صياد الدوانده دبرلر قصيدهٔ بليغه بى بعد التكميل درجيب اولان تسويدى اخـراج وحضور شاهـه تقديم ايدر بيتين محرريتك عدم وجودندن بديهـة وارتجالا انشاد اولنديغى آشكار وتقرير مباشر ايله ماصدانك دخى بادر ركاب ترتيب اولنديغى بديدار اولمغله شروان شـاه بغايت فرحناك اولوب جائزهٔ قصيدهٔ دوازده هزار دينار احسانـنه ارداقا كاتبى بى ملك الشعرا عنوانى ايله

جمله حسادینه بلکه عموم ارکان دولتنه تقدیم ایله صدرزدبوانده قعود دینه
امر الملش المعهدة علی الراوی وبلدهٔ نیشابوردن فنی چوق علما
وفحول نشأت ایلمشدر ایانک جمله متداول ایادی ناس مجمع الامثال
وسامی فی الاسامی نامنده تصنیفلر مؤلفی ابوالفضل احمد بن محمد بن احمد
بن ابراهیم المیدانی علیه الرحمه بلدهٔ مرقومه ده باب میدان زیاد بن
عبدالرحمن نام محلهده متولد وبش یوز اون سکز سنه سی شهر رمضانک
یکرمی بشنجی کونی ینه اول محلهده خاک غفرانه متوسد اولمشدر
وتألیفات انیقه ورسالهٔ مشهوره صاحبی مجمع البحرین شریعت وطریقت
ومنبع النهرین فضیلت وحقیقت ابوالقاسم عبدالکریم ابن هوازن
بن عبدالملک ابن طلحة بن محمد الشهیر بامام قشیری بلدهٔ نیشابور
نواحیسندن استوا نام ناحیهده اوچ یوز طقسان التی سنه سی شهر
ربیع الاولنده قدم نهادهٔ کهوارهٔ وجود اولوب سواد جسیمهٔ
نیشاوره تحصیل علوم ایچون عزیمت وعلوم ظاهرهده باهر القابلیت
اولدقلرندن غیری یکانهٔ آفاق الشیخ ابوعلی الدقاقدن اخذ دست
اجازت ایدروب درس ووعظ ونصیحت وارشاد سالکینه همتلری
مصروف ایکن درت یوز التمش بش سنه سی شهر ربیع الاخرنده شهر
نیشابورده واصل رحمت رحمان اولوب عزم کلزار جنان ایلمشلر
نسبتلری ضم قاف وفتح شین وسکون یا ایله قشیر بن کعبه دیو مشهور
قبیلهٔ کبیره یه در نفعنا الله تعالی به جمیع علل واسقامه علاج برء الساعه
مشهور ومجرب آیات شفا امام قشیری علیه الرحمه جنابلرندن
دوردراز قصهٔ پرغصه ایله مرویدر مسلم جمیع مسلمین اولمغله طی
اولندی آیات شریفهٔ شفا سورهٔ شریفهٔ توبه ده بسم الله الرحمن
الرحیم ویشف صدور قوم مؤمنین وسورهٔ شریفهٔ یونسده
بسم الله الرحمن الرحیم وشفاء لما فی الصدور وسورهٔ شریفهٔ نحلده
بسم الله الرحمن الرحیم فیه شفاء للناس وسورهٔ شریفهٔ اسراده
بسم الله الرحمن الرحیم وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین
وسورهٔ شریفهٔ شعراده بسم الله الرحمن الرحیم واذا مرضت

جنان مسقط رأس صاحب مجمع الامثال احمد میدانی وحضرت امام قشیری

آیات شریفهٔ شفا

فهو

فهو یشفینا وسورهٔ شریفهٔ فصلتده بسم الله الرحمن الرحیم
قل هو الذین امنوا هدی وشفاء آیات محررهٔ مکرمه‌یی مکشوف العیون
مع البسمله والطهارة الکامله بر پاك ظرفه مداد مستعمله ایله
زعفران دخی اعلا اولور کتابت ایدوب اوزرینه بر مقدار
ماء طاهر اضافه وکاسه‌یی اطرافنه تحریك ده آب صاف آیات
شریفه مدادی ایله تماما مشرف اولدقده مریضه اسقا اولنسه
باذن الله تعالی شفا بولوب دران ساعت فائده‌سی مشاهده‌در خصوصا
قرق نفر ذات اول ایك اوزرینه بر فاتحهٔ شریفه قرائت ییوروب
اوفورمك کرارا ومرارا تجربه اولنوب بحمده سبحانه تأثیری مشاهده
اولندی * نیمتن * نصف بدنه کفایت ایدن ثوب معروفك اسمی * نیمتن *
صاحب فرهنك شعوری قولی اوزره فارسیده کسر نون وسکون
یا ومیم وفتح تا ونون واخرده هاء اختصاص ایله نیمتنه‌دن غلط اولوب
عربیده کسر غین وتخفیف لام ایله غلاله دیرلر استطراد کسر نون
وسکون یا ایله نیم نصف یعنی یارم وفتح تا وسکون نون ایله تن بدن یعنی
کوده معنالرینه اولمغله مفاد ترکیب یارم کوده دیمك اولور لکن لسان
فارسیده مرعی قاعده‌یه مبنی معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علیه
نقل ایچون آخرینه هاء اختصاص الحاق ایله نیمتنه اوله جغی اشکاردر
زیرا نیمتن مرقومك مدلولی یارم آدم صورتنده بر نوع مخلوق اولدیغی
لکن فرهنکلرده مبیندر مخلوق مرقوم علی قولهم بحر محیط جزایرندن
مسکون اولمیان جزیره‌لرده موجود نصف انسان شکلنده بر نوع حیوان
ایمش یعنی بر کوزی وبر قولاغی وبر الی وبر ایاغی اولوب نصف
یمنی ارکك ونصف یساری زن ایکیسی بر یره کلدکده تمام بر آدم
صورتی نمایان اولور ایمش وقت مفارقتده یکپا ویکدست ایکن
بغایت چاپك رو وخونریز ایمشلر بو دخی مستور اولمیه که بر وجه
محرر لسان عربیده فتحتین ایله بدن وفارسیده تن وترکیده کوده
تمام اعضای مشتمل اولمیوب باش والی وایاق بونلرك مسمالرندن خارج مطلب بدن
اولدیغنه نظرا اعضای محرره‌یه اطراف بدن استعمالی شاهددر

غـلم اعضايى مشتمل اراوب زبان دريده جان تعبير اولنـان روح
مدلول جسد
حيوانى نك قالبه لسان عربيده فتحتين ايله جسد وفارسيده مد كاف
عربيه وسكون وبا كسر لام وفتح با ايله كالبد ديرلر تركيده لسانمز
اولمغله تعبيرى بوله مدق بودخى فراموش اولنميه كه لسـان عربيده
كسر جيم وسكون سين ايله جسم جسد محركك مرادف اولديغى كبى
لسان فارسيده فتح باى عجميه وسكون يا وفتح كاف ايله پيكر دخى كالبد
مجرد مرادفيدر لكن كالبدده هيئت وشكل وصورت معتبر دكلدر
* ننده *
ننده * اكثر خرقه لرده وبعضا ايكى قطعه يى بر بره ربط ايچون خياطه
ايلدكلرى احدهما اخريه بعيد تكيشك اسمى فارسـيده كسر نون
اول وفتح كاف ودال وسـكون نون ثانى ايله نكنده دن غلط
اولوب عربيده فتح شين ورا وجيم وسكون ميم ايله شمرجه ديرلر

❀ حرف الواو ❀

وافق شن طبق
وافق شن طبق * امثال عربدن مثلين موافقين وفوعنده ضرب اولنان
مثل مشهور اسم قبيله ملاحظه سيله بلا تاء تأنيث طبق استعمـالى
مسموع ومرتبدر عربيده صحيحى طبقة اولديغى تفصيل آتى البياندن
منفهم اولور مثل مزقومك اصلنده اختلاف اولنمشدر مجمع الامثال
تحقيق مثل مشهور وافق شن طبق
جامعى الشيخ احمد ميدانى روايتى اوزره شرى بن قطـامى قولى
شن دهاة عربدن برشخصك اسمى اولوب والله لاطوفن حتى اجد
امرأة مثلى خاتز وجها ديو حلف بالله ايلمش بناء عليه دوز قصبات
وقرادن خالى اولميوب آثناى طريقده بر دهقانى امرايه رفيق اولوب
كيدر ايكن شن رفيقنه خطاب ايدوب اتحملنى ام احملك ديدكده
دهقانى يا جاهل ايكى راكب خيل برى برينى نيجه يوكلنوب كوتوررد
جوابنده سكوت ايدر بعده زمان برلطيف سنبله سى ظاهر تارلانك
پيشكاهنه وصولارنده ينه شن خطاب ايدوب اترى هذا الزرع اكل
ام لا ديدكده بيقى غضبه كلوب بجى احمق ميدانده سنبله سى وسائرى
موجود اكن اكل اولنمش ميدر سؤالى اولانه صالده اولديغى مرئى
ونابا قريه مزاها البنسى حيوانمى كه متصل اكل ايلسونلر ديو بد جوابنده

بنه شن سکوت ایدر بعده قریهٔ رفیقه تقرب بلرینه برجنازیه تصادف
اولندقده شن بنه سؤال ایدر که اتری صاحب هذالنعش حیا اومیتا
رفیقی زیاده غضبناك اولوب بو اجهل واحمق مدة العمر سنك کبی
نادانی کورمدم بحی اولانی قنی بلمده قبره القا ایدرلر دیو جوابنه بنه
شن سکوت ایدر وقتا که قریه یه دخوللرنده شن مفارقت مراد
ایلدکده رسم عرب اوزره حق رفاقته مراعة دهقانی اول کیجه
خانه سنده مهمان اولمسنی رجا ایدر والحاصل بعد النزول صاحب خانه
اولاد وعیالی ایله ملاقی اولدقده غرائبدهردن بو کیجه بر مسافرمز وار
دیه رك ماجرایی علی ماجری نقل وبیانه آغاز ایدر ایکن عاقله ورشیده
طبقه نام کریمه سی سمع اذعان ایله کوش ایدوب بعد التکمیل بوی پدر
جاهل واحمق ونادان مسافر دکل جنابکز اولمق کرك زیرا جمله کلامی
حق وصوابدر اولا اتحملنی ام احملك قولندن مراد اتحدثنی
ام احدثك حتی نقطع طریقنا وثانیا اتری هذا الذرع اکل ام لا قولندن
مرادی هل باعه اهله فاکلوا ثمنه سلفا ام لا وثالثا جنازه سؤالندن مراد
بو میت اردنجه خیرایله ذکر بنی احیا ایده جك نسنه ترك ایلدیمی دیمك
اولدیغی آشکاردر دیدکده صاحب خانه فرحناك طشره شنك یاننه
کلوب جنابکزدن اثنای طریقده وقوع بولان سؤاللرك جوابی دیه رك
علی الترتیب تقریر وافاده سنده شن نعم توجیهلری بونلار وسؤالدن
مرادم دخی بوایدی لکن بو سوزلر سنك دکل توجیه وفا ایلی هرکیم
ایسه راست سویله دیو یمین ویرر صاحب خانه دخی بلی طبقه نامنده
قریدهٔ دهر بر جکرپاره م واردر انك قریحهٔ صحیحه سندن نشأت
ایلدی جوابنده شن بن فتی جوق زماندر بویله کندومه موافق نادره
دهر بولدقجه تزوج ایلم دیو قسم بالله ایلمش ایدم الحمد لله مرادم
حاصل اولدی دیو صاحب خانه یه داماد اولمغی رجا ایدر بعد القبول
عقدورسم عرب اوزره تزویج وسور وسرورك فرداسی نیره که کلان
جیل وجیران شنی مشاهده ایلدکلرنده یك زبان وافق شن طبقه
دیمهلرندن مثل قالمش واصمعی قولیکه هم قوم کان لهم وعاء ادم

قشنن بجعلواله طبقا فوافقه فقيل وافق شن طبقه‌در يعني واضع
مثل برقوم دركه افلاكك قورمش ادیم يعني مشبندن برقربه ازى
وارایدى اغزيني سد ايچون برقپاق تماركلرنده موافق كلمكله وافق
شن طبقه ديمشلر وابن كلبي روايتى طبقه بنى اياددن برقبيلهٔ جسيم
اولوب وقبيلهٔ كبيرهٔ شن دخى شن بن افصى بن عبدالقيس قبيله‌سى
اولمغله شن قبيله‌سنه قبيلهٔ طبقه‌دن ماعدا قبايل عرب مقـاومته
عديم الاقتدار اولدقلرندن مثل ضرب اولنمشدر خـفى دكلدركه
موردين محررينده يعني اسم مرأه ونام قبيله اولديغنده طبقه‌نك آخرنده
واقع تاء مقفل تأنيث ايچون اولديغى آشكاردر اما اصمعى قولى
قربه‌قپاغى اولديغى صورتده فتحتين ايله طبق غطاء كل شئ اولمغله
آخرنده‌كى ها ضمير بارز متصل اولوب شن مرقومه راجع اولور
استطراد محرر اولان لفظ طبق سلحفـات يعني قابلوبغانك كنه‌سى
قريبهٔ ومثل احدى بنات طبق
اولمغله على زعم العرب حيوان مرقومه‌نك طقسان طقوز يومرطه‌سنده
كندو بچه‌سى ظهور ايدوب بيضهٔ واحده يعني بوزنجى يومرطه‌دن
برسياه حيه بروج ايدرايمش بناء عليه بيلارنده داهيه يعني بلايه لنحدى
بنات طبق مثلى شايعدر * ورى * ممدودا خلف يعني ارد معناسنه
* ورى *
وراى پرده تعبيرى بغايت شايعدر عربده اضداددن اولمغله امام
وقدام يعني اوك وارد معناسنه دخى دلالت ايدوب لفظ ولام ايله تعديه
اولنه‌رق الورى اطلاق اولنوب فارسيلرى كسرومدباى عجميه وفتح
تحقيق معناى لفظ وراء بالقصر والمد
باى مرقومه وسكون سين ايله پيش وپس اولور فائده لفظ مرقوم
قصر ايله اولور ايسه مخلوق معناسنه دلالت ايدر بروجه محررمد ايله
اولديغى صورتده لما توارى عنك‌دن اسم اولور يعني سندن مستور
ديمكى افاده ايدر قدام وخلف يعني اوك وارد سندن مستوردر زيرا
هر پيشك پسه وهر پسك پيشه انقلابى جائز اولمسى هر برشينك مستقبلى
مستقبل ومستدبرى ماضى اولمسندن ظاهر اولور وآزرى قولى اوزره
وراء ما استتر عنك معناسنه اولوب معنيين محررين دن هر برينه على حده
وضع اولنمق ايله كندوسنده معناى استتار موجود اولور قولمار ليان

صاحب كشاف جنابلرينك دخي مختاري اولديغي فراموش اولنمية لفظ ورادمظرفيت دركار اولمغله قول جمهور اوزره حرف من اثبات واسقاط اولنمسنده فرق يوقدر يعني من ورائه ووراءه كلامي صليت من خلف الامام وخلفه ومن قبل اليوم وقبله كبيدر لكن علمادن بعضيلر سوره شريفه حجراتده استعيذ بالله ان الذين ينادونك من وراء الحجرات ايت كريمه سنده منك اثبات واسقاطنى فرق بيورمشلردر صورت اسقاطده منادى ايله منادى اولان كمسنه لرك ايكيسي بردن مثلا وراء حجره ده مجتمع اولمق جائز اولور عكسي يعني منك اثباتنده اجتماعلرى جائز اولماز زيرا وراء دخول من ايله ابتدا غايت ايچون اولمغله مبدا ومنتهي نك اختلافني موجب اولور تفصيل واتقاني اراده بيورنلر كتب تفاسير شريفه يه مراجعت بيورسونلر وقرآن كريم وفرقان عظيمده جميع وارد اولان لفظ وراء امام معناسني افاده بيوروب سورتين شريفتين مؤمنون ومعارجده استعيذ بالله فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون آيتين كريمتينده واقع اولانلرى مفسرين كرام سوى ذلك ايله تفسير بيورمشلردر * وروراءتك * الفاظ مكروره دن كثير السؤال يعني برشي تكرار بتكرار صورمق معناسنه مستعملدر فارسيده كسر واو ين وسكون يائين ايله ويرويردن غلط اولوب عربيده فتح وتشديد همزه ايله سأل دبرلر * وسط * اورطه معناسنه دلالتي معروف لكن لسان عربيده اتساع دركار اولمغله هرشيئك تمام اورطه سنه فتحتين ايله وسط واورطه طرفلرينه فتح واو وسكون سين ايله وسط اطلاقنه بين العلماء الساكن متحرك والمتحرك ساكن كلامي زبانزددر فارسيده على العموم كسر ميم ايله ميان ديرلر خفي اوليه كه فتحتين ايله وسط في الاصل مساحه ايله اطراف وجوانبي تسويه اولنمش مدور ومطولك اورطه سي يعني مركز دائره ولسان ميزانك اسملري اولوب بعده تعميم وخصال حميده يه دخي استعاره اولنمشدر افراط وتفريطك اورطه سي اولديغي ايچون استطراد محرر اولان لفظ وسطك باختلاف هيئت يعني وسطي ساكن ومتحرك اولمغله معناسي تغير

* وروراءتك *
* وسط *
مطلب اختلاف معاني باختلاف الهيئة

اولنسان کلمه‌لرك بری دخی حسب در اکر فتحتین ایله اولور ایسه شیء
محسوب یعنی معدود ومحاسبه وانسانك آبا واجدادینك صفات حسنه سیله
تفاخر ایتمسنه اطلاق اولنوب اسکان سین ایله کفایت ایدیجی وحساب کبی
صایق معنالرینه دلالت ایدر وبری دخی غبن در فتحتین ایله رأی ده قصور
ایتکه وسکون با ایله بازار اهلی اولمغله بر کیمسنه‌یی بیجوه آلداتمقه دلالت
ایدر وبری دخی میل در فتحتین ایله خلقتده اکری اولمق وسکون
وسط ایله برنسنه‌یه توجه ایتمك محسوس وغیر محسوس اولسون یعنی
شامشلاولرك خرابه وقلبك شیء لطیفه میللری کبی وبری
دخی قبض در فتحتین ایله شیء مقبوضك اسمی اولوب مالدن قبض
اولنان نسنه‌یه وسکون عین ایله قبض یقبض دن قبض مصدر اولوب
اخذ یعنی آلمق وبسط مقابلی برنسنه‌یی دوشرمك معنالرینه دلالت ایدر
وبری دخی خلف در که تفصیلی حرف التاء ده تا بعث الزوائب تصحیحنر
ذیلنده مرور ایلدی * وشق * بعد الدباغه جلدندن فروه اعمال
اولنان حیوان معروفك اسمی فارسیده فتح واو وجد شینله وشاق دخی
غلط اولوب عربیده وشق اطلاقی صاحب تذکره داود انطاکی التزام
ایدوب عربستانده عدم وجودینه مبنی امور عجیبه دن اوله رق
بوصورتده تعریف ایدر حیوان بری وقیل بحری یبیض فی البر وهو
عزیز الوبر فوق الکلب یعنی حیوان بحری اولوب قره ده یومرطلر
وتویلری کثیر کلبدن بیوکدر دیو بیان ایلمش * وطن * مسقط رأس
اولان محله قصر ایله استعمالی شایعدر عربیده اکرچه معنای مرقومه
دلالت ایدر لکن فتحتین ایله استعمالی کبی فتح واو وسکون طا ایله وطن
دخی مستعمل اولوب موضوع له‌لری بر کیمسنه‌نك ساکن اولدیغی محل
اولمغله مسقط رأس ومتأهل اولدیغی بلده اراده سنده اصلی قیدینه
محتاج اولور فارسیده منزل اقامته مدجیم ایله جای قرار دیرلر اصطلاحده
وطن الاقامه اول بلده وقریه‌یه دیرلر که مسافر ایچون اهل وعیالی
اولمیوب اون بش کون یادخی زیاده اقامته نیت ایلیه ووطن سکنی
اول مکاندر که مسافر اون بش کوندن اقل اقامته نیت ایلسه ابی داود

* وشق *

غریبه صاحب تذکره داود انطاکی

* وطن *

تحقیق وطن الاقامة والسکنا

ونسائی

ونسائی حضراتنك استخراج بیوردقلری حدیث شریفده نهی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن نقرة الغراب وافتراش السبع وان یوطن الرجل المکان فی المسجد کما یوطن البعیر کلام شریفنی حضرت ابن اثیر یألف مکانا مخصوصا یصلی فیه کالبعیر لایؤدی من عطن الاالی مبرك ایله ویا ان یبرك علی رکبته قبل یدیه اذا اراد السجود کما یبرك البعیر ایله شرح وایضاح بیورمشلردر وعند جهینة الخبر الیقین برشیئك که وحقیقتنه عارف اولمده ضرب اولنان مثل مشهوردر صاحب قاموس فیروزآبادی وصاحب صحاح جوهری التزاملری اوزره اصمعی اصمعی وابن اعرابی روایتلری که هاء هوز برینه فا ایله وعند جفینة الخبر الیقین اولور زیرا صاحب قاموس ولا تقل جهینة دیو تنبیه ایلمشدر لکن لغتین محررینده اداتی تبعیض ایله قدیقال دیو وجه اول دخی ایراد اولنمشدر اما الشیخ احمد میدانی مجمع الامثال نام مؤلفنده هشام بن الکلبی دن روایت ایله وجه اولی تقدیم وترجیح وقول اصمعی واعرابیی دخی نقلنه اردا فا جیم برینه حاء مهمله ایله حفینه دخی مذکور اولدیغنی بیان ایلمشدر فاختر ماشئت قول ارباب لغت یعنی اصمعی وابن اعرابیده جفینه وروایت اخیر یعنی عند البعض حفینه اسم خمارکه شخص مرقوم جفینه ویاحفینه باده فروش یعنی میخانه جی اولوب وقتا من الاوقات اول جای خراب آبادتك ونها ایکن ایکی دل آورمیزدست ملاطفه ایدر ایکن مخاصمه یه مؤدی اولوب خنجر دردست اولدقلرنده بربیچاره اصلاح ذات البین ایچون قیامنده اره یه گیجی برطپانچی معلوم طرفینك حواله اسلحه لرندن مجروح ومقتول اولدقده ورثه سی شخصین مرقومینی دعوای قصاص ویادیت ایچون حضورحاکمه ایصالنده ایکیسی بردن وعند جفینة الخبر الیقین دیمه لرندن مثل قالمش ویاهشام بن الکلبی روایتی اوزره مورد مثل بنی کلاب قبیله سندن حصین بن عمرو نام مالدار برمرد بنام بنی جهینه قبیله سندن اخنس نام برمعلنه رفیق اولوب بادیه رواولورلر برمنزل خالی یه نزوللرنده اثواب واسلحه ومال طمعی ایله اخنس جهینی حصین

وعند جهینة الخبر الیقین

تحقیق مثل عند جفینه

کلابی قتل ایدر بعدزمان قبیلهٔ بنی جهینه کلدیکه جعفرنك زوجه سی
صخره بنت عمروی هر کوردیکی رکبدن سؤال زوجه سی ایله ماتم
وضری ووا ویلاده کوروب قاتل کند و اولدیغنی ایما واشارت ایچون
انشا وانشاد ایلدیکی اون بیت مقداری قصیده سنده موجود اخفسك
اشبو بیتندن مثل قالمش بیت تسایل عن حصین کل رکب
وقص *
وعند جهینة الخبر الیقین * وقص * کتب فقهیه ده موجود صدقه ده
عفو اولان عدد لرك اسمی سکون قاف ایله مستعملدر عربیده فتحتین
ایله وقص دن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله فارسیده
اسم مخصوصی سائر لری نحو برسورتنده عدایله مدلك عدد محرر
دومنك بش عددینه برغنم صدقه لازم اولوب بشی تجاوز ایدوب
اونه وارنجه اولان عدد که صدقه لازم کلماز وقص تعبیر اولنور اقل
صدقهٔ سوایم بش عدد اولمغله شاة واون اولدقده شاتان واون بش ده
ثلث شیاة ویکرمی ده اربع شیاة ویکرمی بشدن اوتوز بشه وارنجه
مخاض صدقه اولنور تفصیلی اراده ایدنلر کتب فقه شریفه مراجعت
وقعه نویس *
بیورسونلر * وقعه نویس * دولت علیهٔ ابدی القرار تحسد ماندن
وقوعیافته حوادثی تحریر وتدوینه مأمورلر واطلاق شایعدر حضرت
زمخشری نك اساس البلاغه نام مؤلفنده استعمالات عربك احصارینه
نظرا عربیده فتح واو ومد قاف وکسر همزه ایله وقایع نویسدن غلط
اولوب فارسیسی شهنامه نویس اولور ترکیب مرقومده جزئین عربی
وفارسیدن مرکب اولمغله مخترعات ابنای رومدن اولمسی خفی دکلدر
حتی بیك تاریخلرنده اسم فارسینك جزء اولنه اداة نسبت ترکیه الحاق
ایله شهنامه جی تعبیری منشورآتده مسطور اولدیغی شوهرخانهٔ
راقم الحروف کتخدای صدر عالی اسبق رسمی احمد افندی
مرحومك خلیفة الرؤسا نام رساله سنده بیك یکرمی اوج سالنده ریاست
صورت منشور وقایع نویس
ایله بکام اولان حکمی افندی ترجمه سنده محرردر صورت برات
چون محرر مناشیر دیوان قدرت وابداع سرلوحهٔ شاهنامهٔ سلطنت
واقبال روز افزونی رقوم معجز رسوم انی جاعلك للناس اماما

ایله

ایله رشك كلستان فردوس برین ومصور تصاویر ایوان فطرت واختراع دیباچهٔ جریدهٔ خلافت واجلال ایله معروفنی صور قدسی پیكر حسنت مستقر اوممقاما ایله غیرت نكارستان چین وبطون صحایف اوراق روزكاری مآثر عظیمة المفاخر فتوحات ممالك واقطار ربع مسكونله ایله مزین وممونمصاحف طباق لیل ونهاری مناقب جلیلة المراتب غزوات ومعارك اعدای ضلالات مقرون ایله مشحون ایلدی فلاجرم قاعدهٔ اجداد امجاد عظام وقانون اسلاف اشراف كرام انار الله تعالی براهینهم وثقل یوم الحشر موازینهم موجبنجه ایام سلطنت معدلت انجامنده سمر اولان وقایع سنین وشهورك ثبت وتدوینی وزمان دولت سعادت اقترانلرنده سنوح بولان حوادث حدود وثغورك ضبط وتبیینی بابنده سعی موفور وجهد نا محصور ایدن قصحای بلاغت شعار وبلغای حصافت دثار علی الاستمرار عنایت علیهٔ شاهانه م ایله كامكار وعاطفت جلیهٔ ملوكانه م ایله بهره دار وانظار رأفت خسروانه م ایله قرین افتخار وآثار مكرمت پادشاهانه م ایله ممتاز اولملری عادات حمیدهٔ شهریاری وقاعدهٔ پسندیدهٔ تاجداری در بنا علی ذلك سابقا سدهٔ سعادتمده شهنامه كوی اولان لقمان كار دفترداری اولوب یرینه شهنامه جی اولان تعلیق زاده كاتب محمد دخی آخر دیاره كیتمكله یرینه دیوان عالیشانم كاتبلرندن علی الدوام دیوان همایونم خدمتنه مواظب وحاظر وتحریر وقایع یومیه وضبط قضایای دیوانیه یه قادر كسنه نصب اولنمق لازم ومهم اولدیغی اجلدن حالا دیوان همایونم كاتبلرندن اولان اشبو رافع توقیع رفیع فرخنده فال وناقل برلیغ بلیغ خجسته مثال افتخار ارباب التحریر والقلم مختار اصحاب التقریر والرقم المختص بمزید عنایت الملك الاكرم كاتب حسن حكمی دام مجده نظم ونثر واملا وانشاده نادر الاقران وحسن خط ولطف اداده مشار بالبنان اولمغله سابقا شهنامه جی اولان لقمان رعایت اولندیغی اوزره شهنامه جیلك خدمتنه تعیین اولنمسی پایه سریر اعلایه عرض اولندقده سابقا اولان شهنامه جی رعایتیله

ویرلسون دیو خط همایون سعادتمقرونیله فرمان عالیشان صادر اولمغین بونشان همایون مکرمت مقرونی ویردم ویوردمکه بعد الیوم سدهٔ سنیهٔ سعادتماعده شاهنامه جی اولوب مرور دهور ایله حدود وثغورده وممالك نزدیك ودورده متجدد اولان فتوحات وغزوات ومعارك ومحاربات وسائر قضایای دیوانیه ووقایع یومیه یی سابقا شهنامه جی اولان تعلیق زاده کبی نظم ونثر خوب وادا وانشاء مرغوب ایله ترتیب وتدوین وترهیب وتهذیب ایدوب رکاب همایونمه ایصال ایلیه وتألیف وتصنیف ایلدیکی وقایعی یازوب رکاب همایونمه ویردکده سابقا اولان شهنامه جی نه وجهله رعایت اولنمش ایسه مشار الیه دخی اول وجهله رعایت اولنه وشهنامه خدمتنده اولان کاتبلر ومصور ومذهبلر شاهنامهٔ همایونمه متعلق امورده مشار الیه مراجعت ومتابعت ایدوب مخالفتدن احتراز ایده‌لر شویله بیله‌لر تحریرا فی اواخر جمادی الآخر لسنه عشر والف استطراد باب رابعدن

وقع یقع مصدری وقوعا واسم فاعلی واقع اولمغله جمع مکسره سی وقایع اولوب معنای موضوعی صوچیلان اولان جفور محللر ومشهور اولان ایطو وقعه‌نك دخی معنای ما وضع لهی حرب وقتالده صدمه بعد صدمه‌در وبو معنادن اسم فتح واو ایله وقیعه اولمغله جمعی وقایع دخی کاور عقیدتك جمعی عقاید اولدیغی کبی بعضی کره وقوعدن کندو ایله وجود بولور اولان نسنه مراد اولندیغنه نظرا اسم فاعلك جمعی معنای مطلوبه علی ما التزمه الزمخشری وقایع دلالت ایدر ووقایع العربدن مراد ایام حرب وقتاللری اولدیغی دخی فرموش اولنمیه * ولاء * عتقدن حاصله قرابهٔ حکمیه یعنی معتق ومعتقه به وارث اولمق معناسنه فتح واو ایله مستعملدر عربیده کسر واو ایله ولاء دن غلط اولوب اصطلاحات اهل شرعدن اولمغله فارسیده اسم مخصوص صنه ظفریاب اوله مدق فائده علمای اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام حضراتی ولایتك مدلولاتنده اختلاف ایدوب مشترکدر بعضیلر ولایة فتح واو ایله نصرت ومنصب وکسر واو ایله سلطنت وملکه وبعضیلر کسر ایله امارت وفتح ایله دینده دیوالك

تحقیق اسم فاعل وقع

* ولاء *

تحقیق مدلول لفظ ولایت

عکسنه

عكسنه وبعضيلر فتح وكسرده ايكي لغت اولوب موضوع لهلرى
مخصوص اولمسنه ذاهب اولمشلردر مثلا فلان ذات فلان طائفه يه
وياپلده يه واليدر ديمك اولحده متمكن الولايه در معناسنه اولور كسر
واو ايله ويافلان ذات عالى حق تعاليك وليسيدر ديمك ظاهر
و بين الولاية معناسنه اولور فتح واو ايله ولى فعيل وزننده مبالغه افاده
ايدوب بمعنى فاعل وبمعنى مفعول اولهجغى آشكاردر لكن بمعنى فاعل
اولور ايسه معناى طاعات مستوجب البركاتى معصيت موجبة
الضجرة تخلل ايتمه‌دن برى بر پشه يتشدرر ديمك اولور بمعنى مفعول
اولور ايسه معناسى حضرت حق وفياض مطلق حفظ وحراست
سبحانيسنى متولى ايدوب على التوالى انواع معاصيدن وقايه بيوروب
توفيقات الهيه سنى اتمام ايله طاعاته قيام ايدر ديمك اولور وولاية
خاصه ولاية عامه‌دن اقوى اولديغى دخى منسى اولميه ● وهم ● وهم
خوف بمعنى قورقو معناسنه شايع اولوب فلان شيدن وهم ايله
تعبيرى بغايت مستعملدر عربيده خطرات قلب معناسنه موضوع
اولمغله قلبنه خطور ايدن نسنه‌لره تابع اوله ديمه‌دن غلط اولمسى
غير بعيد اولوب فارسيده مطلقا خوف معناسنه باء موحده ايله باك مطلب
دير ووهم بشه عربيده كندوده تردد اولنان شيئك طرف
مرجوحنه دير بو صورت حيواناتده من غير سبب علم ايچون موضوع
جنس معرفتده واقع اولمدن عبارتدر وظن وهمك ضدو نقيضى ظن
يعنى شيئك طرف راجحى اولديغى معلومدر اكر قلب انسان برشيئه
حكم ايلدكده ايجاب وسلبده مطابق اولمز ايسه جهل اولور وايجاب جهل
وسلبده مطابق لكن حكمى بر دليلى موجب اولمز ايسه تقليد اولور تقليد
واكر عقلى ويا حسى ويا ايكيسندن مركب دليل موجب ايله حكم ايدر
ايسه علم اولور واكر قلب ايله حكم مذكورى جازم اولميوب طرفينى علم
مساوى اولور ايسه شك اولور واكر احد طرفينى راجح وآخرى شك
مرجوح اولور ايسه آنفا تفصيل اولنديغى اوزره طرف راجحى ظن
وطرف مرجوحى وهم اولور بودخى سنين اوليه كه سائر نسنه‌لر ايله

مخففیله غلط وغلت فرقی اولندیغی کبی وهمت مدحی خفیف درکه در
یعنی خطایله وهمت فی الحساب دیرلر کسر ها ایله اوهم وهما یعنی
غلطت فیه وسهوت دیمك اولور واشیاء سائرده وهمت فی الشی دیرلر
فتح ها ایله اهم وهما یعنی ذهب وهمی الیه وانا ارید غیره دیمك اولور

❊ حرف الهاء ❊

هادم اللذات ❊ موتدن کنایه اولمرق دال مهمله ایله هادم استعمالی
شایعدر عربیده مد ها وکسر ذال معجمه ایله هاذم اللذات دن غلط
اولدیغی اتی الذکر حدیث شریفدن معلوم اولوب فارسیده مونه
صراحة فتح میم وسکون زا وآخرده کاف عربیه ایله مرك دیرلر
استطراد مهمله ایله هادم هدم ایدیجی یعنی یقیجی ومعجمه ایله هاذم قطع
ایدیجی یعنی کسیجی معنالرینه معلوم لکن حلول اجل موعود ایله
انقطاع لذائذ دنیویه توجیهی اخلا اولدیغندن قطع النظر حدیث
شریف حضرت ابی هریره دن روایت ایله سنن امام نسائیده قال
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اکثروا ذکر هاذم اللذات
وارد اولوب سنن حضرات ترمذی وابن ماجه ده اکثروا ذکر هاذم
اللذات الموت واقع اولمغله لفظ موت هاذم دن بدلیت اوزره مجرور
اولدیغی اشکاردر حضرت امام سیوطی شرح سنن نسائی وترمذیده
هاذم ذال معجمه ایله قاطع معناسنه اولدیغنی تصریح وبیانلری کبی
کبریت احمر حضرت الشیخ الاکبر قدس الله سره کتاب مسامره ده
ذال معجمه یی اختیار وترجیح بیوردقلری مجلدین مرقومتینی مطالعه
بیورنلرك معلوملریدر والله تعالی اعلم بحقیقة الحال ❊ هجر ❊ قطیعه
یعنی ضد وصل که ترك ایتمك معناسنه فتح ها ایله مستعملدر عربیده
فتح ها وسکون جیم ایله هجردن غلط اولوب فارسیده ضم جیم ایله
جدایی دیرلر فائده هجرة کسر وضم ها ایله یارضدن چقوب ارض
آخره وصوله دیرلر وهجرتان اولاصدر اسلامده اذای قریشدن
اکثر مسلمینك دیار حبشه یه فرارلری وثانیا صاحب شریعت علیه
افضل التحیه افندیمز حضرتلرینك مدینهٔ منوره یی تشریفلری ومعیت

هادم اللذات ❊

تحقیق لفظ
هادم بالمهملة
والمعجمة

❊ هجر ❊

تحقیق معنای
هجرت وهجرتان

همایونلرنده

همسایو تارقده وماقبل ومابعد قدومم هجرت ازومارکده تو بحه نیوزان
اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک هجرتلرینه
دیرلر متعارف حساب تسال هجرة تاریخی ضبط اولندیغی محتاج تفصیل
دکلدر کلشبو هجرة برهجرت نبویه ایله هجرة فرائض اسلامیه دن اولوب
بعد فتح مکه تکلام دررتار حضرت پیامبری لاهجرة بعد الفتح
هجو
امر اطاعتمز ورقا ایله نسخ اولندیغی قراحوش اولنمیه * هجو * شعر
ایله شتم ویرکسنه نک اخلاق ذمیمه سنی بیان ایلمک معناسنه کسر ها ایله
مستعملدر عربیده فتح ها وسکون جیم ایله هجودن غلط اولوب
فارسیده مطلقا ذم وقدح معناسنه فتح نون ایله نکوه ونظم ایله هجو
ایلمک محلنده هجا کردن دیرلر استطراد اخلاق ذمیمه ذکر وتعدادینه هجو
تعبیری کبی هجا دخی اطلاق اولنور وشجاعتدن شدة حربیه محلندن
حماسه وبساله
دور اولمیان شخص مدح اولنان نظم ونثره حماسه وبساله وکرم
مدح وفخر
وحسب ونسب توصیف اولنان نسنه یه مدح وفخر وتعریض دیرلر
تعریض
رثا
اکر بو صورت میت حقنده کشیده سلک انتظام اولمش ایسه رثا وتأبین
ادب
واخلاق حمیده واطوار پسندیده مذکور اولور ایسه ادب واوصاف
غزل ونسیب
نسادن حسن وجمال وغرام وغنج ودلال ذکر اولنور ایسه غزل
هجین
ونسیب دیرلر * هجین * اکثر تجار لازم الاعزازده بولنور رجل عرقاً لئیم
الاسمی عربیده کسر ها ایله هجاندن غلط اولوب فارسیده متم شین
هرات
ایله شترباد دیرلر * هرات * اعتدال هوا ایله مشهور [illegible]
بالنسبه جبال جودیه قریب بلدهٔ کبیرهٔ معروفه نک اسمی عربیده فتح
ها ایله هراهٔ دن غلط اولمسی قاضی ابن خلکانک وفیات الاعیان نام مؤلفنده
ابو الحسن علی هرویک ترجمه سنده ضبطندن قطع النظر سپاهی زاده
محمد چلبی اوضح المسالک نام رساله سنده دخی ضبط وبیان ایلدیکی
وفارسیده دخی فتح ها ایله هرات مستعمل اولمسی حسین بن خلف
مطلب فرق علی
تبریزینک برهان قاطع نام فرهنکنده التزام ایدر بلده مرقومه نک
هروی وابوعلی
طولی [illegible] وعرضی له درجه ودقیقه در استطراد علی هروی
وتقه یل حال علی
مرحومک کنیه لری ابو الحسن ارلماغله علی ماهو المشهور ابو علی
هروی

وخصوصا فارسیده حذف همزه ایله بوعلی استعمالری بغایت شایعدر
اگر بوعلیدن مراد الشیخ الرئیس ابوعلی سینا اولوب علم ومعارف قصد
اولنور ایسه مجلد اگر کشت وکذار وسیاحت مراد ایسه غلط دیکره
مؤدی اوله جغی آشکاردر مثلا قطعه صوری برداقده دیمشلرکه بر
کاغده یزدن اول بوجهان سیرین ایندن اهل وقوف عالم بری قبوب
هر هواسنده یلن بوعلی ایسه دخی عقلنه ادراکنه بوف وصورت
نسبتی دخی هراتی لازم ایکن هروی اولمسی دوبیت مجمعجمز دیلنده
عمرصور نسبتلر تفصیلندن معلوم اولور مشار الیه رحمة الله تعالی
علیه الشیخ ابوالحسن علی بن ابی بکر بن علی الهروی السایح اندازه
یابی سیاحت ایله صحیفهٔ عالمی مساحت ایدوب بحرا وبرا وسهلا
وجبلا واریلوب کورلمسی ممکن اماکندن برمحلی ترک ایلیوب کویا
وجه ارضی تماما دوران ایلمش وسیر وسیاحتنده داخل اولدیغی
مسجد وتکیه وخانقاه وزیارتگاهلرک در ودیوارین آثار خطندن
حصه دار ایتمک دأبی ایمش قاضی ابن خلکان روایت ایدرکه بلاد
کثیره یی مشاهده میسر اولدی خط ابوالحسندن خالی بر بلده یه
مصادفه اولنمدی ومشار الیه حقنده کثرت سیاحت ایله مثل ضرب
اولندیغی اثنی البیان ایکی بیت عربیدن ظاهر اولور مجدالملک لقبی ایله
مشهور جعفر بن شمس الخلافه انشاد ایلمشدر نظم اوراق کدیته
فی بیت کل فتی علی اتفاق معان واختلاف روی قد طبق الارض
من سهل الی جبل کأنه خط ذاک السایح الهروی ابوالحسن مشار الیه
رحمة الله تعالی علیه اولدرجه کشت وکذار ایله معارف وفضلدن
بهره دار اولوب علم سجاده عدیم المثال اولدیغنه مبنی حلب صاحبی
ملک صلاح الدین اوغلو ملک ظاهر استصحاب ومخصوص الشیخ
ابوالحسن ایچون حلبده بر مدرسه علی بنا ایدوب طالبینه انواع
علوم نشرینه مداوم ایکن التیوز اون برسنه سی شهر رمضانک
عشر اواسطنده ارتحال ومدرسهٔ مرقومه درونده مترصد فاتحهٔ
نسا ورجال اولمش علیه الرحمة غرائبات دهر بوقلمونه واظهار قدرت

خدای

خدای بیچوندن نمونه‌سی دخی قاضی ابن خلکان سلك تحریره کشیده
ایلمشدر که برای زیارت الشیخ ابو الحسن قبری اولان قبّه‌یه دخول‌لده
باشی اوجندن آویخته نهال اشجاردن بر حلقهٔ تام الاستدار مشاهدهم
اولدقده حقیقتندن سؤال ایلدم تربه داران خدایی نابت بوبله
بر حلقه‌در مرحوم حضرتلری وقت سیاحتنده تصادف ایلدکده
مذکور قدرت مالانهایهٔ سبحانی اولور امیدی ایله قطع و برزمان
استصحاب و بعد الوفات بالای سرلرینه تعلیق وصیت اوتمش ایدی
بنا برین آویزه اولندی جوابلرنده کمال اهتمام ایله نظر اولندقده
مهتوران بنی نوع انساندن بر احد مثلنی ایجاددن عاجز بلکه بهزاد معرفت
داد دخی پرکار خیال ایله اول تدویرده بر دائره چورمکه قدریاب
دکلدر دیو بیان ایلمش والله تعالی قادر علی کل شی فائده سفر
و حضرمال مذ بنی نوع بشر اولمغله بعد انقضاء الوطر وطن اصلیسنه
بلا خطر عود وانصرافه وسیلهٔ موجب العبر قیدینه خامهٔ فی شکر
ریزندهٔ شکر اولدی سمعت من مشایخنا الکرام رحمهم الله الملك العلام
من اراد السفر فلیأخذ اربعة احجار فی یده وقت خروجه من داره
ویقول علی الحجر الاول یا الله العز ویرمیه الی الایمن ویقول علی الثانی
یا عظیم الخطر ویرمیه الی الایسر ویقول علی الثالث یا سریع الظفر
ویرمیه بین یدیه ویقول علی الرابع ایاك نعبد وایاك نستعین ویرمیه الی وراء
ظهره یحصل فیه خیر وبرکة ویرجع الی وطنه آمنا وسالما بعنایة الله تعالی
جربنا هذه الفائدة الشریفة مرارا وشاهدنا اعظم تأثیره بحمده سبحانه
اما عند المنجمین لخروج السفر اوقات معینة کما بین فی هذا النظم نظم
فائدهٔ جلیله لخروج السفر
عن الشیخ ابی اسحق من یبتغی السفر یری ای برج حل فی حکمة القمر
فبالحمل ان سافرت نلت مقاصدا وبالثور لکن بالشقاء مع الضجر
وان یك بالجوزاء طال غیابه وخاب وتالیه به السعد والظفر وبالیث یأتی
بالسلامة سرعة وبالسنبلة لا خیر فیه ولا ضرر وان یك بالمیزان
فالامن والمنی وتالیه سلب المال والروح فالحذر وقصد ملوك والقضاة
ومثلهم وبالقوس یلقی ما یریده السفر وتالیه دی لم یرجع الی اهله وان

اني كان بالمال الذميم على خطر وبالدليا في سرحة بسلامة وان قر
عيم لا يرد له الخبر وبالجرت كالجوزا وفي البحر ربما يرجى وآن تركه
* هرك * داقع المطر * هرك * لوزم صالقملرني وقايه ايچون كوتك تالري
التنه وضع اولنسان اغاج پاره لرينك اسمي فارسيده فتح خاء معجمه وراء
وآخرده كاف عربيه ايله خرك دن غلط اولوب عربيده كسر ميم
وسكون شين وفتح طاء مهمله ايله مشحط ديرلر خفي اولميه كه خرك مرقوم
ارل وضعنده محل مرتفعه وصول ايچون اعمال اولنان سپاى معروفك
اسمي اولوب لسان تركيه نقلده شيء محرره تخصيص ايلشلراوله
* هركله * هركله * ايلق اوتلاقده كشت وكذار ايدن آت سوريسنك اسمي
فارسيده ايكي جزءدن مركب خركله دن غلط اولمسي منفهمدر جزء اولي
خر خار وجزء ثانيسي فتح كاف فارسيه ايله كله سوري معنالرينه
دلالتلري معلوم باتي بوش صحرار واسبانك خرخواولملرينه مبني
سوريسنه خركله اطلاقي غير بعيددر لكن وتلاغه چقاريلان
آت سوريسنه عربيده ضم ميم وفتح وتشديد شين ايله مجشر وفارسيده
* هزارن * فتح فا ولام وسكون سين ايله فسله ديرلر * هزارن * هندستان
جزيره لرنده نابت پرماق غلظنده بنابت يومشاق ورق وثمرسز شجرك
ارضنه منبسط عروق معروفه سنك اسمي عربيده فتح خاء معجمه وسكون
ياء وضمه زا ايله خيزران دن غلط اولوب [illegible] فصيحه تبديل
* هست * ايله خيزران در * هست * فارسيده فتح ها وسكون سين ايله نيست
مقابلي اولوب عربيده اول حرف في ايله ضمير دن مركب فيه ومقابلي
نافيه اولان لا ولسان تركيده وار ومقابلي يوق لفظلري ايله اداء اولنديغي
معلوم لكن هست مرقوم مقابلي ايله مركب اولدقلري آشكار اولمغله
خامه عاجز نمامه بيانه مبادرت ايلدي كلمه مرقومه نك اولنده واقع
هاء مفتوحه اصليه وار معناسنه دلالت ايدوب آخرينه فتح همزه
وسكون سين وتا ايله ادات رابطه اولان است الحاقي ايله ها است اولوب
تحقيق اصل هست ونيست الف وهمزه ايله تلفظنده نوع ثقلت اولمغله حذف اولنوب هست
قلنمشدر ومقابلي نيستك دخي اصلي كسر نون وياء مجهوله ايله حرف

نفی اولان نی ایله است مارالبیاندن مرکب نی است اولمغله بعد الحذف
نیست اولمشدر وهست محرراست مرقوم مخلنده استعمالی بین الاعجام
* هصل *
شایعدر * هصل * اکثری خیولی کوکلندکاری نورسیده اربه چننك
اسمی عربیده فتح قاف وکسر ومد صاد ایله قصیل دن غلط اولوب
* هلال *
فارسیده فتح خاء معجمه وکسر واو وسکون یا ایله خوید دیرلر * هلال
بعضی نسنه‌لردن اعمال واسنان مابینلرینی تطهیر ایچون استعمال
اولنان شیء معروفك اسمی عربیده کسر خاء معجمه ومد لام ایله
خلال دن غلط اولوب فارسیده فتح دال وفا وسکون نون ایله دندان
فریز دیرلر ابردان یعنی قاشلری تشبیه ایلدکلری کسر هاء هوز ومد لام
* هلیلج *
ایله هلال غره شهر ده مرئی یکی آی اولدیغی ستیر دکلدر * هلیلج
ادویهٔ هندیه‌دن شیء مشهورك حذف همزه ایله استعمالنه شاهد
عند الاطبا هلیلجات خمسه تعبیری بغایت شایعدر فارسیده فتح ها
وکسر ومد لام اول وفتح ثانی واخفاء ها ایله هلیله‌نك معربی فتح همزه
وبعضا کسری وسکون هاء وکسر ومد لام اول وفتح ثانی ایله اهلیلج دن
بیان اهلیلجات خمسه
غلطدر وهلیلجات خمسه‌دن مراد صاری اهلیلج وقره اهلیلج
وکابلی واملج وبلیلج اولدقلری علم طبه ادنی ممارسه سی اولنلرك
معلوملریدر * هما * سایه سی مبارکلك ایله مشهور وقدیدی مشهود
لکن قلیل الوجود طیرك اسمی فارسیده ضم ها وآخرده یا ایله همای دن
مرخم اولوب عربیده ضم با وفتح لام وآخرده حاء مهمله ایله بلح دیرلر
خفی دکلدر که لسان دریه مرعی قاعده‌یه قیاسا اینی معناسنه یای
نسبت همایون
حذف ایله پا اولدیغی کبی اخری حذف اولنمشدر وهمایون لفظی
مبارك وخجسته وخرم وعالی یعنی قوتلو معنالرینه دلالتی معلوم لکن
اکثر ارباب لغت صورت نسبتنی بیانده اهمال ایلمشلردر دوت تصحیحمز
ذیلنده تفصیل بیان اولندیغی اوزره لفظ همای محرکك آخرینه
هندوده وقوعی کبی واو نسبت الحاق ومابعدینه تأکید نسبت ایچون
* هناب *
نون دخی کلك ایله همایون اولمشدر * هناب * میوهٔ معروفهٔ
مشهوره‌نك اسمی عربیده ضم عین وتشدید ومد نون ایله عناب دن غلط

اولوب فارسیده کسر شین وسکون یا ونون وآخرده کاف عجمیه ایله
شبلانك دیزی * هندك * اسکیدن اسوار ومدن اطرافنده حفر * هندك *
اولنان خندك اسمی فارسیده فتح کاف عربیه ودال وسکون نون
ایله کندنك معربی جعفر وزننده خاء معجمه ایله خندق دن
غلطدر * هنوز * فتحها وضم نون وواو معروفه ایله الفاظ * هنوز *
فارسیه دن اکنون یعنی شمدی وبوآن ودخی معنالرینه
دلالتی معروف لکن اکثر فرهنکلرده ضم نون وواو معروفه ایله نوز
مختصر ویا مخفف هنوزدر ترجمهلرندن هنوز اصل اولق متفهم اولمسی
وسیله قید اولدی عربیسی فتح همزه وسکون لام ومد الف ایله الان
اولور خفی اولیه که مادهٔ محررهده اصل لفظ نوز اولوب لسان
فارسیده مرعی اول کلمه زیاده اولنان هاء ایله اداة حال واداة مطلب حرف
مضارع اولان کسر میم وسکون یا ایله می وبکزردیمك معناسنه مدمیم الهاء الداخل
ونون ایله نا ونا وشبیه ونظیر معناسنه مانند وامثاللری اوللرینه فی اوائل
هاء زیادهسی ایله همی وهمانا وهمانند اولدقلری کبی نوز مرقوم الکلمات
دخی هنوز اولمشدر * هوا * وزان اولان یل معناسنه هبوب ریاح * هوا *
لطیفهیه متوجه اماکنه وبو محلك هواسی کوزل وبوکون هوا پرآز
تصبیرلری کوش زددر عربیده فتح ها ومد الف ایله هوا بین الارض
والسما خالی اولان محله خصوصا وجمیع اجوف وخالی نسنهلره عموما
دلالت ایدوب فارسیده مد باایله باددیرلر اما معنای مطلوبه
یعنی یل معناسنه عربیده کسر را ایله ریح وفارسیده ضم را ایله
روزکار اطلاق اولنور * هوان * دروننده بعضی نسنهلر دق وحل * هوان *
اولنان شیء معروفك اسمی عربیده مدها وضم ویاخود فتح واو ایله
هاون دن غلط اولوب فارسیده اکرچه لفظ مرقوم بین الاعجام
اسانلری کبی شایعدر لکن فتح دریده مد باایله بانه دیرلر * هوتك * * هوتك *
اکثری اوزرم صالقمن ربط ایله آویخته ایلدکاری شیء معروفك اسمی
فارسیده مد الف وفتح واو ایله آونك دن غلط اولوب عربیده اسم
مخصوصنه ظفریاب اولمدق * هیبه * ابنای سبیل دروننده اشیا وضعی * هیبه *

ایله

ایله تحصیر ایلدکلری ظرف معروفك اسمی علی ماهو المشهور حکیه دن
غلطدر لکن تتبع کتب لغات اولندقده لفظ مرقوم دوش خاطر فقیر
اولمغله عربیده فتح حاء مهمله وسکون قاف ایله حقبه دن غلط
اولمسی ملایمدر فارسیده شیء مرقومه ضم خاء معجمه وسکون را ایله
* هیرزم و هیمه *
خرجین اطلاق شایعدر * هیرزم وهیمه * اولده کسر ها وسکون یا
وضم زا وثانیده بنه کسر ها وسکون یا وفتح میم ایله اکثر فرهنکلرده
علی العمیا احدهما آخره مرادف اودون معناسنه تفسیرلری وسیله
تفصیل اولدی ارباب دقتدن بعضی نواتك التزاملرینه نظرا فارسیده
هیرزم اطلاق اولنان اودونك عمومی اولور یعنی اعتراقه صالح وغیر
صالح واشجار میوه دار وساژلرینك اسم موضوعی اولوب
عربیده فتح حاء مهمله وطا ایله حطب دیرلر اما هیمه انجق یاقمق ایچون
آماده اولان اودونه دیرلر که عربیده فتح واو وضم قاف ایله وقود تعبیری
اولنور مدعا مزبور بیتدن دخی فتی ظاهر در بیت نار نمرود
نم رود اولیجق ابراهیمه ایلدی ماحصل ذمتنه ابراهیمه

❋ حرف اللام الف ❋

* لاکلمه قط *
لاکلمه قط * بوندن صکره یعنی کله جك زماندن اکا هیچ برنسنه سویلم
دیمك قصدی ایله استعمالی شایعدر عربیده کلمهٔ قط زمان ماضیده
مستعمل اولمغله ماکلمته قط دیمك لازم اولور یعنی بن اکا عمرمدن
بکن زمانده برنسنه سویلدم معناسنه اکر مستقبل اراده اولنور ایسه
لا اکلمه ابدا تکلمی لازم اولوب فارسیسی ماضی ومستقبلده هیچ نی
تحقیق کلمهٔ قط
کوم اولور استطراد تشدید طا ایله قط ماضی یه مخصوص دهر
معناسنده در یعنی زمان ماضیدن و یا کذارنده عمردن نفی ایله وعند
البعض نفی ماضیه موضوع ظروف مبنیه دندر وبعضا قط کلمه سی
نفیك غیری دائما معناسنه استعمال اولنور کثت اراه قط کبی وقط
لفظ اعتباری ایله مفرد ومعنا اعتباری ایله جمله اولدیغی وجواب
شرط محذوف کبی تذیین ایچون اوزرینه فاء داخل اولدیغی
سیر اولمیه اکر کلمهٔ قط بکفی معناسنه اسم اولور ایسه نون وقایه

مطلب نون وقايه

زياده اولنور نون وقايه‌نك افعاله دخولى فعل اوزرينه مبنى اولديغى
فتحه سالم اولوب آخر فعلى جردن صيانت ايچون اولديغى معروفدر
نون مرقوم اسمادن دخى الحق محرر قطنى وقدنى وعنّى ومنّى
ولدنى يه داخل اولديغى فراموش اولنمیه عندالكسائى اصلى قططط
اولوب طاء اول ادغام ايچون تسكين وادغام اولنوب طاء اخير
متحرك ومعرب قلنمشدر وبعضيلر اصلى ضمتين ايله قط اولوب
ضمهٔ ضمه يه اتباع ايله مشدد اولنمشدر ديمشلردر وبعضيلر اصلى فتح
قاف وضم طا ايله قط اولوب تخفيف ايله ادات قد دوقده اصلى
اوزرينه مبنى قلنمغله آخرى مضموم ومشدد اولنشدر ديمشلردر
توجيهات مذكوره دهر معناسنه اولديغى صورتنده‌در اكر قط
حسب معناسنه دلالت ايدرايسه فتح قاف وسكون طا ايله اولور
ماكلته الامرة واحدة فقط ديرلر بو معنايه دلالت ايله مضاف اولسه
قطك هذا الشئ ديرلر حسبك معناسنه وفتح قاف وسكون طا ايله
قطنى وينه فتح قاف وكسر طا ايله قطنى دخى ديرلر * لاچين * اسماء

* لاچين *

رجالدن وياكوله معناسنه بلا ياء مستعملدر فارسيده كسر ومد جيم
عجميه ايله لاچين دن غلط اولوب عربيده شكوله معناسنه عبد
استعمالى معروفدر * لاخفاء فيه * پوشيده اثر وعلامت كيزلو

لاخفاء فيه

دكلدر معناسنه قصر ايله استعمالى شايعدر عربيده لاء نافيه وفتح
خاء ومد الف ايله لاخفاء فيه‌دن غلط اولوب فارسيسى نهان نباشد
درايكى كار اولور * لاله * انواع كثير شكوفهٔ معروفه‌نك اسمى اكرچه

* لاله *

غلطدن سالم لكن تركيب خفى ايله مركب اولمسى تفصيله وتنبيه
اولدى فارسيده مد لام ايله لال قرمزى رنك معناسنه اولمغله علیشه
نقلده اخرينه هاء اختصاص الحاقى ايله لاله اولديغنه اسم عربيسى
فتح شين ايله شقايق النعمان شاهددر خفى اولمیه كه اسمين محرريك اولا
زمانه مزده كلمجك چيچكى ديو مشهور زهرك اسمى اولوب فارسيسى
لاله‌يه وطريسى شقايقه تشبيها نقل اولنمشدر نعمانى تسميه سنك
وجهى ارباب طبيعتدن نعمان نام برشخص كلمجك چيچكى ثابت

وجه تسمية شقايق نعمانى

برمحلى

برعلی حمایت وحراست ایله بهرسنه موسم بهارده انوار مرقومه نك
نمایش واطافتی ایله صفا لحه سندن نسبت اولنمشدر استطراد عدم
الفنلرندن جمیع فرهنکلرده لاله یی تلبیا توصیف وچند نوعه حصر
وقصر ایلمشلردر حتی شعوری مرحوم فرهنکلردن نقل ایلدیکی
نوعه وکندو زماننده اسامئ غریبه ایله مشهوری اون درت قسمه
مخصوص در ترقیمنده هم زمانمز برهان قاطع مترجمی احمد عاصم
افندینك حالا بودیارده بوزدن متجاوز انواع واسامیسی واردر
تحریری موافقدر جمیع لغات فرسده لاله دیو بدی نوعه حصر ایله
ترقیم اولنان اسامینك معماری کانجك وشقایق امثالی نبات قسمندن
اولدقلری اربابنك معلومی اولوب مشهور اولان لاله پیازدن حاصل
اولدیغی دخی معروف وکتب مفردات طبیه ده لالهٔ سرنکون دیو
موصوفدر فرق سنه به قریب باغچه لرمزه غرس واخراج وکرارا
تخمی زرع ایله اولا فرهنکلرده محرر انواعدن لزید نو بنو تخمدن
بظهور وهربری براسم دلکش ونامندیده وتشبیهات پسندیده ایله تسمیه
اولنمشدر یدی کاثیا سائر مجبور تربیه سی ذواتك تخملرندن بیدر ایدنلر
لایعد ولایحصیدر حتی زمانه مزده عشقی افندی نام برشخص دردست
واصلا اولان لاله لرك اسامی واصحاب تخم واوصافلرینی قید ایله ترتیب
ایلدیکی جدولده بیکه قریب اسامئ کوناکون کورلمشدر آستانه امن
آشیانه ده لاله نك اول شیوعی بیك یکرمی بش تاریخنده متوسد خلد
غفران اسکداری هدای محمود افندی علیه رحمة الله الهادی باغلر
ارالرنده بولوب باغچه لرنه غرس ییوزملری ایله درویشان ومحبانی
دخی اعتبار ایدرك شایع اولمشدر زرع اولنان تخملرنده اصلا بیچ
ظهور ایدرك جنتمكان سلطان احمد خان زماننده یعنی بیك یوز
اوتوز تاریخلرنده تربه زماننی نام لاله نك کشادی مأمول برحاصل بیك
فروخته وفردوس آشیان سلطان محمود خان زماننده کرم یاری نام
لاله نك برپیازی سکز یوز غروشه بیع اولندیغی عن عنه ایله مکررا
وقرار رسیده سماع راقم الحروف اولمشدر بونلردن صکره بهرسال

اول ظهور لاله
سرنکون

اوبدر ظنیم ور ایدن مالاعین راثت ولاذن سمعت اصلاری بروز ایتدیجی شکوفه مرقومه نك الوانی بغایت زیاده اولور والحاصل لاجورد رنککندن ماعدا جمیع الوان مختلفه ایله ملون اولور زمان ابتلامزده المامی تمیز اولنسات رمادی رنکدن غیری احدهمانی آخردن فرق وتمییزه قدرتیاب ایدك مذکور اولات لالهنك صورتنده درت اصل اولورکه اربابی قورم تعبیر ایدرلر یعنی خضری ویاداما وسوزنی ونیشتری بودرت قورم دخی بقدرة الله تعالی بری برینه تداخل ایله اون التی قورم اوله جغی آشکاردر محرر اولان املو ارست عشرده الوان مختلفه ایله بغایت اعلالری کورلمشدر

❋ حرف الیاء ❋

● یافث ● یافث ● حضرت نوح صلوات الله علی نبینا وعلیهما السلام جنابلرینك ولد مشهورلرینك اسمی فتح فا ایله مستعملدر عربیده صاحب وزننده کسر فا ایله یافث دینه غلط اولدیغی کتب معتبرانده مصرحدر

● یال ● یال ● حیوانکاری معناسنده آخرده یا ایله مستعملدر فارسیده متبا وضم لام وآخرده واوایله یالودن غلط اولوب عربیده مدشین وکسر طا ایله شاطوالبحر دیرلر

● یایلاق ● یایلاق ● ایام تابستانده یعنی یاز کونلرنده آرام ایده جك محلك اسمی فارسیده فتح همزه وسکون یا ایله ایلاقدن غلط

● یثرب ● اولوب عربیده ضم میم وسکون صاد ایله مصطافیه دیرلر ● یثرب یعنی خلف وعده انشاد اولنان علقمة الاشجعینك بیت مشهورنده واقع لفظ یثرب تلهشنسات ایله یثرب وزننده یثربدن غلط اولمغی صاحب قاموس فیروز آبادینك الزامندن منفهم اولور بیت وعدت وکان الخلف منك سجیة مواعید عرقوب اخاه بیترب لکن صاحب قاموسك للزامی عالفه دن اقلیم بنده ء همه قریب تاء مثناة ایله یثرب نام موضعه منسوبیه عرقوب بن معبد بن زهیر نام شخص اولدیغنه نظرا اکثر علمانك مذاقی اوزره ابن عرجب ایله مکی عرقوب بن صخر اولوب انصار النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ورضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك اصطلری دیار بمندن وعمالقه دن اولمرینه کوره بیت

مرقومده والفتح فتح يا وسكون ثاء مثلثه وكسر را ايله يثرب مدينهٔ منوره
على منورها اتمى التحيه نك اسم معروفى اولمغله امر بالعكس يعنى
مشهورى صحيح وصاحب قاموسك التزامى نيجه اولور مورد مثل — مورد مثل
هرنه قدر معلوم ايسه ده فتنبه الى الاذكار وجعل صيقلا للافكار — موعد عرقوب
مصداقى يا ايله ابتدار اولنمش عرقوب هرقنقيسى ايسه بغايت تنك دست
بر بادى وار ايمش يومامن الايام كلوب عرض احتياج ايله دفع ضرورت
ايچون برمقدار نسنه طلب ايلدكده عرقوب باغچه سنده موجود
اشجاردن برنخل كبيره اشارت ايدوب بو درخت بو سنه كوزلجه حامل
اولور ان شاء الله تعالى جنابكزى ثمره سى اغنا ايدوب غيره محتاج ايلمز هله
طلع اولسون ديو وعد ايدر يعنى لول يعنى بيدا اولسون دير وقت موعود
كلوب خرمالرك اول يمشلرى ظهور ايتدكده برادرى كلدكده شمدى ماكول
وبيعه صالح اولمزهله خلال اولسون هله بلح اولسون كوره لم بسر
اولسون مشتر ينك طلبنه وسيله اولور ديمرك اوچ دفعه دخى تعويق
ايله هله رنكلنوب قورق اولسون يعنى زهو اولسون ديه رك بهر
كلديكده كوناكون بهانه لر ايله عوق وتأخير وبيچاره برادرى وقت زهو
اولدقده عذر قالمدى خولياسى ايله مسرورا كلدكده يمى رادر بو وقت
اشتاع ثمنه محصور ومقصوردر برمقدار دخى صبر ايله رطب اولسون
بعد البيع بقيه رطب اولاد وعياله نواله اولور ديه رك ينه عوق وتأخير ايدر
وقت رطب كلدكده ينه كالاول اعذار ايله وقت تمر يعنى قورى خرما
وقتنه تأجيل ايدر تمام خرمالر كاله رسيده اولدقده بركيجه عالم اغياردن
خالى ايكن جمله سنى دوشوروب اغاجلرده برنسنه ابقا ايلمز فرداسى
برادرى كلوب تمر طلبنده صفر اليد ارجاع ايلمه سندن مثل قالمشدر
يمنى * جوانب سرطبيخا لسان لحم معروفك اسمى فارسيده فتح يا وسكون — * يمنى *
خاء معجمه وكسر نون ومدنون ايله يخنى دن غلط اولوب عربيده فتح نون
وكسر وتشديد ايله ننيل ديرلر * يزدان * اسماء حسناى سبحانيه دن — * يزدان *
اولديغى مشهور لكن بوعصا ارباب لغت معناى شريفنى بيلن ايجوب
خطيبنو مضا شاهدى مرحوم ع تكريك آدى دررايزد ويزدان خداى

نظمندن اكثرنى هوسان معانى * شريفه لرين اذعان ايده مذكرى
ظاهر وعيان اولسندن على الانفراد بيانه خامهٔ عباسى علامه جنابى
اولدى اولا كسر همزه وزا وسكون يا ايله ايزد لفظهٔ جلاله شريفه
معناسنه اولوب الله تعالى ديه جك محلده انجام ايزد تعالى ديرلر ثانيا
فتح يا وسكون زا وحمد دال ايله يزدان خالق يعنى ياراديجى معناسنه
دلالت ايدر ثالثا ضم خاء معجمه ومد دال ايله خدا موجود بذاته
معناسنه دلالتى وتفصيلى حرف الحاده بخصوصه مرور ايلدى
فالراجع اليه * يساق * بركيمسه‌يى برايشدن اليقومق ايچون اولنان
تنبيهك اسمى فارسيده مديا وبين ايله ياساق دن غلط اولوب
عربيه فتح ميم وسكون نون ايله منع ديرلر * يغمورجه * كيلك انواعندن
حيوان معروفك اسمى مخترعات ابناى رومدن يأمورجه‌دن غلط
اولمسى غير بعيددر زيرا جزء اول فتح يا وسكون همزه وضم ميم ايله
يأمور عربيده اركك دوه معناسنه وفتح جيم فارسيه واخفاى ها ايله
چه فارسيده اداة تصغير اولمغله لسانيندن مركب كچوك اركك دوه
ديمه‌كى افاده ايدر سلاطين آل عثمان ايد الله تعالى دولتهم الى
آخر الزمان حضراتندن بيك اللى سكز سالى رجبنده جالس تخت
سلطنت جهان سلطان محمد ابن السلطان ابراهيم خان عليهم الرحمة
والغفران حضرتلرينك زمانلرنده وقوعيافته حوادثلى مستقلا
جمع وتحرير ايدن مؤرخان صيد وشكار مناسبتى ايله لفظ يغمورجه‌يى
كثير الايتاندرلر حيوان مرقومه عربيده فتح ظاء وسكون با ايله ظبى
وفارسيده ضم كاف دربه واو معروفه وسكون را ايله كوزنه ديرلر
استطراد سلطان مشار اليه حب الله سجال غفرانه عليه حضرتلرينك
صيد وشكار وكشت وكذار سببى ايله دعلقين وبربه نشبانه كوناكون
انعام واحسانلرى بيشمار اولديغى توار يخده محرر وكوش زد صغار
وكباردر لكن خلفاى عباسيه‌دن يوز اللى طقوز سالنده سرير سنده
خلافته پشت اولتان محمد مهدى ابن منصور دوانقينك قصهٔ
پرحصه‌سى فوائد محتوى وناشنيده اولمغله شبعانه نقل ايله خامهٔ عباسى

قصهٔ پرحصهٔ خليفهٔ محمد المهدى

عامه نصیحت کو اولدی فاطمه بنت عبدالله علیها الرحمه روایت ایدر که برکون خلیفهٔ زمان مهدی حضرتلرینك حضورنده مقام خدمتده قیامده ایکن وزیر کبیرلری ربیع ابن یونس وار ویلا ایله بهی افندم بونه اولمز ایشدر شمدی بادیه نشین بر اعرابی ربیع دیرلر بر حریف وار ایمش بکا بکوسترن امیر المؤمنین حضرتلرینك خطی واردر دیو بواب وحجابلری منع ایدرك دیوانه دیوانه کلدی الندە بر پاره جراب یعنی دری پاره سی اوزرنده کور ایله خطوط نقش اولنمش دقت اولندقده برطرفنه ترابدن تخمیر ایله طین اوزرنده مهر همایون باصلمش البته والبته اجرا اولنمه‌لی دیه‌رك بندەلرین دیوانده قیامه ارام ویرمدی باقی کرلنلو امیر المؤمنین اعلم ایله ختم کلام ایلدکده تبسم بیوره‌رق حضرت مهدی رقعه‌یی النه آلوب صحیحدر بو خط وبو ختم بندر وقعه‌یی علی وقوعه سزه بیان ایده‌یم دیو بیوردیلر وقتا که دونکی کون سحری شکار قصدی ایله بیابانه خروج اولنمش ایدی بلدان وضیاعدن مفارقت ودشت صحراده برمقدار حرکت نصکره بردرجه ضبابه یعنی دومان پیدا اولدیکم ره راسنزی دکل احدهما آخری تشخیص ممکن اولمدی بنالرین هر بریمز برطرفه میل ایله پریشان اولدق بو حالده فقیره زیاده بردوجوع مستولی اولدی جب وراسته کمال اضطراب ایله شتابده اتباع وحواشیدن فرد آفریده براحده بتصادف ایده‌مدیکمدن خوف دیکر مدتی دوچار ودرمانده ونا چار قالدیغمده خاطریمه بو دعاء شریف خطور ایلدیکه پدرم مرحوم ابو جعفر المنصور حضرتلرندن مسموعم ایدی انلر دخی والد ماجدلری محمددن استماع بیوروب انلر دخی جد امجدلری عبدالله ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرندن استماع ایدوب انلر دخی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرندن روایت بیورمشلرکه هر کیمسه وقت صکرب ومشاقده بو دعاء شریفی ذکره تلاوت ایله همه درآن ساعت فرج تام ظهور ایدر وصباح واختتام قرائتنه مداوم اولنلر حرق وغرق وهدم

اشالری قبیح حال ایله موتدن امین اولورز دعاء شریف بودر بسم الله
وبالله ولاحول ولاقوة الا بالله اعتصمت بالله وتوكلت على الله حسبى الله
لاحول ولاقوة الا بالله العلى العظيم همان دم دعایه اشتغالده ناکاه
برشعله ظاهر اولدی اول طرفه توجه اولندقده ایقاد تاره مشغول
بر اعرابی خیمه سنه وصول میسر اولدقده ای اعرابی مسافر قبول
ایدرمسن دیدیکمده حاضر یاسیدی صفا کلدیکز همان نزول ایدك
دیدی بنده نازل اولدقده شو مقدار شعیری چاپك چکوب دقیق ایله
دیو خاتونه امر ایلدی بر صو استدم مالبه ممزوج لبن لطیف وطری
کتوردی نوش ایلدم بر درجه لذیذ اولمشکه وجودیمه آب حیات کبی
صریان ایلدی اول راحتدن نوم غلبه ایدوب استراحت مراد ایلدیکمده
برجامه خواب نرم فرش ایلدیکه مدت العمر اویله ناعم فراشده راقد
ونائم اولمامش ایدم برزماندنصکره بیدار اولدقده آنی کوردمکه اعرابی
بر رأس غنم ذبح ایدوب تدارکه مشغول اولمش لکن رفیقه سی بر درجه
ضری وواویلا ولوم ایدوب دیرکه بنی جلادبی امان مرعنای عالمده
سبب معاش وباعث انتعاش برشاة محلوبه مز وار ایدی کوز یاشن آنی
ذبح ایلدك حتی بقده اولا نفسك اولاث کوش بی دزمانی ثانیا بو فقیره
طوباه بی وثالثا ظلمه کبد مرفور جقلر بزی ذبح ته رسکین علا ایلدك
بعد الیوم نه یله تعیش ایده لم دیو [illegible]
لم ترل کر یمه ذیبه ر له خاتونه تسلیت ایدوب اعرابیه کشن نه ی لنا لم
ما حضرته وار در حطایمه تیت جکر کبابی مهیا وبا شیجی حلال
بکم ضیافت عشاق دلفکاره بیورز دیو رك اطعمه اغو ایله برمقدار
شواء کبد تقدیم ایلدیکی اتمك اول یولده تشعد هایمه کیرمامش ایدی
بعد الاکل والشرب خاطر رایمه جك کاغد وقلم سؤال ایلدم بر خطو
استدیکمه تفهیم ایده مدم لا علاج بو جوابی بازه اوقر ینه وعود
قطعه سیله بك بش ترنم وبر مکی تحریر وتسلیم وتعطیل ایدیم بایتیمه
قایق بکاد ارا الحلا افتطر یقی کوستران شاء الله تعالی شهره وصولمزده
ازیم کیمدر دیو سؤال ایله وبو دری بازه سنی [illegible] ایله مقدار

كفـايه مبلغ وبروب سبب فوز وفـلاحك اولور ديمش ايدم ديو
خليفهٔ زمان مهدى ختم كلام ايلدكده وزيرى ربيع ادبم پارهٔيه
نكاه حيرت ايله نكران اولديغنك سببى استفسار اولندقده سلطانم
بونده قلم دولتلريله اللى بيك درم رقم بيورلمش خواننده جمله خصار
مجلس انكشت بردهـان حيرت بوصنايت اجق معطئ حقيقى طرف
احديتدن اولمسى ايله اظهار ممنونيت ايلمشلر مبلغ مرقومدن اعرابى
مزبور صاحب اغنام وجمال اولوب سروسامان صاحبى اولمغله
چوق زمان آينده وروندهيه اكرام فراوان ايله بين العربان خيمه سى
• يقطين • دار امير المؤمنين ايله هم عنوان اولمش العهدة على الراوى * يقطين
معروف ومشهور قباق معناسنه استعمالى شايعدر عربيده فتح يا
وسكون قاف وكسر ومد طا ايله يقطين قباق وامثالى نباتاتدن ساق
اوليوب روى ارضـه منبسط اولان نسنه لره على العموم اطلاق
اولنور اما معنـاى مطلوبه يعنى قباق معناسـنه عربيده فتح قاف
وسكون را ايله قرع وفارسيده فتح كاف عربيه وضم دال واخفاى
واو ايله كدو ديرلر منشأ غلط فتح يا وسكون ميم ايله حمل ميوه نك
اسمى اولمغـله قباغه حمل اليقطين تسميه سندن شايع اولمش اوله
• يكت • يكت * تازه وكنج معناسنه كسر يا ايله مستعملدر جغتاييده فتح يا
وكسر كاف وسكون تا ايله يكت دن غلط اولوب عربيده مدشبه
• يلپازه • ايله شاب وفارسيده ضم جيم ومد واو ايله جوان ديرلر * يلپازه
اوقات حاره ده ترويح اولنان آلتـه معروفه نك اسمى مخترعات ابنـاى
روم دن ايكى جزءدن مركب وجزء اولى لسان تركيده نقل وثانيسى
اصلى اوزره باء عربيـه وحذف ها ايله يلپازدن غلط اولمسى ضعيف
بعيد دكلدر زيراشئ مرقومه فارسيده هوا معناسنه مد با ايله باد وكيرو
دونمك وتكرار معنالرينه مد با ايله بازدن مركب بادباز وعربيده
• ينبوع • كسر ميم وسكون را وفتح واو وحا ايله مروحه ديرلر * ينبوع * طريق
حاج مصرده بلدهٔ طيبهٔ طيبه يه يدى مرحله محلده كائن بساتين
وعيونى حاوى وحصن متينى محتوى بلدهٔ معروفه نك اسمى عربيده

فتح با وسكون نون وضم با ايله ينبع دن غلطدر مدينهٔ منوره
حلى منورها ارزى الطيبه نك اسكلهٔ مشهوره سى قلعهٔ متينه نك اسمى
دخى بويله در لكن ينبع طريق ساجده واقع بلدهٔ مرقومه نك اسم
موضوعى اولوب بعده فتح حصر قلعه سويسعفرا طريق كشاده
اولدقده كاردر باده برقلعهٔ لطيفه بنا اولنوب مشابهتنا ايله اسكله
اولان قلعه يه دخى ينبع تسميه سى ايله الى الان ينبع النخل وينبع البحر
ايله تفريق ايدرلر ينبع النخلك طول بلدى عوه وعرض بلدى ٤٤
درجه ودقيقه اولوب ينبع البحرك طولى اوله بغايت اقرب وعرضى
٤٧ درجه ودقيقه در * يوا * حكم شده يعنى ضايع
* يوا * اولمش معناسنه ضم اول ايله مستعملدر فارسيده فتح يا وهو اوايله
بوادن غلط اولوب عربيده فتح ضم وسكون تا ايله مفقود دير
* بوجه * بوجه * بوكسك معناسنه استعمالى معرفدر جغتايده ضم
همزه واخفاء واو ايله اوجه دن غلط اولوب عربيده مدغين ايله
* بوزك * عالى وفارسيده ضم با وفتح لام وسكون نون ايله بلك ايرو بوزك
منهر وغيرى زينت ايجون كوجك زماغه طاقدقلرى حلى مشهورك
اسمى جغتايده ضم همزه وزا واخفا واوى ايله اوزوك دن
غلط اولوب عربيده مدخان معجمه وفتح تا ايله خاتم وفارسيده
فتح همزه وتا وضم كاف وسكون نون وشينه انكشتريو شنيده
صاحب قدح معلا اولوا النهايه سنبر اوليه كه بو مجموعه پريشان
ارقامده باخود دفوته عليه ايله تصحيح اولنان غلطات خواص وعوامدن
خاطر نشان اولان لئالى الغاطى درج دها نندن نزده دقت واهتمام
تلم لازمدر بو قسمه كدودن علمازنسا ورتبه كبير اولنلردن سبقت لسان
وياعدم اذعان ايله رلفظ غلط وياهذيان صد ورنده كلب عقود كبى
وجهنه وثب ايلبوب سمع قبول ايله قولاق اوله هيچ هرمبشه متركانكه
خالست شاهد كه بلدك تحقه باهد مصداق بلكا اولمقده كدودن
اعلم كسنه نك وجودى ايله تصحيح ادعا اولنان لفظ دخى غاطه حل
اولنور وماقصه آتى البانده ومرعى مثلو ينكشف ... اولنه كه

منك

مشکلرینی انلردن خلاص اولمز روایت اولنور که علم ایله مشهور حجاج
بن یوسف الثقفی عراقه والی ایکن کبار تابعیندن اولمدن ابو عمرو عامر
بن شراحیل المعروف بالامام الشعبی حضرتلری مجلس حجاجه اول
دخول ایلدکده اسم شریفلرندن بعد الاستفسار قرآن عظیم الشانه علمکز نجه
سؤالنه بلا مراء الهی یندن تعلیم و اخذ ایدرلر و علم فرائضه اطلاعکز
سؤالنه فن معرفتنده متحقیم و علم فقهه انتهاکز سؤالنه جمله نك
منتهاسیم و علم انسابه اشتغالکز سؤالنه نامك مشکلاتی حل تقریر
دلپذیر بعد وابسته در و اشعار عربیه شعوریکز سؤالنه جریده حافظه م
دواوین عربه دیو جواب داد اولان ذات عالیقدر بر کون ینه حجاج
مرقوم مجلسنده اداره کوش کلام ایدر ایکن بیت المالدن منده
حصه کزه مقدار در دیمك اراده سی ایله حجاج اعرابده غلط ایدوب
کم عطائك فی السنة دیمش امام شعبی حضرتلری دخی بو بابده غلطا
الفتی بیورمشلر حجاج دخی علم ایله موصوف اولمغله لحن و خطا
بسوینه دیکم انتفال و کلامی اصحیح و تکرار ایله کم عطاؤك فی السنه
سؤالنه حضرت امام دخی جوابنه صحیح ایله الفان بیوردقلرنده حجاج
جواب متقدمده خطاکوون لحن و غلطینو نه دیکر سؤالنده آداب مجلس
کبار اولو الاعتبار دن معدود در که صواب و خطا مرتبه سو یلرایسه
خفیت اولنور بنمله جنابکز ابتدا اعراب ترکیبده مخطاکو و ثانیا
[illegible]
بی سر و سامانه بر وجه ایله دستمایه اقتدار تا ایدار اولمغله بو کونه بسط
وساده اعتذار ایدر که اکثر ابنای زمانه مز عیب بین و معارف دشمن
اولدقلرینه مبنی قطعه و عیب ذی اطرف المعمور مشهور و عیب
ذی اشرف المذکور مذکور کعرفة الظفر تخفی فی حقارتها و مثلها
فی سواد العین مشهور مصداق بر بنای جاسد ید و استوار اساس
بوقدر که و راز شده دست اطاله طعنه زنان نادان اولمه و برکشتن
تار و رسیده هنر ترتیب اولنمشدر که من صنف فقد استهدف سهمنه
هدف اولمغله خرمن زده حرف اندازان و خار زار سرزنش خود بینان

اولیه بالخصوص بو تراشه چین اقلام فحول ختام دست وبواده خوان
کینه بو کونه ملاحظه ایله تسلیت بخش دل بی کینه اولور که بو نیجه
زمان بازار کرما کرم شبابده تاراج کردهٔ تاتار هوا اولمشیکن نقود نانك
مایهٔ عمر عزیز القدردن جیب سن وسالده بقیه تاسرهٔ نقرهٔ ابلق
سرمایهٔ اقتدار ایلیوب بیت تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فردا
هرچند که فریاد کنی سود ندارد ملاحظه سی ایله خواهندهٔ داد
وستد بازار فنا اولیوب خریدار جواهر کرانبهای سوق بقا اوله رق
جوهری طبع چیره دست چالاك نیچوق زمان چارسوی جواهر
فروشان معارف وبازار اقمشهٔ کوناکون عوارف جست وجوده
اولوب باری توفیق باری ایله غلط مصطفی تام سال سلامت انجامنده ۱۲۱۷
دلال چابکپای اندرونك دست یافتهٔ رخصت اولدیغی انواع جواهر
کرانقدری تعبیهٔ صندوقهٔ خیال ودست رس بولدیغی سلك اللآل
معرفت وکمال ایله بودرج بلاغت درجی مالامال اتمکه مبادرت ایله
بیت تحریر ینه آچدقچه خم سینه دواتی دوندی قلم غریبهٔ کنج کشاینه
وصد سپاس جناب خالق الناسه که غواص اندیشه وخیال نجه ایلم
پیهده اجتنام دریای بی پایان نسیانده مستور صدفهٔ کتمان اولان اشبو
لؤلؤ دستهٔ عدیم المثلی چیدهٔ دست اهتمام وزینت بخش حقهٔ اتمام
ایدوب نهادهٔ پیشگاه ... اولات چرخ ناتمام
نافرجام بوقدر رخصتده وقفهٔ آرام اولمسی محض عنایت حضرت
پروردگاریدن صادر اولنورایکن بشه حوادث توطنی و ملراندن ترتیب
اولنان دراری سجعه در کی سلك واحده منتظم وهمراز اله مربوب
وقت ناسازده منشات سطور اولمراضداد بنه همعنان اولمدقری
مطالعهٔ عجاله یبو یلرمحتاج ایل ورهان اولمزوا شبو یاد کار کلك دست
فقیر اولان لآلی پریشان انتظام مانندهٔ سجعه اذکار شایستهٔ تقلیب
انامل اولو الابصار اولمسی الحق حضرت سلطان عظیم الشان
وقدردان علوم ومعارفده اجداد کراملری دکل کافهٔ ملوك اسلامه
باهر الرجحان مدی الله ظلال رأفته علی جمیع الانام الی آخر الزمانك

نظر

نظر كيميا اثر التفات ملوكانه لرينه وصول ع هر عيب كه سلطان بپسندد هنرأست مصداق عفو قصور ايله قبول بيورلمزلر ايسه بو غنچهٔ نوظهور هنر دوش حافظهٔ شهنشاه مكارم كوستر ايله شكفته اولمه كوشه دستار اعتبار ارباب معارفده جايكير وبرسر اولمز وبو تارزرتار عربى وپود جهود فارسيدن منسوخ اقمشهٔ زربفت نوايجاد ونمطارده آفرين سلطان مكرم معتاد اولمدقجه دست دلال روزكارده مزاد مرتبه‌ٔ قبول ورائجه‌ٔ رواج بولمز وبو كنجينه‌ده مدخر كهر رغبت كاه بى العيار حضرت شهريار ايله وزن وامتحان اولمدقجه مياث خولده پسنديده وميزان قبولده سنجيده اعتبار اولمه جغى هرنه قدر قضاياى مسلمه‌دن ايسه دخى بنه ابناى زمان دهر كينه جوى ستيزه كاردن ازيد زمرهٔ هنر جميع معارف اشنايه خصم ابدا اولدقلرندن بيت دائم دلم از دست تفهميده غمينست دخلى كه مراهست درين شهر همين است مالجمله هر ار سطور بلاغت شعارده بر نقطهٔ خطا واقع اولسه باعث درازى كزلك زبان اولورلر بيت دخل كج اين نكته شناسان زمانه كرزلف بود لايق رخسار سخن نيست مضمونى تسليم كردهٔ ارباب نها اولديقدن بشقه بنه بعضى خود پسند وغلط انديش بر مقال سنجيده بى نقطى حروف جوهر دار مركبه‌دن قياس وانكشت نزى ايله خال نابجاى چهرهٔ قبيح المنظرى كبى وضع نقط ايله روى دلجوى بى موى معانى بى مانندهٔ رخساره زشت بر موى خط اورى ايليوب زعمنجه تصحيح وصاحب اثره نجه قصور بولور قطعه بريده باد زبانى كه در فضاى سخن اروبنانى افكار منهدم كردد زانقلاب وتصاريف لهجه‌ٔ او وجود حسن عبارات منعدم كردد مآلى تحريف وتغيير ايله تسخه‌ٔ بى مآل ايله جكارى بديهيدر لكن بو تحفهٔ سنيه وياد كار كرانقدر جهيه‌دن مقصود من يضع الخير لايضيع عنده قول شريفى خواسى تحصيل سرمايهٔ سعادت دارين ومأمول تكه شفاعت رسول الثقلين اولمغين مثنوى مطلبم اولدر كه خداى جليل جائزه‌ٔ ايليه اجر جزيل شاه رسل ايده شفاعت يكا همتنه مظهر ايده اوليا بو نسخه‌نه حاصل كه

اولیه باخصوص بوتراشه چین ارقام خول خام دست وسواد خوان
کینه بوکونه ملاحظه ایله تسلیت بخش دل بی کینه اولور که بو نیجه
زمان بازار کرما کرم شبابیده تاراج کردهٔ تاتار هوا اولمشیکن نقود اندك
مایهٔ عمر عزیز القدردن جیب سن وسالده بقیه نا سرهٔ نقرهٔ ایامی
سرمایهٔ اقتدار ایلیوب بیت تدبیر خود امروز کن ای خواجه که فرد ١
هرچند که فریاد کنی سود ندارد ملاحظه‌سی ایله خواهندهٔ داد
وستد بازار فنا اولیوب خریدار جواهر کرانبهای سوق بقا اوله رق
جوهری طبع چیره دست چالاکمی چوق زمان چارسوی جواهر
فروشان معارفی و بازار اقمشهٔ کوناکون عوارفی جست وجوده
اولوب یاوری توفیق باری ایله غلط مصلحی ١٢١٧ نام سال سلامت انجامنده
دلال چابکپای اررونك دست یافتهٔ رخصت اولدیغی انواع جواهر
کرانقدری تعبیهٔ صندوقهٔ خیال ودسترس اولدیغی سلك اللئال
معرفت وکمال ایله بودرج بلاغت درجی مالامال ایتمکه مبادرت ایله
بیت تحریرینه آچدقچه خم سین دواتی دوندی قلم غربیٔ کنج کشایه
وصد سپاس جناب خالق الناسه که غواص اندیشه وخیال نیجه ایام
بیهده انجام دریای بی پایان نسیانده مستور صدفچهٔ کتمان اولان اشبو
لؤلؤ دستهٔ عدیم المثلی چیدهٔ دست اهتمام وزینت بخش حقهٔ اتمام
ایدوب نهادهٔ پیشتختهٔ ختام ایدنجه دشمن ارباب دل اولان چرخ لئام
نافرجام بوقدر رخصتده وقفهٔ آرام اولمسی محض عنایت حضرت
پروردکاریدن عد اولنور ایکن ینه حوادث نوظهوره ملواندن ترتیب
اولنان دراری سبحهٔ درکبی سلك واحدده منتظم وهمواره مبوب
وقت انبساطده منسلك سطور او املرا ضداد ینه همعنان اله مدفری
مطالعهٔ عجاله بیورنلره محتاج دلیل وبرهان اولمز واشبو یاد کارکاك دست
فقیر اولان لالیٔ پریشان انتظام مانندهٔ سبحهٔ ادکار شایستهٔ تقلیب
انامل اولو الابصار اولمسی انجق حضرت سلطان عظیم الشان
وقدردان علوم ومعارفده اجداد کراملری دکل کافهٔ ملوك اسلامه
باهر الرجحان مدی الله ظلال رأفته علی جمیع الانام الی آخر الزمان

نظر

نظر کیمیا اثر التفات ملوکانه‌لرینه وصول ع هرعیب که سلطان
بپسندد هنراست مصداق عفو قصوریله قبول بیوریله‌زیرا بو غنچهٔ
نوظهور هنرد وش لحاظهٔ شهنشاه مکارم کوستر ایله شکفته اولمیه کوشه
دستار اعتبار ارباب معارفده جایکیر وبرسر اولمز وبو تار زرتار حرفی
وپود بهبود تارسیه‌دن منسوخ اقمشهٔ زربفت نوایجاد و نمازرد آفرین
سلطان‌ـــکرم معتاد اولمدیجه دست دلال روزکارده مزاد مرتبهٔ بل
ورائیهٔ رواج بولمز وبو کنجینه‌ده مدخر کهر رغبت کامل العیار حضرت
شهریار ایله وزن وامتحان اولمدیجه میان خولده پسندیده و میزان
قبولده سنجیده اعتبار اولمیه جغی هرنه قدر قضایای مسلمه‌دن ایسه
دخی ینه ابنای زمان دهرکینه جوی ستیزه کاردن ازید زمرهٔ هنر
جیح معارف اشنایه خصم ابداولدقلرندن بیت دائم دلم از دست تفهمیده
غمیست دخلی کمراهست درین شهر همین است ما الجمد هزار سطور
بلاغت شعارده برنقطهٔ خطا واقع اولسه باعث درازی کزلك زبان
غلو اولور بیت دخل کج این نکته شناسان زمانه کرزلف بود لایق
رخسار سخن نیست مضمونی تسلیم کردهٔ ارباب نها اولدیغندن بشقه
ینه بعضی خود پسند وغلط اندیش برمقال سنجیده بی نقطی حروف
جوهردار مرکبه‌دن قیاس وانکشت تزی ایله خال نابجای چهرهٔ قبیح
المنظری کبی وضع نقط ایله روی دلجوی بی موی معانی بی مانندهٔ
رخسارهٔ زشت برموی خط اوری ایلیوب زعمنجه تصحیح وصاحب
اثره نجه قصور بولور قطعه برده یادزبانی که درفضای سخن
اروبانی افکار منهدم کردد زانقلاب وتصاریف لهجه‌شد او وجود
حسن عبارات متعدم کردد مآلی تحریف وتغییر ایله نسخه‌نی مآل
ایلمجکلری بدیهیدر لکن بو تحفهٔ سنیه ویادکار کر انقدر جهیدن
مقصود من یضع الخیر لایضیع عنده قول شریفی فحواسی تحصیل
سرمایهٔ سعادت دارین ومأمول نکاه شفاعت رسول الثقلین اولمغین
مثنوی مطلبم اولدر که خدای جلیل جائزه‌می ایلیه اجر جزیل
شاه رسل ایده شفاعت یکا همتنه مظهر ایده اولیا بوخسه نه حاصل که

يازمستمند باصكه يا تفرين ايده مز يا پسند همان حضرت جناب
واهب الامال بو درر منتخبات منثوره يه چكلن تعب ومشقتك تلافيسنه
بوسيله كار بركشته روزكار حفيدزار بمقدارى سزاوار ايليه امين
بحرمة سيد المرسلين وسند الابرار الموصوف بالنبي الامين
قد وقع الفراغ من جمع هذه الارقام لسنة تسع عشرة 1219
ومائتين والف في غرة محرم الحرام من هجرة
سيدنا ونبينا محمد عليه السلام
وعلى اله واشياعه
البررة الكرام

تقريض

جدم عاشر افنديمزڪه دل   حمله نسخهٔ دورڪيدر
نجل پاکی حفيد افنديکم   بوده متن درر غرر کيدر
يعنی مخدوم ذی معارفکيم   فضله کنز پر کهر کيدر
عقلی مشعل فروز راه صواب   رأيی مصباح شعله ور کيدر
ذاتی مجموعهٔ حفيد ميدر   قلبی کنجينهٔ هنرڪيدر
بکدی اقرانی معارف ايله   جمله دن شمدی پيشترکيدر
پيرو اولمق زڪاده لولذاته   عقله هيچ شبهه سز ضررکيدر
بنچه لشمك هنرده الحاصل   خارج از قوت بشرکيدر
خامه سی کان قند دانش اولوب   مصر معنيده نی شکرکيدر
غلطات جهانی جمع ايتدی   نامه برلطف سربسرکيدر
نه غلطلر که وار ڪهنده ن   اکثری خلق بيخبرکيدر
بو اثر فرق نيك ايله بد ده   الده ميزان خير وشرکيدر
حرف بحرف اولدی يابه دلاترتيب   يعنی لازملی براثرڪيدر
الفی ڪويا همای اوج هنر   اوچمغه باءسی بال و پرکيدر
تاری ثالثه باغ معنيده ر   ثار انکور دانه ورڪيدر
جيمله حاسيدر جمال وحسن   خاری خال معتبرکيدر
دالر دال وصل دلبردر   ذالر ذوق بی کدرڪيدر
زای کل بو تنده رادن اول بار   قيمتی آفرنجه زرڪيدر
سينی دندانن ايلده ی سرتيز   شينی اوج دانه لی ثمرکيدر
صادلر ميزبان اهل خلوص   ضادلر خوانما حضرکيدر
طالری طبل جنك مطلبدر   ظالری رايت ظفرکيدر
عينی نيسان عنبيدر غينی   غيم پر رحمت مطرکيدر
فالر افلاك فضل ودانشدر   قاف افلاك ايچون قمرکيدر
کافی ايندکده چوبنی پردوش   لام الك دوشروب بحرکيدر
ميمی کزرکران شخص کمال   کاسهٔ نونی صان سپرکيدر
واوی شامل وصال محبوبه   هالر عشاقه راهبرکيدر

لام الف كردى شكل مقراصه   زلف جانانه بر نظر كيدر
يارى ياى غير معنى در   بو منازلده كاركر كيدر
نصبى اوستونسه فتحه دن اوتورو   كسر مكده مرادى جر كيدر
اكده تا ديب طفل معنايه   نقطه لر سر بسر بور كيدر
شده سى شانه زلف دلداره   جزم اولف ايچره حلقه لر كيدر
مشتريسى نوله هزار اولسه   باغ عرفانه ورد تر كيدر
بو بيان مفيد ايله حقا   صان معانيه مختصر كيدر
كل نيلا براق بر نطو يلى   وقت دعوات پراثر كيدر
برقرار اولسون عمر و اقبالى   بو فلك دورنده دوراندر كيدر
صدر دولتدن اولسون منفك   صدره حقا كه زيب و فر كيدر
نسخهٔ ذاتى اكده حفظ اولسون
حفظ حق ظرف مستقر كيدر

طبع هذا الكتاب
فى دار الطباعه
سنه ١٢٣١ 1231
فى غرة
ج